

प्राचरिय-बुद्धदत्त-पणीतो

विनयविनिच्छयो

251

बुद्ध।वि

सम्पादक

डॉ० हरिशंकर शुक्ल

घोषणा - पत्र

ग्रन्थ नाम विनयविनिर्द्धपो

लेखक या [सम्पादक] अथवा दोनों का नाम आचार्य बुद्धदत्त

रामपादक - डा० हरिशंकर शुक्ल

पता डा० हरिशंकर शुक्ल, प्राध्यापक पालि, पालि एवं बौद्ध
अध्ययन विभाग, काशी हिन्दू विश्वविद्यालय, वाराणसी

प्रकाशक का नाम व पता पालि अकादमी, बुद्ध कुटीर जोधपुर

जालौली, काशी हिन्दू विश्वविद्यालय
~~1987-88~~ 1988 वाराणसी

एतद्वारा मैं घोषित करता हूँ कि मैं दस वर्षों से उत्तर प्रदेश में रह
रहा हूँ। मेरा निवास स्थान वाराणसी में है। प्रस्तुत कृति लगभग पन्द्रह सौ
वर्षों के उपरान्त संभावित वर्ष 1987-88 में भारतीय लिपि देवनागरी में जानोप-
नात्मक रीति से सम्पादित हो प्रथम बार प्रकाशित हुआ है।

हस्ताक्षर

नाम व पता

हरिशंकर शुक्ल

[डा० हरिशंकर शुक्ल]

पालि एवं बौद्ध अध्ययन विभाग

काशी हिन्दू विश्वविद्यालय

वाराणसी

पालि-विनय-सार-पुष्पं

आचरिय-बुद्धदत्त-पणीतो

विनयविनिच्छयो

सम्पादक

डॉ० हरिशंकर शुक्ल

एम० ए०, पी-एच्० डी०

प्राध्यापक पालि

पालि एवं बौद्ध अध्ययन विभाग

काशी हिन्दू विश्वविद्यालय, वाराणसी

बुद्धाब्द २५३३

ईसवी १९८८

विक्रमाब्द २०४५

प्राचीन पाण्डुलिपि-संरक्षण-योजना के अन्तर्गत राष्ट्रीय अभिलेखागार, भारत सरकार नई दिल्ली द्वारा वित्तीय वर्ष १९८६-८७ में प्रदत्त पूर्ण आर्थिक सहायता से प्रकाशित ग्रन्थ ।

सर्वाधिकार—सम्पादक

प्रथम संस्करण : १००० प्रतियाँ

7474

मूल्य : रु० १५०.००

प्रकाशक

पालि अकादमी

बुद्ध कुटीर, जोधपुर कालोनी

काशी हिन्दू विश्वविद्यालय

वाराणसी-२२१००५

मुद्रक

तारा प्रिंटिंग वर्क्स

वाराणसी

Pāli-Vinaya-Sāra-Pupphaṃ

ĀCARIYA-BUDDHADATTA'S

VINAYAVINICCHAYO

Editor

DR. HARI SHANKAR SHUKLA

M. A., Ph. D.

Lecturer in Pali

Department of Pali and Buddhist Studies

Banaras Hindu University, Varanasi

B. E. 2533

C. E. 1988

V. E. 2045

Published under the scheme "Preservation of Ancient Manuscripts"
with full financial assistance (1986-87) of National Archives of India,
Government of India, New Delhi.

© Editor

252
३३/वि

First Edition—1000 copies

Price : Rs. 150-00

Published by

Pali Academy
Buddha-Kutir

Jodhapur Colony
Banaras Hindu University
Varanasi-221005

Printed by

Tara Printing Works
Varanasi

समप्पणं

परम-ओदात-चरितस्स सद्धा-सत्ति-हिरि-ओतप्पादिगुणसम्पयुत्तस्स मेत्तासिनेहजल-
परिधोत-सीतल-हृदयस्स पाणिनीय-व्याकरण-ओगाहने अभिवाचनेनिपुणस्स
पाचीनविज्जाविसदीकरणे पटिबलस्स सिस्साभिवाचने अभिरतस्स
अन्तेवासिगणपरिवृतस्स धम्मकथाय पसादजनकस्स तिविधमान-
विरहितस्स अगारे अनागारिको विय विहरन्तस्स
विज्जाचरणसम्पन्नस्स परमसक्कारभाजन-
पितासिरि-नन्दकुमार-सुबल-पण्डितवरस्स
कराम्बुजेसु इदं नवं पप्फुटितं विनय-
पुष्पं सादरं सभत्तिकं समप्पितं
अधिवासेतु मे तात सादरेण समप्पितं ।
नवं पप्फुटितं पुष्पं विनयकथा-वासितं ॥

सद्धा—ओनतो
हरिशंकर शुक्ल

FOREWORD

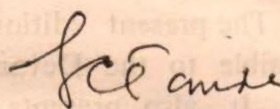
The present edition of the *Vinayavinicchaya* makes it accessible to the Devanagari reading public for the first time. It also presents a reliable, critical edition of the whole work as available now. It is, therefore, a welcome addition to the book-world of Pali scholars. The Introduction by the editor is also commendable.

The author of the work is believed to have been Buddhадат્ता, though his pupil Буддхаси́ха too undoubtedly had something to do with the production of the work. Buddhадат્ता is also said to have been indebted to Буддхагхоса in his access to the ancient tradition.

The work summarizes the *Vinaya* systematically and concisely. It is written in chaste and fluent Pali. It would be of interest not merely to the student of Buddhism but also to those whose interest lies in Pali literature as such.

It is true that a number of ancient versions of the *Vinaya-Pitaka* exist. Frauwallner has listed five different versions preserved in the Chinese Tripitaka. Central Asia too has yielded *Vinaya* texts and there are Tibetan versions. The understanding of the history of *Vinaya*, thus, undoubtedly requires a comparative study of different versions of the old tradition. Nevertheless, there can be no doubt that the Pali version is the completest and perhaps the most ancient and faithful one. The *Vinayavinicchaya* is an excellent introduction to the study of the *Vinaya-Pitaka*. Its illustrations and images are replete with social significance and the social historian would find it of as much interest as the literary historian.

Dr. Hari Shankar Shukla deserves to be congratulated for this excellent work which is the fruit of his admirable scholarship and patient effort. I am sure the work will be used by scholars for a long time.

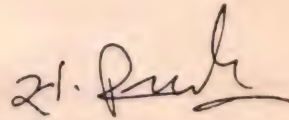
(G. C. Pande)

Former Professor and Vice Chancellor,
Allahabad University, Allahabad,
Rajasthan University, Jaipur, and
Presently Chairman Allahabad
Museum Society, Allahabad.

संस्तुति

पालि भाषा में विरचित बुद्धदत्त की मूल्यवान कृति के कतिपय संस्करणों में डॉ० हरिशंकर शुक्ल द्वारा सम्पादित संस्करण अपनी विशेषतायें रखता है। उसके अन्तर्गत भिक्खु-भिक्खुनी विभङ्गों की सभी पाराजिक, पाचित्तिय कथायें एवम् “चुल्लवग्ग” के “पारिवासिकखन्धक-कथा” से लेकर “कम्मट्ठान-भावनाविधान-कथा” तक की ३१८३ गाथाओं में पर्यवसित अंशों को मूल रचना के विभिन्न पाठों से मिलाकर इस संस्करण को जितना वैज्ञानिक और मुद्रण की दृष्टि से निर्दोष रूप में निकाला जा सकता है, निकालने का प्रयास किया गया है।

उक्त रूप में प्रस्तुत संस्करण अध्येताओं के लिए विशेष उपयोगी होगा। इस संग्रहणीय ग्रन्थ के शुद्ध पाठालोचन के लिए हम डॉ० शुक्ल को साधुवाद देते हैं। हमें पूर्ण विश्वास है कि सद्धर्म के मूल अभिप्राय को जानने और एतद्विषयक अनुचिन्तन, श्रवण तथा मनन में हमारे जिज्ञासुओं को उक्त ग्रन्थ से पर्याप्त सहायता मिलेगी।

(समदोङ् रिनपोछे)

निदेशक

केन्द्रीय उच्च तिब्बती शिक्षा संस्थान,

सारनाथ, वाराणसी।

दिनांक : ८/८/१९८८

五、

PREFACE

It was a fine morning on the bank of the river Kaveri where a lonely cottage was giving a soothing look. The birds started coming out of their nests and the flapping of the wings just awakened their young ones. The rhythmic sound of the ripplates of the river was creating a wonderful music with flying birds in a solemn atmosphere. And young scholar was seen standing at the door of a cottage situated in the natural surroundings. He had a few bundles of perhaps leaves wrapped in saffron cloth on his joint palms. Suddenly, the door of the cottage was opened and an old saint with soothing appearance and smiling face just came out with spiritual glory obviously marked around him. It was an immensely beautiful scene. The former handed over the bundles of leaves to the latter uttering silently "Rev. Sir, I have fulfilled my promise." The readers should now no longer wait in refreshing their memory in knowing that the former young man was the great commentator, Buddhaghosa and the later old one was the saint scholar, Buddhadatta. The spot was none else than the small cottage situated in natural surroundings of the monastery of Veṅhu-Dāsa on the bank of the river Kaveri in South India. The bundles of leaves were the commentaries on the Vinaya written by Buddhaghosa at Anurādhapura in Sri Lanka and brought to his teacher as fulfilment of the promise made at the bed of the sea where the two had met at the onward and inward voyage for the pious purpose of bringing back the commentaries from Sri Lanka on the words of the Buddha.

The joy knew no bounds when Buddhadatta found before him the manuscripts of the commentaries on the Vinaya brought by Buddhaghosa in Pali. He remembered his own promise to prepare the summary of the same for

the benefit of all. He forgot his old age and he went through the manuscripts and composed a treatise embracing all the basic principles of the Vinaya. That treatise is the 'Vinayavinicchaya' which is fortunately at your hands in Devanagari script in the land of its origin one thousand and five hundred years after its composition. This is due to the blessings of the Triple Gem that the publication of the critical edition of the text is now complete.

It is a historical event of the first quarter of the Vth century A. D. when Buddhadatta flourished as an erudite scholar of the Buddhist lore, a saint and a free thinker. He composed the 'Vinayavinicchaya' and also Uttaravinicchaya taking the basic materials of the commentaries on the Vinaya. He composed it in elegant style in verse containing 3183 couplets in the 'Vinayavinicchaya' and so many in 'Uttaravinicchaya.' This text is classed as the manual literature and the first manual of its kind on the Vinaya. It was received with honour by the scholars in India and Sri Lanka but unfortunately it did not remain in India for so many reasons. The book was preserved in Singhalese, Burmese and also in Roman scripts but it did not appear in any one of the Indian scripts for a long period of one thousand and five hundred years. Perhaps, the sons of India remained engaged in so many other problems of the country and did not try to bring out a critical edition of the text.

It was the fortunate moment in my life when I got admission to the M. A. course in Pali at Nava Nālandā Mahāvihāra, Nālandā. I got the opportunity to learn the Pali text sitting at the feet of scholars of repute. Those were the pious moments when I received lessons on Buddhist Philosophy from Late Bhikkhu J. Kashyap, Late Prof. Satakari Mukherjee, Late Prof. U. Dhammaratan, Prof. Nathmal Tatia, and Prof. Mahesh Tiwary. I gradually got acquainted with the useful Pali text surviving in

different scripts and not available in India. I sincerely longed for these texts and was in search of an opportunity to work on them.

In the year 1979, I was appointed Lecturer in Pali in the Department of Sanskrit and Pali, Banaras Hindu University, Varanasi. I got here the rare occasion of meeting eminent scholars both traditional and modern, well trained in Ancient Indian lore specially in Sanskrit and Pali with various branches. This provided me a wider horizon and helped me in making an intensive study of Pali texts and allied subjects. In course of planning the academic programme at Varanasi I, in consultation with Prof. Tiwary, decided to work on a project for the preparation of the critical edition of some texts not available in India. Accordingly the 'Vinayavinicchaya' was chosen for the obvious reason that the Vinaya is the life of Buddha sāsaṇa. This decision inspired me to work upon the text and complete it in time. For this the Burmese, the Singhalese and the Roman versions of the 'Vinayavinicchaya' were procured for this purpose.

The basic manuscript of the text was prepared from the Roman version of the 'Vinayavinicchaya' published by the Pali Text Society, London. It was thoroughly revised to avoid the scribe's errors. Thereafter, the text was compared with Singhalese version of the 'Vinayavinicchaya' edited by Polvatte Buddhaddatta, published by Anand Book Society, Ambalamgoda, Sri Lanka and the Burmese version of the text published by Buddha Sāsana Samiti, Rangoon, Burma.

In course of comparison many variants have been detected in those versions. They have been collected and thoroughly examined. Those, which are very significant in clarifying the meanings of the terms and explaining the concepts, have been preserved in the body of the text. The others have been put in the foot-notes. The new method of preparation of the critical edition of the Pali text and specially introduced in the text published by Nava Nālandā Mahāvihāra, Nālandā, has strictly been followed in this text. Headings and sub-headings

are included to make the subject matter clear in different contexts. The method of punctuation of introducing comma, semicolon; full stop, sign of interrogation, double inverted comma, single inverted comma etc. is used to suit the modern scholars and also to help in understanding of the text. The page references of all the three versions of the text are given to provide the occasions to utilise the cross references and readings of the text on the arising of the moments of doubt about certain readings.

Further, at the end of the text two indexes have been appended. The gāthā Paṭhama Pāda index and the index of significant terms are given separately. In the beginning of the text a simple introduction introducing the subject matter of the text has been given. In this way, all possible efforts were made to make the text understandable and help the scholars and the inquisitive persons to enter into the vast treasure of Vinayic literature. I can not claim any significant contribution from my side but humbly submit to bring out a critical edition of the 'Vinayavinic-chaya', for the first time in Devanagari script in the indigenous method.

The text is now complete in the way stated about. I feel immense joy to see the text in Indian script in the land of its origin after a long gap of fifteen hundred years.

On this pious occasion I regard it my duty to express my deep sense of gratitude to those scholars, friends, colleagues and other well wishers who have helped me in the preparation of the critical edition and publication of the text. Late Rev. Bhikkhu J. Kashyap, Prof. Nathmal Tatia, Late Prof. U. Dhammaratan, Prof. C. S. Upasaka and Dr. U. Zaggaraṇvibhaṃsa taught me Pali with great affection. I express my deep sense of gratitude towards them. I have been able to put a step into an un-explored area of Vinayic literature and other Pali texts due to the blessings of my father-in-law, Prof. Mahesh Tiwary, Head and Professor of Buddhist

Studies (Pali and Abhidhamma Philosophy), Department of Buddhist Studies, Delhi University, Delhi. Due to his inspiration I took up this project and completed it. I find no suitable words to express my deep sense of gratitude to him. I am really grateful to Late Prof. J. N. Upadhyaya, Prof. A. C. Banerjee, Prof. B. N. Banerjee, Prof. H. Chatterjee, Prof. K. K. Mittal, Prof. Sanghsen Singh, Prof. D. K. Barua, Prof. L. N. Tiwary, Dr. N. H. Samtani, Prof. B. N. Choudhary and Dr. B. N. Sharma. They had been the source of my inspiration. It is my moral duty to express my gratefulness to the teachers of Nava Nālandā Mahāvihāra, Nālandā, who always cooperated and inspired me for such programme. They are Prof. Angraj Choudhary, Dr. U. S. Vyas, Dr. N. K. Upadhyaya, Dr. D. K. Banerjee and Dr. N. K. Prasad. Dr. Mithilesh Prasad, Librarian, Nava Nālandā Mahāvihara, Nālandā, provided me the text of 'Vinayavinicchaya' in Burmese script for comparison. I always remember his cooperation with the sense of respect. My colleagues in the Department of Pali and Buddhist Studies, Banaras Hindu University, Varanasi, Shri S. Prasad, Dr. K. C. Jain, and Dr. P. Dubey created a congenial atmosphere for such programme in the department. I am thankful to them.

I can not forget the encouragement of the authorities of the National Archives of India, Government of India, New Delhi, who granted me financial assistance for the completion of the project. Due to their such charming behaviour, this project is now complete. I am really grateful to them.

I have the sweet and cherishable memory of the members, both the official and the ministerial staff of the Banaras Hindu University, Varanasi, who have always helped me. I had the occasions to be with them in connection with the official work of this academic programme from time to time. I am happy to say that I always

received from them the friendly cooperation and sweet behaviour in dealing with the problems. Their approach was always positive. My hearty thanks are for them.

My research scholars Shri A. Gambhira Buddhi, Shri Siya Ram Tiwary, and Shri Radha Kant Pandey and other like Shiv Shankar Tiwary (Munmun) helped me in the preparation of the index and correcting the proof. I bless them for a prosperous and happy long life with sincere devotion in academic projects.

It is a fact that an academic programme can not be successfully completed if there is no congenial atmosphere at home. Fortunately I have so. The cooperation of my wife Smt. Rama Shukla is remarkable. She helped me in the preparation of the index also and made me free from domestic problems. My son Rajiv Ranjan and daughters Rajani and Vishakha became the source of my inner delight in keeping myself engaged in academic programme. I always pray to God for their long prosperous life with right understanding.

The Tara Printing Works, Varanasi, gave me the full cooperation in printing the text, I propose hearty thanks to the proprietors and hope for similar cooperation in future.

In the end, I beg an apology for the lapses in the moment of my unawareness. Some printing errors have mischievously crept-in in spite of our best efforts to make it correctly printed. Therefore, an errata has been appended. I request that the scholars will kindly take the trouble of correcting the text before entering into relishing the Vinayic flavour.

Varanasi
27-8-1988

Hari Shankar Shukla

INTRODUCTION

The 'Vinayavinicchaya' is a text on the Vinaya. It briefly presents all the basic principles of the Vinaya-Pitaka as recorded in the original text as well as in commentaries. It is traditionally believed that Buddhaghosa after completing the writing of the commentary of the Vinaya brought the manuscripts and handed them over to Buddhadatta.¹ This text is mainly based on the material brought by Buddhaghosa from Sri Lanka. It presents the theme of the original text, the different commentaries written in Sinhalese in Sri Lanka and the oral traditions surviving in India as well as in Sri Lanka. The entire book is composed in elegant verse replete with lovely illustrations, similies etc. They still survive in the monastic as well as household life. It is, perhaps the first effort to introduce the profound and sublime ideas of monastic life through minimum possible words. The stereo-type expressions of the Tipitaka have been avoided and a simple style of stating the facts has been introduced. It appears that the style of the Tipitaka had become terse by that time. A silent desire was growing in the mind of the people of gaining access to the vast treasure of Vinayic literature. Gradually, the psychological demand became strong and immensely powerful till it took a practical shape. It is in the background of the fulfilment of this psychological demand. This is the origin of this type of writing. It is classed as manual literature. Thus the 'Vinayavinicchaya' is the first manual of the 'Vinaya'.

The title of the text 'Vinayavinicchaya' is most significant. The word 'Vinaya' represents the monastic rules regulating the physical, vocal and mental deeds of the monks and nuns engaged in spiritual pursuit. The word, 'Vinicchaya' is a multi-significant term. It is derived

1. H. P. L. II, P. 559.

as Vi+ni+chi+a. It means decision, judgement, trial, discrimination, analytical discussion, theme, basic points or the appearance of concepts in a crystal clear form. All the meanings are significant in different contexts. They can be judged through the process of analysis.

Then, what is the meaning in this present context ? Here, in this text the word, 'Vinicchaya' expresses the sense of brief exposition of the basic principles of the Vinaya making them crystal, clear and easily accessible. Therefore, it is generally called the manual of the Vinayic literature. The author has rightly observed in the following lines—

भिक्षूनं भिक्षुनीनञ्च, हित्त्याय समाहितो ।
 पवक्खामि समासेन, विनयस्स विनिच्छयं ॥
 अनाकुलं असङ्किण्णं, मधुरत्थपदक्कमं ।
 पटुभावकरं एतं, परमं विनयक्कमे ॥
 अपारं ओतरत्तानं, सारं विनयसागरं ।
 भिक्षूनं भिक्षुनीनञ्च, नावाभूतं मनोरमं ॥

V. V., P. 3.

The special feature of the 'Vinayavinicchaya' is that it does not present a descriptive account of the monastic life and the religious ceremony held therein. It directly introduces the basic monastic rules. In short, it presents the analytic account of the rules contained in the Bhikkhu and Bhikkhunī Pātimokkha.

The author of the 'Vinayavinicchaya' text is Ācariya Buddhaddatta.¹ It is evident from the epilogue of the text that the text was written by Buddhaddatta.² But there is a clear indication in the epilogue of the text that the 'Vinayavinicchaya' of Buddhaddatta is an abridgement of Buddha-

1. H. P. L. II, P. 559, H. I. L. II, 212, P. L. L., p. 33.

2.कविवरवसभेन परमरतिकर-वर-मधुरवचनुगारेण उरगपुरेण बुद्धदत्तेन रचितो यं 'विनयविनिच्छयो' । V. V., P. 316.

siha's 'Vinayavinicchaya' in versified form who himself is represented as a saddhivihāri of a fellow monk.¹

It is also evident from the 'Buddhaghosuppatti' that Buddhadatta was a senior contemporary of Buddhaghosa. A lively dialogue takes place between the two scholars on the bed of the sea. It is said that being instructed by his teacher, Buddhaghosa took the sea voyage for Sri Lanka on a boat. He had the firm determination, pious desire and untiring zeal to go to Sri Lanka to study the commentaries written in Singhalese and bring them back into the words of the Master. The cool breeze was refreshing him and the firm determination was being doubly strengthened with the struggle between the waves and the boat. In the meanwhile another boat came from the opposite direction making headway through the waves. An old saint was sitting in the middle of the boat and this saint had a peaceful appearance and yet there appeared a thin line of anxiety on his face. This indicated indirectly that the saint was missing something. The two boats met on the bed of the sea. After the usual exchange of cordial greetings they recognized each other. The old saint was Buddhadatta and the young one was Buddhaghosa. Buddhadatta said that he had gone to Sri Lanka with a mission of bringing back the commentaries on the 'Tipitaka' on the words of the Master. But because of his old age he

1. बुत्तस्स बुद्धसीहेन, विनयस्स विनिच्छयो ।
बुद्धसीहं समुद्दिस्स, मम सद्धिविहारिकं ।
कतो यं पन भिक्खूनं, हितत्थायं समासतो ॥

V. V., P. 315.

× × ×
बुद्धसीहेन धेरेन, यो विनयविनिच्छयो ।
तेनेव रचितो साधु, सासनस्स च बुद्धिहया ॥

S. S., P. 43.

H. P. L. II, P. 378.

was not successful in fulfilling this mission. The loss of the physical and mental Jivitindriya or the life force compelled him to come back to India without completing his mission. He had the miss of that achievements. His expression was pathetic, yet it had a pious sincerity. Hearing this Buddhaghosa narrated his mission and with forceful words assured him that he would bring back the commentaries surviving in Singhalese language into Māgadhi. Buddhadatta's anxiety disappeared in no time and he requested that he would show him the commentaries after completion of the mission. He would make a summary of that. While such lively dialogue was going on between the two scholars, their boats were overturned by sudden gust. The further expressive sublime words remained submerged in the vacuum as well as the tossing wavelets of the sea.

However, Buddhadatta's boat touched the Indian shore safely and the voyage of the Buddhaghosa to Sri Lanka was completed with peace. The former reached his monastery, kept himself engaged in academic and spiritual pursuit sincerely and patiently waiting for the later's arrival. Buddhaghosa went to Sri Lanka and stayed in the Anurādhapura monastery, the then centre of academic and spiritual pursuit. He studied the commentaries, translated them successfully into Māgadhi, brought them back to India and respectfully handed them over to Buddhadatta. This lively account bears the fact that Buddhadatta was a senior contemporary of Buddhaghosa, who wrote the 'Vinaya-vinicchaya', 'Uttaravinicchaya', 'Abhidhammāvatāra and the 'Rūpārūpavibhāga' on the basis of those commentarial literature. The Gandhavaṃsa' also attests to the fact that Buddhadatta composed these treatises on the basis of the materials brought by Buddhaghosa.

It is further said that the hallowed spot which gave birth to such a great saint scholar in the Uragapura in

Cholā country or Cholā Pradesh.¹ It was Brahmin family which had the privilege of having such noble child due to the immensely pious force of the accumulations of moral deeds of so many previous births.

The vedic lore was very much in the family tradition of Buddhadatta. On this he super-imposed his own experience of life and the teachings of the Buddha. His treatises were devoted and sincere attempts to understand, practise and propagate the values implicit in the teachings of the Buddha. The 'Vinayavinicchaya' is the outcome of the scholarly activity in this tradition.

Buddhadatta wrote this commentary in the monastery of Veṇhu-dasa situated on the bank of the river Kāveri in South India. From the name it becomes clear that Veṇhu-dasa was a Vaisṇava saint who encouraged the Buddhist scholar and provided a congenial atmosphere for the purpose. He speaks of the sincere, faithful and unbiased tradition in search of truth by Indian Savants.²

The Vinaya-Pitaka is presently available as two forms of classification. The first form is the Mahāvagga, Cullavagga, Pārājika, Pācittiya and Parivāra. The second way of classification is the Vibhaṅga, Khandhaka and Parivāra. In both the ways of classification Parivāra is available. It is said in that context that it is an appendix

1. सेटुस्स चोळरटुस्स, नाभिभूते निराकुले ।
सब्बस्स पन लोकस्स, गामे सम्मिण्डिते विय ॥
V. V. p. 314.

2. कदली-साल-तालुच्छु-नाळिकेर-वनाकुले ।
कमलुप्पलसञ्छन्न-सलिलासयसोभिते ॥
कावेरिजलसम्पत्त-परिपूतमहीतले ।
इद्धे सब्बज्जसम्पन्ने, मज्जले भूतमज्जले ॥
पवराकार-पाकार-परिखापरिवारिते ।
विहारे वेण्हुदासस्स, दस्सनीये मनोरमे ॥

V. V. pp. 315-316

to the previous rules or it is the brief enumeration of the previous rules.

The 'Vinayavinicchaya' has taken up a simplified form of the same. It is divided into four chapters, generally known as Bhikkhu-Vibhaṅga, Bhikkhunī-Vibhaṅga, Mahāvagga and Cullavagga. The Mahāvagga and Cullavagga have been placed under the heading Khandhaka. Therefore it is analysed clearly. It may be said that the present author has taken a new method of the Vibhaṅga and the Khandhaka. Further there are some miscellaneous descriptive accounts under it. They are in the name of Catubbidha-Kamma-Kathā, Kammavipatti-Kathā, Pakiṇṇakavinicchaya-Kathā and Kammatṭhānabhāvanāvidhāna-kathā. From this it appears that the author is fully aware and conscious about the monastic life as well as the purpose for which it is taken up. Therefore, presenting the descriptive analysis of rules of the Vinaya an account of the Kamma has been introduced. The idea behind it is to explain the law of Kamma which is the vital point of Buddhist Philosophy as well as Buddhist life. The Buddha has stated clearly in so many places that a man is the product of the Kamma. He inherits Kamma. He is in a state of existence due to Kamma and he goes from one state of existence to the other due to the force of Kamma.¹ In other places too, he has stated that a man exists due to his Kamma and he also goes to the other state of existence due to the force of Kamma. A moral Kamma takes a man to the good state of existence and an immoral Kamma takes him to the bad state of existence. He always says that he rejoices here and hereafter marking the fruit of the Kamma. He suffers here and hereafter marking the peril of the immoral Kammas and also the fruit produced thereby. The following verses throw sufficient light in this context—

इध नन्दति पेच्च नन्दति, कतपुञ्जो उभयत्थ नन्दति ।

पुञ्जं मे कतं ति नन्दति, भिय्यो नन्दति सुगतिं गतो ॥

1. A. N. (Duka), pp. 46-47.

इध तप्पति पेच्च तप्पति, पापाकारी उभयत्य तप्पति ॥

पापं मे कतं ति तप्पति, भिय्यो तप्पति दुर्गतिं गतो ॥

Kh., Vol. I, PP. 18-19.

Therefore the author has given sub-headings like cutubbidhakamma-Kathā, Kammavipatti-Kathā etc. They have got moral and ethical impact on the monastic life.

Further there is the addition of the Kammaṭṭhānabhāvanāvidhāna-Kathā and important piece of introduction in this book. The monastic life is led not only for following the different rules as a ceremony but it has a very high and profound aim.

What is that? As the Buddha has pointed out that he gives sermons to explain what is suffering and what is the cessation of suffering? For that he prescribed a path to take a man from the state of suffering to the state of eternal bliss. The path has three states as-sīla, Samādhi and Paññā. All the monastic rules are the expressions of Sīla. Following them the physical and vocal misdeeds are curtailed. Then comes the role of samādhi which makes divine, pure, free from pollutions, tranquil, mild, and one pointedness. Samādhi is practised on different objects known as 'Kammaṭṭhāna', when it is faithfully and thoroughly practiced, it makes a man capable of entering into the supramundane plane to realise the summumbonum of life known as 'Nibbāna'. It is, for this reason, at the end of the text, is added the chapter 'Kammaṭṭhānabhāvanāvidhāna-Kathā'.

Now coming to this stage it seems that it is logically necessary to add a brief description of a content of this text.

The classification of the book '*Vinayavinicchaya*' is as follows—

1. *Bhikkhu-Vibhaṅga*

2. *Bhikkhunī-Vibhaṅga*
3. *Khandhaka*—
 - (a) *Mahāvagga*
 - (b) *Cullavagga*
4. *Catubbidhakamma-kathā*
5. *Kammavipatti-kathā*
6. *Pakiṇṇakavinicchaya-kathā*
7. *Kammaṭṭhānabhāvanāvidhāna-kathā*

Bhikkhu-Vibhaṅga comprises the *Pārājika-kathā*, *Saṅghādisesa-kathā*, *Aniyata-kathā*, *Nissaggiya-kathā*, *Pācittiya-kathā*, *Pāṭidesaniya-kathā* and *Sekhiya-kathā*.

Pārājika-kathā

‘*Pārājika*’ is the most grievous type of offence in the monastic life. It entails the removal of a monk from the Order for ever.

The meaning of the word ‘*Pārājika*’ is ‘defeat’ or being defeated. This defeat is to understand in a technical sense. It is defeat of leading the life of a monk. It includes four types of offences which have been described as—*Pathama-pārājika-Kathā*, *Dutiyapārājika-Kathā*, *Tatīyapārājika-Kathā* and *Catutthapārājika-Kathā*.

The *Paṭhamapārājika* is an offence of indulging in sexual misdeeds. A monk is considered to have been of defeated when he indulges in sexual experience. He becomes defeated in leading such pious life.²

1. Mv., PP. 100-101, Pārā, P. 35, 91.

2. मते अकखयिते चापि, येभ्य्यकखयिते पि च ।
 मेथुनं पटिसेवन्तो, होति पाराजिको नरो ॥
 निमित्तमत्तं सेसेत्वा, खयिते पि सरीरके ।
 निमित्ते मेथुनं तस्मि, सेवतो पि पराजयो ॥
 बहि मेथुनरागेन, निमित्तं इत्थिया पन ।
 निमित्तेन छुपन्तस्स, तस्स थुल्लच्चयं सिया ॥

V. V. PP. 4-5.

The second *Pārājika*, which has been discussed here under *Dutiyapārājika-Kathā*, is related to theft. As per the monastic rule, a monk has been forbidden to indulge in theft.¹ If he does so, he is defeated in his mission and becomes unfit for leading the life of a monk. This has been illustrated here with twenty three events factual or imaginary under the headings like—*Bhummatṭhakathā*, *Thalaṭṭhakathā*, *Morakathā*, *Ākāsaṭṭhakathā*, *Vehāsaṭṭhakathā* etc.²

The third *Pārājika* has been discussed here under the head '*Tatiyapārājika-Kathā*.' It is also an offence related to murder, ordering for depriving one's life, uttering of words in ways of murder or any type of action involving killing of some one.³

The description of fourth *Pārājika* is seen here under the heading '*Catutthapārājika-Kathā*. It is an offence of making a claim of some supernatural power. A monk without giving up of his life as recluse makes a false claim of possessing some supernatural power, which he actually does not possess, commits the fourth *Pārājika* offence and becomes unfit for leading the holy life.

Thus, the text makes four offences which are very serious in nature and monastically termed as the *Pārājika dhamma*.

Saṅghādisesa-Kathā

The '*Saṅghādisesa*' is the second offence in order of gravity or seriousness. It is composed of three words—

1. आदियन्तो हरन्तो व, हरन्तो इरियापथं ।
विकोपेन्तो तथा ठाना, चावेन्तो पि पराजितो ॥
V. V. P. 7.
2. V. V., pp. 7, 27.
3. मनुस्सजाति जानन्तो, जीविता यो वियोजये ।
निक्खिपेयस्स सत्थं वा, वदेय्य मरणे गुणं ॥
देसेय्य मरणुपायं, होताय पि पराजितो ।
असन्धेय्यो व सो जेय्यो, द्वेधा भिन्नसिलविद्य ॥

V. V., p. 28.

Saṅgha + ādi + sesa, which means there is the provision of taking order of the Saṅgha in the beginning as well as in the end. It is stated that the violation of rules involves temporary expulsion from the Saṅgha. If any one commits mistake, he is suspended by the Saṅgha for a specified period and after the completion of the period, the Saṅgha admits him by formal resolution. In this way the Saṅgha inflicts the punishment in the beginning (ādi) and makes him free from the punishment in the end (sesa). Hence it is known as Saṅghādisesa (Saṅgho ādimhi ceva sese ca icchitabbo assāti Saṅghādiseso).¹

It includes thirteen offences which make a monk liable to temporary expulsion from the monastery. They are the—

1. Emission of semen purposely (Sukkavissatṭhi).
2. Physical contact with women (Kāyasaṅsagga).
3. Talking with a woman with undesirable words (Duṭṭhullavācā).
4. Inviting a woman with some undesirable purpose (Attakāmaparicariya).
5. Acting as a go-between (Saṅcaritta).
6. Crossing the limits in building a cottage (Kuṭikāra).
7. Crossing the limits in building a monastery (Maha-llaka).
8. False charges against a Bhikkhu (Paṭhamaduṭṭhadosa).
9. False charges against a Bhikkhu (Dutiyaduṭṭhadosa).
10. Causing division in the Saṅgha (Paṭhamasaṅghabheda).
11. Causing division in the Saṅgha (Dutiyasaṅghabheda).
12. Corrupting families (Kuladūsana).
13. Becoming obstinately disrespectful to the advise of others (Dubbaca).²

1. S. P. II, p. 518.

2. मोचेतुकामताचित्तं, वायामो सुक्कमोचनं ।
अञ्जत्र सुपिन्तेन, होति सङ्घादिसेसता ॥

Out of them the first five (1-5) are related to sex, the next two (6-7) are in connection with the construction of the cottages or Vihārās, eight and nine (8-9) deal with the false accusation of an offence, ten and eleven (10-11) present the division in the Saṅgha and twelve to thirteen (12-13) are in connection with the obstinacy of a monk and pollution of a devout family by a monk.

Aniyata-kathā

It is the third type of offence in the Bhikkhu-Vibhaṅga. The literal meaning of the word 'Aniyata' is uncertain. It consists of two offences relating to the conduct of a monk towards a woman but it has not been decided whether it is the case of Pārājika or Saṅghādisesa. It depends upon the circumstances and proofs. Since the nature of the offence is uncertain, so it is called Aniyata.¹

Nissaggiya-kathā

The meaning of the word 'Nissaggiya' is giving up. This type of offence requires a monk to abandon robes

आमसन्तो मनुस्सिन्धि, कायसंसगगरागतो ।
मनुस्सिन्धी ति सञ्जाय, होति सङ्घादिसेसतो ॥
दुट्ठुल्लवाचस्सादेन, इत्थिया इत्थिसञ्जिनो ।
द्विन्नञ्च पन मग्गानं, वण्णावण्णवसेन च ॥
वण्णं पनत्तनो काम-पारिचरियाय भासतो ।
तस्मिं येव खणे सा चे, जानाति गरुक्कं सिया ॥
समग्गस्स च सङ्गस्स, भेदत्थं वायमेय्य यो ।
भेदहेतुं गहेत्वा वा, तिट्ठेय्य परिदीपयं ॥
यो छन्दगामितादीहि, पापेन्तो कुलदूसको ।
कम्मे कयिरमाने तं, अच्चजं गरुक्कं फुसे ॥

V. V., pp. 36-47.

1. अनियतो ति न नियतो, पाराजिकं वा सङ्घादिसेसो वा पाचित्तियं वा ।
Pārā; P. 282.

or bowls etc which are in question or illegally possessed by him and to confess in the presence of the Saṅgha or Gaṇa.¹

It is on the fourth place in order of the offences and divided into three vaggas namely : Cīvaravagga, Eḷakalomavagga and Pattavagga. Each vagga contains ten offences. Therefore the total number of offences is thirty. The cīvaravagga contains the rules dealing with robe and robe clothes. In the Eḷakalomavagga seven rules are connected with rug-mat. The eighth one expresses the restrictions for accepting gold, silver, coins or money. The ninth and the tenth rules forbid a monk from buying anything on cash payment and making any sale-purchase business with the layman respectively. Two rules in the Pattavagga, are concerned with the bowl, the third one is related to the medicines and the next six rules present a description in respect of robe and robe-clothes. The tenth one is connected with misappropriating a gift of the Saṅgha himself.²

Pācittiya-Kathā

The meaning of the word 'Pācittiya' is expiation or confession. It is a kind of offence which ought to be expiated when committed. A monk becomes non virtuous by committing this offence and all his activities become immoral.³

1. निस्सज्जनं निस्सगियं, पुब्बभागे कत्तव्वस्स विनयकम्मस्सेतं नामं । S. P., II, P. 644.

सङ्खमउञ्जे गणमउञ्जे एकस्सेव च एकतो निस्सज्जित्वान देसेति, तेनेतं इति वुच्चति । Pari. P. 263.

2. जानं परिणतं लाभं, भिक्खु सङ्खस्स यो पन ।
अत्तनो परिणामेय्य, तस्स निस्सगियं सिया ॥
सचे 'अज्जस्स देही' ति, परिणामेति भिक्खुनो ।
सुद्धिकं सुद्धचित्तेन, पाचितियमुदीरितं ॥
V. V. p. 90

3. पाचित्तयं ति यं वुत्तं, तं सुणोहि यथातथं ।
पातेति कुसलं धम्मं, अरियमगं अपरज्जति ।
चित्तसंमोहनट्टानं, तेनेतं इति वुच्चति ॥

Pari. p. 263

There are ninety-two Pācittiya offences such as-telling a deliberate lie, using abusive language, speaking ill of others, sleeping with a non-monk in the same room, digging the ground, backbiting, leaving the articles outside, drinking water without straining it with a piece of cloth, going to give sermons to the nun without the permission of the Saṅgha, going out on a journey with a nun, to witness an entertaining show, drinking wine, making sports in the water, cutting jokes, killing a creature, beating and threatening other monks etc. These are grouped into the following nine vaggas—1. Musāvādavagga, 2. Senāsanavagga, 3. Bhikkhunīvagga (Ovādavagga), 4. Bhojanavagga, 5. Aceḷakavagga, 6. Surāpānavagga, 7. Sappāṇakavagga, 8. Sahadhammikavagga and 9. Rājavagga.

It appears from the text that the Senāsanavagga and Rājavagga are placed in the second and ninth position in the 'Vinayavinicchaya' while in the 'Pācittiya' of the Vinaya Pitaka Bhutagāmaavagga and Ratanavagga are seen in the same position.¹

If a monk commits an offence of Pācittiya, it may be pacified by 1. Sammukhavinaya (i. e. in the presence of Saṅgha, Puggala, Vinaya and Dhamma), 2. Paṭiññātakaraṇa (by admitting the offence before the Saṅgha) and 3. Tiṇa-vatthāraka (by covering up).²

Pāṭidesanīya-Kathā

The description of four offences related to food taken by asking are seen under the following headings—

1. Paṭhamapāṭidesanīya-Kathā
2. Dutiyapāṭidesanīya-Kathā
3. Tatiyapāṭidesanīya-Kathā
4. Catutthapāṭidesanīya-Kathā

1. Pāci. pp. 74, 231.

2. Cv., p. 188.

The first is an accepting of food from the hands of a nun.¹ The text presents the description as—

यो चन्तरघरं भिक्षुं, पविट्ठाय तु हत्थतो ।
अञ्जातिकाय यं किञ्चि, तस्स भिक्षुनिया पन ॥
सहत्था पटिगण्हेय्य, खादनं भोजनस्मि वा ।
गहणे दुक्कटं भोगे, पाटिदेसनियं सिया ॥

V. V. p. 178

The Dutiyapāṭidesaniya-Kathā is in connection with the allowing the nun to wait while the monk is taking meal.

The third Pāṭidesaniya, which has been discussed here under the heading of Tatiya-Pāṭidesaniya-Kathā, is related to the begging alms at the door of a very poor lay disciple.

The description of the fourth Pāṭidesaniya is seen here under the heading of Catutthapāṭidesaniya-Kathā. It is an offence of taking food kept in a wild solitary place.

Sekhiya-Kathā

The word 'Sekhiya' means precepts or sikkhāpadas, laid down by the Buddha in order to maintain the discipline in the Order and cultivate good habits too.²

It contains seventy-five types of instructions to be sincerely followed by a monk. They have been described under eight vaggas, such as Paṭhamavagga, Dutiyavagga, Tatiyavagga etc. containing instructions related to day to day life of a monk which may be seen as below—

1. Pāci., p. 234.

2. सेखियं ति यं वुत्तं, तं सुणोहि यथातथं ।
सेक्खस्स सिक्खमानस्स, उजुमगानुसारिनो ॥
आदि चेत्तं चरणं च, मुखं सञ्जमसंवरो ।
सिक्खा एतादिसो नत्थि, तेनेत्तं इति वुच्चति ।

Pari., p. 264.

1. Parimaṇḍalakathā
2. Ujjagghikakathā
3. Khambhakatakathā
4. Sakkaccakathā
5. Kabalakathā
6. Surusurūkathā
7. Pādukakathā
8. Avasesasekhiyakathā

Each vagga or Kathā contains ten instructions except the eighth one. It comprises only of five instructions. Out of seventy-five, first two (1-2) rules deal with dressing, the next twenty-four (3-26) rules are in connection with the manner of entering into a village or a town or a house. The rules from twenty-seven to fifty-six (27-56) illustrate the instructions regarding taking meals. Rules from fifty-seven to seventy-two (57-72) are connected with the preaching of the Dhamma. And the last three rules (73-75) give instructions regarding the manner of toileting. If a monk transgresses any Sekhiya, he commits the offence of Dukkata,¹

Bhikkhunī-vibhaṅga contains the monastic rules relating to nuns. It enumerates a number of offences to be avoided as well as instructions to be followed. They are the—

1. Pārājika-Kathā
2. Saṅghādisesa-Kathā
3. Nissaggiya-Kathā
4. Pācittiya-Kathā
5. Pāṭidesanīya-Kathā
6. Sikkhākaraṇīya-Kathā

1. Pāci., pp. 245-280, S. P. II, pp. 921-923.

Pārājika-Kathā

According to the text of the 'Vinaya-Pitaka' there are eight Pārājika Dhammas in the Bhikkhunī Vibhaṅga including the first four Pārājikas of the Bhikkhu Vibhaṅga. Therefore, they do not require any explanation here. The author of the text also has not mentioned them in the Bhikkhunī Vibhaṅga. Thus, the Pārājika-kathā in the Bhikkhunī Vibhaṅga of the 'Vinayavinicchya' includes only four types of offences. They are the—

1. Enjoying the contact of a male between the collar-bone and knee (Ubbhajāṇumaṇḍala).¹
2. Concealing the Pārājika offence of another nun (Vajjapaticchādi).²
3. Becoming the follower of a monk who has been suspended from the Order (Ukkhittānuvattika).³
4. Passing such eight dispositions which are associated with sexuality (Aṭṭhavatthuka).⁴

As per monastic rules, a nun has been forbidden to indulge into the above mentioned type of activities. If she

1. छन्दसो मेथुनं घम्भं, पटिसेवेय्य या पन ।
होति पाराजिका नाम, समणी सा पबुच्चति ॥
उब्भक्खकमधोजाणु-मंडलम्पन यं इध ।
कप्परस्स च हेट्ठापि, गतं एत्थेव सङ्गहं ।
V. V., PP. 193-194.
2. धुरे निक्खित्तमत्तस्मि, सा च पाराजिका सिया ॥
अयं वज्जपटिच्छादो, नामिका पन नामतो ॥
V. V., P. 195.
3. सङ्खेनुक्खित्तको भिक्खु, ठितो उक्खेपने पन ।
यं दिट्ठिको च सो तस्सा, दिट्ठिया गहणेन तं ॥
V. V., P. 195.
4. अवस्सुता पटिच्छादो, उक्खित्ता अटुवत्थुका ।
असाधारणपञ्जत्ता, चतस्सो व महेसिना ॥
V. V., P. 197.

does so, she is defeated in mission and becomes unfit for leading the holy life of a nun.¹ In the background, the author concludes that—

यस्स यत्थ मनो सुद्धं, तस्स तत्थ न दोसता ।
उभिन्नम्पि अनापत्ति, उभिन्नं चित्तमुद्धिया ॥

V. V., P. 194.

Saṅghādisesa-Kathā

The meaning and nature of the word 'Saṅghādisesa' have been given previously in the context of the Saṅghādisesa-Kathā in the 'Bhikkhu Vibhaṅga'. The total number of such type of offences is seventeen, out of which seven offences are common to both the Bhikkhu and Bhikkhuni Vibhaṅga. Therefore, the author has presented only ten offences which here are not common to both. They can be seen as below—

1. The behaviour of a quarrelsome nun (Aṭṭakārī).
2. Dealing with those who admit that lady into the Order who is a thief (Corivutṭhāpana).
3. The third is connected with those who go alone into the village or to the bank of a river (gāmāntaragamana).
4. Giving support to a nun who has been turned out from the Order (Gaṇachandosāraṇa).
5. Accepting food from the hand of a man with undesirable desire (Khādanīyaggahana).
6. Encouraging another nun to accept food in the similar way (Uyyojana).
- 7-8. Expressing disloyalty to the Buddha, Dhamma and Saṅgha etc. (Kupitavācana).
- 9-10. They forbid the nuns to associate closely with the householders and to conceal the lapses of others respectively (Paggaṇhita).

1. Pāci, PP. 287, 294, 297.
Pārā, PP. 35, 58, 91, 115.

Such types of offences make temporary expulsion of a nun from leading a monastic life. It is called *Saṅghādisesa* because the *Saṅgha* inflicts the punishment in the beginning (*ādi*) and makes her free in the end (*sesa*).¹

Nissaggiya-Kathā

The word 'Nissaggiya' means giving up or to abandon robes, bowls and so on. It is the name of a type of offence connected with taking anything beyond the limits and against the rule. For instance, a set of three pieces of cloth (*civara*) and alms bowls are permitted for a nun. If a nun transgresses this instruction, and receives additional robes and alms bowls or anything related to her prescribed requisites, it is improper. Doing so she is to appear before the Order to confess it and give up the things taken in this way.²

The total number of such type of offences is thirty but out of them eighteen are common to the both for monks and nuns and only twelve rules of the *Nissaggiya* in *Bhikkhunī Vibhaṅga* are different from the *Bhikkhu* one.³ Therefore, the author has mentioned only twelve rules in connection with the description of *Nissaggiya* in the *Bhikkhunī Vibhaṅga*. The different rules are given below—

1. It is connected with the collection of bowls (*Pattasa-
nnicaya*).
2. It is concerned with the robes obtained untimely and distributed as if timely (*cīvarabhājāpana*).

1. सङ्घादिसेसो ति सङ्घो व तस्सा आपत्तिया परिवासं देति, मूलाय पटिक्खसति, मानत्तं देति, अब्भेति न सम्बहुला न एकपुग्गलो, तेन वुच्चनि सङ्घादिसेसो ।

S. P., II, p. 518.

2. Pāci., p. 361, S. P. II, pp. 641-648.

3. साधारणानि सेसानि, तानि अट्टारसापि च ।
इमानि द्वादसेवाति, समत्तिसेव होन्ति हि ॥

V. V., p. 210.

3. The third one is about of exchanging of robes with other nun (Cīvaraparivattana).
- 4-10. Four to ten are in connection with breaking of promise or misappropriation of funds etc. (Aññaviññāpana, Aññacetāpana, iccādi).
- 11-12. Eleven and twelve are connected with accepting the shawls (Garupāvuraṇacetāpana, Lahupāvuraṇacetāpana).

Pācittiya-Kathā

The term 'Pācittiya' indicates the expiation and confession. It is a kind of ecclesiastical offence which is ought to be expiated when it is committed. A nun by committing such type of offence becomes non-virtuous and ill minded. All her activities are immoral. She is supposed to be deluded.¹

The total number of the Pācittiya offences for the nuns is one hundred and sixty-six. Out of them seventy are common to both monks and nuns. Therefore, the text presents only ninety-six Pācittiya offences in the Bhikkhunī Vibhaṅga, such as :—to take garlic, to get the private parts shaved, to wait for the monks while they are taking their meals, to get raw grains and to cook or fry it for herself, to throw dirt or rubbish on the other side of the wall, to go in the dark at night with a man, to warm herself with fire to spin, to use harsh words, to dig the ground and so on. They have been enumerated in following nine groups (vaggas)—

1. Lasuṇavagga, 2. Andhakāravagga, 3. Naggavagga, 4. Tuvattāvagga 5. Cittāgāravagga, 6. Ārāmaṇavagga 7. Gabbhinīvagga, 8. Kumāribhutavagga and 9. Chattūpāhanavagga.

1. पाचित्तियं ति यं वृत्तं, तं सुणोहि यथातथं ।
पातेति कुसलं धम्मं, अरिमग्गं अपरज्झति ।
चित्तसंमोहनद्वानं, तेनेतं इति वुच्चति ॥

If a nun commits an offence of Pācittiya, she has to confess in the presence of the Saṅgha, Dhamma and Vinaya, by admitting the offence before the Saṅgha or a monk and by declaring all charges settled. These processes are technically known as Sammukhavinaya, Paṭiññātakaraṇa and Tiṇavatthāraka respectively.¹

Pātidēsaniya-Kathā

It is a group of offences related to day to day life of a nun. It requires confession in the case of committing offence. It is of eight kinds connected with food.² They are follows—

1. Sappiviññāpana-Kathā

2-8. Telādiviññāpana-Kathā

In the background the author concludes that—

अनागतेसु सब्बेसु, सप्पिआदिषु पालियं ।

भुञ्जन्तिया तु विञ्जत्वा, अट्ठसु पि च दुक्कटं ॥

V. V., P. 245.

Sikkhākaraṇiya-Kathā

The meaning of the word 'Sikkhā' is precepts or instructions to be sincerely followed by a nun in her day to day life for cultivating good habits and maintaining discipline in the Order. The number of Sikkhākaraṇiyā is the same as Sekhiya-kathā in the Bhikkhu Vibhaṅga, which is seventy-five in number. It may be seen for details in the Bhikkhu Vibhaṅga. The author rightly suggests that—

सेखिया पन ये धम्मा, उद्दिट्ठा पञ्चसत्तति ।

तेसं महाविभङ्गे तु, वुत्तो अत्थविनिच्छयो ॥

V. V., P. 245.

1. Cv., p. 188.

2. सप्पि तेलं मधुं चैव, फणितं मच्छमेव च ।
मंसं खीरं दधिं चापि, विञ्जापेत्त्वान भिक्खुनी ।
पाटिदेसनीया अट्ठ, सयं बुद्धेन देसिता ॥

Pari. P. 128.

Mahākhandhaka-Kathā

It is the first and the longest Kandhaka of the 'Mahāvagga' as the name denotes. It contains twelve stories namely : Pabbajjākathā, Upajjhāyācariyavattakathā, Saddhivihārikantevāsikavattakathā, Nissayapaṭippassambhanakathā, Parisadūsakakathā, Nivāraṇakathā, Paṇḍakakathā, Theyyasamvāsakakathā, Titthiyapakkantakathā, Tiracchānagatakathā, Abhabbapuggalakathā, and Upasampadā-Kathā.

It is not possible to give the introductions of each story due to the limitation of the text.

Pabbajjā-Kathā

The literal meaning of the word 'Pabbajjā' is going out. In technical sense it is giving up the household life and taking up the life of a recluse. It is done so after properly realizing the truth that the household life is full of obstacles and the life of recluse is free. It is not easy to lead a holy life remaining as a householder. In this background one gives up the household life and takes up the life of the recluse. This going out of the household life and taking up the life of a recluse is the 'Pabbajjā'. Generally, it is called the first ordination. There is the process of conferring 'Pabbajjā'. A desirous person, shaving off his hair and beard and putting on the yellow robe, presents himself before the Saṅgha and requests for conferring upon him the ordination. There upon he is asked to take refuge to the Triple Gem. He utters thrice—I take the refuge to the Buddha (Buddhaṃ Saraṇaṃ gacchāmi), I take the refuge to the Dhamma (Dhammaṃ Saraṇaṃ gacchāmi), I take the refuge to the Saṅgha (Saṅghaṃ Saraṇaṃ gacchāmi).

Further, there are some restrictions regarding the admission of the Samaṇera. There are certain persons upon whom the 'Pabbajjā' should not be conferred. These are—

1. One who has not obtained the permission from his parents.

2. One who suffers from any kind of five chronic diseases like leprosy, eczema, epilepsy etc.
3. One who is a thief.
4. One who has been flogged,
5. One who has been branded.
6. One who is debtor and slave.
7. One who belongs to non-human world.
8. One who has committed a matricide or patricide.
9. One who is a murderer of an Arahanta.
10. One whose hand or hands, ear or ears, foot or feet, etc. are cut off.
11. One who is badly sick.
12. One who has disgraced the assembly and so on.

In the beginning, the Pabbajjā and Upasampadā were not specified separately. It is seen that the monks used to get Pabbajjā and Upasampadā simultaneously. The Buddha enjoined the monks to confer Pabbajjā and Upsampadā together by undergoing the three refuges only. (*Anujānāmi, bhikkhave, imehi tīhi saraṇagamanehi Pabbajjam Upasampadam ti*).¹ But later on, when the Saṅgha increased and a host of persons started to seek their admission into the Saṅgha, the Pabbajjā and Upasampadā were defined separately and the rules were also laid down accordingly.

Upasampadā-Kathā

The Upasampadā is the name of higher ordination. It is conferred after Pabbajjā. It is said that a sāmaṇera, leading the monastic life, receives two types of instructions : theoretical (*Pariyatti*) and practical (*Paṭipatti*). In doing so he remains under the guidance of Upajjhāya and Ācariya. He also reaches the age twenty. In this way, in receiving

1. Mv., p. 24.

the two-fold training and also reaching the maturity to some extent in his age, he is regarded as a fit person for Upasampadā.

He shaves off his hair and beard. He puts on the robe and takes up the alms bowl and goes before the Saṅgha for Upasampadā. There he sits in ukkuṭikka posture. Thereafter, the Saṅgha puts some questions to him. The questions are—

1. Do you suffer from any one of five diseases like leprosy eczema, epilepsy etc. ?
2. Are you a human being ?
3. Are you a man ?
4. Are you not a slave ?
5. Are you free from all debts ?
6. Are you a king's servant in the army ?
7. Have you obtained permissions from your parents ?
8. Have you completed twenty years of age ?
9. Have you got your bowl and robes ?
10. What is your name ?
11. Who is your Upajjhāya ?

After such interrogations an able monk proclaims his higher ordination for three times thus—Venerable Sirs, let the Siṅgha hear me. This man wishes for his Upasampadā from the venerable his Upajjhāya. If his higher ordination is agreeable to the Saṅgha, the Saṅgha remains silent, if not, it speaks. He does so thrice.¹ The newly ordained monk is apprised of the four resources (Nissayas) upon which he should depend. These are—1. living on alms (Piṇḍapāta), 2. using rags as his robe (Pansukūlacivara), 3. living under

1. Mv. pp. 54-55.

trees (Rukkhama-senāsana) and 4. using filthy urine as his medicine (Pūtimuttābhesajja).¹

An assembly of at least ten fully ordained monks is needed in the Majjhima-saṃyutta for the purpose of holding the Upasampadā ceremony and five fully ordained monks in out side the same. But no Upasampadā should be conferred upon any person without an Upajjhāya, otherwise an offence of 'Dukkata' is committed. It appears from the text that—

नुपसम्पादनीयो व, अनुपज्झायको नरो ।
 करोतो दुष्कटं होति, न कुप्पति सचे कतं ॥
 एकुपज्झायको होति, होन्ति आचरिया तयो ।
 उपसम्पदपेक्खा च, होन्ति द्वे वा तयोपि वा ॥
 तीहि आचरियेहेव, एकतो अनुसावनं ।
 ओसारेत्वा कतं कम्मं, न च कुप्पति कप्पति ॥
 एकुपज्झायको होति, आचरियो तथेकको ।
 उपसम्पदापेक्खा च, होन्ति द्वे वा तयो पि वा ॥

× × ×

नानुपज्झायके नेव, एकेनाचरियेनिध ।
 उपसम्पदा पटिक्खित्ता, बुद्धेनादिच्चवन्धुना ॥

V. V. PP. 255-256.

After Upasampadā, the ordained person attains the full-fledged monkhood and therefore he is expected to follow all the monastic rules laid down in the Pātimokkha and in other Vinaya texts. He also becomes eligible for attending all the Saṅgha-Kammas and other deliberations of the Saṅgha.

1. अनुजानामि भिक्खवे, उपसम्पादेस्तेन चत्तारो निस्सये आचिक्खित्तुं-पिण्डयालोप-भोजनं निस्साय पब्बज्जा,.....पंसुकूलचीवरं निस्साय पब्बज्जा,.....रुक्खमूल-सेनासनं निस्साय पब्बज्जा,....पूतिमुत्तभेसज्जं निस्साय पब्बज्जा,..... ।

Mv. pp. 55, 100.

2. Mv, pp 216, 335.

There are some persons who are not eligible for Upasampadā. They are—

1. A thief who has an 'emblem' (Dhajabandhacora).
2. One who has run away from jail (Kārabhedaka).
3. A registered thief who has been punished by flogging and branding (Likhitakacora).
4. One who is a matricide (Mātughātaka) or a patricide (Pitughātaka) or a murderer of Arahanta (Arahanta ghātaka).
5. One who has shed the blood of the Buddha (Lohitupādako).
6. One who has entered into the Saṅgha stealthily by himself (Theyyasamvāsaka).
7. One who has seduced a nun.
8. One who is a hermaphrodite.
9. One who does not have his Upajjhāya.
10. One whose hands, feet, ears, nose etc. are cut off.
11. One who is a hunchback, dwarf etc.
12. One who disgraces the assembly on account of some deformity (Parisadūsaka).
13. An one-eyed man.
14. One who has a crooked limb.
15. One who has a paralysis in one side.
16. One who is a blind, a dumb, a deaf and so on.

Women were not admitted into the Saṅgha in the beginning of the Buddhist Order. But later on, the Buddha allowed the admission of women into the Order at the request of Mahāpajāpati Gotamī and Venerable Ānanda with some restrictions. Before that the Buddha laid down 'Eight Important rules (Aṭṭhagarudhammā), which a nun must follow throughout her whole life.²

1. Mv., pp. 89-95.

2. Cv., pp. 374-75.

The Vinaya texts present the eight types of Upasampadā.¹ These are—

1. Ehi, Bhikkhu Upasampadā (by uttering only 'come').
2. Saraṇagamana Upasampadā (by undergoing the three refuges).
3. Ovādapatiggahāṇa Upasampadā (by receiving 'exhortation only').
4. Paññavyākaraṇa-Upasampadā (by exposition of 'higher knowledge').
5. Garudhammapaṭiggahāṇa Upasampadā (by accepting Eight Important rules).
6. Dūtena Upasampadā (Ordination through the messenger).
7. Aṭṭhavācikā Upasampadā (the formal ordination of a nun).
8. Ñatticatutthakamma Upasampadā (the formal ordination of a monk).

Uposatha-Kathā

The literal meaning of the word 'Uposatha' is sitting together. In technical sense, it is the name of a religious gathering of the Buddhist Order with a view to describe, explain and evaluate the doctrinal significance as well as reciting the rules of Pātimokkha. There is a history behind this monastic ceremony. The tradition of sitting together on the eve of every week was prevalent among the Orders of different sects.² The Buddhist monks were always on the move. The people liked to hear from them, but since they were always wandering about, they did not get the opportunity to hear the discourse. It was reported to the Buddha.³ The Buddha gave it a thoughtful consideration and instructed the monks to sit together. Accordingly they

1. S. P., p. 234.

2. Mv., p. 105.

3. Mv., p. 105.

started sitting together twice in a fortnight but remained silent.¹ People used to go to them for hearing the discourse but finding them silent became annoyed. It was also reported to the Buddha. Thereupon, the Buddha instructed them to recite the Dhamma. Accordingly the monks started sitting twice a fortnight which means four times in a month for recitation of the Dhamma. There was no prescription of Dhammas to be recited there.

With the passing of time, the number of monks and nuns increased and it became essential for the Buddha to formulate certain definite rules. Therefore, it was clarified that the monks would assemble only twice a month on the Cātuddasī and Paṇṇarasī of every month.² They were also enjoined upon to recite the rules of Pātimokkha, express their faithful following or transgression of rules, and in the later case receive punishment meant for the purpose. In short, the Uposatha is an ecclesiastical ceremony where the monks assembled on every fortnight and recited the rules of Pātimokkha.³

It was then found necessary to decide the site and location of the place for this purpose. The place of Uposatha was named Uposathāgāra and the area, from which the monks used to come, was called Sīmā. The Sīmā was fixed generally by natural boundary like rivers, mountains, forests, caves, water falls etc. Sometimes the strong pillars were erected to demarcate boundaries. The monks of that particular area used to come to perform the Uposatha ceremony in the 'Uposathāgāra meant for the purpose.'⁴

The 'Uposatha' was observed either with the great assembly of the monks or with a lesser assembly of monks.

1. चातुद्से पन्नरसे अट्टमिया च पक्खस्स सन्निपत्तिवा तुण्ही निसोदन्ति ।

M. V. p. 105.

2. Mv., p. 105.

3. अनुजानामि, भिक्खवे, पातिमोक्खं उद्दिंसितुं । Mv. p. 106

4. Mv. pp. 108-109.

An assembly attended by four or more monks was called Saṅgha-Uposatha. When it was attended by two or three monks, it was called Gaṇa-Uposatha. And when the Uposatha was performed by one monk alone, it was called the Puggala-Uposatha.¹

In this context some preliminary things are mentioned to observe Uposatha. They are known as Pubbakicca and Pubbakaraṇa. Cleaning the Upasathāgāra, putting an oil lamp in it, arranging the seats for the persons to come, keeping water in jars etc. are the Pubbakicca of the Uposatha.² It follows with receiving the chanda for the proxy presence who were unable to join, receiving the statement of not transgressing the rules of the Pātimokkha, stating the period or the weather in which the same was celebrated, counting the number of monks present there and instructing the nuns separately on that occasion. These are regarded as the Pubbakaraṇa.

Further, a capable monk makes the announcement of holding the Uposatha on that particular occasion. It is announced thrice. If the Saṅgha remains silent, it is understood that the Saṅgha is agreeable to the holding Uposatha. Thereupon the recitation of Pātimokkha continues from the Nidāna to the Adhikaraṇa Samatha in a solemn way. After recitation the monks exchange the cordial greetings and return to their monastic dwellings to the spiritual pursuit. The text enumerates some minor rules related to the Uposatha also, Injunctions were also imposed on some of the persons as they were declared incapable to participate in the Uposatha. Such rules may be seen in respective places.

Vassāvāsa-Kathā

The Vassāvāsa is also regarded as ecclesiastical ceremony in the Buddhist Order. It literally means spending

1. Mv. pp. 25-26, Pari., p. 222.
2. Mv., pp. 119-123.
3. Mv., pp. 122-123.

the rainy season in a particular place. In technical sense it is the remaining of monks during rainy days for three months in a particular place to develop their spiritual activity as well as to inspire the people for virtuous deeds.

There is also a traditional history behind it. Earlier, this tradition was followed by the mendicants of other sects.¹ The Buddhist monks used to wander throughout the year. During the rainy days many creeping creatures come into existence. The monks in course of their wandering walked through them and destroyed the green vegetations and small insects. People noticed this and complained to the Buddha. The Buddha, being a practical and the compassionate teacher thought over the issues and gave instructions that monks should stay in one particular place during the rainy season. This came to be known as the 'Vassāvāsa' or the rainy season retreat.²

The Vassāvāsa is observed in two ways, from the next day of the fullmoon day of the month 'Āsāḷha' and from the first day after the fullmoon day of Śrāvaṇa. The former is called Purimikā Vassāvāsa and the latter one is called Pacchimikā Vassāvāsa.³

The 'Vassāvāsa' is important both from the social and religious point of view. On this occasion only a monk is away from his Cārikā and engages himself in spiritual achievements. The householders, living far away in remote villages, also get the opportunity to hear the dhamma for months together.

Consideration for selecting a place of Vassāvāsa was seriously given before entering into it. It should neither

1. Mv., p. 144.

2. अनुजानामि, भिक्खवे, वस्सं उपगन्तुं ति । Mv. p. 144.

3. द्वेमा, भिक्खवे, वस्सुपनायिका-पुरिमिका, पच्छिमिका ति । अपरज्जुगताय आसल्लिया पुरिमिका उपगन्तव्वा, मासगताय आसल्लिया पच्छिमिका उपगन्तव्वा-इमा खो, भिक्खवे, द्वे वस्सुपनायिका ति । Mv., p. 144.

be too far from the villages nor should be near. It should be neither crowded with men during the day nor disturbed by animals in the night. There should be easy access to the village for begging alms. The place may be a Vihāra, an Aḍḍhayoga, a Pāsāda, a Hammiya, a Cave, a Pariveṇa, a Koṭṭhaka, an Upaṭṭhānasālā, or even a small cottage etc.¹

As per general rules, a monk is required to live continuously in one particular place. He spends his time properly in purifying himself by meditational activities. His noble character inspires the people to be pious and virtuous.

The text is very rigid on the rainy season retreat.² However, there are circumstances when the monk has to break the norms and go home only for a week. If his teachers or parents fall ill and they require his presence, the monk should go there even if he is not informed or invited.³ If his sisters, brothers and his other relatives fall ill and desire his presence, then the monk should go for a week.

It appears from the text that the Buddha used to take into consideration the variegated nature of climatic and seasonal disturbances of the weather in course of prescribing the norms. Therefore, he has also laid down the instructions relating to the giving up the Vassāvāsa. If there is the fear of life due to flood, excess of rain, wild fire, wild animals, snakes, and seasonal creatures, he should leave the place and go to stay in some other places.⁴

A monk living in any part of the country used to observe it sincerely. Here also, there are a number of persons

1. Mv. pp. 146-149.

2. इमस्मि विहारे तेमासं इमं वस्सं उपेमि'ति ।

निच्छारिते च तिव्वत्तुं, वस्सं उपगतो सिया ॥ V. V. p. 264.

3. एवं सत्ताहकिच्चेन, भिक्खुना विनयञ्जुना ।

अपेसिते पि गन्तब्बं, पगेव पहिते पन ॥ V. V., p. 262.

4. Mv., pp. 155-158, S. P. III, pp] 129-30.

who have been forbidden to enter into the Vassāvāsa. A number of places have been discarded for the purpose. The details may be seen in the present text as well as in the Mahāvagga of the Vinaya-Pitāka.

Pavāraṇā-Kathā

Pavāraṇā is one of the religious ceremonies and ecclesiastical functions of Buddhist monastic Order. It is held at the termination of the rainy season retreat. Generally, it takes place on the fullmoon day of the month of Āsvina and Kattika as the case may be. The monks after completing the Vassāvāsa assemble for doing Pavāraṇā. The literal meaning of the word is 'inviting'. In technical sense it is inviting for declaring any type of transgression either seen or heard or doubted.¹ A monk spends three months regulating himself according to the norms of the Vinaya. It is natural that one may not find the lapses of his own. So, he invites others to indicate whether there is any transgression in him either seen or heard or doubted. The Saṅgha sits together on a particular place and the fellow monks point out the wrongs done by the others.

There is also a procedure of holding the Pavāraṇā in a place. The Saṅgha assembles on the former declaration of holding the Pavāraṇā. After such declaration each beginning from the eldest to the youngest presents himself before the Saṅgha and after making the usual exchange of veneration and greetings, he invites the other members of the Saṅgha to point out the wrongs done by him. His statement runs thrice as—"Sirs, I invite the Saṅgha to let me know kindly if any wrong of mine has been seen or heard or suspected. If it is found so, I will make corrections in me"².

1. अनुजानामि, भिक्खवे, वस्संवुट्ठानं भिक्खूनं तीहि ठानेहि पवारेतुं—दिट्ठेन वा सुतेन वा परिसङ्काय वा । Mv., P. 167.
2. सङ्घं, आबुसो, पवारेमि दिट्ठेन वा सुतेन वा परिसङ्काय वा । वदन्तु मं आयस्मन्तो अनुकम्पं उपादाय । पस्सन्तो पटिकरिस्सामि । Mv., P. 167.

With a view to put the monastic life on proper footing, a number of rules have been framed related to each action according to the situation. A monk for Pavāraṇā is required to dress properly and sits in the squatting posture (*ukkuṭṭika*). But of course, if any body is old, he may sit at ease except when his own turn comes to invite, he should then sit in this posture.¹ Doing so he should invite the fellow monks to talk about the faults.

According to this tradition, there are two types of Pavāraṇā, namely : Cātuddasika-Pavāraṇā and Paṇṇarasika-Pavāraṇā. It is calculated according to the date of entering into the Vassāvāsa.

Generally, like Uposathāgāra, a suitable place for holding Pavāraṇā is selected. It may be possible that in a particular residence, a number of monks are living. Really they can not observe Pavāraṇā in that very place. They should go to a place where there is good gathering of capable monks. If the Pavāraṇā is observed before a big congregation of monks, it is called Saṅgha-Pavāraṇā. If only two or three monks gather together and the Pavāraṇā is observed, it is called Gaṇa-Pavāraṇā.

Pavāraṇā is a solemn gathering. It should be held in congenial atmosphere. It should not be observed in the presence of prohibited persons (*Vajjanīya-Puggala*), nun (*Bhikkhuni*), a learner (*Sikkhamānā*), Novice (*Sāmaṇera*) etc. It should also not be held in the presence of the persons who have committed the *Pārājikas* offence or the five types of most simple acts like—Matricide, Patricide, Killing the Arahanta, wounding the Buddha and creating a dissension in the Saṅgha. If it is held in their presence, the offence of *Dukkaṭa* is committed. After the Pavāraṇā ceremony, the monks are free to move and go around the country side.²

1. Mv., p. 168.

2. Mv., p. 197, S. P. III, pp. 135-142.

The Pavāraṇā has its vital role in purification of the Buddhist Order. Here, there is no separation, no order, no commandment but one is to request other fellow monks to point out the transgression of monastic rules during the period of rainy season retreat either seen or heard or doubted. The monks freely do so and as such prepare a healthy background of bringing and developing the physical, vocal and mental purification¹ for moving towards the Summumbonum of life i. e. 'Nibbāna'.

The '*Cullavagga*' of the '*Vinayavinicchaya*' consists of only six Khandhakas while that of the Vinaya-Pitaka is extended to twelve. The six Khandhakas are Pārivāsikakkhandhaka-kathā, Samathakkhandhaka-kathā, Khuddakavatthukkhandhaka-kathā, Senāsanakkhandhaka-kathā, Vattakkhandhaka-kathā and Bhikkhunīkhandhaka-kathā. They deal respectively with disciplinary methods, the settlement of disputes, regulations connected with the daily life of a monk, dwellings, furnishings and allotment of seats, the duties of monks towards each other and the duties of the nuns.

Parivāsa-kathā

The meaning of the word '*Parivāsa*' is sojourn or a dwelling for a short period. It is a period of probation for four months prescribed for the mendicants of different sects seeking admission in the Buddhist Order. Before undergoing the Parivāsa, the mendicant shaves, puts on yellow robes and then requests the Saṅgha for Parivāsa. The Saṅgha then holds a Nātticatutthakamma for this purpose and the Parivāsa is granted. During this period, it is observed whether the desirous person is interested in accepting the three refuges or not and his activities are closely watched. If he goes to the village at the right hour and returns in time and takes interest in the work of

1. उपोसथो किमत्थाय, किमत्थाय पवारणा ।

उपोसथो समगत्थो, विसुद्धत्था पवारणा ॥ V. V. p. 261.

the Order, having faith in the Buddha, Dhamma and Saṅgha, then he is considered eligible for higher ordination, after completing the period of four months of Parivāsa.

The Buddha exempted the Jatila ascetics from the Parivāsa as they were 'Kammavādi'. Sākyās were also exempted as they belonged to his race.¹

Later on, it is conjoined in the Pātimokkha text that a monk, who has committed a transgression of Saṅghādisesa, should take a course of training in self-discipline and self-purification. And if a monk conceals the Saṅghādisesa offence he is punished with *Parivāsa*. There are many restrictions for a monk undergoing the punishment of Parivāsa. They are as follows—

1. A Pārivāsika monk should not accept the honour or respect from any other pure monk, otherwise the offence of Dukkaṭa is committed.
2. He should not give higher ordination to any one and cannot accept the guardianship of a novice.
3. He should neither deliver sermons to the nuns nor commit a transgression like the one of which he is already guilty.
4. He should neither appear before the other monks of the Order nor go about the company of others.

The restrictions in detail are given in the Pārivāsika-khandhaka of the Cullavagga of the Vinaya-Pitaka.

A Pārivāsika is however permitted to enjoy some privileges according to his age from Upasampadā on the following occasions :— Uposatha, Pavāraṇā, Vassikasāṭikā

-
1. ये ते, भिक्षवे, अग्निका जटलिका, ते आगता उपसम्पादेतब्बो न परिवासो दातब्बो । तं किस्स हेतु ? कम्मवादिनो एते, भिक्षवे, किरियवादिनो । सचे, भिक्षवे, जातिया साकियो अञ्जतिस्थियपुब्बो आगच्छति, सो आगतो उपसम्पादेतब्बो, न तस्स परिवासो दातब्बो । इमाहं, भिक्षवे, जातीनं आवेणिकं परिहारं दम्मोति ।

(rainy season robe), Oṇojana (gift or presentation) and Bhatta (feast)¹. The text explains it as—

पञ्चैव च यथाबुद्धं, लभते पारिवासिको ।
कातुं तत्थेव च ठत्वा, उपोसथं-पवारणं ॥
वस्ससाटिं यथाबुद्धं, देन्ति चे सङ्गदायका ।
ओणोजनं तथा भत्तं, लभते पश्चिमे पन ॥

V. V., pp. 276-277

If a Pārivāsika lives with another pure monk under the same roof or lives where there is no monk and he does not inform the incoming monks to his Vihāra about his state of being a Pārivāsika, then his Parivāsa for that night is regarded as cancelled.²

It is possible that the Vihāra may be crowded occasionally by too many monks. In that case the monk may drop off the Parivāsa so long as such a situation obtains. But the monk concerned should inform another monk of his dropping off his Parivāsa.

In the case of another transgression of Saṅghādisesa during of the period of Parivāsa, the monk concerned is thrown back once more to the commencement of the course. This is called Mulāya Paṭikassanā.

After the completion of the period of Parivāsa, the monk is required to undergo a course of discipline for a period of six days called Chāratta Mānatta. Thereafter, he requests three times to be called back. Then, the Saṅgha

1. अनुजनामि, भिक्खवे, पारिवासिकानं भिक्खूनां पञ्च यथाबुद्धं-उपोसथं, पवारणं, वस्सकसाटिकं, ओणोजनं भत्तं । Cv. p. 68.

2. अभिक्खुके पनावासे, अनावासे पि कत्थचि ।
विप्पवासां वसन्तस्स, रत्तिच्छेदो च दुक्कटं ॥
पारिवासिकभिक्खुस्स, भिक्खुं दिस्वान तङ्खणे ।
नारोचेन्तस्स चेत्तस्स, रत्तिच्छेदो च दुक्कटं ॥ V. V. p. 276.

×

×

×

सहवासो, विप्पवासो, अनारोचना-इमे खो, तयो पारिवासिकस्स भिक्खुनो रत्तिच्छेदा ति । Cv. p. 71

declares him free from the Saṅghādisesa offence by Ñatticatuttha Kamma and he is accepted as a pure monk.

Kammaṭṭhānabhāvanāvidhāna-Katha

A Dhammic way-farer, following the first step of purification (Sīla), finds that his physical and vocal misdeeds are curtailed and minimized but they are not eradicated because the mind is still polluted. Under the influence of the impure mind, there is the possibility of relapsing into impurity. As such the purity of mind is essential. It is possible only through the Samādhi. The word 'Samādhi' has three component parts :—Saṃ + ā + dhā. The first two are the prefixes which respectively indicate the senses of proper and complete and the Dhā stands for holding. It is the literal meaning of the term. In the technical sense it means the holding of moral consciousness together with its mental states properly and perfectly on a prescribed object. Therefore, Samādhi is the one-pointedness of moral consciousness—"Kusala-cittekaggatā Samādhi".¹ With the one-pointedness and continuous practice the mind becomes pure, free from pollutions and tranquil. Having such a state of mind, the Yogāvacara enters into the third step of the path, known as Paññā which means knowledge, intelligence, understanding, wisdom, penetration, insight, realization etc. However, the term 'Insight' is generally used to denote the sense of Paññā.

Thus, the Dhammic path of the Buddha has three steps namely : Sīla, Samādhi and Paññā. Each one is helpful to the other and each serves as a background. It means Sīla is for Samādhi, Samādhi is for Paññā and that also culminates in realization of Nibbāna (Sīla-paribhāvito Samādhi mahapphalo hoti, mahānisamsa; Samādhi-paribhāvita Paññā, mahapphala-hoti, mahānisamsā; Paññā-paribhā-

1. V. M., p. 57.

vitam cittam sammadeva āsavehi vimuccati).¹ The author has rightly conveyed this sense in the following verse—

इदं चतुर्विधं सीलं ज्ञत्वा तत्थ पतिट्ठितो ।
समाधिपुन भावेत्त्वा, पञ्जाय परिमुच्चति ॥

V. V., p. 311

During the process of meditation, the yogāvacara suppresses the five hindrances, namely : Kāma-chanda, Vyāpāda, Thina-Middha, Uddhuca-kukucca and Vicikicchā with the arising of the Jhāna-factors.² They are five in number such as vitakka, Vicāra, Piti, Sukha and Ekaggatā.³ Then, the meditator approaches the Kalyānamitta for having the suitable object for meditation, technically known as Kammatthāna. Literally it means the place of action. Therefore, the Kammatthāna is the name of the place where jhānic action is performed. He does not select anything as a Kammatthāna but he selects one out of the forty Kammatthānas already prescribed by the Buddha for the purpose. They are the ten circles (Kasiṇa), ten stages of a dead body (asubha), ten objects of reflection (anussati), four illimitables (appa-māññā), four formless objects (āruppa), one perception (saññā) and one analysis (vavatthāna).⁴

A circle (Kasiṇa) refers to a Kammatthāna which is round in shape. It may be just like a ball. They are ten in number namely : the Kasiṇa made with clay, water, fire, air of blue colour, of yellow colour and of red colour, of white colour, a hole and a light.⁵ The ten asubhas refer to the

1. D. N., pp. 2, 78.

2. D. N. I, pp. 50-51.

3. D. S., pp. 47-51.

4. दसानुस्सतियो वुत्ता, कसिणा च दसामुभा ।
चतस्सो अप्पमञ्जायो, तथारुप्पापरद्वयं ॥
इच्चेवम्पन सब्बम्पि, चत्ताल्लिसविधं सिया ।
कम्मट्ठानं समुद्दिट्ठं, मम्मट्ठानं मनोभुनो ॥ V. V. p. 311.

5. V. M., P. 74.

ten stages of a dead body thrown under the sky in a cemetery or a place like that. It denotes the loathsomeness of the forms of the dead body. They are of ten types, namely; a bloated corpse, a discoloured corpse, a festering corpse, a disjoint corpse, a corpse eaten by vultures, jackals and other animals, a mangled corpse, mutilated corpse, a corpse replete with blood, a worm infested corpse and a skeleton. The ten types of reflections (anussati) are the reflections on the merits of the Triple Gem and other similar objects. They are the reflections on the Buddha, Dhamma, Saṅgha, morality, generosity, deities, peaceful calm, death, unclean things of our body and respiration. The four illimitables are so named because the range of their practice is not limited. They are the friendliness, compassion, joy and equanimity. The one perception (Saññā) is the idea of the unpleasantness and loathsomeness about food. The analysis (Vavatthana) is contemplating over and analysing of the four basic material elements of which our body is composed of. The four formless objects (āruppa) are infinite space, infinite consciousness, nothingness and the state of the subtlest perceptions i.e. neither perception nor non-perception.¹

These are the forty Kammatthānas prescribed by the Buddha for developing the concentration of mind. The Kalyāṇamitta selects any one of them suitable to the temperament of the person concerned. All forty types of Kammatthānas are not suitable to all types of persons. They

-
1. असुभा दस विज्जेय्या, तथा कायगता सति ।
 अनुकूला इमे राग-चरितस्स विसेसतो ॥
 चतस्सो अप्पमज्जायो, सवण्णकसिणा तथा ।
 अनुकूला इमे दोस-चरितस्स पकासिता ॥
 वितक्कचरितस्सापि, मोहप्पकतिनो पि च ।
 आनापानसतेका व, सप्पाया ति विभाविता ॥
 सज्जा चेव ववत्थानं, मरणूपसमे सति ।
 पज्जापकतिनो एते, अनुकूला ति दीयिता ॥
 आदि-अनुस्सतिच्छक्कं, सद्धाचरितवण्णितं ।
 आरुप्पा कसिणा सेसा, दस सब्बानुरूपका ॥ V. V., P. 313.

are given according to their temperament. It is based only on the psychological attitudes. In this context it is said that the ten stages of a dead body and the unclean things in our body are the eleven objects which are suitable to a person having a strong feeling of attachment (Rāgacarita). One of them is prescribed for such persons. They are to inculcate in them the sense of detachment. The four types of the illimitables and the four circles of blue, yellow, red and white colours are the objects suitable to the persons who have strong feeling of antipathy (Dosacarita). The reflection on breathing is suitable to the man having dull temperament (Mahacarita). Reflections on the greatness of the Buddha, Dhamma, Saṅgha, Śīla, gods etc. are six which are suitable to the persons of believing temperament (Saddhācarita). Reflections over death, the greatness of calm, perception and analysis are suitable to the persons of rationalistic nature (Buddhi-carita). There are ten more objects, namely : circles of earth, water, fire, air, gap, light and the four formless objects. These are suitable to the persons of all temperament. The beginner starts practicing meditation on any one of such gross objects.

After taking the object of meditation one is advised to select a place for practice. He should see that he gets an opportunity to live in the same monastery with his teacher, then he should start his practice of meditation under his guidance and do his duties towards him. If it is not so, he should select another monastery at a suitable distance. In this context there is an enumeration of such eighteen types of places which are regarded as unsuitable. They are the large monastery, a monastery under construction, a monastery situated on a highway, a monastery without Kalyāṇamitta and so on.¹ A Yogāvacara should avoid such places. It appears from the text that—

अनुरूपे वसन्तेन, विहारे दोसवज्जिते ।

भावेत्वा पठमादीनि, ज्ञानानि पन सन्नसो ॥ V. V. p. 313.

1. V. M., p. 82.

The 'Visuddhimagga' makes a mention of the five qualities of a suitable place. It should be neither too far from the village nor too near it. It should be little frequented in the day and having no sound in the night. There should not have disturbances with external elements like gadflies, wind, burning sun and creeping creatures like serpents etc. It should be inhabited by learned monks, well-versed in theory and practice of the Dhamma.¹

After taking the Kammaṭṭhāna suitable to his temperament and a suitable place for meditation, the Yogāvacara should make efforts for developing concentration. He should keep the Kammaṭṭhāna before him at a reasonable distance, draw his mind from different directions and fix it on the object. It is natural that the fickle mind does not remain on the object and it flits away again and again. But due to the practices, the five hindrances (Nivaraṇas) are suppressed and the constituents of Jhāna (Jhānangas) appear. Then he goes through the different stages of Rūpa and Arūpa Jhāna. Concentration of mind on any object associated with form is called Rāpa-Jhāna. Here the word Arūpa refers to an object which has neither colour nor form. The concentration of mind on such object is called Arūpa-Jhāna.

The practicing of Samādhi has a definite aim and that is the preparation of mind for realization of right understanding (Paññā). As the practice of Sīla is for Samādhi, similarly, the practice of Samādhi is for realization of Paññā which culminates in realization of Nibbāna.

1. V, M., p. 82.

विसय-उद्देशो

विसया	पिटुङ्का
Foreword	VII
संस्तुति	IX
Preface	1
Introduction	7
बिषय-सूची	४७

भिक्खु-विभङ्गे

१. पाराजिक-कथा	३
गन्थारम्भकथा	३
(१) पठमपाराजिक-कथा	३
(२) दुतियपाराजिक-कथा	७
१. भुम्मट्टकथा	७
२. थलट्टकथा	९
३. मोरकथा	९
४. आकासट्टकथा	११
५. वेहासट्टकथा	११
६. उदकट्टकथा	१३
७. नावट्टकथा	१४
८. यानट्टकथा	१६
९. भारट्टकथा	१८
१०. आरामट्टकथा	१८
११. विहारट्टकथा	१८
१२. खेत्तट्टकथा	१८
१३. वत्थुट्ट-गामट्टकथा	१९
१४. अरञ्जट्टकथा	२०
१५. उदककथा	२१

१६. दन्तकटुकथा	२१
१७. वनपातिकथा	२२
१८. हरणकथा	२२
१९. उपनिधिकथा	२३
२०. सुङ्कषातकथा	२४
२१. पाणकथा	२५
२२. अपादकथा	२६
२३. चतुष्पदकथा	२६
(३) ततियपाराजिक-कथा	२८
(४) चतुर्थपाराजिक-कथा	३४
२. सङ्घादिसेस-कथा	३६
(१) सुक्कविस्सट्ठि-कथा	३६
(२) कायसंसग्ग-कथा	३७
(३) दुट्ठुल्लवाचा-कथा	३९
(४) अत्तकामपारिचरिय-कथा	४०
(५) सञ्चरित्त-कथा	४०
(६) कुटिकारसिक्खापद-कथा	४१
(७) महल्लक-कथा	४३
(८) पठमदुट्ठदोस-कथा	४३
(९) दुतियदुट्ठदोस-कथा	४५
(१०) पठमसङ्घभेद-कथा	४५
(११) दुतियसङ्घभेद-कथा	४६
(१२) दुब्बच-कथा	४७
(१३) कुलदूसन-कथा	४७
३. अनियत-कथा	५७
(१) पठमानियत-कथा	५७
(२) दुतियानियत-कथा	५८
४. निस्सगिय-कथा	५८
(१) चीवरवग्गो	५८
१. पठमकठिनकथा	५८

२. दुतियकठिनकथा	६३
३. ततियकठिनकथा	६४
४. पुराणचीवरधोवनकथा	६४
५. चीवरपटिगहणकथा	६५
६. अञ्जातक-विञ्जत्तिकथा	६६
७. ततुत्तरिकथा	६६
८. पठमोपक्खटकथा	६७
९. दुतियोपक्खटकथा	६७
१०. राजसिक्खापदकथा	६७

(२) एळकलोमवग्गो ७०

१. कोसियकथा	७०
२. सुद्धकाळककथा	७०
३. द्वेभागकथा	७०
४. छब्बस्सकथा	७०
५. सन्थतकथा	७१
६. एळकलोमकथा	७१
७. एळकलोमधोवापनकथा	७२
८. रूपियपटिगहणकथा	७२
९. रूपियसंवोहारकथा	७४
१०. कयविककयकथा	७४

(३) पत्तवग्गो ७६

१. पठमपत्तकथा	७६
२. दुतियपत्तकथा	७९
३. भेसज्जसिक्खापदकथा	८०
४. वस्सिकसाटिककथा	८५
५. चीवरच्छिन्नकथा	८६
६. सुत्तविञ्जत्तिकथा	८७
७. पेसकारकथा	८८
८. अच्चेकचीवरकथा	८८
९. सासङ्ककथा	८९
१०. परिणतकथा	९०

५. पाचित्तिय-कथा ९१

(१) मुसावादवग्गो ९१

१. सम्पजानमुसावादकथा	९१
२. ओमसवादकथा	९१

३.	पेसुञ्जकथा	९२
४.	पदसोधम्मकथा	९२
५.	पठमसहसेय्यकथा	९३
६.	दुतियसहसेय्यकथा	९४
७.	धम्मदेसनकथा	९४
८.	भूतारोचनकथा	९५
९.	दुट्ठुल्लारोचनकथा	९६
१०.	पठवीखणनकथा	९६
(२)	सेनासनवग्गो	१०१
१.	भूतगामसिक्खापदकथा	१०१
२.	अञ्जवादकथा	१०५
३.	उज्झापनकथा	१०५
४.	पठमसेनासनकथा	१०६
५.	दुतियसेनासनकथा	१०७
६.	अनुपखज्जकथा	१०८
७.	निक्कड्ढनकथा	१०९
८.	वेहासकुटिकथा	११०
९.	अतिभारितकथा	१११
१०.	सप्पाणककथा	१११
(३)	भिक्षुनीवग्गो	११३
१.	ओवादकथा	११३
२.	अत्थङ्गतसुरियकथा	११४
३.	भिक्षुनूपस्सयकथा	११५
४.	आमिसकथा	११५
५.	चीवरदानकथा	११६
६.	चीवरसिब्बनकथा	११६
७.	संविधानकथा	११७
८.	नावाभिरूहनकथा	११८
९.	परिपाचितकथा	११९
१०.	रहोनिस्सज्जकथा	११९
(४)	भोजनवग्गो	११९
१.	आवसथकथा	११९
२.	गणभोजनकथा	१२०
३.	परम्परभोजनकथा	१२२
४.	काणमातुकथा	१२३

५.	पठमपवारणकथा	१२३
६.	दुतियपवारणकथा	१३०
७.	विकालभोजनकथा	१३०
८.	सन्निधिकारकथा	१३५
९.	पणीतभोजनकथा	१३७
१०.	दन्तपोणकथा	१३८
(५)	अचेळकवग्गो	१५०
१.	अचेळककथा	१५०
२.	उद्योजनकथा	१५०
३.	सभोजनकथा	१५१
४.	चतुत्थपच्चमानि	१५६
५.	चारित्तकथा	१५२
६.	भेसज्जकथा	१५२
७.	उय्युत्तकथा	१५३
८.	सेनावासकथा	१५४
९.	उद्योधिककथा	१५४
(६)	सुरापानवग्गो	१५४
१.	सुरापानकथा	१५४
२.	अङ्गुलिपतोदककथा	१५५
३.	हस्सधम्मकथा	१५५
४.	अनादरियकथा	१५६
५.	भिसापनकथा	१५७
६.	जोतिसमादहनकथा	१५७
७.	न्हानकथा	१५८
८.	दुब्बण्णकरणकथा	१५८
९.	विकप्पनकथा	१५९
१०.	चीवरापनिधानकथा	१६१
(७)	सप्पाणकवग्गो	१६१
१.	सञ्चिच्चपाणकथा	१६१
२.	सप्पाणककथा	१६२
३.	उक्कोटनकथा	१६२
४.	दुट्ठुल्लकथा	१६३
५.	ऊनवीसतिकथा	१६४
६.	थेय्यसत्थकथा	१६५
७.	संविधानकथा	१६५

८. अरिटुकथा	१६५
९. उक्खित्तकथा	१६६
१०. कण्टककथा	१६६
(८) सहधम्मिकवग्गो	१६७
१. सहधम्मिककथा	१६७
२. विलेखनकथा	१६७
३. मोहनकथा	१६८
४. पहारकथा	१६८
५. तलसत्तिकथा	१६९
६. अमूलककथा	१७०
७. सञ्चिच्चकथा	१७०
८. उपस्सुतिकथा	१७०
९. कम्मपटिवाहनकथा	१७१
१०. छन्दं अदत्त्वा गमनकथा	१७१
११. दुब्बचकथा	१७२
१२. परिणामनकथा	१७२
(९) राजवग्गो	१७३
१. अन्तेपुरकथा	१७३
२. रत्तनकथा	१७३
३. विकालगामप्पवेसनकथा	१७४
४. सूचिघरकथा	१७५
५. मञ्चकथा	१७६
६. तूलोनद्धकथा	१७६
७. निसीदनकथा	१७७
८. कण्डुपटिच्छादिकथा	१७७
९. वस्सिकसाटिककथा	१७७
१०. नन्दकथा	१७७
६. पाटिदेसनीय-कथा	१७८
(१) पठमपाटिदेसनीय-कथा	१७८
(२) दुतियपाटिदेसनीय-कथा	१७९
(३) ततियपाटिदेसनीय-कथा	१८०
(४) चतुत्थपाटिदेसनीय-कथा	१८०
७. सेखिय-कथा	१८२
(१) पठमवग्गो	१८२

१ परिमण्डलकथा	१८२
पठमं	१८२
दुतियं	१८२
ततियं	१८२
चतुर्थं	१८२
पञ्चमछट्टानि	१८३
सत्तमट्टमानि	१८३
नवमं	१८३
दसमं	१८३
(२) दुतियवग्गो	१८३
२ उज्जग्घककथा	१८३
पठमदुतियानि	१८३
ततियचतुर्थानि	१८४
पञ्चमतो दसमं	१८४
(३) ततियवग्गो	१८४
३ खम्भककथा	१८४
पठमतो छट्ठं	१८४
सत्तमतो नवमं	१८४
दसमं	१८५
(४) चतुर्थवग्गो	१८६
४. सवकचकथा	१८६
पठमतो ततियं	१८६
चतुर्थपञ्चमानि	१८६
छट्ठं	१८६
सत्तमट्टमानि	१८६
नवमं	१८७
दसमं	१८७
(५) पञ्चमवग्गो	१८७
५. कबलकथा	१८७
पठमं	१८७
दुतियततियानि	१८७
चतुर्थतो छट्ठं	१८७
सत्तमतो दसमं	१८८

(६) छट्ठवग्गो	१८८
६. सुरुसुरूकथा	१८८
पठमतो चतुत्थं	१८८
पञ्चमं	१८८
छट्ठं	१८८
सत्तमं	१८९
अट्ठमं	१८९
नवमं	१८९
दसमं	१८९
(७) सत्तमवग्गो	१८९
७. पादुककथा	१८९
पठमं	१८९
दुत्तियतो चतुत्थं	१८९
पञ्चमतो सत्तमं	१९०
अट्ठमतो दसमं	१९०
(८) अट्ठमवग्गो	१९१
८. अबसेससेखियकथा	१९१
पठमं	१९१
दुत्तियं	१९१
तत्तियचतुत्थानि	१९१
पञ्चमं	१९१
(९) सेखियसमोधानकथा	१९२
आनिसंसकथा	१९२

भिक्षुनी-विभङ्गे

१. पाराजिक-कथा	१९३
(१) पठमपाराजिक-कथा	१९३
१. उद्भजाणुमण्डलकथा	१९३
(२) दुत्तियपाराजिक-कथा	१९५
२. वज्जपटिच्छादिकथा	१९५
(३) तत्तियपाराजिक-कथा	१९५
३. उक्खित्तानुवत्तिकथा	१९५
(४) चतुत्थपाराजिक-कथा	१९६
४. अट्ठयुक्कथा	१९६

२. सङ्घादिसेस-कथा	१९८
(१) अट्टकारी-कथा	१९८
(२) चोरिवुट्टापन-कथा	१९९
(३) गामन्तरगमन-कथा	२००
(४) गणछन्दोसारण-कथा	२०४
(५) खादनीयगहण-कथा	२०४
(६) उय्योजन-कथा	२०५
(७-८) कुपितवाचन-कथा	२०५
(९-१०) पग्गण्हित-कथा	२०६
३. निस्सग्गिय-कथा	२०७
(१) पत्तसन्निचय-कथा	२०७
(२) चीवरभाजापन-कथा	२०७
(३) चीवरपरिवत्तन-कथा	२०८
(४) अञ्जविञ्जापन-कथा	२०८
(५) अञ्जचेतापन-कथा	२०९
(६-७) सङ्घिकचेतापन-कथा	२०९
(८-१०) गणिकचेतापन-कथा	२०९
(११) गरुपावुरणचेतापन-कथा	२१०
(१२) लहुपावुरणचेतापन-कथा	२१०
४. पाचित्तिय-कथा	२११
(१) लसुणवग्गो	२११
१. लसुणखादनकथा	२११
२. लोमसंहारापनकथा	२१२
३. तलघातककथा	२१२
४. जतुमट्टककथा	२१२
५. उदकमुद्धिककथा	२१२
६. भोजनुपट्टानकथा	२१३
७. आमकधञ्जविञ्जापनकथा	२१३
८. तिरोकुडुल्लडुनकथा	२१५
९. हरितुच्चारल्लडुनकथा	२१५
१०. नच्चगीतवादितगमनकथा	२१६

(२) अन्धकारवग्गो	२१७
१. रत्तन्धकारकथा	२१७
२. पटिच्छन्नकथा	२१८
३-४. अज्झोकासादिकथा	२१८
५. पुरेभत्तकथा	२१८
६. पच्छाभत्तकथा	२१८
७-८. विकालकुलूपनादिकथा	२१९
९. अत्तानपराभिसपनकथा	२१९
१०. रोदनकथा	२१९
(३) नग्गवग्गो	२२०
१. नग्गनहानकथा	२२०
२. उदकसाटिककथा	२२०
३. चीवरविसिब्बनकथा	२२०
४. सङ्घाटिचारकथा	२२१
५. चीवरसङ्कमनीयकथा	२२१
६. गणलाभन्तरायकथा	२२१
७. चीवरविभङ्गकथा	२२२
८. समणचीवरदानकथा	२२२
९. चीवरकालातिक्कमनकथा	२२२
१०. कठिनुद्धारकथा	२२३
(४) तुवट्टवग्गो	२२३
१. तुवट्टनकथा	२२३
२. एकत्थरणपावुरणकथा	२२४
३. अफामुकरणकथा	२२४
४. सहजोविनीकथा	२२४
५. निक्कड्डनकथा	२२५
६. संसट्टविहारकथा	२२५
७. असत्थिकाचारिककथा	२२५
८-९. अन्तोवस्सचारिककथा	२२६
१०. वस्सानन्तरापपक्कमनकथा	२२६
(५) चित्तागारवग्गो	२२७
१. चित्तागारदस्सनकथा	२२७
२. आसन्दिपरिभोगकथा	२२७
३. सुत्तकन्तनकथा	२२८

४. गिहिवेय्यावच्चकथा	२२८
५. अधिकरणवुपसमनकथा	२२९
६. खादनीयदानकथा	२२९
७. आवसथचीवरकथा	२२९
८. चारिकपक्कमनकथा	२३०
९. तिरच्छानविज्जाकथा	२३०
१०. तिरच्छानविज्जावाचनकथा	२३०
(६) आरामवग्गो	२३१
१. आरामपवेसनकथा	२३१
२. भिक्खुअक्कोसनकथा	२३१
३. गणपरिभासनकथा	२३२
४. निमन्तितखादनकथा	२३२
५. कुलमच्छेरकथा	२३३
६. अभिक्खुकआवासगमनकथा	२३३
७. न पवारणकथा	२३३
८. न ओवादगमनकथा	२३४
९. उपोसथपुच्छनकथा	२३४
१०. पसाखगण्डकथा	२३४
(७) गढ्भिनीवग्गो	२३५
१. गढ्भिनीवुट्ठापनकथा	२३५
२. पायन्तीवुट्ठापनकथा	२३५
३. असिक्खितसिक्खाकथा	२३६
४. असम्मत्तकथा	२३६
५. ऊनद्वादसवस्सकथा	२३६
६-७. परिपुण्णद्वादसवस्सकथा	२३७
८. सहजीविनीकथा	२३७
९. वुट्ठापितपवत्तिनीकथा	२३७
१०. अवूपकासकथा	२३८
(८) कुमारीभूतवग्गो	२३८
१-३. कुमारिभूतकथा	२३८
४. ऊनद्वादसवस्सकथा	२३९
५. परिपुण्णद्वादसवस्सकथा	२३९
६. खीयनधम्मकथा	२३९
७. अबुट्ठापनकथा	२३९
८-९. अबुट्ठापनादिकथा	२४०

१०. अननुञ्जातकथा	२४०
११. पारिवासिकछन्ददानकथा	२४०
१२-१३. अनुवस्सादिकथा	२४१
(९) छत्तूपाहनवग्गो	२४१
१. छत्तूपाहनकथा	२४१
२. यानगमनकथा	२४२
३. सङ्घाणीकथा	२४२
४. अलङ्कारधारणकथा	२४२
५-६. गन्धवण्णकधारणकथा	२४३
७-१०. वासितकपिञ्जकादिकथा	२४३
११. निसीदनकथा	२४३
१२. अनोकासकतपञ्चकथा	२४४
१३. असङ्कच्छिकागामपविसनकथा	२४४
५. पाटिदेसनीय-कथा	२४५
(१) सप्पिविञ्जापन कथा	२४५
(२-८) तेलादिविञ्जापन कथा	२४५
६. सिक्खाकरणीय-कथा	२४५
निगमनकथा	२४५
अनिसंसकथा	२४६

महावग्गे

१. महाखन्धक-कथा	२४७
(१) पब्बज्जा-कथा	२४७
(२) उपज्झायाचरियवत्त-कथा	२४९
(३) सद्धिविहारिकन्तेवासिकवत्त-कथा	२५०
(४) निस्सयपटिप्पस्सम्भन-कथा	२५०
(५) परिसदूसक-कथा	२५०
(६) निवारण-कथा	२५३
(७) पण्डक-कथा	२५३
(८) थेय्यसंवासक-कथा	२५४
(९) तित्थियपक्कन्त-कथा	२५४

(१०)	तिरच्छानगत-कथा	२५५
(११)	अभव्वपुगल-कथा	२५५
(१२)	उपसम्पदा-कथा	२५५
२.	उपोसथक्खन्धक-कथा	२५७
(१)	सीमा-कथा	२५७
(२)	उपोसथकम्मादि-कथा	२५८
३.	वस्सूपनायिकक्खन्धक-कथा	२६२
४.	पवारणक्खन्धक-कथा	२६४
५.	चम्मक्खन्धक-कथा	२६६
६.	भेसज्जक्खन्धक-कथा	२६७
७.	कठिनक्खन्धक-कथा	२७०
८.	चीवरक्खन्धक-कथा	२७३

चुल्लवग्गे

१.	पारिवासिकक्खन्धक-कथा	२७६
२.	समथक्खन्धक-कथा	२७७
३.	खुद्दकवत्थुक्खन्धक-कथा	२७९
४.	सेनासनक्खन्धक-कथा	२८३
५.	वत्तक्खन्धक-कथा	२९०
६.	भिवखुनीक्खन्धक-कथा	२९४

१.	चतुर्विधकम्म-कथा	२९६
२.	कम्मविपत्ति-कथा	२९९
३.	पकिण्णकविनिच्छय-कथा	३०१
४.	कम्मठानभावनाविधान-कथा	३११

अनुक्कमणिका

(१)	गाथा-पठम-पाद-अनुक्कमणिका	३१७
(२)	विसेस-सद्धानुक्कमणिका	३६५

1870
 1871
 1872
 1873
 1874
 1875
 1876
 1877
 1878
 1879
 1880
 1881
 1882
 1883
 1884
 1885
 1886
 1887
 1888
 1889
 1890
 1891
 1892
 1893
 1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900

1901
 1902
 1903
 1904
 1905
 1906
 1907
 1908
 1909
 1910
 1911
 1912
 1913
 1914
 1915
 1916
 1917
 1918
 1919
 1920
 1921
 1922
 1923
 1924
 1925
 1926
 1927
 1928
 1929
 1930

ABBREVIATION

(संकेत-सूची)

A. N.	Aṅguttaranikāyo	Nava Nālandā Mahāvihāra, Nālandā, Publication.
B.	Burmese Version	Buddha Sāsana Samiti, Rangoon, Burma.
B. M.	Buddhadatta's Manual	Pali Text Society, London.
Cv.	Cullavaggo	Nava Nālandā Mahāvihāra, Nālandā, Publication.
D. N.	Dīghanikāyo	" " "
D. S.	Dhammasaṅgaṇi	" " "
H. I. L.	History of Indian Literature —M. Winternitz	Motilal Banarsidass.
H. P. L.	History of Pali Literature —B. C. Law	Bhārtiya Publishing House, Varanasi.
Mv.	Mahāvaggo	Nava Nālandā Mahāvihāra, Nālandā, Publication.
Pari.	Parivārapāli	" " "
Pāci.	Pācittiya-pāli	" " "
Pārā.	Pārājika-pāli	" " "
P. L. L.	Pali Literature and Language —W. Geiger	Oriental Books Reprint Corpora- tion, Book Publishers, 10-B, Subhash Marg, Delhi-6.
R.	Roman Version	Pali Text Society, London.
S.	Singhalese Version	Anand Book Society, Ambalamgoda, Sri Lanka.
S. S.	Saddhammasaṅgaho	Nava Nālandā Mahāvihāra, Nālandā, Publication.
S. P.	Samantapāsādikā	" " "

V. M.	Visuddhimaggo	Bombay edition.
V. V.	Vinayavinicchayo	Pāli Academy, Buddha Kutira B. H. U., Vārāṇasi.
म०	मरम्भ (बर्मी) संस्करण	बुद्धसासन समिति, रंगून, बर्मा
सी०	सिंहली संस्करण	आनन्द बुक सोसाईटी, अम्बलमगोड, श्रीलंका
वि० वि०	विनयविनिच्छयो	पालि अकादमी, बुद्ध-कुटीर, बी० एच० यू०, वाराणसी

सुद्धिपणं

पिट्टे	पन्तियं	असुद्धपाठो	सुद्धपाठो
३	४	पवक्खामि	पवक्खामि
४	१	सन्थतेनाङ्गजातेन	सन्थतेनङ्गजातेन
६	१७	भिव्खुनो	भिव्खुनो
१५	९	सफुट्टु	संफुट्टु —
१५	१४	द्विधामतं	द्विधा मतं
१७	६	तीणेव	तीणेव
२०	४	रूक्खो	रूक्खो
२०	५	रूक्खमद्वगतं	रूक्खमद्वगतं
२०	१५	तथेव	तथेव
२२	९	सीसादोहि	सीसादीहि
२४	२	भिव्खु	भिव्खु
२५	९	हरन्तस्सं	हरन्तस्स
२६	१७	सयमेव	सयमेव
३१	३	तिच्च	ति च
३७	७	अनुपक्कमतो	अनुपक्कमतो
४०	१५	आरोचेहीति	आरोचेहीति
४५	५	तथासञ्जी	तथासञ्जी
५२	२०	सहधम्मोनं	सहधम्मीनं
५७	१६	विविखत्तचेतसो	विविखत्तचेतसो
५९	१३	अच्छिन्नं	अच्छिन्नं
६१	१५	कण्डुपटिच्छादि	कण्डुपटिच्छादी
६४	८	निस्सगियं	निस्सगियं
६९	१२	वट्टति	वट्टति
७६	१२	ओमको	ओमको
७७	३	पत्तलक्खणसंयुत्तं	पत्तलक्खणसञ्जुत्तं
७८	५	कानीचि	कानिचि
८१	८	पुरेभत्तमत्थो	पुरेभत्तमथो
८५	१२	वत्थमञ्ज्रतकादिनो	वत्थमञ्ज्रातकादिनो
८५	१६	परियोसाने	परियोसाने
८५	१७	मासस्मिं	मासस्मिं

८५	२०	—वापिसु	—वापीसु
८५	२२	तिचित्तञ्च	तिचित्तञ्च
८६	२०	अच्छिन्दन्तस्स	अच्छिन्दन्तस्स
८६	१२	तत्थेव	तत्थेव
८७	१४	वीते	वीते
८८	७	अप्पवारितञ्जातीनं	अप्पवारितजातीनं
८९	१४	ठेतुं	ठेतुं
९०	१६	पत्तवग्गो	पत्तवग्गो
९१	८	भिवखुं	भिवखु—
९२	१४	अनारूक्हेसु	अनारूक्हेसु
९३	१६	परिविखत्तं	परिविखत्तं
९३	१९	परिच्छन्न-	परिच्छन्न-
९८	८	वोवट्टं	ओवट्टं
१०१	१३	तोयते	तोयतो
१०७	६	तिक्कदुक्कटं	तिक्कदुक्कटं
१०८	२२	सन्थरन्तस्स	सन्थरन्तस्स
१०९	१५	बह-भूमा	बहु-भूमा
१०९	१७	निकड्ढन्तस्स	निककड्ढन्तस्स
११०	१५	निपज्जन्तस्स	निपज्जन्तस्स
१११	११	सञ्जिनो	सञ्जिनो
११२	१९	तिचित्तञ्जाति	तिचित्तञ्जाति
११६	१	तत्थेवानुपसम्पन्नं	तत्थेवानुपसम्पन्नं
११८	१८	समुद्दे	समुद्दे
१२६	७	तत्थेवाकप्पियं	तत्थेवाकप्पियं
१३९	३	पत्तिगण्हाति	पत्तिगण्हाति
१३९	१३	भत्तव्यञ्जननपुण्णानि	भत्तव्यञ्जनपुण्णानि
१४३	७	विचारन्तस्स	विचरन्तस्स
१४४	३	अत्तपत्तगतं	अत्तपत्तगतं
१५१	९	अतिकम्म	अतिक्कम्म
१५५	१२	तत्थेवानुपसम्पन्ने	तत्थेवानुपसम्पन्ने
१६४	२२	आदिन्नादानतुल्या	अदिन्नादानतुल्या
१८५	२०	मुञ्जितब्बं	भुञ्जितब्बं
१८६	९	भीय्योकम्यता—	भीय्योकम्यता—
१९२	११	थूपी—	थूपि—
१९३	३	पठिसेवेय्य	पटिसेवेय्य
१९५	८	पठममन्तिमवत्थुना	पठमन्तिमवत्थुना

१९७	२	पूरेन्ति	पूरेन्ती
१९८		भट्टकारी—	भट्टकारी—
१९९	२	आकङ्क्षयति	आकङ्क्षयति
२०९	१	अञ्जं	अञ्जं
२१३	१४	वत्थकोणादि	वत्थकोणादि
२२८	९	कोट्टनं	कोट्टनं
२३३	७	ओरे	ओरे
२३९	४	वुत्तम्पि	वुत्तम्पि
२४०	१७	यापारिवासिकेनेत्थ	या पारिवासिकेनेत्थ
२५५	५	अनुपसम्पन्न—	अनुपसम्पन्न—
२५६	१	उपसम्पदकम्मस्स	उपसम्पदकम्मस्स
२५६	३	—आदि	—आदी
२६५	१०	सब्ब	सब्बं
२६६	१७	सब्बापि	सब्बा पि
२७१	९	सङ्खो	सङ्खो
२७१	११	मातिकापि	मातिका पि
२७२	२१	आवासपलिबोधो	आवासपलिबोधो
२७६	४	वुत्तानि	वुत्तानि
२९९	२०	सम्मुखा	सम्मुखा
३०२	८	तत्थग्घिय—	तत्थग्घिय—
३०३	१३	लेखमेव	लाखमेव
३०५	८	—लेखामत्तन्तु	—लेखामत्तन्तु
३०६	५	दन्तकट्टानं	दन्तकट्टानं
३०६	१९	सोवण्णिय	सोवण्णियं
३०७	४	नट्टेपि	नट्टे पि

विनयविनिच्छयो

पिछवनिनिपसि

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

विनयविनिच्छयो

भिक्षु-विभङ्गे

१. पाराजिक-कथा

गन्थारम्भकथा

वन्दित्वा सिरसा सेट्ठं, बुद्धमप्पटिपुग्गलं ।

भवाभावकरं^१ धम्मं, गणञ्चेव निरङ्गणं ॥१॥

R 1
B 1
S 1

भिक्षूनं भिक्षुनीनञ्च, हितत्थाय समाहितो ।

पबक्खामि समासेन, विनयस्स विनिच्छयं ॥२॥

अनाकुलं असङ्किण्णं, मधुरत्थपदक्कमं ।

पटुभावकरं एतं, परमं विनयक्कमे ॥३॥

5

अपारं ओतरन्तानं, सारं विनयसागरं ।

भिक्षूनं भिक्षुनीनञ्च, नावाभूतं मनोरमं ॥४॥

तस्मा विनयनूपायं, विनयस्स विनिच्छयं ।

अविक्खित्तेन चित्तेन, वदतो मे निबोधथ ॥५॥

10

(१) पठमपाराजिक-कथा

तिविधे तिलमत्तम्पि, मग्गे सेवनचेतनो ।

अङ्गजातं पवेसेन्तो, अल्लोकासे पराजितो ॥६॥

B 2

पवेसनं पविट्ठं वा, ठितं उद्धरणं पि वा ।

ससिक्खो सादियन्तो सो, ठपेत्वा किरियं चुतो ॥७॥

- सन्थतेनाङ्गजातेन, सन्थतं वा असन्थतं ।
मग्गं पन पवेसेन्तो, तथेवासन्थतेन च ॥८॥
- उपादिन्नेनुपादिन्ने, अनुपादिन्नकेन वा ।
घट्टिते अनुपादिन्ने, सचे सादियतेट्ट सो ॥९॥
- R 2 5 होति पाराजिकक्खत्ते, पविट्ठे तु पराजितो ।
खत्ते थुल्लच्चयं तस्स, दुक्कटञ्च विनिहिसे ॥१०॥
- मते अक्खयिते^१ चापि, येभ्य्यक्खयिते^२ पि च ।
मेथुनं पटिसेवन्तो, होति पाराजिको नरो ॥११॥
- येभ्य्यक्खयिते^३ चापि, उपड्डक्खयिते^४ पि च ।
10 होति थुल्लच्चयापत्ति, सेसे आपत्ति दुक्कटं ॥१२॥
- S 2 निमित्तमत्तं सेसेत्वा, खयिते^५ पि सरीरके ।
R 2 निमित्ते मेथुनं तस्मि, सेवतो पि पराजयो ॥१३॥
- उद्धुमातादि-सम्पत्ते, सब्बत्थापि च दुक्कटं ।
खयिताक्खयितं^६ नाम, सब्बं मतसरोरके ॥१४॥
- 15 छिन्दित्वा पन तच्छेत्वा, निमित्तुप्पटिते^७ पन ।
वनसङ्खेपतो^८ तस्मि, सेवं थुल्लच्चयं फुसे ॥१५॥
- B 3 ततो मेथुनरागेन, पतिताय निमित्ततो ।
तायं उपक्कमन्तस्स, दुक्कटं मंसपेसियं ॥१६॥

१. अक्खयिते—म० ।
२. येभ्य्यक्खयिते—म० ।
३. येभ्य्यक्खयिते—म० ।
४. उपड्डक्खयिते—म० ।
५. खयिते—म० ।
६. खयिताक्खयितं—म० ।
७. निमित्तुप्पटिते—म० ।
८. वणासङ्खेपतो—सी० म० ।

नखपिट्ठिप्पमाणे पि, मंसे न्हारुम्हि^१ वा^२ सति ।

मेथुनं पटिसेवन्तो, जीवमाने पराजितो ॥१७॥

कण्णच्छिद्विक्ख-नासासु, वत्थिकोस-वणेसु वा ।

अङ्गजातं पवेसेन्तो, रागा थुल्लच्चयं फुसे ॥१८॥

अवसेस-सरीरस्मि, उपकच्छूरुकादिषु ।

5

वसा मेथुनरागस्स, सेवमानस्स दुक्कटं ॥१९॥

अस्स-गो-महिसादीनं, ओट्ठ-गद्रभ-दन्तिनं ।

नासासु वत्थिकोसेसु, सेवं थुल्लच्चयं फुसे ॥२०॥

तथा सब्ब-तिरच्छानं, अक्खि-कण्ण-वणेसु पि ।

10

अवसेस-सरीरेसु, सेवमानस्स दुक्कटं ॥२१॥

तेसं अल्लसरीरेसु, मतानं सेवतो पन ।

तिविधा पि सियापत्ति, खेत्तस्मि तिविधे सति ॥२२॥

बहि मेथुन-रागेन, निमित्तं इत्थिया पन ।

निमित्तेन छुपन्तस्स, तस्स थुल्लच्चयं सिया ॥२३॥

कायसंसग्गरागेन, निमित्तेन मुखेन वा ।

15

निमित्तं इत्थिया तस्स, छुपतो गरुक्कं सिया ॥२४॥

तथेवोभयरागेन, निमित्तं पुरिसस्स पि ।

निमित्तेन छुपन्तस्स, होति अपत्ति दुक्कटं ॥२५॥

निमित्तेन निमित्तन्तु, तिरच्छानगतित्थिया ।

S. 2

थुल्लच्चयं छुपन्तस्स, होति मेथुनरागतो ॥२६॥

20

R. 3

कायसंसग्गरागेन, तिरच्छानगतित्थिया ।

निमित्तेन निमित्तस्स, छुपने दुक्कटं मतं ॥२७॥

१. नहांरुम्हि—सी० ।

२. चा—सी० ।

B. 4

अङ्गजातं पवेसेत्वा, तमावट्टकते^१ मुखे ।
तत्थाकासगतं कत्वा, नीहरन्तस्स दुक्कटं ॥२८॥

तथा चतूहि पस्सेहि, इत्थिया हेट्ठिमं तलं^२ ।
अच्छुपन्तं पवेसेत्वा, नीहरन्तस्स दुक्कटं ॥२९॥

5

उप्पाटितोट्टमंसेसु, बहि निक्खन्तकेसु वा ।
दन्तेसु वायमन्तस्स, तस्स थुल्लच्चयं सिया ॥३०॥

अट्ठि-सङ्घटनं^३ कत्वा, मग्गे दुबिधरागतो ।
सुक्के मुत्ते पि वा मुत्ते, वायमन्तस्स दुक्कट ॥३१॥

S. 3

10

इत्थि मेथुनरागेन, आलिङ्गन्तस्स दुक्कटं ।
हत्थगाह-परामास, — चुम्बनादिस्वय नयो ॥ ३२॥

अपदे अहयो मच्छा, कपोता द्विपदे पि च ।
गोधा चतुप्पदे हेट्ठा, वत्थु पाराजिकस्सिमे ॥३३॥

सेवेतुकामता-चित्तं, मग्गे मगप्पवेसनं ।
इदं अङ्गद्वयं वुत्तं, पठमन्तिमवत्थुनो ॥३४॥

15

दुक्कटं पठमस्सेव, सामन्तं इति वणिण्तं ।
सेसानं पन तिण्णं पि, थुल्लच्चयं उदीरितं ॥३५॥

अनापत्तीति जातब्बं, अजानन्तस्स मिक्खुनो ।
तथेवासादियन्तस्स, जानन्तस्सादिकम्मिनो ॥३६॥

20

विनये अनयूपरमे परमे,
सुजनस्स सुखानयने नयने ।
पटु होति पधानरतो न रतो,
इध यो पन सारमते रमते ॥३७॥

१. तमावत्तकते— रो० ।

२. हेट्ठिमत्तलं—म० ।

३. सङ्घटनं—म० ।

इमं हितविभावनं भावनं,
अवेदि सुरसम्भवं सम्भवं ।
समारबलिसासने सासने,
समो भवतुपालिना पालिना ॥३८॥

इति विनयविनिच्छये पठम-पाराजिककथा निट्टिता ॥

5

(२) दुतियपाराजिक-कथा

१. भुम्मट्टकथा

आदियन्तो हरन्तो व, हरन्तो इरियापथं ।
विकोपेन्तो तथा ठाना, चावेन्तो पि पराजितो ॥३९॥

S. 3
R. 4
B. 5

तत्थ नानेकभण्डानं, पञ्चकानं वसा पन ।
अवहारा दसेवेते, विञ्जातब्बा विभाविना ॥४०॥

साहत्थाणत्तिको चेव, निस्सग्गो अत्थसाधको ।
धुरनिक्खेपनं चाति, इदं साहत्थ--पञ्चकं ॥४१॥

10

पुब्ब-सहपयोगाञ्च^१, संविदाहरणं पि च ।
सङ्केतम्मं^२ नेमित्तं, पुब्बयोगादि-पञ्चकं ॥४२॥

थेय्य-पस्य्ह-परिकप्प, — पटिच्छन्न-कुसादिका ।
अवहारा इमे पञ्च, वेदितब्बा व विञ्जुना ॥४३॥

15

वत्थु-कालग्घ-देसे च, परिभोगञ्च पञ्च पि ।
जत्वा एतानि कत्तब्बो^३, पण्डितेन विनिच्छयो ॥४४॥

१. पयोगो च—म०;

पयोगं च—सी० ।

२. सङ्केतकम्मं—म०, सी० ।

३. कातब्बो—म० ।

- दुतियं वा पि कुद्दालं, पिटकं परिसेसतो ।
 गच्छतो येय्यचित्तेन, दुक्कटं पुब्बयोगतो ॥४५॥
- तत्थ-जातक-कट्टं वा, लतं वा छिन्दतो पन ।
 दुक्कटं उभयत्थापि, वुत्तं सह-पयोगतो ॥४६॥
- 5 पठवि खणतो वा पि, व्यूहतो पंसुमेव वा ।
 आमसन्तस्स वा कुम्भि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥४७॥
- मुखे पासं पवेसेत्वा, खाणुके बद्धकुम्भिया ।
 बन्धनानं वसा ज्ञेय्यो, ठानभेदो विजानता ॥४८॥
- 10 द्वे ठानानि पनेकस्मि, खाणुके बद्धकुम्भिया ।
 वलयं रुक्खमूलस्मि, पवेसेत्वा कताय वा ॥४९॥
- उद्धरन्तस्स खाणुं वा, छिन्दतो सङ्खल्लिम्पि वा ।
 थुल्लच्चयं ततो कुम्भि, ठाना चावेति चे चुतो ॥५०॥
- B. 6 पठमं पन कुम्भि वा, उद्धरित्वा तथा पुन ।
 ठाना चावेति खाणुं वा, सङ्खल्लिं वा पि सो नयो ॥५१॥
- 15 इतो चितो च घंसेन्तो,^१ मूले सारेति रक्खति ।
 वलयं खेगतं तत्थ, करोन्तो व पराजितो ॥५२॥
- जातं छिन्दति चे रुक्खं, दुक्कटं कुम्भिमत्थके ।
 समीपे छिन्दतो तस्स, पाचित्तियं अतत्थजं ॥५३॥
- अन्तो-कुम्भिगतं भण्डं, फन्दापेति सचे पन ।
 20 अपव्यूहेति तत्थेव, तस्स थुल्लच्चयं सिया ॥५४॥
- R. 5 हरन्तो कुम्भिया भण्डं, मुट्ठिं छिन्दति अत्तनो ।
 भाजने वा गतं कत्वा, होति भिक्खु पराजितो ॥५५॥

हारं वा पन पामङ्गं, सुत्तारुल्लं तु कुम्भिया ।
 फन्दापेति यथावत्थु, ठाना चावेति चे चुतो ॥५६॥
 सप्पि-आदिसु यं किञ्चि, पिवतो पादपूरणं ।
 एकेनेव पयोगेन, पीतमत्ते पराजयो ॥५७॥
 कत्वा व धुरनिक्खेपं, पिवन्तस्स पुनप्पुनं ।
 सकलं पि च तं कुम्भि, पिवतो न पराजयो ॥५८॥
 सचे खिपति यं किञ्चि, भण्डकं तेलकुम्भियं ।
 तं पादग्घनक तेलं, धुवं पिवति तावदे ॥५९॥
 हत्थतो मुत्तमत्ते व, थेय्यचित्तो विनस्सति ।
 आविज्जित्वा^१ पि वा कुम्भि, तेलं गालेति चे तथा ॥६०॥
 तेलस्साकिरणं जत्वा, खित्तं रिक्ताय कुम्भिया ।
 पित्तं-तेलञ्च तं भण्डं, उद्धरन्तो व धंसितो ॥६१॥
 तत्थेव भिन्दतो तेलं, छड्डेन्तस्स तथेव तं^२ ।
 ज्ञापेन्तस्स अभोगं वा, करोन्तस्स च दुक्कटं ॥६२॥

5

10

S

२. थलट्टकथा

ठपितं पत्थरित्वा च, साटकत्थरणादिकं ।
 वेठेत्वा उद्धरन्तस्स, मुत्ते ठाना पराभवो ॥६३॥
 ओरिमन्तेन वा फुट्टं, ओकासं पारिमन्ततो ।
 पाराजिकं अतिवकन्ते, कड्डतो उजुक्कं पि वा ॥६४॥

15

B 7

३. मोरकथा

पुरतो मुखतुण्डञ्च, कलापगञ्च पच्छतो ।
 द्वीसु पस्सेसु पक्खन्ता, हेट्ठा पादनखा तथा ॥६५॥

20

१. आविज्जेत्वा—म० ।

२. च—म० ।

- उद्धञ्चापि सिखग्गं ति, गगने गच्छतो पन ।
 मोरस्स छ परिच्छेदा, वेदितब्बा विभाविना ॥६६॥
 भिक्खु सस्सामिकं मोरं, 'गहेस्सामी' ति खेगतं ।
 हत्थं वा पि पसारेति, पुरतो वास्स तिट्ठति ॥६७॥
- 5 मोरो पि गगने पक्खे, चारेति न च गच्छति ।
 R 6 दुक्कटं गमनच्छेदे, आमसन्तस्स चेव न^१ ॥६८॥
 ठाना मोरं अमोचेन्तो, फन्दापेति सचे पन ।
 एवं फन्दापने तस्स, थुल्लच्चयं उदीरितं ॥६९॥
 अगहेत्वा गहेत्वा वा, हत्थेन पन अत्तनो ।
 10 ठाना चावेति चे मोरं, सयं ठाना चुतो सिया ॥७०॥
 फुट्ठोकासं मुखग्गेन, कलापग्गेन वा पन ।
 कलापग्गेन वा फुट्ठं, मुखतुण्डेन भिक्खु चे ॥७१॥
 अतिक्कामेय्य यो मोरं, ठाना चावेति नाम सो ।
 एसेव च नयो पाद, — सिक्खा-पक्खेसु दीपितो ॥७२॥
- 15 गगने पन गच्छन्तो, करे मोरो निलीयति ।
 तं करेनेव चारेन्तो, फन्दापेतीति वुच्चति ॥७३॥
 B 8 सचे गण्हाति तं मोरं, इतरेन करेन सो^१ ।
 चावितत्ता पन ठाना, भिक्खु ठाना चुतो सिया ॥७४॥
 इतरं पन मोरस्स, उपनेति सचे करं ।
 20 न दोसो तत्थ उड्डेत्वा, सयमेव निलीयति ॥७५॥
 दिस्वा अङ्गे निलीनं तं, थेय्यचित्तेन गच्छतो ।
 पादे थुल्लच्चयं होति, दुतिये च पराजयो ॥७६॥

भूमियं ठित-मोरस्स, तीणि ठानानि पण्डितो ।
पादानं च कलापानं^१, वसेन परिदीपये ॥७७॥
ततो केसग्गमत्तं पि, मोरं पठवितो पन ।
होति पाराजिकं तस्स, उक्खिपन्तस्स भिक्खुनो ॥७८॥

S. 6

४. आकासदुकथा

छिज्जमानं सुवण्णादि^२, पत्ते पतति चे पन ।
हत्थेन उद्धरन्तस्स, तस्स पाराजिकं सिया ॥७९॥
सचे अनुद्धरित्वा व, थेय्यचित्तेन गच्छति ।
दुतिये पदवारस्मि, पाराजिकं उदीरये ॥८०॥
एसेव च नयो जेय्यो, हत्थे वत्थे व मत्थके ।
तं तं तस्स भवे ठानं, यत्थ यत्थ पतिट्ठितं ॥८१॥

5

10

५. वेहासदुकथा

थेय्यचित्तेन यं किञ्चि, मञ्च-पीठादिसु ट्ठितं ।
आमासं पि अनामासं, आमसन्तस्स दुक्कट ॥८२॥
संहरित्वा सचे वंसे, ठपितं होति चीवरं ।
कत्वा पनोरतो^३ भोगं, तथा अन्तञ्च पारतो ॥८३॥
चीवरेन फुटोकासो^४, ठानं तस्स पवुच्चति ।
न तु चीवरवंसो सो, होतीति सकलो मतो ॥८४॥
ओरिमन्तेन ओकासं, फुटुं तं इतरेन वा ।
इतरेन पि वा फुटुं, ओरिमन्तेन वा पुन ॥८५॥

R. 7

15

B. 9

१. कलापस्स—म० ।

२. सुवण्णादि—म० ।

३. पुनोरतो—म० ।

४. फुटोकासो—म० ।

दक्खिणन्तेन फुट्टं वा, वामन्तेन इतरेण वा ।
वामन्तेन फुट्टानं, अतिक्रामयतो चुति ॥८६॥

उद्धं वा उक्खिपन्तस्स, चीवरं पण वंसतो ।
केसग्गमत्ते उक्खित्ते, तस्स पाराजिकं भवे ॥८७॥

६ रज्जुकेन च बन्धित्वा, ठपितं पण चीवरं ।
थुल्लच्चयं विमोचेन्तो, मुत्ते पाराजिकं फुसे ॥८८॥

वेठेत्वा ठपितं वंसे, निब्बेठेन्तस्स भिक्खुनो ।
वल्लयं छिन्दतो वा पि, मोचेन्तस्सापयं^१ नयो ॥८९॥

१० चीवरस्स पसारेत्वा, ठपितस्स हि वंसके ।
संहरित्वा तु निक्खित्ते, चीवरे विन निच्छयो ॥९०॥
सिक्काय पक्खिपित्वा यं, लग्गितं होति भण्डकं ।
सिक्कातो तं हरन्तो वा, सह सिक्काय वा चुतो ॥९१॥

कुन्तादिं नागदन्तेसु, ठितेसु पटिपाटिया ।
अग्गे वा पण बुन्दे वा, गहेत्वा परिकड्डतो ॥९२॥

S. 7 15 पाराजिकं फुटोकासं, अतिक्रामयतो सिया ।
उज्जुकं उक्खिपन्तस्स, केसग्गेण पराजयो ॥९३॥

पाकाराभिमुखो ठत्वा, आकड्डति सचे पण ।
ओरिमन्ते^२ फुटोकासं, इतरन्तच्चये चुतो ॥९४॥

२० तथेव परतो तस्स, पेल्लेन्तस्सापि भिक्खुनो ।
भित्तिं पण च निस्साय, ठपिते पि अयं नयो ॥९५॥

चालेन्तस्स च तालस्स, फलं वत्थु हि पूरति ।
येनस्स बन्धना मुत्ते, तस्मिं पाराजिकं भवे ॥९६॥

१. मोचेन्तस्सप्ययं—म० ।

२. ओरिमन्त—म० ।

पिण्ड छिन्दति तालस्स, सचे पाराजिकं सिया ।
एसेव च नयो सेस, — रुक्ख-पुप्फ-फलेसु पि ॥९७॥

B 10

६. उदकटुकथा

गच्छतो हि निधिट्ठानं, पदवारेन दुक्कटं ।
उदके पन गम्भीरे, तथा निम्मुज्जनादिसु ॥९८॥

R 8

तत्थ-जातक-पुप्फेसु, येन पुप्फेन पूरति ।
वत्थु नं^१ छिन्दतो पुप्फं, तस्स पाराजिकं वदे ॥९९॥

5

एकनालस्स वा पस्से, वाको उप्पलजातिया ।
न छिज्जति ततो याव, ताव नं परिरक्खति ॥१००॥

सामिकेहेव पुप्फेसु, छिन्दित्वा ठपितेसु पि ।
पुब्बे वुत्तनयेनेव, वेदितब्बो विनिच्छयो ॥१०१॥

10

भारबद्धानि पुप्फानि, छस्वाकारेसु केनचि ।
आकारेन सचे तानि, ठाना चावेति नस्सति ॥१०२॥

ठपितं पन पुप्फानं, कलापं जलपिट्ठियं ।
चालेत्वा उदकं पुप्फ-ट्ठाना चावेति चे चुतो ॥१०३॥

परिकप्पेति चे “एत्थ, गहेस्सामी” ति रक्खति ।
उद्धरन्तो गतट्ठाना, भट्ठो नाम पवुच्चति ॥१०४॥

15

अच्चुगतस्स तं ठानं, जलतो सकलं जलं ।
उप्पाटेत्वा ततो पुप्फं, उजुं उद्धरतो पन ॥१०५॥

नाळन्ते जलतो मुत्त, — मत्ते पाराजिकं भवे ।
अमुत्तो जलतो तस्मि, थुल्लच्चयं उदीरितं ॥१०६॥

20

पुप्फं^२ गहेत्वा नामेत्वा, उप्पाटेति सचे पन ।
न तस्स उदकं ठानं, नट्ठो उप्पाटितक्खणे ॥१०७॥

१. तं—म० ।

२. पुप्फे—म० ।

11 B

यो हि सस्सामिके मच्छे, थेय्यचित्तेन गण्हति ।
बलिसेन पि जालेन, हत्थेन कुमिणेन^१ वा ॥१०८॥

S 8

तस्सेवं गण्हतो वत्थु, येन मच्छेन पूरति ।
तस्मि उद्धटमत्तस्मि, जला होति पराजयो ॥१०९॥

5

ठानं सलिलजानञ्चिह, केवलं सकलं जलं ।
सलिलट्टं विमोचेन्तो, जला पाराजिको भवे^२ ॥११०॥

नीरतो उप्पतित्वा यो, तीरे पतति वारिजो ।
गण्हतो तं पनापत्ति, भण्डग्घेन विनिद्दिसे ॥१११॥

10

मारणत्थाय मच्छानं, तळाके नदिया पि वा ।
निन्ने मच्छविसं नाम, पक्खिपित्वा गते पन ॥११२॥

पच्छा मच्छविसं मच्छा, खादित्वा पिलवन्ति चे ।
पाराजिकं मते मच्छे, थेय्यचित्तेन गण्हतो ॥११३॥

R 9

पंसुकूलिकसञ्जाय, न दोसो कोचि गण्हतो ।
सामिकेस्वाहरन्तेसु, भण्डदेय्यं उदीरितं ॥११४॥

15

गहेत्वा सामिका मच्छे, सचे यन्ति निरालया ।
गण्हतो पन ते सेसे, थेय्यचित्तेन दुक्कटं ॥११५॥

अमतेसु अनापत्ति, वदन्ति विनयञ्जुनो ।
एसेव च नयो सेस^३, — कच्छपादिमिह वारिजे ॥११६॥

७. नावट्टकथा

20

नावं नावट्टं वा भण्डं,
थेनेत्वा गण्हिस्सामीति ।

१. कुमिनेन — म० ।

२. जला होति पराजयो—सी० ।

३. सेसे—म० ।

पादुद्वारे दोसा बुत्ता,
भिक्षुस्सेवं गच्छन्तस्स ॥११७॥

बद्धाय नावाय हि चण्डसोते,
ठानं मतं बन्धनमेकमेव ।

B. 12

भिक्षुस्स तस्मि पन^१ मुत्तमत्ते,
पाराजिकं तस्स वदन्ति धीरा ॥११८॥

5

निच्चले उदके नाव, — मबन्धनमवट्ठितं ।
पुरतो पच्छतो वा पि, पस्सतो वा पि कड्डतो ॥११९॥

ऐकेनन्तेन सफुट्ट, — मोकासं इतरेण तं ।
अतिक्कामयतो नावं, तस्स पाराजिकं तथा^२ ॥१२०॥

10

उद्धं केसग्गमतं पि, उदकम्हा विमोचिते ।
अधो नावातलन्तेन, फुट्टञ्च मुखवट्ठिया ॥१२१॥
बन्धित्वा पन या तोरे, ठपिता निच्चले जले ।
बन्धनञ्च ठितोकासो, ठानं तस्सा द्विधामतं ॥१२२॥

होति थुल्लच्चयं पुब्बं, बन्धनस्स विमोचने ।
पच्छा केनचुपायेन, ठाना चावेति चे चुतो ॥१२३॥

15

चावेत्वा पठमं ठाना, पच्छा बन्धनमोचने ।
एसेव च नयो बुत्तो, थेय्यचित्तस्स भिक्षुनो ॥१२४॥

S 9

उस्सारेत्वा निकुज्जित्वा, ठपिताय थले पन ।
फुट्टोकासो व हि ठानं, नावाय मुखवट्ठिया ॥१२५॥

20

जेय्यो ठानपरिच्छेदो, आकारेहेव पञ्चहि ।
यतो कुतोचि चावेन्तो, होति पाराजिको नरो ॥१२६॥

१. म० पोत्थके 'पन' निपातपदो नत्थि ।

२. सिया—म० ।

R. 10

एसेव च नयो ज्ञेयो, नावायुक्कुञ्जिताय पि ।
ठपिताय पि नावाय, घटिकानं तत्थूपरि ॥१२७॥

B. 13

थेय्या तित्थे ठितं नावं, आरुहित्वा सचे पन ।
अरित्तेन पियेनापि,^१ तं पाजेति पराजयो^२ ॥१२८॥

5

सचे छत्तं पणामेत्वा, उस्सापेत्वा व चीवरं ।
लकारसदिसं^३ कत्वा, गण्हापेति समीरणं ॥१२९॥

आगम्म बलवा वातो, नावं हरति चे पन ।
वातेनेव हटा नावा, न दोसो तस्स^४ विज्जति ॥१३०॥

10

सयमेव च यं किञ्चि, गामतित्थमुपागतं ।
अचालेन्तो^५ व तं ठाना, किणित्वा चे पलायति ॥१३१॥

अवहारो न भिक्खुस्स, भण्डदेय्यमुदीरितं ।
सयमेव च गच्छन्ति, ठाना चावेति चे चुतो ॥१३२॥

८. यानदुक्था

“यानं नाम रथो वय्हं, सकटं सन्दमानिका ।
यानं अवहरिस्सामि, यानदुं” इति वा पन ॥१३३॥

15

गच्छतो दुक्कटं वुत्तं, दुतियं परियेसतो ।
ठाना चावन-योगस्मि, विज्जमाने पराजयो ॥१३४॥

यानस्स दुक्कयुत्तस्स, दस ठानानि दीपये ।
यानं पाजयतो तस्स, निसीदित्वा धुरे पन ॥१३५॥

१. फियेनापि—म०; पियेनापि—सी० ।

२. पाजेन्तस्म पराजयो—म० ।

३. लङ्कारसदिसं—म० ।

४. कोचि—म०; तस्स—सी० ।

५. अचायेन्तो—म०; अचालेन्तो—सी० ।

थुल्लच्चयं तु गोणानं, पादुद्वारे विनिद्दिसे ।
चक्कानञ्च^१ ठितोकासं, अतिक्कन्ते पराभवो ॥१३६॥

अयुत्तकस्सापि च यानकस्स,
धुरेनुपत्थम्भनिया ठितस्स ।

वसेनुपत्थम्भनि-चक्कानं,
ठानानि तिणेव भवन्ति तस्स ॥१३७॥

5

तथा धुरेन दारूनं, उपरिट्ठपितस्स च ।
भूमियं पि धुरेनेव^२, तथेव ठपितस्स च ॥१३८॥

पुरतो पच्छतो वापि, ठाना चावेति चे पन ।
थुल्लच्चयं तु तिण्णं पि, ठाना चावे पराजयो ॥१३९॥

B. 14

10

अपनेत्वान चक्कानि, अक्खानं सीसकेहि तु ।
ठितस्सुपरि दारूनं, ठानानि द्वे विनिद्दिसे ॥१४०॥

S 10

कड्डन्तो उक्खिपन्तो वा, फुट्ठोकासच्चये चुतो ।
ठपितस्स पनञ्जस्स, भूमियं यस्स कस्सचि ॥१४१॥

R. 11

अक्खुद्धीनं धुरस्साति, पञ्च ठानानि दीपये ।
उद्धीसु वा गहेत्वा तं, ठाना चावेति चे चुतो ॥१४२॥

15

ठपितस्स हि चक्कस्स, नाभिया पन भूमियं ।
एकमेव सिया ठानं, परिच्छेदो पि पञ्चधा ॥१४३॥

फुसित्वा यं ठितं भूमिं, नेमिपस्सेन नाभिया ।
ठानानि द्वे भवन्तस्स, नट्ठो तेसं अतिक्कमे ॥१४४॥

20

दिस्वा यानमनारक्खं, पटिपन्नं महापथं^३ ।
आरुहित्वा अचोदेत्वा, किणित्वा याति वट्ठति ॥१४५॥

१. चक्कानं हि—म० ।

२. धुरेनेव—म०; धुरेनेव—सी० ।

३. महापथे म०; महापथं—सी० ।

९. भारट्टकथा

सीसक्खन्ध-कटोलम्ब-वसा भारो चतुब्बिधो ।
 तत्थ सीसगतं भारं, आमसन्तस्स दुक्कटं ॥१४६॥
 इतो चित्तो च घंसेन्तो^१, थेय्यचित्तेन यो पन ।
 सिरस्मिं येव सारेति, तस्स थुल्लच्चयं सिया ॥१४७॥
 खन्धं ओरोपिते भारे, तस्स पाराजिकं मतं ।
 सीसतो केसमतं पि, मोचेन्तो पि पराजितो ॥१४८॥
 भारं पठविं किञ्चि, ठपेत्वा सुद्धमानसो ।
 पच्छा तं थेय्यचित्तेन, उद्धरन्तो पराजितो ॥१४९॥
 एत्थ वुत्तनयेनेव, सेसेसु पि असेसतो ।
 भारेसु मतिसारेन, वेदितब्बो विनिच्छयो ॥१५०॥

१०. आरामट्टकथा

दुक्कटं मुनिना वुत्तं, आरामं अभियुञ्जतो ।
 पराजेति परं धम्मं, चरन्तो चे पराजितो ॥१५१॥
 विमतिं जनयन्तस्स, तस्स थुल्लच्चयं सिया ।
 परज्जति सयं धम्मं, चरन्तो यो पि तस्स च ॥१५२॥
 सामिनो धुरनिक्खेपे, “न दस्सामी” ति चत्तनो ।
 पाराजिकं भवे तस्स, सब्बेसं कूटसक्खिनं ॥१५३॥

११. विहारट्टकथा

विहारं संधिकं किञ्चि, अच्छिन्दित्वान गण्हितुं ।
 सब्बेसं धुरनिक्खेपाभावतो व न सिज्झति ॥१५४॥

१२. खेत्टट्टकथा

सीसानि सालि-आदीनं, निरुम्भित्वान गण्हतो ।
 असितेन च लायित्वा, छिन्दित्वा वा करेन च ॥१५५॥

१. घंसेन्तो—म०; घंसेन्तो—सी० ।

यस्मिं बीजे पि वा वत्थु, सीसे पूरति^१ मुट्ठियं ।

S. 11

बन्धना मोचिते तस्मिं, तस्स पाराजिकं भवे ॥१५६॥

अच्छिन्नो पन दण्डो वा, तचो वा अप्पमत्तको ।

वीहिनाळं पि वा दोघं, अनिक्खन्तो व रक्खति ॥१५७॥

सचे सो परिकप्पेति, “मद्वित्वा पनिदं अहं ।

5 B. 16

पप्पोठेत्वा इतो सारं, गण्हस्सामी” ति रक्खति ॥१५८॥

मद्दनुद्धरणे नत्थि, दोसो पप्पोठने पि वा ।

अत्तनो भाजनगतं, करोन्तस्स पराजयो ॥१५९॥

जानं केसग्गमतं पि, पठविं परसन्तकं ।

थेय्यचित्तेन चे खीलं, सङ्कामेति पराजितो^२ ॥१६०॥

10

तच्च खो सामिकानं तु, धुरनिक्खेपने सति ।

अनग्घा भूमि नामेसा, तस्मा एवं उदीरितं ॥१६१॥

गहेतब्बा सचे होति, द्वीहि खीलेहि या पन ।

आदो थुल्लच्चयं तेसु, दुतिये च पराजितो^३ ॥१६२॥

आपेतुकामो यो भिक्खु^४, “ममेदं सन्तकं” ति च ।

15

रज्जुं वा पि पसारेति, यद्विं पातेति दुक्कटं ॥१६३॥

येहि द्वीहि पयोगेहि, अत्तनो सन्तकं सिया ।

आदो थुल्लच्चयं तेसु, दुतिये च पराजयो ॥१६४॥

१३. वत्थुदु-गामदुक्कथा

खेत्ते वुत्तनयेनेव, वत्थुदुस्स विनिच्छयो ।

गामद्वे पि च वत्तब्बं, अपुब्बं नत्थि किञ्चि पि ॥१६५॥

20

१. पूरति—म०; पूरति—सी० ।

२. पराजयो—म० ।

३. पराजयो—म० ।

४. भिक्खु—म०, सी०; भुक्खु—रो०

१४. अरञ्जदृक्कथा

तिणं वा पन पणं वा, लतं वा कट्टमेव वा ।
भण्डग्घेनेव कातब्बो^१, गण्हन्तो^२ तत्थ-जातकं ॥१६६॥

महग्घे पन रुक्खस्मि, छिन्नमत्ते पि नस्सति ।
तच्छेत्वा ठपितो रुक्खो, गहेतब्बो न कोचि पि ॥१६७॥

R. 13 5
B 17

छिन्दित्वा ठपितं मूले, रुक्खमद्भगतं पन ।
“छिट्ठितो सामिकेहीति”, गण्हितुं^३ पन वट्टति ॥१६८॥

लक्खणे छल्लियोनद्धे, न दोसो कोचि गण्हतो ।
अज्झावुत्थं कतञ्चापि,^४ विनस्सन्तञ्च गण्हतो ॥१६९॥

यो चारक्खट्ठानं पत्वा,
कत्वा कम्मट्ठानादीनि ।
चित्ते चित्तेन्तो वा अञ्जं,
भण्डं देय्यं होतेवस्स ॥१७०॥

10

S 12

वराह-व्यग्घच्छ-तरच्छकादितो,
उपद्वा मुञ्चितुकामताय यो ।
तत्थेव तं ठानमतिक्कमेति चे,
न कोचि दोसो पन भण्डदेय्यकं ॥१७१॥

15

इदमारक्खणट्ठानं, गरुक्कं सुद्धघाततो ।
तस्मा दुक्कटमुद्दिट्ठं, तं अनोक्कम्म गच्छतो ॥१७२॥
एतं परिहरन्तस्स, थेय्यचित्तेन सत्थुना ।
पाराजिकं पनुद्दिट्ठं, आकासेनापि गच्छतो ॥१७३॥

20

-
१. कातब्बो—म०; कत्तब्बो—सी० ।
२. गण्हन्तो—म०; गण्हतो—सी० ।
३. गहेतुं—म० ।
४. कतं वा पि—म०; कतं वा पि—सी० ।

तस्मा एत्थ विसेसेन, सतिसम्पन्नचेतसा ।
अप्पमत्तेन होतब्बं, पियसीलेन भिक्खुना ॥१७४॥

१५. उदककथा

तोयदुल्लभकालस्मि, भाजने गोपितं जलं ।
आविञ्जित्वा पवेसेत्वा, छिदं कत्वा पि वा तथा ॥१७५॥
वापियं वा तळाके वा, भाजनं अत्तनो पन ।
गण्हन्तस्स पवेसेत्वा, भण्डग्घेन विनिद्दिसे ॥१७६॥
छिन्दन्तस्स तु मरियादं^१, अदिन्नादानपुब्बतो ।
भूतगामेन सद्धिं पि, दुक्कटं परिदीपितं ॥१७७॥
अन्तो ठत्वा बहि ठत्वा, छिन्दन्तो^२ उभयत्थ पि ।
बहि अन्तेन कातब्बो, अन्तो अन्तेन मज्झतो ॥१७८॥

5

B. 18

10

१६. दन्तकटुकथा

वारेन सामणेरा यं, दन्तकटुं अरञ्जतो ।
आनेन्ता^३ चरियानं पि, आहरन्ति सचे पन ॥१७९॥
छिन्दित्वा याव सङ्खस्स, न निय्यादेन्ति ते पन ।
आभतत्ता^४ व तं सब्बं, तेसं एव च सन्तकं ॥१८०॥
तस्मा तं थेय्यचित्तेन, गण्हन्तस्स च भिक्खुनो ।
गरुभण्डञ्च सङ्खस्स, भण्डग्घेन पराभवो ॥१८१॥
यदा निय्यादितं तेहि, ततो पट्ठाय सङ्घिकं ।
गण्हन्तस्स पि थेय्याय, अवहारो न विज्जति ॥१८२॥

R. 14

15

१. छिन्दतो मरियादं तु—म० ।
२. छिन्दन्तो—म०; छिन्दतो—सी० ।
३. आनेत्वा—म०; आनेन्ता—सी ।
४. आभतं ताव—म० ।

अरक्खत्ता यथा-बुद्धं, अभाजेतब्बतो पि च ।
सब्बसाधारणत्ता च, अञ्जं विय न होतिदं ॥१८३॥

१७. वनप्पतिकथा

S. 13 5

अरिं वा देति सत्थेन, आकोटेति समन्ततो ।
आकोटेति विसं वा पि, मण्डुकण्टक-नामकं ॥१८४॥
येन वा तेन वा रुक्खो, विनस्सति च ड्य्हति ।
सब्बत्थ भिक्खुनो तस्स, भण्डदेय्यं पकासितं ॥१८५॥

१८. हरणकथा

B. 19

10

सीसतो कण्णतो वा पि, गीवतो हत्थतो वा ।
छिन्दित्वा वा विमोचेत्वा, गण्हतो थेय्यचेतसा ॥१८६॥
होति मोचितमत्तस्मि, सीसादोहि पराजयो ।
थुल्लच्चयं करोन्तस्स, आकड्डुन-विकड्डुनं ॥१८७॥

15

हत्था अनीहरित्वा व, वलयं कटकं पि वा ।
अग्गवाहच्च^१ घंसेन्तो^२, चारेति अपरापरं ॥१८८॥
तमाकासगतं चोरो, करोति यदि रक्खति ।
सविञ्जाणकतो मूले, वलयं व न होतिदं ॥१८९॥

20

निवत्थं पन वत्थं यो, अच्छिन्दति परस्स चे ।
परो पि पन लज्जाय, सहसा तं न मुञ्चति ॥१९०॥
आकड्डुति च चोरो पि, सो परो ताव रक्खति ।
परस्स हत्थतो वत्थे, मुत्तमत्ते पराजयो ॥१९१॥
सभण्डहारकं भण्डं, नेन्तस्स पठमे पदे ।
थुल्लच्चयमतिक्कन्ते, दुतिये च^३ चुतो सिया ॥१९२॥

१. अग्गवाहुं च—म०; अग्गवाहच्च—सी० ।

२. घंसेन्तो—म०; घंसेन्तो—सी० ।

३. व—म०; च—सी० ।

पातापेति सचे भण्डं, तज्जेत्वा थेय्यचेतनो ।
 परस्स हत्थतो भण्डे, मुत्तमत्ते पराजयो ॥१९३॥
 अथापि परिकप्पेत्वा, पातापेति च^१ यो पन ।
 तस्स पातापने वुत्तं, दुक्कटामसने पि च ॥१९४॥
 फन्दापेति यथावत्थु^२, ठाना चावेति चे चुतो ।
 “तिट्ठ तिट्ठा”ति वदतो, न दोसो छड्डिते पि च ॥१९५॥
 आगन्त्वा थेय्यचित्तेन, पच्छा तं गण्हतो सिया ।
 पाराजिकं तदुद्वारे, सालये सामिके गते ॥१९६॥
 गण्हतो सकसञ्जाय, गहणे पन रक्खति ।
 भण्डदेय्यं तथा पंसु-कूलसञ्जाय गण्हतो ॥१९७॥
 “तिट्ठ तिट्ठा”ति वुत्तो व^३, छड्डेत्वा पन भण्डकं ।
 कत्वा व धुरनिकखेपं, भीतो चोरा पलायति ॥१९८॥
 गण्हतो थेय्यचित्तेन, उद्वारे दुक्कटं पुन ।
 दातब्बमाहरापेन्ते, अदेन्तस्स पराजयो ॥१९९॥
 कस्मा ? तस्स पयोगेन, छड्डितत्ता ति सादरं ।
 महा-अट्ठकथायं तु, वुत्तं अञ्जासु नागतं ॥२००॥

R 1

5

10

B. 20

15

१९. उपनिधिकथा

सम्पजानमुसावादं, “न गण्हामी” ति भासतो ।
 अदिन्नादान-पुब्बत्ता, दुक्कटं होति भिक्खुनो ॥२०१॥
 “रहो मया पनेतस्स, ठपितं किन्नु दस्सति” ।
 इच्चेवं विमतुप्पादे, तस्स थुल्लच्चयं सिया ॥२०२॥

S. 14

20

१. व—म०; च—सी० ।
२. यथावत्थुं—म० ।
३. च—म०; वा०—सी० ।

तस्मि दाने निरुस्साहे, परो चे निक्खिपे धुरं ।
 उभिन्नं धुरनिक्खेपे, भिक्खु होति पराजितो ॥२०३॥
 चित्तेनादातुकामो व, “दस्सामी”ति मुखेन चे ।
 वदतो धुरनिक्खेपे, सामिनो हि पराजयो ॥२०४॥

२०. सुङ्खघातकथा

- 5 सुङ्खघातस्स अन्तो व, ठत्वा पातेति चे बहि ।
 धुवं पतति चे हत्था, मुत्तमत्ते पराजयो ॥२०५॥
 तं रक्खे खाणुके वा पि, हुत्वा पटिहतं पुन ।
 वातक्खित्तं^१ पि वा अन्तो, सचे पतति रक्खति ॥२०६॥
- B. 21 पतित्वा भूमियं पच्छा, वट्टन्तं पन भण्डकं ।
 10 सचे पविसतन्तो^२ व, तस्स पाराजिकं सिया ॥२०७॥
- R. 16 ठत्वा ठत्वा पवट्टन्तं, पविट्ठं चे पराजयो ।
 अतिट्टमानं वट्टित्वा, पविट्ठं पन रक्खति ॥२०८॥
 इति वुत्तं दल्हं कत्वा, कुरुन्दट्टकथादिसु ।
 सारतो तं गहेतब्बं, युत्तं विय च दिस्सति ॥२०९॥
- 15 सयं वा यदि वट्टेति, वट्टापेति परेन वा ।
 अठत्वा^३ वट्टमानं तं, गतं नासकरं सिया ॥२१०॥
 ठत्वा ठत्वा सचे अन्तो, बहि गच्छति रक्खति ।
 ठपिते सुद्धचित्तेन, सयं वट्टति वट्टति ॥२११॥
 गच्छन्ते पन याने वा, गजे वा तं ठपेति चे ।
 20 बहि नीहरणत्थाय, नावहारो पि नीहटे ॥२१२॥

१. वातुक्खित्तं—म०; वातक्खित्तं—सी० ।

२. पविसत्यन्तो—म०; पविसतन्तो—सी० ।

३. अट्टत्वा—म०; अठत्वा—सी० ।

ठपिते ठितयाने वा, पयोगेन विना गते ।
 सति च^१ थेय्यचित्तस्मि, अवहारो न विज्जति ॥२१३॥
 सचे पाजेति तं यानं, ठपेत्वा यानके मणिं ।
 सिया पाराजिकं तस्स, सीमातिवकमने पन ॥२१४॥
 सुद्धट्टाने मतं सुद्धं, गन्तुं दत्त्वा व वट्टति ।
 सेसो इध कथामग्गो, अरञ्जट्टकथासमो ॥२१५॥

5

२१. पाणकथा

अन्तो-जातं धनक्कीतं, दिन्नं वा पन केनचि ।
 दासं करमरानीतं, हरन्तस्स पराजयो ॥२१६॥
 भुजिस्सं वा हरन्तस्सं, मनुस्सं^२ मातरा पि वा ।
 पितराठपितं वा पि, अवहारो न विज्जति ॥२१७॥
 तं पलायितुकामो^३ व, उक्खिपित्वा भुजेहि वा ।
 तं-ठितट्टानतो किञ्चि, सङ्कामेति पराजयो ॥२१८॥
 तज्जेत्वा पदसा दासं, नेन्तस्स पदवारतो ।
 होन्ति आपत्तियो युत्ता, तस्स थुल्लच्चयादयो ॥२१९॥
 हत्थादीसु गहेत्वा तं, कड्डतो पि पराजयो ।
 “गच्छ याहि पलेही”^४ति, वदतो पि अयं नयो ॥२२०॥
 वेगसा व पलायन्तं, “पलेही”^५ति च भासतो ।
 होति पाराजिकेनस्स, अनापत्ति हि भिक्खुनो ॥२२१॥

S. 15

10

B. 22

15

१. पि—म०; च—सी० ।
२. मानुसं—म० ।
३. पलायेतुकामो—म०; पलायितुकामो—सी० ।
४. पलाया—म० ।
५. पलाया—म०; पलेहि—सी० ।

R. 17

सनिकं पन गच्छन्तं, सचे वदति सो पि च ।

सीधं गच्छति चे तस्स, वचनेन पराजयो ॥२२२॥

पलायित्वा सचे अञ्जं, गामं वा निगमं पि वा ।

गतं दिस्वा ततो तञ्चे, पलापेति पराजयो ॥२२३॥

२२. अपादकथा^१

5

थेय्या सप्पकरण्डञ्चे, परामसति दुक्कटं ।

फन्दापेति यथावत्थु, ठानतो चावने चुतो ॥२२४॥

उग्घाटेत्वा करण्डं तु, सप्पं उद्धरतो पन ।

करण्डतलतो मुत्ते, नङ्गुट्टे तु पराजयो ॥२२५॥

घंसित्वा कड्डतो सप्पं, नङ्गुट्टे मुखवट्ठितो ।

10

तस्स सप्पकरण्डस्स, मुत्तमत्ते पराजयो ॥२२६॥

करण्डं विवरित्वा चे, पक्कोसन्तस्स नामतो ।

सो निक्खमति चे सप्पो, तस्स पाराजिकं सिया ॥२२७॥

तथा कत्वा तु मण्डूक-मूसिकानं रवं पि वा ।

पक्कोसन्तस्स नामेन, निक्खन्ते पि पराजयो ॥२२८॥

B, 23 15

मुखं अविवरित्वा व, करोन्तस्सेवं एव च ।

येन केनचि निक्खन्ते, सप्पे पाराजिकं सिया ॥२२९॥

मुखे विवरिते सप्पो, सचमेव पलायति ।

न पक्कोसति चे तस्स, भण्डदेय्यं उदीरितं ॥२३०॥

२३. चतुप्पदकथा

थेय्यचित्तेन यो हत्थि, करोतामसनादयो ।

20

होन्ति आपत्तियो तस्स, तिविधा दुक्कटादयो ॥२३१॥

- सालायं ठित-हत्थिस्स, अन्तो वत्थङ्गनेसु पि ।
ठानं साला च वत्थु च, नगरं^१ सकलं सिया ॥२३२॥ S. 16
- अबद्धस्स हि बद्धस्स, ठितट्टानञ्च बन्धनं ।
तस्मा तेसं वसा हत्थि, हरतो कारये बुधो ॥२३३॥
- नगरस्स बहिद्धा तु, ठितस्स पन हत्थिनो ।
ठितट्टानं भवे ठानं, पदवारेन कारये ॥२३४॥ 5
- निपन्नस्स गजस्सेकं, ठानं तं उट्ठपेति चे ।
तस्मि उट्ठितमत्ते तु, तस्स पाराजिकं सिया ॥२३५॥
- एसेव च नयो जेय्यो, तुरङ्ग-महिसादिषु ।
नत्थि किञ्चि पि वत्तव्वं, द्विपदे पि बहुप्पदे ॥२३६॥ R. 18 10
- परेसं ति विजानित्वा, परेसं सन्तकं धनं ।
गरुकं थेय्यचित्तेन, ठाना चावेति चे चुतो ॥२३७॥
- अनापत्ति स-सञ्जिस्स, तिरच्छान-परिग्गहे ।
तावकालिक-विस्सासगाहे-पेतपरिग्गहे ॥२३८॥
- यो पनेत्थ च वत्तव्वो, पाळिमुत्तविनिच्छयो ।
तं मयं परतो येव, भणिस्साम पकिण्णके ॥२३९॥ 15 B. 24
- पराजितानेक-मलेन वुत्तं,
पाराजिकं यं दुतियं जिनेन ।
वुत्तो समासेन मयस्स चत्थो,
वत्तुं असेसेन हि को समत्थो ? ॥२४०॥ 20
- ॥ इति विनयविनिच्छये दुतिय पाराजिकथा निट्ठिता ॥

(३) ततियपाराजिक-कथा

मनुस्सजातिं जानन्तो, जीविता यो वियोजये ।
 निक्खिपेय्यस्स सत्थं वा, वदेय्य मरणे गुणं ॥२४१॥
 देसेय्य मरणूपायं, होतायं पि पराजितो ।
 असन्धेय्यो व सो जेय्यो, द्वेधा भिन्नसिला विय ॥२४२॥
 5 वुत्ता पाणातिपातस्स, पयोगा च महेसिना ।
 साहत्थिको तथाणत्ति-निस्सग्गि-थावरादयो ॥२४३॥
 तत्थ कायेन वा काय-पटिबद्धेन वा सयं ।
 मारेन्तस्स परं घातो, अयं साहत्थिको मतो ॥२४४॥
 S 17 “एवं त्वं पहरित्वा तं, मारेही” ति च भिक्खुनो ।
 10 परस्साणापनं नाम, अयमाणत्तिको नयो ॥२४५॥
 दूरं मारेतुकामस्स, उसु-आदि-निपातनं ।
 कायेन पटिबद्धेन, अयं निस्सग्गियो विधि ॥२४६॥
 असञ्चारिमुपायेन, मारणत्थं परस्स च ।
 ओपातादि-विधानं तु, पयोगो थावरो अयं ॥२४७॥
 R. 19 15 परं मारेतुकामस्स, विज्जाय जप्पनं पन ।
 B. 25 अयं विज्जामयो नाम, पयोगो पञ्चमो मतो ॥२४८॥
 समत्था मारणे या च, इद्धि कम्मविपाकजा ।
 अयमिद्धिमयो नाम, पयोगो समुदीरितो ॥२४९॥
 एकेको दुविधो तत्थ, होतीति परिदीपितो ।
 20 उद्देसो पि अनुद्देसो, भेदो तेसमयं पन ॥२५०॥
 बहुस्वपि यमुद्दिस्स, पहारं देति चे पन ।
 मरणेन च तस्सेव, कम्मुना तेन बज्झति ॥२५१॥

अनुद्दिस्स पहारे पि, यस्स कस्सचि देहिनो ।

पहार-पच्चया तस्स, मरणञ्चे पराजयो ॥२५२॥

मते पहटमत्ते वा, पच्छा-मुभयथा पि च ।

हन्ता पहटमत्तस्मि, कम्मना तेन बज्झति ॥२५३॥

एवं साहत्थिको ज्ञेयो, तथा आणत्तिको पि च ।

5

एत्तावता समासेन, द्वे पयोगा हि दस्सिता ॥२५४॥

वत्थु कालो च देसो च, सत्थञ्च इरियापथो ।

करणस्स विसेसो ति, छ आणत्ति-नियामका ॥२५५॥

मारेतब्बो हि यो तत्थ, सो 'वत्थू' ति पवुच्चति ।

पुब्बण्हादि सिया 'कालो', सत्तानं योब्बनादि च ॥२५६॥

10

'देसो' गामादि विज्जेयो, 'सत्थं' तं सत्तमारणं ।

मारेतब्बस्स सत्तस्स, निसज्जादिरियापथो ॥२५७॥

विज्झनं भेदनञ्चापि, छेदनं ताळनं पि वा ।

एवमादि-विधो नेको, विसेसो करणस्स तु ॥२५८॥

यं मारेहीति आणत्तो, अज्जं मारेति चे ततो ।

15

"पुरतो पहरित्वा व^१, मारेहि" इति^२ भासितो ॥२५९॥

पच्छतो पस्सतो वा पि, पहरित्वान मारिते ।

B. 26

वत्थाणत्ति-विसङ्केता, मूलद्वो परिमुच्चति ॥२६०॥

वत्थुं तं अविरज्झित्वा, यथाणत्ति च मारिते ।

उभयेसं यथा-कालं, कम्मबन्धो^३ उदीरितो ॥२६१॥

20

आणत्तो "अज्ज पुब्बण्हे, मारेही" ति च यो पन ।

S. 18

सो चे मारेति सायण्हे, मूलद्वो परिमुच्चति ॥२६२॥

१. पहरित्वान—म० ।

२. मारेहीति च—म० ।

३. कम्मबन्धो—म० ।

R 20

आणत्तस्सेव सो वुत्तो, कम्मबन्धो^१ महेसिना ।

कालस्स हि विसङ्केता, दोसो नाणापकस्स सो ॥२६३॥

“अज्ज मारेहि पुब्बण्हे, स्वे वा” ति अनियामिते ।

यदा कदाचि पुब्बण्हे, विसङ्केतो न मारिते ॥२६४॥

5

एतेनेव उपायेन, कालभेदेसु सब्बसो ।

सङ्केतो च विसङ्केतो, वेदितब्बो विभाविना ॥२६५॥

इमं गामे ठितं वेरिं, मारेहि” ति च भासितो ।

सचे सो पन मारेति, ठितं तं यत्थ कत्थचि ॥२६६॥

नत्थि तत्थ विसङ्केतो, उभो बज्झन्ति कम्मना ।

10

“गामे येवा” ति आणत्तो, “वने” वा सावधारणं ॥२६७॥

“वने येवा” ति वा वुत्तो, गामे मारेति चे पि वा ।

विसङ्केतो ति जातब्बो, मूलट्ठो परिमुच्चति ॥२६८॥

एतेनेव उपायेन, सब्बदेसेसु भेदतो ।

सङ्केतो च विसङ्केतो, वेदितब्बो व विज्झुना ॥२६९॥

15

“सत्थेन पन मारेहि”, आणत्तो ति च केनचि ।

येन केनचि सत्थेन, विसङ्केतो न मारिते ॥२७०॥

B. 27

“इमिना वासिना” होति, वुत्तो अज्जेन वासिना ।

इमस्सासिस्स वा पि त्वं, धारायेताय मारय” ॥२७१॥

इति वुत्तो सचे वेरिं, धाराय इतराय वा ।

20

थरुना वा पि तुण्डेन, विसङ्केतो व मारिते ॥२७२॥

एतेनेव उपायेन, सब्बायुधकजातिसु ।

सङ्केतो च विसङ्केतो, वेदितब्बो विसेसतो ॥२७३॥

“गच्छन्तमेतं^१ मारेहि”, इति वुत्तो परेन सो ।
मारेति तं^२ निसिन्नञ्चे, विसङ्केतो न विज्जति ॥२७४॥

“निसिन्नं येव मारेहि”, “गच्छन्तं येव” वा तिच्च ।
वुत्तो मारेति गच्छन्तं, निसिन्नं वा यथाक्कमं ॥२७५॥

विसङ्केतं ति जातब्बं, भिक्खुना विनयञ्जुना ।
एसेव च नयो जेय्यो, सब्बिरियापथेसु च ॥२७६॥

मारेहीति च आणत्तो, विज्झित्वा पन भिक्खुना ।
सो विज्झित्वा व मारेति, विसङ्केतो न विज्जति^३ ॥२७७॥

मारेहीति च विज्झित्वा, आणत्तो हि परेन सो ।
छिन्दित्वा यदि मारेति, विसङ्केतो व होति सो ॥२७८॥

एतेनेव उपायेन, सब्बेसु करणेषु पि ।
सङ्केते च विसङ्केते, वेदितब्बो विनिच्छयो ॥२७९॥

दीघं रस्सं किसं थूलं, काळं ओदातमेव वा ।
आणत्तो अनियामेत्वा, मारेहीति च केनचि ॥२८०॥

सो पि यं किञ्चि आणत्तो, सचे मारेति तादिसं ।
नत्थि तत्थ विसङ्केतो; उभिन्नं पि पराजयो ॥२८१॥

मनुस्सं किञ्चि उद्दिस्स, सचे खणति वाटकं ।
खणन्तस्स च ओपातं, होति आपत्ति दुक्कटं ॥२८२॥

दुक्खस्सुपत्तिया तत्थ, तस्स थुल्लच्चयं सिया ।
पतित्वा च मते तस्मि, तस्स पाराजिकं भवे ॥२८३॥

१. गच्छन्तमेतं—म०; गच्छन्तमेतं—सी० ।

२. नं—म०; तं—सी० ।

३. म० पोत्थके पन—

मारेहीति च विज्झित्वा, आणत्तो हि परेन सो ।

विज्झित्वा व तमारेति, विसङ्केतो न विज्जति ॥

5

10

R. 21
S. 19

15

B. 28

20

निपतित्वा पनञ्जस्मि, मते दोमो न विज्जति ।
 अनोदिस्सकं ओपातो, खतो होति सचे पन ॥२८४॥
 “पतित्वा एत्थ यो कोचि, मरतू” ति हि यत्तका ।
 मरन्ति निपतित्वा चे, दोसा होन्तिस्स तत्तका ॥२८५॥
 5 आनन्तरियवत्थुस्मि, आनन्तरियकं वदे ।
 तथा थुल्लच्चयादीनं, होन्ति थुल्लच्चयादायो ॥२८६॥
 पतित्वा गब्भिनी तस्मि, सगग्भा चे मरिस्सति ।
 होन्ति पाणातिपाता द्वे, एकोवेकेक-धंसने ॥२८७॥
 अनुबद्धेत्थ^१ चोरेहि, पतित्वा चे मरिस्सति ।
 10 ओपातखणकस्सेव, होति पाराजिकं किर ॥२८८॥
 वेरिनो तत्थ पातेत्वा, सचे मारेन्ति वेरिनो ।
 पतितं तत्थ मारेन्ति, नीहरित्वा सचे बहि ॥२८९॥
 निव्वत्तित्वा हि ओपाते, मता चे ओपपातिका ।
 असक्कोन्ता च निक्खन्तुं, सब्बत्थ च पराजयो ॥२९०॥
 15 यक्खादयो पनुद्दिस्स, खणने दुक्खसम्भवे ।
 दुक्कटं मरणे वत्थु-वसा थुल्लच्चयादयो ॥२९१॥
 मनुस्से येव उद्दिस्स, खते ओपातके पन ।
 अनापत्ति पतित्वा हि, यक्खादिसु मतेसु पि ॥२९२॥
 तथा यक्खादयो पाणे, खते उद्दिस्स भिक्खुना ।
 20 निपतित्वा मरन्तेसु, मनुस्सेसु पयं^२ नयो ॥२९३॥
 “पाणिनो एत्थ बज्झित्वा, मरन्तू” ति अनोदिसं ।
 पासं ओड्ढेति यो तत्थ, सचे बज्झन्ति पाणिनो ॥२९४॥

१. अनुवन्धेत्थ—म०; अनुवद्धेत्थ—सी० ।

२. पयं—म०; पयं—सी० ।

हत्थतो मुत्तमत्तस्मिं, तस्स पाराजिकं सिया ।

R. 22

आनन्तरियवत्थुस्मिं, आनन्तरियमेव च ॥२९५॥

उद्दिस्स हि कते पासे, यं पन उद्दिस्स ओड्डितो ।

S. 20
B. 29

बन्धने तु तदञ्जस्स^१, अनापत्ति पकासिता ॥२९६॥

मूलेन वा मुधा वा पि, दिन्ने पासे परस्स हि ।

5

मूलट्ठस्सेव होतीति, कम्मबन्धो^२ नियामितो ॥२९७॥

येन लद्धो सचे सो पि, पासमुग्गलितम्पि वा ।

थिरं वा पि करोतेवं, उभिन्नं कम्मबन्धनं ॥२९८॥

यो पासं उग्गलापेत्वा, याति पापभया सचे ।

तं दिस्वा पुन अञ्जो पि, सण्ठपेति हि तत्थ च ॥२९९॥

10

बद्धा बद्धा मरन्तेव^३, मूलट्ठो न च मुच्चति ।

ठपेत्वा गहितट्ठाने, पासयाट्ठि विमुच्चति ॥३००॥

गोपेत्वा पि न मोक्खो हि, पासयाट्ठि सयं कतं ।

तमञ्जो पुन गण्हित्वा, सण्ठपेति सचे पन ॥३०१॥

तप्पच्चया मरन्तेसु, मूलट्ठो न च मुच्चति ।

15

नासेत्वा सब्बसो वा तं, ज्ञापेत्वा वा विमुच्चति ॥३०२॥

रोपेन्तस्स च सूलं वा, सज्जेन्तस्स अदूहलं ।

ओपातेन च पासेन, सदिसो व विनिच्छयो ॥३०३॥

अनापत्ति असञ्चिच्च, अजानन्तस्स भिक्खुनो ।

तथा'मरणचित्तस्स, मते प्युम्मत्तकादिनो ॥३०४॥

20

१. बन्धनेसुतदञ्जस्सं—म०; बन्धने तु तदञ्जस्स—सी० ।

२. कम्मबद्धो—म० ।

३. मरन्ति चे—म० ।

मनुस्सपाणिमिह च पाणसञ्जिता,
 सचस्स चित्तं मरणूपसंहितं ।
 उपक्कमो तेन च तस्स नासो,
 पञ्चेत्थ अङ्गानि मनुस्सघाते ॥३०५॥
 इति विनयविनिच्छये ततिय-पाराजिककथा निवृत्ता ।

(४) चतुत्थपाराजिक-कथा

B. 30 5

असन्तमत्तस्सितमेव कत्वा,
 भवं अधिट्ठाय च वत्तमानं ।
 अञ्जापदेसञ्च विनाधिमानं,
 ज्ञानादिभेदं समुदाचरेय्य ॥३०६॥

R. 23

10

कायेन वाचाय पि वा तदत्थे,
 जाते व विञ्जतिपथे अभब्बो ।
 यथेव तालो पन मत्थक्स्मि,
 छिन्नो अभब्बो पुन रुद्धिभावे ॥३०७॥

S. 21

15

असन्तमेवत्तनि यो परस्स,
 दीपेति ज्ञानादिमनन्तरं सो ।
 जानाति चे होति चुतो हि नो चे,
 जानाति थुल्लच्चयमस्स होति ॥३०८॥

20

“यो ते विहारे वसतीध’ भिक्खु,
 सो ज्ञानलाभी” ति च दीपिते चे ।
 जानाति थुल्लच्चयमस्स नो चे,
 जानाति तं दुक्कटमेव होति ॥३०९॥
 असन्तमेवत्तनि धम्ममेतं,
 अत्थीति कत्वा वदतो’धिमाना ।

वुत्तो अनापत्तिनयो पनेवं,
अवत्तुकामस्स तथादिकस्स ॥३१०॥

पापिच्छता तस्स असन्तभावो,
आरोचनञ्चेव मनुस्सकस्स ।

नाञ्जापदेसेन तदेव जाणं,
पञ्चेत्थ अङ्गानि वदन्ति धीरा ॥३११॥

5

पठमे दुतिये चन्ते, परियायो न विज्जति ।
दुतिये ततिये येव, आणत्ति न पनेतरे ॥३१२॥

आदिमेकसमुद्धानं, दुवङ्गं कायचित्ततो ।
सेसा च तिसमुद्धाना, तेसमङ्गानि सत्त तु ॥३१३॥

B. 31

10

सुखोपेक्खा-युतं आदि, ततियं दुक्खवेदनं ।
दुतियञ्च चतुत्थञ्च, तिवेदनमुदीरितं ॥३१४॥

पठमस्सट्ठ चित्तानि, ततियस्स दुवे पन ।
दुतियस्स चतुत्थस्स, दस चित्तानि लब्भरे ॥३१५॥

तस्मा सचित्तकं वुत्तं, सब्बमेतं चतुब्बिधं ।
क्रिया सञ्जाविमोक्खञ्च, लोकवज्जं ति दीपितं ॥३१६॥

15

इदमापत्तियं येव, विधानं पन युज्जति ।
तस्मा आपत्तियं येव, गहेतब्बं विभाविना ॥३१७॥

मुदुपिट्ठो च लम्बी च, मुखग्गाही निसीदको ।
पाराजिका इमे तेसं, चत्तारो अनुलोमिका ॥३१८॥

20

भिक्खुनीनञ्च चत्तारि, विभन्ता भिक्खुनी सयं ।
तथा एकादसाभब्बा, सब्बे ते चतुवीसति ॥३१९॥

R. 24

इमे पाराजिका वुत्ता, चतुवीसति पुग्गला ।
अभब्बा भिक्खुभावाय, सीसच्छिन्नो व जीवितुं ॥३२०॥

S. 22

पण्डको च तिरच्छानो, उभतोव्यञ्जनो पि च ।
तयो वत्थुविपन्ना हि, अहेतुपटिसन्धिका ॥३२१॥
पञ्चानन्तरिका थेय्य-संवासो पि च दूसको ।
तित्थिपक्कन्तको चेति, क्रियानट्टा पनट्ट ते ॥३२२॥

5

विनिच्छयो यो पन सारभूतो,
पाराजिकानं कथितो मया यं ।
तस्सानुसारेण बुधेन जातुं,
सक्का हि सेसो पि असेसतो व ॥३२३॥

B. 32

10

पिटके पटुभावकरे परमे,
विनये विविधेहि नयेहि युते ।
परमत्थनयं अभिपत्थयता,
परियापुणितब्बमयं सततं ॥३२४॥
इति विनयविनिच्छये चतुत्थ-पाराजिककथा निट्ठिता ।
पाराजिक-कथा निट्ठिता ।

२. सङ्घादिसेस-कथा

(१) सुक्कविस्सट्ठि-कथा

R. 25

15

मोचेतुकामताचित्तं, वायामो सुक्कमोचनं ।
अञ्जत्र सुपिनन्तेन, होति सङ्घादिसेसता ॥३२५॥
परेनुपक्कमापेत्वा, अङ्गजातं पनत्तनो ।
सुक्कं यदि विमोचेति, गरुक्कं तस्स निट्ठिसे ॥३२६॥
सञ्चिच्चुपक्कमन्तस्स, अङ्गजातं पनत्तनो ।
थुल्लच्चयं समुट्ठितं, सचे सुक्कं न मुच्चति ॥३२७॥
सञ्चिच्चुपक्कमन्तस्स, आकासे कम्पनेन पि ।
होति थुल्लच्चयं तस्स, यदि सुक्कं न मुच्चति ॥३२८॥

20

वर्त्ति कीलाय पूरेत्वा, पस्सावेतुं न वट्टति ।
 निमित्तं पन हत्थेन, कीलापेन्तस्स दुक्कटं ॥३२९॥
 तिस्सन्नं पन इत्थीनं, निमित्तं रत्तचेतसा ।
 पुरतो पच्छतो वा पि, ओलेकेन्तस्स दुक्कटं ॥३३०॥
 एकेनेव पयोगेन, दिवसं पि च पस्सतो ।
 नापत्तिया भवे अङ्गं, उम्मीलन-निमीलनं ॥३३१॥
 अमोचनाधिप्पायस्स, अनुपक्वमतो पि च ।
 सुपिनन्तेन मुत्तस्मि, अनापत्ति पकासिता ॥३३२॥

5

(२) कायसंसर्ग-कथा

आमसन्तो मनुस्सित्थि, कायसंसर्गरागतो ।
 'मनुस्सित्थी'ति सञ्जाय, होति सङ्घादिसेसिको ॥३३३॥
 लोमेनन्तमसो लोमं, फुसन्तस्सापि इत्थिया ।
 कायसंसर्गरागेन, होति आपत्ति भिक्खुनो ॥३३४॥
 इत्थिया यदि सम्फुट्ठो, फस्सं सेवनचेतनो ।
 वायमित्वाधिवासेति, होति सङ्घादिसेसता ॥३३५॥
 एकेन पन हत्थेन, गहेत्वा दुतियेन तं ।
 तत्थ तत्थ फुसन्तस्स, एका वापत्ति दीपिता ॥३३६॥
 अगहेत्वा फुसन्तस्स, याव पादञ्च सीसतो ।
 काया हत्थममोचेत्वा, एका व दिवसं पि च ॥३३७॥
 अङ्गुलीनं तु पञ्चन्नं, गहणे एकतो पन ।
 एका येव सियापत्ति, न हि कोट्टासतो सिया ॥३३८॥
 नानित्थीनं सचे पञ्च, गण्हात्यङ्गुलियो पन ।
 एकतो पञ्च सङ्घादि-सेसा होन्तिस्स भिक्खुनो ॥३३९॥

B. 33

10

S. 23

15

20

R. 26

इत्थिया विमतिस्सापि, पण्डकादिकसञ्जिनो ।
कायेन इत्थिया काय-सम्बद्धं फुसतो पि वा ॥३४०॥

पण्डके यक्खि-पेतीसु, तस्स थुल्लच्चयं सिया ।
दुक्कटं कायसंसग्गे, तिरच्छानगतिस्थिया ॥३४१॥

5 भिक्खुनो पटिबद्धेन, कायेन पन इत्थिया ।
कायेन पटिबद्धञ्च, फुसन्तस्स पि दुक्कटं ॥३४२॥

इत्थीनं इत्थिरूपञ्च, दारु— लोहमयादिकं ।
तासं वत्थमलङ्कारं, आमसन्तस्स दुक्कटं ॥३४३॥

10 तत्थ-जातफलं खज्जं, मुग्गादिं तत्थ-जातकं ।
धञ्जानि पन सब्बानि, आमसन्तस्स दुक्कटं ॥३४४॥

B. 34

सब्बं धमनसङ्घादिं, पञ्चङ्गतुरियं पि च ।
रतनानि च सब्बानि, आमसन्तस्स दुक्कटं ॥३४५॥

सब्बमायुधभण्डञ्च^१, जिया च धनुदण्डको ।
अनामासमिदं सब्बं, जालञ्च सरवारणं ॥३४६॥

15

सुवण्णपटिमा चापि^२, चेतियं हारकूटकं^३ ।
अनामासं ति निदिट्ठं, कुरुन्दट्ठकथाय हि ॥३४७॥

सब्ब ओनहितुं वा पि, ओनहापेतुमेव वा ।
वादापेतुञ्च वादेतुं, वादितं न च वट्टति ॥३४८॥

करिस्सामुपहारं ति, वुत्तेन पन भिक्खुना ।

20

‘पूजा बुद्धस्स कातब्बा’, वत्तब्बा ति च विञ्जुना ॥३४९॥

सयं फुसियमानस्स, इत्थिया पन धुत्तिया ।

अवायमित्वा कायेन, फस्सं पटिविजानतो ॥३५०॥

१. सब्बमायुधभण्डञ्च—म० ।

२. सुवण्णपटिबिम्बादि—म०; सुवण्णपटिमा चापि—सी० ।

३. आरकूटकं—म०; हारकूटकं—सी० ।

अनापत्ति असञ्चिच्च, अजानन्तस्स भिक्खुनो ।
मोक्खाधिप्पायिनो चेव, तथा उम्मत्तकादिनो ॥३५१॥
पठमेन समाना व, समुट्ठानादयो पन ।
कायसंसङ्गरागस्स, तथा सुक्कविसट्ठिया ॥३५२॥

S 24

(३) दुट्ठुल्लवाचा-कथा

दुट्ठुल्लवाचस्सादेन, इत्थिया इत्थिसञ्जिनो ।
द्विन्नञ्च पन मग्गानं, वण्णावण्णवसेन च ॥३५३॥
मेथुनायाचनादीहि, ओभासन्तस्स भिक्खुनो ।
विञ्जुं अन्तमसो हत्थ-मुद्दाय पि गरुं सिया ॥३५४॥

5

‘सिखरणी’ सि’ ‘सम्भिन्ना,’ ‘उभतोव्यञ्जना’ ति च ।
अक्कोसवचनेनापि, गरुकं तु सुणन्तिया ॥३५५॥

R. 27
B. 31

10

पुनप्पुनोभासन्तस्स, एकवाचाय वा बहु ।
गणनाय च वाचानं, इत्थीनं गरुका सियुं ॥३५६॥

सा चे नप्पटिजानाति, तस्स थुल्लच्चयं सिया ।
आदिस्स भणतो वा पि, उब्भजाणुमधक्खकं ॥३५७॥

उब्भक्खकमधोजाणु-मण्डलं पन उद्दिसं ।
वण्णादिभणने काय-पटिबद्धे च दुक्कटं ॥३५८॥

15

थुल्लच्चयं भवे तस्स, पण्डके यक्खि-पेत्तिसु ।
अधक्खकोब्भजाणुम्हि, दुक्कटं पण्डकादिसु ॥३५९॥

उब्भक्खके^१ अधोजाणु-मण्डले पि अयं नयो ।
सब्बत्थ दुक्कटं वुत्तं, तिरच्छानगतित्थिया ॥३६०॥

20

अत्थ-धम्मपुरेक्खारो, हुत्वा ओभासतो पि च ।
वदतो पि अनापत्ति, पुरेक्खित्वानुसासनिं ॥३६१॥

१. भणतो चापि—म०; भणतो वापि—सी० ।

२. उब्भक्खक मधोजाणु—म०; उब्भक्खके अधोजाणु—सी० ।

तथा उम्मतकादीनं समुद्रानादयो नया ।
अदिन्नादान-तुल्या व वेदनेत्थ द्विधा मता ॥३६२॥

(४) अत्तकामपारिचरिय-कथा

वण्णं पनत्तनो काम-पारिचरियाय भासतो ।
तस्मिं येव खणे सा चे, जानाति गरुक्कं सिया ॥३६३॥

5 नो चे जानाति सा यक्खि-पेती-देवीसु पण्डके ।
होति थुल्लच्चयं तस्स, सेसे आपत्ति दुक्कटं ॥३६४॥

चीवरादीहि अञ्जेहि, वत्थुकामेहि अत्तनो ।
नत्थि दोसो भणन्तस्स, पारिचरियाय वण्णनं ॥३६५॥

B. 36

10

इत्थिसञ्जा मनुस्सित्थी, पारिचरियाय रागता^१ ।
ओभासो तेन रागेन, खणे तस्मिं विजाननं ॥३६६॥

S. 25

पञ्चङ्गानि इमानेत्थ, वेदितब्बानि विञ्जुना ।
समुद्रानादयो पिस्स^२, अनन्तरसमा मता ॥३६७॥

(५) सञ्चरित्त-कथा

पटिगण्हाति सन्देसं, पुरिसस्सित्थिया पि वा ।
वीमंसति गरु^३ होति, पच्चाहरति चे पन ॥३६८॥

R. 28

15

यस्सा हि सन्तिकं गन्त्वा, आरोचेहीत्ति पेसितो ।
तमदिस्वा तदञ्जस्स, अवस्सारोचकस्स सो ॥३६९॥

“आरोचेही” ति वत्वा तं, पच्चाहरति चे पन ।
भिक्खु सङ्घादिसेसम्हा, सञ्चरित्ता न मुच्चति ॥३७०॥

“मातरा रक्खितं इत्थि, गच्छ ब्रूही ति पेसितो ।
20 पितुरक्खितमञ्जं वा, विसङ्केतो व भासतो ॥३७१॥

१. रागिता—म० ।

२. प्यस्स—म० ।

३. गरु—म० ।

पटिगण्हनतादीहि, तीहि अङ्गेहि संयुते ।
सञ्चरित्ते समापन्ने, गरुकापत्तिमादिसे ॥३७२॥

द्वीहि थुल्लच्चयं वुत्तं, पण्डकादिमु तीहि पि ।
एकेनेव च सब्बत्थ, होति आपत्ति दुक्कटं ॥३७३॥

चेतियस्स च सङ्घस्स, गिलानस्स च भिक्खुनो ।
गच्छतो पन किच्चेन, अनापत्ति पकासिता ॥३७४॥

5

मनुस्सत्तं तथा तस्स, न नालं-वचनीयता ।
पटिगण्हनतादीनं, वसा पञ्चङ्गिकं मतं ॥३७५॥

इदं हि छ-समुट्ठानं, अचित्तकमुदीरितं ।
अलं-वचनियत्तं वा, पण्णत्ति वा अजानतो ॥३७६॥

10

गहेत्वा सासनं काय-विकारेनुपगम्म तं ।
वीमंसित्वा हरन्तस्स, गरुकं कायतो सिया ॥३७७॥

B 37

सुत्वा यथा-निसिन्नो व, वचनं इत्थिया पुन ।
तं तत्थेवागतस्सेव, आरोचेन्तस्स वाचतो ॥३७८॥

अजानन्तस्स पण्णत्ति, कायवाचाहि तं विधि ।
करोतो'रहतो' चापि^१, गरुकं कायवाचतो ॥३७९॥

15

जानित्वा पि करोन्तस्स, गरुकापत्तियो तथा ।
सचित्तकेहि तीहेव, समुट्ठानेहि जायरे ॥३८०॥

(६) कुटिकारसिक्खापद-कथा

सयं याचितकेहेव, कुटिकं अप्पमाणिकं ।
अत्तुद्देसं करोन्तस्स, तथा'देसितवत्थुकं ॥३८१॥

20

१. हरतो—म०; रहतो—सी० ।

२. वापि—म; चापि—सी० ।

- होन्ति सङ्घादिसेसा द्वे, सारम्भादीसु दुक्कटं ।
 सचे एकविपन्ना सा, गरुक्कं एककं सिया ॥३८२॥
- S. 26 पुरिसं याचितुं कम्म-सहायत्थाय वट्टति ।
 मूलच्छेज्जवसेनेव, याचमानस्स दुक्कटं ॥३८३॥
- 5 अवज्जं हत्थकम्मं पि, याचितुं पन वट्टति ।
 हत्थकम्मं पि नामेतं, किञ्चि वत्थु न होति हि ॥३८४॥
- R. 29 गोणमायाचमानस्स, ठपेत्वा जातकादिके ।
 दुक्कटं तस्स निद्दिट्ठं, मूलच्छेज्जेन तेसु पि ॥३८५॥
- 10 “गोणं देमा”ति वुत्ते पि, गहेतुं न च वट्टति ।
 सकटं दारुभण्डत्ता, गहेतुं पन वट्टति ॥३८६॥
- वासि-फरसु-कुद्दाल-कुठारादिस्वयं नयो ।
 अनज्झावुत्थकं सब्बं, हरापेतुं पि वट्टति ॥३८७॥
- B. 38 वल्लि-आदिमिह सब्बस्मि, गरुभण्डप्पहोनेके ।
 परेसं सन्तके येव, होति विज्जत्ति^१ दुक्कटं ॥३८८॥
- 15 पच्चयेसु हि तीस्वेव, विज्जत्ति न च वट्टति ।
 ततिये परिकथोभास-निमित्तानि च लब्भरे ॥३८९॥
- अदेसिते च वत्थुस्मि, पमाणेनाधिकं कुटिं ।
 करिस्सामीति चिन्तेत्वा, अरज्जं गच्छतो पि च ॥३९०॥
- 20 फरसुं वा पि वासिं वा, निसेन्तस्सापि दुक्कटं ।
 छिन्दतो दुक्कटं रुक्खं, तस्स पाचित्तिया सह ॥३९१॥
- एवं पुब्बपयोगस्मि, कुटिकारकभिक्षुनो ।
 यथा-पयोगमापत्ति, विनयज्जू विनिद्दिसे ॥३९२॥

या पन द्वीहि पिण्डेहि, निट्टानं तु गमिस्सति ।
 होति थुल्लच्चयं तेसु, पठमे दुतिये गरु^१ ॥३९३॥
 अनापत्ति सचञ्जस्स, देति विप्पकतं कुटिं ।
 तथा भूमिसमं कत्वा, भिन्दतो पि च तं कुटिं ॥३९४॥
 गुहं लेणं करोन्तस्स, तिणपण्णच्छदं पि वा ।
 वासागारं ठपेत्वान, अञ्जस्सत्थाय वा तथा ॥३९५॥
 देसापेत्वा व भिक्खूहि, वत्थुं पन च भिक्खुनो ।
 क्रियतो व समुट्ठाति, करोतो अप्पमाणिक ॥३९६॥
 अदेसेत्वा करोन्तस्स, तं क्रियाक्रियतो सिया ।
 समुट्ठानादयो सेसा, सञ्चरित्तसमा मता ॥३९७॥

5

10

(७) महल्लक-कथा

अदेसेत्वा सचे वत्थुं, यो करेय्य महल्लकं ।
 विहारं अत्तवासत्थं, गरुकं तस्स निदिसे ॥३९८॥
 पमाणातिक्कमेनापि, दोसो नत्थि महल्लके ।
 तस्मा क्रियसमुट्ठाना -भावं समुपलक्खये ॥३९९॥
 पमाणनियमाभावा, एकसङ्घादिसेसता ।
 समुट्ठानादिकं सेसं, अनन्तरसमं मतं ॥४००॥

S. 27
B. 39

15

(८) पठमदुट्ठदोस-कथा

पाराजिकानि वुत्तानि, चतुवीसति सत्थुना ।
 भिक्खुनो अनुरूपानि, तेसु एकूनवीसति ॥४०१॥
 अमूलकेन चोदेति, हुत्वा चावनचेतनो ।
 सुद्धं वा यदि वासुद्धं, तेसु अञ्जतरेण यो ॥४०२॥

P. 30

20

- गरुकं तस्स आपत्तिं, कतोकासम्हि निदिसे ।
 तथेव अकतोकासे, दुक्कटापत्तिया सह ॥४०३॥
- “कोण्डोसि च निगण्ठोसि, सामणेरोसि तापसो ।
 गहट्ठोसि तथा जेट्ठ-ब्बतिकोसि उपासको ॥४०४॥
- 5 दुस्सीलो पापधम्मो'सि, अन्तोपूति अवस्सुतो' ।
 इच्चेवं पि वदन्तस्स, गरुकं तस्स निदिसे ॥४०५॥
- सम्मूखा हत्थमुदाय, चोदेन्तस्स पि तद्धणे ।
 तं चे परो विजानाति, होति आपत्ति भिक्खुनो ॥४०६॥
- गरुकं सम्मुखे ठत्वा, चोदापेन्तस्स केनचि ।
 10 तस्स वाचाय वाचाय, चोदापेन्तस्स निदिसे ॥४०७॥
- अथ सो पि 'मया दिट्ठं, सुतं' वा ति च भासति ।
 तेसं द्विन्नं पि सङ्खादि-सेसो होति न संसयो ॥४०८॥
- B. 40 दूतं वा पन पेसेत्वा, पण्णं वा पन सासनं ।
 चोदापेन्तस्स आपत्ति, न होतीति पकासिता ॥४०९॥
- 15 तथा सङ्खादिसेसेहि, वुत्ते चावनसञ्जिनो ।
 होति पाचित्तियापत्ति, सेसापत्तीहि दुक्कटं ॥४१०॥
- अक्कोसनाधिप्पायस्स, अकतोकासमत्तना ।
 सह पाचित्तियेनस्स, वदन्तस्स च दुक्कटं ॥४११॥
- असम्मूखा वदन्तस्स, आपत्तीहि पि सत्तहि ।
 20 तथा कम्मं करोन्तस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥४१२॥
- न दोसुम्मत्तकादीनं, होति पञ्चङ्ग-सञ्ज्युतं ।
 उपसम्पन्नता तस्मि, पुग्गले सुद्धसञ्जिता ॥४१३॥
- पाराजिकेन चोदेति, येन तस्स अमूलता ।
 सम्मूखा चोदना चेव, तस्स चावनसञ्जिनो ॥४१४॥

तद्ध्वणे जाननञ्चेव, पञ्चङ्गानि भवन्ति हि ।
इदं तु तिसमुद्गानं, सचित्तं दुक्खवेदनं ॥४१५॥

S. 28

(९) दुतियदुदुदोस-कथा

लेसमत्तमुपादाय, भिक्खुमन्तिमवत्थुना ।
चोदेय्य गरुकापत्ति, सचे चावनचेतनो ॥४१६॥
चोदेति वा तथासञ्जि, चोदापेति परेन वा ।
अनापत्ति सिया सेसो, अनन्तरसमो मतो ॥४१७॥

R. 31

5

(१०) पठमसङ्घभेद-कथा

समग्गस्स च सङ्घस्स, भेदत्थं वायमेय्य यो ।
भेदहेतुं गहेत्वा वा, तिट्ठेय्य परिदीपयं ॥४१८॥
सो हि भिक्खूहि वत्तब्बो, “भेदत्थं मा परक्कम” ।
इति “सङ्घस्स मा तिट्ठ, गहेत्वा भेदकारणं” ॥४१९॥
बुच्चमानो हि तेहेवं, निस्सजेय्य न चेव तं ।
समनुभासितब्बो तं, अच्चजं गरुक्कं फुसे ॥४२०॥
परक्कमन्तं सङ्घस्स, भिक्खुं भेदाय भिक्खुनो ।
दिस्वा सुत्वा हि जत्वा वा, अवदन्तस्स दुक्कटं ॥४२१॥
गन्त्वा च पन वत्तब्बो, अड्डयोजन्ताधिकं ।
दूरम्पि पन गन्तब्बं, सचे सक्कोति तावदे ॥४२२॥
तिक्खत्तुं पन वुत्तस्स, अपरिच्चजतो पि तं ।
दूतं वा पन पण्णं वा, पेसतो पि च दुक्कटं ॥४२३॥
जत्तिया परियोसाने, दुक्कटं परिदीपितं ।
कम्मवाचाहि च द्वीहि, होति थुल्लच्चयद्वयं ॥४२४॥

B. 41

10

15

20

यकारे पन सम्पत्ते, गरुके येव तिठ्ठति ।

पस्सम्भन्ति हि तिस्सो पि, भिक्खुनो दुक्कटादयो ॥४२५॥

अकते पन कम्मस्मि, अपरिच्चजतो पि च ।

तस्स सङ्घादिसेसेन, अनापत्ति पकासिता ॥४२६॥

5

जत्तितो पन पुब्बे वा, पच्छा वा तङ्खणे पि वा ।

असम्पत्ते यकारस्मि, पटिनिस्सजतो पि च ॥४२७॥

पटिनिस्सजतो वा पि, तं वा समनुभासतो ।

तथेवुम्मत्तकादीनं, अनापत्ति पकासिता ॥४२८॥

यं हि भिक्खुं अनुद्दिस्स, मच्छमंसं कतं भवे ।

10

यस्मिञ्च निब्बेमतिको, तं सब्बं तस्स वट्ठति ॥४२९॥

समुद्दिस्स कतं जत्वा, भुञ्जन्तस्सेव दुक्कटं ।

तथा अकप्पियं मंसं, अजानित्वा पि खादतो ॥४३०॥

S. 29
B. 42

हत्थच्छस्स^१-मनुस्सानं, अहि-कुक्कुर-दोपिनं ।

सीह-व्यग्घ-तरच्छानं, मंसं होति अकप्पियं ॥४३१॥

R. 32 15

थुल्लच्चयं मनुस्सानं, मंसे सेसेसु दुक्कटं ।

सचित्तकं समुद्दिस्स-कतं सेसमचित्तकं ॥४३२॥

पुच्छित्वा येव मंसानं, भिक्खून् गहणं पन ।

एतं वत्तं ति वत्तट्ठा, वदन्ति विनयञ्जुनो ॥४३३॥

इदमेकसमुद्धानं, वुत्तं समनुभासनं ।

20

कायकम्मं वचीकम्मं, अक्रियं दुक्खवेदनं ॥४३४॥

(११) दुतियसङ्घभेद-कथा

दुतिये सङ्घभेदस्मि, वत्तब्बं नत्थि किञ्चि पि ।

समुद्धानादयो पिस्स, पठमेन समा मता ॥४३५॥

१ हत्थयस्सच्छ—म० ।

(१२) दुब्बच-कथा

उद्देसपरियापन्ने, भिक्खु दुब्बचजातिको ।
 अवचनीयमत्तानं, करोति गरुकं सिया ॥४३६॥
 दुब्बचे पि पनेतस्मि, सङ्घभेदकवण्णके ।
 सब्बो वुत्तनयेनेव, वेदितब्बो विनिच्छयो ॥४३७॥

(१३) कुलदूसन-कथा

यो छन्दगामितादीहि, पापेन्तो कुलदूसको । 5
 कम्मे कयिरमाने' तं, अच्चजं गरुकं फुसे ॥४३८॥
 चुण्णं पण्णं फलं पुप्फं, वेळुं कट्टञ्च मत्तिकं ।
 कुलसङ्गहणत्थाय, अत्तनो वा परस्स वा ॥४३९॥
 सन्तकं ददतो होति, कुलदूसनदुक्कटं । B. 43
 भण्डग्घेन च कातब्बो, येय्या सङ्खज्जसन्तके ॥४४०॥ 10
 सङ्घिकं गरुभण्डं वा, सेनासन-नियामितं ।
 यो पिस्सरवतायेव, देन्तो थुल्लच्चयं फुसे ॥४४१॥
 हरित्वा वा हरापेत्वा पक्कोसित्वागतस्स वा ।
 कुलसङ्गहणत्थाय, पुप्फं देन्तस्स दुक्कटं ॥४४२॥
 हरित्वा वा हरापेत्वा, पितूनं पन वट्टति । 15
 दातुं पुप्फं पनञ्जस्स, आगतस्सेव जातिनो ॥४४३॥
 तच्च खो वत्थुपूजत्थं, दातब्बं न पनञ्जत्था ।
 सिवादि-पूजनत्थं वा, मण्डनत्थं न वट्टति ॥४४४॥
 फलादिषु पि सेसेसु, भिक्खुना विनयञ्जुना ।
 पुप्फे वुत्तनयेनेव, वेदितब्बो विनिच्छयो ॥४४५॥ 20

R. 33
S. 30

पुष्पादि-भाजने कोचि, आगच्छति सचे पन ।
सम्मतेनस्स दातब्बं, आपेत्वा इतरेन तु ॥४४६॥
उपडुभागं दातब्बं, इति वुत्तं कुरुन्दियं ।
थोकं थोकं ति निद्दिट्ठं, महापच्चरियं पन ॥४४७॥

5 गिलानानं मनुस्सानं, दातब्बं तु सकं फलं ।
परिव्वयविहीनस्स, सम्पत्तिस्सरियस्स पि ॥४४८॥
सङ्घारामे यथा यत्थ, सङ्घेन कतिका कता ।
फलरुक्खपरिच्छेदं, कत्वा तत्रागतस्स पि ॥४४९॥
फलं यथा-परिच्छेदं, ददतो पन वट्ठति ।
10 दस्सेतब्बा पि वा रुक्खा, “इतो गण्ह फलं” ति च ॥४५०॥

सयं खणित्वा पठवि, मालावच्छादि^१-रोपने ।
होति पाचित्तियेनस्स, दुक्कटं कुलदूसने ॥४५१॥

B. 44

अकप्पियेन वाक्येन, तथा रोपापने पि च ।
सब्बत्थ दुक्कटं वुत्तं, भिक्खुनो कुलदूसने ॥४५२॥

20

रोपने दुक्कटं येव, होति कप्पियभूमियं ।
तथा-रोपापने वुत्तं, उभयत्थ च भिक्खुनो ॥४५३॥

सकिं आणत्तिया तस्स, बहूनं रोपने पन ।
सदुक्कटा तु पाचित्ति, सुद्धं वा दुक्कटं सिया ॥४५४॥

25

कप्पियेनेव वाक्येन, उभयत्थ च भूमिया ।
रोपने परिभोगत्थं, न दोसो कोचि विज्जति ॥४५५॥

कप्पिया भूमि चे होति, सयं रोपेतुमेव च ।
वट्ठतीति च निद्दिट्ठं, महापच्चरियं पन ॥४५६॥

आरामादीनमत्थाय, सयं संरोपितस्स वा ।
 वट्टतेव च भिक्खूनं, तं फलं परिभुञ्जितुं ॥४५७॥
 सिञ्चने पन सम्बत्थ, सयं सिञ्चापने पि च ।
 अकप्पियोदकेनेव, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥४५८॥
 कुलसङ्गहणत्थञ्च, परिभोगत्थमेव वा ।
 सद्धिं पाचित्तियेनस्स, सिञ्चतो होति दुक्कटं ॥४५९॥
 तेसं येव पनत्थाय, द्विन्नं कप्पियवारिना ।
 सिञ्चने दुक्कटं वुत्तं, तथा सिञ्चापने पि च ॥४६०॥
 कुलसङ्गहणत्थाय, पुप्फानं ओचिनापने ।
 सयं ओचिने चापि, सपाचित्तिय-दुक्कटं ॥४६१॥
 पुप्फानं गणनायस्स, पुप्फं ओचिनतो पन ।
 होति पाचित्तियापत्ति, कुलत्थञ्चे सदुक्कटं ॥४६२॥
 गन्थिमं गोप्पिमं नाम, वेधिमं वेठिमं पि च ।
 पूरिमं वायिमञ्चेति, छब्बिधो पुप्फसङ्गहो ॥४६३॥
 तत्थ दण्डेन वा दण्डं^१, वण्टेन पि च वण्टकं ।
 गन्थित्वा करणं सम्बं, गन्थिमं ति पवुच्चति ॥४६४॥
 गोप्पिमं^२ नाम गोप्पेत्वा^३, सुत्तादीहि करीयति ।
 एकतो वण्टिकमाला, उभतो-वण्टिका च तं ॥४६५॥
 वेधिमं नाम विज्झित्वा, बुन्देसु वकुलादिकं ।
 आवुत्ता सूचि-आदीहि, मालाविकति वुच्चति ॥४६६॥
 वेधिमं नाम वेठेत्वा, कतं मालागुणेहि वा ।
 वाकादीहि च बद्धं वा, 'वेठिमं' ति पवुच्चति ॥४६७॥

5

10

R. 34

15 B. 45

20

१ दण्डं वा—म० ।

२ गोप्पिमं—म०; गोप्पिमं—सी० ।

३. गोप्पेत्वा—म०; गोप्पेत्वा—सी० ।

- पूरिमं पन दट्टब्बं, पुप्फमालाहि पूरणे ।
 बोधि पुप्फपटादीनं, परिकखेपेसु लब्धमिति ॥४६८॥
 वायिमं नाम दट्टब्बं, पुप्फरूपपटादिमु ।
 पुप्फमालागुहेहेव, वायित्वा करणे पन ॥४६९॥
 5 सव्वमेतं सयं कातुं, कारापेतुं परेहि वा ।
 भिक्खूनं भिक्खुनीनञ्च, बुद्धस्स पि न वट्टति ॥४७०॥
 तथा कलम्बकं कातुं, अद्धचन्दकमेव वा ।
 अञ्जेहि पूरितं पुप्फ-पटं वा वायितुं पि च ॥४७१॥
 पिट्ठ-काचमयं दामं, गेण्डुपुप्फमयं पि च ।
 10 खरपत्तमया माला, सव्वं कातुं न वट्टति ॥४७२॥
 कणिकारादिपुप्फानि, विताने बद्धकण्टके ।
 हीरादीहि पटाकत्थं, विज्झन्तस्स पि दुक्कटं ॥४७३॥
 कण्टकादीहि भिक्खुस्स, एक-पुप्फं पि विज्झितुं ।
 पुप्फेसु येव वा पुप्फं, पवेसेतुं न वट्टति ॥४७४॥
 15 असोकफिण्डि-आदीनं, अन्तरे धम्मरज्जुया ।
 पवेसेन्तस्स पुप्फानि, न दोसो कोचि विज्जति ॥४७५॥
 ठपितेसु पवेसेत्वा, कदलिच्छत्त-भित्तिमु ।
 B. 46 कण्टकेसु पि पुप्फानि, विज्झन्तस्सापि दुक्कटं ॥४७६॥
 R. 3, कप्पियं पन वत्तब्बं, वचनं वत्थुपूजने ।
 20 निमित्तोभास-परियाया,^१ वट्टन्तीति पकासिता ॥४७७॥
 न केवलमकत्तब्बं, कुलदूसनमेव च ।
 अथ खो वेज्जकम्मादि, न कत्तब्बं कुदाचनं ॥४७८॥

१. परिया—म०; परियाया—सी० ।

कातब्बं पन भेसज्जं, पञ्चन्नं सहधम्मिनं ।
कत्वा पकतविञ्जतिं^१, का कथा अत्तनो धने ॥४७९॥

तथा मातापितूनं पि, तदुपट्ठाकजन्तुनो ।
भण्डुकस्सत्तनो चेव, वेय्यावच्चकरस्स पि ॥४८०॥

जेट्टभाता कनिट्ठो च, तथा भगिनियो दुवे ।
चूळमाता चूळपिता, महामाता महापिता ॥४८१॥

पितुच्छा मातुलो चाति, दसिमे जातयो मता ।
इमेसं पि दसन्नञ्च, कातुं वट्टति भिक्खुनो ॥४८२॥

सचे भेसज्जमेतेसं, नप्पहोति न होति वा ।
याचन्ति पि च तं भिक्खुं, दातब्बं यावकालिकं^२ ॥४८३॥

सचे ते न च याचन्ति, दातब्बं यावकालिकं^३ ।
आभोगं पन कत्वा वा, दस्सन्ति पुन मे इमे ॥४८४॥

एतेसं तु कुला याव, सत्तमं^४ कुलदूसनं ।
भेसज्जकरणापत्ति, विञ्जति वा न रूहति ॥४८५॥

भातु-जाया पि वा होति, सचे भगिनि-सामिको ।
सचे ते जातका होन्ति, कातुं तेसं पि वट्टति ॥४८६॥

अञ्जातका सचे होन्ति, भातुनो अनुजाय वा ।
“तुम्हाकं जग्गनट्टाने, देथा” ति च वदे बुधो ॥४८७॥

अथ तेसं पि पुत्तानं, कत्वा दातब्बमेव वा ।
“मातापितूनं” तुम्हाकं, देथा” ति विनयञ्जुना ॥४८८॥

१. प्यकतविञ्जति—म०; पकतविञ्जति—सी० ।

२. तावकालिकं—म०; यावकालिकं—सी० ।

३. तावकाकिकं—म०; यावकालिकं—सी० ।

४. सत्तमा—म०; सत्तमं—सी० ।

५. मातापितूनं—म०; मातापितूनुं—सी०, रो० ।

5

10

15

B. 47

20

अञ्जो पि यो कोचि पनिस्सरो वा,
 चोरो पि वा युद्धपराजितो वा ।
 आगन्तुको खीणपरिब्बयो वा,
 अकल्लको जातिजनुज्झितो वा ॥४८९॥

5

एतेसं पन सब्बेसं, अपच्चासिसता^१ सता ।
 कातब्बो पटिसन्थारो, भिक्खुना साधुना धुना ॥४९०॥

R. 36

परित्तोदक-सुत्तानि, वुत्ते “देथा” ति केनचि ।
 जलं हत्थेन चालेत्वा, मज्झित्वा^२ पन सुत्तकं ॥४९१॥

10

दातब्बं भिक्खुना कत्वा, तेसमेव च सन्तकं ।
 अत्तनो उदकं तेसं, सुत्तं वा देति दुक्कटं ॥४९२॥

अनामट्ठो पि दातब्बो, पिण्डपातो विजानता ।
 द्विन्नं मातापितूनं पि, तदुपट्ठायकस्स च ॥४९३॥

इस्सरस्सापि दातब्बो, चोरदामरिकस्स च ।
 भण्डुकस्सत्तनो चेव, वेय्यावच्चकरस्स पि ॥४९४॥

S. 33 15

दातुं पण्डुपलासस्स, थालके पि च वट्टति ।
 ठपेत्वा तं पनञ्जस्स, पितुनो पि न वट्टति ॥४९५॥

गिहीनं पन दूतेय्यं, जङ्घपेसनिकं^३ पि च ।
 सत्थुना दुक्कटं वुत्तं, करोन्तस्स पदे पदे ॥४९६॥

20

भण्डु-मातापितूनं पि, वेय्यावच्चकरस्स च ।
 सासनं सहधम्मोनं, हरितुं पन वट्टति ॥४९७॥

कुलदूसनकम्मेन, लद्धं अट्टविधेन पि ।
 पञ्चन्नं सहधम्मीनं, न च वट्टति भुञ्जितुं ॥४९८॥

१. अपच्चासीसता—म०; अपच्चासिसता—सी० ।

२. मट्ठित्वा—म०; मज्झित्वा—सी० ।

३. जङ्घपेसनियं—म०; जङ्घपेसनिकं—सी० ।

अज्ज्ञोहारेसु सव्वत्थ, दुक्कटं परिदीपितं ।
 परिभोगवसेनेव, सेसेसु पि अयं नयो ॥४९९॥
 कत्वा रूपियवोहारं, अभूतारोचनेन च ।
 उप्पन्नपच्चया सव्वे, समाना ति पकासिता ॥५००॥
 विज्जत्तनुप्पदानञ्च, वेज्जकम्ममनेसनं ।
 पारिभट्टकतं^१ मुग्ग-सूपतं वत्थुविज्जकं ॥५०१॥
 जङ्घपेसनिकं^२ दूत-कम्मञ्च कुलदूसनं ।
 अभूतारोचनं बुद्ध-पतिकुट्टं विवज्जये ॥५०२॥
 न दोसुम्मत्तकादीनं, पटिनिस्सजतो पि तं ।
 समुट्ठानादिकं सव्वं, सङ्घभेदसमं मतं ॥५०३॥

B. 48

5

10

जानं यावतिहं तेन^३, छादितापत्ति भिक्खुना ।
 अकामा परिवत्थव्वं, तेन तावतिहं पन ॥५०४॥
 आपत्ति च अनुक्खित्तो, पूह चानन्तरायिको ।
 चतुस्वपि च तं-सञ्जी, तस्स छादेतुकामता ॥५०५॥
 छादनं ति पनेतेहि, दसहज्जेहि भिक्खुना ।
 छन्ना नाम सियापत्ति, अरुणुग्गमनेन सा ॥५०६॥
 द्वे भाणवारा निट्ठिता ।

15 R. 37

तिविधो परिवासो हि, तिविधापेतचेतसा ।
 पटिच्छन्नो च सुद्धन्तो, समोधानो ति दीपितो ॥५०७॥
 तत्रायं तु पटिच्छन्न-परिवासो पकासितो ।
 पटिच्छन्नाय दातव्वो, वसेनापत्तिया ति च ॥५०८॥

B. 49

20

१. पारिभट्टकतं—म०; पारिभट्टकतं—सी० ।
२. जङ्घपेसनियं—म०; जङ्घपेसनिकं—सी० ।
३. येन—म०; तेन—सी० ।

वत्थु-गोतवसेनापि, नामापत्तिवसेन वा ।
कम्मवाचा हि कातब्बा, दातब्बो तस्स तेन च ॥५०९॥

“वत्तं समादियामी” ति, “परिवासं” ति वा पुन ।
समादियित्वा सङ्घस्स, आरोचेतब्बमादितो ॥५१०॥

S. 34 5

पुनप्पुनागतानं पि, आरोचेन्तो व रत्तिया ।
छेदं वा वत्तभेदं वा, अक्त्वा व सदा वसे ॥५११॥

परिवासो विसोधेतुं, न सक्का तत्थ चे पन ।
निक्खिपित्वान तं वत्तं, वत्थब्बं तेन भिक्खुना ॥५१२॥

10

तत्थेव सङ्घमज्जे वा, पुग्गले वा पि निक्खिपे ।
“निक्खिपामीति वत्तं” वा, “परिवासं” ति वा तथा ॥५१३॥

एवमेकपदेनापि, पदेहि द्वीहि वा पन ।
वत्तं निक्खिपितब्बं तं-समादाने पयं^१ नयो ॥५१४॥

निक्खित्तकालतो उद्धं, पकत्तो ति वुच्चति ।
पुन पच्चुसकालस्मिं, सद्धिमेकेन भिक्खुना ॥५१५॥

15

परिक्खित्तविहारस्स, द्वे परिक्खेपतो बहि ।
परिक्खेपारहट्ठाना, अपरिक्खित्ततो बहि ॥५१६॥

लेड्डुपाते अतिक्कम्म, ओक्कमित्वा व^२ मगतो ।
गुम्बेन वतिया वा पि, छन्नट्ठाने ठितेन तु ॥५१७॥

20

तेनन्तो-अरुणे येव^३, वत्तमादाय विञ्जुना ।
आरोचेत्वारुणे तस्मि, उट्ठिते तस्स सन्तिके ॥५१८॥

निक्खिपित्वा ततो वत्तं, गन्तब्बं तु यथासुखं ।
अन्तो येवारुणे भिक्खु, गतो चे यस्स कस्सचि ॥५१९॥

१. पयं—म०; पयं—सी० ।

२. च—म०; व—सी, ।

३. तेन अन्तोरुणेयेव—म०; तेनन्तो-अरुणेयेव—सी० ।

आरोचेत्वा व तं वत्तं, निक्खिपे पुन पण्डितो ।
 सेसं समुच्चयस्सट्ठ-कथाय च विभावये ॥५२०॥
 आपत्तीनञ्च रत्तीनं, परिच्छेदं न जानति ।
 यो तस्स पन दातब्बो, सुद्धन्तो ति पवुच्चति ॥५२१॥
 एसो व^१ परिसुद्धेहि, सुद्धन्तो दुविधो मतो ।
 चूलसुद्धन्तनामो च, महासुद्धन्तनामको ॥५२२॥
 दुविधो पि अयं - रत्ति-परिच्छेदं अजानतो ।
 एकच्चं सकलं वा पि, दातब्बो विमत्तिस्स वा ॥५२३॥
 इतरो पि समोधान-परिवासो तिधा मतो ।
 सो ओधान-समोधानो, अग्घ-मिस्सक-पुब्बको ॥५२४॥
 आपज्जित्वान्तरापत्तिं, छादेन्तस्स हि भिक्खुनो ।
 दिवसे परिवुत्थे तु, ओधुनित्वा पदीयते ॥५२५॥
 पुरिमापत्तिया मूल-दिवसे तु विनिच्छित्ते ।
 पच्छा आपन्नमापत्तिं, समोधाय विधानतो ॥५२६॥
 याचमानस्स सङ्घेन, दातब्बो पन भिक्खुनो ।
 एसोधानसमोधान-परिवासो पकासितो ॥५२७॥
 तथा सम्बहुलास्वेका, द्वे वा सम्बहुला पि वा ।
 या या चिरपटिच्छन्ना, तासमग्घवसेन हि ॥५२८॥
 आपत्तीनं ततो ऊन-पटिच्छन्नानमेव च^२ ।
 समोधाय पदातब्बो, परिवासो पवुच्चति^३ ॥५२९॥
 नानावत्थुकसञ्जायो, सब्बा आपत्तियो पन ।
 सब्बा ता एकतो क्त्वा, दातब्बो मिस्सको मतो ॥५३०॥

B. 50

5

R. 38

10

15

S. 35

20

१. एसेव—म०; एसोव—सी० ।

२. यो—म०; सो—सी० ।

३. परिवासोति वुच्चति—म०; परिवासो पवुच्चति—सी० ।

परिवृत्थ—परिवासस्स, मानत्तं देय्यमुत्तरिं ।
छ रत्तियो पटिच्छन्ना-पटिच्छन्नवसा दुवे ॥५३१॥

B. 51

तत्थ या अपटिच्छन्ना, होति आपत्ति यस्स तु ।
तस्स दातब्बमानत्तं, अपटिच्छन्ननामकं ॥५३२॥

5

यस्सापत्ति पटिच्छन्ना, परिवासावसानके ।
तस्स दातब्ब-मानत्तं, पटिच्छन्नं ति वुच्चति ॥५३३॥

गत्त्वा चतूहि भिक्खूहि, पच्चूससमये सह ।
परिवासे विनिद्धिट्ठ-प्पकारं देसमेव च ॥५३४॥

10

“वत्तं समादियामी” ति, “मानत्तमिति” वा पन ।
आदियित्वान तं तेसं, आरोचेत्वा विसारदो ॥५३५॥

निक्खिपे सन्तिके तेसं, वत्तं तेसु गतेसु वा ।
भिक्खुस्स पुब्बदिट्ठस्स, आरोचेत्वान निक्खिपे ॥५३६॥

तस्स दानविधानञ्च, रत्तिच्छेदादिको नयो ।
जेय्यो समुच्चयस्सट्ठ-कथापाळिवसेन तु ॥५३७॥

15

पुन तं चिण्णमानत्तं, सङ्घो वीसतिवग्गिको ।
अब्भेय्य विधिना भिक्खु, पकतत्तो पनब्भितो^१ ॥५३८॥

R. 39

छादेन्तिया पि आपत्ति, परिवासो न विज्जति ।
न च भिक्खुनियापत्ति, अत्तनो छादयन्तिया ॥५३९॥

20

छादेत्वा वा पि आपत्ति, अच्छादेत्वा पि वा पन ।
केवलं चरितब्बं तं^२, पक्खमानत्तमेव तु ॥५४०॥

१. पुनब्भितो—म०; पनब्भितो—सी० ।

२. ति—म०; तं—सी० ।

विनयनमतिबुद्धिदीपनं^१,
 विनयविनिच्छयमेतमुत्तमं ।
 विविधनय-युतं^२ उपेन्ति ये,
 विनयनये पटुतं उपेन्ति ते ॥५४१॥
 इति विनयविनिच्छये सङ्घादिसेस-कथा निद्रिता ।

३. अनियत-कथा

(१) पठमानियत-कथा

रहो-निसज्जस्सादेन, मातुगामस्स सन्तिकं । 5 R. 40
 गन्तुकामो निवासेति, अक्खी अज्जति^३ भुज्जति ॥५४२॥ S. 36
 पयोगे च पयोगे च, होति सब्बत्थ दुक्कटं । B. 52
 गच्छतो पदवारेन, गत्वा चस्स निसीदतो ॥५४३॥
 निसज्जाय उभिन्नं पि, पयोग-गणनाय च ।
 होति पाचित्तयं तस्स, बहुकानि बहुस्वपि ॥५४४॥ 10
 समीपे पि ठितो अन्धो, अन्तो द्वादसहत्थतो^४ ।
 न करोति अनापत्तिं, इत्थीनं तु सतं पि च ॥५४५॥
 चक्खुमा पि निपज्जित्वा, निद्दायन्तो पि केवलं ।
 द्वारे पिहित-गम्भस्स, निसिन्नो पि न रक्खति ॥५४६॥
 अनन्धे सति विज्जुस्मि, ठितस्मारहसज्जिनो । 15
 निसज्जपच्चया दोसो, नत्थि विक्खित्तचेतसो ॥५४७॥
 न दोसुम्मत्तकादीनं, आपत्तीहि पि तीहि पि ।
 समुट्ठानादयो तुल्या, पठमन्तिमवत्थुना ॥५४८॥

१. विनयनयमतिबुद्धिदीपनं—म०; विनयनमतिबुद्धिदीपनं—सी० ।

२. विविधनयनयुतं—म०; विविधनय-युतं—सी० ।

३. अक्खि अज्जेति—म०; अज्जनि—सी० ।

४. द्वादसहत्थके—म०; अक्खि द्वादसहत्थतो—सी० ।

(२) दुतियानियत-कथा

अनन्धाबधिरो विञ्जू, इत्थी वा पुरिसो पि वा ।
 अन्तो-द्वादसहत्थट्ठो, अनापत्तिकरो सिया ॥५४९॥
 अन्धो अबधिरो वा पि, बधिरो वा पि चक्खुमा ।
 न करोति अनापत्ति, तिसमुट्ठानमेविदं ॥५५०॥

इति विनयविनिच्छये अनियत-कथा निट्ठिता ।

४. निस्सगिय-कथा

(१) चीवरवग्गो

१. पठमकठिनकथा

- B. 53 5 खोमं कप्पास-कोसेय्यं, साणं भङ्गञ्च कम्बलं ।
 चीवरं छब्बिधं वुत्तं, जातितो पन कप्पियं ॥५५१॥
 दुकूलञ्चेव पत्तुन्नं, चीनं सोमारपट्टकं ।
 इद्धिजं देवदिन्नञ्च, तस्सेतं अनुलोमिकं ॥५५२॥
 तिचीवरं परिक्खार-चोळञ्च मुखपुच्छं ।
 10 निसीदनमधिद्वेय्य, पच्चत्थरणमेव च ॥५५३॥
 R. 41 एकाहं पि विना भिक्खु, न वसेय्य तिचीवरं ।
 न वसेय्य तथाधिट्ठा, चातुमासं निसीदनं ॥५५४॥
 रजित्वा कप्पियं बिन्दुं, दत्त्वा तत्थ तिचीवरं ।
 उपपन्नं पमाणेन, अधिट्ठातब्बमेव तं ॥५५५॥
 S. 37 15 पच्छिमन्तेन सङ्घाटि, दीघतो^१ मुट्ठिपञ्चका ।
 मुट्ठित्तिका च तिरियं, उत्तमन्तेन सा पन ॥५५६॥

१. दीघसो—म०; दीघतो—सी० ।

सत्थुनो चीवरूना पि, वट्टतीति पकासिता ।
 इदमेवुत्तरासङ्गे, पमाणं परिदीपितं ॥५५७॥
 मुट्ठिपञ्चक-दीघन्तं, पमाणं तिरियन्ततो ।
 अड्डुतेय्यं द्विहत्थं वा, सेसे अन्तरवासके ॥५५८॥
 अहताहत-कप्पानं, सङ्घाटि दिगुणा मता ।
 एकपट्टत्तरासङ्गो, एवमन्तरवासको ॥५५९॥

5

उतुद्धटानं पन चीवरानं,
 सङ्घाटि भिक्खुस्स चतुगुणा व^१ ।
 दुवे पि सेसा दिगुणा व वुत्ता,
 यथा-सुखं वट्टति पंसुकूलं ॥५६०॥

10

B. 54

तीणि पि द्वेपि चेकं वा^२, छिन्दितब्बं प्होति चे ।
 सब्बेसु अप्पहोन्तेसु, देय्यमन्वादिकं पि वा ॥५६१॥
 अछिन्नं वा अनादिन्नं, धारेन्तस्स तिचीवरं ।
 भिक्खुनो दुवकटं वुत्तं, दुवभोगेन च सेवतो ॥५६२॥
 कुंसि अड्डुकुंसि वा पि,^३ मण्डलं अद्धमण्डलं ।
 विवट्टं अनुविवट्टं, बाहन्तं पि च भिक्खुना^४ ॥५६३॥
 दस्सेत्वा व विधिं सब्बं, पञ्चकादिप्पभेदकं ।
 छिन्नं समणसारुप्पं, कत्तब्बं^५ तु तिचीवरं ॥५६४॥
 दानेनच्छिज्ज गाहेन, विस्सासगहणेन च ।
 हीनायावत्तनेनापि, सिक्खाय च प्हानतो ॥५६५॥

15

20

१. वा—म०; व—सी० ।
२. द्वे पि चेकं वा—म०; दुवे पि एकं वा—सी० ।
३. चापि—म०; वापि—सी० ।
४. भिक्खुनो—म०; भिक्खुना—सी० ।
५. कातब्बं—म०; कत्तब्बं—सी० ।

- पच्चुद्धार-विनासेहि, लिङ्गस्स परिवत्तना ।
 सब्बं भिज्जतधिट्ठानं, छिद्दभावे तिचीवरं ॥५६६॥
- कणिट्ठस्सङ्गुलस्सेव,^१ नखपिट्ठिप्पमाणकं ।
 विनिविद्धं पन छिद्द-मधिट्ठान-विनासकं^२ ॥५६७॥
- R. 42 5 एको तन्तु पि अच्छिन्नो, अधिट्ठानं न भिन्दति ।
 सेतभावं करोन्तेन, धोतं पि रजकेन वा ॥५६८॥
- पठमं अगळं दत्वा, पच्छा छिन्दति रक्खति ।
 घटेत्वा कोटियो द्वे वा, पच्छा छिन्दति रक्खति ॥५६९॥
- 10 चतुरट्ठङ्गुला ओरं, एक-द्विन्नं तिरीयतो ।
 तिण्णं पि दीघतो छिद्दं, भिन्दतेव विदत्थिया ॥५७०॥
- निसीदनस्स दीघेन, भवन्ति द्वे विदत्थियो ।
 वित्थारेन दियड्ढा च, दसा होति विदत्थिका^३ ॥५७१॥
- S. 8 होन्ति कण्डुपटिच्छादी, तिरियं द्वे विदत्थियो ।
 दीघतो पि चतस्सो व, सुगतस्स विदत्थिया ॥५७२॥
- B. 55 15 दीघतो सुगतस्सेव, भवन्ति छ विदत्थियो ।
 वित्थारेनड्ढुतेय्या व, सिया वस्सिकसाटिका ॥५७३॥
- मुनीना तीसु एतेसु, करोन्तस्स तदुत्तरि ।
 अधिकच्छेदनं तस्स, पाचित्तियमुदीरितं ॥५७४॥
- 20 मुखपुच्छनचोळस्स, पच्चत्थरणकस्स वा ।
 पमाणं अप्पमाणेन, न चेव परिदीपितं ॥५७५॥
- सदसं अदसं सब्बं, पच्चत्थरणचीवरं ।
 महन्तं खुद्दकं एक-मनेकं पि च वट्ठति ॥५७६॥

१. कनिट्ठ—म०; कणिट्ठ—सी० ।

२. विनासनं—म०; विनासकं —सी० ।

३. सुगतस्स विदत्थिया—म०; दसा होति विदत्थिका—सी० ।

मुखपुच्छनचोलेकं, द्वे पि वट्टन्ति सब्बथा ।
 सदसं अदसं वा पि, सदसं व निसीदनं ॥५७७॥
 अदसा रजिता येव, वट्टतादिन्नकप्पका ।
 वुत्ता कण्डुपटिच्छादी^१, तथा वस्सिकसाटिका ॥५७८॥
 गणनं वा पमाणं वा, न परिक्खारचोळके ।
 पमाण-गणनातीता, भणन्ति पकतञ्जुनो ॥५७९॥
 सुगतट्ठङ्गुलायामं, चतुरङ्गुलवित्थतं ।
 विकप्पनूपगं होति, पच्छिमं नाम चीवरं ॥५८०॥
 परिस्सावपटं पत्त-पोत्थकत्थविकादिकं ।
 अधिट्ठेय्य परिक्खार-चोळं पच्छिमचीवरं ॥५८१॥
 बहूनि एकतो कत्वा, अधिट्ठातुं पि वट्टति ।
 मातु-आदीनमत्थाय, ठपिते नत्थि दोसता ॥५८२॥
 वस्समासे अधिट्ठेय्य, चतुरो वस्ससाटिकं ।
 पुन पच्चुद्धरित्वा तं, विकप्पेय्य ततो परं ॥५८३॥
 ताव कण्डुपटिच्छादिं, याव रोगो न सम्मति ।
 अधिट्ठित्वा ततो उद्धं, उद्धरित्वा विकप्पये ॥५८४॥
 “इमं कण्डुपटिच्छादिं, इममन्तरवासकं ।
 अधिट्ठामी” तिधिट्ठेय्य^२; सेसमु पि अयं नयो ॥५८५॥
 “इमं कण्डुपटिच्छादिं, एतं” ति च असम्मुखे ।
 वत्वा पच्चुद्धरेय्येवं, सेसमु पि विचक्खणो ॥५८६॥
 आभोगं मनसा कत्वा, कायेन फुसता^३ कतं ।
 वचसाधिद्वितञ्चाति, अधिट्ठानं द्विधा मतं ॥५८७॥

5

10

15 R. 43

B. 56

20

१. कण्डुपटिच्छादिं—म०, सी०; कण्डुपटिच्छादी—रो० ।

२. तिधिट्ठेय्य—म०; तधिट्ठेय्य—रो०, सी० ।

३. फुसना—म०; फुसता—सी० ।

S. 39

इति सब्बमिदं वुत्तं, तेचीवरिक-भिक्षुनो ।

तथा वत्वा वधिद्वेय्य, तं परिक्रारचोलिको ॥५८८॥

“तिचीवरं परिक्रार-चोळं कातुं पि वट्टति” ।

एवं चुदोसिते वुत्तो, परिहारो निरत्थको ? ॥५८९॥

5

न तेचीवरिकस्सेव, वुत्तत्ता तत्थ सत्थुना ।

तं परिक्रारचोळिस्स^१, तस्मा सब्बं पि वट्टति ॥५९०॥

“अधिद्वेति विकप्पेति, अनापत्ती” ति एत्थ च ।

अधिद्वुत्तत्थस्सेव, विकप्पनविधानतो ॥५९१॥

भिक्षुस्सेवं करोन्तस्स, न दोसो उपलब्धति ।

10

एवञ्च न सिया कस्मा, मुखपुञ्छनकादिकं ? ॥५९२॥

न^२ मुखपुञ्छनादीनं, तेसं किच्चविधानतो ।

अकिच्चस्साधिकस्सस्स, अधिद्वानं तु युज्जति ॥५९३॥

निधानमुखमेतं ति, महापच्चरियं पन ।

वुत्तत्ता च निसेधेतुं, न सक्का विनयञ्जुना ॥५९४॥

15

चीवरं परिपुण्णं ति, निदानुप्पत्तितो पि च ।

निधानमुखमेतं ति, वेदितब्बं विभाविना ॥५९५॥

कुसवाकादि-चीरानि, कम्बलं केस-वालजं ।

थुल्लच्चयं धारयतो, लूकपक्खाजिनक्खिपे ॥५९६॥

कदलेरकदुस्सेसु, अक्कदुस्से च पोत्थके ।

20

दुक्कटं तिरिटे चापि^३, वेठने कञ्चुके पि च ॥५९७॥

B. 57

सब्बनीलक - मञ्जेदु - कण्ह - लोहित - पीतके ।

महानाम-महारङ्ग-रत्तेसु पि च दुक्कटं ॥५९८॥

१. परिक्रारचोळिस्स—म०; परिक्रारचोळिस्स—सी० ।

२. म० पोत्थके ‘न’ सद्दो नत्थि ।

३. वापि—म०; चापि—सी० ।

अच्छिन्नदसके दीघ-फण-पुप्फदसेसु च ।
 अच्छिन्नचीवरस्सेत्थ, नत्थि किञ्चि अकप्पियं ॥५९९॥
 अधिट्ठेति विकप्पेति, विस्सज्जेति विनस्सति ।
 अन्तोदसाहं विस्सासे, अनापत्ति पकासिता ॥६००॥
 कठिनं नाम नामेन, समुट्ठानमिदं पन ।
 अचित्तमक्रियं वुत्तं, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥६०१॥

R. 44

5

२. दुतियकठिनकथा

गामादिमु पदेसेमु, तिपञ्चमु तिचीवरं ।
 ठपेत्वा एकरत्ति^१ पि, सङ्खसम्मतिया विना ॥६०२॥
 भिक्खुनो पन तेनस्स, विप्पवत्थुं न वट्ठति ।
 होति निस्सग्गियं विप्प-वसतो अरुणुग्गमे ॥६०३॥
 चीवरं निक्खिपित्वान, न्हायन्तस्सेव रत्तियं ।
 अरुणे उट्ठिते किन्तु, कातब्बं तेन भिक्खुना ? ॥६०४॥
 दुक्कटं मुनिना वुत्तं, निस्सग्गिय-निवासने ।
 तब्भया पन सो भिक्खु, नग्गो गच्छति दुक्कटं ॥६०५॥
 अच्छिन्नचीवरट्ठाने, ठितत्ता पन भिक्खुनो ।
 न तस्साकप्पियं नाम, चीवरं अत्थि किञ्चनं^२ ॥६०६॥
 निवासेत्वा गहेत्वा च, गन्त्वा भिक्खुस्स सन्तिकं ।
 निस्सजित्वा पनापत्ति, देसेतब्बा व विञ्जुना ॥६०७॥
 परस्सानिस्सजित्वा तं, दुक्कटं परिभुज्जतो ।
 पयोगे च पयोगे च, होति पारुपनादिमु ॥६०८॥

10

S 40

15

20

१. एकरत्तं—म०; एकरत्ति—सी० ।

२. किञ्चि पि—म०; किञ्चनं—सी० ।

B. 58

अनापत्ति तमञ्जस्स, भिक्खुनो परिभुञ्जतो ।
अदेन्तस्स च निस्सट्ठं, दुक्कटं परियापुतं ॥६०९॥

थेरे च दहरे मग्गं, गच्छन्तेसु उभोसु पि ।
पत्तचीवरमादाय, ओहीने दहरे पन ॥६१०॥

5

असम्पत्ते गरुं तस्मिं, उग्गच्छतरुणो^१ यदि ।
होति निस्सग्गियं वत्थं, न पस्सम्भति^२ निस्सयो ॥६११॥

मुहुत्तं विस्समित्वान, गच्छन्ते दहरे पन ।
होति निस्सग्गियं वत्थं, पस्सम्भति च निस्सयो ॥६१२॥

10

सुता धम्मकथा यस्मिं, उग्गच्छतरुणो^३ यदि ।
होति निस्सग्गियं वत्थं, पस्सम्भति च निस्सयो ॥६१३॥

R. 45

पच्चुद्धारे अनापत्ति, लद्धसम्मृतिकस्स पि ।
अन्तो येवारुणे तं वा, विस्सज्जेति विनस्सति ॥६१४॥

पठमेन समाना व, समुट्टानादयो नया ।
अपच्चुद्धरणं एत्थ, अक्रिया ति विसेसितं ॥६१५॥

३. ततियकठिनकथा

15

अकालचीवरं मास-परमं निक्खिपे सति ।
पच्चासाय ततो उद्धं, ठपेतुं न च वट्टति ॥६१६॥

दसाहातिक्कमो येव, पठमे कठिने इध ।
मासस्सातिक्कमो वुत्तो; सेसो तेन समो मतो ॥६१७॥

४. पुराणचीवरधोवनकथा

B. 59

20

भिक्खु भिक्खुनिया भुत्तं, वत्थं अञ्जातिकाय यो ।
धोवापेति रजापेति, आकोटापेति चे ततो ६१८॥

१. उग्गच्छत्यरुणो—म०; रुग्गच्छतरुणो—सी० ।

२. न पस्सम्भति—म०; पस्सम्भति च—सी० ।

३. उग्गच्छत्यरुणो—म०; उग्गच्छतरुणो—सी० ।

तस्स निस्सग्गियापत्ति, पठमेन पकासिता ।
 तथा सेसेहि च द्वीहि, दीपितं दुक्कटद्वयं ॥६१९॥
 सिक्खमानाय वा हत्थे, धोवनत्थाय देति चे ।
 सा हुत्वा उपसम्पन्ना, पच्छा धोवति सो नयो ॥६२०॥
 सामणेर-निद्वेसे पि, लिङ्गञ्चे परिवत्तति । 5
 भिक्खुनीमुपसम्पज्ज, धोते निस्सग्गियं सिया ॥६२१॥
 दहरानञ्च भिक्खूनं, हत्थे वत्थे नियादिते ।
 परिवत्तित-लिङ्गेषु, तेषु पेस नयो मतो ॥६२२॥
 तथा भिक्खुनिया हत्थे, दिन्ने 'धोवा' ति चीवरे ।
 परिवत्ते तु लिङ्गस्मि, सचे धोवति वट्टति ॥६२३॥ 10
 'धोवा' ति भिक्खुनी वुत्ता, सचे सब्बं करोति सा ।
 धोवनपच्चया येव, तस्स निस्सग्गियं सिया ॥६२४॥
 "इमस्मि चीवरे सब्बं, कत्तब्बं त्वं करोहि" ति ।
 होति निस्सग्गियञ्चेव, वदतो दुक्कटद्वयं ॥६२५॥
 जातिकाञ्जातिसञ्जिस्स, पच्चत्थर-निसीदनं । 15
 अञ्जस्स सन्तकं वा पि, धोवापेन्तस्स दुक्कटं ॥६२६॥
 एकतो उपसम्पन्ना, भिक्खुनीनं वसेन या ।
 ताय धोवापने वा पि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥६२७॥
 अबुत्ता परिभुत्तं वा, अञ्जं वा यदि धोवति ।
 न दोसो सञ्चरित्तेन, समुट्ठानादयो समा ॥६२८॥ 20

५. चीवरपटिग्गहणकथा

विकप्पनूपगं किञ्चि, पच्छिमं पन चीवरं । R. 46
 गण्हतो होति पाचित्ति^१, ठपेत्वा पारिवट्टकं ॥६२९॥ B. 60

१. आपत्ति—म०, सी० ।

- पयोगे गहणत्थाय, दुक्कटं परियापुतं ।
 तस्स निस्सग्गियापत्ति, गहणेन पकासिता ॥६३०॥
- सचे अनुपसम्पन्न-हत्थे पेसेति चीवरं ।
 अञ्जत्र पारिवट्टा पि, गहेतुं पन वट्ठति ॥६३१॥
- 5 जातिकाय पि अञ्जाति-सञ्जिस्स विमतिस्स वा ।
 एकतो उपसम्पन्न-हत्था गण्हाति दुक्कटं ॥६३२॥
- 'दस्सामी' ति च आभोगं, कत्वा वा पारिवट्टकं ।
 तावकालिक-विस्सास-गाहे दोसो न विज्जति ॥६३३॥
- अञ्जं पन परिक्खारं, न दोसो होति गण्हतो ।
 10 सञ्चरित्तसमुद्धानं, इदं वुत्तं क्रियाक्रियं ॥६३४॥

६. अञ्जातक-विज्जत्तिकथा

- चीवरं विज्जपेन्तस्स, अञ्जातकाप्पवारितं ।
 होति निस्सग्गियापत्ति, अञ्जत्र समया पन ॥६३५॥
- तिकपाचित्तियं वुत्तं, तथेव द्विकदुक्कटं ।
 जातकेञ्जातिसञ्जिस्स, तत्थ वेमतिकस्स च ॥६३६॥
- S 42 15 समये विज्जपेन्तस्स, जातके वा पवारिते ।
 अञ्जस्सत्थाय वा तस्स, जातके वा पवारिते ॥६३७॥
- अनापत्तीति जातब्बं, तथा उम्मत्तकादिनो ।
 समुद्धानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥६३८॥

७. ततुत्तरिकथा

- B. 61 अप्पवारितमञ्जातिं, चीवरं तु ततुत्तरि ।
 होति निस्सग्गियापत्ति, विज्जापेन्तस्स भिक्खुनो ॥६३९॥
- 20 यस्स तीणि पि नट्टानि, द्वे वा एकम्पि वा पन ।
 द्वे वा एकम्पि वा तेन, सादितब्बं न किञ्चि पि ॥६४०॥

सेसकं आहरन्तस्स, दिन्ने नच्छिन्नकारणा ।
सन्तके जातकादीनं, अत्तनो पि धनेन वा ॥६४१॥
अनापत्तीति जातब्बं, तथा उम्मत्तकादिनो ।
समुट्टानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥६४२॥

८. पठमोपक्खटकथा

कल्याणकम्यताहेतु, आपज्जति विकप्पनं ।
चीवरे पन यो तस्स, लाभा निस्सगियं भवे ॥६४३॥
महग्घं दातुकाममिह, अप्पग्घं विञ्जपेति यो ।
सन्तके जातकादीनं, अनापत्ति^१ पकासिता ॥६४४॥
जातकाञ्जातिसञ्जिस्स^२, दुक्कटं विमत्तिस्स च ।
सञ्चरित्तसमा वुत्ता, समुट्टानादयो नया ॥६४५॥

5

R. 47

10

९. दुतियोपक्खटकथा

दुतियोपक्खटे यस्मा, वत्तब्बं नत्थि किञ्चि पि ।
तस्मा अनन्तरेनस्स, सदिसो व विनिच्छयो ॥६४६॥

१०. राजसिक्खापदकथा

रञ्जा वा राजभोग्गा वा^३, भिक्खुमुद्दिस्स आभतं ।
अकप्पियं सुवण्णादिं, गहेतुं न च वट्टति ॥६४७॥
रजतं जातरूपं वा, अत्तनो वा परस्स वा ।
अत्थाय गण्हितुं किञ्चि, दीयमानं न वट्टति ॥६४८॥
अञ्जस्सत्थाय निदिट्ठं, भिक्खुनो पटिगण्हतो ।
दुक्कटं तस्स होतीति, महापच्चरियं पन ॥६४९॥
नेत्वा अकप्पियं भण्डं, इत्थं कोचि सचे वदे ।
“इदं सङ्घस्स दम्मी” ति, “पुग्गलस्स गणस्स” वा ॥६५०॥

15 B. 62

20

१. मनायत्ति—म०; अनापत्ति—सी० ।

२. ज्ञातके—म०; ज्ञातका—सी० ।

३. राजभोगेन—म०; सी० ।

S. 43

5

10

R. 48 15

B. 63

20

आरामं वा विहारं वा, चेतियं वा करोथि^१ ति ।

न च वट्टति तं वत्थुं, सब्बेसं सम्पटिच्छित्तुं ॥६५१॥

अनामसित्वा सङ्घं वा, गणं वा पुग्गलम्पि वा ।

“चेतियस्स विहारस्स, देमा” ति हि^२ वदन्ति चे ॥६५२॥

तं हिरञ्जं सुवण्णं वा, निसेधेतुं न वट्टति ।

आरामिकानं वत्तब्बं, “वदन्तेवमिमे” ति च ॥६५३॥

रजतं जातरूपं वा, सङ्घस्स पटिगण्हतो ।

होति निस्सग्गियापत्ति, परिभोगे च दुक्कटं ॥६५४॥

तळाकस्स च खेत्तत्ता, सस्सुप्पत्तिनिदानतो ।

गहणं परिभोगो वा, न च वट्टति भिक्खुनो ॥६५५॥

“चत्तारो पच्चये सङ्घो, गणो वा परिभुञ्जतु” ।

इच्चेवं पन वत्वा चे, देति सब्बं पि वट्टति ॥६५६॥

कारापेति च केदारे, छिन्दापेत्वा वनं पन ।

केदारेसु पुराणेषु, अतिरेकं पि गण्हति ॥६५७॥

अपरिच्छिन्नभागस्मि, नवसस्से पि “एत्तकं ।

भागं देथा” ति वत्वा चे, उट्ठापेति कहापणे ॥६५८॥

वत्वा अकप्पियं वाचं, ‘कस्सथ वपथा’ ति च ।

उप्पादितच्च सब्बेसं, होति सट्ठमकप्पियं ॥६५९॥

“एत्तको नाम भागो ति, एत्तिकाय च भूमिया” ।

पतिट्ठापेति यो भूमिं, अवत्वा कस्सथादिकं ॥६६०॥

सयमेव पमाणस्स, जाननत्थं तु भूमिया ।

रज्जुया वा पि दण्डेन, खेत्तं मिनति^३ यो पन ॥६६१॥

१. करोहि ति—म०; करोथि ति—सी० ।

२. पि—म०; हि—सी० ।

३. मिनति—म० ।

खले वा रक्खति ठत्वा, खलतो पि ततो पुन ।
 नीहरापेति वा वीहि^१, तस्सेवेतमकप्पियं ॥६६२॥
 “एत्तकेहि च वीहीहि, इदं आहरथा” ति च ।
 आहरन्ति सचे वुत्ता, तस्सेवेतमकप्पियं ॥६६३॥
 “एत्तकेन हिरञ्जेन, इदमाहरथा” ति च । 5
 आहरन्ति च यं वुत्ता, सब्बेसं तमकप्पियं ॥६६४॥
 पेसकारकदासं वा, अञ्जं वा रजकादिसु ।
 आरामिकानं नामेन, देन्ति वट्ठति गण्हितुं ॥६६५॥
 “गावो देमा” ति वुत्ते पि, गहेतुं न च वट्ठति ।
 “पञ्चगोरस-भोगत्थं”, वुत्ते “देमा” ति वट्ठति ॥६६६॥ 10
 अजिकादिसु एसेव, नयो जेय्यो विभाविना ।
 कप्पियेन च वाक्येन, सब्बं वट्ठति गण्हितुं ॥६६७॥
 हत्थि वा महिसं अस्सं, गोणं कुक्कुट-सूकरं ।
 देन्तेसु च मनुस्सेसु, न च वट्ठति गण्हितुं ॥६६८॥
 पटिसिद्धे पि सङ्घस्स, दत्त्वा गच्छन्ति^२ चे पन । 15 S. 44
 मूलं दत्त्वा व^३ सङ्घस्स, केचि गण्हन्ति वट्ठति ॥६६९॥
 “खेत्तं वत्थुं तळाकं वा, देम गो-अजिकादिकं ।
 विहारस्सा” ति वुत्ते पि, निसेधेतुं न वट्ठति ॥६७०॥
 तिक्खत्तुं चोदना वुत्ता, छक्खत्तुं ठानमब्रवि ।
 यदि चोदेति येव-च्छ, चोदना दिगुणा ठिति ॥६७१॥ 20
 अनापत्ति अचोदेत्वा, लद्धे उम्मत्तकादिनो ।
 समुट्ठानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥६७२॥

चोवरवग्गो निट्ठितो ।

१. वीही—म०; वीहि—सी० ।
२. गच्छति—म०; गच्छन्ति—सी० ।
३. च—म०; व—सी० ।

(२) एलकलोमवगो

१. कोसियकथा

एकेनापि च मिस्सेत्वा, सन्थतं कोसियण्मुना ।
 होति निस्सगियापत्ति, कारापेन्तस्स भिक्खुनो ॥६७३॥
 परत्थाय करोन्तस्स, कारापेन्तस्स सन्थतं ।
 अञ्जेन च कतं लद्धा, सेवमानस्स दुक्कटं ॥६७४॥
 ५ अनापत्ति वितानं वा, भुम्मत्थरणं एव वा ।
 भिसि बिम्बोहनं वा पि, करोन्तस्सादिकम्मिनो ॥६७५॥

२. सुद्धकाळकथा

काळकेळकलोमानं, सुद्धानं सन्थतं सचे ।
 करेय्यापत्ति होतिस्स, सेसं तु पठमूपमं ॥६७६॥

३. द्वेभागकथा

अनापत्ति तुलं वा पि, बहुं वा सब्बमेव वा ।
 १० करोन्तस्स गहेत्वान, ओदातं कपिलं पि वा ॥६७७॥
 अनुक्कमेन एतानि, सन्थतानि च तीणि पि ।
 निस्सज्जित्वा पि लद्धानि, सेवमानस्स दुक्कटं ॥६७८॥
 समुट्ठानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ।
 इमेसं पन तिण्णं पि, ततियं तु क्रियाक्रियं ॥६७९॥

४. छब्बस्सकथा

छन्नं ओरेन वस्सानं, करोन्तस्स च सन्थतं ।
 होति निस्सगियापत्ति, ठपेत्वा भिक्खुसम्मति ॥६८०॥
 अनापत्ति परत्थाय, कारापेति करोति वा ।
 कतं वा पन अञ्जेन, लभित्वा परिभुञ्जतो ॥६८१॥

छब्बस्सानि करोन्तस्स, तदुद्धं पि च सन्थतं ।
विताने साणिपाकारे, निस्सज्जित्वा कते पि च ॥६८२॥

S. 45

५. सन्थतकथा^१

अनापत्ति अनादाय, असन्ते सन्थते पन ।
अञ्जस्सत्थाय कारेन्तुं^२, कतञ्च परिभुञ्जितुं ॥६८३॥
अनादानवसेनस्स, सुगतस्स विदत्थिया ।
करणेन च सत्थारा, वुत्तमेतं क्रियाक्रियं ॥६८४॥
समुट्ठानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ।
अनन्तरस्सिमस्सापि, विसेसो नुपलब्भति ॥६८५॥

5

R. 50

६. एठक्कलोमकथा

गच्छन्ते पन याने वा, हत्थि-अस्सादिकेसु वा ।
ठपेति यदि लोमानि, सामिकस्स अजानतो ॥६८६॥
तियोजनमतीतेसु, तेसु आपत्ति भिक्खुनो ।
अगच्छन्तेसु तेस्वेव, ठपितेसु पयं^३ नयो ॥६८७॥
याने पन अगच्छन्ते, अस्से वा हत्थिपिट्ठियं ।
ठपेत्वा अभिरूहित्वा, सचे सारेति वट्ठति ॥६८८॥
'न वट्ठती' ति निट्ठित्ठं, कुरुन्दट्ठकथाय हि ।
तं पनञ्जं हरापेति, वचनेन विरुज्जति ॥६८९॥
कण्णच्छिद्देसु लोमानि, पविखपित्वा पि गच्छतो ।
होति येव किरापत्ति, लोमानं गणनावसा ॥६९०॥
सुत्तकेन च बन्धित्वा, ठपितं पन वट्ठति ।
वेणि कत्वा हरन्तस्स, आपत्ति परिदीपिता ॥६९१॥

10

15

B. 66

20

१. निसीदन-सन्थतकथा—म०; सन्थतकथा—सी० ।

२. कारेत्तुं—म०; सी० ।

३. प्ययं—म०; पयं—सी०, ।

सुङ्कघातं अनुष्पत्वा, चोरादीहि उपद्दुतो ।
यो चञ्जविहितो वा पि, आपत्ति यदि गच्छति ॥६९२॥

तियोजनं हरन्तस्स, ऊनकं वा तियोजनं ।
तथा पच्चाहरन्तस्स, तानि येव तियोजनं ॥६९३॥

5 निवासस्थाय वा गन्त्वा, हरन्तस्स ततो परं ।
अच्छिन्नं वा पि निस्सट्ठं, लभित्वा हरतो पि च ॥६९४॥

हरापेन्तस्स अञ्जेन, हरतो कतभण्डकं ।
तथा उम्मत्तकादीनं, अनापत्ति पकासिता ॥६९५॥

इदं पन समुट्ठानं, कायतो कायचित्ततो ।
10 अचित्तं कायकम्मञ्च, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥६९६॥

७. एळकलोमधोवापनकथा

S. 46

समुट्ठानादिना सिद्धिं, लोमधोवापनम्पि च ।
चीवरस्स पुराणस्स, धोवापनसमं मतं ॥६९७॥

८. रूपियपटिगहणकथा

R. 51 15

गण्हेय्य वा गण्हापेय्य, रजतं जातरूपकं ।
निस्सज्जित्वा पनापत्ति, देसेतब्बा व भिक्खुना ॥६९८॥

रजतं जातरूपञ्च, उभिन्नं मासको पि च ।
एतं चतुब्बिधं वत्थु, होति निस्सग्गियावहं ॥६९९॥

B. 67

मुत्ता मणि सिला सङ्खो, पवाळं लोहितङ्को ।
मसारगल्लं धञ्जानि, सत्त गो-महिसादिकं ॥७००॥

20

खेत्तं वत्थु तळाकञ्च, दासिदासादिकं पन ।
दुक्कटस्सेव वत्थूनि, दीपितानि महेसिना ॥७०१॥

मुग्ग-मासादिकं सब्बं, सप्पि-आदीनि तण्डुला ।
सुत्तं वत्थं फलं फालं, कप्पियं एवमादिकं ॥७०२॥

तत्थत्तनो पनत्थाय, वत्थुं निस्सगियस्स हि ।
 सम्पटिच्छति यो भिक्खु, तस्स निस्सगियं सिया ॥७०३॥

सङ्घादीनं तं अत्थाय, गण्हतो दुक्कटं तथा ।
 दुक्कटस्स च वत्थुं पि, सब्बत्थाय च दुक्कटं ॥७०४॥

सचे कहापणादीनं, सहस्सं पटिगण्हति । 5
 वत्थूनं गणनायस्स, आपत्तिगणना सिया ॥७०५॥

तथा सिथिल-बद्धेसु, थविकादिसु रूपतो ।
 आपत्तिगणना वुत्ता, महापच्चरियं पन ॥७०६॥

“इदं अय्यस्स होतु” ति, वुत्ते पन च केनचि ।
 सचे गण्हितुकामो पि, निसेधेतब्बमेव च^१ ॥७०७॥ 10

पटिक्खित्ते पि तं वत्थुं, ठपेत्वा यदि गच्छति ।
 तथा गोपायितब्बं तं, यथा तं न विनस्सति ॥७०८॥

“आहरेदमिदं गण्ह, इदं देहीध निक्खिप” ।
 इच्चेवं भिक्खुनो वत्तुं, न वट्टति अकप्पियं ॥७०९॥

ठपेत्वा रूपियग्गाहं, निस्सट्ठपरिवत्तितं । 15
 सब्बेहि परिभोत्तब्बं, भाजेत्वा सप्पि-आदिकं ॥७१०॥

अत्तनो पत्तभागं पि, पटिग्गाहक-भिक्खुनो ।
 गहेतुं अञ्जतो लद्धं, भुञ्जितुं वा न वट्टति ॥७११॥

यं किञ्चि पन सम्भूतं, पच्चयं वत्थुतो ततो । B. 68
 भिक्खुनो सेवमानस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥७१२॥ 20

अज्झारामे अनापत्ति, तं अज्झावसथे पि वा । S. 47
 गहेत्वा वा गहापेत्वा, निक्खिपन्तस्स भिक्खुनो ॥७१३॥

१. च—म०; तं—सी० ।

R. 52

तिकपाचित्तियं वुत्तं, रूपियं ति अरूपिये ।
 सञ्जिनो विमतिस्सापि होति आपत्ति दुक्कटं ॥७१४॥
 समुट्टानादयो सब्बे, सञ्जरित्तसमा मता ।
 क्रियाक्रियमिदं वुत्तं, अयमेव विसेसता ॥७१५॥

९. रूपियसंबोहारकथा

- 5 वत्थुं निस्सगियस्सापि, वत्थुं वा दुक्कटस्स च ।
 कप्पियस्स च वत्थुं वा, यो निस्सगियवत्थुना ॥७१६॥
 वत्थुना दुक्कटस्सापि, वत्थुं निस्सगियस्स वा ।
 परिवत्तेति आपत्ति, कप्पियेन च वत्थुना ॥७१७॥
 दुक्कटस्स च वत्थुं वा, वत्थुं वा कप्पियस्स च ।
 10 वत्थुना दुक्कटस्सेव, परिवत्तेति दुक्कटं ॥७१८॥
 वत्थुना कप्पियस्सापि, तथा दुक्कटवत्थुकं ।
 परिवत्तेति यो तस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥७१९॥
 वत्थुनो दुक्कटस्सापि, तथा निस्सगियस्स च ।
 गहणं वारितं पुब्बे, इमिना परिवत्तनं ॥७२०॥
 15 रूपियं ति च सञ्जिस्स, विमतिस्स अरूपिये ।
 तेन द्वे दुक्कटा होन्ति, चेतापेन्तस्स रूपियं ॥७२१॥
 अरूपियन्ति सञ्जिस्स, अनापत्ति अरूपिये ।
 'इदं गहेत्वा देही' ति, वदतो पि च पञ्चहि ॥७२२॥
 20 सेसं अनन्तरेनेव, समुट्टानादिकं समं ।
 इदं क्रियसमुट्टानं, अयमेव विसेसता ॥७२३॥

B. 69

20

१०. कयविककयकथा

कप्पियं कप्पियेनेव, परिवत्तयतो पन ।
 होति निस्सगियापत्ति, ठपेत्वा सहधम्मिके ॥७२४॥

अकप्पियस्स वत्थुस्स, तेनेव परिवत्तनं ।
 न गच्छतीति निदिट्ठं, कयविककयसङ्गहं ॥७२५॥
 तस्मा मातापितूनं पि, वत्थुं यं किञ्चि कप्पियं ।
 “इदं^१ देहिमिना ही” ति, वदतो पन दुक्कटं ॥७२६॥
 सकं वा देति चे भण्डं, एवं वत्वान मातुया ।
 मातुया वा तथा भण्डं, सयं गण्हाति दुक्कटं ॥७२७॥
 सहत्थं परभण्डस्मि, परहत्थञ्च अत्तनो ।
 भण्डके पन सम्पत्ते, निस्सग्गियमुदीरितं ॥७२८॥
 “गहेत्वा वा इदं नाम, भुञ्जित्वा भोजनं^२ इमं ।
 इदं नाम करोही” ति, वत्तुं पन न वट्ठति ॥७२९॥
 विघासादमथञ्जं वा, “भुञ्जित्वा भोजनं^३ इमं ।
 छल्लि वा पन वल्लि वा, कट्ठं वा दारुमेव वा ॥७३०॥
 आहरा” ति वदन्तस्स, वत्थूनं गणनावसा ।
 होन्ति आपत्तियो तस्स, भिक्खुनो कयविककये ॥७३१॥
 “इमञ्च यागुं पिव भुञ्ज भत्तं,
 भुत्तोसि भुञ्जिस्ससि भुञ्जसीदं ।
 भत्तं इदं^४ नाम करोहि कम्मं,”
 इच्चेव वत्तुं पन वट्ठतेव ॥७३२॥
 भूमिया सोधने वा पि, लिम्पने वत्थधोवने ।
 एत्थ किञ्चि पि^५ नत्थञ्जं, भण्डं निस्सज्जितब्बकं ॥७३३॥

5

S. 48

10

R. 53

15

B. 70

20

१. इमं—म०; इदं—सी० ।
२. ओदनं—म०, सी० ।
३. ओदनं—म०, सी० ।
४. इमं—म०; इदं—सी० ।
५. किञ्चापि—म०; किञ्चि पि०—सी० ।

निस्सग्गिये च वत्थुम्हि, नट्टे भुत्ते पि वा यथा ।
 देसेतब्बा व आपत्ति, देसेतब्बा तथा अयं ॥७३४॥
 इमिना च^१ इमं नाम, गहेत्वा देहि मे^२ इति ।
 आचिक्खति अनापत्ति, ठपेत्वा भण्डसामिकं ॥७३५॥
 ५ “इदं ममत्थि अत्थो मे, इमिना” ति च भासतो ।
 सेसं अनन्तरेनेव, समुट्ठानादिना^३ समं ॥७३६॥

✽एळकलोमवग्गो निट्ठितो ।

(३) पत्तवग्गो

१. पठमपत्तकथा

मत्तिकायोमया पत्ता, कप्पिया जातितो दुवे ।
 तयो पत्तस्स वण्णा तु, उक्कट्ठो मज्झिमोमको ॥७३७॥
 द्विन्नं तण्डुलनाळीनं, भत्तं मगधनाळिया ।
 १० खादनञ्च चतुब्भागं, व्यञ्जनञ्च तदूपियं ॥७३८॥
 उक्कट्ठो नाम सो पत्तो, यो तं सब्बं तु गण्हति ।
 मज्झिमो तस्सुपड्डो व^३, तदुपड्डो व^४ ओनको ॥७३९॥
 उक्कट्ठस्स च उक्कट्ठो, तस्सेवोमक-मज्झिमो^५ ।
 एवं मज्झिम-ओमेसु, नव पत्ता भवन्ति हि ॥७४०॥

१. व—म०; च—सी० ।

२. समुट्ठानादिकं—म०; समुट्ठानादिना—सी० ।

✽ म पोत्थके ‘कोसियवग्गो’ ति दिस्सति । रो० पोत्थके पन
 ‘एळकलोमवग्गो’ ति दिस्सति ।

३. च—म०; व—सी० ।

४. च—म०; व—सी० ।

५. मज्झिमा—म०; मज्झिमो—सी० ।

उक्कट्ठुक्कट्ठो तेसु, अपत्तो ओमको मतो ।
तस्मा नापि अधिद्वानं, गच्छन्ति न^१ विकप्पनं ॥७४१॥

सेसं सत्तविधं पत्तं पत्तलक्खणसंयुत्तं ।
अधिद्वाय विकप्पेत्वा, परिभुञ्जेय्य पण्डितो ॥७४२॥

दसाहपरमं कालं, धारेय्यो अतिरेकको^२ ।
अतिक्कामयतो पत्तं, तञ्चिह निस्सग्गियं सिया ॥७४३॥

5 S. 49
B. 71

यं पत्तं न विकप्पेति, यं नाधिद्वेति वा पन ।
विनयञ्ज्जहि सो पत्तो, अतिरेको ति वण्णितो ॥७४४॥

वत्तब्बं तु “इमं पत्तं, अधिद्वामी” ति सम्मुखे ।
एतं पत्तं” ति दूरस्मि, पच्चुद्धारे पयं^३ नयो ॥७४५॥

10

आभोगं मनसा कत्वा, कत्वा कायविकारकं ।
कायेन पि च पत्तस्स, अधिद्वानं पकासितं ॥७४६॥

पत्तो जहतधिद्वानं^४, दान-भेदा च^५ नासतो ।
विब्भमुद्धार- पच्चक्ख- परिवत्तन- गाहतो ॥७४७॥

कङ्गुसिथप्पमाणेन, खेनाधिद्वानमुज्झति ।
पिदहित्वा अद्विद्वेय्य, अयोचुण्णेन वाणिया ॥७४८॥

15

यो हि निस्सग्गियं पत्तं, अनिस्सज्जेव भुञ्जति ।
दुक्कटं तस्स निद्विट्ठं, भुत्वा धोवन-धोवने ॥७४९॥

सुवण्ण-मणिपत्तो च, वेळुरिया-फळिकुम्भवो ।
काच-कंसमयो पत्तो, तिपु-सीसमयो पि च ॥७५०॥

20

१. न गच्छन्ति — म०; गच्छति न — सी० ।
२. अतिरेकतो — म०; अतिरेकको — सी० ।
३. पयं — म०; पयं — सी० ।
४. जहाति — म०; जहत — सी० ।
५. दान-भेदक — म०; दान-भेदा च — सी० ।

- तथा दारुमयो पत्तो, तम्ब-सज्जुमयो पि च ।
 एकादसविधो पत्तो, वुत्तो दुक्कट-वत्थुको ॥७५१॥
- घट-सीसकटाहो च, तुम्बच्चस्सानुलोमिकं ।
 तम्बलोहमयं तत्थ, थालकं पन वट्टति ॥७५२॥
- 5 फलिक-काच-कण्णानं, तट्टकादीनि^१ कानीचि ।
 पुग्गलस्स न वट्टन्ति, वट्टन्ति गिहि-सङ्घिका ॥७५३॥
- यं किञ्चि सोदकं पत्तं, पटिसामेय्य दुक्कटं ।
 साधुकं वोदकं कत्वा, पटिसामेय्य पण्डितो ॥७५४॥
- B. 72 भिक्खुनो सोदकं पत्तं, ओतापेतुं न वट्टति ।
 10 उण्हे न निदहेतब्बो, निदहन्तस्स दुक्कटं ॥७५५॥
- मीढन्ते^२ परिभण्डन्ते, ठपेतुं न च वट्टति ।
 मीढिया^३ परिभण्डे वा, वित्थिण्णे पन वट्टति ॥७५६॥
- दारु-आधारके पत्ते, द्वे ठपेतुं पि वट्टति ।
 अयमेव नयो दण्ड-भूमि-आधारकेसु पि ॥७५७॥
- 15 तट्टिकाय पि चोळे वा, पोत्थके कटसारके ।
 परिभण्डकतायापि, भूमियं वालुकासु वा ॥७५८॥
- R. 55 तथारूपासु सुद्धासु, ठपेतुं पन वट्टति ।
 सरजाय ठपेन्तस्स, दुक्कटं खरभूमिया ॥७५९॥
- S. 50 दण्डे वा नागदन्ते वा, लग्गेतुं पि न वट्टति ।
 20 छत्तङ्ग-मच्च-पीठेसु, ठपेन्तस्स च दुक्कटं ॥७६०॥
- अटनीसु हि बन्धित्वा, ओलम्बेतुं पि वट्टति ।
 बन्धित्वा पि न मच्चस्स, ठपेतुं परिवट्टति ॥७६१॥

१. तट्टिकादिनि—म०; कटकादीनि—सी० ।

२. मिड्ढन्ते—म०; मीढन्ते—सी० ।

३. मिड्ढिया—म०; मीढिया—सी० ।

मञ्चपोठट्टके पत्तं, ठपेतुं पन वट्टति ।
भत्तपूरो पि वा छत्ते, ठपेतुं न च वट्टति ॥७६२॥

तथो भाणवारा निट्ठिता ।

कवाटं न पणामेय्य, पत्तहत्थो सचे पन ।
येन केनचि अङ्गेन, पणामेय्यस्स दुक्कटं ॥७६३॥

न नीहरेय्य पत्तेन, चलकानट्टिकानि वा ।
उच्चिट्टमुदकं वा पि, नीहरन्तस्स दुक्कटं ॥७६४॥

5

पत्तं पटिग्गहं कत्वा, धोवितुं हत्थमेव वा ।
मुखतो नीहटं पत्ते, ठपेतुं न च वट्टति ॥७६५॥

अनापत्ति दसाहस्स, अन्तो येव च यो पन ।
अधिट्टेति विकप्पेति, विस्सज्जेति विनस्सति ॥७६६॥

B. 73

10

पठमस्स हि पत्तस्स, पठमेन महेसिना ।
समुट्ठानादयो सब्बे, कठिनेन समा मता ॥७६७॥

२. दुतियपत्तकथा

पञ्चबन्धन-ऊनस्मि, पत्ते सति च यो पन ।
विज्जापेय्य नवं पत्तं, तस्स निस्सग्गियं सिया ॥७६८॥

15

बन्धनं एकमुट्ठित्तं, द्वङ्गुलाय च राजिया ।
बन्धनानि च चत्तारि, तथाट्टङ्गुलराजिया ॥७६९॥

पञ्च वा राजियो यस्स, एका वा पि दसङ्गुला ।
अपत्तो नामयं पत्तो, विज्जापेय्य ततो परं ॥७७०॥

अयोपत्तो अनेकेहि, लोहमण्डलकेहि वा ।
बद्धो वट्टति मट्टो व^१, अयोचुण्णेन वाणिया ॥७७१॥

20

R. 56 5

S. 51
B, 74

10

15

20

पत्तं सङ्घस्स निस्सट्ठं, तस्स निस्सग्गियं पन ।
 अनुकम्पाय तं तस्मि, अण्हन्तस्स दुक्कटं ॥७७२॥
 दीयमाने तु पत्तस्मि, यस्स सो न च रुच्चति ।
 अप्पिच्छताय वा पत्तं, तं न गण्हाति वट्ठति ॥७७३॥
 अपत्तस्स तु भिक्खुस्स, न दातब्बो ति दीपितो ।
 तत्थ यो पत्तपरियन्तो, सो देय्यो तस्स भिक्खुनो ॥७७४॥
 सचे सो तं जिगुच्छन्तो, अप्पदेसे ठपेति वा ।
 विस्सज्जेति अभोगेन, परिभुञ्जति दुक्कटं ॥७७५॥
 नट्ठे भिन्ने पि वा पत्ते, अनापत्ति पकासिता ।
 अत्तनो जातकादीनं, गण्हतो वा धनेन वा ॥७७६॥
 सञ्चरित्त-समुट्ठानं, क्रिया^१ पण्णत्तिवज्जकं ।
 कायकम्मं वचीकम्मं, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥७७७॥

३. भेसज्जसिक्खापदकथा

सप्पि-आदिं पुरेभत्तं, भेसज्जं पतिगय्ह तं^२ ।
 सामिसं पि पुरेभत्तं, परिभुञ्जति वट्ठति ॥७७८॥
 ततो पट्ठाय सत्ताहं, तं वट्ठति निरामिसं ।
 सत्ताहातिक्कमेनस्स^३, निस्सग्गियमुदीरितं ॥७७९॥
 पच्छाभत्तं पि गण्हित्वा, कत्वा सन्निधिकारकं ।
 सायतो पन सत्ताहं, वट्ठतेव निरामिसं ॥७८०॥
 पुरेभत्तं पि पच्छा वा, सयमुग्गहितं पन ।
 सरीरभोगे नेतब्बं, सायितुं न च वट्ठति ॥७८१॥

१. क्रियं—म०; क्रिया—सी० ।

२. हि—म०; तं—सी० ।

३. सत्ताहातिक्कमेतस्स—म०; सत्तोहातिक्कमेतस्स—सी० ।

नवनीतं पुरेभत्तं, भिक्खुना गहितं सचे ।
तापेत्वानुपसम्पन्नो, देति वट्टति सामिसं ॥७८२॥

सयं तापेति चे भिक्खु, सत्ताहं पि निरामिसं ।
तापनं नवनीतस्स, सामपाको न होति सो ॥७८३॥

पच्छाभत्तं गहेत्वा चे, येन केनचि तापितं ।
वट्टतेव च तं सप्पि, सत्ताहं पि निरामिसं ॥७८४॥

5

खीरं दधि वा पि^१ पटिग्गहेत्वा,
सयं पुरेभत्तमत्थो करोति ।

सप्पि पुरेभत्तकमेव तस्स,
निरामिसं वट्टति भिक्खुनो तं ॥७८५॥

10

पच्छाभत्तकतो उद्धं, तं न वट्टति सायितुं ।
सवत्थुकस्स सप्पिस्स, गहितत्ता व भिक्खुनो ॥७८६॥

सत्ताहातिक्कमे पिस्स, न दोसो कोचि विज्जति ।
पटिग्गहेत्वा तानीति, वुत्तत्ता हि महेसिना ॥७८७॥

B. 75

यथा कप्पियसप्पिम्हि, निस्सगियमुदीरितं ।
तथाकप्पियसप्पिम्हि, दुक्कटं परिदीपितं ॥७८८॥

15 R. 57

सब्बाकप्पियमंसानं, वज्जेत्वा मंसमेव च ।
खीरं दधि च सप्पि च, नवनीतञ्च वट्टति ॥७८९॥

येसं कप्पति मंसञ्छि, तेसं सप्पी ति किं इदं ।
पणीतभोजनस्सापि, तथा सत्ताहकालिके ॥७९०॥

20

निस्सगियस्स वत्थूनं, परिच्छेद-नियामनं ।
न चाकप्पियमंसानं, सप्पि-आदि-निवारणं^२ ॥७९१॥

S. 52

१. चापि—म०; वापि—सी० ।

२. निवारितं—म०; निवारणं—सी० ।

नवनीते पि सप्पिम्हि, गहितुग्गहितादिके ।
सब्बो वुत्तनयेनेव, वेदितब्बो विनिच्छयो ॥७९२॥

तेलभिक्षाय भिक्खूनं, पविट्ठानं उपासका ।
तेलं वा नवनीतं वा, सप्पि वा आकिरन्ति हि ॥७९३॥

5 भत्तसित्थानि वा तत्थ, तण्डुला वा भवन्ति चे ।
आदिच्चपक्कं संसत्तं^१, होति सत्ताहकालिकं ॥७९४॥

तिल-सासपतेलं वा, मधुकेरण्डतेलकं ।
गहितं तु पुरेभत्तं, सामिसं पि निरामिसं ॥७९५॥

10 पच्छाभत्तकतो उद्धं, सायितब्बं निरामिसं ।
सत्ताहातिक्कमे तेसं, वसा निस्सग्गियं सिया ॥७९६॥

एरण्ड-मधुकट्टीनि, सासपे पि च अत्तना^२ ।
गहेत्वा कततेलम्पि, होति सत्ताहकालिकं ॥७९७॥

यावजीविकवत्थुत्ता, तेसं तिण्णं पि भिक्खुनो ।
सवत्थु-गहणे तस्स, काचापत्ति न विज्जति ॥७९८॥

B. 76 15

अत्तना यं कतं तेलं, तं वट्ठति निरामिसं ।
सत्ताहातिक्कमेनस्स, होति निस्सग्गियं पन ॥७९९॥

दुक्कटं सासपादीनं, तेलत्थायेव भिक्खुना ।
गहेत्वा ठपितानं तु, सत्ताहातिक्कमे सिया ॥८००॥

20

नाळिकेर-करञ्जानं, तेलं कुरवकस्स च ।
निम्ब-कोसम्बकानञ्च, तेलं भल्लातकस्स च ॥८०१॥

इच्चेवमादिकं सब्बं, अवुत्तं पाळियं पन ।
गहेत्वा निक्खिपन्तस्स, दुक्कटं समयच्चये ॥८०२॥

१. संसट्ठं—म०; संसत्तं—सी० ।

२. सासपादीनि चत्तना—म०; सासपे च अत्तना—सी० ।

यावकालिकभेदञ्च यावजीविकमेव^१ च ।
विदित्वा सेसमेत्यापि, सप्पिना सदिसं नये^२ ॥८०३॥
अच्छ-मच्छ-वराहानं, सुसुका-गद्रभस्स च ।
वसानं पन पञ्चन्तं, तेलं पञ्चविधं भवे ॥८०४॥
सब्बमेव वसातेलं, कप्पियाकप्पियस्स च ।
मनुस्सानं वसातेलं, ठपेत्वा पन वट्टति ॥८०५॥
वसं पटिग्गहेत्वान, पुरेभत्तं पनत्तना ।
पक्कं वट्टति संसत्तं^३, सत्ताहं पि निरामिसं ॥८०६॥
सचे अनुपसम्पन्नो, कत्वा तं देति वट्टति ।
सामिसं पि पुरेभत्तं, ततो उद्धं निरामिसं ॥८०७॥
पटिग्गहेतुं कातुं वा, पच्छाभत्तं न वट्टति ।
सेसो वुत्तनयेनेव, वेदितब्बो विभाविना ॥८०८॥
गहितञ्चिह पुरेभत्तं, मधुं मधुकरीकतं ।
वट्टतेव पुरेभत्तं, सामिसं पि निरामिसं ॥८०९॥
पच्छाभत्तकतो उद्धं, सत्ताहं पि निरामिसं ।
सत्ताहातिक्कमे दोसो, वत्थूनं गणनावसा ॥८१०॥
उच्छुम्हा पन निब्बत्तं, पक्कापक्कं घनाघनं ।
रसादि पन तं सब्बं, फाणितं ति पवुच्चति ॥८११॥
फाणितं तं^४ पुरेभत्तं, गहितं पन वट्टति ।
सामिसं पि पुरेभत्तं, ततो उद्धं निरामिसं ॥८१२॥
असंसत्तेन उच्छुस्स, रसेन कत-फाणितं ।
गहितेन पुरेभत्तं, तदहे व निरामिसं ॥८१३॥

R. 58

5

10

S. 53

15 B. 77

20

१. यावजीविकमेव—म०; यावजीविकमेव—सी० ।

२. सदिसो नयो—म०; सदिसं नये—सी० ।

३. संसट्टं—म०; संसत्तं—सी० ।

४. तु—म०; तं—सी० ।

उच्छुं पटिगहेत्वान्, कते पेस नयो मतो ।
पच्छाभक्तकतो उद्धं, तं न वट्टति सायितुं ॥८१४॥

गहितत्ता सवत्थुस्स, सत्ताहातिकमे पि च ।
होति तस्स अनापत्ति, पच्छाभक्तकते पि च ॥८१५॥

5 संसत्तच्च^१ पुरेभत्तं, गहितं तमुपासको ।
तदहं^२ देति चे कत्वा, सामिसं पि च वट्टति ॥८१६॥

संसत्थेन^३ पुरेभत्तं, गहितेन सयं कतं ।
पच्छाभक्तकतच्चापि, सत्ताहं पि निरामिसं ॥८१७॥

10 कतं मधुकपुप्फानं, फाणितं सीतवारिना ।
सामिसं पि पुरेभत्तं, ततो उद्धं निरामिसं ॥८१८॥

R. 59

सत्ताहातिकमे पिस्स, दुक्कटं परिदीपितं ।
पक्खपित्वा कतं खीरं, होति तं यावकालिकं ॥८१९॥

फलानं पन सब्बेसं, यावकालिकसञ्जिनं ।
यावकालिकमिच्चेव, फाणितं परिदीपितं ॥८२०॥

15

पच्छाभत्तं पि भिक्खुस्स, पच्चये सति केवलं ।
कालिका पन वट्टन्ति, पुरेभत्तं यथासुखं ॥८२१॥

लभित्वा पन निस्सट्ठं, तं तु सत्ताहकालिकं ।
अरु-आदीनि मक्खेतुं, सायितुं वा न वट्टति ॥८२२॥

B. 78

20

अञ्जस्स पन भिक्खुस्स, कायभोगो व^४ वट्टति ।
चजित्वा निरपेक्खो व, लभित्वा पुन सायितुं ॥८२३॥

१. संसट्ठच्च—म०; संसत्तच्च—सी० ।

२. तदहे—म०; तदहं—सी० ।

३. संसट्ठेन—म०; संसत्थेन—सी० ।

४. कायभोगे च—म०; कायभोगे व—सी० ।

अनापत्ति अधिट्ठेति, विस्सज्जेति विनस्सति ।
अच्छिन्दित्वा च विस्सासं, गण्हतुम्मत्तकादिनो ॥८२४॥
समुट्ठानादयो सब्बे, कठिनेन समा मत्ता ।
सदा कठिनचित्तेन, पठमेनेव सत्थुना ॥८२५॥

S. 54

४. वस्सिकसाटिककथा

मासो सेसो ति गिम्हानं, परियेसेय्य साटिकं ।
अड्डुमासो व सेसो ति, कत्वा परिदहे बुधो ॥८२६॥
कत्वा पन सतुप्पादं, वस्ससाटिकचीवरं ।
निप्फादेन्तस्स भिक्खुस्स, समये पिट्ठिसम्मते ॥८२७॥
होति निस्सगियापत्ति, जातकाञ्जातकादिनो ।
तेसु येव च विज्जति, कत्वा निप्फादने तथा ॥८२८॥
कत्वा पन सतुप्पादं, समये कुच्छिसज्जिते ।
निप्फादेन्तस्स भिक्खुस्स, वत्थमज्जतकादिनो ॥८२९॥
तस्सादिन्नकपुब्बेसु, वत्तभेदेन दुक्कटं ।
करोतो तत्र विज्जति, निस्सगियमुदीरितं ॥८३०॥
ओवस्सापेति चे कायं, नग्गो सति पि चीवरे ।
न्हानस्स परियोसाने, दुक्कटं विवटङ्गणे ॥८३१॥
ऊनके पन मासस्मिं, अतिरेको ति सज्जिनो ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥८३२॥
अच्छिन्नचीवरस्सापि, अनापत्तापदासु पि ।
न्हानकोट्टक-वापिसु, न्हायन्तस्स* भिक्खुनो ॥८३३॥
सञ्चरित्तसमुट्ठानं, क्रिया' पण्णत्तिवज्जकं ।
कायकम्मं वचीकम्मं, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥८३४॥

5

10

15

20

B. 79

* म० पोत्थके 'च' सट्ठो दिस्सति । रो० पोत्थके पन न दिस्सति ।

१. क्रियं—म०; क्रिया—सी० ।

५. चीवरच्छिन्नकथा^१

R. 60

सामं तु चीवरं दत्वा, अच्छिन्दन्तस्स तं पुन ।
सकसञ्जाय भिक्खुस्स, तस्स निस्सग्गियं सिया ॥८३५॥

एका येव पनापत्ति, एकमच्छिन्दतो सिया ।
बहूनि एकाबद्धानि,, अच्छिन्दन्तस्स वा तथा ॥८३६॥

5

विसुं ठितानि एकेक-माहरापयतो पन ।
वत्थानं गणनायस्स, आपत्तिगणना सिया ॥८३७॥

“मया दिन्नानि सब्बानि, आहरा” ति च भासतो ।
एकेन वचनेनेव, होन्ति आपत्तियो बहू ॥८३८॥

10

आणापेति सचे अञ्जं, भिक्खुं ‘गण्हा’ ति चीवरं ।
बहूनि गण्हाणत्तो, एकं पाचित्तियं सिया ॥८३९॥

“मया दिन्नानि सब्बानि, गण्हा” ति वदतो पन ।
एकायस्स च वाचाय, आणापेन्तस्स दुक्कटं^२ ॥८४०॥

S. 55

“सङ्घाटिमुत्तरासङ्गं, गण्ह गण्हा” ति भासतो ।
होति वाचाय वाचाय, आणापेन्तस्स दुक्कटं^२ ॥८४१॥

15

विकप्पनूपगं किञ्चि, ठपेत्वा पच्छिमं परं ।
अञ्जं पन परिवखारं, छिन्दापेन्तस्स दुक्कटं ॥८४२॥

ठपेत्वा उपसम्पन्नं, अञ्जेसं चीवरादिकं ।
अच्छिन्दतो पि भिक्खुस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥८४३॥

20

एवं अनुपसम्पन्ने, उपसम्पन्नसञ्जिनो ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, अछिन्दन्तस्स दुक्कटं ॥८४४॥

B. 80

सो वा देति सचे तुट्ठो, दुट्ठो विस्सासमेव वा ।
गण्हतो पि अनापत्ति, तथा उम्मत्तकादिनो ॥८४५॥

१. चीवरच्छिन्दनकथा—म०, सी० ।

२. होन्ति आपत्तियो बहू—म०; आणापेन्तस्स दुक्कटं—सी० ।

अदिन्नादानतुल्या व, समुट्टानादयो नया ।
अञ्जत्र वेदनायेत्थ, होति सा दुक्खवेदना ॥८४६॥

६. सुत्तविञ्जत्तिकथा

विञ्जापेत्वा सचे सुत्तं, छब्बिधं सानुलोमिकं ।
चीवरं तन्तवायेहि, वायापेति न वट्टति ॥८४७॥

सामं विञ्जापितं सुत्तं, अकप्पियमुदीरितं ।
तन्तवायो पि विञ्जत्तो, तथा अञ्जातकादिको ॥८४८॥

5

विञ्जत्त-तन्तवायेन, सुत्तेनाकप्पियेन च ।
चीवरं वायपेन्तस्स, निस्सगियमुदीरितं ॥८४९॥

विदत्थिमत्ते दीघेन, हत्थमत्ते तिरीयतो ।
वीते निस्सगियं वुत्तं, फलके फलके पि च ॥८५०॥

R. 61

10

तेनेव कप्पियं सुत्तं, वायापेन्तस्स दुक्कटं ।
तत्थेव तन्तवायेन, कप्पियेन अकप्पियं ॥८५१॥

एकन्तरिकतो वा पि, दीघतो वा तिरीयतो ।
कप्पियाकप्पियेहेव, वीते सुत्तेहि दुक्कटं ॥८५२॥

कप्पियाकप्पियेहेव, तन्तवायेहि चे' कते ।
कप्पियाकप्पियं सुत्तं, मिस्सेत्वा तस्स दुक्कटं ॥८५३॥

15

सचे अकप्पियं सुत्तं, वारेनेव विनन्ति चे ।
दस्सेत्वा व परिच्छेदं, अकप्पियविते पन ॥८५४॥

पाचित्तियं पमाणस्मि, तदूने दुक्कटं सिया ।
इतरेन विते वत्थे, उभयत्थेव दुक्कटं ॥८५५॥

20

द्वे पि वेमं गहेत्वा वा, एकतो व विनन्ति चे ।
फलके फलके तस्स, दुक्कटं परिदीपितं ॥८५६॥

B. 81

S. 56

एतेनेव उपायेन, भेदे सब्बत्थ साधुकं ।
आपत्तिभेदो विञ्जेय्यो, विञ्जुना विनयञ्जुना ॥८५७॥

कप्पियो तन्तवायो पि, सचे सुत्तं पि कप्पियं ।
चीवरं वायपेन्तस्स, अनापत्ति पकासिता ॥८५८॥

5

अनापत्ति परिस्सावे, आयोगे अंसवट्टके ।
समुट्ठानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥८५९॥

७. पेसकारकथा

अप्पवारितञ्जातीनं, तन्तवाये समेच्च चे ।
विकप्पं चीवरे भिक्खु, आपज्जति न वट्टति ॥८६०॥

10

दीघायतप्पितत्थाय, सुत्तवड्डनके कते ।
भिक्खु निस्सग्गियापत्ति, आपज्जति न संसयो ॥८६१॥

भिक्खुनो जातकादीनं, तन्तवायेसु अत्तनो ।
धनेनञ्जस्स चत्थाय, अनापत्ति विनिद्दिसे ॥८६२॥

वायापेन्तस्स अप्पगधं, महगधं कत्तुकामिनो ।
तथा उम्मत्तकादीनं, सेसं वुत्तमनन्तरे ॥८६३॥

८. अच्छेकचीवरकथा

R. 62 15

वस्सं वुत्थे यमुद्दिस्स, भिक्खू दीयति चीवरं ।
पवारणाय पुब्बे व, तं होतच्चेकचीवरं ॥८६४॥

पुरे पवारणायेव, भाजेत्वा यदि गय्हति ।
वस्सच्छेदो न कातब्बो, सङ्घिकं तं करोति चे ॥८६५॥

B. 82

20

अनापत्ति अधिट्ठेति, अन्तो-समयमेव तं ।
विस्सज्जेति विकप्पेति, विनस्सति च डय्हति ॥८६६॥

तस्सच्चायिकवत्थस्स, कठिने तु अनत्थते ।
परिहारेकमासो व, दासाहपरमो मतो ॥८६७॥

अत्थते कठिने तस्स, पञ्च मासा पकासिता ।
परिहारो मुनिन्देन, दसाहपरमा पन ॥८६८॥
समुट्टानादयो सव्वे, कठिनेन समा मता ।
पठमेनाक्रियाचित्तं, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥८६९॥

९. सासङ्ककथा

वसित्वा पन चे भिक्खु, पुब्ब-कत्तिकपुण्णमं ।
ठपेत्वा चीवरं गामे, पच्चये सति तादिसे ॥८७०॥
छारत्तपरमं तेन, वसितब्बं विना ततो ।
उत्तरिं वसतो दोसो, विना सङ्खस्स सम्मुत्ति ॥८७१॥
कत्तिके येव मासस्मिं, पठमाय पवारितो ।
पच्छिमेन पमाणेन, युत्ते सासङ्कसम्मते ॥८७२॥
सेनासने वसन्तो व, ठपेतुं एकचीवरं ।
चतुरङ्गसमायोगे, लभतीति पकासितो ॥८७३॥
यं गामं गोचरं कत्वा, भिक्खु आरञ्जके वसे ।
तस्मिं गामे ठतेतुं तं, मासं एकं तु वट्ठति ॥८७४॥
अञ्जत्थेव वसन्तस्स, छारत्तपरमं मतं ।
अयमस्स अधिप्पायो, पटिच्छन्नो पकासितो ॥८७५॥
सेनासनमथागन्त्वा, सत्तमं अरुणं पन ।
उट्ठापेतुं विदूरत्ता, असक्कोन्तस्स भिक्खुनो ॥८७६॥
गामसीमम्पि वा गन्त्वा, वसित्वा यत्थ कत्थचि ।
चीवरस्स पवत्ति सो, जत्वा गच्छति वट्ठति ॥८७७॥
एवञ्चापि असक्कोन्तो, जत्वा तत्थेव पण्डितो ।
खिप्पं पच्चुद्धरे ठाने, अतिरेके हि तिट्ठति ॥८७८॥
विस्सज्जेति अनापत्ति, विनस्सति च ड्हति ।
अच्छिन्दने च विस्सासे, भिक्खुसम्मृतिया पि वा ॥८७९॥

5

S 57

10

15

B. 83

20

R. 63

समुद्धानादयो सब्बे, कठिनेन समा मता ।
द्रुतियेन मुनिन्देन, तेन सासङ्कसम्मते ॥८८०॥

१०. परिणतकथा

जानं परिणतं लाभं, भिक्खु सङ्खस्स यो पन ।
अत्तनो परिणामेय्य, तस्स निस्सग्गियं सिया ॥८८१॥

5

सच्चे 'अञ्जस्स देही' ति, परिणामेति भिक्खुनो ।
सुद्धिकं सुद्धचित्तेन, पाचित्तियमुदीरितं ॥८८२॥

चोवरं वा परस्सेकं, एकं वा पन अत्तनो ।
परिणामेय्य चे सद्धि, द्वे पि पाचित्तियो सियुं ॥८८३॥

10

सङ्खस्स पन यं दिन्नं, तं गहेतुं न वट्टति ।
सङ्खस्सेव पदातब्बो, अदेन्तस्स पराजयो ॥८८४॥

चेतियस्स च सङ्खस्स, पुग्गलस्स पि वा पन ।
अञ्जस्स पोण-मञ्जस्स, परिणामेय्य दुक्कटं ८८५॥

यो पनन्तमसो भिक्खु, सुनखस्स पि ओणतं ।
सुनखस्स पनञ्जस्स, परिणामेय्य दुक्कटं ॥८८६॥

B. 84 15

इदञ्चि तिसमुद्धानं, क्रिया^१ सञ्जाविमोक्खकं ।
कायकम्मं वचीकम्मं, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥८८७॥

पत्तबग्गो निट्ठितो

S 58

ते नेकवत्तुग्ग-तरङ्गमालं,
सीलन्तमापत्ति-विपत्ति-गाहं ।

तरन्ति पञ्जत्ति-महासमुद्दं,
विनिच्छयं ये पनिमं तरन्ति ॥८८८॥

20

इति विनयविनिच्छये निस्सग्गिय-कथा निट्ठिता ।

१. क्रियं—म०; क्रिया—सी० ।

५ पाचित्तिय-कथा

(१) मुसावादवगो

१. सम्पजानमुसावादकथा

सम्पजानमुसावादे, पाचित्तियमुदीरितं ।
दवा रवा भणन्तस्स, न दोसुम्मत्तकादिनो ॥८८९॥
अञ्जत्थापत्तियो पञ्च, मुसावादस्स कारणा ।
समुट्ठानादयो सब्बे, अदिन्नादान-तुल्यका ॥८९०॥

R. 64

२. ओमसवादकथा

जाति-आदिषु वुत्तेसु, दसस्वक्कोसवत्थुसु ।
भूतेन वा अभूतेन, येन केनचि वत्थुना ॥८९१॥
याय कायचि भासाय, हत्थमुट्ठाय वा पन ।
पाराजिकं अनापन्नं, भिक्खुं मापन्नमेव वा ॥८९२॥
अञ्जत्रञ्जापदेसेन, ओमसन्तस्स भिक्खुनो ।
तस्स पाचित्तियापत्ति, सम्बुद्धेन पकासिता ॥८९३॥
तेहेवञ्जापदेसेन, पाळिमुत्त-पदेहि पि ।
सब्बत्थानुपसम्पन्नं, अक्कोसन्तस्स दुक्कटं ॥८९४॥
अनक्कोसितुकामस्स, केवलं दवकम्यता ।
वदतो पन सब्बत्थ, दुब्भासितमुदीरितं ॥८९५॥
पविट्ठानुपसम्पन्न-ट्ठाने इध च भिक्खुनी ।
अनापत्ति पुरक्खत्वा, अत्थ-धम्मानुसासिनि ॥८९६॥
वदतो पन भिक्खुस्स, समुट्ठानादयो नया ।
अनन्तरसमा वुत्ता, दुक्खा होतेत्थ वेदना ॥८९७॥

5

10

B. 85

15

३. पेसुञ्जकथा

आपत्ति भिक्खुपेसुञ्जे, दुविधाकारतो सिया ।

अत्तनो पियकामस्स, परभेदत्थिनो पि वा ॥८९८॥

अक्कोसन्तस्स परियाय-पाळिमुत्तनयेहि च ।

वचनस्सुपसंहारे, होति आपत्ति दुक्कटं ॥८९९॥

5

तथा अनुपसम्पन्न^१, अक्कोसं हरतो पि च ।

ठिता अनुपसम्पन्न-ट्टाने इध च भिक्खुनी ॥९००॥

R. 65

S. 59

न चेव पियकामस्स, न च भेदत्थिनो पि वा ।

पापानं गरहत्थाय, वदन्तस्स च भिक्खुनो ॥९०१॥

तथा उम्मत्तकादीनं, अनापत्तोति दीपिता ।

10

समुट्टानादयो सब्बे, अदिन्नादानसादिसा ॥९०२॥

४. पदसोधम्मकथा

ठपेट्वा भिक्खुनिं भिक्खुं, अञ्जेन पिटकत्तयं ।

धम्मं सह भणन्तस्स, तस्स पाचित्तियं सिया ॥९०३॥

B. 86

राजोवादादयो वुत्ता, महापच्चरियादिसु ।

अनारूकहेसु सङ्गीतिं, आपत्तिजनका ति हि ॥९०४॥

15

दुक्कटं होति भिक्खुस्मि, तथा भिक्खुनिया पि च ।

भिक्खुस्सानुपसम्पन्न-सञ्जिनो विमतिस्स वा ॥९०५॥

एकतो उद्दिसापेति, सज्झायं वा करोति यो ।

भणन्तं पगुणं गन्थं, ओसारेति^२ च यो पन ॥९०६॥

तस्स चानुपसम्पन्न-सन्तिके गण्हतो पि च ।

20

उद्देसं तु अनापत्ति, भणने तेन एकतो ॥९०७॥

१. अनुपसम्पन्न—म०; अनुपसम्पन्नस्स—सी० ।

२. ओपातेति—म०; ओसारेति—सी० ।

वाचतो व' समुट्ठाति, वाचाचित्तद्वया पि च ।
समुट्ठानमिदं वुत्तं, पदसोधम्मसञ्जितं ॥९०८॥

५. पठमसहसेय्यकथा

सब्बच्छन्न-परिच्छन्ने, निपज्जेय्य सचे पन ।

येभ्य्येन परिच्छन्ने, छन्ने सेनासने पि वा ॥९०९॥

तिस्सन्नं पन रत्तीनं, उद्धं यो पन रत्तियं ।

5

ठपेत्वा भिक्खुमञ्जेन, तस्स पाचित्तियं सिया ॥९१०॥

वत्थु यं पन निदिट्ठं, मेथुनस्स पहोनकं ।

आपत्तन्तमसो^१ तेन, तिरच्छानगतेन पि ॥९११॥

निपन्ने उपसम्पन्ने, इतरो चे निपज्जति ।

इतरस्मि निपन्ने वा, सचे भिक्खु निपज्जति ॥९१२॥

10

उभिन्नं उट्ठहत्वा वा, निपज्जनपयोगतो ।

आपत्तानुपसम्पन्न-गणनाय पि वा सिया ॥९१३॥

सचे पिधाय वा गव्वं, निपज्जतपिधाय वा ।

आपत्तत्थङ्गते सुरिये, चतुत्थदिवसे सिया ॥९१४॥

दियड्ढुहत्थुब्बेधेन, पाकारचयनादिना ।

15 B. 87

परिविखत्तं पि तं सब्बं, परिविखत्तं ति वुच्चति ॥९१५॥

भिक्खुस्सन्तमसो दुस्स-कुटियं वसतो पि च ।

R. 66

सहसेय्याय आपत्ति, होतीति परिदीपितं^३ ॥९१६॥

सब्बच्छन्न- परिच्छन्न- येभ्य्यादिप्पभेदतो ।

S 60

सत्त पाचित्तियानेत्य, दट्ठव्वानि सुबुद्धिना ॥९१७॥

20

१. च—म०; वा—सी० ।

२. आपत्यन्तमसो—म०; आपत्तन्तमसो—सी० ।

३. परिदीपितो—म०; परिदीपितं—सो० ।

अडुच्छन्न-परिच्छन्ने, दुक्कटं परिदीपितं ।
सब्बचूलपरिच्छन्न-छन्नादीहि पि पञ्चधा ॥९१८॥

अनापत्तिं दित्तं वा, तिरत्तं वसतो सह ।
अरुणस्स पुरे येव, तत्तियाय च रत्तिया ॥९१९॥

5 निक्खमित्वा सयन्तस्स, पुन सद्धिञ्च भिक्खुनो ।
तथा सब्बापरिच्छन्न-सब्बच्छन्नादिके पि च ॥९२०॥
एवं अनुपसम्पन्ने, निपन्ने पि निसीदतो ।
सेसा एळकलोमेन, समुट्ठानादयो समा ॥९२१॥

६. दुतियसहसेय्यकथा

10 सचे तदहुजाताय, अपि यो मानुसित्थिया ।
सहसेय्यं पक्कपेय्य, तस्स पाचित्तियं सिया ॥९२२॥
दिस्समानकरूपाय, यक्खिया पेतिया सह ।
रत्तियं यो निपज्जेय्य, देविया पण्डकेन वा ॥९२३॥
मेथुन-वत्थुभूताय, तिरच्छानगतित्थिया ।
वत्थूनं गणनायस्स, होति आपत्तिं दुक्कटं ॥९२४॥
15 इधेकदिवसेनेव, आपत्तिं परिदीपिता ।
सेसो अनन्तरे वुत्त-सदिसो व विनिच्छयो ॥९२५॥

७. धम्मदेसनकथा

B. 88

उद्धं छप्पञ्चवाचाहि, विञ्जुं पुरिसविग्गहं ।
विना धम्मं भणन्तस्स, होति पाचित्ति इत्थिया ॥९२६॥
गाथापादो पनेको व, एकवाचा ति सञ्जितो ।
20 पदसो-धम्मं निद्दिट्ठं, धम्ममट्ठकथं पि वा ॥९२७॥
छन्नं उपरि वाचानं, पदादीनं वसा पन ।
देसेन्तस्स सियापत्ति, पदादिगणनाय च ॥९२८॥

निम्मिनित्वा ठितेनापि, सद्धिं पुरिसविग्गहं ।

यक्खेन पि च पेतेन, तिरच्छानगतेन पि ॥९२९॥

ठितस्स मातुगामस्स, धम्मं यो पन भासति ।

R. 67

छन्नं उपरि वाचानं, तस्स पाचित्तियं सिया ॥९३०॥

पुरिसे इत्थिसज्जिस्स, विमतिस्स च पण्डके ।

5

उत्तरि^१ छहि वाचाहि, वदतो होति दुक्कटं ॥९३१॥

इत्थिरूपं गहेत्वान, ठितानं भासतो पि च ।

दुक्कटं यक्खि-पेतीनं, तिरच्छानगतित्थिया ॥९३२॥

पुरिसे सति विज्जुस्मि, सयं उट्ठाया वा पुन ।

देसेन्तस्स निसीदित्वा, मातुगामस्स वा तथा ॥९३३॥

10 S. 61

अज्जिस्सा पुन अज्जिस्सा, इत्थिया भणतो पि च ।

छहि पञ्चहि वाचाहि, अनापत्ति पकासिता ॥९३४॥

पदसो-धम्मतुल्या व, समुट्ठानादयो मता ।

अयमेव विसेसो हि,^२ क्रियाक्रियमिदं पन ॥९३५॥

८. भूतारोचनकथा

महग्गतं पणीतं वा, आरोचेन्तस्स भिक्खुनो ।

15

ठपेत्वा भिक्खुनिं भिक्खुं, भूते पाचित्तियं सिया ॥९३६॥

नो चे जानाति सो वुत्तं, आरोचेन्तस्स भिक्खुनो ।

B. 89

परियायवचने चस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥९३७॥

अनापत्ति तथारूपे, कारणे सति भासतो ।

सब्बस्सापि च सीलादिं, वदतो आदिकम्मिनो ॥९३८॥

20

उम्मत्तक-पदं एत्थ, न वुत्तं तदसम्भवा ।

भूतारोचनकं नाम, समुट्ठानमिदं मतं ॥९३९॥

१. उत्तरि—म०; उत्तरि—सी० ।

२. ति—म०; हि—सी० ।

कायतो वाचतो काय- वाचतो च तिधा सिया ।
कुसलाव्याकतेहेव, द्विचित्तञ्च द्विवेदनं ॥९४०॥

९. दुट्ठुल्लारोचनकथा

आपत्तिं पन दुट्ठुल्लं, आरोचेन्तस्स भिक्खुनो ।
आपत्तानुपसम्पन्ने, ठपेत्वा भिक्खुसम्मूर्ति ॥९४१॥
5 “सङ्घादिसेसमापन्नो, मोचेत्वा असुचि अयं” ।
घटेत्वा वत्थुनापत्तिं, वदन्तस्सेव वज्जता ॥९४२॥
इध सङ्घादिसेसा व, दुट्ठुल्लापत्तियो मता ।
तस्मा सुद्धस्स दुट्ठुल्लं, वदं पाचित्तियं फुसे ॥९४३॥
अदुट्ठुल्लाय दुट्ठुल्ल-सञ्जिनो विमतिस्स वा ।
10 आपत्तियो पि वा सेसा, आरोचेन्तस्स दुक्कटं ॥९४४॥
तथा अनुपसम्पन्ने, दुट्ठुल्लं पञ्चधा मतं ।
R. 68 अज्झाचारमदुट्ठुल्लं, आरोचेतुं न वट्ठति ॥९४५॥
वत्थुं वा पन आपत्तिं, आरोचेन्तस्स केवलं ।
अनापत्तीति जातब्बं, भिक्खुसम्मूतिया तथा ॥९४६॥
15 एवमुम्मत्तकादीनं, समुट्ठानादयो नया ।
अदिन्नादानतुल्या व, वेदना दुक्खवेदना ॥९४७॥

१०. पठवीखणनकथा

खणेय्य वा खणापेय्य, पठविं यो अकप्पियं ।
B. 90
S. 62 भेदापेय्य च भिन्देय्य, तस्स पाचित्तियं सिया ॥९४८॥
सयमेव खणन्तस्स, पठविं पन भिक्खुनो ।
पहारस्मिं पहारस्मिं, पाचित्तियमुदीरितं ॥९४९॥
20 आणापेन्तस्स एका व, दिवसं खणतो पि च ।
पुनप्पुनाणापेन्तस्स, वाचतो वाचतो सिया ॥९५०॥

“खण पोक्खरणिं वापिं, आवाटं खण कूपकं” ।
इच्चेवं तु वदन्तस्स, कोचि दोसो न विज्जति ॥९५१॥

“इमं खण च ओकासं”, “इध पोक्खरणिं खण” ।
“इमस्मिं खण ओकासे”, वत्तुमेवं न वट्टति ॥९५२॥

कन्दं खण कुरुन्दं वा, थूणं खण च खाणुकं । 5
मूलं खण च तालं वा,” एवं वदति वट्टति ॥९५३॥

“इमं मूलं इमं वल्लिं, इमं तालं इमं नळं ।
खणा” ति नियमेत्वान, वत्तुं पन न वट्टति ॥९५४॥

उस्सिच्चित्तुं सचे सक्का, घटेहि तनु-कद्दमो ।
भिक्खुना अपनेतब्बो, बहलं न च वट्टति ॥९५५॥ 10

भिज्जित्वा नदियादीनं, पतितं तोयसन्तिके ।
तटं वट्ठं विकोपेतुं, चातुमासं पि वट्टति ॥९५६॥

सचे पतति तोयस्मिं, देवे वुट्ठे पि वट्टति ।
चातुमासमतिक्कन्ते, तोये देवो हि वस्सति ॥९५७॥

पासाणपिट्ठियं सोण्डिं, खणन्ति यदि तत्थ तु । 15
रजं पतति चे पुब्बं, पच्छा देवोभि वस्सति, ॥९५८॥

सोधेतुं भिन्दितुं अन्तो- चातुमासं तु वट्टति । R. 69
चातुमासकतो उद्धं, विकोपेतुं न वट्टति ॥९५९॥

वारिना पठमं पुण्णे, पच्छा पतति चे रजं । B. 91
तं वट्टति विकोपेतुं, तोये देवो हि वस्सति ॥९६०॥ 20

अल्लीयति फुसायन्ते, पिट्ठिपासाणके रजं ।
चातुमासच्चये तं पि, विकोपेतुं न वट्टति ॥९६१॥

सचे अकटपब्भारे, वम्मिको पन उट्ठितो ।
यथा सुखं विकोपेय्य, चातुमासच्चये पि च ॥९६२॥

- अब्भोकासे सचे वट्ठो, चातुमासं तु वट्ठति ।
 रुक्खे उपचिकादीनं, मत्तिकाय पि सो नयो ॥९६३॥
- S. 63 5 मूसिकुक्कुर^१-गोकण्ट-गण्डुप्पादमलेसु पि ।
 अयमेव नयो वुत्तो, असम्बन्धेसु भूमिया ॥९६४॥
- तेहेव सदिसा होन्ति, कसि-नङ्गलमत्तिका ।
 अच्छिन्ना भूमिसम्बन्धा, सा जातपठवी सिया ॥९६५॥
- सेनासनं पि अच्छन्नं, विनट्ठच्छदनं पि वा ।
 चातुमासकतो उद्धं, वोवट्ठं न विकोपये ॥९६६॥
- 10 ततो गोपानसिं भित्ति, थम्भं वा पदरत्थरं ।
 गण्हस्सामीति सञ्जाय, गहेतुं पन वट्ठति ॥९६७॥
- गण्हन्तस्सिट्ठकादीनि, सचे पतति मत्तिका ।
 अनापत्ति सियापत्ति, मत्तिकं यदि गण्हति ॥९६८॥
- अतिन्तो मत्तिकापुञ्जो, अन्तो-गेहे सचे सिया ।
 अनोवट्ठो व^२ भिक्खूनं, सब्बदा होति कप्पियो ॥९६९॥
- 15 वुट्ठे पुन च गेहस्मिं, गेहं छादेन्ति तं सचे ।
 चातुमासच्चये सब्बो, तिन्तो होति अकप्पियो ॥९७०॥
- यत्तकं तत्थ तिन्तं तु, तत्तकं होतकप्पियं ।
 अतिन्तं तत्थ यं यं तु, तं तं होति हि कप्पियं ॥९७१॥
- B. 92 तेमितो वारिना सो चे, एकाबद्धो व भूमिया ।
 20 पठवेव च^३ सा जाता, न वट्ठति ततो परं ॥९७२॥
- R. 70 अब्भोकासे च पाकारो, ओवुट्ठो^४ मत्तिकामयो ।
 चातुमासच्चये जाता, पठवी ति पवुच्चति ॥९७३॥

१. मूसिकुक्कर—म०; मूसिकुक्कुर—सी० ।

२. च—म०; व—सी० ।

३. पठवी चेव—म०; पठवेव च—सी० ।

४. ओवट्ठो—म०; ओवट्ठो—सी० ।

तत्थ लग्गं रजं सण्हं, अघंसन्तो व मत्तसो ।
छुपित्वा अल्लहत्थेन, सचे गण्हाति वट्ठति ॥९७४॥

सचे इट्ठकपाकारो, येभुय्यकठले पन ।
ठाने तिट्ठति सो तस्मा, विकोपेय्य यथासुखं ॥९७५॥

अब्भोकासे ठितं थम्भं, चालेत्वा पनितो चितो ।
पठविं तु विकोपेत्वा, गहेतुं न च वट्ठति ॥९७६॥

5

अञ्जं पि सुक्खरुक्खं वा, खाणुकं वा पि गण्हतो ।
अयमेव नयो दोसो, उजुमुद्धरतो न च ॥९७७॥

पासाणं यदि वा रुक्खं, उच्चालेत्वा पवट्ठति ।
न दोसो सुद्धचित्तस्स, सचे पठवि भिज्जति ॥९७८॥

10

फालेन्तानं पि दारुणि, साखादीनि च कड्डतो ।
अयमेव नयो वुत्तो, भूमियं सुद्धचेतसो ॥९७९॥

कण्टकं सूचिमट्ठिं वा, हीरं^१ वा भूमियं पन ।
आकोटेतुं पवेसेतुं, भिक्खुनो न च वट्ठति ॥९८०॥

“अहं पस्सावधाराय, भिन्दिस्सामीति मेदिनि” ।
भिक्खुस्स पन पस्साव-मेवं कातुं न वट्ठति ॥९८१॥

15

अनापत्तिं करोन्तस्स, सचे भिज्जति मेदिनी ।
सम्मज्जतो समं कातुं, घंसितुं न च वट्ठति ॥९८२॥

S. 64

पादङ्गुत्तेन वा भूमिं, लिखितुम्पि न वट्ठति ।
भिन्दन्तेन च पादेहि, तथा चङ्कमितुम्पि वा ॥९८३॥

20

पठविं अल्लहत्थेन, छुपित्वा सुखुमं रजं ।
अघंसन्तो गहेत्वा चे, हत्थं धोवति वट्ठति ॥९८४॥

B. 93

सयं डहति चे भूमि, डहापेति परेहि वा ।
 आपत्तन्तमसो पत्तं, डहन्तस्सापि भिक्खुनो ॥९८५॥
 ठानेसु यत्तकेस्वग्गि, देति दापेति वा पन ।
 तत्तकानेव भिक्खुस्स, होन्ति पाचित्तियानि हि ॥९८६॥

5

ठपेतुं भिक्खुनो अग्गि, भूमियं न च वट्टति ।
 कपाले पत्तपचने, ठपेतुं पन वट्टति ॥९८७॥
 अग्गि उपरि दारुनं, ठपेतुं न च वट्टति ।
 ढहन्तो तानि गन्त्वा सो, भूमि डहति चे पन ॥९८८॥

R. 71

10

एसेव च नयो वुत्तो, इट्ठकावापकादिसु^१ ।
 ठपेतुं इट्ठकादीनं, मत्थकेस्वेव वट्टति ॥९८९॥
 कस्मा पनाति चे ? तेस-मनुपादानभावतो ।
 खाणुके सुक्खरुक्खे वा, अग्गि दातुं न वट्टति ॥९९०॥
 अनापत्ति तिणुक्कन्तु, गहेत्वा पन गच्छतो ।
 ड्य्हमाने तु हत्थस्मि, सचे पातेति भूमियं ॥९९१॥

15

पुन तं पतितट्ठाने, दत्त्वा तस्स पनिन्धनं ।
 अग्गि वट्टति कातुं ति, महापच्चरियं रुतं ॥९९२॥
 तस्सापठवियं येव, पठवी ति च सञ्जिनो ।
 विमतिस्सुभयत्थापि, दुक्कटं परियापुतं ॥९९३॥
 अनापत्ति “इमं जान”, “इममाहर देहि” ति ।
 वदन्तस्स सचित्तञ्च, तिसमुट्ठानमेव च ॥९९४॥

20

मुसावादवग्गो निट्ठितो ।

(२) सेनासनवग्गो

१. भूतगामसिक्खापदकथा

भवन्तस्स च भूतस्स, भूतगामस्स भिक्खुनो ।

B. 94

पातव्यता-निमित्तं तु, पाचित्तियमुदीरितं ॥९९५॥

उदकट्ठो थलट्ठो ति, दुविधो होति सो पन ।

तिलबीजादिको तत्थ, सपण्णो पि अपण्णको ॥९९६॥

उदकट्ठो ति विञ्जेय्यो, सब्बो सेवालजातिको ।

5 S. 65

विकोपेन्तस्स तं सब्बं, तस्स पाचित्तियं सिया ॥९९७॥

वियूहित्वा तु हत्थेन, न्हायितुं पन वट्ठति ।

होति तस्स च सब्बम्हि, ठानञ्चि सकलं जलं ॥९९८॥

उदकेन विना चेच्च, तं पनुद्धरितुं जला ।

न च वट्ठति भिक्खुस्स, ठानसङ्कमनञ्चि तं ॥९९९॥

10

उदकेनुक्खपित्वा तं, पक्खिपन्तस्स वारिसु ।

वट्ठतोति च निद्दिट्ठं, सब्ब-अट्ठकथासु पि ॥१०००॥

जले वल्लि-तिणादीनि, उद्धरन्तस्स तोयते ।

विकोपेन्तस्स वा तत्थ, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥१००१॥

परेहुप्पाटितानेत्थ, विकोपेन्तस्स दुक्कटं ।

15

गच्छन्ति हि यतो तानि, बीजगामेन सङ्गहं ॥१००२॥

थलट्ठे छिन्नरुक्खानं, ठितो हरितखाणुको ।

R. 72

उद्धं वड्डनको तस्स, भूतगामेन सङ्गहो ॥१००३॥

नाल्लिकेरादिकानम्पि, खाणु उद्धं न वड्डति ।

तस्मा तस्स कतो होति, बीजगामेन सङ्गहो ॥१००४॥

20

तथा कदलिया खाणु, फलिताय पकासितो ।
 अफलिताय यो खाणु, भूतगामो ति^१ सो मतो ॥१००५॥
 फलिता कदली याव, नीलवण्णा व^२ ताव सा ।
 नळ-वेळु-तिणादीनं, अयमेव विनिच्छयो ॥१००६॥

B. 95 5

अगतो पन पट्टाय, यदा'यं वेळु सुस्सति ।
 तदा सङ्गहितो होति, बीजगामेन नाम सो ॥१००७॥
 इन्दसालादिरुक्खानं, बीजगामेन सङ्गहो ।
 छिन्दित्वा ठपितानन्तु, विञ्जेय्यो विनयञ्जुना ॥१००८॥

10

मण्डपादीनमत्थाय, निक्खणन्ति च ते सचे ।
 निग्गते मूल-पण्णस्मि, भूतगामेन सङ्गहो ॥१००९॥
 मूलमत्ते पि वा येसं, पण्णमत्ते पि वा पन ।
 निग्गते पि कतो तेसं, बीजगामेन सङ्गहो ॥१०१०॥

सकन्दा पन तालट्टि, बीजगामो ति वुच्चति ।
 पत्तवट्टि यदा नीला, निग्गच्छति तदा न च ॥१०११॥

15

नाळिकेरतचं भित्वा, दन्तसूचि व अङ्कुरो ।
 निग्गच्छति तदा सो पि, बीजगामो ति वुच्चति ॥१०१२॥

मिगसिङ्गसमानाय, सतिया पत्तवट्टिया ।
 अनिग्गते पि मूलस्मि, भूतगामो ति वुच्चति ॥१०१३॥

S. 66

20

न होन्ति हरिता याव, वीहि-आदीनमङ्कुरा ।
 निग्गतेसु पि पण्णेसु, बीजगामेन सङ्गहो ॥१०१४॥

चत्तारो भाणवारा निट्ठिता ।

अम्ब-जम्बट्टिकादीन-मेसेव च विनिच्छयो ।
 वन्दाका वा पि अञ्जं वा, रुक्खे जायति यं पन ॥१०१५॥

१. भूतगामेन—म०; भूतगामो ति—सी० ।

२. नीलवण्णा च—म०, सी० ।

रुक्खो वस्स सिया ठानं, विकोपेतुं न वट्टति ।
 अमूलवल्लि-आदीन-मयमेव विनिच्छयो ॥१०१६॥

पाकारादिसु सेवालो, अग्गबीजं ति वुच्चति ।
 याव द्वे तीनि पत्तानि, न सज्जायन्ति ताव सो ॥१०१७॥

पत्तेसु पन जातेसु, वत्थु पाचित्तियस्स सो ।
 घंसित्वा पन तं तस्मा, अपनेतुं न वट्टति ॥१०१८॥

सेवालो^१ बहि पानीय-घटादीनं तु दुक्कटं ।
 अब्बोहारो व सो अन्तो-पूवादीसु पि कण्णिकं^२ ॥१०१९॥

पासाणदद्दु-सेवाल-सेलेय्यप्पभूतोनि च ।
 होन्ति दुक्कटवत्थूनि, अपत्तानीति निद्दिसे ॥१०२०॥

पुप्फितं तु अहिच्छत्तं, अब्बोहारिकत्तं गत्तं ।
 सचे तं मकुलं होति, होति दुक्कटवत्थुकं ॥१०२१॥

रुक्खे तच्च विकोपेत्वा, तथा पपटिकं पि च ।
 निय्यासं पि पनल्लस्मि, गहेतुं न च वट्टति ॥१०२२॥

नुही-आदिसु रुक्खेसु, तालपण्णादिकेसु वा ।
 लिखतो तत्थ-जातेसु, पाचित्तियमुदीरये ॥१०२३॥

पुप्फं पण्डुपलासं वा, फलं वा पक्कमेव वा ।
 पातेन्तस्स च चालेत्वा, पाचित्तियमुदीरितं ॥१०२४॥

नामेत्वा फलिनि साखं, दातुं वट्टति गण्हतो ।
 सयं खादितुकामो चे, दातुमेवं न वट्टति ॥१०२५॥

उक्खिपित्वा परं कच्चि, गाहापेतुम्पि वट्टति ।
 पुप्फानि ओचिनन्तेसु, अयमेव विनिच्छयो ॥१०२६॥

5 R. 73

B. 96

10

15

20

१. सेवाले—म०; सेवालो—सी० ।

२. कण्णक—म०; कण्णिकं—सी० ।

येसं रुहति रुखानं, साखा तेसं पि साखिनं ।
कप्पियं तं अकारेत्वा, विकोपेन्तस्स दुक्कटं ॥१०२७॥

अयमेव नयो अल्ल-सिङ्गिवेरादिकेसु पि ।
दुक्कटं बीजगामेसु, निदिट्ठत्ता महेसिना ॥१०२८॥

5

“रुखं छिन्द” लतं छिन्द”, “कन्दं मूलम्पि उद्धर”, ।
उप्पाटेही” ति वत्तुम्पि, वट्टतेवानियामतो ॥१०२९॥

S. 67

“अम्बं जम्बुम्पि निम्बं वा, छिन्द भिन्दुद्धरा” ति वा ।
गहेत्वा पन नामं पि, वट्टतेवानियामतो ॥१०३०॥

B. 97 10

“इमं रुखं इमं वल्लि, इमं छल्लि इमं लतं ।
छिन्द भिन्दा” ति वा वत्तुं, नियामेत्वा न वट्टति ॥१०३१॥

R. 74

पूरेत्वा उच्छुखण्डानं, पच्छियो आहरन्ति चे ।
सब्बमेव कतं होति, एकस्मि कप्पिये कते ॥१०३२॥

15

एकतो पन वद्धानि, उच्छु-दारुणि होन्ति चे ।
कप्पियन्ति च वत्वा चे, दारुं विज्झति वट्टति ॥१०३३॥

वल्लिया रज्जुया वा पि, याय वद्धानि तानि हि ।
भाजनेन समानत्ता, तं विज्झति न वट्टति ॥१०३४॥

20

भत्तं मरिचपक्केहि, मिस्सेत्वा आहरन्ति चे ।
एकसिथे पि भत्तस्स, सचे विज्झति वट्टति ॥१०३५॥

अयमेव नयो वुत्तो, तिल-तण्डुलकादिसु ।
एकावद्धे कपित्थे पि, कटाहे कप्पियं करे ॥१०३६॥

कटाहं यदि मुञ्चित्वा, अन्तो चरति मिञ्जकं ।
भिन्दापेत्वा कपित्थं तं, कारेतब्बं तु कप्पियं ॥१०३७॥

अभूतगाम-बीजेसु, भूतगामादि-सञ्जिनो ।
 तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१०३८॥
 अतथासञ्जिनो तत्थ, असञ्चिच्चासतिस्स च ।
 उम्मत्तकादिकानञ्च, अनापत्ति पकासिता ॥१०३९॥
 इदञ्च तिसमुट्ठानं, क्रिया^१ सञ्जाविमोक्खकं ।
 कायकम्मं वचीकम्मं, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥१०४०॥

5

२. अञ्जवादकथा

कते सङ्घेन कम्मस्मिं, अञ्जवादविहेसके ।
 तथा पुन करोन्तस्स, होति पाचित्तियद्वयं ॥१०४१॥
 तिकपाचित्तियं धम्मे, अधम्मे तिकदुक्कटं ।
 कम्मे अरोपिते चेवं, वदन्तस्स च दुक्कटं ॥१०४२॥
 आपत्ति वा पि आपन्नं, अजानन्तस्स भण्डनं ।
 भविस्सतीति सञ्जिस्स, गिलानस्स न दोसता ॥१०४३॥
 अदिन्नादान-नुल्या व, समुट्ठानादयो नया ।
 क्रियाक्रियमिदं वुत्तं, वेदना दुक्खवेदना ॥१०४४॥

10

३. उज्झापनकथा

अयसं कत्तुकामो व, सम्मतस्स हि भिक्खुनो ।
 वदन्तो उपसम्पन्ने, उज्झापेति च खीयति ॥१०४५॥
 तस्मिं वत्थुद्वये तस्स, होति पाचित्तियद्वयं ।
 तिकपाचित्तियं धम्मे, अधम्मे तिकदुक्कटं ॥१०४६॥
 अवण्णं नुपसम्पन्न-सन्तिके पन भिक्खुनो ।
 असम्मतस्स भिक्खुस्स, भासतो यस्स कस्सचि ॥१०४७॥
 सामणेरस्स वा वण्णं, सम्मतासम्मतस्स पि ।
 वदतो दुक्कटं होति, यस्स कस्सचि सन्तिके ॥१०४८॥

15

S. 68

R. 75

20

१. क्रियं—म०; क्रिया—सी० ।

छन्दादीनं वसेनेव, करोन्तं भणतो पन ।
अनापत्ति क्रिया सेस-मनन्तरसमं मतं ॥१०४९॥

४. पठमसेनासनकथा

अज्झोकासे तु मञ्चादिं, अत्तनो वा परस्स वा ।
अत्थाय सन्थरापेत्वा, सन्थरित्वा पि वा पन ॥१०५०॥
5 नेवुद्धरेय्य सङ्खस्स, उद्धरापेय्य वा न तं ।
पक्कमन्तो सचे तस्स, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥१०५१॥
B. 99 वस्सिके चतुरो मासे, सचे देवो न वस्सति ।
अज्झोकासे तथा^१ चापि, ठपेतुं न च वट्ठति ॥१०५२॥
यत्थ वस्सति हेमन्ते, चत्तारो अपरे पि च ।
10 ठपेतुं तत्थ मञ्चादिं, अट्ठ मासे न वट्ठति ॥१०५३॥
काकादीनं निवासस्मिं, रुक्खमूले कदाचि पि ।
मञ्चादिं पन सङ्खस्स, ठपेतुं न च वट्ठति ॥१०५४॥
अज्जस्सत्थाय यं किञ्चि, सन्थतं यदि सङ्घिकं ।
यत्थ कत्थचि वा ठाने, येन केनचि भिक्खुना ॥१०५५॥
15 याव सो न निसीदेय्य, 'गच्छा' ति न वदेय्य वा ।
ताव सन्थारकस्सेव, भारो तन्ति पवुच्चति ॥१०५६॥
सचे तं सामणेरेन, सन्थरापेति सन्थतं ।
सन्थरापित-भिक्खुस्स, पलिबोधो ति दीपितो ॥१०५७॥
सन्थतं भिक्खुना तञ्चे, भारो तस्सेव ताव तं ।
20 याव आणापको तत्थ, आगन्त्वा न निसीदति ॥१०५८॥
भिक्खुं वा सामणेरं वा, आरामिकमुपासकं ।
अनापुच्छानियातेत्वा, सङ्घिकं सयनासनं ॥१०५९॥
लेड्डुपातमतिक्कम्म, गच्छतो पठमे पदे ।
दुक्कटं दुतिये वारे, पाचित्तियमुदीरितं ॥१०६०॥

१. तथा—म०; तहा—रो० ।

ठत्वा भोजनसालायं, वत्वा यो सामणेरकं ।
 “असुकस्मि दिवा ठाने, पञ्जापेहीति मञ्चकं ॥१०६१॥
 निक्खमित्वा सचे तस्मा, ठाना अञ्जत्थ गच्छति । S. ६९
 पादुद्वारेण सो भिक्खु, कारेतब्बो ति दीपितो ॥१०६२॥
 तिकपाचित्तियं वुत्तं, तिकातीतेन सत्थुना । 5 R. 76
 तथा पुगलिके तेन, दीपितं तिक्कुक्कटं ॥१०६३॥
 चिमिलिं तट्टिकं चम्मं, फलकं पादपुञ्छनिं ।
 भुम्मत्थरणकं वा पि, उत्तरत्थरणं पि वा ॥१०६४॥
 दारु-मत्तिक-भण्डानि, पत्ताधारकमेव वा । B. 100
 अब्भोकासे ठपेत्वा तं, गच्छतो होति दुक्कटं ॥१०६५॥ 10
 सचे आरञ्जकेनापि, अनोवस्से च नो सति ।
 लगेत्वा पन रुक्खस्मिं, गन्तब्बं तु यथासुखं ॥१०६६॥
 यथा उपचिकादीहि, न खज्जति न लुज्जति ।
 तथा कत्वा पि तं सब्बं, गन्तुं पन च वट्टति ॥१०६७॥
 अनापत्तुद्धरापेत्वा, आपुच्छित्वा पि गच्छतो । 15
 अत्तनो सन्तके रुद्धे, आपदासु पि भिक्खुनो ॥१०६८॥
 समुद्धानादयो सब्बे, कठिनेन समा मता ।
 क्रियाक्रियमिदं वुत्तं, अयमेव विसेसता ॥१०६९॥

५. दुत्तिघसेनासनकथा

भिसि चिमिलिका भुम्म-त्थरण-उत्तरत्थरं ।
 तट्टिका चम्मखण्डो च, पच्चत्थर-निसीदनं ॥१०७०॥ 20
 सन्थरो^१ तिण-पण्णानं, सेय्या दसविधा सिया ।
 सब्बच्छन्न-परिच्छन्ने, विहारे भिक्खु यो पन ॥१०७१॥

१. सन्थारो—म०; सन्थरो—सी० ।

एतं दसविधं सेय्यं, सन्थरित्वा पि वा सयं ।
 अनुद्धरित्वानापुच्छा, अतिक्कमति तं सचे ॥१०७२॥
 आरामस्सुपचारं वा, परिकखेपं पनस्स वा ।
 पठमे दुक्कटं पादे, पाचित्ति दुतिये सिया ॥१०७३॥

5 सेनासनस्स सेय्याय, उभयेसं विनासतो ।
 गच्छतो सन्थरित्वन्तो-गम्भे पाचित्ति वणिता १०७४॥
 उपचारे विहारस्स, दुक्कटं मण्डपादिके ।
 गच्छतो सन्थरित्वा वा, सेय्यामत्त^१ विनासतो ॥१०७५॥

B. 101

10

तिकपाचित्तियं वुत्तं, सङ्घिके दसवत्थुके ।
 तथा पुगलिके तस्स, दीपितं तिकदुक्कटं ॥१०७६॥

अनापत्तुद्धरित्वा वा, आपुच्छा वा पि गच्छतो ।
 पळिबुद्धे पि चञ्जेन^२, अत्तनो सन्तके पि वा ॥१०७७॥

R. 77
S. 70

सापेक्खो व च गन्त्वा तं, तत्थ ठत्वा पि पुच्छति ।
 समुट्ठानादयो सब्बे, अनन्तरसमा मता ॥१०७८॥

६. अनुपखज्जकथा

15

यो पुब्बूपगतं भिक्खुं, जानं अनुपखज्ज च ।
 कप्पेय्य सङ्घिकावासे, सेय्यं पाचित्तियस्स चे ॥१०७९॥

पादधोवन-पासाणा, पविसन्तस्स भिक्खुनो ।
 याव तं मच्च-पीठं वा, निक्खमन्तस्स वा पन ॥१०८०॥

20

मच्च-पीठकतो याव, पस्सावट्ठानमेव तु ।
 एत्थन्तरे इदं ठानं, उपचारो ति वुच्चति ॥१०८१॥

तत्थ बाधेतुकामस्स, उपचारे तु भिक्खुनो ।
 दसस्वञ्जतरं सेय्यं, सन्थरन्तरस्स दुक्कटं ॥१०८२॥

१. सेय्यामत्तं—म०, सी० ।

२. वाञ्जेन—म०; चञ्जेन—सी० ।

निसीदन्तस्स वा तत्थ, निपज्जन्तस्स वा पन ।
 अथ^१ द्वे पि करोन्तस्स, होति पाचित्तियद्वयं ॥१०८३॥
 पुनप्पुनं करोन्तस्स, पयोगगणनावसा ।
 तिकपाचित्तियं वुत्तं, पुग्गले तिकदुक्कटं ॥१०८४॥
 वुत्तूपचारं मुच्चित्वा, सेय्यं सन्थरतो पि वा ।
 विहारस्सुपचारे वा, अज्झोकासे पि वा पन ॥१०८५॥
 सन्थरापयतो वा पि, तत्थ तस्स निसीदतो ।
 सब्बत्थ दुक्कटं वुत्तं, निवासो च निवारितो ॥१०८६॥
 अनापत्ति गिलानस्स, सीतादुप्पीळितस्स वा ।
 आपदासु पि भिक्खुस्स, तथा उम्मत्तकादिनो ॥१०८७॥
 समुट्ठानादयो सब्बे, पठमन्तिमवत्थुना ।
 सदिसा ति च विञ्जेय्या, होतिदं दुक्खवेदनं ॥१०८८॥

5

B. 102

10

७. निक्कड्डनकथा

विहारा सङ्घिका भिक्खुं, निक्कड्डेय्य सचे पन ।
 निक्कड्डापेय्य वा कुद्धो, तस्स पाचित्तियं सिया ॥१०८९॥
 बह-भूमा पि पासादा, पयोगेनेककेन यो ।
 निक्कड्डुति सचे तस्स, एका पाचित्ति दीपिता ॥१०९०॥
 ठपेत्वा च ठपेत्वा च, निक्कड्डन्तस्स अन्तरा ।
 द्वारानं गणनायस्स, होन्ति पाचित्तियो पन ॥१०९१॥
 “निक्खमा” ति वदन्तस्स, वाचाय पि अयं नयो ।
 आणत्तिया खणे येव, आणापेन्तस्स दुक्कटं ॥१०९२॥
 सचे सो सकिमाणत्तो, द्वारेपि बहुके पन ।
 अतिक्कमेति एका व, बहुकानि बहूनि चे ॥१०९३॥

15

20

R. 78

S. 71

तस्सुपट्टानसालादि-विहारस्सुपचारतो ।
 कायेन पि च वाचाय, तथा निक्कड्डुने पि च ॥१०९४॥
 विहारस्सुपचारा वा, विहारा वा पि चेतरे ।
 निक्कड्डुन्तस्स सब्बेसं, परिक्खारम्पि दुक्कटं ॥१०९५॥
 5 असम्बन्धेसु भिक्खुस्स, परिक्खारेसु पण्डितो ।
 वत्थूनं गणनायस्स, दुक्कटं परिदीपये ॥१०९६॥
 अन्तेवासिमलज्जि वा, तथासद्विविहारिकं ।
 निक्कड्डुन्तस्स उम्मत्तं, सयं उम्मत्तकस्स वा^१ ॥१०९७॥
 अत्तनो वसनट्टाना, तथा विस्सासिकस्स वा ।
 B. 1 3 10 परिक्खारञ्च वा तेसं, अनापत्ति पकासिता ॥१०९८॥
 संधारामा पि सब्बस्मा, तथा कलहकारकं ।
 इदं तु तिसमुट्टानं, वेदना दुक्खवेदना ॥१०९९॥

८. वेहासकुटिकथा

मज्झिमासीसघट्टाय, वेहासकुटियूपरि ।
 आहच्चपादके मञ्चे, पीठे वा पन भिक्खुनो ॥११००॥
 15 निसीदन्तस्स वा तस्मिं, निपज्जन्तस्स वा पन ।
 पयोगगणनायेव, तस्स पाचित्तियो सियुं ॥११०१॥
 तिकपाचित्तियं वुत्तं, पुग्गले तिकदुक्कटं ।
 हेट्ठा अपरिभोगे वा, सीसघट्टाय वा पन ॥११०२॥
 अवेहासविहारे वा, अत्तनो सन्तके पि वा ।
 20 विस्सासिकविहारे वा, न दोमुम्मत्तकादिनो ॥११०३॥
 यत्थ पटाणि वा दिन्ना, तत्थ ठत्वा लगेति वा ।
 इदमेळकलोमेन, समुट्टानं समं मतं ॥११०४॥

१. च—म०; वा—सी० ।

९. अतिभारितकथा^१

याव च द्वारकोसम्हा^२, अगळट्टपनाय तु ।
 भिक्खुना लिम्पितब्बं वा, लेपापेतब्बमेव वा ॥११०५॥
 ज्ञेय्यो आलोकसन्धीनं, परिकम्मे पयं^३ नयो ।
 छदनस्स द्वत्तिपरियायं, ठितेनहरिते पन ॥११०६॥
 अधिट्टेय्यं ततो उद्धं, अधिट्टेति सचे पन ।
 तस्स पाचिचित्तियं होति, दुक्कटं तत्थ तिट्ठतो ॥११०७॥
 पिट्ठिवंसे ठितो कोचि, छदनस्स मुखवट्टिया ।
 यस्मिं ठाने ठितं भिक्खुं, ओलोकेन्तो न पस्सति ॥११०८॥
 तस्मिं ठाने पन ठातुं, नेव भिक्खुस्स वट्टति ।
 विहारस्स पतन्तस्स, पतनोकासतो हि तं ॥११०९॥
 ऊनक-द्वत्तिपरियाये, अतिरेको ति सञ्जिनौ ।
 तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१११०॥
 न दोसो द्वत्तिपरियाये, लेणे तिणकुटीसु वा ।
 समुट्ठानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥११११॥

5 R. 79

B. 104

S. 72

10

१०. सप्पाणककथा

जानं सप्पाणकं तोयं, तिणं वा मत्तिकम्पि वा ।
 यदि सिञ्चेय्य पाचिचित्ति, सिञ्चापेय्य परेहि वा ॥१११२॥
 अच्छिन्दित्वा सचे धारं, मत्तिकं सिञ्चतो पन ।
 एकस्मिम्पि घटे एका, पाचिचित्ति परिदापिता ॥१११३॥

15

१. द्वत्तिपरियायकथा—म०; अतिभारितकथा—सी० ।

२. याव द्वारस्स कोसम्हा—म०; याव च द्वारकोसम्हा—सी० ।

३. ब्ययं—म०; पयं—सी०, ।

विच्छिन्दति सचे धारं, पयोगगणनावसा ।
सम्मुखम्पि करोन्तस्स, मातिकं सन्दमानकं ॥१११४॥

एका एव^१ सियापत्ति; दिवसम्पि च सन्दतु ।
बन्धतो तत्थ तत्थस्स, पयोगगणना सिया ॥१११५॥

5 सचे सकटपुण्णम्पि, मत्तिकं तिणमेव वा ।
उदके पक्खिपन्तस्स, एका पाचित्ति एकतो ॥१११६॥

एकेकं पक्खिपन्तस्स, पयोगगणना सचे^२ ।
खयं वा अविलत्तं वा, जलं गच्छति तादिसे ॥१११७॥

10 सिञ्चाही ति वदन्तस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ।
एकायाणत्तिया एका; दिवसम्पि च सिञ्चतो ॥१११८॥

B. 105 अप्पाणे उदके सुद्धे, सप्पाणमिति सञ्जिनो ।
सब्बत्थ विमत्तिस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१११९॥

सब्बत्थप्पाणसञ्जिस्स, असञ्चिच्चासतिस्स वा ।
अजानतो अनापत्ति, तथा उम्मत्तकादिनो ॥११२०॥

15 सप्पाणकत्तं तोयस्स, सप्पाणं ति विजाननं ।
विना वधकचित्तेन, तिणादीनं निसेचनं ॥११२१॥

R. 80 चत्तारेवस्स अङ्गानि, निद्दिट्ठानि महेसिना ।
अदिन्नादानतुल्या व, समुट्ठानादयो नया ॥११२२॥

इदं पण्णत्तिवज्जञ्च, तिचित्तञ्जाति दीपितं ।
20 इदमेवेत्थ निद्दिट्ठं, तस्स चस्स विसेसनं ॥११२३॥

सेनासनवग्गो निट्ठितो ।

१. एकाव चे—म०; एका एव—सी० ।

२. गणनाय चे—म०; गणना सचे—सी० ।

(३) भिक्खुनीवग्गो (ओवादवग्गो)

१. ओवादकथा

भिक्खुस्सट्ठङ्गयुत्तस्स, भिक्खुनोवादसम्मुत्ति ।
 इध जत्तिचतुत्थेन, अनुञ्जाता महेसिना ॥११२४॥
 यो तायासम्मतो भिक्खु, गरुधम्महि अट्ठहि ।
 एकं सम्बहुला वा पि, भिक्खुनीसङ्घमेव वा ॥११२५॥
 ओसारेन्तो व ते धम्मे, ओवदेय्य सचे पन ।
 ओवादपरियोसाने, तस्स पाचित्तियं सिया ॥११२६॥
 अञ्जेन पन धम्मेन, ओवदन्तस्स दुक्कटं ।
 एकतो-उपसम्पन्नं, गरुधम्महि वा तथा ॥११२७॥
 भिक्खूनं सन्तिके येव, उपसम्पन्न-भिक्खुनि ।
 तथा लिङ्गविपल्लासे, पाचित्तेव पकासिता ११२८॥
 सम्मतस्सापि भिक्खुस्स, दुक्कटं समुदीरितं ।
 ओवादं अनियादेत्वा, धम्मेनञ्जेन भासतो ॥११२९॥
 'समग्गम्हा' ति वुत्ते पि, अञ्जेनोवादतो तथा ।
 'वग्गम्हा' ति च वुत्ते पि, गरुधम्महि दुक्कटं ॥११३०॥
 अगण्हन्तस्स ओवादं, अपच्चाहरतो पि तं ।
 ठपेत्वा दुक्कटं बालं, गिलानं गमिकं सिया ॥११३१॥
 अधम्मे पन कम्मस्मि, अधम्मन्ति च सञ्जिनो ।
 वग्गे भिक्खुनिसङ्घस्मि, तिकपाचित्तियं सिया ॥११३२॥
 तथा वेमतिकस्सापि, धम्मकम्मन्ति सञ्जिनो ।
 नव पाचित्तियो वुत्ता, समग्गे पि च तत्तका ॥११३३॥
 नवकानं वसा द्विन्नं, अट्टारस भवन्ति ता ।
 दुक्कटं धम्मकम्मे पि, सत्तरसविधं सिया ॥११३४॥

S. 73

5

10

B. 106

15

20

१. अञ्जेनोवादतो—म०; अञ्जेनोवादतो—सी०, ।

R. 81

5

10

S. 74

B. 107 15

20

'ओसारेही' ति वुत्तो वा, पञ्चं पुट्टो कथेति वा ।
 सिक्खमानाय वा नेव, दोसो उम्मत्तकादिनो ॥११३५॥
 वाचुग्गता व कानब्बा, पगुणा द्वे पि मातिका ।
 सुत्तन्ततो च चत्तारो, भाणवारा पकासिता ॥११३६॥
 एको परिकथत्थाय, कथामगो पकासितो ।
 मङ्गलामङ्गलत्थाय, तिस्सो येवानुमोदना ॥११३७॥
 उपोसथादि-अत्थाय, कम्माकम्मविनिच्छयो ।
 कम्मट्ठानं तथा एकं, उत्तमत्थस्स पापकं ॥११३८॥
 एत्तकं उग्गहेत्वान, पञ्चवस्सो बहुस्सुतो ।
 मुञ्चित्वा निस्सयं कामं, वसितुं लभतिस्सरो ॥११३९॥
 वाचुग्गता विभङ्गा द्वे, पगुणा व्यञ्जनादितो ।
 चतुस्वपि निकायेसु, एको वा पोत्थको पि च ॥११४०॥
 कम्माकम्मञ्च वत्तानि, उग्गहेतब्बमेत्तकं ।
 सब्बन्तिमपरिच्छेदा^१, दसवस्सो सचे पन ॥११४१॥
 बहुस्सुतो दिसामोक्खो, येन-कामङ्गमो सिया ।
 परिसं लभते कामं, उपट्ठापेतुमिस्सरो ॥११४२॥
 यस्स साट्ठकथं सब्बं, वाचुग्गं पिटकत्तयं ।
 सोयं बहुस्सुतो नाम, भिक्खुनोवादको सिया ॥११४३॥
 अस्सासम्मत्ततादीनि, तीणि अङ्गानि दीपये ।
 पदसोधम्मतुल्या य, समुट्ठानादयो नया ॥११४४॥

२. अत्थङ्गतसुरियकथा

पाचित्ति गरुधम्महि, धम्मेनञ्जेन वा पन ।
 होति अत्थङ्गते सुरिये, ओवदन्तस्स भिक्खुनी ॥११४५॥
 तिकपाचित्तियं वुत्तं, सम्मतस्सापि भिक्खुनो ।
 एकतो उपसम्पन्नं, ओवदन्तस्स दुक्कटं ॥११४६॥

१. सब्बन्तिमपरिच्छेदो—म०; सब्बन्तिमपरिच्छेदा—सी० ।

तथा नत्थङ्गते सुरिये, गतो^१ अत्थन्ति सञ्जिनो ।

तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥११४७॥

उद्देसादिनयेनस्स, अनापत्ति पकासिता ।

अनन्तरसमा सेसा, समुट्टानादयो नया ॥११४८॥

३. भिक्खुनुपस्सयकथा

भिक्खुनि ओवदन्तस्स, गन्त्वा भिक्खुनुपस्सयं ।

5

गरुधम्महि अञ्जत्र, काला पाचित्तियं सिया ॥११४९॥

सचे असम्मतो होति, होति पाचित्तियवयं ।

अत्थङ्गते च सुरिये, सचे वदति तीणि पि ॥११५०॥

अञ्जेन पन धम्मेन, वदतो दुक्कटद्वयं ।

एकं पाचित्तियं होति, भिक्खुनो रत्तिहेतुकं ॥११५१॥

10

सम्मतस्सापि भिक्खुस्स, होति पाचित्तियद्वयं ।

गरुधम्मनिदानस्स, सम्मतत्ता अभावतो ॥११५२॥

तस्सेवञ्जेन धम्मेन, ओवदन्तस्स दुक्कटं ।

B 108

सम्मतत्ता अनापत्ति, एका पाचित्ति रत्तियं ॥११५३॥

तिकपाचित्तियं वुत्तं, दुक्कटं इतरद्वये ।

15

एकतो उपसम्पन्नं, ओवदन्तस्स दुक्कटं ॥११५४॥

तथा अञ्जेन धम्मेन, गन्त्वा भिक्खुनुपस्सयं ।

समुट्टानादयो सब्बे, कठिनेन समा मता ॥११५५॥

४. आमिसकथा

चीवरादीनमत्थाय, ओवदन्तीति भिक्खुनी ।

S 75

वदतो सम्मते भिक्खू, तस्स पाचित्तियं सिया ॥११५६॥

20

तिकपाचित्तियं वुत्तं, तथेव तिकदुक्कटं ।

सङ्घेनासम्मतं भिक्खुं, वदन्तस्स च दुक्कटं ॥११५७॥

तत्थेवानुपसम्पन्नं, सम्मतं वा असम्मतं ।
 न दोसो आमिसत्थाय, ओवदन्तस्स भासतो ॥११५८॥
 तथा उम्मत्तकादीनं, अनापत्ति पकासिता ।
 इदञ्चिह तिसमुट्ठानं, वेदना दुक्खवेदना ॥११५९॥

५. चीवरदानकथा

5 सचे भिक्खुनिया भिक्खु, ददेय्य पन चीवरं ।
 अञ्जातिकाय पाचित्ति, ठपेट्वा पारिवट्टकं ॥११६०॥
 चीवरस्स पटिग्गाह—सिक्खापदसमो नयो ।
 अवसेसो मतो सद्धिं, समुट्ठानादिना पन ॥११६१॥
 तत्थ भिक्खुनिया दिन्न—चीवरं इध भिक्खुना ।
 10 तत्थ निस्सग्गियं सुद्ध- पाचित्ति इध सूचिता ॥११६२॥

६. चीवरसिब्बनकथा

B. 109 चीवरं यो हि सिब्बेय्य, सिब्बापेय्य परेन वा ।
 अञ्जातिकाय पाचित्ति, होति भिक्खुनिया पन ॥११६३॥
 यं वा निवासितुं सक्का, यं वा पारुपनूपगं ।
 चीवरं ति अधिप्पेतं,^१ इदमेत्थ महेसिना ॥११६४॥
 R. 83 15 सयं सूचिं पवेसेत्वा, सिब्बन्तस्सेव^२ भिक्खुनो ।
 सूचिनीहरणे तस्स, पाचित्तियमुदीरितं ॥११६५॥
 सतक्खत्तुम्पि विज्झित्वा, सकिं नोहरतो पन ।
 एकं पाचित्तियं वुत्तं, पयोगस्स वसा बहू ॥११६६॥
 'सिब्बा' ति पन आणत्तो, अविसेसेन भिक्खुना ।
 20 निट्ठापेति सचे सब्बं, एकं पाचित्तियं सिया ॥११६७॥

१. अधिप्पेतो—म०; अधिप्पेतं—सी० ।

२. सिब्बन्तस्स च—म०; सिब्बन्तस्सेव—सी० ।

“यमेत्थ^१ चीवरे कम्मं, भारो सब्बं तवा” ति हि ।

आणत्तो भिक्खुना सब्बं, निट्ठापेति सचे पन ॥११६८॥

भिक्खुस्साणापकस्सेव, एकायाणत्तिया पन ।

होन्ति पाचित्तियापत्ति, अनेकारपथे पथे ॥११६९॥

पुनप्पुनाणापेन्तस्स, अनेकाणत्तियम्पन ।

5

का हि नाम कथा अत्थि ? तिकपाचित्तियं सिया ॥११७०॥

जातिकाय च अज्जाति- सज्जिस्स विमतस्स वा ।

एकतो उपसम्पन्न- चीवरे दुक्कटं सिया ॥११७१॥

ठपेत्वा चीवरं अज्जं, परिक्खारन्तु^२ सिब्बतो ।

S. 76

अनापत्ति विनिहिट्ठा, सिक्खमानादिकाय पि ॥११७२॥

10

सच्चरित्तसमुद्धानं, क्रिया पण्णत्तिवज्जकं ।

कायकम्मं वचीकम्मं, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥११७३॥

७. संविधानकथा

भिक्खु भिक्खुनिया सद्धिं, संविधाय पनेकतो ।

B 110

पटिपज्जेय्य मग्गञ्चे, अज्जत्र समया इध ॥११७४॥

गामन्तरोक्कमे वा पि, अड्डयोजनतिक्कमे ।

15

अगामके अरज्जे वा, होति आपत्ति भिक्खुनो ॥११७५॥

एत्थाकप्पियभुम्मट्ठो, संविधानं करोति यो ।

संविधाननिमित्तन्तु, दुक्कटं तस्स दीपितं ॥११७६॥

संविधानं करोन्तस्स, ठत्वा कप्पियभूमियं ।

संविधाननिमित्तन्तु, न वदन्तस्स दुक्कटं ॥११७७॥

20

उभयत्थापि पाचित्ति, गच्छन्तस्सेव भिक्खुनो ।

अनन्तरस्स गामस्स, उपचारोक्कमे सिया ॥११७८॥

१. यमेत्थ—म०; यञ्चेत्थ—सी० ।

२. परिक्खारञ्च—म०; परिक्खारन्तु—सी० ।

R. 84

5

10

तत्रापि पठमे पादे, दुक्कटं समुदीरितं ।
 दुतिये पदवारस्मि, पाचित्तियमुदीरितं ॥११७९॥
 अन्तरा संविधाने पि, भिक्खुनो दुक्कटं सिया ।
 द्वारमग्ग-विसङ्केते, सति चापत्ति वुच्चति ॥११८०॥
 असंविदहिते काले, विहितो ति च सञ्जिनो ।
 भिक्खुस्सेव विधानस्मि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥११८१॥
 समये विदहित्वा वा, विसङ्केतेन गच्छतो ।
 आपदासु अनापत्ति, तथा उम्मत्तकादिनो ॥११८२॥
 इदं चतुसमुद्धानं, कायतो कायवाचतो ।
 कायचित्ता समुद्घाति, कायवाचादिकत्तया ॥११८३॥

८. नावाभिरुहनकथा

B. 111

15

S. 77

20

एकमुज्जवर्णि नावं, तथा ओजवनिम्पि वा ।
 अभिरुहेय्य पाचित्ति, सट्ठि भिक्खुनिया सचे ॥११८४॥
 सगामतीरपस्सेन, गामन्तरवसेन वा ।
 अगामतीरपस्सेन, गमने अड्डयोजने ॥११८५॥
 तथा योजनवित्थिण्ण-, नदीमज्जेन गच्छतो ।
 अड्डयोजनसङ्खाय, होन्ति पाचित्तियो पन ॥११८६॥
 यथा-सुखं समुद्दिस्मि, सब्ब-अट्ठकथासु हि ।
 नदियं येव आपत्ति, न समुद्दे विचारितं ॥११८७॥
 तित्थसम्पादनत्थाय, उद्धं वा नदिया अधो ।
 सचे हरन्ति तं-युत्ता, अनापत्ति पकासिता ॥११८८॥
 तथा संविदहित्वा वा, तिरियं तरणाय वा ।
 आपदासु पि सेसो हि,^१ अनन्तरसमो मतो ॥११८९॥

१. विचारिता—म०; विचारितं—सी० ।

२. आपदासु विसो हि—म०; आपदासु पि सेसो हि—सी० ।

९. परिपाचितकथा

जत्वा भिक्खुनिया भत्तं, भुञ्जतो परिपाचितं ।
 हित्वा गिहिसमारम्भं, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥११९०॥
 भोजनं पञ्चधा वुत्तं, गहणे तस्स दुक्कटं ।
 अज्झोहारेसु सब्बेसु, तस्स पाचित्तियो सियुं ॥११९१॥
 सन्तकं जातकादीनं, गिहीसम्पादितम्पि वा ।
 विना भिक्खुनिया दोसो, भुञ्जतो परिपाचितं ॥११९२॥
 परिपाचितसञ्जिस्स, भिक्खुस्सापरिपाचिते ।
 उभोसु विमतिस्सापि, होति सब्बत्थ दुक्कटं ॥११९३॥
 एकतो-उपसम्पन्न-परिपाचित-भोजनं ।
 अज्झोहारवसेनेव, दुक्कटं परिभुञ्जतो ॥११९४॥
 अञ्जं वा पन यं किञ्चि, ठपेत्वा पञ्चभोजनं ।
 भुञ्जन्तस्स अनापत्ति, यागु-खज्ज-फलादिकं ॥११९५॥
 समुट्ठानादयो तुल्या, पठमन्तिमवत्थुना ।
 इदं पण्णत्तिवज्जं तु, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥११९६॥

5

10

R. 85

B. 112

१०. रहोनिस्सज्जकथा

दुत्तियानियतेनेव, दसमं सदिसम्मत्तं ।
 इदं सिक्खापदं सब्बं, समुट्ठाननयादिना ॥११९७॥
 भिक्खुनीवग्गो निट्ठितो ।

15

(४) भोजनवग्गो

१. आवसथकथा

एको आवसथो पिण्डो, अगिलानेन भिक्खुना ।
 भुञ्जितब्बो ततो उद्धं, पाचित्ति परिभुञ्जतो ॥११९८॥

S. 78 5

अनोदिस्सेव पञ्जत्ते, यावदत्थे च^१ भिक्खुना ।
 भुञ्जितब्बं सकिं तत्थ, ततो उद्धं न वट्ठति ॥११९९॥
 दुत्तिये दिवसे तस्स,^२ गहणे दुक्कटं मतं ।
 अज्झोहारेसु सब्बेसु, तस्स पाचित्तियो मता ॥१२००॥
 कुलेनेकेन पञ्जत्ते, सह नानाकुलेहि वा ।
 नानेकट्ठानभेदेसु, एकभोगो^३ व वट्ठति ॥१२०१॥
 नानाठानेसु पञ्जत्तो, यो च नानाकुलेहि वा ।
 भुञ्जतो पन सब्बत्थ, न दोसो पटिपाटिया ॥१२०२॥
 पटिपाटिमसेसेन, खेपेत्वा पुन भुञ्जतो ।
 आदितो पन पट्ठाथ, न च कप्पति भिक्खुनो ॥१२०३॥
 अनापत्ति गिलानस्स, आगच्छन्तस्स गच्छतो ।
 उद्दिस्स पि च पञ्जत्ते, परित्ते भुञ्जतो सकिं ॥१२०४॥
 यागु-आदीनि निच्चम्पि, भुञ्जितुम्पन वट्ठति^४ ।
 सेसमेळकलोमेन^५, समुट्ठानादिकं समं ॥१२०५॥

10

२. गणभोजनकथा

R. 86 15

अज्जत्र समया वुत्ता, पाचित्ति गणभोजने ।
 'गणो'ति पन निद्दिट्ठा, चत्तारो वा तदुत्तरि ॥१२०६॥
 यं निमन्तनतो वा पि, लद्धं विज्जत्तितो पि वा ।
 भोजनं पन पञ्चन्नं, होति अज्जतरं इध ॥१२०७॥
 भोजनानम्पि पञ्चन्नं, गहेत्वा नाममेव तु ।
 निमन्तेति सचे भिक्खू, चत्तारो बहुके पि वा ॥१२०८॥

20

१. व—म०; पि—सी० ।

२. तत्थ—म०; तस्स—सी० ।

३. भागो—म०; भोगो—सी० ।

४. वट्ठति—म०, सी० । वाट्ठति रो० ।

५. सेसमेळकलोमेन—म०; सेसमेलंकलोमेन—सी० ।

‘ओदनं भोजनं भत्तं, सम्पटिच्छत्^१ गणहृथ’ ।
 इति वेवचनेहेव, अथ भासन्तरेन वा ॥१२०९॥
 ततो तस्स च ते भिक्खू, सादियित्वा निमन्तनं ।
 एकतो नानतो वा चे, गत्वा गणहन्ति एकतो ॥१२१०॥
 सब्बेसं होति पाचित्ति, गणभोजनकारणा । 5
 एकतो गहणं एत्थ, गणभोजनकारणं ॥१२११॥
 एकतो नानतो वा पि, गमनं भोजनम्पि वा ।
 कारणन्ति न तं विञ्जू^२, भणन्ति गणभोजने ॥१२१२॥
 सचे पि ओदनादीनं, गहेत्वा नाममेव च ।
 एकतो नानतो वा पि, विञ्जापेत्वा^३ मनुस्सके ॥१२१३॥ 10
 नानतो वेकतो गत्वा, सचे गणहन्ति एकतो ।
 एवम्पि पन होतीति, वण्णितं गणभोजनं ॥१२१४॥
 दुविधस्सापि एतस्स, पटिग्गहणकारणा ।
 दुक्कटं होति पाचित्ति, अज्झोहारेसु दीपिता ॥१२१५॥
 समयेसु अनापत्ति, सत्तस्वपि पकासिता । 15 B. 114
 गहेत्वा एकतो द्विन्नं, तिण्णं वा भुञ्जतं तथा ॥१२१६॥
 मुनिनानुपसम्पन्न- चारी-पत्तानिमन्तिते । S. 79
 चतुत्थे एकतो क्त्वा, गणभेदो^४ पकासितो ॥१२१७॥
 नेव समयलद्धानं, वसेन पि हि सब्बसो ।
 गणभेदो^५ पनापत्ति, वेदितब्बा विभाविना ॥१२१८॥ 20
 भोजनानञ्च पञ्चन्नं, वसेन गणभोजने ।
 नत्थेव च विसङ्केतं, यागु-आदिसु तं सिया ॥१२१९॥

१. सम्पटिच्छथ—म०, सी० ।

२. विञ्जू—म०; विक्कदु—सी० ।

३. विञ्जापेत्वा—म०; विक्कदपेत्वा—सी० ।

४. गणभेदो—म०; गणभेदे—सी० ।

५. गणभेदो—म०; गणभेदे—सी० ।

गणभोजनसञ्जिस्स, भिक्खुस्सागणभोजने ।
 तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१२२०॥
 भोजनानि च पञ्चेव, ठपेत्वा यागु-आदिमु ।
 अनापत्तीति जातब्बा, निच्चभत्तादिकेसु पि ॥१२२१॥
 तथा उम्मत्तकादीनं, समुट्टानादिना पन ।
 इदं एळकलोमेन, सदिसन्ति पकासितं ॥१२२२॥

R. 87 5

३. परम्परभोजनकथा

बहूहि यो भिक्खु मनुस्सकेहि,
 निमन्तितो पञ्चहि भोजनेहि ।
 हित्वा सचे पुब्बनिमन्तनाय',
 विकप्पनं पञ्चसु यस्स कस्स ॥१२२३॥

10

पच्छा निमन्तितं भत्तं, तथा उप्पटिपाटिया ।
 भुञ्जतो एकसित्थम्पि, तस्स पाचित्तियं सिया ॥१२२४॥
 भोजनानन्तु पञ्चन्नं, येन केन निमन्तितो ।
 तं ठपेत्वा सचे अञ्जं, भोजनं परिभुञ्जति ॥१२२५॥
 तेसमेव च पञ्चन्नं, भोजनानं महेसिना ।
 एतं परम्परं नाम, भोजनं परिदीपितं ॥१२२६॥

B. 115 15

यत्थ खीरं रसं वा पि, आकिरन्ति सचे पन ।
 येन अज्झोत्थटं भत्तं, सब्बमेकरसं सिया ॥१२२७॥
 कोटितो पन पट्टाय, संसट्ठं परिभुञ्जतो ।
 अनापत्तीति निद्दिट्ठं, महापच्चरियं पन ॥१२२८॥
 परम्परन्ति सञ्जाय, अपरम्परभोजने ।
 तत्थ वेमतिकस्सापि, दुक्कटं परिभुञ्जतो ॥१२२९॥

20

१. पुब्बनिमन्तनाय—म०; पुब्बनिमन्तणाय—सी० ।

सकलेन पि गामेन, पूगेन निगमेन वा ।
निमन्तितस्स वा निच्च-भत्ते दोसो न विज्जति ॥१२३०॥
समुट्ठानादयो सब्बे, कठिनेनादिना समा ।
क्रियाक्रियमिदं वुत्तं, भोजनञ्चाविकप्पनं ॥१२३१॥

४. काणमातुकथा

पूवा पहेणकत्थाय, पटियत्ता सचे पन । 5 S. 80
पाथेय्यत्थाय मन्था वा, ये हि तत्थ च भिक्खुना ॥१२३२॥
द्वत्तिपत्ता गहेतब्बा, पूरा पूवेहि सत्तुहि ।
ततो चे उत्तरि तस्स, होति पाचित्ति गण्हतो ॥१२३३॥
गहेत्वा निक्खमन्तेन, “द्वत्तिपत्ता मया इध ।
गहिता पन पूवा” ति, भिक्खुं दिस्वा वदे बुधो ॥१२३४॥ 10
“मा खो त्वं पटिगण्हा” ति, अवदन्तस्स दुक्कटं ।
गण्हतो पि च तं सुत्वा, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१२३५॥
ऊनक-द्वत्तिपत्तेसु, अतिरेको ति सञ्जिनो । R. 88
तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१२३६॥
येन तत्थ तयो लद्धा, पत्तपूरा ततो पन । 15 B. 116
द्वे सङ्खस्स पदातब्बा, द्वे चे एको न एको ॥१२३७॥
अपहेणकपाथेय्यं, अवसेसम्पि वा ततो ।
सन्तकं जातकादीनं, देन्तानम्पि तदूनकं ॥१२३८॥
गण्हतो पि अनापत्ति, तथा उम्मत्तकादिनो ।
समुट्ठानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥१२३९॥ 20

५. पठमपवारणकथा

अञ्जेन पन पञ्चन्नं, भोजनानं पवारितो ।
पाचित्ति, नतिरित्तञ्चे, पुन भुञ्जति भोजनं ॥१२४०॥

असनं भोजनञ्चेव, हृथपासो^१ भिहारता ।
 कायवाचापटिक्खेपो, पञ्चङ्गेहि पवारणा ॥१२४१॥
 ओदनो सत्तु कुम्मासो, मच्छो मंसन्ति सब्बसो ।
 निप्पपञ्चेन निदिट्ठं, भोजनं पञ्चधा मतं ॥१२४२॥
 ओदनो तत्थ सत्तन्नं, धञ्जानं ओदनो मतो ।
 भज्जितानन्तु धञ्जानं, चुण्णं सत्तूति वुच्चति ॥१२४३॥
 कुम्मासो यवकुम्मासो, मच्छो वुच्चति ओदको ।
 मंसम्पि कप्पियं मंसं, अयमेत्थ विनिच्छयो ॥१२४४॥
 सालि वीहि यवो कङ्गु, वरको गोधुमो तथा ।
 कुद्रूसको ति सत्तेते, धञ्जा धञ्जेन देसिता ॥१२४५॥
 सामाकादि तिणं सब्बं, कुद्रूसेनेव दीपितं ।
 नीवारो सालियं वुत्तो, वरके वरकचोरको ॥१२४६॥
 सत्तन्नम्पन धञ्जानं, ओदनो यागु वा पन ।
 अङ्गसम्पत्तिया युत्ता, सज्जनेति पवारणं ॥१२४७॥
 हृथेन गहितोकासे, ओधिं दस्सेति या पन ।
 यागु सा इध सब्बा पि, ओदनो ति पवुच्चति ॥१२४८॥
 अब्भुण्हा पन या यागु, उद्धनोरोपिता तनु ।
 सा चे ओधिं न दस्सेति, न जनेति पवारणं ॥१२४९॥
 पुन सा सीतलीभूता, घनभावं गता सचे ।
 ओधिं दस्सेति सो पुब्बे, तनुभावो न रक्खति ॥१२५०॥
 तक्क-धञ्जरसादीनि, आरोपेत्वा बहूनि पि ।
 फल-पण्ण-कळीरानि, पक्खिपित्वान तत्थ च ॥१२५१॥
 तण्डुले मुट्ठिमत्ते पि, पक्खिपित्वा पचन्ति चे ।
 ओधिं पन च दस्सेति, सज्जनेति पवारणं ॥१२५२॥

B. 117 15

S. 81

20

R. 89

१. हृथपासा—म०; हृथपासो—सी० ।

रसे धञ्जरसे खीरे, वाकिरित्वान ओदनं ।
 “यागुं गण्थ यागुन्ति”, वत्वा देन्ति सचे पन ॥१२५३॥
 किञ्चापि तनुका होति, सञ्जनेति पवारणं ।
 तं पचित्वा सचे देन्ति, यागुसङ्गहिता पन ॥१२५४॥
 छुपन्ति मच्छं मंसं वा, तनुकाय पि यागुया । 5
 सचे सासपमत्तम्पि, पञ्जायति पवारणं ॥१२५५॥
 मच्छमंसरसो सुद्धो, संसत्ता^१ रसयागु वा ।
 न चाकप्पियमंसं वा, सञ्जनेति पवारणं ॥१२५६॥
 ठपेत्वा वुत्त-धञ्जानं, ओदनं पन सब्बसो ।
 वेळुत्तण्डुलकादीनं, न पवारेति ओदनो ॥१२५७॥ 10
 पुथुका वा ततो ताहि, कतभत्तम्पि सत्तु पि ।
 सुद्धा न पन पूवा वा, पवारेन्ति कदाचि^२ पि ॥१२५८॥
 खरपाकेन भट्टानं, वीहीनं तण्डुले पन ।
 कोट्टेत्वा देन्ति तं चुण्णं, सत्तुसङ्गहितं मतं ॥१२५९॥
 भज्जितानं तु वीहीनं, न पवारेन्ति तण्डुला । 15 B. 118
 तेसं पन च यं चुण्णं, तं जनेति पवारणं ॥१२६०॥
 खरपाकेन भट्टानं, वीहीनं कुण्डकम्पि च ।
 सत्तूनं मोदको चापि^३, सञ्जनेति पवारणं ॥१२६१॥
 समपाकेन भट्टानं, सुक्खानं आतपेन च ।
 कुण्डकं पन वीहीनं, न जनेति पवारणं ॥१२६२॥ 20
 लाजा वा पन तेहेव, कतभत्तम्पि सत्तु वा ।
 खज्जकं पन सुद्धं वा, न जनेति पवारणं ॥१२६३॥

१. संसत्तो—म०; संसत्ता—सी० ।

२. कदाचि—म०; कदाचि—सी० ।

३. वापि—म०; चापि—सी० ।

- पूरितं मच्छमंसेहि, तं जनेति पवारणं ।
 यं किञ्चि भज्जितं पिट्ठं, न पवारेति सुद्धकं ॥१२६४॥
 यवेहि कत-कुम्मासो, पवारेति न चापरो ।
 मच्छ-मंसेसु वत्तब्बं, पाकटत्ता न विज्जति ॥१२६५॥
 खादन्तो कप्पियं मंसं, निसेधेति अकप्पियं ।
 न सो तेन पवारेति, अवत्थुत्ता ति दीपितं ॥१२६६॥
 तत्थेवाकप्पियं मंसं, खादन्तो कप्पियं सचे ।
 निसेधेति पवारेति, वत्थुकत्ता ति वण्णितं ॥१२६७॥
 मंसं पन च खादन्तो, कप्पियं वा अकप्पियं ।
 पवारेति निसेधेति, किञ्चि कप्पियभोजनं ॥१२६८॥
 सचे अकप्पियं मंसं, खादन्तो व अकप्पियं ।
 निसेधं न पवारेति, तथा अज्जं अकप्पियं ॥१२६९॥
 सचे अज्जोहटं होति, सित्थमेकम्पि भिक्खुना ।
 पत्ते हत्थे मुखे वा पि, भोजनं पन विज्जति ॥१२७०॥
 पवारण-पहोनञ्चे, पटिक्खपति भोजनं ।
 पवारेति सचे नत्थि, न पवारेति कत्थचि ॥१२७१॥
 गिलित्वा च मुखे भत्तं, सेसमादाय गच्छति ।
 अन्तरा च निसेधेन्तो, न पवारेति भोजनं ॥१२७२॥
 मुखे च भत्तं गिलितञ्च हत्थे,
 भत्तं तु अज्जस्स च दातुकामो ।
 पत्ते च भत्तं पुन भोत्तुकामो,
 पटिक्खपन्तो न पवारितो सो ॥१२७३॥
 असनस्स उपच्छेदा, न पवारेति सो ति हि ।
 कथयन्ति महापज्जा, कारणाकारणञ्जुनो ॥१२७४॥
 गण्हतो पच्छिमं अङ्गं, ददतो पुरिमं पन ।
 उभिन्नं अड्डुतेय्यञ्चे, विना हत्थं पसारितं ॥१२७५॥

S. 82

5

R. 90

10

15

B. 119

20

तस्मिं अभिहटं ठाने, पवारण-पहोनकं ।
तादिसं भुञ्जमानो व, निसेधेति पवारितो ॥१२७६॥
हत्थे आधारके वा पि, पत्तं ऊरुसु वा ठितं ।
अहरित्वा सचे भिक्खु, “भत्तं गण्हा”ति भासति ॥१२७७॥
अनन्तरे निसिन्नो च^१, तं पटिक्खपतो पन ।
अभिहारस्स चाभावा, नत्थि तस्स पवारणा ॥१२७८॥
भत्तपिच्छं पनानेत्वा^२, ठपेत्वा पुरतो “इदं ।
गण्हाही” ति च वुत्ते पि, अयमेव विनिच्छयो ॥१२७९॥
अनन्तरस्स भिक्खुस्स, दीयमाने पनेतरो ।
पिदहन्तो सकं पत्तं, हत्थेहि नप्पवारितो ॥१२८०॥
कायेनाभिहटं भत्तं, पटिक्खपति यो पन ।
कायेन वा पि वाचाय, होति तस्स^३ पवारणा ॥१२८१॥
एको अभिहटे भत्ते, पवारणभया पन ।
“आकिराकिर कोट्टेत्वा, कोट्टेत्वा पूरया” ति च ॥१२८२॥
सचे वदति तस्सापि, न पनत्थि पवारणा ।
इच्चेवाह महाथेरो, महापदुमनामको ॥१२८३॥
समंसं हि रसं नेत्वा, ‘गण्हा’ ति ‘रसं’ वदे ।
तं सुत्वा च निसेधेन्तो, नेव होति पवारितो ॥१२८४॥
“गण्ह मच्छरसं सारं, गण्ह मंसरसन्ति” वा ।
“इदं गण्हा” ति वा वुत्ते, पटिक्खेपे पवारणा ॥१२८५॥
सचे मंसं विसुं कत्वा, “गण्ह मंसरसन्ति” वा ।
वदेय्यत्थि च मंसञ्चे, पटिक्खेपे पवारणा ॥१२८६॥

5

10

S. 83

R. 91

15

B. 120

20

१. व—म०, सी० ।

२. पणामेत्वा—म०; पनानेत्वा—सी० ।

३. कस्स—म०; तस्स—सी० ।

ओदनेन च पुच्छन्तं, “मुहुत्तं आगमेहि” ति ।
गहणत्थं ठपेन्तस्स, नेव तस्स पवारणा ॥१२८७॥

कळीर-पनसादीहि, मिस्सकं मच्छमंसकं ।
“कळीरसूपकं गण्ह, पनसव्यञ्जनन्ति” वा ॥१२८८॥

5 वदन्ति चे पटिक्खेपे, नेव होति पवारणा ।
अपवारणहेतूनं, नामेन पन वुत्ततो ॥१२८९॥

“मच्छसूपन्ति” वा वुत्ते, “मंससूपन्ति” वा पन ।
“इदं गण्हा” ति वा वुत्ते, होति येव पवारणा ॥१२९०॥

10 एसेव च नयो वुत्तो, ज्ञेय्यो मंसकरम्बके ।
सब्बेसु मच्छमंसेहि, मिस्सकेसु अयं नयो ॥१२९१॥

भत्तसम्मिस्सितं यागुं, आहरित्वा सचे पन ।
“यागुं गण्हा” ति वुत्तस्मिं, न पवारेति वारयं ॥१२९२॥

“भत्तं गण्हा” ति वुत्ते तु, पवारेति पटिक्खपं ।
येन वा पुच्छितो तस्स, अत्थितायाति कारणं ॥१२९३॥

15 “यागुमिस्सन्तु गण्हा” ति, वुत्ते तत्र च यागु चे ।
समा बहुतरा वा सा, न पवारेति सो किर ॥१२९४॥

मन्दा यागु बहुं भत्तं, सचे होति पवारणा ।
इदं सब्बत्थ निदिट्ठं, कारणं पन दुद्दसं ॥१२९५॥

20 रसं बहुरसे भत्ते, खीरं वा बहुखीरके ।
‘गण्हा’ ति विसुं कत्वा, देति नत्थि पवारणा ॥१२९६॥

B, 121
S. 84

गच्छन्तेनेव भोत्तब्बं, गच्छन्तो चे पवारितो ।
भुञ्जितब्बं ठित्तेनेव, ठत्वा यदि पवारितो ॥१२९७॥

R. 92

उदकं वा पि पत्वा सो, सचे तिट्ठति कद्दमं ।
अतिरित्तं तु कारेत्वा, भुञ्जितब्बं ततो पुन ॥१२९८॥

25

पोठके यो निसीदित्वा, पवारेति सचे पन ।
आसनं अविचालेत्वा, भुञ्जितब्बं यथासुखं ॥१२९९॥

सचे मञ्चे निसीदित्वा, पवारेति ततो पन ।
 इतो संसरितुं एत्तो, ईसकम्पि न लब्धति ॥१३००॥
 तेन मञ्चेन तं^१ सद्धिं^२, वट्टतञ्जत्र नेन्ति चे ।
 एवं सब्बत्थ जातब्बं, विञ्जुना विनयञ्जुना ॥१३०१॥
 निपज्जित्वा व भोत्तब्बं, निपन्नो चे पवारितो । 5
 वारेतुक्कुटिको हुत्वा, भुञ्जितब्बं तथेव च ॥१३०२॥
 अथा “लमेतं सब्बं” ति, वत्तब्बं तेन भिक्खुना ।
 अतिरित्तं करोन्तेन, ओनमेत्वान भाजनं ॥१३०३॥
 कप्पियं पन कातब्बं, न पत्ते येव केवलं ।
 पच्छियं यदि वा कुण्डे, कातुं वट्टति भाजने ॥१३०४॥ 10
 पवारितानं अपवारितानं,
 अञ्जेसमेतं पन वट्टतेव ।
 येनातिरित्तन्तु कतं ठपेत्वा,
 तमेव चेकं परिभुञ्जितब्बं ॥१३०५॥
 कप्पियं पन कारेत्वा, भुञ्जन्तस्सेव भिक्खुनो । 15
 व्यञ्जनं वा पि यं कीच्चि, पत्ते तस्साकिरन्ति चे ॥१३०६॥
 अतिरित्तं तु कारेत्वा, भुञ्जितब्बं तथा पुन ।
 येन तं अकतं यं वा, कातब्बं तेन तं विसुं ॥१३०७॥
 कतं अकप्पियादीहि, अतिरित्तं तु सत्तहि । B 122
 न गिलानातिरित्तञ्च, तं होति नतिरित्तकं ॥१३०८॥ 20
 यो पि पातो व एकम्पि, सित्थं भुत्वा निसीदति ।
 उपकट्ठूपनीतम्पि, कातुं लभति कप्पियं ॥१३०९॥
 आहारत्थाय यामादि-कालिकं पतिगण्हतो ।
 अनामिसं तमेवस्स, दुक्कटं परिभुञ्जतो ॥१३१०॥

१. नं—म०; तं—सी० ।

२. सद्धि—म०, सी० ।

तथा अणतिरितं ति, सञ्जिनो अतिरित्तके ।
 तत्थ वेमतिकस्सापि, दुक्कटं परिदीपितं ॥१३११॥
 अनापत्तातिरित्तन्तु, कारापेत्वान भुञ्जतो ।
 गिलानस्सातिरितं वा, तथा उम्मत्तकादिनो ॥१३१२॥
 समुट्ठानादयो सब्बे, कठिनेन समा मता ।
 कप्पियाकरणञ्चेव, भोजनञ्च क्रियाक्रियं ॥१३१३॥

S. 85 5

६. दुत्थिपवारणकथा

R. 93

10

15

B. 123

यो पनानतिरित्तेन, पवारेय्य पवारितं ।
 जानं आसादनापेखो^१, भुत्ते पाचित्ति तस्स तु ॥१३१४॥
 दुक्कटं अभिहारे च, गहणे इतरस्स हि ।
 अञ्जोहारपयोगेसु, सब्बेसु^२ पि च दुक्कटं ॥१३१५॥
 भोजनस्सावसानस्मि, पाचित्ति^३ परिदीपिता ।
 अभिहारकभिक्षुस्स, सब्बं तस्सेव दस्सितं ॥१३१६॥
 'पवारितो' ति सञ्जिस्स, भिक्षुस्मि अपवारिते ।
 विमतिस्सुभयत्थापि, दुक्कटं परिदीपितं ॥१३१७॥
 अनापत्तातिरितं वा, कारापेत्वा व देति चे ।
 गिलानस्सावसेसं वा, अञ्जस्सत्थाय देति वा ॥१३१८॥
 सेसं सब्बमसेसेन, अनन्तरसमं मतं ।
 ओमसवादतुल्या व, समुट्ठानादयो नया ॥१३१९॥

७. विकालभोजनकथा

20

खादनियं वा भोजनियं वा,
 किञ्चि विकाले यो पन भिक्षु ।

१. आसादनापेखो—म०; आसादनापेखो—सी० ।

२. सब्बेसु—म०; सब्बसु—सी० ।

३. पाचित्ति—म०; पचित्ति—सी० ।

खादति भुञ्जति पिवते वा,^१
सो जिनवुत्तं दोसमुपेति ॥१३२०॥

यमामिसगतञ्चेत्थ,^२ वनमूलफलादिकं ।
कालिकेस्वसमोहत्थं,^३ वेदितब्बमिदम्पन ॥१३२१॥

मूलं कन्दं मुट्ठालञ्च, मत्थकं खन्धकं तच्च ।
पत्तं पुप्फं फलं अट्ठि, पिट्ठं निय्यासमेव च ॥१३२२॥

मूलखादनियादीनं,^४ मुखमत्तनिदस्सनं ।
भिव्खूनं पाटवत्थाय, नामं तेसं^५ निबोधथ ॥१३२३॥

मूलकं खारकञ्चेव, वत्थुलं तण्डुलेय्यकं ।
तम्बकं जज्झरीकञ्च, चुच्चु^३ वजकली पि च ॥१३२४॥

मूलानि एवमादीनं, साकानं आमिसे पन ।
सज्झहं इध गच्छन्ति, आमिसत्थं^५ फरन्ति हि ॥१३२५॥

छड्डेन्ति जरठं छेत्वा, यं तं वजकलिस्स तु ।
तं यावजीविकं वुत्तं, सेसानं यावकालिकं ॥१३२६॥

हलिद्दी सिङ्गिवेरञ्च, वचत्थं अतिविसं वचा^५ ।
उसीरं भद्दमुत्तञ्च, तथा कटुकरोहिणी ॥१३२७॥

इच्चेवमादिकं अञ्जं, पञ्चमूलादिकं बहुं ।
नानप्पकारकं मूलं, विञ्जेय्यं यावजीविकं ॥१३२८॥

मसालु-पिण्डलादीनं, वल्लीनं आलुवस्स च ।
कन्डो उप्पलजातीनं, तथा पट्टमजातिया ॥१३२९॥

B. 124
R. 94

१. वापि च तं—म०; पिवते वा—सी० ।
२. नामत्थेसु—म०, सी० ।
३. चुच्चु—म०; चुच्चु—सी० ।
४. आहरत्थं—म०; अभिसत्थं—सी० ।
५. वचं—म०, सी० ।

- कदली-सिम्भु-तालानं, मालुवस्स च वेळुया ।
 सतावरी-कसेरुनं, कन्दो^१ अम्बाटकस्स च ॥१३३०॥
 इच्चेवमादयो कन्दा, दस्सिता यावकालिका ।
 धोतो सो आमिसे वुत्तो, कन्दो यो खीरवल्लिया ॥१३३१॥
 अधोतो लसुणञ्चेव, खीरकाकोलि-आदयो ।
 5 कन्दा^२ वाक्यपथातीता, विञ्जेय्या यावजीविका ॥१३३२॥
 पुण्डरीकमुळालञ्च, मुळालं पदुमस्स च ।
 एवमादिमनेकम्पि, मुळालं यावकालिकं ॥१३३३॥
 ताल-हिन्ताल-कुन्ताल-नाळिकेरादि-सम्भवं ।
 10 हलिदी-सिङ्गिवेरानं, मुळालं यावजीविकं ॥१३३४॥
 ताल-हिन्ताल-कुन्ताल-कळीरो केतकस्स च ।
 कदली-नाळिकेरानं, मत्थकं मूलकस्स च ॥१३३५॥
 खज्जूरक-वेत्तानं, उच्छु-वेळु-नळादिनं ।
 सत्तन्नम्पन धञ्जानं, कळीरो सासपस्स च ॥१३३६॥
 इच्चेवमादयो नेके, मत्थका यावकालिका ।
 15 अञ्जे हलिद्दि-आदीनं, मत्थका यावजीविका ॥१३३७॥
 ताल-कुन्तालकादीनं, छिन्दित्वा पातितो पन ।
 गतो जरट्टुबुन्दो सो, सङ्गहं यावजीविके ॥१३३८॥
 खन्धखादनियं नाम, उच्छुखन्धो पकासितो ।
 20 सालकल्याणिया खन्धो, तथा पठवियं गतो ॥१३३९॥
 एवमुप्पलजातीनं, दण्डको यावकालिको ।
 पण्णदण्डुप्पलादीनं, सब्बो पदुमजातिया ॥१३४०॥
 यावजीविकसङ्घाता, करमद्दादिदण्डका ।
 तचेसुच्छुतचो वेको, सरसो यावकालिको ॥१३४१॥

B. 125

१. कन्दो—म०; कन्दे—सी० ।

२. कन्दा—म०; कन्द—सी० ।

मूलकं खारको चुच्चु ^१ , तम्बको तण्डुलेय्यको । वत्थुलो चीनमृगो च, उम्मा वजकली तथा ॥१३४२॥	
जज्झरी कासमद्दो च, सेल्लु सिग्गु च नाळिका । वरणो ^२ अग्गिमन्थो च, जीवन्ती सुनिसन्नको ॥१३४३॥	
राजमासो च मासो च, निप्फावो मिग्गपुप्फिका । वण्टको भूमिलोणी ति, एवमादि-मनेकं ॥१३४४॥	5 S. 87
पत्तखादनियं नाम, कथितं यावकालिकं । इतरा च महालोणी, दीपिता यावजीविका ॥१३४५॥	R. 95
यावकालिकमिच्चेव, कथितं अम्बपल्लवं । निम्बस्स कुटजस्सापि, पण्णं सुलसिया पि च ॥१३४६॥	10
कप्पासिक-पटोलानं, तेसं पुप्फ-फलानि च । फणिज्जकज्जकानञ्च ^३ , पण्णं तं यावजीविकं ॥१३४७॥	
अट्टन्नं मूलकादीनं, पुप्फं निप्फावकस्स च । तथा पुप्फं करीरस्स, पुप्फं वरणकस्स ^४ च ॥१३४८॥	
पुप्फं कसेरुकस्सापि, जीवन्ती-सिग्गुपुप्फकं । पदुमुप्पलजातीनं, पुप्फानं कण्णिका पि च ॥१३४९॥	15
नाळिकेरस्स तालस्स, तरुणं केतकस्स च । इच्चेवमादिकं पुप्फ-मनेकं यावकालिकं ॥१३५०॥	
यावकालिकपुप्फानि, ठपेत्वा पन सेसकं । यावजीविकपुप्फन्ति, दीपये सट्ठमेव च ॥१३५१॥	20

१. चुच्चु—म०; चुच्चु—सी० ।

२. वरुणो—म०; वरणो—सी० ।

३. फणिज्जकज्जकानञ्च—म०; फणिज्जकज्जकानञ्च—सी० ।

४. वरणकस्स—म०; वरणकस्स—सी० ।

B. 125

तिलक-वकुल^१-साल-मल्लिकानं,ककुध-कपित्थ-करञ्ज^२-कलीनं ।

कुरवक-करवीर-पाटलीनं,

कुसुममिदं पन यावजीविकं ॥१३५२॥

5

अम्बाम्बाटक-जम्बूनं, फलञ्च पनसस्स च ।

मातुलुङ्ग-कपित्थानं, फलं तिन्तिनिकस्स च ॥१३५३॥

तालस्स नाळिकेरस्स, फलं खज्जूरिया पि च ।

लबुजस्स च चोचस्स, मोचस्स मधुकस्स च ॥१३५४॥

बदरस्स करवन्दस्स^३, फलं वातिङ्गनस्स च ।

10

कुम्भण्डि^४-तिपुसानञ्च च, फलं एळालुकस्स च ॥१३५५॥

राजायतनफलं फुस्सफलं तिम्बरुकस्स च ।

एवमादिमनेकम्पि, फलं तं यावकालिकं ॥१३५६॥

तिफलं पिप्फली जाति-फलञ्च कटुकफलं ।

गोटुफलं विळङ्गञ्च, तक्कोल-मरिचानि च ॥१३५७॥

R. 96 15

एवमादीनि वुत्तानि, अवुत्तानि च पाळियं ।

फलानि पन गच्छन्ति, यावजीविकसङ्गहं ॥१३५८॥

पनसम्बाटकट्टीनि, सालट्टि लबुजट्टि च ।

चिञ्चा-बिम्बफलट्टीनि, पोक्खरट्टीनि^५ सब्बसो ॥१३५९॥

S. 88

20

खज्जूर-केतकादीनं, तथा तालफलट्टि च ।

एवमादीनि गच्छन्ति, यावकालिकसङ्गहं ॥१३६०॥

पुन्नाग-मधुकट्टीनि, सेल्लट्टि तिफलट्टि च ।

एवमादीनि अट्टीनि, निद्दिट्ठानि अनामिसे ॥१३६१॥

१. मकुल—म०; वकुल—सी० ।

२. ककुन्ड—म०; करञ्ज—सी० ।

३. करमद्दस्स—म०; करवन्दस्स—सी० ।

४. कुम्भण्ड—म०; कुम्भण्डि—सी० ।

५. पोक्खरट्टि च—म०; पोक्खरट्टीनि—सी० ।

सत्तन्नं पन धञ्जानं, अपरण्णानमेव च ।
 पिट्ठं पनस-सालानं, लवुजम्बाटकस्स च ॥१३६२॥
 तालपिट्ठं तथा धोतं, पिट्ठं यं खीरवल्लिया ।
 एवमादिमनेकम्पि, कथितं यावकालिकं ॥१३६३॥
 अधोतं तालपिट्ठञ्च, पिट्ठं यं खीरवल्लिया ।
 अस्सगन्धादिपिट्ठञ्च, होति तं यावजीविकं ॥१३६४॥
 निय्यासो उच्छुनिब्बत्तो, एको सत्ताहकालिको ।
 अवसेसो च हिङ्गादि-निय्यासो यावजीविको ॥१३६५॥
 मूलादिसु मया किञ्चि, मुखमत्तं निदस्सितं ।
 एतस्सेवानुसारेण, सेसो ज्ञेयो विभाविना ॥१३६६॥
 भुञ्जिस्सामि विकाले ति, आमिसं पटिगण्हतो ।
 काले विकालसञ्जिस्स, काले वेमतिकस्स च ॥१३६७॥
 दुक्कटं कालसञ्जिस्स, अनापत्ति पकासिता ।
 इदमेळकलोमेन, समुट्ठानादिना समं ॥१३६८॥

B. 127

5

10

८. सन्निधिकारकथा

भोजनं सन्निधिं कत्वा, खादनं वा पि यो पन ।
 भुञ्जेय्य वा पि खादेय्य, तस्स पाचित्तियं सिया ॥१३६९॥
 भिक्खु यं सामणेराणं, परिच्चजतनालयो^१ ।
 निदहित्वा सचे तस्स, देन्ति तं पुन वट्ठति ॥१३७०॥
 सयं पटिगण्हत्वान, अपरिच्चत्तमेव यं ।
 दुतिये दिवसे तस्स, निहितं तं न वट्ठति ॥१३७१॥
 ततो अज्झोहरन्तस्स, एकसित्थम्पि भिक्खुनो ।
 पाचित्ति कथिता सुद्धा, सुद्धचित्तेन तादिना ॥१३७२॥

15

20

१. परिच्चजत्यनालयो—म०; परिच्चजतनालयो—सी० ।

B 128
R. 97

5

S. 89

10

15

20

अकप्पियेसु मंसेसु, मनुस्सस्सेव मंसके ।
 थुल्लच्चयेन पाचित्ति, दुक्कटेन सहेतरे ॥१३७३॥
 यामकालिकसङ्घातं, पाचित्ति परिभुञ्जतो ।
 दुक्कटापत्तिया सद्धि^१, आहारत्थाय भुञ्जतो ॥१३७४॥
 सचे पवारितो हुत्वा, अन्नं अनतिरित्तकं ।
 भुञ्जतो पकतं तस्स, होति पाचित्तियद्वयं ॥१३७५॥
 थुल्लच्चयेन सद्धिं द्वे, मंसे मानुस्सके सियुं ।
 सेसे अकप्पिये मंसे, दुक्कटेन सह द्वयं ॥१३७६॥
 यामकालिकसङ्घातं, भुञ्जतो सति पच्चये ।
 सामिसेन मुखेन द्वे, एकमेव निरामिसं ॥१३७७॥
 तमेवज्झोहरन्तस्स, आहारत्थाय केवलं ।
 द्वीसु तेसु विकप्पेसु, दुक्कटं पन वड्ढति ॥१३७८॥
 विकाले भुञ्जतो सुद्धं, सन्निधिप्पच्चया पि च ।
 विकालभोजना चेव, होति पाचित्तियद्वयं ॥१३७९॥
 मंसे थुल्लच्चयञ्चेव, दुक्कटम्पि च वड्ढति ।
 मनुस्समंसे सेसे च, यथानुक्कमतो द्वयं ॥१३८०॥
 नत्थेवानतिरित्तम्पि, विकाले परिभुञ्जतो ।
 दोसो सब्बविकप्पेसु, भिक्खुनो तन्निमित्तको ॥१३८१॥
 विकालप्पच्चया वा पि, न दोसो यामकालिके ।
 सत्ताहकालिकं याव-जीविकं पतिगण्हतो ॥१३८२॥
 आहारस्सेव अत्थाय, गहणे दुविधस्स च^२ ।
 अज्झोहारपयोगेसु, दुक्कटं तु निरामिसे ॥१३८३॥
 अथ आमिससंसद्वं, गहेत्वा ठपितं सचे ।
 पुन अज्झोहरन्तस्स, पाचित्तेव पकासिता ॥१३८४॥

१. सद्धि—म०, सी० ।

२. तु—म०; च—सी० ।

कालो यामो च सत्ताहं, इति कालत्तयं इदं ।
 अतिक्कामयतो दोसो, कालं तं तन्तु कालिकं ॥१३८५॥
 अत्तना तोणि सम्भिन्न-रसानि इतरानि हि ।
 सभावमुपनेतेव, यावकालिकमत्तनो ॥१३८६॥
 एवमेव च सेसेसु, कालिकेसु विनिद्दिसे ।
 इमेसु पन सब्बेसु, कालिकेसु चतुस्वपि ॥१३८७॥
 कालिकद्वयमादिमिह, अन्तो-वुत्थञ्च सन्निधि ।
 उभयम्पि न होतेव, पच्छिमं कालिकद्वयं ॥१३८८॥
 अकप्पियाय कुटिया, वुत्थेनन्तद्वयेन तं ।
 गहितं तदहे वा पि, द्वयं पुब्बं न वट्ठति ॥१३८९॥
 “मुखसन्निधि नामायं, अन्तोवुत्थं न कप्पति” ।
 इति वुत्तं दब्धं कत्वा, महापच्चरियम्पन ॥१३९०॥
 न दोसो निदहित्वा पि, पठमं कालिकत्तयं ।
 तं तं सकं सकं काल-मनतिक्कम्म भुञ्जतो ॥१३९१॥
 तथा उम्मत्तकादीनं, अनापत्ति पकासिता ।
 सममेळकलोमेन, समुद्धानादिना इदं ॥१३९२॥

5 B. 129

10

R. 98

15 S. 90

९. पणीतभोजनकथा

भोजनानि पणीतानि, अगिलानो पनत्तनो ।
 अत्थाय विज्जापेत्वान, पाचित्ति परिभुञ्जतो ॥१३९३॥
 “सप्पिना देहि भतं मे, ससप्पि सप्पिमिस्सकं ।
 सप्पिभत्तञ्च देही” ति, विज्जापेन्तस्स दुक्कटं ॥१३९४॥
 विज्जापेत्वा तथा तञ्चे, दुक्कटं पतिगण्हतो ।
 पुन अज्झोहरन्तस्स, पाचित्ति परियापुता ॥१३९५॥
 सुद्धानि सप्पि-आदीनि, विज्जापेत्वान भुञ्जतो ।
 सेखिये सूपविज्जत्ति^१-दुक्कटं परिदीपये ॥१३९६॥

20

१. सेखियेसूपविज्जत्ति—म०; सेखिये सूपविज्जत्ति—सी० ।

B. 130

5

10

15

R. 99

20

तस्मा पणीतसंसट्टं, विञ्जापेत्वा व भुञ्जतो ।

सत्तधञ्जमयं भत्तं, पाचित्तियमुदीरये ॥१३९७॥

सचे “गो-सप्पिना मय्हं, देहि भत्तं” ति याचितो ।

अजिया सप्पिआदीहि, विसङ्केतं ददाति चे ॥१३९८॥

“सप्पिना” ति हि^१ वुत्तो चे^२, नवनीतादिकेसु पि ।

देति अञ्जतरेनस्स, विसङ्केतन्ति दीपितं ॥१३९९॥

येन येन हि विञ्जत्तं, तस्मि मूले पि तस्स वा ।

लद्धे पि पन तं लद्धं, होति येव न अञ्जथा ॥१४००॥

ठपेत्वा सप्पिआदीनि, आगतानि हि पाळियं ।

अञ्जेहि विञ्जापेन्तस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१४०१॥

सब्बेहि सप्पिआदीहि, विञ्जापेत्वा व एकतो ।

भुञ्जतेकरसं कत्वा, नव पाचित्तियो मत्ता ॥१४०२॥

अकप्पियेन वुत्ते पि, सप्पिना देति तेन चे ।

गहणे परिभोगे पि, दुक्कटं परिदीपितं ॥१४०३॥

गिलानस्सागिलानो^३ ति, सञ्जिनो विमत्तिस्स वा ।

दुक्कटं मुनिना वुत्तं, अनापत्ति पकासिता ॥१४०४॥

गिलानकाले विञ्जत्त-मगिलानस्स भुञ्जतो ।

गिलानस्सावसेसं वा, जातकादीनमेव वा ॥१४०५॥

इदं चतुसमुट्ठानं, कायतो कायवाचतो ।

कायचित्ता तथा काय-वाचाचित्तत्तया पि च ॥१४०६॥

१०. दन्तपोणकथा

अदिन्नं हि मुखद्वारं, आहारं आहरेय्य यो ।

दन्तपोणोदकं हित्वा, तस्स पाचित्तियं सिया ॥१४०७॥

१. सप्पिना देहि—म०; सप्पिना ति हि—सी० ।

२. चे—म०; च—सी० ।

३. गिलानस्सगिलानो—म०; गिलानस्सागिलानो—सी० ।

हृत्थपासोभिनीहारो, मज्झिमुच्चारणक्खमो । S 91
मनुस्सो वामनुस्सो वा, देति कायादिना तिधा ॥१४०८॥
पतिगण्हाति तं भिक्खु, दीयमानं सचे द्विधा । B. 131
एवं पञ्चङ्गसंयोगे, गहणं तस्स रूहति ॥१४०९॥
दायको गगनट्ठो चे, भुम्मट्ठो इतरो^१ सिया । 5
भुम्मट्ठस्स च सीसेन, गगनट्ठस्स देहिनो ॥१४१०॥
यमासन्नतरं अङ्गं, ओरिमन्तेन तस्स तु ।
दातुं वा पि गहेतुं वा, विना हृत्थं^२ पसारितं ॥१४११॥
हृत्थपासो मिनेतब्बो, नगट्ठादिस्वयं नयो ।
एवरूपे पन ठाने, ठत्वा चे देति वट्ठति ॥१४१२॥ 10
पक्खी वा मुखतुण्डेन, हृत्थी सोण्डाय वा पन ।
सचे यं किञ्चि पुप्फं वा, फलं वा देति वट्ठति ॥१४१३॥
भत्तव्यञ्जनपुण्णानि, भाजनानि बहूनि पि ।
सीसेनादाय भिक्खुस्स, गन्त्वा कस्सचि सन्तिकं ॥१४१४॥
ईसकं पन ओनत्वा, 'गण्हा' ति यदि भासति । 15
तेन हृत्थं पसारेत्वा, हेट्ठिमं पन भाजनं ॥१४१५॥
पटिच्छित्तब्बं तं एक-देसेनापि च भिक्खुना ।
होन्ति एत्तावता तानि, गहितानेव सब्बसो ॥१४१६॥
ततो पट्ठाय तं सब्बं, ओरोपेत्वा यथासुखं ।
उग्घाटेत्वा ततो इट्ठं, गहेतुं पन वट्ठति ॥१४१७॥ 20
पच्छिआदिमिह वत्तब्बं, अत्थि किं एकभाजने ।
काजभत्तं हरन्तो चे, ओनत्वा देति वट्ठति ॥१४१८॥

१. चेतरो—म०; इतरो—सी० ।

२. हृत्थं—म०; हत्तं—रो०, सी० ।

- तिसहत्थो सिया वेणु^१, अन्तेसु च दुवे घटा ।
 सप्पिनो गहिते तस्मि^२, सब्बं गहितमेव तं ॥१४१९॥
- बहुपत्ता च मञ्चे वा, पीठे वा कटसारके ।
 ठपिता दायको हत्थ-पासे ठत्वान देति चे ॥१४२०॥
- R. 100 5 पटिग्गहणसञ्जाय, मञ्चादीनि सचे पन ।
 निसीदति फुसित्वा यो, यच्च पत्तेसु दीयति ॥१४२१॥
- B. 132 गहितं तेन तं सब्बं, होति येव न संसयो ।
 पटिग्गहेस्सामिच्चेव, मञ्चादीनि सचे पन ॥१४२२॥
- 10 गहितं होति तं सब्बं, आरुहित्वा निसीदति ।
 आहच्च कुच्छिया कुच्छि, ठिता पत्ता हि भूमियं ॥१४२३॥
- यं यं अङ्गुलिया वा पि, फुसित्वा सूचिया पि वा ।
 निसिन्नो तत्थ तत्थेव, दीयमानन्तु वट्टति ॥१४२४॥
- S 92 कटसारे महन्तस्मि, तथा हत्थत्थरादिषु ।
 गण्हतो हत्थपासस्मि, विज्जमाने तु वट्टति ॥१४२५॥
- 15 तत्थ-जातकपण्णेषु, गहेतुं न च वट्टति ।
 न पनेतानि कायेन, पटिबद्धानि होन्ति हि ॥१४२६॥
- असंहारिमपासाणे, फलके वा पि तादिसे ।
 खाणुबद्धे पि वा मञ्चे, गहणं नेव रूहति ॥१४२७॥
- 20 तित्तिणीकादिपण्णेषु, भूमियं पत्थटेसु वा ।
 धारेतुमसमत्थत्ता, गहणं न च रूहति ॥१४२८॥
- हत्थपासमतिक्कम्म, दीघदण्डेन देति चे ।
 वत्तब्बो भिक्खुनागन्त्वा, देहीति परिवेसको ॥१४२९॥
- सचे पत्ते रजो होति, धोवितब्बो जले सति ।
 तस्मि असति पुञ्छित्वा, गहेतब्बो असेसतो ॥१४३०॥

१. वेळु—म०; वेणु—सी० ।

२. कस्मि—म०; तस्मि—सी० ।

पिण्डाय विचरन्तस्स, रजं पतति चे पन ।
 भिक्खा पटिग्गहेत्वा व, गहेत्तब्बा विजानता ॥१४३१॥
 अपटिग्गहिते भिक्खं, गण्हतो पन दुक्कटं ।
 पटिग्गहेत्वानापत्ति, पच्छा तं परिभुञ्जतो ॥१४३२॥
 “पटिग्गहेत्वा देथा” ति, वुत्ते तं वचनं पन । 5
 असुत्वानादियित्वा वा, देन्ति चे नत्थि दुक्कटं ॥१४३३॥
 पच्छा पटिग्गहेत्वा व, गहेत्तब्बं विजानता ।
 सचे रजं निपातेति, महावातो ततो ततो ॥१४३४॥
 न सक्का व सिया भिक्खं, गहेतुं यदि भिक्खुना । B. 133
 अञ्जस्स दातुकामेन, गहेतुं पन वट्टति ॥१४३५॥ 10
 सामणेस्स तं दत्त्वा, दिन्नं वा तेन तं पुन ।
 तस्स विस्सासतो वा पि, भुञ्जितुं पन वट्टति ॥१४३६॥
 भिक्खाचारे सचे पत्तं, सरजं देति भिक्खुनो ।
 “पटिग्गहेत्वा भिक्खं त्वं, गण्ह वा भुञ्ज वा” ति च ॥१४३७॥
 वत्तब्बो सो तथा तेन, कत्तब्बञ्चेव भिक्खुना । 15 R. 101
 रजं उपरि भत्तस्स, तस्सुप्पलवति चे पन ॥१४३८॥
 कञ्जिकन्तु पवाहेत्वा, भुञ्जितव्वं यथासुखं ।
 अन्तो पटिग्गहेत्तव्वं, पविट्ठं तं^१ सचे पन ॥१४३९॥
 पतितं सुक्खभत्ते चे, अपनीय च^२ तं रजं ।
 सुखुमञ्चे सभत्तम्पि, भुञ्जितव्वं यथासुखं ॥१४४०॥ 20
 उलुङ्केनाहरित्वा पि, देन्तस्स पठमं पन ।
 थेवो उलुङ्कतो पत्ते, सचे पतति वट्टति ॥१४४१॥
 भत्ते आकिरमाने तु, चरुकेन ततो पन । S. 93
 मसि वा चारिका वा पि, सचे पतति भाजने ॥१४४२॥

१. तु—म०; तं—सी० ।

२. व—म०; च—सी० ।

- तस्स चाभिहट्ता हि^१, न दोसो उपलब्धति ।
 अनन्तरस्स भिक्खुस्स, दीयमानन्तु पत्ततो ॥१४४३॥
 उप्पतित्वा सचे पत्ते, इतरस्स च भिक्खुनो ।
 पतति वट्टतेवायं, पटिग्गहितमेव तं ॥१४४४॥
 पायासस्स च पूरेत्वा, पत्तं चे देन्ति भिक्खुनो ।
 उण्हत्ता पन तं हेट्ठा, गहेतुं न च सक्कति ॥१४४५॥
 वट्टतीति च निद्दिट्ठं, गहेतुं मुखवट्ठियं ।
 न सक्का चे गहेतब्बो, तथा आधारकेन पि ॥१४४६॥
 सचे आसनसालायं, गहेत्वा पत्तमत्तनो ।
 निद्दायति निसिन्नो व, दीयमानं न जानति ॥१४४७॥
 नेवाहरियमानं वा, अपटिग्गहितमेव तं ।
 आभोगम्पन कत्वा चे, निसिन्नो होति वट्टति ॥१४४८॥
 सचे हत्थेन मुञ्चित्वा, पत्तं आधारकम्पि वा ।
 पेल्लेत्वा पन पादेन, निद्दायति पि^२ वट्टति ॥१४४९॥
 पादेनाधारकं अक्क-मित्वा पि पतिगण्हतो ।
 जागरस्सापि होतेव, गहणस्मि अनादरो ॥१४५०॥
 तस्मा तं न च कत्तब्बं, भिक्खुना विनयञ्जुना ।
 यं दीयमानं पतति, गहेतुं तं तु वट्टति ॥१४५१॥
 भुञ्जन्तानञ्च दन्ता वा, खीयन्ति पि नखा पि वा ।
 तथा पत्तस्स वण्णो वा, अब्बोहारनयो अयं ॥१४५२॥
 सत्थकेनुच्छुआदीनि, फालेन्तानं सचे मलं ।
 पञ्जायति हि तं तेसु, सिया नवसमुट्ठितं ॥१४५३॥
 पटिग्गहेत्वा तं पच्छा, खादितब्बं तु भिक्खुना ।
 न पञ्जायति चे तस्मि, मलं वट्टति खादितुं ॥१४५४॥

१. पि०—म०; ति—सी० ।

२. हि—म०; पि—सी० ।

पिसेन्तानम्पि भेसज्जं, कोट्टेन्तानम्पि वा तथा ।
 निसदोदुक्खलादीनं, खीयने पि अयं नयो ॥१४५५॥
 भेसज्जत्थाय तापेत्वा, वासिं खीरे खिपन्ति चे ।
 उट्ठाति^१ नीलिका तत्थ, सत्थके विय निच्छयो ॥१४५६॥
 सचे आमकतक्के वा, खीरे वा पक्खिपन्ति तं । 5
 सामपाकनिमित्तम्हा, न विमुच्चति दुक्कटा ॥१४५७॥
 पिण्डाय विचारन्तस्स, वस्सकालेसु भिक्खुनो ।
 पत्ते पतति चे तोयं, किलिट्ठं कायवत्थतो ॥१४५८॥
 पच्छा पटिग्गहेत्वा तं, भुज्जितब्बं यथासुखं । S. 94
 एसेव च नयो वुत्तो, रुक्खमूले पि भुज्जतो ॥१४५९॥ 10
 सत्ताहं पन वस्सन्ते, देवे सुद्धं जलं सचे । B. 135
 अब्भोकासे पि वा पत्ते, तोयं पतति वट्ठति ॥१४६०॥
 ओदनं पन देन्तेन, सामणेस्स भिक्खुना ।
 दातब्बो अच्छुपन्तेन, तस्स पत्तगतोदनं ॥१४६१॥
 पटिग्गहेत्वा वा पत्तं, दातब्बो तस्स ओदनो । 15
 छुपित्वा देति चे भत्तं, तम्पनुग्गहितं सिया ॥१४६२॥
 अञ्जस्स दातुकामेन, परिच्चत्तं सचे पन ।
 याव हत्थगतं ताव, पटिग्गहितमेव तं ॥१४६३॥
 “गण्हा”ति निरपेक्खो व, पत्तमाधारके ठितं ।
 सचे वदति पच्छा तं, पत्तिगण्हेय्य पण्डितो ॥१४६४॥ 20
 सापेक्खो येव यो पत्तं, ठपेत्वाधारके पन ।
 “एत्तो पूवम्पि भत्तं” वा, किञ्चि “गण्हा”ति भासति ॥१४६५॥
 सामणेरो पि तं भत्तं, धोवित्वा हत्थमत्तनो ।
 अत्तपत्तगतं भत्तं, अफुसित्वा सचे पन ॥१४६६॥

- पक्खिपन्तो सतक्खत्तं^१, उद्धरित्वा पि गण्हतु ।
 तं पटिग्गहणे किच्चं, पुन तस्स न विज्जति ॥१४६७॥
 अत्तपत्तगत्तं भत्तं, फुसित्वा यदि गण्हति ।
 पच्छा पटिग्गहेतब्बं, संसट्ठत्ता परेन तं ॥१४६८॥
- R. 103 5 भिक्खूनां यागु-आदीनां, पचने भाजने पन ।
 पक्खिपित्वा ठपेन्तेन, अञ्जस्सत्थाय ओदनं ॥१४६९॥
 भाजनूपरि हत्थेसु, सामणेस्स पक्खिपे ।
 पतितं हत्थतो तस्मि, न करोति अकप्पियं ॥१४७०॥
 परिच्चत्तञ्चिह तं एवं, अक्त्वाकिरतेव चे ।
- 10 भुञ्जितब्बं तु तं कत्वा, पत्तं विय निरामिसं ॥१४७१॥
 सचे यागुकुटं पुण्णं, सामणेरो हि दुब्बलो ।
 भिक्खुं पटिग्गहापेतुं, न सक्कोति हि तं पन^२ ॥१४७२॥
 कुटस्स गीवं पत्तस्स, ठपेत्वा मुखवट्टियं ।
- B. 136 भिक्खुना उपनीतस्स, आवज्जेति हि वट्टति ॥१४७३॥
 अथ वा भूमियं येव, हत्थे भिक्खु ठपेति चे ।
- 15 आरोपेति पवट्टेत्वा, तत्थ चे पन वट्टति ॥१४७४॥
 भत्तपच्छुच्छुभारेसु, अयमेव विनिच्छयो ।
 द्वे तयो सामणेरा वा, देन्ति चे गहणूपगं ॥१४७५॥
- S. 95 भारमेकस्स भिक्खुस्स, गहेतुम्पन वट्टति ।
 एकेन वा तथा दिन्नं, गण्हन्ति द्वे तयो पि वा ॥१४७६॥
- 20 मच्चस्स वाथ^३ पीठस्स, पादे तेलघटादिकं ।
 लग्गेन्ति तत्थ भिक्खुस्स, वट्टतेव निसीदितुं ॥१४७७॥

१. सतक्खत्तुं—म०; सतक्खत्तं—सी० ।

२. पुन—म०; पन—सी० ।

३. पादे—म०; वाथ—सी० ।

अपटिग्गहितं हेट्ठा-मञ्चे चे तेलथालकं ।
 सम्मज्जन्तो^१ च घट्टेति, न पनुग्गहितं सिया ॥१४७८॥
 पटिग्गहितसञ्जाय, अपटिग्गहितं पन ।
 गण्हित्वा पुन तं जत्वा, ठपेतुं तत्थ वट्टति ॥१४७९॥
 विवरित्वा सचे पुब्बे, ठपितं पिहितम्पि वा^२ । 5
 तथेव तं ठपेतब्बं, कत्तब्बं न पनञ्जथा ॥१४८०॥
 बहि-ट्टपेति चे तेन, छुपितब्बं न तं पुन ।
 यदि-च्छुपति चे जत्वा, तं पनुग्गहितं सिया ॥१४८१॥
 पटिग्गहिततेलस्मि, उट्टाति^३ यदि कण्णिका^४ ।
 सिङ्गिवेरादिके मूले, घनचुण्णम्पि वा तथा ॥१४८२॥ 10
 तं-समुट्ठानतो सब्बं, तञ्जेवाति पवुच्चति ।
 पटिग्गहणकिच्चं तु, तस्मि पुन न विज्जति ॥१४८३॥
 तालं वा नाळिकेरं वा, आरूढ्हो कोचि पुग्गलो ।
 तत्रट्टो तालपिण्डि सो, ओतारेत्वान रज्जुया ॥१४८४॥ R. 104
 सचे वदति 'गण्हा'ति, न गहेतब्बमेव च ।
 तमञ्जो पन भुम्मट्टो, गहेत्वा देति वट्टति ॥१४८५॥ 15 B. 137
 छिन्दित्वा चे वति उच्छुं, फलं वा देति गण्हितुं ।
 दण्डके अफुसित्वा व, निग्गतं पन वट्टति ॥१४८६॥
 सचे न पुथुलो होति, पाकारो अतिउच्चको ।
 अन्तोठित-बहिट्ठानं, हत्थपासो पहोति चे ॥१४८७॥ 20
 उद्धं हत्थसतं गत्त्वा, सम्पत्तं पुन तं पन ।
 गण्हतो भिक्खुनो दोसो, कोचि नेवुपलब्भति ॥१४८८॥

१. सम्मज्जन्तो—म०; सम्मज्जन्तो—सी० ।

२. च—म०; वा—सी० ।

३. उट्टेति—म०; सी० ।

४. कण्णिका—म०; कण्णिका—सी० ।

- भिक्षुनो सामणेरं तु, खन्धेन वहतो सचे ।
 ॥१४८९॥ फलं गहेत्वा तत्थेव, निसिन्नो देति वट्टति ॥१४८९॥
 अपरो पि वहन्तो व, भिक्षुं यो कोचि पुग्गलो ।
 ॥१४९०॥ फलं खन्धे निसिन्नस्स, भिक्षुनो देति वट्टति ॥१४९०॥
 ५ गहेत्वा फलिनिं साखं, छायत्थं यदि गच्छति ।
 पुन चित्ते समुप्पन्ने, खादितुं पन भिक्षुनो ॥१४९१॥
 साखं पटिग्गहापेत्वा, फलं खादति वट्टति ।
 मक्खिकानं निवारत्थं, गहिताय पयं नयो ॥१४९२॥
 कप्पियं पन कारेत्वा, पतिगण्हाति तं पुन ।
 S. 96 भोत्तुकामो सचे मूल-गहणं येव वट्टति ॥१४९३॥
 १० मातापितूनमत्थाय, गहेत्वा सप्पिआदिकं ।
 गच्छन्तो अन्तरामग्गे, यं इच्छति ततो पन ॥१४९४॥
 तं सो पटिग्गहापेत्वा, परिभुज्जति वट्टति ।
 तं पटिग्गहितं मूल-गहणं येव वट्टति ॥१४९५॥
 सामणेरस्स पाथेय्य-तण्डुले भिक्षु गण्हति ।
 १५ भिक्षुस्स सामणेरो पि, गहेत्वा पन गच्छति ॥१४९६॥
 तण्डुलेसु हि खीणेषु, अत्तना गहितेसु सो ।
 सचे यागुं पचित्तवान, तण्डुलेहितरेहि पि ॥१४९७॥
 उभिन्नं द्वीसु पत्तेसु, आकिरित्वा पनत्तनो ।
 B. 138 यागुं भिक्षुस्स तं दत्वा, सयं पिवति तस्स चे ॥१४९८॥
 २० सन्निधिपच्चया नेव, न उग्गहितकारणा ।
 सामणेरस्स पीतत्ता, दोसो भिक्षुस्स विज्जति ॥१४९९॥
 मातापितूनमत्थाय, तेलदिं हरतो पि च ।
 साखं छायादि-अत्थाय, इमस्स न विसेसता ॥१५००॥

तस्मा हिस्स विसेसस्स, चिन्तेतब्बं तु कारणं ।

तस्स सालयभावं तु, विसेसं तक्कयामहं ॥१५०१॥

तण्डुले पन धोवित्वा, निच्चालेतुं हि चेलको ।

न सक्कोति सचे ते च, तण्डुले भाजनम्पि च ॥१५०२॥

पटिग्गहेत्वा धोवित्वा, आरोपेत्वा पनुद्धनं ।

भिक्षुनाग्गि न कातब्बो, विवरित्वा पि पक्कता ॥१५०३॥

जातब्बा पक्ककालस्मि, ओरोपेत्वा यथासुखं ।

भुञ्जितब्बं न पच्छास्स, पटिग्गहणकारणं ॥१५०४॥

आरोपेत्वा सचे भिक्षु, उद्धनं सुद्धभाजनं ।

उदकं यागु-अत्थाय, तापेति यदि वट्टति ॥१५०५॥

तत्ते पनुदके कोचि, सम्पक्खिपति' तण्डुले ।

ततो पट्टाय तेनग्गि, न कातब्बो व भिक्षुना ॥१५०६॥

पटिग्गहेत्वा तं यागुं, पातुं वट्टति भिक्षुनो ।

सचे पचति पच्छा तं, सामपाका न मुच्चति ॥१५०७॥

तत्थ-जातफलं किञ्चि, सह चालेति वल्लिया ।

तस्सेव च ततो लद्धं, फलं किञ्चि न वट्टति ॥१५०८॥

फलरूक्खं परामट्ठुं, तं अपस्सयितुम्पि वा ।

कण्टके बन्धितुं वा पि, भिक्षुनो किर वट्टति ॥१५०९॥

सण्डासेन च दीघेन, गहेत्वा थालकम्पन ।

पचतो भिक्षुनो तेलं, भस्मं पतति तत्थ चे ॥१५१०॥

अमुञ्चन्तेन हत्थेन, पचित्वा तेलथालकं ।

ओतारेत्वा व तं पच्छा, पटिग्गहेय्य वट्टति ॥१५११॥

पटिग्गहेत्वा अङ्गारा, तानि दारूनि वा पन ।

ठपितानि सचे होन्ति, पुब्बगाहो व वट्टति ॥१५१२॥

उच्छुं खादति चे भिक्षु, सामणेरो पि इच्छति ।
 “छिन्दित्वा त्वमितो गण्ह,” इति वुत्तो च गण्हति ॥१५१३॥
 नत्थेव अवसेसस्स, पटिग्गहणकारणं ।
 खादतो गुळपिण्डम्पि, अयमेव विनिच्छयो ॥१५१४॥
 ५ कातुं सागरतोयेन, लोणकिच्चं तु वट्टति ।
 यावजीविकसङ्घं तं^१, तोयत्ता न तु गच्छति ॥१५१५॥
 इदं कालविनिम्मुत्तं, उदकं परिदीपितं ।
 R. 106 निब्बाणं विय निब्बाण-कुसलेन महेसिना ॥१५१६॥
 उदकेन समा वुत्ता, हिमस्स करका पि च ।
 कूपादिषु जलं पातुं, बहलम्पि च वट्टति ॥१५१७॥
 १० खेत्तेषु कसितट्टाने, बहलं तं न वट्टति ।
 सन्दित्वा यदि तं गत्वा, नदिं पूरेति वट्टति ॥१५१८॥
 सोब्भेषु ककुधादीनं, जले पुप्फसमाकुले ।
 न जायति रसो तेसं, न पटिग्गहकारणं^२ ॥१५१९॥
 सरेणुकानि पुप्फानि, पानीयस्स घटे पन ।
 १५ पक्खित्तानि सचे होन्ति, पतिगण्हेय्य तं पुन^३ ॥१५२०॥
 पटिग्गहेत्वा देय्यानि, वासपुप्फानि तत्थ वा ।
 कमल्लिकासु दिन्नामु, अब्बोहारो ति वट्टति ॥१५२१॥
 अपटिग्गहितस्सेव, दन्तकट्टस्स यो रसो ।
 B. 140 अजानन्तस्स पाचित्ति, सो चे विसति खादतो ॥१५२२॥
 २० सरीरट्टेषु भूतेषु, किं वट्टति न वट्टति ?
 कप्पाकप्पियमंसानं, खीरं सब्बम्पि वट्टति ॥१५२३॥
 कण्णक्खिगूथको दन्त-मलं मुत्तकरीसकं ।
 सेम्हं सिङ्घाणिका खेलो, अस्सुलोणं ति वट्टति ॥१५२४॥

१. यावजीविकसङ्घातं—म०; सी० ।

२. पटिग्गहणकारणं—म०, रो०; पटिग्गहकारणं—सी० ।

३. पन—म०; पुन—सी० ।

यं पनेत्थ सकट्टाना, चवित्वा पतितं सिया ।

पत्ते वा पन हत्थे वा, पतिगण्हेय्य तं पुन ॥१५२५॥

अङ्गलम्गं अविच्छिन्नं^१, पटिग्गहितमेव तं ।

उण्हयागुं पिवन्तस्स, सेदो हत्थेसु जायति ॥१५२६॥

पिण्डाय विचरन्तस्स, सेदो हत्थानुसारतो ।

5 S. 98

ओरोहति सचे पत्तं, न पटिग्गहकारणं^२ ॥१५२७॥

सामं गहेत्वा चत्तारि, विकटानि अदायके^३ ।

सप्पदट्ठक्खणे येव, न दोसो परिभुञ्जतो ॥१५२८॥

पठविं मत्तिकत्थाय, खणितुं छिन्दितुम्पि वा ।

तरुम्पि छारिकत्थाय, भिक्खुनो पन वट्टति ॥१५२९॥

10

अच्छेदगाह-निरपेक्खनिसज्जतो च,

सिक्खापहान-मरणेहि च लिङ्गभेदा ।

दानेन तस्स च परस्स अभिक्खुकस्स,

सब्बं पटिग्गहणमेति विनासमेवं ॥१५३०॥

दुरुपचिण्णे निद्दिट्ठं, गहणुग्गहितस्स पि ।

15 R. 107

अन्तोवुत्थे सयं-पक्के, अन्तोपक्के च दुक्कटं ॥१५३१॥

पटिग्गहितके तस्मिं, अपटिग्गहितसज्जिनो ।

तत्थ वेमातिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१५३२॥

पटिग्गहितसज्जिस्स, दन्तपोणोदकेसु पि ।

B. 141

न दोसेळकलोमेन, समुट्टानादिना समं^४ ॥१५३३॥

20

नव-मज्झिम-थेर-भिक्खुनीनं,

अविसेसेन यतिच्छित्तव्वको ।

१. मविच्छिन्नं—म०; अविच्छिन्नं—सी० ।
२. पटिग्गहणकारणं—म०, रो०; पटिग्गहकारणं—सी० ।
३. नदायके—म०; अदायके—सी० ।
४. समुट्टानादयो समा—म०; समुट्टानादिना समं—सी० ।

सकलो असमासतो व मया,
कथितो एत्थ विनिच्छयो ततो ॥१५३४॥
भोजनवग्गो निट्ठितो ।

(५) अचेळकवग्गो

१. अचेळककथा

यं किञ्चचेळकादीनं^१, तित्थियानं पनामिसं ।
देन्तस्सेकपयोगेन, एकं पाचित्तियं सिया ॥१५३५॥
5 अवच्छिज्ज पदेन्तस्स^२, पयोगगणनावसा ।
होन्ति पाचित्तियो तस्स, तिकपाचित्तियं सिया ॥१५३६॥
उदकं दन्तपोणं^३ वा, देन्तस्स च अतित्थिये ।
तित्थियो ति च सञ्जिस्स, दुक्कटं विमतिस्स च ॥१५३७॥
दापेन्तस्स पनञ्जेन, सामणेरादिकेन वा ।
10 निक्खित्तभाजने तेसं, देन्तस्स बहिलेपनं ॥१५३८॥
ठपेत्वा भोजनं तेसं, सन्तिके 'गण्हथा' ति च ।
वदन्तस्स अनापत्ति, समुट्ठानेळकूपमं ॥१५३९॥

२. उय्योजनकथा

S. 99 दापेत्वा वा अदापेत्वा, भिक्खु यं किञ्च आमिसं ।
कत्तुकामो सचे सद्धि, हसनादीनि इत्थिया ॥१५४०॥
B. 142 15 उय्योजेति हि "गच्छा" ति, वत्वा तप्पच्चया पन ।
R. 108 तस्सुय्योजनमत्तस्मि, दुक्कटं पठमेन च ॥१५४१॥
पादेनस्सुपचारस्मि, अतिक्कन्ते च दुक्कटं ।
दुतियेनस्स पाचित्ति, सीमातिक्कमने पन ॥१५४२॥

१. किञ्चि—म०; किञ्च—सो० ।

२. विच्छिन्दित्वान् देन्तस्स—म०; अवच्छिज्ज पदेन्तस्स—सो० ।

३. दन्तपोणं—म०; दन्तपोणं वा—सो० ।

दस्सने उपचारस्स, हत्था द्वादस देसिता ।
 पमाणं सवणे चेवं, अज्झोकासे न चेतरे ॥१५४३॥
 भिक्खुस्मिं तिकपाचित्ति, इतरे तिकदुक्कटं ।
 उभिन्नं दुक्कटं वुत्तं, कलिसासनरोपने ॥१५४४॥
 उय्योजेन्तस्स किच्चेन, न दोसुम्मत्तकादिनो ।
 अदिन्नादानतुल्या व, समुट्ठानादयो नया ॥१५४५॥

5

३. सभोजनकथा

खुद्दके पिट्ठिवंसं यो, अतिक्कम्म निसीदति ।
 सभोजने कुले तस्स, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥१५४६॥
 हत्थपासं अतिकम्म, पिट्ठिसङ्घाटकस्स च ।
 सयनस्स पनासन्ने, ठाने दोसो महल्लके ॥१५४७॥
 असयनिघरे तस्स, सयनीघरसज्जिनो ।
 तत्थ वेमतिकस्सापि, दुक्कटं परिदीपितं ॥१५४८॥
 निसीदन्तस्सनापत्ति, भिक्खुस्स दुतिये सति ।
 वीतरागेसु वा तेसु, निक्खन्तेसु उभोसु वा ॥१५४९॥
 निसिन्नस्सानतिकम्म, पदेसं वुत्तलक्खणं ।
 समुट्ठानादयो तुल्या, पठमन्तिमवत्थुना ॥१५५०॥

10

15

४. चतुत्थपञ्चमानि*

चतुत्थे पञ्चमे चेव, वत्तब्बं नत्थि किञ्चि पि ।
 वत्तब्बं यच्च तं सब्बं, वुत्तं अनियतद्वये ॥१५५१॥
 समुट्ठानं पनेतेसं, अनन्तरसमं मतं ।
 अयमेव विसेसो ति, तेसमेसच्च दीपितो ॥१५५२॥

B. 143

20

* म० पोत्थके अयं पाठो न दिस्सति । रहोपटिच्छन्नरहोनि-
 सज्जकथा ति पि दिस्सति ।

५. चारित्तकथा

R. 109

भोजनानन्तु पञ्चन्नं, वुत्तो अञ्जतरेन यो ।
 सन्तं भिक्खुमनापुच्छा, आपज्जेय्य कुलेसु चे ॥१५५३॥
 चारित्तं तस्स पाचित्ति, अञ्जत्र समया सिया ।
 ठपेत्वा समयं भिक्खु, दुविधं वुत्तलक्खणं ॥१५५४॥

S. 100 5

अवीतिवत्ते मज्झण्हे, घरमञ्जस्स गच्छति ।
 घरूपचारोक्कमने, पठमेन हि दुक्कटं ॥१५५५॥
 अतिक्कन्ते घरुम्मारे, अपरम्पि च दुक्कटं ।
 दुतियेन च पादेन, पाचित्ति समतिक्कमे ॥१५५६॥
 ठितट्ठाने सचे भिक्खुं, ओलोकेत्वा न पस्सति ।
 10 असन्तन्ति अनापुच्छा, पविट्ठो नाम वुच्चति ॥१५५७॥
 सचे दूरे ठितो होति, असन्तो नाम भिक्खु सो ।
 नत्थि आरोचने किच्चं, गवेसित्वा इतो चितो ॥१५५८॥
 न दोसो समये सन्तं, आपुच्छित्वा व^१ गच्छतो ।
 भिक्खुं घरेन मग्गो चे, आरामं गच्छतो पि च ॥१५५९॥
 15 तित्थियानम्पि सेय्यं वा, तथा भिक्खुनुपस्सयं ।
 आपदासनसालं वा, भत्तियस्स घरम्पि वा ॥१५६०॥
 इदं पन समुट्ठानं, कठिनेन समं मतं ।
 क्रियाक्रियमचित्तञ्च, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥१५६१॥

६. भेसज्जकथा

B. 144

20

सब्बा पि सादितब्बा व, चातुमासपवारणा ।
 भिक्खुना अगिलानेन, पुन निच्चपवारणा ॥१५६२॥
 “विज्जापेस्सामि रोगस्मि, सति मे पच्चये” ति च ।
 न पटिक्खपितब्बा सा, “रोगो दानि न मे” ति च ॥१५६३॥

तिकपाचित्तियं वुत्तं, दुक्कटं न-ततुत्तरिं ।
 ततुत्तरिन्ति सञ्जिस्स, तत्थ वेमतिकस्स च ॥१५६४॥
 न-ततुत्तरिसञ्जिस्स, येहि येन पवारितो ।
 ततो अञ्जम्पि^१ वा भीयो, आचिक्खित्वा यथातथं ॥१५६५॥
 विञ्जापेन्तस्स भिक्खुस्स, अञ्जस्सत्थाय वा पन ।
 जातकानमनापत्ति, अत्तनो वा धनेन पि ॥१५६६॥
 तथा उम्मत्तकादीनं, अनापत्ति पकासिता ।
 समुट्ठानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥१५६७॥

5

७. उद्युत्तकथा

उद्युत्तं भिक्खुनो सेनं, दस्सनत्थाय गच्छतो ।
 अञ्जत्र पच्चया तस्स, दुक्कटं तु पदे पदे ॥१५६८॥
 दस्सनस्सुपचारस्मि, ठत्वा पाचित्ति पस्सतो ।
 उपचारं विमुञ्चित्वा, पस्सन्तस्स पयोगतो ॥१५६९॥
 आरोहा पन चत्तारो, द्वे द्वे तं-पादरक्खका ।
 एवं द्वादसपोसो च, एको हत्थी ति वुच्चति ॥१५७०॥
 द्वे पादरक्खा आरोहो, एको तिपुरिसो ह्यो ।
 एको सारथि योधेको, आणिरक्खा दुवे जना ॥१५७१॥
 चतुपोसो रथो वुत्तो, चतुसच्चविभाविना ।
 चतुरो^२ पदहत्था च, पुरिसा पत्ति^३ वुच्चति ॥१५७२॥
 वुत्तलक्खणसम्पन्ना, अयं पच्छिमकोटिया ।
 चतुरङ्गसमायुत्ता, सेना नाम पवुच्चति ॥१५७३॥
 हत्ति-आदिसु एकेकं, दस्सनत्थाय गच्छतो ।
 अनुय्युत्ते पि उद्युत्त-सञ्जिस्सापि च दुक्कटं ॥१५७४॥

R. 110

10

15 S. 101

B. 145

20

१. अञ्जेहि—म०; अञ्जम्पि—सी० ।

२. चत्तारो—म०; चतुरो—सी० ।

३. पत्तीति—म०; पत्ति—सी० ।

अत्तनो च ठितोकासं, सम्पत्तं पन पस्सति ।
आपदासु अनापत्ति, तथारूपे च पच्चये ॥१५७५॥

८. सेनावासकथा

चतुत्थे दिवसे अत्थ-ङ्गते सुरिये अरोगवा ।
सचे तिट्ठतु सेनाय, निसीदतु निपज्जतु ॥१५७६॥
आकासे इद्धिया सेय्यं, पकप्पेतु च इद्धिमा ।
होतेव तस्स पाचित्ति, तिकपाचित्तियं सिया ॥१५७७॥
ऊनके च तिरत्तस्मि, अतिरेको ति सञ्जिनो ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१५७८॥
पुरारुणा व निक्खम्म, ततियाय च रत्तिया ।
न दोसो पुन वसन्तस्स, गिलानस्सापदासु पि ॥१५७९॥

९. उद्योधिककथा

उद्योधिकं बलमं वा, सेनाव्यूहम्पि वा पन ।
दस्सनत्थायणीकं वा, होति पाचित्ति गच्छतो ॥१५८०॥
पुरिमे पन यो वुत्तो, 'हत्थि द्वादसपोरिसो' ।
इति तेन तयो हत्थी, 'हत्थाणीकन्ति' दोपितं ॥१५८१॥
सेसेसु पि च एसेव, नयो नेय्यो^१ विभाविना ।
तिण्णमेळकलोमेन, समुट्ठानादयो समा ॥१५८२॥
अचेळकवग्गो निट्ठितो ।

(६) सुरापानवग्गो

१. सुरापानकथा

पिट्ठादीहि कतं मज्जं, सुरा नामाति वुच्चति ।
पुप्फादीहि कतो सब्बो, आसवो होति मेरयं ॥१५८३॥
बीजतो पन पट्ठाया, पिवन्तस्सुभयम्पि च ।
पयोगे च पयोगे च, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥१५८४॥

१. ज्ञेयो—म०, सो० ।

तिकपाचित्तियं वुत्तं, अमज्जे मज्जसञ्जिनो ।
 तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१५८५॥
 अमज्जं मज्जवणञ्च, मज्जगन्धरसम्पि च ।
 अरिट्ठं लोणसोवीर-युत्तकं^१ पिवतो पि च ॥१५८६॥
 वासगाहापनत्थाय, पक्खिपित्वान ईसकं ।
 सूपादीनन्तु पाके पि, अनापत्ति पकासिता ॥१५८७॥
 होतेळकसमुद्धानं, अचित्तं वत्थजानना^२ ।
 इदञ्चाकुसलेनेव, पानतो लोकवज्जकं ॥१५८८॥

S. 102

२. अङ्गुलिपतोदककथा

येन केनचि अङ्गेन, हस्साधिप्पायिनो पन ।
 फुसतो उपसम्पन्नं, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥१५८९॥
 सब्बत्थ दुक्कटं काय-पटिबद्धादिके नये ।
 तत्थेवानुपसम्पन्ने, दीपितं तिकदुक्कटं ॥१५९०॥
 एत्थ चानुपसम्पन्न-द्वाने तिट्ठति भिक्खुनी ।
 खिड्डाधिप्पायिनो तम्पि, छुपन्तस्स^३ च दुक्कटं ॥१५९१॥
 अनापत्ति न-हस्साधि-प्पायस्स फुसतो परं ।
 सति किञ्चे फुसन्तस्स, तथा उम्मत्तकादिनो ॥१५९२॥

10

B. 147

15

३. हस्सधम्मकथा

जले निम्मुज्जनादीनं, अत्थाय पन केवलं ।
 पदवारेसु सब्बेसु, ओतरन्तस्स दुक्कटं ॥१५९३॥
 कीळापेक्खो सचे हुत्वा, जले उपरिगोप्फके ।
 निम्मुज्जेय्य पि वा भिक्खु, उम्मुज्जेय्य तरेय्य वा ॥१५९४॥

20

१. लोणसोवीरं—सुत्तुकं—म०; लोणसोवीर—युत्तकं—सी० ।
२. वत्थुजानना—म०; वत्थजानना—सी० ।
३. फुसन्तस्स—म०; छुपन्तस्स—सी० ।

- पयोगे च पयोगे च, तस्स पाचित्तियं सिया ।
 अन्तो येवोदके तस्स, निमुज्जित्वान गच्छतो ॥१५९५॥
- हत्थपादपयोगेहि, पाचित्ति परिदीपये ।
 हत्थेहेव तरन्तस्स, हत्थवारेहि कारये ॥१५९६॥
- R. 112 5 येन येन पनङ्गेन, भिक्खुनो तरतो जलं ।
 तस्स तस्स पयोगेन, पाचित्ति परिदीपये ॥१५९७॥
- तस्तो तीरतो वा पि, पाचित्ति पततो जले ।
 तिकपाचित्तियं वुत्तं, तथेव द्विकदुक्कटं^१ ॥१५९८॥
- 10 पाजेन्तो पि सचे नावं, अरित्तेन पियेन^२ वा ।
 उस्सारेन्तो पि तोरे वा, नावं कीळति दुक्कटं ॥१५९९॥
- हत्थेन वा पि पादेन, कट्टेन कठलाय वा ।
 उदकं निहनन्तस्स^३, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१६००॥
- S. 103 उदकं कज्जियं^४ वा पि, चिक्खल्लं वा पि विक्खिक्खं ।
 कीळन्तस्सापि भिक्खुस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१६०१॥
- B. 148 15 विगाहित्वा जलं किच्चे, सति निम्मुज्जनादिकं ।
 करोन्तस्स अनापत्ति, तथा पारञ्च गच्छतो ॥१६०२॥
- समुद्धानादयो तुल्या, पठमन्तिमवत्थुना ।
 अनन्तरस्सिमस्सापि, नत्थि काचि विसेसता ॥१६०३॥

४. अनादरियकथा

- वुच्चमानो सचे भिक्खु, पञ्जत्तेनेव भिक्खुना ।
 20 अकत्तुकामतायस्स, वचनं धम्ममेव वा ॥१६०४॥

१. तिकदुक्कटं—म०; द्विकदुक्कटं—सी० ।
 २. पियेन—म०; पियेन—सी० ।
 ३. नीहरन्तस्स—म०; निहनन्तस्स—सी० ।
 ४. कज्जिकं—म०; कज्जियं—सी० ।

यो असिक्खितुकामो व, न करोति पनादरं ।
तस्सानादरिये तस्मि, पाचित्तियमुदीरये ॥१६०५॥

तिकपाचित्तियं वुत्तं, तिकातीतेन सत्थुना ।
तत्थेवानुपसम्पन्ना-नादरे तिकदुक्कटं ॥१६०६॥

सुत्तेन वाभिधम्मेन, अपञ्जत्तेन भिक्खुना ।
दुक्कटं सामणेरेन, वुत्तस्स उभयेन पि ॥१६०७॥

5

“आचरियानमयं गाहो, अम्हाकन्तु पवेणिया ।
आगतो” ति भणन्तस्स, न दोसुम्मत्तकादिनो ॥१६०८॥

एत्थ नेव गहेतब्बो, गारय्हाचरियुग्गहो ।
ओमसवादतुल्या व, समुट्टानादयो नया ॥१६०९॥

10

५. भिसापनकथा

भयसञ्जननत्थाय, रूपादि उपसंहरे ।
भयानकं कथं वा पि, कथेय्य परसन्तिके ॥१६१०॥

दिस्वा वा पन तं सुत्वा, मा वा भायतु भायतु ।
इतरस्स तु भिक्खुस्स, होति पाचित्ति तङ्खणे ॥१६११॥

R. 1 3

तिकपाचित्तियं वुत्तं, तथेव तिकदुक्कटं ।
सामणेरं गहट्टं वा, भिसापेन्तस्स भिक्खुनो ॥१६१२॥

15 B 149

न-भिसापेतुकामस्स, अनापत्तादिकम्मिनो ।
समुट्टानादि सब्बम्पि, अनन्तरसमं मतं ॥१६१३॥

६. जोतिसमादहनकथा

जोतिं तप्पेतुकामो चे, जलापेय्य जलेय्य वा ।
ठपेत्वा होति पाचित्ति, तथारूपन्तु पच्चयं ॥१६१४॥

20

सयं समादहन्तस्स, याव जाला न जायति ।
ताव सब्बयोगेसु, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१६१५॥

S. 104

जालुट्टाने पनापत्ति, पाचित्ति परिकित्तिता^१ ।

जलापेन्तस्स अञ्जेन, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१६१६॥

गिलानस्सागिलानो ति, सञ्जिस्स विमत्तिस्स वा ।

अलातं उक्खिपन्तस्स, अविज्झातन्तु दुक्कटं ॥१६१७॥

विज्झातन्तुज्जलेन्तस्स^२, यथावत्थुकता मता ।

अनापत्ति गिलानस्स, कतं अञ्जेन वा पन ॥१६१८॥

विसीवेन्तस्स^३ अङ्गारं, पदीपुज्जालनादिके ।

समुट्टानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥१६१९॥

७. न्हानकथा

अपुण्णे अड्डुमासस्मि, देसे चे मज्झिमे पन ।

न्हायिस्सामीति चुण्णं वा, मत्तिकं वा पि गोमयं ॥१६२०॥

अभिसङ्खरतो सब्ब-पयोगेसु पि दुक्कटं ।

न्हानस्स परियोसाने, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥१६२१॥

अतिरेकड्डुमासून-सञ्जिनो विमत्तिस्स वा ।

दुक्कटं अतिरेकड्डु-मासे च समयेसु च ॥१६२२॥

न्हायन्तस्स अनापत्ति, नदीपारम्पि गच्छतो ।

वालिकं उक्किरित्वान, कतावाटेसु वा तथा ॥१६२३॥

पच्चन्तिमे पि वा देसे, सब्बेसं आपदासु पि ।

इदमेळकलोमेन, समुट्टानादिना समं ॥१६२४॥

८. दुब्बण्णकरणकथा

चीवरं यं निवासेतुं, सक्का पारुपितुम्पि वा ।

छन्नमञ्जतरं भिक्खु, रजित्वा यत्थ कत्थचि ॥१६२५॥

R. 114

20

१. परिदीपिता—म०; परिकित्तिता—सी० ।

२. उज्जलन्तस्स—म०; उज्जलेन्तस्स—सी० ।

३. विसिब्बेन्तस्स—म०; विसीवेन्तस्स—सी० ।

पदेसे कंसनीलेन, पत्तनीलेन वा पन ।
 येन केनचि काळेन, कद्मेन पि वा तथा ॥१६२६॥
 मङ्कुणस्स^१ मयूरस्स, पिट्ठि-अक्खिप्पमाणकं ।
 अदत्वा^२ कप्पियं बिन्दुं, पाचित्ति परिभुञ्जतो ॥१६२७॥
 पाळिकण्णिककप्पो वा, न च वट्टति कत्थचि ।
 एकं वा पि अनेकं वा, बिन्दु वट्टति वट्टकं ॥१६२८॥
 आदिन्ने पि अनादिन्न-सञ्जिनो विमत्तिस्स च ।
 दुक्कटं मुनिना वुत्तं, अनापत्ति पकासिता ॥१६२९॥
 कप्पे नट्टे पि वा सद्धि, तेन संसिब्बितेसु वा ।
 क्रियाक्रियमिदं वुत्तं, समुट्ठानेळकूपमं ॥१६३०॥

5

10

९. विकप्पनकथा

विकप्पना दुवे वुत्ता, सम्मुखासम्मुखा ति पि ।
 सम्मुखाय विकप्पेन्तो, भिक्खुस्सेकस्स सन्तिके ॥१६३१॥
 एकत्तं बहुभावं वा, दूरसन्तिकतम्पि वा ।
 चीवरानन्तु जानित्वा, यथावचनयोगतो ॥१६३२॥
 “इमाहं चीवरं तुय्हं, विकप्पेमी”ति निद्दिसे ।
 कप्पतेत्तावता कामं, निधेतुं न च कप्पति ॥१६३३॥
 परिभोगादिकं तेन, अपच्चुद्धटतो पुन^३ ।
 तेन पच्चुद्धटे येव, परिभोगादि वट्टति ॥१६३४॥
 “सन्तकं पन मय्हं त्वं, परिभुञ्ज परिच्चज ।
 यथाप्पच्चयं करोही”ति, वुत्ते पच्चुद्धटं सिया ॥१६३५॥
 अपरा सम्मुखा वुत्ता, भिक्खुस्सेकस्स सन्तिके ।
 यस्स कस्सचि नामन्तु, गहेत्वा सहधम्मिनं ॥१६३६॥

S. 105

B. 151

15

20

१. मङ्कुलस्स—म०; मङ्कुणस्स—सी० ।

२. अकत्वा—म०; अदत्वा—सी० ।

३. पन—म०; पुन—सी० ।

- “इमाहं चीवरं तिस्स-भिक्षुनो तिस्सथेरिया ।
विकप्पेमी”ति वत्तब्बं, वत्तब्बं पुन तेन पि ॥१६३७॥
- “तिस्सस्स भिक्षुनो वा त्वं, तस्सा तिस्साय थेरिया ।
सन्तकं परिभुञ्जाहि, विस्सज्जेही”ति वा तथा ॥१६३८॥
- 5 ततोप्पभुति सब्बम्पि, परिभोगादि वट्टति ।
एवं परम्मुखाया पि, वत्तब्बं एकसन्तिके ॥१६३९॥
- R. 115 “इमाहं चीवरं तुय्हं, विकप्पत्थाय दम्मि”ति ।
पुन तेन पि वत्तब्बं, “को ते मित्तो”ति भिक्षुना ॥१६४०॥
- 10 इतरेन पि वत्तब्बं, “तिस्सो तिस्सा” ति वा पुन ।
वत्तब्बं भिक्षुना तेन, “इदं तिस्सस्स सन्तकं ॥१६४१॥
- तिस्साय थेरिया वा त्वं, सन्तकं परिभुञ्ज वा ।
विस्सज्जेही” ति वा वुत्ते, होति पच्चुद्धटं पुन ॥१६४२॥
- इच्चेतासु पन द्वीसु, याय कायचि चीवरं ।
विकप्पेत्वा सधम्मेषु, यस्स कस्सचि पञ्चसु ॥१६४३॥
- 15 अपच्चुद्धारकं वा पि, अविस्सासेन तस्स वा ।
येन तं विनयं कम्मं, कतं पनिध भिक्षुना ॥१६४४॥
- B. 152 चीवरं परिभुञ्जेय्य, होति पाचिन्ति भिक्षुनो ।
तञ्चेवाधिदुन्तस्स, विस्सज्जेन्तस्स^१ दुक्कटं ॥१६४५॥
- पच्चुद्धारकवत्थेसु, अपच्चुद्धारसज्जिनो ।
20 तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१६४६॥
- S. 106 पच्चुद्धारकसज्जिस्स^२, विस्सासं^३ परिभुञ्जतो ।
अनापत्ति समुट्ठानं, कठिनेनादिना समं ॥१६४७॥

१. विस्सज्जन्तस्स—म०; विस्सज्जेन्तस्स—सी० ।

२. पच्चुद्धारण—म०; पच्चुद्धारक—सी० ।

३. विस्सासा—म०; विस्सासं—सी० ।

१०. चीवरापनिधानकथा

अधिद्वानूपगं पत्तं, चीवरं वा पि तादिसं ।
 तथा सूचिघरं काय-बन्धनं वा निसीदनं ॥१६४८॥
 अपनेत्वा निधेन्तस्स, हस्सापेक्खस्स केवलं ।
 होति पाचित्तियं अञ्जं, आणापेन्तस्स दुक्कटं ॥१६४९॥
 तेनापनिहिते तस्स, पाचित्ति परिदीपये ।
 वुत्तं अनुपसम्पन्न-सन्तके तिकदुक्कटं ॥१६५०॥
 विना वुत्तप्पकारानि, पत्तादीनि ततो पन ।
 अञ्जं अपनिधेन्तस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१६५१॥
 सब्बेस्वनुपसम्पन्न-सन्तकेसु पि दुक्कटं ।
 दुन्निक्खित्तमनापत्ति, पटिसामयतो पन ॥१६५२॥
 तथा “धम्मकथं कत्वा, दस्सामी” ति निधेति चे ।
 अविहेसितुकामस्स, अकीळस्सादिकम्मिनो ॥१६५३॥
 समुद्धानादयो तुल्या, दुतियन्तिमवत्थुना ।
 इदं अकुसलेनेव, सचित्तञ्च तिवेदनं ॥१६५४॥
 सुरापानवग्गो निट्ठितो ।

5

10

(७) सग्गपाणकवग्गो

१. सञ्चिच्चपाणकथा

तिरच्छानगतं पाणं, महन्तं खुद्दकम्पि वा ।
 होति पाचित्तियापत्ति, मारेन्तस्सस्स भिक्खुनो ॥१६५५॥
 अप्पाणे पाणसञ्जिस्स, विमत्तिस्सुभयत्थ च ।
 दुक्कटं तु अनापत्ति, असञ्चिच्च अजानतो ॥१६५६॥
 न च मारेतुकामस्स, तथा उम्मत्तकादिनो ।
 समुद्धानादयो तुल्या, ततियन्तिमवत्थुना ॥१६५७॥

15 B. 153
R. 116

20

२. सप्पाणककथा

- सप्पाणकं जलं जानं, पाचित्ति परिभुञ्जतो ।
 पयोगबहुतायस्स, पाचित्तिबहुता सिया ॥१६५८॥
 एकेनेव पयोगेन, अविच्छिज्ज सचे पन ।
 पिवतो पत्तपूरम्पि, एकं पाचित्तियं सिया ॥१६५९॥
 5 तादिसेनुदकेनस्स, आविज्झित्वान^१ सामिसं ।
 धोवतो पन पत्तं वा, निब्बापेन्तस्स यागुयो ॥१६६०॥
 S. 107 हत्थेन तं उलुङ्खेन, गहेत्वा न्हायतो पि वा ।
 पयोगे च पयोगे च, पाचित्ति परिदोषिता ॥१६६१॥
 अप्पाणके पि सप्पाण-सञ्जिस्स उभयत्थ पि ।
 10 विमतिस्सापि भिक्खुस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१६६२॥
 सप्पाणे पि च अप्पाणे, अप्पाणमिति सञ्जिणो ।
 न दोसो परिभोगेन, न मरन्तीति जानतो ॥१६६३॥
 पतनं सलभादोनं, जत्वा सुद्धेन चेतसा ।
 पदीपुज्जलनञ्चेत्थ, जत्वा सप्पाणभावतं ॥१६६४॥
 15 भुञ्जतो जलसञ्जाय, जेय्या पण्णत्तिवज्जता^२ ।
 सिञ्चने सिञ्चनं वुत्तं, परिभोगे इदं पन ॥१६६५॥
 अयमेव विसेसो हि^३, तस्स चेव पनस्स च ।
 B. 154 अदिन्नादानतुल्या व, समुट्ठानादयो नया ॥१६६६॥

३. उक्कोटनकथा

- निहतन्तु यथाधम्मं, किच्चाधिकरणं पुन ।
 20 हनितब्बन्ति^४ पाचित्ति, उक्कोटेन्तस्स भिक्खुनो ॥१६६७॥

१. आविज्झित्वान—म०; आविज्झित्वान—सी० ।
 २. पण्णत्तिवज्जता—म०, सी०; पण्णत्तवज्जता—रो० ।
 ३. ति—म०; हि—सी० ।
 ४. निहतिब्बन्ति—म०; हनितब्बन्ति—सी० ।

“अकतं दुक्कटं कम्मं, कातब्बं पुनदेवि”ति ।

R. 117

वदता पन तं कम्मं, उच्चालेतुं न वट्टति ॥१६६८॥

सचे विप्पकते कम्मे, पटिक्कोसति तं पुन ।

सञ्जापेत्वा व कातब्बं, न कातब्बं पनञ्जथा ॥१६६९॥

अधम्मे पन कम्मस्मि, धम्मकम्मन्ति सञ्जिनो ।

5

विमतिस्सुभयत्थापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१६७०॥

अधम्मेन च वग्गेन, न च कम्मारहस्स वा ।

कतन्ति जानतो नत्थि, दोसो उक्कोटने पन ॥१६७१॥

तथा उम्मत्तकादीन-मनापत्ति पकासिता ।

ओमसवादतुल्या व, समुद्धानादयो नया ॥१६७२॥

10

४. दुट्ठुल्लकथा

सङ्घादिसेसं दुट्ठुल्लं, आपत्तिं भिक्खुनो पन ।

जत्वा छादयतो तस्स, पाचित्ति परियापुता ॥१६७३॥

निक्खिपित्वा धुरं तस्स, पटिच्छादनहेतुकं ।

आरोचेति सचञ्जस्स, सो पि अञ्जस्स वा ति हि ॥१६७४॥

एवं सतम्पि भिक्खूनं, सहस्सम्पि च ताव तं ।

15

आपज्जतेव आपत्तिं, याव कोटि न छिज्जति ॥१६७५॥

मूलेनारोचितस्सेव, दुतियस्स पकासिते ।

B. 155

ततियेन निवत्तित्वा, कोटि छिन्ना ति वुच्चति ॥१६७६॥

दुट्ठुल्लाय च दुट्ठुल्ल-सञ्जि पाचित्तियं फुसे ।

S. 108

इतरेसु पन द्वीसु, दुक्कटं परिदीपितं ॥१६७७॥

20

अदुट्ठुल्लाय सब्बत्थ, निद्दिट्ठं तिकदुक्कटं ।

सब्बत्थानुपसम्पन्न-वारेसु पि च दुक्कटं ॥१६७८॥

सङ्घस्स भेदनादीनि, भविस्सन्तीति वा पन ।

न च छादेतुकामो वा, सभागं वा न पस्सति ॥१६७९॥

“पञ्जायिस्सति कम्मेन, सकेनायन्ति कक्खळो” ।

अनारोचेति चे दोसो, नत्थि उम्मत्तकादिनो ॥१६८०॥

धुरनिक्खेपतुल्या व, समुट्ठानादयो नया ।

कायकम्मं वचीकम्मं, अक्रियं दुक्खवेदनं ॥१६८१॥

५. ऊनवीसतिकथा

5

ऊनवीसतिवस्सं यो, करेय्य उपसम्पदं ।

तस्स पाचित्तियं होति, सेसानं होति दुक्कटं ॥१६८२॥

R. 118

उपसम्पादितो चे यो^१, जानता वा अजानता ।

होतेवानुपसम्पन्नो, कातब्बो पुन येव^२ सो ॥१६८३॥

दसवस्सच्चयेनस्स, उपज्झायस्स चे सतो ।

10

उपसम्पादने दोसो, अज्जेसं नत्थि कोचि पि ॥१६८४॥

मुञ्चित्वा पन तं भिक्खुं, गणो चे परिपूरति ।

होन्ति ते सूपसम्पन्ना, न दोसो कोचि विज्जति ॥१६८५॥

उपज्झायो सचे हुत्वा, गणं आचरियम्पि वा ।

परियेसति पत्तं वा, सम्मन्नति च मालकं ॥१६८६॥

B. 156 15

“उपसम्पादयिस्सामि”, इति सब्बेसु तस्स हि ।

जत्तिया पि तथा द्वीसु, कम्मवाचासु दुक्कटं ॥१६८७॥

कम्मवाचाय ओसाने, पाचित्ति परिदीपिता ।

ऊनवीसतिसज्जिस्स, परिपुण्णे पि पुग्गले ॥१६८८॥

विमत्तिस्सुभयत्थापि, होति आपत्ति दुक्कटं ।

20

परिपुण्णो ति सज्जिस्स, उभयत्थ न दोसता ॥१६८९॥

तथा उम्मत्तकस्सापि, आदिकम्मिकभिक्खुनो ।

आदिन्नादानतुल्या व, समुट्ठानादयो नया ॥१६९०॥

१. सो—म०, यो—सी० ।

२. पुनरेव—म०, पुन येव—सी० ।

६. थेय्यसत्थकथा

थेय्यसत्थेन जानन्तो, संविधाय सचे पन ।
 मग्गं गच्छति सद्धिं यो, तस्स पाचित्तियं सिया ॥१६९१॥
 गमने संविधाने च, वत्तब्बो यो विनिच्छयो ।
 सो च भिक्खुनिवग्गस्मि, वुत्तत्ता न च उद्धटो ॥१६९२॥
 मग्गाटवि-विसङ्केते, यथावत्थुकमेव तु ।
 तेस्वसंविदहन्ते पि^१, सयं विदहतो पि च ॥१६९३॥
 तथेवाथेय्यसत्थे पि, थेय्यसत्थन्ति सज्जिनो ।
 विमत्तिस्सुभयत्थापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१६९४॥
 अथेय्यसत्थसज्जिस्स, असंविदहतो पि च ।
 आपदासु अनापत्ति, विसङ्केते च कालिके ॥१६९५॥
 थेय्यसत्थसमुद्धानं, कथितं कायचित्ततो ।
 कायवाचाचित्ततो च, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥१६९६॥

5 S. 109

10

७. संविधानकथा

होति भिक्खुनिया सद्धिं, संविधानेन सत्तमं ।
 समुद्धानादिना तुल्यं, विसेसो नत्थि कोचि पि ॥१६९७॥

B. 157

८. अरिट्टकथा

कम्मं किलेसो पाको च, उपवादो अतिक्कमो ।
 अन्तरायकरा एते, पञ्च धम्मा पकासिता ॥१६९८॥
 “अनन्तरायिका एते, यथा होन्ति तथा अहं ।
 देसितं मुनिना धम्म-माजानामी” ति यो वदे ॥१६९९॥
 तिक्खत्तुं तेहि वत्तब्बो, ये पस्सन्ति सुणन्ति च ।
 “मा हेवं अवचायस्मा”, इति भिक्खूहि सो पन ॥१७००॥
 दुक्कटं अवदन्तस्स, तं अनिस्सजतो पि च ।
 जत्तिया च तथा द्वीहि, कम्मवाचाहि दुक्कटं ॥१७०१॥

15 R. 119

20

१. तेस्वसंविदहन्तेसु—म०; तेस्वसंविदहन्ते पि—सी० ।

कम्मवाचाय ओसने, पाचित्ति परिदीपिता ।
 तिकपाचित्तियं वुत्तं, अधम्मे तिकदुक्कटं ॥१७०२॥
 नापत्ताकतकम्मस्स, पटिनिस्सजतो पि च ।
 समुट्ठानादयो सव्वे, वुत्ता सम्मनुभासने ॥१७०३॥

९. उक्खित्तकथा^१

- 5 जत्वाकतानुधम्मेन, तथावादिकभिक्षुना ।
 संवसेय्य च भुञ्जेय्य, पाचित्ति सह सेय्य वा ॥१७०४॥
 उपोसथादिकं कम्मं, करोतो सह तेन हि ।
 कम्मस्स परियोसाने, तस्स पाचित्तियं सिया ॥१७०५॥
 एकेनेव पयोगेन, गण्हतो आमिसं बहुं ।
 10 ददतो पि तथा एकं, बहूनि च बहुस्वपि ॥१७०६॥
 B. 158 उक्खित्तके निपन्नस्मि, इतरो सेति चे पन ।
 इतरस्मि निपन्ने वा, परो सेति उभो पि वा ॥१७०७॥
 S. 110 निपज्जनपयोगानं, वसेनापत्तियो सियं^२ ।
 एकनानूपचारेसु, एकच्छन्ने विनिच्छयो ॥१७०८॥
 15 अनुक्खित्ते पि उक्खित्त-सञ्जिनो पन भिक्षुनो ।
 विमतिस्सुभयत्थापि, दुक्कटं परिदीपितं ॥१७०९॥
 अनापत्तुभयत्थापि, अनुक्खित्तकसञ्जिनो ।
 निस्सट्ठो ति च तं दिट्ठि, सञ्जिस्सोसारितो ति च ॥१७१०॥
 तथा उम्मत्तकादीनं, इदं पण्णत्तिवज्जकं ।
 20 अदिन्नादानतुल्या व, समुट्ठानादयो नया ॥१७११॥

१०. कण्टककथा

तथा विनासितं जानं, उपलापेय्य तेन वा ।
 उपट्ठापेय्य पाचित्ति, संभुञ्जेय्य वसेय्य वा ॥१७१२॥

१. उक्खित्तकथा—म०; उक्खित्तकथा—सी० ।

२. सियं—म०; सियं—सी० ।

संवासेन च लिङ्गेन, दण्डकम्मेन नासना ।
 तिस्सो एत्थ अधिप्पेता, दण्डकम्मेन नासना ॥१७१३॥
 सम्भोगो^१ सहसेय्या च, अनन्तरसमा मता ।
 तत्थ वुत्तनयेनेव, वेदितब्बो विनिच्छयो ॥१७१४॥
 समुद्धानादयो सब्बे, अरिट्ठेन समा मता ।
 न हेत्थ किञ्चि वत्तब्बं, सब्बं उत्तानमेविदं ॥१७१५॥
 सप्पाणकवग्गो निट्ठितो ।

R. 120

(८) सहधम्मिकवग्गो

१. सहधम्मिककथा

वुच्चमानो हि भिक्खूहि, भिक्खु सिक्खापदेन यो ।
 “सिक्खापदे पनेतस्मि, न सिक्खिस्सामि तावहं ॥१७१६॥
 याव नञ्जं वियत्तञ्च, पकतञ्जं बहुस्सुतं ।
 पुच्छामी” ति भणन्तस्स, तस्स पाचित्तियं सिया ॥१७१७॥
 सत्थुनानुपसम्पन्ने, दीपितं तिकदुक्कटं ।
 न सत्थेखायिदं होति, वुच्चमानस्सुभोहि पि ॥१७१८॥
 अपञ्जत्तेन तस्सेवं, वदतो होति दुक्कटं ।
 न दोसुम्मत्तकादीनं, “सिक्खिस्सामी” ति भासतो ॥१७१९॥

B. 159

10

२. विलेखनकथा

उद्दिट्ठेहि किमेतेहि, कुक्कुच्चादिनिदानतो ।
 होति पाचित्तियापत्ति, सिक्खापदविवण्णने ॥१७२०॥
 तिकपाचित्तियं वुत्तं, तथेव तिकदुक्कटं ।
 विवण्णेनुपसम्पन्न^२-सन्तिके तं सचे पन ॥१७२१॥
 दुक्कटं पनुभिन्नम्पि, अञ्जधम्मविवण्णने ।
 न विवण्णेतुकामस्स, “सुत्तन्तं परियापुण ॥१७२२॥

15

S. 111

20

१. सम्भोगा—म०; सम्भोगो—सी० ।

२. विवण्णेनुपसम्पन्न—म०, सी०; विवण्णेतनुपसम्पन्न—रो० ।

विनयं पन पच्छा पि, हन्द परियापुणस्ससि' ।
 इच्चेवन्तु वदन्तस्स, तथा उम्मत्तकादिनो ॥१७२३॥
 अनापत्तीति जातब्बं, समुदुानादयो नया ।
 अनन्तरस्सिमस्सापि, ओमसवादसादिसा ॥१७२४॥

३. मोहनकथा

- R. 121 5 अञ्जाणेन पनापत्ति-मोक्खो नेवस्स विज्जति ।
 कारेतब्बो तथा भिक्खु, यथा धम्मो ठितो पन ॥१७२५॥
 B. 160 तस्सारोपनियो मोहो, उत्तरिम्पि हि भिक्खुनो ।
 दुतियेनेव कम्मेन, निन्दित्वा तं हि पुग्गलं ॥१७२६॥
 एवं आरोपिते मोहे, यदि मोहेति यो पन ।
 10 तस्मिं मोहनके वुत्ता, पाचित्ति पन पुग्गले ॥१७२७॥
 अधम्मे पन कम्मस्मिं, दीपितं तिकदुक्कटं ।
 तथानारोपिते मोहे, दुक्कटं परिकित्तितं ॥१७२८॥
 न च मोहेतुकामस्स, वित्थारेनासुतस्स च^१ ।
 ऊनकद्वत्तिक्खत्तु^२ वा, वित्थारेन सुतस्स च ॥१७२९॥
 15 अनापत्तीति विञ्जेय्यं, तथा उम्मत्तकादिनो ।
 समुदुानादयो सब्बे, अनन्तरसमा मता ॥१७३०॥

४. पहारकथा

- कुद्धो देति पहारञ्चे, तस्स पाचित्तियं सिया ।
 सम्पहारितुकामेन^३, पहारे भिक्खुनो पन ॥१७३१॥
 दिन्ने भिज्जतु सीसं वा, पादो वा परिभिज्जतु ।
 20 सो चे मरतु वा मा वा, पाचित्ति परिदीपिता ॥१७३२॥

१. पि—म०; च—सी० ।

२. ऊनके—म०; ऊनक—सी० ।

३. सम्पहारितुकामेन—म०; सम्पहारितुकामेन—सी० ।

विरूपकरणापेक्खो, “इच्चायं न विरोचति” ।
 कण्णं वा तस्स नासं वा, यदि छिन्दति दुक्कटं ॥१७३३॥
 तथेवानुपसम्पन्ने, इत्थिया पुरिसस्स वा ।
 तिरच्छानगतस्सापि, पहारं देति दुक्कटं ॥१७३४॥
 सचे पहरतित्थिञ्च, भिक्खु रत्तेन चेतसा । 5
 गरुका तस्स आपत्ति, विनिद्दिट्ठा महेसिना ॥१७३५॥
 पहारं देति मोक्खाधिप्पायो दोसो न विज्जति ।
 कायेन कायबद्धेन, तथा निस्सग्गियेन वा ॥१७३६॥
 पस्सित्वा अन्तरामग्गे, चोरं पच्चत्थिकम्पि वा । B. 161
 हेठेतुकाममायन्तं, “मा इधागच्छुपासक” ॥१७३७॥ 10
 इति वत्वा पनायन्तं, “गच्छरे” ति च मुग्गरं । S. 112
 सत्थं वा पि गहेत्वा तं^१, पहरित्वा तु याति चे ॥१७३८॥
 अनापत्ति सचे तेन, पहारेन मते पि च । R. 122
 एसेव च नयो वुत्तो, धुत्त-वाळमिगेसु पि ॥१७३९॥
 तिकपाचित्तियं वुत्तं, सेसे च तिकदुक्कटं । 15
 कायचित्तसमुट्ठानं, सचित्तं दुक्खवेदनं ॥१७४०॥

५. तलसत्तिकथा

कायं वा कायसम्बद्धं^२, उच्चारयेय्य सचे पन ।
 होति पाचित्तियापत्ति, तस्सुग्गिरणपच्चया ॥१७४१॥
 उग्गिरित्वा विरद्धो सो, पहारं देति चे पन ।
 असम्पहरितुकामेन, दिन्नत्ता दुक्कटं सिया ॥१७४२॥ 20
 सचे तेन पहारेन, पहटस्स च भिक्खुनो ।
 हत्थादीसु पि यं किञ्चि, अज्झं भिज्जति दुक्कटं ॥१७४३॥

१. वा०--म०; तं--सी० ।

२. कायबद्धं वा—म०; कायसम्बद्धं—सी० ।

सेसो अनन्तरे वुत्त-नयेन विनयञ्जुना ।
समुद्धानादिना सद्धिं, वेदितब्बो विनिच्छयो ॥१७४४॥

६. अमूलककथा

अमूलकेन सङ्घादि-सेसेन पन भिक्खु यो ।
चोदापेय्य पि चोदेय्य, तस्स पाचित्तियं सिया ॥१७४५॥
5 तिकपाचित्तियं तत्थ, दिट्ठाचारविपत्तिया ।
चोदतो दुक्कटापत्ति, सेसे च तिकदुक्कटं ॥१७४६॥
B. 162 तथासञ्जिस्सनापत्ति, तथा उम्मत्तकादिनो ।
ओमसवादनुल्या व, समुद्धानादयो नया ॥१७४७॥

७. सञ्चिच्चकथा

सञ्चिच्च पन कुक्कुच्चं, उप्पादेन्तस्स भिक्खुनो ।
10 “ऊनवोसतिवस्सो त्वं, मञ्जे” इच्चेवमादिना ॥१७४८॥
होति वाचाय वाचाय, पाचित्ति पन भिक्खुनो ।
तथारूपे पनञ्जस्मि, सचे असति पच्चये ॥१७४९॥
तिकपाचित्तियं वुत्तं, सेसे च तिकदुक्कटं ।
न उप्पादेतुकामस्स, कुक्कुच्चं नत्थि वज्जता ॥१७५०॥
15 “हितेसितायहं मञ्जे, निसिन्नं इत्थिया सह ।
विकाले च तया भुत्तं, मा एवं” ति भासतो ॥१७५१॥
तथा उम्मत्तकादीन-मनापत्ति पकासिता ।
समुद्धानादयो सब्बे, अनन्तरसमा मता ॥१७५२॥

८. उपस्सुतिकथा

सचे भण्डनजातानं, भिक्खूनं पन भिक्खु यो ।
R. 123 तिद्वेय्युपस्सुतिं सोतुं, तस्स पाचित्तियं सिया ॥१७५३॥
S. 113 20 “यं इमे तु भणिस्सन्ति, तं सोस्सामी” ति गच्छतो ।
चोदेतुकामतायस्स, दुक्कटं तु पदे पदे ॥१७५४॥

पुरतो गच्छतो सोतुं, ओहीयन्तस्स दुक्कटं ।
 गच्छतो तुरितं वा पि, अयमेव विनिच्छयो ॥१७५५॥
 ठितोकासं पनागन्त्वा, यदि मन्तेन्ति अत्तनो ।
 उक्कासित्वा पि वा एत्थ, आपेतब्बमहन्ति वा ॥१७५६॥
 तस्सेवमकरोन्तस्स, पाचिन्ति सवणे सिया ।
 तिकपाचिन्तियं वुत्तं, सेसे च तिकदुक्कटं ॥१७५७॥
 “इमेसं वचनं सुत्वा, ओरमिस्सन्ति” गच्छतो ।
 तथा उम्मत्तकादीन-मनापत्ति पकासिता ॥१७५८॥
 थेय्यसत्थसमुट्ठानं, इदं होति क्रियाक्रियं ।
 कायकम्मं वचीकम्मं, सदोसं दुक्खवेदनं ॥१७५९॥

5 B. 163

10

९. कम्मपटिबाहनकथा^१

धम्मिकानन्तु कम्मानं, छन्दं दत्वा सचे पन ।
 पच्छा खीयति पाचिन्ति, वाचतो वाचतो सिया ॥१७६०॥
 अधम्मे पन कम्मस्मिं, धम्मकम्मन्ति सञ्जिनो ।
 विमतिस्सुभयत्थापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१७६१॥
 “अधम्मेन च वग्गेन, तथा कम्मरहस्स च ।
 इमे कम्मं करोन्ती”ति, अत्वा खीयति तस्स च ॥१७६२॥
 तथा उम्मत्तकादीन-मनापत्ति पकासिता ।
 अमूलकसमाना व, समुट्ठानादयो नया ॥१७६३॥

15

१०. छन्दं अदत्वा गमनकथा

याव आरोचितं वत्थु, अविनिच्छितमेव वा ।
 ठपिता जत्ति वानिट्ठं, कम्मवाचा न गच्छति ॥१७६४॥
 एतस्मिं अन्तरे कम्मं, कोपेतुं परिसाय हि ।
 हत्थपासं जहन्तस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१७६५॥

20

१. कम्मपटिबाहनकथा—म०, सी०; कम्मपटिभाहनकथा—रो० ।

- B. 164 अदत्वा जहिते छन्दं, तस्स पाचित्तियं सिया ।
 धम्मकम्मे अधम्मे च, विमत्तिस्स च दुक्कटं ॥१७६६॥
 अधम्मे पि च कम्मस्मिं, धम्मकम्मन्ति सञ्जिनो ।
 सङ्खस्स भण्डनादीनि, भविस्सन्तीति सञ्जिनो ॥१७६७॥
 R. 124 5 गिलानो वा गिलानस्स, करणीये न दोसता ।
 न च कोपेतुकामस्स, कम्मं पस्सावनादिना ॥१७६८॥
 S. 114 पीळितस्सागमिस्सामि, इच्चेवं गच्छतो पि वा ।
 समं समनुभासेन, समुट्ठानं क्रियाक्रियं ॥१७६९॥

११. दुब्बचकथा^१

- 10 समग्गेन च सङ्खेन, सिद्धिं दत्तवान् चीवरं ।
 सम्मतस्स हि भिक्खुस्स, पच्छा खोयति यो पन ॥१७७०॥
 तस्स वाचाय वाचाय, पाचित्ति परिदीपिता ।
 तिकपाचित्तियं धम्म-कम्मे वुत्तं तु चीवरं ॥१७७१॥
 ठपेत्वाञ्जपरिक्खारं, दत्त्वा खोयति दुक्कटं ।
 सङ्खेनासम्मतस्सापि, चीवरं अञ्जमेव वा ॥१७७२॥
 15 तथेवानुपसम्पन्ने, सब्बत्थापि च दुक्कटं ।
 छन्दादीनं वसेनेव, करोन्तञ्च सभावतो ॥१७७३॥
 खीयन्तस्स अनापत्ति, तथा उम्मत्तकादिनो ।
 अमूलकसमा ज्ञेया, समुट्ठानादयो नया ॥१७७४॥

१२. परिणामनकथा

- 20 इदं तिसककण्डस्मिं, अन्तिमेन च सब्बथा ।
 तुल्यं द्वादसमं सब्बं, अयमेव विसेसता ॥१७७५॥
 B. 165 तत्थ निस्सग्गियं वुत्तं, अत्तनो परिणामना ।
 इध सुद्धिकपाचित्ति, पुग्गले परिणामना ॥१७७६॥

सहधम्मिकवग्गो निट्ठितो ।

१. दुब्बलकथा—म०; दुब्बच्चकथा—सी० ।

(९) राजवग्गो

१. अन्तेपुरकथा

अनिक्खन्ते च^१ राजस्मिं, अनिक्खन्ताय देविया ।
 सयनीयघरा तस्स, उम्मारं यो अतिक्कमे ॥१७७७॥
 दुक्कटं पठमे पादे, पाचित्ति दुत्तिये सिया ।
 देविया वा पि रञ्जो वा, सचे न विदितागमो ॥१७७८॥
 पटिसंविदिते नेव-पटिसंविदितसञ्जिनो । 5
 तत्थ वेमतिकस्सापि, दुक्कटं परिदीपितं ॥१७७९॥
 पटिसंविदितसञ्जिस्स, नेव च खत्तियस्स वा । R. 145
 न खत्तियाभिसेकेन, अभिसित्तस्स वा पन ॥१७८०॥
 उभोसुभिन्नमञ्जस्मिं, निक्खन्ते विसतो पि वा ।
 न दोसुम्मत्तकादीनं, कठिनेन क्रियाक्रियं ॥१७८१॥ 10

२. रतनकथा

रजतं जातरूपं वा, उग्गण्हन्तस्स अत्तनो । S. 115
 तस्स निस्सग्गियापत्ति, उग्गण्हापयतो पि वा ॥१७८२॥
 गण-पुगल-सङ्घानं, नवकम्मस्स चेतिये ।
 उग्गण्हापयतो होति, दुक्कटं गण्हतो पि वा ॥१७८३॥
 अवसेसञ्च मुत्तादि-रतनं अत्तनो पि वा । 15
 सङ्घादीनम्पि अत्थाय, उग्गण्हन्तस्स दुक्कटं ॥१७८४॥
 सचे कप्पियवत्थुं वा, वत्थुं वा पि अकप्पियं । B. 166
 तालपण्णम्पि वा होतु, मातु कण्णपिळ्ळन्धनं ॥१७८५॥
 भण्डागारिकसीसेन, यं किञ्चि गिहिसन्तकं ।
 तस्स पाचित्तियापत्ति, पटिसामयतो पन ॥१७८६॥ 20

- “इदं ठपेत्वा देही”ति, वृत्तेन पन केनचि ।
 “न वट्टती”ति वत्वा तं, न निधेतब्बमेव तु ॥१७८७॥
 “ठपेही”ति च पातेत्वा, सचे गच्छति पुग्गलो ।
 पलिबोधो हि नामेसो, ठपेतुं पन वट्टति ॥१७८८॥
 5 अनुज्जाते पन ठाने, उग्गहेत्वा अनादरा ।
 सम्मा अनिक्खपन्तस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१७८९॥
 अनुज्जाते पन ठाने, गहेत्वा रतनं पन ।
 निक्खपन्तस्स वा सम्मा, भण्डं रतनसम्मतं ॥१७९०॥
 गण्हन्तस्स च विस्सासं, तावकालिकमेव वा ।
 10 न दोसुम्मत्तकादीनं, सञ्चरित्तसमोदयं ॥१७९१॥

३. विकालगामप्पवेसनकथा

- मज्झण्हसमया उद्धं, अरुणुग्गतो पुरे ।
 एतस्मि अन्तरे कालो, ‘विकालो’ति पवुच्चति ॥१७९२॥
 सन्तं भिक्खुमनापुच्छा, विकाले पच्चयं विना ।
 परिक्खित्तस्स गामस्स, परिक्खेपोक्कमे पन ॥१७९३॥
 अपरिक्खित्तगामस्स, उपचारोक्कमे पि च^१ ।
 दुक्कटं पठमे पादे, पाचित्ति दुतिये सिया ॥१७९४॥
 अथ सम्बहुला गामं, विकाले पविसन्ति चे ।
 आपुच्छित्वा व गन्तब्बं, अज्जमज्जं न चज्जथा ॥१७९५॥
 गच्छन्ति चे ततो अज्जं, ततो अज्जन्ति वट्टति ।
 पुन आपुच्छने किच्चं, नत्थि गामसते पि च ॥१७९६॥
 पस्सम्भेत्वान उस्साहं, विहारत्थाय निग्गता ।
 पविसिस्सन्ति चे^२ अज्जं, पुच्छित्तब्बन्तु अन्तरा ॥१७९७॥

R. 126 15

B. 167

20

१. वा—म०; च—सी० ।

२. पविसिस्सन्ति सचे—म०; पविसिस्सन्ति चे—सी० ।

कत्वा कुलघरे भत्त-किच्चं अञ्जत्थ वा पन ।
 सचे चरितुकामो यो, सप्पिभिक्षाय वा सिया ॥१७९८॥
 आपुच्छित्वा व गन्तब्बं, पस्से चे भिक्खु लब्धति ।
 असन्ते पन नत्थीति, गन्तब्बं तु यथासुखं ॥१७९९॥
 ओतरित्वा महावीथिं, भिक्खुं यदि च पस्सति ।
 नत्थि आपुच्छने किच्चं, चरितब्बं यथासुखं ॥१८००॥
 गाममज्जेन मग्गेन, गच्छन्तस्सेव भिक्खुनो ।
 “चरिस्सामी”ति उप्पन्ने, तेलभिक्षाय मानसे ॥१८०१॥
 आपुच्छित्वा व गन्तब्बं, पस्से चे भिक्खु विज्जति ।
 अनोक्कम्म चरन्तस्स, मग्गा आपुच्छनेन किं ॥१८०२॥
 तिकपाचित्तियं काले, विकालोयन्ति सज्जिनो ।
 काले वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१८०३॥
 आपुच्छित्वा व सन्तं वा, अनापुच्छा असन्तकं ।
 किच्चे अच्चायिके वा पि, पविसन्तस्स भिक्खुनो ॥१८०४॥
 गच्छतो अन्तरारामं, भिक्खुनीनं उपस्सयं ।
 तथा आसनसालं वा, तिथियानं उपस्सयं ॥१८०५॥
 सिया गामेन मग्गो चे, अनापत्तापदासु पि ।
 समुट्ठानादयो सब्बे, कठिनेन समा मता ॥१८०६॥
 न केवलमनापुच्छा, अबन्धित्वा च बन्धनं ।
 अपारुपित्वा सङ्घाटिं, गच्छतो पि न वज्जता ॥१८०७॥

5

10

15

20

४. सूचिघरकथा

अट्ठि-दन्तमयं सूचि-घरं वा पि विसाणजं ।
 कारापने च करणे, भिक्खुनो होति दुक्कटं ॥१८०८॥
 लाभे भेदनकं तस्स, पाचित्तियमुदीरितं ।
 अञ्जस्सत्थाय करणे, तथा कारापने पि च ॥१८०९॥

B. 168

R. 127

अञ्जेन च कतं लद्धा, दुक्कटं परिभुञ्जतो ।
 अनापत्तरणिके वीठे^१, गण्ठकञ्जनिकासु पि ॥१८१०॥
 दकपुञ्छनिया वासि-जटे उम्मत्तकादिनो ।
 समुट्ठानादयो सब्बे^२, सञ्चरित्तसमा मता ॥१८११॥

५. मञ्चकथा

5 नवं मञ्चम्पि पीठं वा, कारापेन्तेन भिक्खुना ।
 अट्टङ्गुलप्पमाणेन, सुगतङ्गुलतो पन ॥१८१२॥
 कारापेतब्बमेवन्तु, ठपेत्वा हेट्ठिमाट्ठिनि ।
 सच्छेदा तस्स पाचित्ति, तमतिक्वमतो सिया ॥१८१३॥
 S. 117 अञ्जस्सत्थाय करणे, तथा कारापने पि च ।
 अञ्जेन च कतं लद्धा, दुक्कटं परिभुञ्जतो ॥१८१४॥
 अनापत्ति पमाणेन, करोन्तस्सप्पमाणिकं ।
 लभित्वा तस्स पादेसु, छिन्दित्वा परिभुञ्जतो ॥१८१५॥
 नेव छिन्दितुकामो चे, निखणित्वा पमाणतो ।
 उत्तानं वा पि अट्ठं वा, बन्धित्वा परिभुञ्जतो ॥१८१६॥

६. तूलोनद्धकथा

15 मञ्चं वा पन पीठं वा, तूलोनद्धं करेय्य यो ।
 तस्सुद्दालनकं वुत्तं, पाचित्तिमनीतिना ॥१८१७॥
 अनापत्ति पनायोगे, बन्धने अंसवट्ठके^३ ।
 B. 169 बिम्बोहने परिस्सावे, थविकादिसु भिक्खुनो ॥१८१८॥
 अञ्जेना च कतं लद्धा, उद्दालेत्वा निसेवतो ।
 अनन्तरस्सिमस्सापि, अनन्तरसमा^४ नया ॥१८१९॥

20

१. विधे—म०; वीठे—सी० ।

२. नया—म०; सब्बे—सी० ।

३. अंसवट्ठके—म०; अंसवट्ठके—सी० ।

४. सञ्चरित्तसमा—म०; अनन्तरसमा—सी० ।

७. निसीदनकथा

निसीदनं करोन्तेन, कातब्बं तु पमाणतो ।
 पमाणातिक्कमे तस्स, पयोगे दुक्कटं सिया ॥१८२०॥
 पटिलाभेन सच्छेदं, पाचित्तियमुदीरितं ।
 द्वीसु ठानेसु फालेत्वा, तस्स तिस्सो दसा सियुं ॥१८२१॥
 अनापत्ति पमाणेन, करोन्तस्स तदूनकं ।
 वितानादिं करोन्तस्स, सञ्चरित्तसमोदयं^१ ॥१८२२॥

5 R. 128

८. कण्डुपटिच्छादिकथा

रोगे कण्डुपटिच्छादी, कातब्बा हि पमाणतो ।
 पमाणातिक्कमे तस्स, पयोगे दुक्कटं सिया ॥१८२३॥
 पटिलाभेन सच्छेदं, पाचित्तियमुदीरये^२ ।
 अनापत्तिनयो पेत्य, अनन्तरसमो मतो ॥१८२४॥

10

९. वस्सिकसाटिककथा

पमाणेनेव कातब्बा, तथा वस्सिकसाटिका ।
 पामाणातिक्कमे^३ तस्स, अनन्तरसमो नयो ॥१८२५॥

१०. नन्दकथा

चीवरेन सचे तुल्य-प्पमाणं सुगतस्स तु ।
 चीवरं भिक्खु कारेय्य, करणे दुक्कटं सिया ॥१८२६॥
 पटिलाभेन सच्छेदं, पाचित्तियमुदीरितं ।
 अनन्तरसमो येव, अनापत्तिनयो मतो ॥१८२७॥
 दीघसो च पमाणेन, नव तस्स विदत्थियो ।
 तिरियं छ विनिद्धिटा, सुगतस्स विदत्थिया ॥१८२८॥
 अञ्जेन च कतं लद्धा, सेवतो दुक्कटं भवे ।
 समुट्ठानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥१८२९॥

B. 170

15

S. 18

20

राजवग्गो निद्धितो ।

इति विनयविनिच्छये पाचित्तिय-कथा निद्धिता ।

१. सञ्चरित्तसमा नया—म०; सञ्चरित्तसमोदयं—सी० ।

२. पाचित्तियमुदीरितं—म०; पाचित्तियमुदीरये—सी० ।

३. पमाणातिक्कमे—म० सी; पामाणातिक्कमे—रो० ।

६. पाटिदेसनोय-कथा

(१) पठमपाटिदेसनोय-कथा

R. 129

5

10

B. 171

15

20

यो चन्तरघरं भिक्खु, पविट्ठाया तु हत्थतो ।
 अञ्जातिकाय यं किञ्चि, तस्स भिक्खुनिया पन ॥१८३०॥
 सहत्था पटिगण्हेय्य, खादनं भोजनम्पि वा ।
 गहणे दुक्कटं भोगे, पाटिदेसनियं सिया ॥१८३१॥
 रथिकाय पि वा ब्यूहे, सन्धि-सिङ्घाटकेसु वा ।
 हत्थिसालादिके ठत्वा, गण्हतो पि अयं नयो ॥१८३२॥
 रथिकाय सचे ठत्वा, देति भिक्खुनि भोजनं ।
 आपत्ति अन्तरारामे, ठत्वा गण्हाति भिक्खु चे ॥१८३३॥
 “एत्थन्तरघरं तस्सा, पविट्ठाया” ति^१ वाक्यतो ।
 भिक्खुस्स च ठितट्ठानं, नप्पमाणन्ति वण्णितं ॥१८३४॥
 तस्मा भिक्खुनिया ठत्वा, आरामादिषु देन्तिया ।
 वीथि-यादिषु चे ठत्वा, न दोसो पटिगण्हतो ॥१८३५॥
 यामकालिक-सत्ताह-कालिकं यावजीविकं ।
 आहारत्थाय गहणे, अज्झोहारे च दुक्कटं ॥१८३६॥
 आमिसेन असम्भिन्न-रसं सन्धाय भासितं ।
 पाटिदेसनियापत्ति, सम्भिन्नेकरसे सिया ॥१८३७॥
 एकतो-उपसम्पन्न-हत्थतो पतिगण्हतो ।
 कालिकानं चतुक्कम्पि^२, आहारत्थाय दुक्कटं ॥१८३८॥
 जातिकाय पि अञ्जाति-सञ्जिनो विमतिस्स वा ।
 दुक्कटं जातिसञ्जिस्स, तथा अञ्जातिकाय वा ॥१८३९॥

१. हि—म०; ति—सी० ।

२. चतुन्नम्पि—म०; चतुक्कम्पि—सी० ।

दापेन्तिया अनापत्ति, ददमानाय वा पन ।
 निक्खिपित्वन्तरारामा-दीसु ठत्वा पि देन्तिया ॥१८४०॥
 गामतो नीहरित्वा वा, देति चे बहिं वट्टति ।
 “पच्चये सति भुञ्जा” ति, देति चे कालिकत्तयं ॥१८४१॥
 हत्थतो सामणेरीनं, सिक्खमानाय वा तथा ।
 इदमेळकलोमेन, समुट्ठाना^१ समं मतं ॥१८४२॥

5

पठम-पाटिदेसनीयकथा निट्ठिता ।

(२) दुतियपाटिदेसनीय-कथा

अवुत्ते “अपसक्का” ति, एकेनापि च भिक्खुना ।
 सचज्झोहरणत्थाय, आमिसं पटिगण्हति ॥१८४३॥
 गहणे दुक्कटं भोगे, पाटिदेसनियं सिया ।
 एकतो उपसम्पन्नं, न वारेन्तस्स दुक्कटं ॥१८४४॥
 तथेवानुपसम्पन्ना-युपसम्पन्नसञ्जिनो ।
 तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१८४५॥
 अनापत्तत्तनो भत्तं, पदापेति न देति चे ।
 तथा अञ्जस्स भत्तं वा, न दापेति पदेति चे ॥१८४६॥
 यं न दिन्नं तं दापेति, न दिन्नं यत्थ वा पि च ।
 तत्थ तम्पि च सब्बेसं, समं दापेति भिक्खुनी ॥१८४७॥
 वोसासन्ती ठिता सिक्ख-माना वा सामणेरिका ।
 भोजनानि च पञ्चेव, विना उम्मत्तकादिनो ॥१८४८॥
 कठिनेन समुट्ठानं, समानन्ति पकासितं ।
 क्रियाक्रियमिदं वुत्तं, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥१८४९॥

R. 130

S. 119

10

B 172

15

20

दुतिय-पाटिदेसनीयकथा निट्ठिता ।

१. समुट्ठानं—म०; समुट्ठाना—सी० ।

(३) ततियपाटिदेसनीय-कथा

“सेखन्ति” सम्मते भिक्खु, लद्ध-सम्मतिके कुले ।
 घरूपचारोक्कमना, पुब्बेव अनिमन्तितो ॥१८५०॥
 अगिलानो गहेत्वा चे, परिभुञ्जेय आमिसं ।
 गहणे दुक्कटं भोगे, पाटिदेसनियं सिया ॥१८५१॥
 5 यामकालिक-सत्ताह-कालिके यावजीविके ।
 गहणे परिभोगे च, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१८५२॥
 असेखसम्मते सेख-सम्मतन्ति च सञ्जिनो ।
 तत्थ वेमतिकस्सा पि, तथेव परिदीपितं ॥१८५३॥
 अनापत्ति गिलानस्स, गिलानस्सावसेसके ।
 10 निमन्तितस्स वा भिक्खा, अञ्जेसं तत्थ दीयति ॥१८५४॥
 घरतो नीहरित्वा वा, देन्ति चे यत्थ कत्थचि ।
 निच्चभत्तादिके वा पि, तथा उम्मत्तकादिनो ॥१८५५॥
 अनागते हि भिक्खुम्हि, घरतो पठमं पन ।
 नीहरित्वा सचे द्वारे, सम्पत्ते देन्ति वट्ठति ॥१८५६॥
 भिक्खुं पन च दिस्वा व, नीहरित्वान गेहतो ।
 B. 173 15 न वट्ठति सचे देन्ति, समुट्ठानेळकूपमं ॥१८५७॥

ततिय-पाटिदेसनीयकथा निट्ठिता ।

(४) चतुत्थपाटिदेसनीय-कथा

गहट्ठेनागहट्ठेन, इत्थिया पुरिसेन वा ।
 R. 131 आरामं उपचारं वा, पविसित्वा सचे पन ॥१८५८॥
 S. 120 “इत्थन्नामस्स ते भत्तं, यागु वा आहरीयति” ।
 20 एवमारोचितं वुत्तं, पटिसंविदितन्ति हि ॥१८५९॥
 आहरीयतु तं पच्छा, यथारोचितमेव वा ।
 तस्स वा परिवारम्पि, अञ्जं कत्वा बहुम्पन ॥१८६०॥

यागुया विदितं कत्वा, पूर्वं भत्तं हरन्ति चे ।
 इदम्पि विदितं वुत्तं, वट्ठतीति कुरुन्दियं ॥१८६१॥
 कुलानि पन अञ्जानि, देय्यधम्मम्पनत्तनो ।
 हरन्ति तेन सद्धिं चे, सब्बं वट्ठति तम्पि च ॥१८६२॥
 अनारोचितमेवं यं, यमाराममनाभत्तं ।
 तमसंविदितं नाम, सहधम्मिकजापितं ॥१८६३॥
 यं असंविदितं कत्वा, आभत्तं पुन^१ तं बहि ।
 आरामं पन पेसेत्वा, कारापेत्वा तं आहरे ॥१८६४॥
 गत्वा वा अन्तरामग्गे, गहेत्तब्बन्तु भिक्खुना ।
 सचे एवमकत्वा तं, आरामे उपचारतो ॥१८६५॥
 गहेत्त्वञ्जोहरन्तस्स, गहणे दुक्कटं सिया ।
 अञ्जोहारपयोगेसु, पाटिदेसनियम्मत्तं ॥१८६६॥
 पटिसंविदिते येव, असंविदितसञ्जिनो ।
 तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१८६७॥
 पटिसंविदिते तस्स, गिलानस्सावसेसके ।
 बहारामे गहेत्वा वा, अन्तो येवस्स भुञ्जतो ॥१८६८॥
 तत्थ-जातफलादीनि, अनापत्तेव खादतो ।
 समुट्ठानादयो सब्बे, कठिनेन समा मता ॥१८६९॥

5

10

15 B. 174

चतुत्थ-पाटिदेसनीयकथा निट्ठिता ।
 इति विनयविनिच्छये पाटिदेसनीय-कथा निट्ठिता ।

७. सेखिय-कथा

(१) पठमवागो

१. परिमण्डलकथा

पठमं

R. 132

यो अनादरियेनेव, पुरतो पच्छतो पि वा ।
ओलम्बेत्वा निवासेय्य, तस्स चापत्ति दुक्कटं ॥१८७०॥

S. 121

हत्थिसोण्डादितुल्यं तु, निवासेन्तस्स दुक्कटं ।
आपत्तिभीरुना निच्चं, वत्थब्बं परिमण्डलं ॥१८७१॥

5

जाणुमण्डलतो हेट्ठा, अट्ठङ्गुलपमाणकं ।
ओतारेत्वा निवत्थब्बं, ततो ऊनं न वट्ठति ॥१८७२॥
असञ्चिच्चासतिस्सापि, अजानन्तस्स केवलं ।
अनापत्ति गिलानस्सा- पदासुम्मत्तकादिनो ॥१८७३॥

दुतियं

10

उभो कोणे समं कत्वा, सादरं परिमण्डलं ।
कत्वा पारुपितब्बेवं, अकरोन्तस्स दुक्कटं ॥१८७४॥
अविसेसेन वुत्तन्तु, इदं सिक्खापदद्वयं ।
तस्मा घरे विहारे वा, कत्तब्बं परिमण्डलं ॥१८७५॥

ततियं

B. 175

15

गण्ठकं पटिमुञ्चित्वा, कत्वा कोणे उभो समं ।
छादेत्वा मणिबन्धञ्च, गन्तब्बं गीवमेव च ॥१८७६॥
तथा अक्त्वा भिक्खुस्स, जत्तूनि पि उरम्पि च ।
विवरित्वा यथाकामं, गच्छतो होति दुक्कटं ॥१८७७॥

चतुत्थं

गलवाटकतो उद्धं, सीसञ्च मणिबन्धतो ।
हत्थे पिण्डिकमंसम्हा, हेट्ठा पादे उभो पि च ॥१८७८॥

विवरित्वावसेसञ्च, छादेत्वा चे निसीदति ।
होति सो सुपटिच्छन्नो, दोसो वासूपगस्स न ॥१८७९॥

पञ्चमछट्टानि

हत्थं वा पन पादं वा, अचालेन्तेन भिक्खुना ।
सुविनीतेन गन्तब्बं, छट्ठे नत्थि विसेसता ॥१८८०॥

सत्तमट्टमानि

सतीमताविकारेन, युगमत्तञ्च पेक्खिना ।
सुसंबुतेन गन्तब्बं, भिक्खुनोक्खित्तचक्खुना ॥१८८१॥
यत्थ कत्थचि हि ट्टाने, एकस्मि अन्तरे घरे ।
ठत्वा परिस्सयाभावं, ओलोकेतुम्पि वट्टति ॥१८८२॥
यो अनादरियं कत्वा, ओलोकेन्तो तहं तहं^१ ।
सचेन्तरघरे^२ याति, दुक्कटं अट्टमं तथा ॥१८८३॥

5 R. 133

10

नवमं

एकतो उभतो वा पि, हुत्वा उक्खित्तचीवरो ।
इन्दखीळकतो अन्तो, गच्छतो होति दुक्कटं ॥१८८४॥

B. 176

S. 122

दसमं

तथा निसिन्नकाले पि, नीहरन्तेन कुण्डिकं ।
अनुक्खिपित्वा दातब्बा, दोसो वासूपगस्स न ॥१८८५॥
पठमवग्गो निट्ठितो ।

(२) दुतियवग्गो

२. उज्जगिक्ककथा

पठमदुतियानि

न वट्टति हसन्तेन, गन्तुञ्चेव निसीदितुं ।
वत्थुस्मि हसनीयस्मि, सितमत्तन्तु वट्टति ॥१८८६॥

15

१. तहिं तहिं—म०; तहं तहं—सी० ।

२. सचेन्तरघरे—म०; सचन्तरघरे—सी०, रो० ।

ततियचतुत्थानि

अप्पसद्देन गन्तब्बं, चतुत्थे पि अयं नयो ।
महासद्दं करोन्तस्स, उभयत्थापि दुक्कटं ॥१८८७॥

पञ्चमतो दसमं

कायप्पचालकं कत्वा, बाहु-सीसप्पचालकं ।
गच्छतो दुक्कटं होति, तथेव च निसीदतो ॥१८८८॥
कायं बाह्वञ्च सीसञ्च, पग्गहेत्वा उजुम्पन ।
गन्तब्बमासितब्बञ्च, समेनिरियापथेन तु ॥१८८९॥
निसीदनेन युत्तेसु, तीसु वासूपगस्स तु ।
अनापत्तीति जातब्बं, विञ्जुना विनयञ्जुना ॥१८९०॥
दुतियवग्गो निट्ठितं ।

(३) ततियवग्गो

३. खम्भकतकथा

पठमतो छट्ठं

खम्भं कत्वा ससीसं वा, पारुपित्वान गच्छतो ।
दुक्कटं मुनिना वुत्तं, तथा उक्कुटिकाय वा ॥१८९१॥
हत्थपल्लत्थिकायापि, दुस्सपल्लत्थिकाय वा ।
तस्सन्तरघरे होति, निसीदन्तस्स दुक्कटं ॥१८९२॥
दुतिये च चतुत्थे च, छट्ठे वासूपगस्स तु ।
अनापत्तीति सारुप्पा, छब्बोसति पकासिता ॥१८९३॥

सत्तमतो नवमं

सक्कच्चं सतियुत्तेन, भिक्खुना पत्तसञ्जिना ।
पिण्डपातो गहेतब्बो, समसूपो व विञ्जुना ॥१८९४॥
सूपो भत्तचतुब्भागो, “समसूपो” ति वुच्चति ।
मुग्ग-मास-कुलट्टानं, सूपो “सूपो” ति वुच्चति ॥१८९५॥

B. 177

R. 134

10

15

अनापत्ति असञ्चिच्च, गिलानस्स रसे-रसे ।

S. 123

तथेव जातकादीनं, अञ्जत्थाय धनेन वा ॥१८९६॥

दसमं

अन्तो-लेखापमाणेन, पत्तस्स मुखवट्टिया ।

पूरितो व गहेतब्बो, अधिट्टानूपगस्स तु ॥१८९७॥

तत्थ थूपिकतं कत्वा, गण्हतो यावकालिकं ।

5

यं किञ्चि पन भिक्खुस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१८९८॥

अधिट्टानूपगे पत्ते, कालिकत्तयमेव च ।

सेसे थूपिकतं सब्बं, वट्टतेव न संसयो ॥१८९९॥

द्वीसु पत्तेसु भत्तन्तु, गहेत्वा पत्तमेककं ।

पूरेत्वा यदि पेसेति, भिक्खूनम्पन वट्टति ॥१९००॥

10

पत्ते पक्खिपमानं यं, उच्छुखण्ड-पलादिकं ।

B. 178

ओरोहति सचे हेट्ठा, न तं थूपीकतं सिया ॥१९०१॥

पुप्फ-तक्कोलकादीनं, ठपेत्वा चे वटंसकं ।

दिन्नं अयावकालित्ता, न तं थूपीकतं सिया ॥१९०२॥

वटंसकन्तु पूवस्स, ठपेत्वा ओदनूपरि ।

15

पिण्डपातं सचे देन्ति, इदं थूपीकतं सिया ॥१९०३॥

भत्तस्सुपरि पण्णं वा, थालकं वा पि किञ्चि पि ।

ठपेत्वा परिपूरेत्वा, सचे गण्हाति वट्टति ॥१९०४॥

पटिग्गहेतुमेवस्स, तन्तु सब्बं न वट्टति ।

गहितं सुगहितं पच्छा, मुञ्जितब्बं यथासुखं ॥१९०५॥

20

ततियवग्गो निट्ठितो ।

१. थूपीकतं—म०; थूपिकतं—सी० ।

(४) चतुर्थवग्गो

४. सक्कच्चकथा

पठमतो ततियं

R. 135

पठमं^१ दुतियं^२ वुत्त-नयन्तु ततिये पन ।
 उपरोधिमदस्सेत्वा, भोत्तब्बं पटिपाटिण ॥१९०६॥
 अञ्जेसं अत्तनो भत्तं, आकिरं पन भाजने ।
 नत्थोमसति चे दोसो, तथा उत्तरिभङ्गकं ॥१९०७॥

चतुर्थपञ्चमानि

5

चतुर्थे^३ यं तु वत्तब्बं, वुत्तं पुब्बे असेसतो ।
 पञ्चमे मत्थकं दोसो, मद्दित्वा परिभुज्जतो ॥१९०८॥
 अनापत्ति गिलानस्स, परित्ते पि च सेसके ।
 एकतो पन मद्दित्वा, सङ्कड्डित्वान भुज्जतो ॥१९०९॥

S. 124

छट्ठं

B 179

10

यो भीय्योकम्यता-हेतु, सूपं वा व्यञ्जनम्पि वा ।
 पटिच्छादेय्य भत्तेन, तस्स आपत्ति^४ दुक्कटं ॥१९१०॥

सत्तमट्ठमानि

विञ्जत्तियन्तु वत्तब्बं, अपुब्बं नत्थि किञ्चि पि ।
 अट्ठमे पन उज्झाने, गिलानो पि न मुच्चति ॥१९११॥
 “दस्सामि दापेस्सामी” ति, ओलोकेन्तस्स भिक्खुनो ।
 अनापत्तीति जातब्बं, न च उज्झानसञ्जिनो ॥१९१२॥

१-२. सक्कच्चं सत्तियुत्तेन, भिक्खुना पत्तसञ्जिना ।
 पिण्डपातो गहेतब्बो, समसूपो व विञ्जना ॥१८९४॥

३. सूपो भत्तचतुर्भागो, “समसूपो” ति वुच्चति ।
 मुग्ग-मास-कुलट्टानं, सूपो “सूपो” ति वुच्चति ॥१८९५॥
 वि० वि० ।

४. चापत्ति—म०, सी० ।

नवमं

महन्तं पन मोरण्डं, कुक्कुटण्डञ्च खुद्दकं ।
तेसं मज्झप्पमाणेन, कातब्बो कबळो पन ॥१९१३॥
खज्जके पन सब्बत्थ, मूलखादनियादिके ।
फलाफले अनापत्ति, गिलानुम्मत्तकादिनो ॥१९१४॥

दसमं

अदीघो पन कातब्बो, आलोपो परिमण्डलो ।
खज्जकुत्तरि^१ भङ्गस्मि, अनापत्ति फलाफले ॥१९१५॥
चतुत्थवगो निट्ठितो ।

5

(५) पञ्चमवगो

५. कबलकथा

पठमं

अनाहटे मुखद्वारं, अप्पत्ते कबळे पन ।
अत्तनो च मुखद्वारं, विवरन्तस्स दुक्कटं ॥१९१६॥

R. 136

दुत्तियततियानि

मुखे च सकलं हत्थं, पक्खिपन्तस्स दुक्कटं ।
मुखे च कबळं कत्वा, कथेतुं न च वट्ठति ॥१९१७॥
वचनं यत्तकेनस्स, परिपुण्णं न होति हि ।
मुखस्मि तत्तके सन्ते, व्याहरन्तस्स दुक्कटं ॥१९१८॥
मुखे हरीतकादीनि, पक्खिपित्वा कथेति यो ।
वचनं परिपुण्णञ्चे, कथेतुं पन वट्ठति ॥१९१९॥

B. 180

10

चतुत्थतो छट्ठं

यो पिण्डुक्खेपकं भिक्खु, कबलच्छेदकम्पि वा ।
मक्कटो विय गण्डे वा, कत्वा भुज्जेय्य दुक्कटं ॥१९२०॥

15 S. 125

१. खज्जकुत्तरि—म०; खज्जकुत्तरि—सी० ।

सत्तमतो दसमं

निद्रुनित्वान हत्थं वा, भत्तं सित्थावकारकं ।
 जिब्हानिच्छारकं वा पि, तथा चपु चुपूति^१ वा ॥१९२१॥
 अनादरवस्सेनेव, भुञ्जतो होति दुक्कटं ।
 सत्तमे अट्टमे नत्थि, दोसो कचवरुञ्जने ॥१९२२॥
 पञ्चमवगो निद्रितो ।

(६) छट्ठवगो

६. सुरुसुरुकथा

पठमतो चतुत्थं

5 कत्वा एवं न भोत्तब्बं, सद्दं “सुरु सुरु”ति च ।
 हत्थनिल्लेहकं वा पि, न च वट्टति भुञ्जितुं ॥१९२३॥
 फाणितं घनयागुं वा, गहेत्वा अङ्गुलीहि तं ।
 मुखे अङ्गुलियो भोत्तुं, पवेसेत्वा पि वट्टति ॥१९२४॥
 B. 181 न पत्तो लेहितब्बो व, एकायङ्गुलिकाय वा ।
 10 एक-ओट्टो पि जिब्हाय, न च निल्लेहितब्बको ॥१९२५॥

पञ्चमं

सामिसेन तु हत्थेन, न च पानीयथालकं ।
 गहेतब्बं पटिक्खत्तं, पटिक्कूलवसेन हि ॥१९२६॥
 R. 137 पुगलस्स च सङ्खस्स, गहट्टस्सत्तनो पि च ।
 सन्तको पन सङ्खो वा, सरावं वा पि थालकं ॥१९२७॥
 15 तस्मा न च गहेतब्बं, गण्हतो होति दुक्कटं ।
 अनामिसेन हत्थेन, गहणं पन वट्टति ॥१९२८॥

छट्ठं

उद्धरित्वा पि भिन्दित्वा, गहेत्वा वा पटिग्गहे ।
 नीहरित्वा अनापत्ति, छड्डेन्तस्स घरा बहि ॥१९२९॥

१. चुपूति—म०, चपूति—सी० ।

सत्तमं

छत्तं यं किञ्चि हत्थेन, सरीरावयवेन वा ।
सचे धारयमानस्स, धम्मं देसेति दुक्कटं ॥१९३०॥

अट्ठमं

अयमेव नयो वुत्तो, दण्डपाणिमिह पुग्गले ।
चतुहत्थप्पमाणो व, दण्डो मज्झिमहत्थतो ॥१९३१॥

S. 176

नवमं

तथेव सत्थपाणिस्स, धम्मं देसेति दुक्कटं ।
सत्थपाणी न होतासि, सन्नय्हिहत्वा ठितो पन ॥१९३२॥

5 B. 182

दसमं

धनुं सरेन सद्धिं वा, धनुं वा सरमेव वा ।
सजियं निजियं वा पि, गहेत्वा धनुदण्डकं ॥१९३३॥
ठितस्स पि निसिन्नस्स, निपन्नस्स पि वा तथा ।
सचे देसेति सद्धम्मं, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१९३४॥
पटिमुक्कम्पि कण्ठमिह, धनुं हत्थेन यावता ।
न गण्हाति नरो ताव, धम्मं देसेय्य वट्टति ॥१९३५॥
छट्ठवग्गो निट्ठितो ।

10

(७) सत्तमवग्गो

७. पादुक्कथा

पठमं

पादुकारूहकस्सापि, धम्मं देसेति दुक्कटं ।
अक्कमित्वा ठितस्सापि, पटिमुक्कस्स वा तथा ॥१९३६॥

R. 138

द्वितीयतो चतुत्थं

उपाहनगतस्सापि, अयमेव विनिच्छयो ।
सब्बत्थ अगिलानस्स, याने वा सयने पि वा ॥१९३७॥

15

निपन्नस्सागिलानस्स, कटसारे छमाय वा ।
पीठे मञ्चे पि वा उच्चे, निसिन्नेन ठितेन वा ॥१९३८॥

न च वट्टति देसेतुं, ठत्वा वा उच्चभूमियं ।
सयनेसु गतेनापि, सयनेसु गतस्स च ॥१९३९॥

5

समाने वा पि उच्चे वा, निपन्नेनेव वट्टति ।
निपन्नेन ठितस्सापि, निसिन्नस्सापि^१ वट्टति ॥१९४०॥

B. 183

निसिन्नेन निसिन्नस्स, ठितस्सापि च वट्टति ।
ठितस्सेव ठितेनापि, देसेतुम्पि तथेव च ॥१९४१॥

पञ्चमतो सत्तमं

10

पल्लत्थिका निसिन्नस्स, अगिलानस्स देहिनो
तथा वेठितसीसस्स, धम्मं देसेति दुक्कटं ॥१९४२॥

S. 127

केसन्तं विवरापेत्वा, देसेति यदि वट्टति ।
ससीसं पारुत्तस्सापि, अयमेव विनिच्छयो ॥१९४३॥

अट्टमतो दसमं

15

अट्टमे^२ नवमे^३ वा पि, दसमे^४ नत्थि किञ्चि पि ।
सचे पि थेरुपट्ठानं, गन्त्वान दहरं ठितं ॥१९४४॥

पञ्चं पुच्छति चे थेरो, कथेतुं न च वट्टति ।
तस्स पस्से पनञ्जस्स, कथेतब्बं विजानता ॥१९४५॥

सत्तमवगो निट्ठितो ।

१. निपन्नस्सापि—म०; निसिन्नस्सापि—सी० ।

२-३ निपन्नस्सागिलानस्स, कटसारे छमाय वा ।

पीठे मञ्चे पि वा उच्चे, निसिन्नेन ठितेन वा ॥१९३८॥

४. निसिन्नेन निसिन्नस्स, ठितस्सापि च वट्टति ।

ठितस्सेव ठितेनापि, देसेतुम्पि तथेव च ॥१९४१॥

(८) अट्टमवग्गो

८. अवसेससेखियकथा

पठमं

गच्छतो पुरतो पञ्चं, न वत्तब्बं तु पच्छतो ।
 'पच्छिमस्स कथेमी' ति, वत्तब्बं विनयञ्जुना ॥१९४६॥
 सद्धि उग्गहितं धम्मं, सज्झायति हि वट्टति ।
 सममेव युगगाहं, कथेतुं गच्छतो पि च ॥१९४७॥

दुतियं

एकेकस्स पि चक्कस्स, पठेनापि च गच्छतो ।
 उप्पथेन समं वा पि, गच्छन्तस्सेव वट्टति ॥१९४८॥

5 B. 184
R. 139

ततियचतुत्थानि

ततिये नत्थि वत्तब्बं, चतुत्थे हरिते पन ।
 उच्चारदिचतुक्कन्तु, करोतो दुक्कटं सिया ॥१९४९॥
 जीवस्खस्स यं मूलं, दिस्समानन्तु गच्छति ।
 साखा वा भूमिलग्गा त, सब्बं हरितमेव हि ॥१९५०॥
 सचे अहरितं ठानं, पेक्खन्तस्सेव भिक्खुनो ।
 वच्चं निक्खमतेवस्स, सहसा पन वट्टति ॥१९५१॥
 पलालण्डुपके वा पि, गोमये वा पि किस्मिच्चि ।
 कत्तब्बं हरितं पच्छा, तमोत्थरति वट्टति ॥१९५२॥
 कतो अहरिते ठाने, हरितं एति वट्टति ।
 सिङ्घाणिका गता एत्थ, खेळेनेव च सङ्गहं ॥१९५३॥

10

15

पञ्चमं

वच्चकुटि-समुदादि-उदकेसु पि भिक्खुनो ।
 तेसं अपरिभोगत्ता, करोतो नत्थि दुक्कटं ॥१९५४॥
 देवे पन च वस्सन्ते, उदकोघे समन्ततो ।
 अजलं अलभन्तेन, जले कातुम्पि वट्टति ॥१९५५॥
 अट्टमवग्गो निट्ठितो ।

S 128

20

(९) सेखियसमोधानकथा

B. 185

समुद्रानादयो जेय्या, सेखियानं पनेत्थ हि ।
 उज्जग्घिकादि-चत्तारि, कबलेन मुखेन च ॥१९५६॥
 छमानीचासनट्टानं^१, पच्छा उप्पथवा दस ।
 समुद्रानादयो तुल्या, वुत्ता समनुभासने ॥१९५७॥
 5 छत्तं दण्डावुधं सत्थं, पादुकारूढुपाहना ।
 यानं सयन-पल्लत्थ - वेठितोगुण्ठितानि च ॥१९५८॥
 धम्मदेसनतुल्या व, समुद्रानादिना पन ।
 सूपोदनेन विञ्जत्ति, थेय्यसत्थसमं मतं ॥१९५९॥
 R 140 अवसेसा तिपञ्जास, समानि^२ पठमेन तु ।
 10 सेखियेसु पि सब्बेसु, अनापत्तापदासु हि ॥१९६०॥
 उज्झानसञ्जिके थूपी - कते सूपपटिच्छदे ।
 तीसु सिक्खापदेस्वेव, गिलानो न पनागतो ॥१९६१॥
 इति विनयविनिच्छये सेखिय-कथा निट्ठिता ।

आनिसंसकथा

15

इमं विदित्वा विनये विनिच्छयं,
 विसारदो होति विनीतमानसो ।
 परेहि सो होति च दुप्पधंसियो,
 ततो हि सिक्खे सततं समाहितो ॥१९६२॥
 इमं परमसङ्करं सङ्करं,
 अवेच्च सवणामतं नामतं ।
 पटुत्तमधिके हिते के हि ते,
 न यन्ति कलिसासने सासने ॥१९६३॥
 इति विनयविनिच्छये भिक्खुविभङ्ग-कथा निट्ठिता ।

१. छमानीचासनट्टान—म०; छमानीचासनट्टानं—सी० ।

२. समाना—म०; समानि—सी० ।

भिक्षुनी-विभङ्गे

१. पाराजिक-कथा

भिक्षुनीनं हितत्थाय, विभङ्गं यं जिनोब्रवि ।
तस्मि अपि समासेन, किञ्चिमत्तं भणामहं ॥१९६४॥

B. 186

R. 141
S. 129

(१) पठमपाराजिक-कथा

१. उब्भजाणुमण्डलकथा

छन्दसो मेथुनं धम्मं, पठिसेवेय्य या पन ।
होति पाराजिका नाम, समणी सा पवुच्चति ॥१९६५॥
मनुस्सपुरिसादीनं, नवन्नं यस्स कस्सचि ।
सजीवस्साप्यजीवस्स, सन्थतं वा असन्थतं ॥१९६६॥
अत्तनो तिविधे मग्गे, येभ्य्यक्खयितादिकं ।
अङ्गजातं पवेसेन्ती, अल्लोकासे पराजिता ॥१९६७॥
इतो परमवत्वा व, साधारणविनिच्छयं ।
असाधारणमेवाहं, भणिस्सामि समासतो ॥१९६८॥
अधक्खकं सरीरकं, यदुब्भ-जाणुमण्डलं ।
सरीरकेन तेन चे^१, छुपेय्य^२ भिक्षुनी पन ॥१९६९॥
अवस्सुतस्सवस्सुता, मनुस्सपुग्गलस्स या ।
सरीरमस्स तेन वा, फुट्ठा पाराजिका सिया ॥१९७०॥
कप्परस्स पनुद्धम्पि, गहितं उब्भजाणुना ।
यथावुत्तप्पकारेन, कायेन पन^३ अत्तनो ॥१९७१॥
पुरिसस्स तथा काय-पटिबद्धं फुसन्तिया ।
तथा यथापरिच्छिन्न-कायबद्धेन अत्तनो ॥१९७२॥

5

10

15

१. चे तेन—म०; तेन चे—सी० ।

२. फुसेय्य—म०; छुपेय्य—सी० ।

३. कायेना नेन—म०; कायेन पन—सी० ।

B. 187

5

10

R. 142

S. 130

15

20

अवसेसेन वा तस्स, कायं कायेन अत्तनो ।

होति थुल्लच्चयं तस्सा, पयोगे पुरिसस्स च ॥१९७३॥

यक्ख-पेत-तिरच्छान-पण्डकानं अधक्खकं ।

उब्भजाणुं तथेवस्सा, उभतोवस्सवे सति ॥१९७४॥

एकतोवस्सवे वा पि, थुल्लच्चयमुदीरितं ।

अवसेसे च सब्बत्थ, होति आपत्ति दुक्कटं ॥१९७५॥

उब्भक्खकमधोजाणु-मण्डलम्पन यं इध ।

कप्परस्स च हेट्ठापि, गतं एत्थेव सङ्गहं ॥१९७६॥

केळायति सचे भिक्खु, सद्धिं भिक्खुनिया पन ।

उभिन्नं कायसंसग्ग-रागे सति हि भिक्खुनो ॥१९७७॥

होति सङ्घादिसेसो व, नासो भिक्खुनिया सिया ।

कायसंसग्गरागो वा,^१ सचे भिक्खुनिया सिया ॥१९७८॥

भिक्खुनो मेथुनो रागो, गेहपेमम्पि वा भवे ।

तस्सा थुल्लच्चयं वुत्तं, भिक्खुनो होति दुक्कटं ॥१९७९॥

उभिन्नं मेथुने रागे, गेहपेमे पि वा सति ।

अविसेसेन निदिट्ठं, उभिन्नं दुक्कटम्पन ॥१९८०॥

यस्स यत्थ मनो सुद्धं, तस्स तत्थ न दोसता ।

उभिन्नम्पि अनापत्ति, उभिन्नं चित्तसुद्धिया ॥१९८१॥

कायसंसग्गरागेन, भिन्दित्वा पठमम्पन ।

पच्छा दूसेति चे नेव, होति भिक्खुनिदूसको ॥१९८२॥

अथ भिक्खुनिया फुट्ठो, सादियन्तो व चेतसा ।

निच्चलो होति चे भिक्खु, न होतापत्ति भिक्खुनो ॥१९८३॥

भिक्खुनी भिक्खुना फुट्ठा, सचे होति पि निच्चला ।

अधिवासेति सम्फस्सं, तस्सा पाराजिकं सिया ॥१९८४॥

तथा थुल्लच्चयं खेत्ते, दुक्कटञ्च विनिद्दिसे ।
 वुत्तत्ता “कायसंसगं, सादियेय्या” ति सत्थुना ॥१९८५॥
 तस्सा क्रियसमुद्धानं, एवं सति न दिस्सति ।
 इदं तब्बहुलेनेव, नयेन परिदीपितं ॥१९८६॥
 अनापत्ति असञ्चिच्च, अजानित्वामसन्तिया ।
 सति आमसने तस्सा, फस्सं वासादियन्तिया ॥१९८७॥
 वेदनट्टाय वा खित्त-चित्तायुम्मत्तिकाय वा ।
 समुद्धानादयो तुल्या, पठममन्तिमवत्थुना ॥१९८८॥

5 B. 188

(२) दुतियपाराजिक-कथा

२. वज्जपटिच्छादिकथा

पाराजिकत्तं जानन्ती, सलिङ्गे तु ठिताय हि ।
 “न कस्सचि परस्साहं, आरोचेस्सामिदानि” ति ॥१९९१॥
 धुरे निक्खित्तमत्तस्मि, सा च पाराजिका सिया ।
 अयं वज्जपटिच्छादी^१, नामिका पन नामतो ॥१९९०॥
 सेसं सप्पाणवग्गस्मि, दुट्ठुल्लेन समं नये ।
 विसेसो तत्थ^२ पाचित्ति, इध पाराजिकं सिया ॥१९९१॥

10

(३) ततियपाराजिक-कथा

३. उक्खित्तानुवत्तिकथा

सङ्घेनुक्खित्तको भिक्खु, ठितो उक्खेपने पन ।
 यं-दिट्ठिको च सो तस्सा, दिट्ठिया गहणेन तं ॥१९९२॥
 अनुवत्तेय्य या भिक्खुं, भिक्खुनां सा विसुम्पि च ।
 सङ्घमज्जे पि अञ्जाहि^३, वुच्चमाना तथेव च ॥१९९३॥

15

R. 143
S. 131

१. वज्जपटिच्छादि—म०; वज्जपटिच्छादी—सी० ।

२. तत्र—म०; तत्थ—सी० ।

३. अञ्जाहि—म०; अञ्जेहि—सी० ।

- अच्चजन्ती व तं वत्थुं, गहेत्वा यदि तिष्ठति ।
 तस्स कम्मस्स ओसाने, उक्खित्तस्सानुवत्तिका ॥१९९४॥
 होति पाराजिकापन्ना, होतासक्कियधीतरा ।
 पुन अप्पटिसन्धेया, द्वेधा भिन्ना सिला विय ॥१९९५॥
 5 अधम्मे पन कम्मस्मिं, निदिट्ठं तिकदुक्कटं ।
 समुदुानादयो सब्बे, वुत्ता समनुभासने ॥१९९६॥

(४) चतुत्थपाराजिक-कथा

४. अट्ठवत्थुकथा

B. 189

- अपाराजिकखेत्तस्स, गहणं यस्स कस्सचि ।
 अङ्गस्स पन तं हत्थ-ग्गहणन्ति^१ पवुच्चति ॥१९९७॥
 पारुत्तस्स निवत्थस्स, गहणं यस्स कस्सचि ।
 10 एतं सङ्घाटिया कण्ण-ग्गहणन्ति^२ पवुच्चति ॥१९९८॥
 कायसंसग्गसङ्घात-असद्धम्मस्स कारणा ।
 भिक्खुनी हत्थपासस्मिं, तिट्ठेय्य पुरिसस्स वा ॥१९९९॥
 सल्लपेय्य तथा तत्थ, ठत्वा तु पुरिसेन वा ।
 संकेतं वा पि गच्छेय्य, इच्छेय्यागमनस्स वा ॥२०००॥
 15 तदत्थाय पटिच्छन्नं^३, ठानच्च पविसेय्य वा ।
 उपसंहरेय्य कायं वा, हत्थपासे ठिता पन ॥२००१॥
 अयमस्समणी होति, विनट्ठा अट्ठवत्थुका ।
 अभब्बा पुन रूढहाय, छिन्नो तालो व मत्थके ॥२००२॥
 अनुलोमेन वा वत्थुं, पटिलोमेन वा चुता ।
 20 अट्ठमं परिपूरेन्ती, तथेकन्तरिकाय वा ॥२००३॥

१. हत्थग्गहणन्ति—म०; हत्थगहणन्ति—सी० ।

२. कण्णग्गहणन्ति—म०; कण्णगहणन्ति—सी० ।

३. पटिच्छन्नं—म०; पटिच्छन्नं—सी० ।

अथादितो पनेकं वा, द्वे वा तीणि पि सत्त वा ।	
सतक्खत्तुम्पि पूरेन्ति, नेव पाराजिका सिया ॥२००४॥	
आपत्तियो पनापन्ना, देसेत्वा ताहि मुच्चति ।	
धुरनिक्खेपनं कत्वा, देसिता गणनूपिगा ॥२००५॥	
न होतापत्तिया अङ्गं, सउस्साहाय देसिता ।	5 R. 144
देसनागणनं नेति, देसिता पि अदेसिता ॥२००६॥	
अनापत्ति असच्चिच्च, अजानित्वा करोन्तिया ।	
समुट्ठानादयो सव्वे, अनन्तरसमा मता ॥२००७॥	
“असद्धम्मो” ति नामेत्थ, कायसंसग्गता मता ^१ ।	S. 132
अयमुद्दिसितो अत्थो, सव्व-अट्ठकथासु पि ॥२००८॥	10
“विञ्जू पटिबलो काय-संसग्गं पटिपज्जितुं” ।	B. 190
कायसंसग्गभावे तु, साधकं वचनं इदं ॥२००९॥	

— — — —

अवस्सुता पटिच्छादी, उक्खित्ता अट्ठवत्थुका ।
 असाधारणपज्जत्ता, चतस्सो व महेसिना ॥२०१०॥
 इति विनयविनिच्छये भिक्खुनीविभङ्गे पाराजिक-कथा निट्ठिता ।

२. सङ्घादिसेस-कथा

(१) अट्टकारी-कथा

पठमं

R. 45

या पन भिक्खुनि उस्सयवादा,

अट्टकारि^१ मुखरी विहरेय्य ।

येन केनचि नरेनिध सद्धि,

सा गरुक्कं किर दोसमुपेति ॥२०११॥

5

सक्खि वा पि सहायं वा, परियेसति दुक्कटं ।

पदे पदे तथा अट्टं, कातुं गच्छन्तिया पि च ॥२०१२॥

आरोचेति सचे पुब्बं, भिक्खुनी अत्तनो कथं ।

दिस्वा वोहारिके^२ तस्सा, होति आपत्ति दुक्कटं ॥२०१३॥

आरोचेति सचे पच्छा, इतरो अत्तनो कथं ।

10

होति भिक्खुनिया तस्सा, थुल्लच्चयमनन्तरं ॥२०१४॥

आरोचेतितरो पुब्बं, सचे सो अत्तनो कथं ।

पच्छा भिक्खुनि चे पुब्ब-सदिसो व विनिच्छयो ॥२०१५॥

“आरोचेही” ति वुत्ता चे, कथं तव ममापि च” ।

आरोचेतु यथाकामं, पठमे दुक्कटं सिया ॥२०१६॥

B. 191 15

दुतिyarochane तस्सा, थुल्लच्चयमुदीरितं ।

उपासकेन वुत्ते पि, अयमेव विनिच्छयो ॥२०१७॥

आरोचितकथं सुत्वा, उभिन्नम्पि यथातथा ।

विनिच्छये कते तेहि, अट्टे पन च निट्ठिते ॥२०१८॥

अट्टस्स परियोसाने, जये भिक्खुनिया पन ।

20

पराजये पि वा तस्सा, होति सङ्घादिसेसता ॥२०१९॥

१. अट्टकारी—म०; अट्टकारि—सी० ।

२. वोहारिकं—म०; वोहारिके—सी० ।

दूतं वा पहिणित्वा पि^१, आगन्त्वान सयम्पि वा ।
 पच्चत्थिकमनुस्सेहि, आकङ्खियति या पन ॥२०२०॥
 आरामे पन अञ्जेहि, अनाचारं कतं सचे ।
 अनोदिस्स परं किञ्चि, रक्खं याचति तत्थ या ॥२०२१॥
 याय किञ्चि अबुत्ता वा^२, धम्मट्ठा सयमेव तु ।
 सुत्वा तं अञ्जतो अट्ठं, निट्ठापेन्ति सचे पन ॥२०२२॥
 तस्सा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ।
 कठिनेन समुट्ठानं, तुल्यन्तु सक्रियं इदं^३ ॥२०२३॥

S. 133

5

(२) चोरिवुट्ठापन-कथा

दुत्तियं

जानन्ती भिक्खुनी चोरि, वज्झं विदितमेव या ।
 सङ्घं अनपलोकेत्वा, राजानं गणमेव वा ॥२०२४॥
 बुट्ठापेय्य विना कप्पं, चोरिवुट्ठापनम्पन ।
 सङ्घादिसेसमापत्ति-मापन्ना नाम होति सा ॥२०२५॥
 पञ्चमासगघनं याव, हरितं परसन्तकं ।
 अतिरेकगघनं वा पि, अयं “चोरी” ति वुच्चति ॥२०२६॥
 भिक्खुनीसु पनञ्जासु, तित्थियेसु पि वा तथा ।
 या पव्वजितपुट्ठा सा, अयं “कप्पा” ति वुच्चति ॥२०२७॥
 बुट्ठापेति च या चोरि, ठपेत्वा कप्पमेविदं ।
 सचे आचरिणिं पत्तं, चीवरं परियेसति ॥२०२८॥
 सम्मन्नति च सीमं वा, तस्सा आपत्ति दुक्कटं ।
 जत्तिया दुक्कटं द्वीहि, कम्मवाचाहि पि^४ द्वयं ॥२०२९॥

R. 146

10

15

B. 192

20

१. दूतं वा पि पहिणित्वा—म०, सी० ।

२. व—म०; वा—सी० ।

३. तुल्यं सक्रियं इदं—म०; तुल्यन्तु सक्रियं—सी० ।

४. च—म०; पि—सी० ।

थुल्लच्चयस्स कम्मन्ते, गरुहं निद्दिसे बुधो ।
 गणो आचरिनी चेव, न च मुच्चति दुक्कटा^१ ॥२०३०॥
 अनापत्ति अजानन्ती, बुट्ठापेति तथेव च ।
 कप्पं वा अपलोकेत्वा, तस्सा उम्मत्तिकाय वा ॥२०३१॥
 5 चोरिवुट्ठापनं नाम, जायते वाचचित्ततो ।
 कायवाचादितो चेव, सचित्तञ्च क्रियाक्रियं ॥२०३२॥

(३) गामन्तरगमन-कथा

तत्तिथं

गामन्तरं नदीपारं, गच्छेय्येका व या सचे ।
 ओहोयेय्य गणम्हा वा, रत्ति विप्पवसेय्य वा ॥२०३३॥
 पठमापत्तिकं धम्मं, सापन्ना गरुहं सिया ।
 10 सकगामा अनापत्ति, जातब्बा निक्खमन्तिया ॥२०३४॥
 S. 134 निक्खमित्वा ततो अञ्जं, गामं गच्छन्तिया पन ।
 दुक्कटं पदवारेन, वेदितब्बं विभाविना ॥२०३५॥
 एकेन पदवारेन, गामस्स इतरस्स च ।
 परिकखेपे अतिक्कन्ते, उपचारोक्कमे पि वा ॥२०३६॥
 51 थुल्लच्चयं अतिक्कन्ते, ओक्कन्ते दुत्तियेन तु ।
 पादेन गरुकापत्ति, होति भिक्खुनिया पन ॥२०३७॥
 निक्खमित्वा सचे पच्छा, सकं गामं विसन्तिया ।
 अयमेव नयो जैय्यो, वतिच्छिद्देन वा तथा ॥२०३८॥
 B. 193 पाकारेन विहारस्स, भूमिन्तु पविसन्तिया ।
 20 कप्पियन्तु पविट्ठत्ता, न दोसो कोचि विज्जति ॥२०३९॥
 R. 147 भिक्खुनीनं विहारस्स, भूमि तासन्तु कप्पिया ।
 होति भिक्खुविहारस्स, भूमि तासमकप्पिया ॥२०४०॥

१. दुक्कटं—म०; दुक्कटा—सी० ।

हृत्थि-अस्स- रथादीहि, इद्धिया वा विसन्तिया ।
 अनापत्ति सियापत्ति, पदसा गमने पन ॥२०४१॥
 यं किञ्चि सकगामं वा, परगामम्पि वा तथा ।
 बहिगामे पन ठत्वा, आपत्ति पविसन्तिया ॥२०४२॥
 लक्खणेनुपपन्नाय, नदिया दुतियं विना । 5
 पारं गच्छति या तीरं, तस्सा समणिया पन ॥२०४३॥
 पठमं उद्धरित्वान, पादं तीरे ठपेन्तिया ।
 होति थुल्लच्चयापत्ति, दुतियातिक्कमे गरु ॥२०४४॥
 अन्तरा-नदियं येव, सद्धि दुतियिकाय हि ।
 भण्डित्वा ओरिमं तीरं, तथा पच्चुत्तरन्तिया ॥२०४५॥ 10
 इद्धिया सेतुना नावा-यान-रज्जूहि वा पन ।
 एवम्पि च परं तीरं, अनापत्तुत्तरन्तिया ॥२०४६॥
 न्हायितुं पिवितुं वा पि, ओतिण्णा तु^१ नदि पुन ।
 पदसा वोरिमं तीरं, पच्चुत्तरति वट्टति ॥२०४७॥
 पदसा ओतरित्वान, नदि उत्तरणे पन । 15
 आरोहित्वा तथा सेतुं, अनापत्तुत्तरन्तिया ॥२०४८॥
 सेतुना उपगन्त्वा वा, यानाकासेहि वा सचे ।
 याति उत्तरणे काले, पदसा गरुक्कम्फुसे ॥२०४९॥
 नदिया पारिमं तीरं, इतो ओरिमतीरतो । S. 135
 उल्लङ्घित्वान वेगेन, अनापत्तुत्तरन्तिया ॥२०५०॥ 20
 पिट्ठियं वा निसीदित्वा, खन्धे वा उत्तरन्तिया ।
 हत्थसङ्घाटने वा पि, दुस्सयाने पि वट्टति ॥२०५१॥
 “पुरे पनारुणा^२ येव, पस्सं^३ दुतियिकायहं^४ ।
 गमिस्सामी” ति आभोगं, विना भिक्खुनिया पन ॥२०५२॥

१. थ—म०; तु—सी० ।

२. अरुणोदया—म०; रुणेदया—सी० ।

३. पासं—म०; पस्सं—सी० ।

४. दुतियिकायहि—म०; दुतियिकायहं—सी० ।

R 148

5

10

15

20

एकगव्भे पि वा हृत्थ-पासं दुतियिकाय हि ।

अतिक्कम्म सियापत्ति, अरुणं उट्टपेन्तिया ॥२०५३॥

“गमिस्सामी” ति आभोगं, कत्वा गच्छन्तिया पन ।

न दोसो दुतियापस्सं^१, उट्ठाति^२ अरुणं सचे ॥२०५४॥

इन्दखीलमतिक्कम्म, अरञ्जं एत्थ दीपितं ।

गामतो बहि निक्खम्म, तस्सा दुतियिकाय तु ॥२०५५॥

दस्सनस्सुपचारन्तु, जानित्वा विजहन्तिया ।

होति थुल्लच्चयापत्ति, जहिते गरुकं सिया ॥२०५६॥

सानिपाकार-पाकार-तरु-अन्तरिते पन ।

सवणस्सुपचारे पि, सति आपत्ति होति हि ॥२०५७॥

अज्झोकासे तु दूरे पि, दस्सनस्सुपचारता ।

होति एत्थ कथं धम्म-सवणारोचने विय ॥२०५८॥

मग्गमूळहस्स सद्देन, विय कूजन्तिया पन ।

“अय्ये” ति तस्सा सदस्स, सवणातिक्कमे पि च ॥२०५९॥

होति भिक्खुनियापत्ति, गरुका एवरूपके ।

एत्थ भिक्खुनि एका पि, गणो^३ येवाति वुच्चति ॥२०६०॥

ओहीयित्वाथ गच्छन्ती, “पापुणिस्सामि दानहं”^४ ।

इच्चेवन्तु सउस्साहा, अनुबन्धति वट्टति ॥२०६१॥

द्विन्नं मग्गं गच्छन्तीनं,

एका गन्तुं नो सक्कोति ।

उस्साहस्स-च्छेदं कत्वा,

ओहीना चे तस्सापत्ति ॥२०६२॥

१. दुतियापासं—म०; दुतियापस्सं—सी० ।

२. उट्टेति—म०; उट्ठाति—सी० ।

३. गणा—म०; गणो—सी० ।

४. दानिहं—म०; दानहं—सी० ।

इतरा पि सचे याति, “ओहीयतु अयन्ति” च ।
होति तस्सा पि आपत्ति, सउस्साहा न होति चे ॥२०६३॥

गच्छन्तीसु तथा द्वीसु, पुरिमा याति एककं ।
अञ्जं पन सचे मग्गं, पच्छिमा पि च गण्हति ॥२०६४॥

S. 136

एकिस्सा पन पकन्त-ट्ठाने तिट्ठति चेतरा ।
तस्मा तत्थ उभिन्नम्पि, अनापत्ति पकासिता ॥२०६५॥

5 B. 195

अरुणुग्गमना पुब्बे, निक्खमित्वा सगामतो ।
अरुणुग्गमने काले, गामन्तरगताय हि ॥२०६६॥

अतिक्कमन्तिया पारं, नदिया दुतियिकं विना ।
आपत्तियो चतस्सो पि, होन्ति एकक्खणे पन ॥२०६७॥

10

पक्कन्ता वा^१ विब्भन्ता वा^२,
याता पेतानं वा लोकं^३ ।

पक्खं सङ्कन्ता वा नट्ठा,
सद्धि याता सा चे होति ॥२०६८॥

गामन्तरोक्कमादीनि, चत्तारि पि करोन्तिया ।
अनापत्तीति जातब्बं, एवं उम्मत्तिकाय पि ॥२०६९॥

15 R. 149

रत्तियं विप्पवासन्तु, हत्थपासो व रक्खति ।
अगामके अरञ्जे तु, गणा ओहीयनम्मत्तं ॥२०७०॥

सकगामे यथाकामं, दिवा च विचरन्तिया ।
चत्तारो पि च सङ्खादि-सेसा तस्सा न विज्जरे ॥२०७१॥

20

समुट्ठानादयो तुल्या, पठमन्तिमवत्थुना ।
सचित्तं कायकम्मञ्च, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥२०७२॥

१. वापि—म०; वा—सी० ।

२. म० पोत्थके ‘वा’ सद्दो नत्थि ।

३. लोकं वा—म०; वा लोकं—सी० ।

(४) गणछन्दोसारण-कथा

चतुर्थं

- सीमासम्मुतिया चेव, गणस्स परियेसने ।
 जत्तिया दुक्कटं द्वीहि, होन्ति थुल्लच्चया दुवे ॥२०७३॥
 कम्मस्स परियोसाने, होति सङ्घादिसेसता ।
 तिकसङ्घादिसेसन्तु, अधम्मे तिकदुक्कटं ॥२०७४॥
 5 पुच्छित्वा कारकं सङ्घं, छन्दं जत्वा^१ गणस्स वा ।
 वत्ते वा पन वत्तन्ति, असन्ते कारके पि वा ॥२०७५॥
 B. 196 भिक्खुनिम्पन उक्खित्तं, या ओसारेति भिक्खुनी ।
 तस्सा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ॥२०७६॥
 सङ्घभेदसमा वुत्ता, समुट्ठानादयो नया ।
 10 क्रियाक्रियमिदं वुत्तं, अयमेव विसेसता ॥२०७७॥

(५) खादनीयगहण-कथा

पञ्चमं

S. 137

- सयं अवस्सुता तथा, अवस्सुतस्स हत्थतो ।
 मनुस्सपुगलस्स चे, यदेव किञ्चि गण्हति ॥२०७८॥
 आमिसं गहणे तस्सा, थुल्लच्चयमुदीरितं ।
 अज्झोहारेसु सङ्घादि-सेसा होन्ति पयोगतो ॥२०७९॥
 15 एकतोवस्सुते किञ्चि, पतिगण्हाति दुक्कटं ।
 अज्झोहारपयोगेसु, थुल्लच्चयचयो सिया ॥२०८०॥
 यक्ख-पेत-तिरच्छान-पण्डकानञ्च हत्थतो ।
 मनुस्सविग्गहानम्पि, उभतोवस्सुते तथा ॥२०८१॥
 एकतोवस्सुते एत्थ, उदके दन्तकट्टके ।
 20 गहणे परिभोगे च, सब्बत्थापि च दुक्कटं ॥२०८२॥

१. दत्वा—म०; जत्वा—सी० ।

उभयावस्सुताभावे, न दोसो यदि गण्हति ।

“अवस्सुतो न चायन्ति”, जत्वा गण्हति या पन ॥२०८३॥

तस्सा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ।

R. 150

समुट्ठानादयो तुल्या, पठमन्तिमवत्थुना ॥२०८४॥

(६) उय्योजन-कथा

छट्ठं

उय्योजने पनेतिस्सा^१, इतरिस्सा पटिग्गहे ।

5

दुक्कटानि च भोगेसु, थुल्लच्चयगणो सिया ॥२०८५॥

भोजनस्सावसानस्मि, होति सङ्घादिसंज्ञा ।

B. 197

यक्खादीनं चतुन्नम्पि, तथेव पुरिसस्स च ॥२०८६॥

दन्तकट्ठुदकानञ्च, गहणुय्योजने पन ।

तेसञ्च परिभोगे पि, दुक्कटं परिकित्तितं ॥२०८७॥

10

यक्खादीनन्तु सेसस्स, गहणुय्योजने पन ।

भोगे च दुक्कटं भुत्ते, थुल्लच्चयमुदीरितं ॥२०८८॥

“नावस्सुतो” ति जत्वा वा, कुपिता वा न गण्हति ।

कुलानुद्दयता वा पि, उय्योजेति हि या पन ॥२०८९॥

तस्सा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ।

15

अदिन्नादानतुल्या व, समुट्ठानादयो नया ॥२०९०॥

(७-८) कुपितवाचन-कथा

सत्तमट्ठमानि

सत्तमं अट्ठमं सङ्घ-भेदेन सदिसम्मत्तं ।

समुट्ठानादिना सद्धि, नत्थि काचि विसेसता ॥२०९१॥

१. पनेकिस्सा—म०; पनेतिस्सा—सी० ।

(९-१०) पगण्हित-कथा

नवमदसमानि

S. 138

नवमे दसमे वा पि, वत्तब्बं नत्थि किञ्चि पि ।
 अनन्तरसमा येव, समुट्ठानादयो नया ॥२०९२॥

दुट्ठदोसद्वयेनापि, सञ्चरित्तेन तेन छ ।
 यावततियका अट्ठ, चत्तारि च इतो ततो ॥२०९३॥
 इति विनयविनिच्छये भिक्खुनीविभङ्गे सङ्घादिसेस-कथा निट्ठिता ।

३. निस्सग्गिय-कथा

(१) पत्तसन्निचय-कथा

पठमं

अधिट्ठानूपगं पत्तं, अनधिट्ठाय भिक्खुनी ।
विकप्पनमकत्वा वा, एकाहम्पि ठपेप्य चे ॥२०९४॥
अरुणुग्गमनेनेव, सद्धिं भिक्खुनिया सिया ।
तस्सा निस्सग्गियापत्ति, पत्तसन्निधिकारणा ॥२०९५॥
सेसो पन कथामग्गो, पत्तसिक्खापदे इध ।
सब्बो वुत्तनयेनेव, वेदितब्बो विनिच्छयो ॥२०९६॥
दसाहातिक्कमे तत्थ, एकाहातिक्कमे इध ।
तस्सिमस्स उभिन्नम्पि, अयमेव विसेसता ॥२०९७॥

B. 198
R. 151

5

(२) चीवरभाजापन-कथा

द्वुतियं

अकाले चीवरं दिन्नं, दिन्नं काले पि केनचि ।
आदिस्स पन “सम्पत्ता, भाजेन्तू” ति नियामितं ॥२०९८॥
अकाले चीवरं काल-चीवरन्ति सचे पन ।
भाजापेय्य च या तस्सा, पयोगे दुक्कटं सिया ॥२०९९॥
अत्तना पटिलद्धं यं, तन्तु निस्सग्गियं भवे ।
लभित्वा पन निस्सट्ठं, यथा-दाने नियोजये ॥२१००॥
कत्वा विनयकम्मन्तु, पटिलद्धम्पि तम्पुन ।
अस्स^१ चायमधिप्पायो, सेवितुं न च वट्टति ॥२१०१॥
अकालवत्थसज्जाय, दुक्कटं कालचीवरे ।
उभयत्थ विनिद्धिं, तथा वेमत्तिकाय पि ॥२१०२॥

10

15

१. तस्स—म०; अस्स—सी० ।

कालचीवरसञ्जाय, चीवरे उभयत्थ पि ।
न दोसुम्मत्तिकादीनं, तिसमुट्टानता मता ॥२१०३॥

(३) चीवरपरिवत्तन-कथा

ततियं

B 199

चीवरेसु पि बन्धित्वा, ठपितेसु बहुस्वपि ।
एका येव सियापत्ति, अच्छिन्दति सचे सयं ॥२१०४॥

S. 139 5

तथाच्छिन्दापने एका, एकायाणत्तिया भवे^१ ।
इतरेसु च वत्थूनं, पयोगस्स वसा सिया ॥२१०५॥

तिकपाचित्ति अञ्जस्मि, परिक्खारे तु दुक्कटं ।
तिकदुक्कटमुट्ठिं, इतरिस्सा तु चीवरे ॥२१०६॥

10

ताय वा दीयमानन्तु, तस्सा विस्सासमेव वा ।
गण्हन्तिया अनापत्ति, तिसमुट्टानता मता ॥२१०७॥

(४) अञ्जविञ्जापन-कथा

चतुत्थं

R. 152

विञ्जापेत्वा सचे अञ्जं, तदञ्जं विञ्जपेति^२ या ।
विञ्जत्तिदुक्कटं तस्सा, लाभे^३ निस्सगियं सिया ॥२१०८॥

तिकपाचित्तियं वुत्तं, अनञ्जे द्विकुदुक्कटं ।
अनञ्जेनञ्जसञ्जाय, अप्पहोन्ते पि वा पुन ॥२१०९॥

51

तस्मिं तञ्जेव वा अञ्जं, अञ्जेनत्थे पि वा सति ।
आनिसंसञ्च दस्सेत्वा, तदञ्जं विञ्जपेन्तिया ॥२११०॥

अनापत्तीति जातब्बं, तथा उम्मत्तिकाय पि ।
सञ्चरित्तसमा वुत्ता, समुट्टानादयो नया ॥२१११॥

१. हटे—सी० ।

२. विञ्जापेन्ति—म०, सी० ।

३. लाभा—म०; लाभे—सी० ।

(५) अञ्जचेतापन-कथा

पञ्चमं

अञ्जं चेतापेत्वा पुब्बं, पच्छा अञ्जं चेतापेय्य ।
एवं सञ्जायञ्जं धञ्जं, मय्हं आनेत्वा देती ति ॥२११२॥
चेतापनपयोगेन, मूलद्वाय हि दुक्कटं ।
लाभे निस्सग्गियं होति, तेन चञ्जेन वाभतं ॥२११३॥
सेसं अनन्तरेनेव, सदिसन्ति विनिद्दिसे ।
समुद्धानादिना सद्धि, अपुब्बं नत्थि किञ्चि पि ॥२११४॥

5 B 200

(६-७) सद्धिकचेतापन-कथा

छट्सत्तमानि

अञ्जदत्थाय दिन्नेन, परिक्खारेन या पन ।
चेतापेय्य सचे अञ्जं, सद्धिकेनिध भिक्खुनी ॥२११५॥
पयोगे दुक्कटं लाभे, तस्सा निस्सग्गियं सिया ।
अनञ्जदत्थिके एत्थ, निद्दिट्ठं द्विकदुक्कटं ॥२११६॥
सेसकं अञ्जदत्थाय, अनापत्तुपनेन्तिया ।
पुच्छित्वा सामिके तन्तु^१, पदासुम्मत्तिकाय वा ॥२११७॥
सञ्चरित्तसमा वुत्ता, समुद्धानादयो नया ।
सत्तमं छट्सदिसं, सयं याचितकं विना ॥२११८॥

10

S. 140

(८-१०) गणिकचेतापन-कथा*

अट्ठमतो दसमं

अट्ठमे नवमे वा पि, वत्तब्बं नत्थि किञ्चि पि ।
“महाजनिक-सञ्जाचि-केना” ति पदताधिका ॥२११९॥
दसमे पि कथा सव्वा, अनन्तरसमा मता ।
समुद्धानादिना सद्धि, विसेसो नत्थि कोचि पि ॥२१२०॥

15

१. वाप्या—म०; तन्तु—सी० ।

* म० पोत्थके ‘पठमोवग्गो’ ति दिस्सति ।

(११) गरुपावुरण^१चेतापन-कथा

एकादसमं

R. 153

अतिरेकचतुक्कंसं, गरुपापुरणम्पन^२ ।

B. 201

चेतापेय्य सचे तस्सा, चतुसच्चप्पकासिना ॥२१२१॥

पयोगे दुक्कटं वुत्तं, लाभे निस्सग्गियं मतं ।

कहापणचतुक्कन्तु, कंसो नाम पवुच्चति ॥२१२२॥

5

ऊनके तु चतुक्कंसे, उद्दिट्ठं दुक्कटं ।

अनापत्ति चतुक्कंस-परमं गरुक्कम्पन ॥२१२३॥

चेतापेति तदूनं वा, जातकानञ्च सन्तके ।

अञ्जस्सत्थाय वा अत्त-धनेनुम्मत्तिकाय वा ॥२१२४॥

चेतापेन्तं महग्घं या, चेतापेतप्पमेव वा ।

10

समुट्टानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥२१२५॥

(१२) लहुपावुरणचेतापन-कथा

द्वादसमं

लहुपापुरणं^३ अड्ड-तेय्यकंसग्घनम्पन ।

ततो चे उत्तरिं यन्तु, चेतापेति हि भिक्खुनी ॥२१२६॥

तस्सा निस्सग्गियापत्ति, पाचित्ति परियापुता ।

अनन्तरसमं सेसं, नत्थि काचि विसेसता ॥२१२७॥

15

साधारणानि सेसानि, तानि अट्टारसापि च ।

इमानि द्वादसेवाति^४, समत्तिसेव होन्ति हि ॥२१२८॥

इति विनयविनिच्छये भिक्खुनीविभङ्गे निस्सग्गिय-कथा निट्ठिता ।

१. गरुपावुरणं—म०; गरुपापुरणं—सी० ।

२. गरुपावुरणं—म०; गरुपापुरणं—सी० ।

३. लहुपावुरणं—म०; लहुपापुरणं—सी०, रो० ।

४. द्वादसेवापि—म०; द्वादमेवाति—सी० ।

४. पाचित्तिय-कथा

(१) लमुणवग्गो

१. लमुणखादनकथा

पठमं

- लमुणं भण्डिकं वुत्तं, न एक-द्वि ति-मिज्जकं । R. 154
आमकं मागघं येव, 'खादिस्सामी' ति गण्हति ॥२१२९॥
- गहणे दुक्कटं तस्सा, पाचित्ति यदि खादति । S. 141
अज्झोहारवसेनेव, पाचित्ति परिदीपये ॥२१३०॥
- द्वे तयो भण्डिके सद्धि, सद्धादित्वा सचे पन । 5 B. 202
अज्झोहरति या तस्सा, एकं पाचित्तियं सिया ॥२१३१॥
- भिण्डित्वा तत्थ एकेकं, मिज्जं खादन्तिया पन ।
मिज्जानं गणनायस्सा, पाचित्तिगणना सिया ॥२१३२॥
- पलण्डुको भज्जनको, हरितो चावलो^१ पि च ।
लमुणा पन चत्तारो, वट्टन्तेव सभावतो ॥२१३३॥ 10
- पलण्डुको पण्डुवण्णो, भज्जनो लोहितो पि च ।
हरितो हरितवण्णो, चावलो^२ सेतको पि च ॥२१३४॥
- एका मिज्जा पलण्डुस्स, भज्जनस्स दुवे सियुं ।
तिस्सो हरितकस्सापि, चावलो^३ होतमिज्जको^४ ॥२१३५॥
- सूप-मंसादि-सम्पाके, साळवुत्तरिभज्जके । 15
न दोमुम्मत्तिकादीनं, समुट्ठानेळकूपमं ॥२१३६॥

१. चापलो—म०; चावलो—सी०

२. चापलो—म०; चावलो—सी० ।

३. चापलो—म०; चावलो—सी० ।

४. होत्यमिज्जको—म०; होतमिज्जको—सी० ।

२. लोमसंहारापनकथा

दुतियं

सम्बाधे उपकच्छेसु, मुत्तस्स करणे पि वा ।
 एकलोमम्पि पाचित्ति, संहारापेन्तिया सिया ॥२१३७॥
 बहुके पि तथा लोमे, संहारापेन्तिया पन ।
 पयोगगणनायस्सा, न लोमगणनाय हि ॥२१३८॥
 न दोसो सति आबाधे, लोमके संहरन्तिया ।
 समुट्टानादयो मग्ग-संविधानसमा मता ॥२१३९॥

३. तलघातककथा

ततियं

R. 155 होति अन्तमसो मुत्त-करणस्स तलघातने ।
 केसरेनापि रागेन, पाचित्ति पदुमस्स वा ॥२१४०॥
 B, 203 गण्डं तत्थ वणं वा पि, न दोसो पहरन्तिया ।
 10 समुट्टानादयो तुल्या, पठमन्तिमवत्थुना ॥२१४१॥

४. जतुमट्टककथा

चतुत्थं

S 112 या पनुप्पलपत्तम्पि, व्यञ्जने भिक्खुनत्तनो ।
 कामरागपरेता तु, पवेसेति न वट्टति ॥२१४२॥
 इदं वत्थुवसेनेव, वुत्तन्तु जतुमट्टकं ।
 दण्डमेलालुकं वा पि, मुत्तस्स करणे पन ॥२१४३॥
 15 सम्फस्सं सादियन्ती या, पवेसेति सचे पन ।
 पवेसापेति वा तस्मि, तस्सा पाचित्तियं सिया ॥२१४४॥
 आबाधपच्चया दोसो, नत्थि उम्मत्तिकाय वा ।
 तलघातकतुल्या व, समुट्टानादयो मता ॥२१४५॥

५. उदकसुद्धिककथा

पञ्चमं

20 अङ्गुलीनं पन द्विन्नं, अगपब्बद्वयाधिकं ।
 पाचित्तियं पवेसेत्वा, दकसुद्धिं करोन्तिया ॥२१४६॥

एकिस्सङ्गुलिया तीणि, पब्बानि पन दीघतो ।
 पाचित्तियम्भवे सुद्धि, पवेसेत्वादियन्तिया ॥२१४७॥
 चतुन्नं वा पि तिस्सन्नं, एकपब्बम्पि या पन ।
 वित्थारतो पवेसेति, तस्सा पाचित्तियं सिया ॥२१४८॥
 इति सब्बप्पकारेन, महापच्चरियम्पन^१ । 5
 अभिव्यत्ततरं कत्वा, अयमत्थो विभावितो ॥२१४९॥
 दोसो द्वङ्गुलपब्बे वा, नत्थि आबाधकारणा ।
 अधिकम्पि पवेसेत्वा, दकमुद्धि करोन्तिया ॥२१५०॥
 तथा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता । B. 204
 समुट्ठानादयो सब्बे, तलघातसमा मता ॥२१५१॥ 10

६. भोजनुपट्टानकथा

छट्ठं

भुञ्जतो पन भिक्खुस्स, पानीयं वा विधूपनं ।
 गहेत्वा उपतिट्ठेय्य, तस्सा पाचित्तियं सिया ॥२१५२॥
 गहिता उदकेनेव, खीर-तक्कादयो रसा ।
 'बीजनी' ति च या काचि, वत्थकोणादि वुच्चति ॥२१५३॥
 हत्थपासे इधट्टान-पच्चयापत्ति दीपिता । 15 R. 156
 पहारपच्चया वुत्तं, खन्धके दुक्कटं विसुं ॥२१५४॥
 हत्थपासं जहत्वा वा, उपतिट्ठन्तिया पन ।
 खादतो खादनं वा पि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥२१५५॥
 न दोसो देति दापेति, तथा उम्मत्तिकाय वा ।
 इदमेळकलोमेन, समुट्ठाना समम्मतं ॥२१५६॥ 20

७. आमकधञ्जविञ्जापनकथा

सत्तमं

विञ्जत्वा आमकं धञ्जं, भज्जित्वा यदि भिक्खुनी । S. 143
 कोट्टेत्वा च पचित्वा च, पाचित्ति परिभुञ्जति ॥२१५७॥

१. महापच्चरिया—म; महापच्चरियं—सी० ।

न केवलन्तु धञ्जानं, गहणे येव दुक्कटं ।
 हरणे पि च धञ्जानं, तथा मुक्खापने पि च^१ ॥२१५८॥
 भज्जनत्थाय धञ्जानं, कपल्लुद्धन-सज्जने ।
 अग्गिस्स करणे दब्बि-सज्जने च कपल्लके ॥२१५९॥

5

धञ्जपक्खिपने तत्थ, दब्बिया घट्ट-कोट्टने ।
 पप्फोटनादिके पुब्ब^२-पयोगे दुक्कटं भवे ॥२१६०॥

B. 205

भोजनञ्चेव विञ्जति, पमाणं इदमेत्थ हि ।
 विञ्जत्वा वा सयं तस्मा, भज्जनादीनि अञ्जतो ॥२१६१॥

10

विञ्जापेत्वा पनञ्जाय, भज्जनादीनि वा सयं ।
 कारापेत्वा पि कत्वा वा, अज्झोहरति या पन ॥२१६२॥

अज्झोहारपयोगेसु, तस्सा पाचित्तियो सियुं ।
 मातरं वा पि याचित्वा, पाचित्ति परिभुञ्जति ॥२१६३॥

भज्जनादीनि कत्वा वा, कारापेत्वा पि वा पन ।
 अविञ्जति सयं लद्धं, दुक्कटं परिभुञ्जति ॥२१६४॥

15

अविञ्जति पनञ्जाय, लद्धं ताय सयम्पि वा ।
 कारापेत्वा पि कत्वा वा, तथा अज्झोहरन्तिया ॥२१६५॥

सेदकम्मादि-अत्थाय, धञ्जविञ्जत्तिया पन ।
 ठपेत्वा सत्त धञ्जानि, सेसविञ्जत्तिया पि च ॥२१६६॥

20

अनापत्तीति जातब्बं, तथा उम्मत्तिकाय च ।
 जातकानम्पि धञ्जन्तु, आमकं न च वट्ठति ॥२१६७॥

विना विञ्जत्तिया लद्धं, नवकम्मेसु वट्ठति ।
 समुट्ठानादयो सब्बे, अट्ठानसदिसा मता ॥२१६८॥

१. पन—म०; च—सी० ।

२. सब्ब—म०; पुब्ब—सी० ।

८. तिरोकुडुछडुनकथा
अट्टमं

उच्चारं वा पि पस्सावं, सङ्कारं वा विघासकं ।
छडुय्य वा तिरोकुडु, छडुपेय्य परेहि वा ॥२१६९॥
होति पाचित्तियं तस्सा, पाकारे पि अयं नयो ।
छडुन्तिया पनेकेक-मनेकापत्ति दीपिता ॥२१७०॥
एतानि पन वत्थूनि, चत्तारि सकलानि पि ।
एकेनेव पयोगेन, एका छडुन्तिया सिया ॥२१७१॥
आणत्तियम्पि एसेव, नयो ज्ञेयो विभाविना ।
छडुने दन्तकटुस्स, पाचित्ति परिदीपिता ॥२१७२॥
सब्बत्थ पन भिक्खुस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ।
अवलज्जे पि वा ठाने, ओलोकेत्वा पि वा पन ॥२१७३॥
छडुन्तिया अनापत्ति, तथा उम्मत्तिकाय वा ।
सञ्चरित्तसमुट्ठानं, क्रियाक्रियमिदं सिया ॥२१७४॥

R. 157

5

B. 206
S. 144

10

९. हरितुच्चारछडुनकथा
नवमं

खेत्ते वा नाळिकेरादि-आरामे वा पि या पन ।
रोपिमे हरितट्ठाने, यत्थ कत्थचि भिक्खुनी ॥२१७५॥
तानि चत्तारि वत्थूनि, सचे छडुत्ति वा सयं ।
छडुपेति तथा वुत्त-नयो आपत्तिनिच्छयो ॥२१७६॥
भुञ्जमाना निसीदित्वा, खेत्ते तु हरिते तथा ।
उच्छु-आदीनि खादन्ती, गच्छन्ती पन तत्थ या ॥२१७७॥
छडुत्ति यदि उच्चिट्ठं, उदकं चलकानि वा ।
होति पाचित्तियं तस्सा, भिक्खुनो होति दुक्कटं ॥२१७८॥
छडुन्तिया सियापत्ति, ठाने अन्तमसो जलं ।
पिवित्वा मत्थकच्छिन्नं, नाळिकेरम्पि तादिसे ॥२१७९॥

15

20

कसिते तु पन-ट्टाने, बीजनिकखेपने कते ।
 न उट्ठातङ्कुरं^१ याव, सब्बेसं ताव दुक्कटं ॥२१८०॥
 लायितम्पि मनुस्सानं, खेतं रक्खन्ति चे पुन ।
 रोहनत्थाय तत्थस्सा, यथावत्थुकमेव हि ॥२१८१॥
 5 न दोसो छड्डिते खेत्ते, सब्बं छड्डेन्तिया पन ।
 समुट्ठानादयो सब्बे, अट्टमेन समा मता ॥२१८२॥

१०. नच्चगीतवादितगमनकथा

दसमं

B 207 नच्चं वा पन गीतं वा, वादितं वा पि भिक्खुनी ।
 दस्सनत्थाय गच्छेय्य, तस्सा पाचित्तियं सिया ॥२१८३॥
 R. 158 दस्सनत्थाय नच्चस्स, गीतस्स सवणाय च ।
 10 गच्छन्तिया सिया तस्सा, पदवारेन दुक्कटं ॥२१८४॥
 सचे एकपयोगेन, ओलोकेन्ती च पस्सति ।
 सुणाति नेसं गीतम्पि, एका पाचित्ति दीपिता ॥२१८५॥
 S. 145 अञ्जस्मिम्पि दिसाभागे, नच्चं पस्सति चे पन ।
 सुणाति अञ्जतो गीतं, विसुं पाचित्तियो सियुं ॥२१८६॥
 15 पयोगगणनायेत्थ, आपत्तिगणना सिया ।
 नच्चितुं गायितुं नेव, सयं लब्भति^२ भिक्खुनी ॥२१८७॥
 “अञ्जं नच्चाति वादेहि”, इति वत्तुं न वट्टति ।
 “उपट्ठानं करोमा” ति, वुत्ते वा सम्पटिच्छित्तुं ॥२१८८॥
 तस्सा पाचित्ति सब्बत्थ, भिक्खुनो होति दुक्कटं ।
 20 “उपट्ठानं करोमा” ति, वुत्ते भिक्खुनिया पन ॥२१८९॥

१. उट्ठेतङ्कुरं—म० उट्ठातङ्कुरं—सी० ।

२. लब्भति—म०; लभति—सी०, रो० ।

“उपट्टानं पसत्थन्ति”, वत्तुमेवन्तु वट्टति ।
 आरामे चेव^१ ठत्वा व^२, या पस्सति सुणाति वा ॥२१९०॥
 अत्तनो च ठितोकासं, आगन्त्वा व पयोजितं ।
 गन्त्वा पस्सन्तिया वा पि, तथारूपा हि कारणा ॥२१९१॥
 पस्सन्तिया^३ तथा मग्गे^४, नच्चं पटिपथे पि च ।
 तथा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता^५ ॥२१९२॥
 इदमेळकलोमेन, समुट्टाना^६ समं मतं ।
 लोकवज्जमिदं पाप-चित्तञ्चेव तिवेदनं ॥२१९३॥
 लसुणवग्गो निट्ठितो ।

5

(२) अन्धकारवग्गो

१. रत्तन्धकारकथा

पठमं

या च^१ रत्तन्धकारस्मि, अप्पदीपे पनेकिका ।
 सन्तिट्ठति सचे सद्धि, पुरिसेनिध^२ भिक्खुनी ॥२१९४॥
 तस्सा पाचित्तियं वुत्तं, सद्धि वा सल्लपन्तिया ।
 हत्थपासं समागन्त्वा, रहस्सादवसेन तु ॥२१९५॥
 हत्थपासं जहत्वा वा, पुरिसस्स सचे पन ।
 अजहत्वा पि वा यक्ख-पेतादीनम्पि भिक्खुनी ॥२१९६॥
 सन्तिट्ठति च या तस्सा, दुक्कटं परिदीपितं ।
 अनापत्ति सचे कोचि, दुतियो विञ्जु विज्जति ॥२१९७॥

B. 208

10

15 R. 159

१. चेव—म०, सी०; वेय—रो० ।
२. वा—म०, सी० ।
३. गच्छन्तिया—सी० ।
४. मग्गं—म०; मग्गे—सी० ।
५. मनापत्तापदासुपि—म०; मनापत्ति पकासिता—सी० ।
६. समुट्टानं—म०; समुट्टाना—सी० ।
७. याध—म०; या च—सी० ।
८. पुरिसेन च—म०; पुरिसेनिध—सी० ।

तथा उम्मत्तिकादीन-मथञ्जविहिताय वा ।
थेय्यसत्थसमुट्ठानं, क्रिया^१ सञ्जाविमोक्खकं ॥२१९८॥

२. पटिच्छन्नकथा

दुतियं

दुतिये तु “पटिच्छन्ने, ओकासे” ति इदम्पन ।
अधिकं इतरं सब्बं, पठमेन समम्मत्तं ॥२१९९॥

३-४. अञ्जोकासादिकथा

ततियचतुत्थानि

S. 146 5

ततिये पि चतुत्थे पि, अपुब्बं नत्थि किञ्चि पि ।
समानि^२ पठमेनेव, समुट्ठानादिना सह ॥२२००॥

५. पुरेभत्तकथा

पञ्चमं

B. 209

10

छदनन्तो निसीदित्वा, अनोवस्सप्पदेसकं ।
अञ्जोकासे निसीदित्वा, उपचारम्पि वा सचे ॥२२०१॥
अतिक्कमेति या होति, दुक्कटं पठमे पदे ।
दुतिये च पदे तस्सा, पाचित्ति परियापुता ॥२२०२॥
पल्लङ्कस्स अनोकासे, दुक्कटं समुदीरितं ।
तथा पुट्ठे अनापुट्ठ-सञ्जाय विचिकिच्छतो ॥२२०३॥
असंहारिमेनापत्ति, गिलानायापदासु वा ।
समुट्ठानादयो सब्बे, कठिनेन समा मता ॥२२०४॥

६. पच्छाभत्तकथा

छट्ठं

15

एकापत्ति निसीदित्वा, होति गच्छन्तिया पन ।
एका व अनिसीदित्वा, निपज्जित्वा वजन्तिया ॥२२०५॥

१. क्रियं—म०; क्रिया—सी० ।

२. समानं—म०; समाना—सी० ।

निसीदित्वा निपज्जित्वा, होन्ति गच्छन्तिया दुवे ।
सेसं अनन्तरेनेव, समुट्ठानादिना समं ॥२२०६॥

७-८. विकालकुलूपनादिकथा

सत्तमट्ठमानि

छट्ठेन सत्तमं तुल्यं, अट्ठमे नत्थि किञ्चि पि ।
वत्तब्बं तिसमुट्ठानं, सचित्तं दुक्खवेदनं ॥२२०७॥

९. अत्तानपराभिसपनकथा

नवमं

निरय-ब्रह्मचरियेहि, अत्तानम्पि^१ परम्पि वा ।
अभिसपेय्य पाचित्ति, वाचतो वाचतो सिया ॥२२०८॥
ठपेत्वा निरयञ्चेव, ब्रह्मचरियञ्च या पन ।
“सुनखी सूकरी काकी, काणा कुणी” ति आदिना ॥२२०९॥

5 R. 160

अक्कोसति च वाचाय, वाचायापत्ति दुक्कटं ।
तिकपाचित्तियं वुत्तं, सेसाय तिकदुक्कटं ॥२२१०॥
पुक्खत्वा वदन्तीन-मत्थ-धम्मानुसासिं ।
अनापत्तट्ठमेनेव, समुट्ठानादयो समा ॥२२११॥

10

१०. रादनकथा

दसमं

रोदन्तिया वधित्वा वा, पाचित्ति परिदीपिता ।
द्वीसु तेसु पनेकेकं, दुक्कटन्तु करोन्तिया ॥२२१२॥
सेसमुत्तानमेवेत्थ, समुट्ठानादयो पन ।
धुरनिक्खेपतुल्या व, क्रियामत्तं विसेसकं ॥२२१३॥

B. 210

15 S. 147

अन्धकारवग्गो निट्ठितो ।

१. अत्तानं वा—म०; अत्तानम्पि—सी० ।

(३) नगवग्गो

१. नगनहानकथा

पठमं

नहायति नग्गा या पन हुत्वा,
 पुब्बपयोगे^१ दुक्कटमस्सा ।
 तस्स च ओसाने जिनवुत्तं,
 भिक्खुनि दोसं सा समुपेति ॥२२१४॥

5

अच्छिन्नचीवरा नट्ट-चीवरा, आपदासु वा ।
 न दोसेळकलोमेन, समुट्टानादयो समा ॥२२१५॥

२. उदकसाटिककथा

दुतियं

दुतिये पन वत्तब्बं, अपुब्बं नत्थि किञ्चि पि ।
 समुट्टानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥२२१६॥

३. चीवरविसिब्बनकथा

ततियं

दुस्सिब्बितं विसिब्बेत्वा, सिब्बनत्थाय चीवरं ।
 अनन्तराय तं पच्छा, या न सिब्बेय्य भिक्खुनी ॥२२१७॥
 ठपेत्वा चतुपञ्चाहं, “न सिब्बिस्सामहन्ति”^२ हि ।
 धुरे निक्खित्तमत्ते व, तस्सा पाचित्तियं सिया ॥२२१८॥
 पच्छा सिब्बति पाचित्ति, निक्खिपित्वा धुरं सचे ।
 तिकपाचित्तियं वुत्तं, सेसाय तिकदुक्कटं ॥२२१९॥
 वुत्तं उभिन्नमञ्जस्मि, परिकखारे तु दुक्कटं ।
 अनापत्ति गिलानाय, अन्तराये पि वा सति ॥२२२०॥
 अतिक्कमेति पञ्चाहं, करोन्ती वा पि चीवरं ।
 धुरनिक्खेपनं नाम, समुट्टानमिदम्मत्तं ॥२२२१॥

R. 161

B. 211

15

१. सब्बपयोगे—म०; पुब्बपयोगे—सी० ।

२. सिब्बिस्साम्याहन्ति—म०; सिब्बिस्सामहन्ति—सी० ।

४. सङ्घट्टिचारकथा

चतुर्थं

पञ्चाहिकन्तु सङ्घट्टि-चारं यातिक्कमेय्य हि ।
होति पाचित्तियापत्ति, छट्ठे तस्सारुणुग्गमे ॥२२२२॥
एकस्मिं चीवरे एका, पञ्च पञ्चसु दीपिता ।
तिचीवरञ्च सङ्कच्चि, दकसाटी ति पञ्च तु ॥२२२३॥
तिकपाचित्ति पञ्चाहा-नतिक्कन्ते द्विदुक्कटं ।
पञ्चमे दिवसे पञ्च, चीवरानि निसेवति ॥२२२४॥
ओतापेति गिलानाय, अनापत्ता^१पदासु पि ।
समुट्टानादयो सब्बे, कठिनेन समा मता ॥२२२५॥

5 S. 148

५ चीवरसङ्कुमनीयकथा

पञ्चमं

गहेत्वा या अनापुच्छा, सङ्कुमेतब्बचीवरं ।
परिभुञ्जति अञ्जिस्सा, तस्सा पाचित्तियं सिया ॥२२२६॥
तिकपाचित्तियं वुत्तं, सेसाय तिकदुक्कटं ।
अच्छिन्नचीवरा नट्ट- चीवरायापदासु^२ वा ॥२२२७॥
तथा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ।
कठिनेन समुट्टानं, तुल्यमेतं क्रियाक्रियं ॥२२२८॥

10

६. गणलाभन्तरायकथा

छट्ठं

या हि भिक्खुनि सङ्घस्स, लभितब्बन्तु चीवरं ।
निवारेति सचे तस्सा, पाचित्ति परिदीपये ॥२२२९॥
गणस्सापि च एकस्सा, लाभे आपत्ति दुक्कटं ।
तथेव अञ्जं परिक्खारं, निवारेति सचे पन ॥२२३०॥

15 B. 212

१. अनापत्ति—म०; अनापत्ता—सी० ।

२. चीवराआपदासु—म०; चीवरायापदासु वा—सी० ।

आनिसंसं निदस्सेत्वा, निवारेति न दोसता ।
अदिन्नादानतुल्या व, समुट्टानादयो मता ॥२२३१॥

७. चीवरविभङ्गकथा

सत्तमं

R. 162

5

चीवरानं विभङ्गं या, पटिसेधेय्य धम्मिकं ।
होति पाचित्तियं तस्सा, दुक्कटं परिदीपितं ॥२२३२॥
अधम्मे धम्मसञ्जाय, उभो वेमत्तिकाय वा ।
आनिसंसं निदस्सेत्वा, पटिसेधेन्तिया पन ॥२२३३॥
तथा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ।
समुट्टानादयो सब्बे, अनन्तरसमा मता २२३४॥

८. समणचीवरदानकथा

अट्टमं

10

S. 149 15

निवासनूपगं वा पि, तथा पारुपनूपगं ।
कप्पबिन्दुकतं किञ्चि, मुञ्चित्वा सहधम्मिके ॥२२३५॥
पितरो पि पनञ्जस्स, ददेय्य यदि चीवरं ।
यस्स कस्सचि तस्सापि, पाचित्ति परियापुता ॥२२३६॥
गणनाय वसेनेत्थ, चीवरानन्तु ता पन ।
पाचित्तियो गणेतब्बा, भिक्खुनो दुक्कटं सिया ॥२२३७॥
तावकालिकमञ्जेसं, अनापत्ति ददाति चे ।
सञ्चरित्तसमा वुत्ता, समुट्टानादयो नया ॥२२३८॥

९. चीवरकालातिक्कमनकथा

नवमं

B. 213

20

चीवरस्स विभङ्गं या, निसेधेत्वान चीवरे ।
कालं अतिक्कमेय्यस्सा, दुब्बलासाय दोसता ॥२२३९॥
अदुब्बले तु चीवरे, सुदुब्बलन्ति चेतसा ।
उभोसु कल्लिताय वा, अवोच दुक्कटं जिनो ॥२२४०॥

आनिसंसं निदस्सेत्वा, निवारेति न दोसता ।
अदिन्नादानतुल्या व, समुद्धानादयो मता ॥२२४१॥

१०. कठिनुद्धारकथा

दसमं

धम्मिकं कठिनुद्धारं, या निवारेय्य भिक्खुनी ।
तस्सा पाचित्तियापत्ति, मुनिन्देन पकासिता ॥२२४२॥
आनिसंसो महा होति, यस्स अत्थारमूलको ।
उब्भारमूलको अप्पो, न दातब्बो पनीदिसो ॥२२४३॥
आनिसंसो महा होति, यस्स उब्भारमूलको ।
अत्थारमूलको अप्पो, दातब्बो एवरूपको ॥२२४४॥
तथा समानिसंसो पि, सद्धापालनकारणा ।
आनिसंसं निदस्सेत्वा, पटिसेधेति वट्टति ॥२२४५॥
सेसं पन असेसेन, सत्तमेन समम्मतं ।
समुद्धानादिना सद्धि, अपुब्बं नत्थि किञ्चि पि ॥२२४६॥

5

R. 163

10

नग्गवग्गो निट्ठितो ।

(४) तुवट्टवग्गो

१. तुवट्टनकथा

पठमं

एकाय तु निपन्नाय, अपरा वा निपज्जतु ।
निपज्जेय्युं सहेव द्वे, द्विन्नं पाचित्तियं सिया ॥२२४७॥
आपत्तिबहुता^१ ज्ञेय्या, पुनप्पुन निपज्जने ।
एकाय च निपन्नाय, सचे एका निसीदति ॥२२४८॥
उभो वा पि निसीदन्ति, समं उम्मत्तिकाय वा ।
अनापत्ति समुद्धान-मेळकेन समम्मतं ॥२२४९॥

15 B. 214

१. आपत्तिबहुता—म०; आपत्तिबहुता—सी० ।

२. एकत्थरणपावुरणकथा

दुतियं

S. 150

पावार-कटसारादिं, सन्थरित्वा पनेककं ।
 संहारिमेसु तेनेव, पारुपित्वा सचे पन ॥२२५०॥
 निपज्जन्ति सहेव द्वे, तासं पाचित्तियं सिया ।
 एकस्मिं दुक्कटं द्विन्नं, वुत्तन्तु द्विकदुक्कटं ॥२२५१॥
 ववत्थानं निदस्सेत्वा, निपज्जन्ति सचे पन ।
 न दोसुम्मत्तिकादीनं, सेसं तुल्यम्पनादिना ॥२२५२॥

5

३. अफासुकरणकथा

ततियं

10

पुरतो च अनापुच्छा, यदि चङ्कमनादयो ।
 करेय्य पन पाचित्ति, अञ्जिस्साफासुकारणा ॥२२५३॥
 निवत्तनानं गणनाय तस्सा,
 पाचित्तियानं गणना च जेय्या ।
 पयोगतो येव भवन्ति दोसा,
 निपज्जनट्टान-निसीदनानं ॥२२५४॥

15

उद्देसादिषु पाचित्ति, पदानं गणनावसा ।
 तिकपाचित्तियं वुत्तं, सेसाय तिकदुक्कटं ॥२२५५॥
 न च अफासुकामाय, आपुच्छा पुरतो पन ।
 तस्सा चङ्कमनादीनि, अनापत्ति करोन्तिया ॥२२५६॥
 अदिन्नादानतुल्या व, समुट्टानादयो नया ।
 क्रियाक्रियमिदं पाप-मानसं दुक्खवेदनं ॥२२५७॥

B. 215
R. 164

४. सहजीविनीकथा

चतुत्थं

20

सयं अनन्तराया या, दुक्खितं सहजीविनि ।
 नुपट्ठापेय्य चञ्जाय, नूपट्ठेय्य सयम्पि वा ॥२२५८॥

धुरे निक्खित्तमत्ते व, तस्सा पाचित्तियं सिया ।

अन्तेवासिनिया वा पि, दुक्कटं इतराय वा ॥२२५९॥

अनापत्ति गिलानाय, गवेसित्वालभन्तिया ।

आपदुम्मत्तिकादीनं, धुरनिक्खेपनोदयं ॥२२६०॥

५. निक्कड्डुकथा

पञ्चमं

सकं पुग्गलिकं दत्त्वा, सकवाटं उपस्सयं ।

5

सयं उपस्सया तम्हा, निक्कड्डुति सचे पन ॥२२६१॥

एकेनेव पयोगेन, द्वारादिसु बहूनि पि ।

तं निक्कड्डुन्तिया तस्सा, एकं पाचित्तियं सिया ॥२२६२॥

पयोगगणनायेत्थ, पाचित्तिगणना मता ।

S. 151

आणत्तियम्पि एसेव, नयो वुत्तो महेसिना ॥२२६३॥

10

“एत्तका व इमं द्वारा, निक्कड्डाही” ति भासति ।

एकायाणत्तिया द्वार-गणनापत्तियो सियुं ॥२२६४॥

दुक्कटं अकवाटम्हा, सेसाय तिकदुक्कटं ।

उभिन्नम्पन सब्बत्थ, परिक्खारेसु दुक्कटं ॥२२६५॥

सेसमेत्थ असेसेन, समुट्टानादिना सह ।

15

सङ्घिका हि विहारस्मा, निक्कड्डुनसमम्मतं ॥२२६६॥

६. संसट्टुविहारकथा

छट्ठं

छट्ठे पनिध वत्तब्बं, अपुब्बं नत्थि किञ्चि पि ।

B. 216

सिक्खापदेनरिट्ठस्स, सदिसो व विनिच्छयो ॥२२६७॥

७. असत्थिकाचारिककथा

सत्तमं

सासङ्कसम्मते अन्तो-रट्ठे भिक्खुनिया पन ।

चरन्तिया सियापत्ति, विना सत्थेन चारिकं ॥२२६८॥

20

गामन्तरप्पवेसे च, अरञ्जे अड्डुयोजने ।
 पाचित्तिनयो ज्ञेयो, भिक्खुना विनयञ्जुना ॥२२६९॥
 न दोसो सह सत्थेन, खेमट्टानापदासु वा ।
 इदमेळकलोमेन, समुट्टानादिना समं ॥२२७०॥

८-९. अन्तोवस्सचारिककथा

अट्टमनवमानि

R. 165 5

अट्टमे नवमे वा पि, अनुत्तानं न विज्जति ।
 सत्तमेन समानानि, समुट्टानादिना सह ॥२२७१॥

१०. वस्सानन्तरापपक्कमनकथा

दसमं

10

पाचित्ति धुरनिक्खेपे, “न गमिस्सामहन्ति” च ।
 कत्वा च धुरनिक्खेपं, पच्छा गच्छन्तिया तथा ॥२२७२॥
 योजनानि पवारेत्वा, पञ्च गन्तुम्पि वट्टति ।
 छसु वत्तब्बमेवत्थि, किन्नु नामिध तं सिया ॥२२७३॥
 तीणि गत्वा च तेनेव, पच्चागन्तुं न वट्टति ।
 अञ्जेन पन मग्गेन, पच्चागच्छति वट्टति ॥२२७४॥
 अनापत्तन्तरायस्मि, तस्सा दसविधे सति ।
 आपदासु गिलानाय, अलाभे दुत्तियाय वा ॥२२७५॥
 राज-चोर-मनुस्सगि-तोय-वाळ-सिरिसपा^१ ।
 मनुस्स-जोवित-ब्रह्म-चरियस्सन्तरायका ॥२२७६॥
 समुट्टानादिना तुल्यं, पठमन्तिमवत्थुना ।
 अयमेव विसेसो हि, अक्रियं दुक्खवेदनं ॥२२७७॥
 तुवट्टवग्गो निट्ठितो ।

S. 152 15

B. 217

१. सरीसपा—म०; सिरिसपा—सी० ।

(५) चित्तागारवग्गो

१. चित्तागारदस्सनकथा

पठमं

राजागारं चित्तागारं, आरामं वा कीळुय्यानं^१ ।
 कीळावार्पिं नानाकारं, दट्ठुं गच्छन्तीनं तानि ॥२२७८॥
 निदिट्ठं मुनिना तासं, दुक्कटन्तु पदे पदे ।
 पदं अनुद्धरित्वा व, सचे पस्सन्ति पच्च पि ॥२२७८॥
 एका येव पनापत्ति, पाचित्ति परिदीपिता । 5
 गत्वा पस्सन्ति चे तं तं, पाटेक्कापत्तियो सियुं ॥२२८०॥
 पयोगबहुतायापि, पाचित्तिबहुता सिया ।
 भिक्खुस्स पन सब्बत्थ, होति आपत्ति दुक्कटं ॥२२८१॥
 अवसेसो पनापत्ति^२ -कथामग्गविनिच्छयो ।
 नच्चदस्सनतुल्यो व, समुट्ठानादिना सह ॥२२८२॥ 10

२. आसन्दिपरिभोगकथा

दुतियं

आसन्दि वा पल्लङ्कं वा, 15
 माणातीतं^३ वाळूपेतं ।
 सेवन्तीनं यासं तासं,
 पाचित्तापत्ति सत्थाह ॥२२८३॥
 निसीदनस्सापि निपज्जनस्स,
 पयोगबाहुल्यवसेन होति ।
 इच्चेवमच्चन्तवसेन वुत्ता,
 पाचित्तियानं गणना पनेवं ॥२२८४॥

R. 166

15

१. आरामं कीळुय्यानं वा—म०; आरामं वा कीळुय्यानं—सी० ।

२. अनापत्ति—म०; पनापत्ति—सी० ।

३. माणनातीतं—म०; माणातीतं—सी० ।

B. 218

पादे आसन्दिया छेत्वा, भित्वा पल्लङ्कवाळके ।
अनापत्ति समुद्धानं, अनन्तरसम्ममत्तं ॥२२८५॥

३. सुत्तकन्तनकथा

ततियं

S. 153

छन्नं अञ्जतरं सुत्तं, यदि कन्तति भिक्खुनी ।
यत्तकं अञ्छितं हत्था, तस्मिं तक्कम्हि वेळिते ॥२२८६॥
५ एका पाचित्ति निदिट्ठा, सुत्तकन्तनतो पन ।
सब्बपुब्बपयोगेसु, दुक्कटं हत्थवारतो ॥२२८७॥
न दोसो कन्तितं सुत्तं, पुन कन्तन्तिया पन ।
इदमेलकलोमेन, समुद्धानादिना समं ॥२२८८॥

४. गिहिवेय्यावच्चकथा

चतुर्थं

10

कोट्टनं तण्डुलादीनं^१, आदिं कत्वान दुक्कटं ।
सब्बपुब्बपयोगेसु, वेय्यावच्चं करोन्तिया ॥२२८९॥
भाजनानि गणेतवा वा, पाचित्ति यागुआदिमु ।
खज्जकादिमु रूपानं, गणनाय हि दीपये ॥२२९०॥
सचे मातापितुन्नम्पि, आगतानं पनत्तनो ।
किञ्चि कम्मं अकारेत्वा, किञ्चि कातुन्न वट्टति ॥२२९१॥
१५ सङ्खस्स यागुपाने वा, सङ्खभत्ते पि वा तथा ।
चेतियस्स च पूजाय, वेय्यावच्चकरस्स वा ॥२२९२॥
अत्तनो च अनापत्ति, तथा उम्मत्तिकाय वा ।
समुद्धानादयो सब्बे, ततियेन समा मता ॥२२९३॥

१. तण्डुलानं तु—म०; तण्डुलादीनं—सी० ।

५. अधिकरणवृत्तसमनकथा

पञ्चमं

पाचित्ति धुरनिक्खेपे, यथा चीवरसिब्बने ।

B. 219

तथा इध पनेकाहं, परिहारो न लब्धमिति ॥२२९४॥

सेसं वुत्तनयेनेव, तत्थ चीवरसिब्बने ।

R. 167

समुट्ठानादिना सद्धिं, वेदितब्बं विभावना ॥२२९५॥

६. खादनीयदानकथा

छट्ठं

कायेन कायबद्धेन, तथा निस्सग्गियेन वा ।

5

गिहीनं पन यं किञ्चि, दन्तपोणोदकं विना ॥२२९६॥

अज्झोहरणियं अज्जं, अज्जेसन्तु ददाति या ।

होति पाचित्तियं तस्सा, ठपेत्वा सहधम्मिके ॥२२९७॥

दन्तकटोदके वुत्तं, दुक्कटं मुनिना इध ।

या न देति च दापेति, निक्खपित्वा^१ पि देन्तिया ॥२२९८॥

10

देति बाहिरलेपं वा, न दोसुम्मत्तिकाय वा ।

समुट्ठानादयो सब्बे, तत्तियेन समा मता ॥२२९९॥

७. आवसथचीवरकथा

सप्तमं

अदत्त्वा परिभुज्जेय्य, या चावसथचीवरं ।

S. 154

दिवसे तु चतुत्थे तं, धोवित्वा पुन चीवरं ॥२३००॥

सामणेराय वा अन्त-मसो उतुनिया सचे ।

15

तस्सा पाचित्तियं वुत्तं, तिकपाचित्तियं सिया ॥२३०१॥

तस्सा निस्सज्जिते तस्मि, वुत्तन्तु दुक्कटं^२ ।

उतुनीनं अभावे तु, अज्जासं पुन परियये ॥२३०२॥

१. निक्खमित्वा—म०; निक्खपित्वा—सी० ।

२. द्विकदुक्कटं—म०; दुक्कदुक्कटं—सी० ।

अच्छिन्नचीवरादीन-मनापत्तापदासु पि ।
समुद्धानादयो सब्बे, कठिनेन समा मता ॥२३०३॥

८. चारिकपक्कमनकथा

अटुमं

B. 220

अदत्त्वा रक्खनत्थाय, विहारं सकवाटकं ।
होति पाचित्तियं तस्सा, चारिकं पक्कमन्तिया ॥२३०४॥
५ अत्तनो गामतो अञ्जं, गामं गच्छन्तिया पन ।
परिक्खित्तविहारस्स, परिक्खेपम्पि वा तथा ॥२३०५॥
इतरस्सुपचारं वा, पठमेन पदेन तं ।
दुक्कटं समतिक्कन्ते, पाचित्ति दुतियेन तु ॥२३०६॥
अकवाटकबद्धस्मिं, दुक्कटं परिदीपितं ।
१० अन्तराये अनापत्ति, जग्गिकं अलभन्तिया ॥२३०७॥
आपदासु गिलानाय, तथा उम्मत्तिकाय वा ।
समुद्धानादयो सब्बे, कठिनेन समा मता ॥२३०८॥

९. तिरच्छानविज्जाकथा

नवमं

R. 168

15

हत्थि-अस्स-रथादीहि, संयुतं सिप्पमेव वा ।
परूपघातकं मन्ता-गदयोगप्पभेदकं ॥२३०९॥
परियापुणेय्य चे किञ्चि, यस्स कस्सचि सन्तिके ।
होति पाचित्तियं तस्सा, पदादीनं वसेनिध ॥२३१०॥
लेखे पन अनापत्ति, धारणाय च गुत्तिया ।
परित्तेसु च सब्बेसु, तथा उम्मत्तिकाय वा ॥२३११॥

१०. तिरच्छानविज्जावाचनकथा

दसमं

20

दसमे नत्थि वत्तब्बं, नवमेन समं इदं ।
समुद्धानादयो द्विनं, पदसोधम्मसादिसा ॥२३१२॥
चित्तागारवग्गो निट्ठितो ।

(६) आरामवग्गो

१. आरामपवेसनकथा

पठमं

सभिक्षुकं पनारामं, जानित्वा पविसन्तिया ।
 अनापुच्छा व यं किञ्चि, पाचित्ति परियापुता ॥२३१३॥
 सचे अन्तमसो ख्व-मूलस्स पि च भिक्षुनी ।
 अनापुच्छा परिक्षेपं, अतिक्कमति' या पन ॥२३१४॥
 उपचारोक्कमे वा पि, अपरिक्खत्तकस्स तु ।
 दुक्कटं पठमे पादे, पाचित्ति दुत्तिये सिया ॥२३१५॥
 अभिक्षुके 'सभिक्षू' ति, सञ्जाय पनुभोसु पि ।
 जातकङ्कहाय वा तस्सा, होति आपत्ति दुक्कटं ॥२३१६॥
 पठमं पविसन्तीनं, तासं सीसानुलोकिका ।
 ता सन्निपतिता यत्थ, तासं गच्छति सन्तिकं ॥२३१७॥
 सन्तं भिक्षुम्पनापुच्छा, मग्गो वाराममज्झतो ।
 तेन गच्छन्तिया वा पि, आपदासु विसन्तिया ॥२३१८॥
 तथा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ।
 धुरनिक्खेपतुल्या व, समुट्ठानादयो नया ॥२३१९॥

B. 221
S. 155

5

10

२. भिक्षुअक्कोसनकथा

दुत्तियं

अक्कोसेय्य च या भिक्षुं, परिभासेय्य वा पन ।
 तिकपाचित्तियं तस्सा, सेसे च तिकदुक्कटं ॥२३२०॥
 पुरक्खत्वा वदन्तीन-मत्थधम्मानुसासिनि ।
 न दोसोमसवादेन, तुल्यो सेसनयो मतो ॥२३२१॥*

15

१. अतिक्रामेति—म०; अतिक्कमति—सी०

३. गणपरिभासनकथा
ततियं

R. 169

या सङ्घं परिभासेय्य, तस्सा पाचित्तियं सिया ।
एकं सम्बहुला वा पि, तथेव इतराय वा ॥२३२२॥

B. 22

परिभासन्तिया तस्सा, दुक्कटं परिदीपितं ।
सेसं अनन्तरेनेव, समुट्टानादिना समं ॥२३२३॥

४. निमन्तितखादनकथा
चतुत्थं

5

निमन्तिता वा पि^१ सचे, पवारिता पि वा पन ।
निमन्तना पवारणा, उभो पि वुत्तलक्खणा ॥२३२४॥
पुरेभत्तन्तु यागुच्च, ठपेत्वा कालिकत्तयं ।
यावज्जोहरणत्थाय^२, यं किञ्चि पन आमिसं ॥२३२५॥

S. 156

10

पटिगण्हाति चे तस्सा, गहणे दुक्कटं सिया ।
अज्जोहारवसेनेत्थ, पाचित्ति परिदीपिता ॥२३२६॥
कालिकानि च तीणेव, आहारत्थाय गण्हाति ।
गहणे दुक्कटं वुत्तं, तथा अज्जोहरन्तिया ॥२३२७॥

15

निमन्तिता या पन अप्पवारिता,
सचे पि यागुं पिवतीध वट्टति ।
तथा कथेत्वा पुन सामिकस्स वा,
सचे पि सा भुञ्जति अञ्जभोजनं ॥२३२८॥
कालिकानि च तीणेव, पच्चये सति भुञ्जति ।
तथा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ॥२३२९॥

20

समुट्टानमिदं तुल्यं, अद्धानेन क्रियाक्रियं ।
निमन्तिता अनापुच्छा, सामि भुञ्जति चे पन ॥२३३०॥

१. निमन्तिता पि वा--म०; निमन्तिता वा पि०--सी० ।

२. यावज्जोहरणत्थाय--म०; यावज्जोहरणत्थाय--सी० ।

कप्पियम्पन कारेत्वा, अकारेत्वा पि वा यदि ।
परिभुञ्जन्तिया तस्सा, पाचित्ति क्रियतो सिया ॥२३३१॥

५. कुलमच्छेरकथा

पञ्चमं

भिक्षुनीनं अवण्णं वा, पाचित्ति कुलसन्तिके ।
कुलस्सावण्णनं वा पि, भिक्षुनीनं वदन्तिया ॥२३३२॥
सन्तं भासन्तिया दोसं, न दोसुम्मत्तिकाय वा ।
ओमसवादतुल्या व, समुट्टानादयो नया ॥२३३३॥

६. अभिक्षुकआवासगमनकथा

छट्ठं

अद्वयोजनतो औरे, भिक्षू^१ ओवाददायका ।
न वसन्ति^२ सचे मग्गो, अखेमो वा सचे सिया ॥२३३४॥
अयं अभिक्षुको नाम, आवासो पन तत्थ हि ।
उपगच्छन्तिया वस्सं, आपत्ति अरुणुग्गमे ॥२३३५॥
पक्कन्तापक्खसङ्कन्ता, विव्वभन्ता वा मता पि वा ।
वस्सं उपगता भिक्षू, अनापत्तापदासु पि ॥२३३६॥
सेसो ज्ञेय्यो कथामग्गो, भिक्षुनोवादतो^३ पन ।
इदमेळकलोमेन, समुट्टानादिना समं ॥२३३७॥

७. न पवारणकथा

सत्तमं

या भिक्षुनुभतोसङ्घे, वस्सं वुत्था ततो पुन ।
“नाहं पवारेस्सामी” ति, सा निक्खिपति चे धुरं ॥२३३८॥

१. भिक्षु - म०; भिक्षू - सी० ।

२. वसन्ति - म०; वसन्ति - सी० ।

३. भिक्षुनोवादको - म०; भिक्षुनोवादतो - सी० ।

S. 157

धुरे निक्खित्तमत्तस्मिं, तस्सा पाचित्तियं सिया ।
 सति वा अन्तरायस्मिं, गिलानायापदासु पि ॥२३३९॥
 परियेसित्वा पि वा भिक्खुं, न दोसो अलभन्तिया ।
 इदन्तु धुरनिक्खेप-समुट्ठानमुदीरितं ॥२३४०॥

८. न ओवादगमनकथा

अट्टमं

5

“ओवादादीनमत्थाय, न गच्छिस्सामहन्ति” हि ।
 धुरे निक्खित्तमत्तस्मिं, पाचित्ति परिदीपये ॥२३४१॥

P. 224

सदिसन्तु समुट्ठानं, पठमन्तिमवत्थुना ।
 अक्रियं लोकवज्झञ्च, कायिकं दुक्खवेदनं ॥२३४२॥

९. उपोसथपुच्छनकथा

नवमं

10

“न याचिस्सामि ओवादं, न पुच्छिस्सामुपोसथं” ।
 इच्चेवम्पन निक्खित्ते, धुरे पाचित्तियं सिया ॥२३४३॥
 सति वा अन्तरायस्मिं, गिलानायापदासु वा ।
 न दोसो परियेसित्वा, दुत्तियं अलभन्तिया ॥२३४४॥
 अट्टमे पि अनापत्ति, एवमेव पकासिता ।
 इदन्तु धुरनिक्खेप-समुट्ठानमुदीरितं ॥२३४५॥

१०. पसाखगण्डकथा

दसमं

15

पसाखे पन सज्जातं, गण्डं रुचितमेव वा ।
 अनापुच्छा व सङ्घं वा, गणं एकेन एकिका ॥२३४६॥
 “भिण्ड फालेहि धोवा” ति, सब्बानेवाणपेन्तिया ।
 क्तेसु दुक्कटानि-च्छ, तस्सा पाचित्तियो छ च ॥२३४७॥
 “यमेत्थ अत्थि कत्तब्बं, तं सब्बं त्वं करोहि” ति ।
 आणपेति सचे एवं, सो च सब्बं करोति चे ॥२३४८॥

20

एकाय पन वाचाय, दुक्कटानि पनच्छ च ।
 तस्सा पाचित्तियच्छक्कं, द्वादसापत्तियो सियुं ॥२३४९॥
 भेदनादिमु एकं सा, आणापेति सचे पन ।
 सो करोति च सब्बानि, एकं पाचित्तियं सिया ॥२३५०॥
 आपुच्छित्वा पि वा विञ्जुं, गहेत्वा दुतियम्पि वा ।
 भेदनादीनि सब्बानि, कारापेति सचे पन ॥२३५१॥
 तस्सा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ।
 समुट्ठानादयो सब्बे, कठिनेन समा मता ॥२३५२॥
 आरामवग्गो निट्ठितो ।

5

B 225

(७) गब्भिनीवग्गो^१

१. गब्भिनीवुट्ठापनकथा

पठमं

गणपरियेसनादिस्मिं, गब्भिनिं वुट्ठपेत्तिया ।
 जत्तिया कम्मवाचाहि, उपज्झायाय दुक्कटं ॥२३५३॥
 कम्मवाचाय ओसाने, पाचित्ति परियापुता ।
 तथा गब्भिनिसञ्जाय, न च गब्भिनिया पन ॥२३५४॥
 उभो सञ्जातकङ्खाय, होति आपत्ति दुक्कटं ।
 तथाचरिनिया तस्सा, गणस्सापि च दीपितं ॥२३५५॥
 द्वीस्वगब्भिनिसञ्जाय, न दोमुम्मत्तिकाय वा ।
 अदिन्नादानतुल्या व, समुट्ठानादयो नया ॥२३५६॥

S. 158

10

15

२. पायन्तोवुट्ठापनकथा

दुतिपं

दुतिये नत्थि वत्तब्बं, पठमेन समम्मत्तं ।
 समुट्ठानादिना सद्धिं, नत्थि काचि विसेसता ॥२३५७॥

१. गब्भिनिवग्गो—म०; गब्भिनीवग्गो—सी० ।

३. असिक्खितसिक्खाकथा

ततियं

छस्वसिक्खितसिक्खन्तु, सिक्खमानं हि भिक्खुनी ।
 द्वे वस्सानि सियापत्ति, बुट्ठापेय्य सचे पन ॥२३५८॥
 तिकपाचित्तियं वुत्तं, धम्मकम्मे तु सत्थुना ।
 अधम्मे पन कम्मस्मि, दीपितं तिकदुक्कटं ॥२३५९॥
 5 छसु सिक्खितसिक्खं या, द्वे वस्सानि अखण्डतो ।
 बुट्ठापेति अनापत्ति, तथा उम्मत्तिकाये वा^१ ॥२३६०॥
 इमा हि छ च सिक्खायो, सट्ठिवस्सा पि चे पन ।
 पब्बज्जाय पदातब्बा, अदत्त्वा न च कारये ॥२३६१॥

B. 226
R. 172

४. असम्मत्तकथा

चतुत्थं

चतुत्थे नत्थि वत्तब्बं, इध सङ्घेन सम्मतं ।
 10 सिक्खमानमनापत्ति, होति तं बुट्ठपेत्तिया ॥२३६२॥
 अदिन्ना पठमं होति, सचे बुट्ठानसम्मुति ।
 तत्थापि पदातब्बा, उपसम्पदमालके ॥२३६३॥
 ततियच्च चतुत्थच्च, समुट्ठानादिना पन ।
 पठमेन समञ्जेय्यं चतुत्थन्तु क्रियाक्रियं ॥२३६४॥

५. ऊनद्वादसवस्सकथा

पञ्चमं

ऊनद्वादसवस्सन्तु, किञ्चि गिहिगतम्पन ।
 परिपुण्णा ति सञ्जाय, न दोसो बुट्ठपेत्तिया ॥२३६५॥
 होति चानुपसम्पन्ना^२, उपसम्पादिता पि सा ।
 असेसेन च सेसन्तु, पठमेन समम्मतं ॥२३६६॥

S. 159 15

१. उम्मत्तिकाय वा—म०; उम्मत्तिकाये वा—सी० ।

२. चानुपसम्पन्ना—म०; चानुपसम्पन्ना—सी० ।

६-७ परिपुण्णद्वादसवस्सकथा

छट्ठसत्तमानि

छट्ठन्तु^१ ततिये वुत्त-नयेनेव विभावये ।

सत्तमम्पि^२ तथा सब्बं, चतुत्थेन समम्मतं ॥२३६७॥

८. सहजीविनीकथा

अट्ठमं

यं तुवट्ठकवग्गस्मि, दुक्खितं सहजीविनि ।

वुत्तन्तेन समञ्जेय्यं, अट्ठमं^३ न विसेसता ॥२३६८॥

९. वुट्ठापितपवत्तिनीकथा

नवमं

द्वे वस्सानि च या काचि, वुट्ठापितपवत्तिनि ।

5 B. 227

नानुबन्धेय्य चे तस्सा, पाचित्ति परियापुता ॥२३६९॥

“द्वे वस्सानि अहं नानु-बन्धिस्सामी” ति चे पन ।

धुरे निक्खित्तमत्तस्मि, तस्सा पाचित्तियं सिया ॥२३७०॥

तच्च बालमल्लिं वा, गिलानायापदासु वा ।

नानुबन्धन्तिया तस्सा, न दोसुम्मत्तिकाय वा ॥२३७१॥

10

समुट्ठानादयो तुल्या, पठमन्तिमवत्थुना ।

इदम्पनाक्रियं वुत्तं, वेदना दुक्खवेदना ॥२३७२॥

१. छस्वसिक्खितसिक्खन्तु, सिक्खमानं हि भिक्खुनी ।

द्वे वस्सानि सियापत्ति, वुट्ठापेय्य सचे पन ॥

२३५८॥ वि० वि० ।

२. चतुत्थे नत्थि वत्तब्बं, इध सङ्घेन सम्मतं ।

सिक्खमानमनापत्ति, होति तं वुट्ठपेन्तिया ॥२३६२॥ वि० वि० ।

३. सयं अनन्तराया या, दुक्खितं सहजीविनि ।

नुपट्ठापेय्य चञ्जाय, नूपट्ठेय्य सयम्पि वा ॥

२२५८॥ वि० वि० ।

१०. अवृपकासकथा

दसमं

R. 173

वुट्ठापेत्वा तु या काचि, भिक्खुनी सहजीविनि ।
 तं गहेत्वा न गच्छेय्य, न चञ्जं आणपेय्य चे ॥२३७३॥
 धुरे निक्खित्तमत्तस्मि, तस्सा पाचित्तियं सिया ।
 सति वा अन्तरायस्मि, दुतियं अलभन्तिया ॥२३७४॥
 आपदासु गिलानाय, तथा उम्मत्तिकाय वा ।
 न दोसो धुरनिक्खेप-समुट्ठानमिदम्पन ॥२३७५॥
 गन्धिनीवग्गो निट्ठितो ।

(८) कुमारीभूतवग्गो^१

१-३. कुमारिभूतकथा

पठमतो तत्तियं

S. 160

10

B. 228

15

कुमारीभूतवग्गस्स, पठमादीनि तीणि पि ।
 गिहीगतेहि तीहेव, सदिसानीति निट्ठिसे ॥२३७६॥
 या महुपपदा द्वे तु, सिक्खमाना पनादितो ।
 “गतवीसतिवस्सा” ति, विञ्जातब्बा विभाविना ॥२३७७॥
 सचे गिहिगता होन्तु^२, न च वा पुरिसं गता ।
 ‘सिक्खमाना’ ति वत्तब्बा, ता हि सम्मुत्ति-आदिसु ॥२३७८॥
 न ता ‘कुमारिभूता’ ति, तथा ‘गिहिगता’ ति वा ।
 वत्तब्बा पनुभो पेता, एवं वत्तुं न वट्ठति ॥२३७९॥
 सम्मुत्ति दसवस्साय, दत्त्वा द्वादसवस्सिका ।
 कत्तब्बा उपसम्पन्ना, सेसासु पि अयं नयो ॥२३८०॥
 या अट्ठारसवस्सा तु, ततो पट्ठाय सा पन ।
 वुत्ता ‘कुमारिभूता’ ति, तथा ‘गिहिगता’ ति पि ॥२३८१॥

१. कुमारिभूतवग्गो—म०; कुमारीभूतवग्गो—सी० ।

२. होन्ति—म०; होन्तु—सी० ।

वुत्ता 'कुमारिभूता' ति, सामणेरी हि या पन ।
 "कुमारिभूता" इच्चेव, वत्तब्बा न पनञ्जथा ॥२३८२॥
 एता तु पन तिस्सो पि, सिक्खासम्मुतिदानतो ।
 "सिक्खमाना" ति वुत्तम्पि, वट्टतेव न संसयो ॥२३८३॥

४. ऊनद्वादसवस्सकथा

चतुत्थं

ऊनद्वादसवस्सा व, वुट्ठापेति सचे परं ।
 हुत्वा सयमुपज्झाया, सिक्खमानन्तु भिक्खुनी ॥२३८४॥
 पुब्बे वुत्तनयेनेव, दुक्कटानमनन्तरं ।
 कम्मवाचानमोसाने, तस्सा पाचित्ति दीपिता ॥२३८५॥

5

R. 174

५. परिपुण्णद्वादसवस्सकथा

पञ्चमं

पञ्चमे नत्थि वत्तब्बं, चतुत्थं पञ्चमम्पि च ।
 उभयं तिसमुट्ठानं, पञ्चमन्तु क्रियाक्रियं ॥२३८६॥

10

६. खीयनधम्मकथा

छट्ठं

सङ्घेनुपपरिक्खित्वा, "अलं ताविति^१ वारिता ।
 "उपसम्पादितेनेत्थ, पच्छा खीयति^२ दोसता ॥२३८७॥
 उज्झायति सचे छन्द-दोसादीहि करोन्तिया ।
 न दोसो तिसमुट्ठानं, सचित्तं दुक्खवेदनं ॥२३८८॥

B. 229

७. अवुट्ठापनकथा

सत्तमं

लद्धे च चीवरे पच्छा, असन्ते अन्तरायके ।
 "वुट्ठापेस्सामि नाहन्ति", धुरनिक्खेपने पन ॥२३८९॥

15 S. 161

१. तावाति—म०; तावेति—सी० ।

२. खियति—म०; खीयति—सी० ।

होति पाचित्तियं तस्सा, गिलानायापदासु पि ।
 ॥५॥ न दोसो परियेसित्वा, परिसं अलभन्तिया ॥२३९०॥
 इदञ्चिह धुरनिकखेप-समुट्ठानं सचित्तकं ।
 ॥॥ अक्रियं लोकवज्जञ्च, होतिदं दुक्खवेदनं ॥२३९१॥

८-९. अबुट्ठापनादिकथा

अट्ठमनवमानि

अट्ठमं सत्तमेनेव, सदिसम्पन सब्बथा ।
 ५ नवमे पि च वत्तब्बं, नत्थि उत्तानमेविदं ॥२३९२॥
 नत्थिजानन्तिया दोसो, तथा उम्मत्तिकाय वा ।
 ॥७॥ अदिन्नादानतुल्या व, समुट्ठानादयो नया ॥२३९३॥

१०. अननुज्जातकथा

दसमं

मातरा पितरा वाथ, नानुज्जातन्तु सामिना ।
 १० तस्सा पाचित्तियापत्ति, तं बुट्ठापेन्तिया सिया ॥२३९४॥
 उपसम्पदकालस्मि, तथा पब्बाजनक्खणे ।
 द्विक्खत्तं पुच्छितब्बन्तु, भिक्खुनीहि न भिक्खुना ॥२३९५॥
 अनापत्ति न जानाति, मातु-आदीनमत्थितं ।
 ॥१॥ इदं चतुसमुट्ठानं, वाचतो काय-वाचतो ॥२३९६॥
 वाचा-मानसतो चेव, काय-वाचादितो पि च ।
 ॥१॥ क्रियाक्रियमचित्तञ्च, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥२३९७॥

B. 230 15
 R. 175

११. पारिवासिकछन्ददानकथा

एकादसमं

यापारिवासिकेनेत्थ, छन्ददानेन भिक्खुनी ।
 ॥१॥ बुट्ठापेति सचे सिक्ख-मानं पाचित्तियं सिया ॥२३९८॥

१. द्विक्खत्तुं—म०; द्विक्खत्तं—सी० ।

अबुद्धितायनापत्ति, परिसायविहाय वा ।
छन्दन्तु तिसमुद्धानं, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥२३९९॥

१२-१३. अनुवस्सादिकथा

द्वादसमतेरसमानि

द्वादसे तेरसे वा पि, वत्तब्बं नत्थि किञ्चि पि ।
समुद्धानादयो सब्बे, अनन्तरसमा मता ॥२४००॥
कुमारीभूतवग्गो निद्धितो ।

(९) छत्तूपाहनवग्गो^१

१. छत्तूपाहनकथा

पठमं

समणी अगिलाना या, धारेय्य छत्तूपाहनं ।
तस्सा पाचित्तियापत्ति, होतीति परियापुता ॥२४०१॥
सचे एकपयोगेन, मग्गस्स गमने पन ।
दिवसम्पि च धारेति, एकं पाचित्तियं सिया ॥२४०२॥
कद्दमादीनि पस्सित्वा, ओमुञ्चित्वा उपाहना ।
छत्तमेव च धारेन्ती, यदि गच्छति दुक्कटं ॥२४०३॥
सचे उपाहनारूढ्वा, दिस्वा गच्छादिकम्पन ।
तं छत्तमपनामेत्वा, दुक्कटं होति गच्छति ॥२४०४॥
छत्तम्पि अपनामेत्वा, ओमुञ्चित्वा उपाहना ।
पुन धारेन्तिया तस्सा, होति पाचित्तियम्पन ॥२४०५॥
पयोगगणनायेव, पाचित्तिगणना सिया ।
तिकपाचित्तियं वुत्तं, तथेव दुक्कटं^२ ॥२४०६॥

5 S 162

10

15 B. 231

१. छत्तूपाहनवग्गो—म०; छत्तूपाहनवग्गो—सी० ।

२. द्विकदुक्कटं—म०; दुक्कटं—सी० ।

आरामे उपचारे वा, दोसो नत्थापदासु पि ।
इदमेलकलोमेन, समुट्ठानादिना समं ॥२४०७॥

२. यानगमनकथा

द्वितीयं

R. 176

होति भिक्खुनिया याना, ओरोहित्वा पुनप्पुनं ।
अभिरूहन्तियापत्ति, पयोगगणनावसा ॥२४०८॥

5

आपदासु अनापत्ति, तथा उम्मत्तिकाय वा ।
सेसं अनन्तरेनेव, समुट्ठानादिना समं ॥२४०९॥

३. सङ्घाणीकथा

तृतीयं

10

या च धारेय्य सङ्घाणि, यं किञ्चि पि कटूपियं ।
तस्सा पाचित्तियापत्ति, होतीति परियापुता ॥२४१०॥
धारेन्तिया पनेत्था पि, ओमुच्चित्वा पुनप्पुनं ।
पयोगगणनायेव, तस्सा पाचित्तियो सियुं ॥२४११॥
आबाधपच्चया या तु, धारेति कटिसुत्तकं ।
तथा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ॥२४१२॥
सेसन्तु पठमेनेव, सदिसन्ति पकासितं ।
इध चाकुसलं चित्तं, लोकवज्जं विसेसता ॥२४१३॥

४. अलङ्कारधारणकथा

चतुर्थं

S. 163 15

धारेति पन यं किञ्चि, सचे सीसूपगादिसु ।
तस्सा तस्स च वत्थुस्स, गणनापत्तियो सियुं ॥२४१४॥

B. 232

आबाधपच्चया दोसो, किञ्चि धारेन्तिया न च ।
सेसं अनन्तरेनेव, सदिसं परिदीपितं ॥२४१५॥

५-६. गन्धवण्णकधारणकथा

पञ्चमछट्टानि

येन केनचि गन्धेन, सवण्णावण्णकेन च ।
 न्हायन्तिया पनापत्ति, न्हानोसाने पकासिता ॥२४१६॥
 गन्धयोजनतो सब्ब-पयोगे दुक्कटं सिया ।
 आबाधपच्चया दोसो, नत्थि उम्मत्तिकाय वा ॥२४१७॥
 सेसन्तु ततियेनेव, सदिसं सब्बथा मतं ।
 छट्ठम्पि ततियेनेव, सदिसन्ति पकासितं ॥२४१८॥

5

७-१०. वासितकपिञ्जकादिकथा

सत्तमतो दसमं

उब्बट्टापेय्य वज्जाय^१, सम्बाहापेय्य वा तथा ।
 होति भिक्खुनियपत्ति, सचे भिक्खुनि या पन ॥२४१९॥
 एत्थ हत्थममोचेत्वा, एका उब्बट्टने सिया ।
 मोचेत्वा पन मोचेत्वा, पयोगगणना सिया ॥२४२०॥
 सम्बाहने पि एसेव, नयो जेय्यो विभाविना ।
 आपदासु गिलानाय, अनापत्ति पकासिता ॥२४२१॥
 सेसन्तु ततियेनेव, समुट्टानादिना समं ।
 सत्तमेन समाना व, अट्टमादीनि तीणि पि ॥२४२२॥

R. 177

10

११. निसीदनकथा

एकादसमं

या अन्तो-उपचारस्मि, भिक्खुस्स पुरतो पन ।
 अनापुच्छा निसीदेय्य, छमाय पि न वट्ठति ॥२४२३॥
 तिकपाचित्तियं वुत्तं, पुच्छित्ते दुक्कटद्वयं ।
 आपदासु गिलानाय, न दोसुम्मत्तिकाय वा ॥२४२४॥

15

B. 233

१. चञ्जाय—म०; वज्जाय—सी० ।

इदम्पन समुद्धाना^१, कठिनेन समम्मतं ।
क्रियाक्रियमचित्तञ्च, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥२४२५॥

१२. अनोकासकतपञ्चकथा

द्वादसमं

अनोकासकतं भिक्खुं, पञ्चं पुच्छेय्य दोसता ।
विनये च कतोकासं, सुतं पुच्छन्तिया पि च ॥२४२६॥
कारेत्वा पन ओकासं, अनोदिस्सापि पुच्छति ।
न दोसो पदसोधम्म-समुद्धानमिदम्पन ॥२४२७॥

१३. असङ्कच्चिकागामपविसनकथा

तेरसमं

सङ्कच्चिकं विना गामं, पदसा पविसन्तिया ।
परिक्खितस्स गामस्स, परिक्खेपोक्कमे पन ॥२४२८॥
दुक्कटं पठमे पादे, पाचित्ति दुतिये सिया ।
उपचारोक्कमे पेत्थ, एसेव च नयो मतो ॥२४२९॥
यस्सा सङ्कच्चिकं नट्टं, अछिन्नं वा पि केनचि ।
अनापत्ति सिया तस्सा, गिलानायापदासु पि ॥२४३०॥
इदमेळकलोमेन, समुद्धानादिना समं ।
सेसं वुत्तनयेनेव, विज्जातब्बं विभावना ॥२४३१॥

छत्तूपाहनवग्गो निट्ठितो ।

इति विनयविनिच्छये भिक्खुनीविभङ्गे पाचित्तिय-कथा निट्ठिता ।

५. पाटिदेसनीय-कथा

(१) सप्पिविज्जापन-कथा

पठमं

अगिलाना सचे सप्पि, लद्धं विज्जत्तिया सयं ।
 “भुज्झिस्सामी” ति गहणे, दुक्कटं परिदीपितं ॥२४३२॥
 अज्झोहारवसेनेव, पाटिदेसनियं सिया ।
 तिपाटिदेसनीयन्तु, गिलानाय द्विदुक्कटं ॥२४३३॥
 गिलाना विज्जपेत्वान, पच्छा सेवन्तिया पि च ।
 गिलानायावसेसं वा, विज्जत्तं जातकादितो ॥२४३४॥
 अज्जस्सत्थाय वा अत्त-धनेनुम्मत्तिकाय वा ।
 अनापत्ति समुद्धानं, अद्धानसदिसम्मत्तं ॥२४३५॥

B. 234
R. 178

5

२-८. तेलादिविज्जापनकथा

दुतियतो अट्ठमं

अयमेव च सेसेसु, दुतियादिसु निच्छयो ।
 समुद्धानादिना सद्धिं, नत्थि काचि विसेसता ॥२४३६॥
 अनागतेसु सब्बेसु, सप्पिआदिसु पाळियं ।
 भुज्जन्तिया तु विज्जत्वा, अट्ठसू पि च दुक्कटं ॥२४३७॥
 इति विनयविनिच्छये भिक्खुनीविभज्जे पाटिदेसनीय-कथा निट्ठिता ।

10

६. सिक्खाकरणीय-कथा

सेखिया पन ये धम्मा, उद्दिट्ठा पञ्चसत्तति ।
 तेसं महाविभज्जे तु, वुत्तो अत्थविनिच्छयो ॥२४३८॥
 इति विनयविनिच्छये भिक्खुनीविभज्जे सिक्खाकरणीय-कथा निट्ठिता ।

निगमनकथा

उभतो-पातिमोक्खानं, सविभज्जानमेव यो ।
 अत्थो अट्ठकथासारो, सो च वुत्तो विसेसतो ॥२४३९॥

15 B. 235

तच्च सब्बं समादाय, विनयस्स विनिच्छयो ।
 भिक्खूनं भिक्खुनीनञ्च, हितत्थाय कतो मया ॥२४४०॥

आनिसंसकथा

इमं पटिभजन्तु^१ नो जन्तुनो,
 सुणन्ति विनये हिते ये हि ते ।
 5 जनस्स सुमतायने तायने,
 भवन्ति पकतञ्जुनो तञ्जुनो ॥२४४१॥

R 179

बहुसारनये विनये परमे,
 अभिपत्थयता हि विसारदतं ।
 परमा पन बुद्धिमता महती,
 10 करणीयतमा यतिनादरता ॥२४४२॥

अवगच्छति यो पन भिक्खु इमं,
 विनयस्स विनिच्छयमत्थयुतं ।
 अमरं अजरं अरजं अरुजं,
 अधिगच्छति सन्तिपदम्पन सो ॥२४४३॥

इति विनयविनिच्छये भिक्खुनीविभङ्ग-कथा निद्विता ।
 विभङ्गकथा निद्विता ।

महावग्ने

१. महाखन्धक-कथा

(१) पब्बज्जा-कथा

सीलक्खन्धादियुत्तेन, सुभक्खन्धेन देसिते ।
खन्धके पि पक्खामि, समासेन विनिच्छयं ॥२४४४॥
मातरा अननुज्जातं, पितरा वा पि भिक्खुनो ।
भण्डुकम्ममपुच्छित्वा, पब्बाजेन्तस्स दुक्कटं ॥२४४५॥
उद्देसे परिपुच्छाय, सयञ्चे व्यावटो सिया ।
दहरो आणपेतब्बो, “पब्बाजेत्वानया” ति च ॥२४४६॥
उपज्झायमथुद्दिस्स, अवुत्तो दहरो पन ।
पब्बाजेति सचे तं सो, सयमेवापि वट्टति ॥२४४७॥
सामणेरो पि वत्तब्बो, दहरो नत्थि तत्थ चे ।
“खण्डसीममिमं नेत्वा, पब्बाजेत्वानया” ति च ॥२४४८॥
सरणानि पनेतस्स, दातब्बानेव अत्तना ।
एवम्पि भिक्खुना येव, होति पब्बाजितो नरो ॥२४४९॥
पुरिसं भिक्खुतो अज्जो, पब्बाजेति न वट्टति ।
इत्थि भिक्खुनितो अज्जो, पब्बाजेति न वट्टति ॥२४५०॥
सामणेरो पि वा दातुं, सामणेरी पि वा तथा ।
आणत्तिया उभिन्नम्पि, कासायानि लभन्ति ते ॥२४५१॥
सयमेव च यं किञ्चि, पब्बाजेन्तेन भिक्खुना ।
केसापनयनं कत्वा, पठमं उदके पुन ॥२४५२॥

B. 236

R. 180

5

10

15

B. 237

5

181

10

15

20

न्हापेतब्बो सिया सुट्ठु, घंसित्वा गोमयादिना ।
 सरीरे पिळका वा पि, कच्छु वा तस्स होन्ति चे ॥२४५३॥
 माता यथा नियं पुत्तं, न जिगुच्छति सब्बसो ।
 न्हापेतब्बो व यतिना, तथेव अजिगुच्छता ॥२४५४॥
 कस्मा पनेत्तकेनापि, उपकारेन सासने ।
 सो सदा बलवस्नेहो, होतुपज्झायकादिसु ॥२४५५॥
 विनोदेत्वा पुनप्पन्नं, उक्कण्ठं कुलपुत्तका ।
 सिक्खायो परिपूरेत्वा, निब्बाणं पापुणन्ति हि ॥२४५६॥
 गन्धचुण्णेन वा पच्छा, चुण्णेन पि हळिदिया ।
 सरोरं तस्स सीसञ्च, उब्बट्टेत्वा पुनप्पुनं ॥२४५७॥
 गिहीगन्धं विनोदेत्वा, कासायानि पनेकतो ।
 द्वत्तिक्खत्तुं सकिं वा पि, दातब्बानस्स^१ भिक्खुना ॥२४५८॥
 अथ हत्थे पि वा तस्स, अदत्वा सयमेव तं ।
 अच्छादेति उपज्झायो, वट्टताचरियो पि वा ॥२४५९॥
 निवासेति अनाणत्तो, सो पारूपति वा सयं ।
 अपनेत्वा ततो सब्बं, पुन दातब्बमेव तं ॥२४६०॥
 भिक्खुना तु सहत्थेन, तथा आणत्तिया पि वा ।
 दिन्नं वट्टति कासावं, नादिन्नम्पन वट्टति ॥२४६१॥
 तस्सेव सन्तकं वा पि, का कथा अत्तसन्तके ।
 वन्दापेत्वा तत्थ भिक्खू, कारापेत्वान उक्कुटि ॥२४६२॥
 अञ्जलिम्पग्गहापेत्वा, दातब्बं सरणत्तयं ।
 पटिपाटिवसेनेव, न च उप्पटिपाटिया ॥२४६३॥
 सचे एकपदं वा पि, देति एकक्खरम्पि वा ।
 पटिपाटि विरज्झित्वा, गहितञ्चे न वट्टति ॥२४६४॥

१. दातब्बानिस्स—म०; दातब्बानस्स—सी० ।

तिवखत्तुं यदि वा देति, बुद्धं-सरणमेव वा ।
 तथा सेसेसु चेवम्पि, न दिन्नानेव होन्ति हि ॥२४६५॥
 कत्वानुनासिकन्तानि, एकाबद्धानि वा पन ।
 विच्छिन्दित्वाथ मन्तानि, दातब्बानि विजानता ॥२४६६॥
 उपसम्पदकम्मन्तु, एकतो सुद्धिया मिया ।
 न होतेव^१ च पब्बज्जा, उभतो सुद्धिया विना ॥२४६७॥
 तस्मा आचरियेनापि, तथन्तेवासिकेन पि ।
 बुद्ध-कारादयो वण्णा, ठानकरणसम्पदं ॥२४६८॥
 अहापेन्तेन वत्तब्बा, पब्बज्जागुणमिच्छता ।
 एकवण्णविनासेन, पब्बज्जा हि न रूहति ॥२४६९॥
 यदि सिद्धा पि पब्बज्जा, सरणागमनतो व हि ।
 दातब्बानस्स^२ सीलानि, पूरणत्थाय भिक्खुना ॥२४७०॥

B. 238

5

10

(२) उपज्झायाचरियवत्त-कथा

उपज्झायमथाचरियं, निस्साय वसता सता^३ ।
 कत्तब्बानेव वत्तानि, पियसीलेन भिक्खुना ॥२४७१॥
 आसनं पञ्जपेतब्बं, दन्तकट्ट-मुखोदकं !
 दातब्बं तस्स कालेन, सचे यागु भविस्सति ॥२४७२॥
 यागु तस्सुपनेतब्बा, सङ्घतो कुलतो पि वा ।
 पत्ते वत्तञ्च कातब्बं, वत्तं गामप्पवेसने ॥२४७३॥
 चीवरे यानि वत्तानि, वुत्तानि हि महेसिना ।
 सेनासने तथा पाद-पीठ-कठलिकादिसु ॥२४७४॥
 एवमादीनि वत्तानि, सब्बानि पन रोगतो ।
 वुट्ठानगमनन्तानि, सत्तत्तिस सतं सियुं ॥२४७५॥

15 R. 182

20

१. होति पन पब्बज्जा—म०; न होतेव च पब्बज्जा—सी० ।

२. दातब्बादस्स—म०; दातब्बानस्स—सी० ।

३. पन—म०; सता—सी० ।

वत्तभेदेन सब्बत्थ, दुक्कटन्तु पकासितं ।
अनादरवसेनेव, अकरोन्तस्स भिक्खुनो ॥२४७६॥

(३) सद्धिविहारिकन्तेवासिकवत्त-कथा

B. 39

उपज्झायस्स वत्तानि, तथा सद्धिविहारिके ।
सतं तेरस्स होन्तेव, तथन्तेवासिके पि च ॥२४७७॥

(४) निस्सयपटिप्पस्सम्भन-कथा

5

पक्कन्ते वा पि विब्भन्ते, पक्खसङ्कन्तके मते ।
आणत्तिया उपज्झाया, पस्सम्भति च निस्सयो ॥२४७८॥

होति आचरियम्हा पि, छधा निस्सयभेदनं ।
पक्कन्ते वा पि विब्भन्ते, पक्खसङ्कन्तके मते ॥२४७९॥

10

आणत्तिया उभिन्नम्पि, धुरनिकखेपने पि च ।
एकेकस्स उभिन्नं वा, नालये सति भिज्जति ॥२४८०॥

उपज्झायसमोधान-गतस्सापि च भिज्जति ।
दस्सनं सवणञ्चाति, समोधानं द्विधा मतं ॥२४८१॥

अद्विकस्स गिलानस्स, गिलानूपट्टकस्स च ।
याचितस्स न दोसो व, वसितुं निस्सयं विना ॥२४८२॥

15

जानता अत्तनो चेव, वने फासुविहारतं ।
सभागे दायकेसन्ते, वसितुम्पि च वट्टति ॥२४८३॥

(५) परिसद्वसक-कथा

कुट्ठिं गण्डिं किलासिञ्च, सोसिञ्च अपमारिकं ।
तथा राजभटं चोरं, लिखितं कारभेदकं ॥२४८४॥

R 183

20

कसाहतं नरञ्चेव, पुरिसं लक्खणाहतं ।
इणायिकञ्च दासञ्च, पब्बाजेन्तस्स दुक्कटं ॥२४८५॥

हत्थच्छिन्नमलच्छिन्नं, पादच्छिन्नञ्च पुग्गलं ।
कण्ण-नासङ्गुलिच्छिन्नं, कण्डरच्छिन्नमेव च ॥२४८६॥

काणं कुणिञ्च खुज्जञ्च, वामणं फणहत्थकं ।

खञ्जं पक्खहतञ्चेव, सिपदिं पापरोगिनं ॥२४८७॥

जराय दुब्बलं अन्धं, बधिरञ्चेव मम्मनं ।

B. 240

पीठसिप्पिं तथा मूगं, पब्बाजेन्तस्स दुक्कटं ॥२४८८॥

अतिदीघोतिरस्सो वा, अतिकाळो पि वा तथा ।

5

अच्चोदातो पि वा मट्ठ-तम्बलोहनिदस्सनो ॥२४८९॥

अतिथूलोकि^१सो वा ति-महासीसो पि वा तथा ।

अतिखुद्दकसीसेना- सहितेन युतो पि वा ॥२४९०॥

कुट-कूटकसीसो वा, तथा सिखरसीसको ।

वेळुनाळिसमानेन, सीसेन च युतो नरो ॥२४९१॥

10

कप्पसीसो पि पब्भार-सीसो वा वणसीसको ।

तथा कण्णिकेसो वा, थूलकेसो पि वा तथा ॥२४९२॥

पूति-निल्लोमसीसो वा, जातिपण्डरकेसको ।

जातिया तम्बकेसो वा, तथेवावट्टसीसको ॥२४९३॥

सीसलोमेकबद्धेहि, भमुकेहि युतो पि वा ।

15

सम्बद्धभमुको वा पि, निल्लोमभमुको पि वा ॥२४९४॥

महन्त-खुद्द-नेत्तो वा, तथा विसमलोचनो ।

केकारो वा पि गम्भीर-नेत्तो विसमचक्कलो ॥२४९५॥

जतु-मूसिक-कण्णो वा, हत्थिकण्णो पि वा पन ।

छिद्दमत्तककण्णो वा, तथेवाविद्धकण्णको ॥२४९६॥

20

तथा वड्ढितकण्णो^२ वा, पूतिकण्णो पि वा पन ।

योनकादिप्पभेदो पि, नायं परिसदूसको ॥२४९७॥

अतिपिङ्गलनेत्तो वा, तथा निप्पखुमक्खि वा ।

अस्सुपगघरनेत्तो वा, पक्कपुप्फितलोचनो ॥२४९८॥

१. अतिकिसो—म०; किसो—सी० ।

२. वड्ढितकण्णो—म०; वड्ढितकण्णो—सी० ।

B. 241
R. 184

5

10

S. 170

15

20

तथेव च महानासो, अतिखुद्कनासिको ।
 तथा चिपिटनासो वा, नरो कुटिलनासिको ॥२४९९॥
 निच्चविस्सवनासो वा, यो वा पन महामुखो ।
 वङ्क-भिन्नमुखो वा पि, महाओट्टो पि वा पन ॥२५००॥
 तथा तनुक-ओट्टो वा, विपुलुत्तर-ओट्टको ।
 ओट्टच्छिन्नो पि उप्पक्क-मुखो एळमुखो पि वा ॥२५०१॥
 सङ्खतुण्डो पि दुग्गन्ध-मुखो वा पन पुगलो ।
 महादन्तो पि अच्चन्तं, तथा असुरदन्तको ॥२५०२॥
 हेट्टा उपरितो वा पि, बहि निक्खन्तदन्तको ।
 अदन्तो पूतिदन्तो वा, अतिखुद्कदन्तको ॥२५०३॥
 यस्स दन्तन्तरे दन्तो, कालकदन्तसन्निभो ।
 सुखुमो व ठितो तच्चे, पब्बाजेतुम्पि वट्टति ॥२५०४॥
 यो महाहनुको पोसो, दीघेन हनुना युतो ।
 चिप्पीतहनुको वा पि, रस्सेन हनुना युतो ॥२५०५॥
 निम्मस्सु-दाठिको वा पि, अतिदीघगलो पि वा ।
 अतिरस्सगलो वा पि^१, भिन्न-गण्ड-गलो पि वा ॥२५०६॥
 तथा भट्ठंसकूटो वा, भिन्न-पिट्ठि उरो पि वा ।
 सुदीघ-रस्स-हत्थो वा, कण्डु-कच्छु^२-समायुतो ॥२५०७॥
 महानिसदमंसो वा, उद्धनग्गुपमायुतो ।
 वाटण्डिको महाऊरु, सङ्खट्टनकजाणुको ॥२५०८॥
 भिन्नजाणु महाजाणु, दीघजङ्घो विजङ्घको ।
 विकटो वा पि पण्डो^३ वा, तथा उब्बधपिण्डिको ॥२५०९॥

१. पि वा—म; वा पि—सी० ।

२. कच्छु—कण्डु—म०; कण्डु—कच्छु—सी० ।

३. पण्हो—म०; पण्डो—सी० ।

यट्टिजङ्घो महाजङ्घो, महापादो पि यो नरो ।
 तथा सिद्धकपादो^१ वा, महापण्ही पि वा पन ॥२५१०॥
 वण्कपादो नरो यो वा, गण्ठकङ्गुलिको पि वा ।
 यो पनन्धनखो वा पि, काळ-पूति-नखो पि वा^२ ॥२५११॥
 इच्चेवमादिकं किञ्चि, नरं परिसदूसकं ।
 पब्बाजेन्तस्स भिक्खुस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥२५१२॥

B. 242

5

(६) निवारण-कथा

“सामणेरज्ज मा खाद, मा भुञ्ज च पिवा” ति च ।
 निवारेन्तस्स आहारं, होति आपत्ति दुक्कटं ॥२५१३॥
 “निवारेस्सामि आहार”-मिति वा पत्तचीवरं ।
 अन्तो निविखपतो सब्ब-पयोगेसु पि दुक्कटं ॥२५१४॥
 दुब्बचसामणेरस्स, अनाचारस्स केवलं ।
 दण्डकम्मं हवे कत्वा, हितकामेन भिक्खुना ॥२५१५॥
 यागुं वा पन भत्तं वा, दस्सेत्वा किर भासितुं ।
 “आहटे दण्डकम्मे त्वं, लच्छसीदन्ति” वट्ठति ॥२५१६॥
 अपराधानुरूपेण, दण्डकम्मन्तु कारये ।
 वालिका-सलिलादीन-माहरापनमेव तं ॥२५१७॥
 सीसे वा निक्खिपापेतुं, पासाणादीनि कानिचि ।
 निपज्जापेतुमुण्हे वा, पासाणे भूमिया पि वा ॥२५१८॥
 उदकं वा पवेसेतुं, न च वट्ठति भिक्खुनो ।
 इधावरणमत्तन्तु, दण्डकम्मं पकासितं ॥२५१९॥

R. 185

10

15

S. 171

20

(७) पण्डक-कथा

पक्खोपक्कमिकासित्ता, चतुत्थो पनुसूयको ।
 नपुंसकेन पञ्चेते, पण्डका परिदीपिता ॥२५२०॥

१. पिट्टिकपादो—म०; सिद्धकपादो—सी० ।

२. च—म०; पि वा—सी० ।

B. 243

तेसु आसित्तुसूयानं, पब्बज्जा न निवारिता ।
 इतरेसन्तु तिण्णम्पि, पण्डकानं निवारिता ॥२५२१॥
 वारिता यस्स पब्बज्जा, नासेतब्बोति सो मतो ।
 तिविधे पन ते जत्वा, पब्बाजेन्तस्स दुक्कटं ॥२५२२॥

(८) थेय्यसंवासक-कथा

5

लिङ्गत्थेनो च संवास-त्थेनो तदुभयस्स च ।
 थेय्यसंवासको नाम, तिविधो पि पवुच्चति ॥२५२३॥
 सयमेव च यो तत्थ, पब्बजित्वा न गण्हति ।
 भिक्खुवस्सानि वा नेव, यथावुड्डुम्पि वन्दनं ॥२५२४॥
 लिङ्गत्थेनो अयं लिङ्ग-मत्तस्स थेनतो सिया ।
 यो च पब्बजितो हुत्वा, भिक्खुवस्सानि गण्हति ॥२५२५॥
 संवासं सादियन्तो व, संवासत्थेनको मतो ।
 उभयत्थेनको वुत्त-नयो येव यथाह च ॥२५२६॥
 “राज-दुब्भिक्ख-कन्तार-रोग-वेरिभयेहि वा ।
 चीवराहरणत्थं वा, लिङ्गमादियतीध यो ॥२५२७॥
 संवासं नाधिवासेति, याव सो सुद्धमानसो ।
 थेय्यसंवासको नाम, ताव एस न वुच्चति” ॥२५२८॥

10

15

(९) तित्थियपक्कन्त-कथा

R. 186

20

B. 244

“तित्थियोहं भविस्सन्ति, उपसम्पन्नभिक्खु चे ।
 सलिङ्गेनेव यो याति, तित्थियानमुपस्सयं ॥२५२९॥
 गच्छतो पदवारेन, होति आपत्ति दुक्कटं ।
 होति तित्थियपक्कन्तो, लिङ्गे तेसन्तु निस्सिते ॥२५३०॥
 “तित्थियोहं भविस्सन्ति”, कुसचीरादिकम्पन ।
 सयमेव निवासेति, सो पि पक्कन्तको सिया ॥२५३१॥
 नग्गो आजीवकादीनं, गन्त्वा तेसमुपस्सयं ।
 लुच्चापेति सचे केसे, वतानादियतीध वा ॥२५३२॥

मोरपिञ्जादिकं तेसं, लिङ्गं गण्हाति वा सचे ।
 सारतो वेति^१ वा तेसं, पब्बज्जं लद्धिमेव च^२ ॥२५३३॥
 होति तिथियपक्कन्तो, न पनेस विमुच्चति ।
 नग्गस्स गच्छतो वुत्तं, पदवारेन दुक्कटं ॥२५३४॥
 वुत्तो अनुपसम्पन्न-वसेन थेय्यवासको ।
 तथा तिथियपक्कन्तो, उपसम्पन्नभिक्षुना ॥२५३५॥

5

(१०) तिरच्छानगत-कथा^३

नागो वा पि सुपण्णो वा, यक्खो सक्को पि वा इध ।
 तिरच्छानगतो वुत्तो, पब्बाजेतुं न वट्टति ॥२५३६॥

(११) अभब्बपुगल-कथा

पञ्चानन्तरिके पोसे, पब्बाजेन्तस्स दुक्कटं ।
 उभतोव्यञ्जनञ्चेव, तथा भिक्षुनिदूसकं ॥२५३७॥
 एकतो उपसम्पन्नं, भिक्षुनीनन्तु सन्तिके ।
 दूसेत्वा पन सोनेव, भिक्षुनीदूसको सिया ॥२५३८॥
 सचे अनुपसम्पन्न-दूसको उपसम्पदं ।
 लभतेव च पब्बज्जं, सा च नेव पराजिता ॥२५३९॥

10

(१२) उपसम्पदा-कथा

नुपसम्पादनीयो व, अनुपज्झायको नरो ।
 करोतो दुक्कटं होति, न कुप्पति सचे कतं ॥२५४०॥
 “कुप्पतीति वदन्तेके, न गहेतब्बमेव तं ।
 सेसेसु पि अयं जेय्यो, नयो सब्बत्थ विञ्जुना ॥२५४१॥

15

B. 245

१. चेवा—म; चेति—सी० ।

२. वा—म०; च—सी० ।

३. तिरच्छानकथा—म०; तिरच्छानगतकथा—सी० ।

R. 187

उपसम्पदकम्मस्स, अभब्बा पञ्चवीसति ।
अजानित्वा कतो वा^१ पि, ओसारो नासनारहो ॥२५४२॥

हत्थच्छिन्नादि-द्वत्तिस^२, कुट्टि-आदि च तेरस ।
अप्पत्तो तेसमोसारो, कतो चे पन रूहति ॥२५४३॥

5

एकुपज्झायको होति, होन्ति आचरिया तयो ।
उपसम्पदपेक्खा च, होन्ति द्वे वा तयो पि वा ॥२५४४॥

तीहि आचरियेहेव, एकतो अनुसावनं ।
ओसारेत्वा कतं कम्मं, न च कुप्पति कप्पति ॥२५४५॥

एकुपज्झायको होति, आचरियो तथेकको^३ ।

10

उपसम्पदापेक्खा च, होन्ति द्वे वा तयो पि वा ॥२५४६॥

अनुपुब्बेन सावेत्वा, तेसं नामन्तु तेन च ।
एकतो अनुसावेत्वा, कतम्पि न च^४ कुप्पति ॥२५४७॥

नानुपज्झायकेनापि, नानाचरियकेन च ।
अञ्जमञ्जानुसावेत्वा, कतं कम्मञ्च वट्टति ॥२५४८॥

15

सुमनो तिस्सथेरस्स, अनुसावेति सिस्सकं ।
तिस्सो सुमनथेरस्स, अनुसावेति सिस्सकं ॥२५४९॥

नानुपज्झायकेनेव, एकेनाचरियेनिध^५ ।
उपसम्पदा पटिक्खत्ता, बुद्धेनादिच्चबन्धुना ॥२५५०॥

इति विनयविनिच्छये महाखन्धक-कथा निट्ठिता ।

१. चापि—म०; वा पि—सी० ।

२. वार्त्तिस—म०; द्वार्त्तिस—सी० ।

३. पि तथेकतो—म०; तथेकको—सी० ।

४. च न—म०; न च—सी० ।

५. एकायरियकेनिध—म०; एकेनायरियेनिध—सी० ।

२. उपोसथखन्धक-कथा

(१) सीमा-कथा

बद्धाबद्धवसेनेव, सीमा नाम द्विधा मता ।	B. 46
निमित्तेन निमित्तन्तु, घटेत्वा पन सम्मता ॥२५५१॥	
अयं सीमाविपत्तोहि, एकादसहि वज्जिता ।	
बद्धा नाम सिया सीमा, सा तिसम्पत्तिसंयुता ॥२५५२॥	
खण्ड-समानसंवासा-विप्पवासादिभेदतो ।	5
इति बद्धा तिधा वुत्ता, अबद्धा पि तिधा मता ॥२५५३॥	
गामतो उदकुक्खेपा, सत्तब्भन्तरतो पि च ।	
तत्थ गामपरिच्छेदो, "गामसीमा" ति वुच्चति ॥२५५४॥	
जातस्सरे समुद्दे वा, नदिया वा समन्ततो ।	
मज्झिमस्सुदकुक्खेपो, 'उदकुक्खेप'-सज्जितो ॥२५५५॥	10
अगामके अरञ्जे तु, सत्तेवब्भन्तरा पन ।	R. 188
समन्ततो अयं सीमा, सत्तब्भन्तरनामका ॥२५५६॥	
एकं अब्भन्तरं वुत्तं, अट्ठवीसतिहत्थकं ।	
गुळुक्खेपनयेनेव, उदकुक्खेपका मता ॥२५५७॥	
इमा द्वे पन सीमायो, बड्ढन्ति परिसावसा ।	15
अब्भन्तरूदकुक्खेपा, ठितोकासा परं सियुं ॥२५५८॥	
ठितो अन्तो-परिच्छेदे, हत्थपासं विहाय वा ।	
तत्तकं अनतिक्कम्म, परिच्छेदम्पि वा परं ॥२५५९॥	
ठितो कम्मं विकोपेति, इति अट्ठकथानयो ।	
तस्मा सो हत्थपासे वा, कातब्बो बहि वा पन ॥२५६०॥	20

१. सत्तब्भन्तरनामिका—म०; सत्तब्भन्तरनामका—सी० ।

B. 247

5

10

15

20

बद्धसोमाय सण्ठानं, निमित्तं दिसकित्तनं ।
 जत्वा पमाणं सोधेत्वा, सीमं बन्धेय्य पण्डितो ॥२५६१॥
 तिकोणं चतुरस्सञ्च, वट्टं च पणवूपमं ।
 वितान-धनुकाकारं, मुदिङ्ग-सकटूपमं ॥२५६२॥
 पब्बतं वन-पासाणं, रुक्खं मग्गञ्च वम्मिकं ।
 उदकञ्च नदिञ्चाति, निमित्तानट्ट दीपये ॥२५६३॥
 तेषु तीनि निमित्तानि, आदिं कत्वा समन्ततो ।
 निमित्तानं सतेनापि, बन्धितुम्पन वट्टति ॥२५६४॥
 तियोजनपरा सीमा, उक्कट्टा ति पकासिता ।
 एकवीसति-भिक्खूनं, गण्हन्ती हेट्ठिमा मता ॥२५६५॥
 उक्कट्टाय पि उक्कट्टा, हेट्ठिमाय पि हेट्ठिमा ।
 एता द्वे पि असीमा ति, वुत्ता आदिच्चबन्धुना ॥२५६६॥
 निमित्तम्पन कित्तेत्वा, सब्बमेव समन्ततो ।
 पच्छा जत्तिदुतीयेन, सीमं बन्धितुमरहति ॥२५६७॥
 बन्धित्वानन्तरं पच्छा, चीवराविप्पवासकं ।
 सम्मन्नित्वान बद्धा सा-विप्पवासाति वुच्चति ॥२५६८॥
 नदी-सर-समुद्देशु, सीमं बन्धति चे पन ।
 न चोत्थरति तेनेव, असीमा ति जिनोब्रवि ॥२५६९॥

(२) उपोसथकम्मादि-कथा

दिन-कारक-कत्तब्बा-कारानञ्च वसा पन ।
 नवेवुपोसथा वुत्ता, बुद्धेनादिच्चबन्धुना ॥२५७०॥
 चातुद्दसो पण्णरसो, सामग्गि च उपोसथो ।
 दिवसेनेव निहिट्टा, तयो पेते उपोसथा ॥२५७१॥

१. वोत्थरति—म०; चोत्थरति—सी० ।

सङ्घे उपोसथो चेव, गणे पुग्गलुपोसथो ।	R. 189
कारकानं वसेनेव, तयो वुत्ता उपोसथा ॥२५७२॥	
सुत्तुद्देसाभिधानो च, पारिसुद्धिउपोसथो ।	B. 248
अधिद्वानो ^१ ति निदिद्वि, तयो कम्मेनुपोसथा ॥२५७३॥	
सङ्घस्स पातिमोक्खो व ^२ , पारिसुद्धि गणस्स च ।	5
अधिद्वानमथेकस्स, निदिद्विम्पन सत्थुना ॥२५७४॥	
पातिमोक्खस्स उद्देसा, पञ्च वुत्ता महेसिना ।	
निदानं उद्दिसित्वान, सावेतब्बन्तु सेसकं ॥२५७५॥	
अयमेव नयो ज्ञेयो, सेसेसु पि च विञ्जुना ।	
चत्तारो भिक्खुनीनञ्च, उद्देसा नविमे पन ॥२५७६॥	10
पातिमोक्खस्स उद्देसो, कातब्बो व उपोसथे ।	
अन्तरायं विना चेव, अनुद्देसो निवारितो ॥२५७७॥	
थेरो व ^३ इस्सरो तस्स, “थेराधेय्यन्ति” पाठतो ।	
अवत्तन्तेन अज्झिट्ठो, यस्स सो पन वत्तति ॥२५७८॥	
उद्दिसन्ते समप्पा वा, आगच्छन्ति सचे पन ।	15
उद्दिद्वं तं सु-उद्दिद्वं, सावेतब्बन्तु सेसकं ॥२५७९॥	
उद्दिद्वमत्ते भिक्खूनं, परिसायुद्विताय वा ।	
पारिसुद्धि तु कातब्बा, मूले तेसं सचे बहू ॥२५८०॥	
सम्मज्जितुं पदीपेतुं, पञ्जापेतुम्पनासनं ^४ ।	
विनिदिद्विस्स थेरेन, अकरोन्तस्स दुक्कटं ॥२५८१॥	20
कत्वा सम्मज्जनं दीपं, ठपेत्वा उदकासनं ।	
गणर्जत्ति ठपेत्वा व, कत्तब्बो तीहुपोसथो ॥२५८२॥	

१. अधिद्वानं—म०; अधिद्वानो—सी० ।

२. च—म०; व—सी० ।

३. च—म०; व—सी० ।

४. ढकासने—म०; पकासनं—सी० ।

- पुब्बकिच्चं समापेत्वा, अधिट्ठेय्य पनेकको ।
 नो चे अधिट्ठेय्यस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥२५८३॥
- B. 249 अधम्मेन च वग्गेन, समग्गेन अधम्मतो ।
 तथा धम्मेन वग्गेन, समग्गेन च धम्मतो ॥२५८४॥
- 5 उपोसथस्स एतानि, कम्मानीति जिनोब्रवि ।
 चतुस्वपि पनेतेसु, चतुत्थं धम्मिकं मतं ॥२५८५॥
 अधम्मेनिध वग्गो हि, कतमो चेत्थुपोसथो ?
 वसन्ति एकसीमायं, चत्तारो यत्थ भिक्खुनो ॥२५८६॥
- R. 190 एकस्स पारिसुद्धि ते, आनयित्वा तयो जना ।
 10 करोन्ति पारिसुद्धिञ्चे, अधम्मो वग्गुपोसथो ॥२५८७॥
 अधम्मेन समग्गो हि, चत्तारो भिक्खुनेकतो ।
 करोन्ति पारिसुद्धिञ्चे, समग्गो होतधम्मतो^१ ॥२५८८॥
 धम्मेन पन वग्गो हि, कतमो सो उपोसथो ?
 वसन्ति एकसीमायं, चत्तारो यत्थ भिक्खुनो ॥२५८९॥
- 15 एकस्स पारिसुद्धि ते, आनयित्वा तयो जना ।
 पातिमोक्खुद्दिसन्ति^२ चे, वग्गो धम्मेनुपोसथो ॥२५९०॥
 धम्मतो हि समग्गो सो, चत्तारो भिक्खुनेकतो ।
 पातिमोक्खुद्दिसन्तीध, समग्गो धम्मतो मतो ॥२५९१॥
 वग्गे समग्गे वग्गो ति, सञ्जिनो विमतिस्स वा ।
 20 उपोसथं करोन्तस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥२५९२॥
 भेदाधिप्पायतो तस्स, होति थुल्लच्चयम्पन ।
 वग्गे समग्गे नापत्ति, समग्गो ति च सञ्जिनो ॥२५९३॥
 उक्खित्तेन गहट्ठेन, सेसेहि सहधम्मिहि ।
 चुत-निक्खित्तसिक्खेहि, एकादसहि वा सह ॥२५९४॥

१. होत्यधम्मिको—म०; होतधम्मतो—सी० ।

२. पातिमोक्खुद्दिसन्ते—म०; पातिमोक्खुद्दिसन्ति—सी० ।

उपोसथो न कातब्बो, सभागापत्तिकेन वा ।
छन्देन पारिवुत्थेन, करोतो होति दुक्कटं ॥२५९५॥
अदेसेत्वा पनापत्तं^१, नावीकत्वान वेमतिं ।
उपोसथो न कातब्बो, दिने वा अनुपोसथे ॥२५९६॥
उपोसथे पनावासा, सभिव्खुम्हा च भिव्खुना ।
आवासो वा अनावासो, न गन्तब्बो कुदाचनं ॥२५९७॥
यस्मिं उपोसथे किच्चं, आवासे पन वत्तति ।
सो चे सभिव्खुको नाम, आवासो ति पकासितो ॥२५९८॥
उपोसथो किमत्थाय, किमत्थाय पवारणा ?
उपोसथो समग्गत्यो, विसुद्धत्था पवारणा ॥२५९९॥
कोपेतुं धम्मिकं कम्मं, पटिकोसेय्य दुक्कटं ।
छन्दं वा कायसामग्गि, अदेन्तस्स पि दुक्कटं ॥२६००॥
होति पञ्चविधो सङ्घो, चतुवग्गादिभेदतो ।
सो च कत्तब्बकम्मस्स, वसेन परिदीपितो ॥२६०१॥
पवारणं तथाब्भानं, कम्मञ्च उपसम्पदं ।
ठपेट्वा चतुवग्गेन, अकत्तब्बं न विज्जति ॥२६०२॥
पञ्चवग्गेन अब्भानं, मज्झदेसूपसम्पदं ।
दसवग्गेन अब्भानं, विना सब्बन्तु वट्टति ॥२६०३॥
कम्मं वीसतिवग्गेन, न कत्तब्बं न किञ्चि पि ।
ऊने दोसो ति जापेतुं, नाधिके अतिरेकता ॥२६०४॥
चत्तारो पकतत्ता व, कम्मप्पत्ता ति दीपिता ।
चतुवग्गेन कत्तब्बे, सेसेसु पि^२ अयं नयो ॥२६०५॥
चतुवग्गादिकत्तब्बं, कत्वासंवासपुग्गलं ।
गणपूरं करोन्तस्स, कतं कुप्पति दुक्कटं ॥२६०६॥

B. 250

5

10

15

R. 191

20

१. पनापत्ति—म०; पनापत्तं—सी० ।

२. च—म०; पि—सी० ।

B 251

परिवासादिकम्मे पि, तत्रटुं गणपूरकं ।
 कत्वा पन करोन्तानं, तथा सेसन्तु वट्टति ॥२६०७॥
 इति विनयविनिच्छये उपोसथवखन्धक-कथा निट्टिता ।

३. वस्सूपनायिकवखन्धक-कथा

- पुरिमा पच्छिमा वा^१ पि, दुवे वस्सूपनायिका ।
 आलयो वा वचोभेदो, कन्तब्बो उपगच्छता ॥२६०८॥
- 5 वस्सूपगमनं वा पि, जानं अनुपगच्छतो ।
 तेमासमवसित्वा वा, चरन्तस्स पि दुक्कटं ॥२६०९॥
 रुक्खस्स सुसिरे छते, चाटि-छवकुटीसु^२ वा ।
 अज्झोकासे पि वा वस्सं, उपगन्तुं न वट्टति ॥२६१०॥
- 10 वस्सच्छेदे अनापत्ति, अन्तरायो सचे सिया ।
 छिन्नवस्सस्स भिक्खुस्स, वारिता व पवारणा ॥२६११॥
 मातापितुन्नम्पन दस्सनत्थं,
 पञ्चन्नमत्थे सहधम्मिकानं ।
 दट्ठुं गिलानं तदुपट्ठकानं,
 भत्तादि नेसं परियेसनत्थं ॥२६१२॥
- 15 तथानभिरतिं गन्त्वा, वूपकासेस्समुट्ठितं ।
 दिट्ठि वा तस्स कुक्कुच्चं, विनोदेस्सामहन्ति वा ॥२६१३॥
 एवं सत्ताहकिच्चेन, भिक्खुना विनयञ्जुना ।
 अपेसिते पि गन्तब्बं, पगेव पहिते पन ॥२६१४॥
 वस्सं उपगतेनेत्थ, अनिमन्तितभिक्खुना ।
 20 धम्मस्स सवणत्थाय, गन्तुम्पन न वट्टति ॥२६१५॥

१. चाति—म०; वा पि—सी० ।

२. चाटि—म०; चाटी—सी० ।

“असुकं नाम दिवसं, सन्निपातो भविस्सति” ।

B. 252

इच्चेवं कतिका पुब्बं, कता चे पन वट्टति ॥२६१६॥

“धोविस्सामि रजिस्सामि, भण्डकन्ति” न वट्टति ।

R. 192

सचाचरियुपज्झाया, पहिणन्ति च वट्टति ॥२६१७॥

उद्देसादीनमत्थाय, गन्तुं नेव च वट्टति ।

5

गरूनं दस्सनत्थाय, गन्तुं लभति पुग्गलो ॥२६१८॥

सचे आचरियो “अज्ज, मा गच्छाही” ति भासति ।

रत्तिच्छेदे अनापत्ति, होतीति परिदीपिता ॥२६१९॥

यस्स कस्सचि जातिस्स, उपट्ठाककुलस्स वा ।

गच्छतो दस्सनत्थाय, रत्तिच्छेदो^१ च दुक्कटं ॥२६२०॥

10

“आगमिस्सामि अज्जेव, गन्त्वाहं गामकन्ति” च ।

सचे पापुणितुं गच्छं, न सक्कोतेव वट्टति ॥२६२१॥

वजे सत्थे पि नावायं, तीसु ठानेसु भिक्खुनो ।

वस्सच्छेदे अनापत्ति, पवारेतुञ्च वट्टति ॥२६२२॥

सति पच्चयवेकल्ले, सरीराफासुताय वा ।

15

एसेव अन्तारयो ति, वस्सं छेत्वा पि पक्कमे ॥२६२३॥

येन केनन्तरायेन, वस्सं नोपगतो हि यो ।

दुतिया उपगन्तव्वा, छिन्नवस्सेन वा पन ॥२६२४॥

वस्सं अनुपगन्त्वा वा, तदहेव च गच्छति ।

बहिद्धा एव सत्ताहं, उपगन्त्वा पि वा पन ॥२६२५॥

20

वीतिनामेति चे तस्स, पुरिमा पि न विज्जति ।

पटिस्सवे च भिक्खुस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥२६२६॥

वस्सं पनुपगन्त्वा च, नुट्ठापेत्वा पनारुणं^२ ।

गच्छतो पन सत्ताह-करणीयेन^३ भिक्खुनो ॥२६२७॥

१. रत्तिच्छेदे—म०; रत्तिच्छेदो—सी० ।

२. उट्ठापेत्वा न चारुणं—म०; नुट्ठापेत्वा पनारुणं—सी० ।

३. करणेनेव—म०, करणीयेन—सी० ।

B. 253

5

10

अन्तो येव च सत्ताहं, निवत्तन्तस्स तस्स तु ।
 अनापत्ति हि^१ को वादो, वसित्वा बहि गच्छतो ॥२६२८॥
 “वसिस्सामिध वस्सन्ति”, आलयो यदि विज्जति ।
 नोपेतसत्तिया वस्सं, तेन सेनासनम्पन ॥२६२९॥
 गहितं सुगहितं होति, छिन्नवस्सो न होति सो ।
 लभतेव पवारेतुं, न दोसो कोचि विज्जति ॥२६३०॥
 “इमस्मि विहारे तेमासं, इमं वस्सं उपेमि” ति ।
 निच्छारिते च तिव्वत्तुं, वस्सं उपगतो सिया ॥२६३१॥
 आदिन्तु नवमिं कत्वा, गन्तुं वट्टति भिक्खुनो ।
 आगच्छतु च पच्छा सो, मा वा दोसो न विज्जति ॥२६३२॥
 इति विनयविनिच्छये वस्सूपनायिकवखन्धक-कथा निट्ठिता ।

४. पवारणवखन्धक-कथा

R. 193

15

20

चातुद्दसी पञ्चदसी, सामग्गी च पवारणा ।
 तेवाची द्वेकवाची च, सङ्घे च गण-पुग्गले ॥२६३३॥
 एता पन मुनिन्देन, वुत्ता नव पवारणा ।
 तीणि कम्मनि मुञ्चित्वा, अन्तेनेव पवारये ॥२६३४॥
 पुब्बकिच्चं समापेत्वा, पत्तकल्ले समानिते ।
 जत्तिं ठपेत्वा सङ्घेन, कत्तब्बा हि पवारणा ॥२६३५॥
 पवारेन्तेसु थेरेसु, निसीदेय्य नवो पन ।
 सयं याव पवारेय्य, ताव उक्कुटिकं हि सो ॥२६३६॥
 जत्तिं वत्वा पवारेय्युं, चत्तारो वा तयो पि वा ।
 पुब्बकिच्चं समापेत्वा, एकावासे वसन्ति चे ॥२६३७॥

१. ति—म०; हि—सी० ।

अञ्जमञ्जं पवारेय्युं, विना जतिं दुवे जना ।
अधिद्वेय्य पनेको पि, सेसा सङ्खपवारणा ॥२६३८॥

पवारिते च सङ्खस्मि, करेय्यनागतो पन ।
अवुत्तो^१ छिन्नवस्सो वा, पारिसुद्धिउपोसथं ॥२६३९॥

B. 254

पञ्च यस्मि पनावासे, चत्तारो वा तयो पि वा ।
एकेकस्स हरित्वान, समणा ते पवारणं ॥२६४०॥

5

अञ्जमञ्जं पवारेन्ति, सचे आपत्ति दुक्कटं ।
सेसं उपोसथे वुत्त-नयेनिध नये बुधो ॥२६४१॥

पारिसुद्धिप्पदानेन, सम्पादेतत्तनो सुचिं ।
छन्ददानेन सङ्खस्स, सब्ब साधेति नत्तनो ॥२६४२॥

10

तस्मा पन उभिन्नम्पि, किच्चसिद्धत्थमेविध ।
पारिसुद्धि पि दातब्बा, छन्दं देन्तेन भिक्खुना ॥२६४३॥

छन्देकेन बहुन्नम्पि^२, हातब्बो पारिसुद्धि पि ।
परम्पराहटो छन्दो, न गच्छति विसुद्धिया ॥२६४४॥

छन्दं वा पारिसुद्धि वा, गहेत्वा वा पवारणं ।
सामणेरादिभावं वा, पटिजानेय्य हारको ॥२६४५॥

15

सचे सो सङ्खमप्पत्वा, विब्भमेय्य मरेय्य वा ।
नाहटञ्चेव तं सब्बं, पत्वा चेवं सिया हटं ॥२६४६॥

सङ्खमप्पत्वा पमत्तो वा, सुत्तो वा खित्तचित्तको ।
नारोचेति अनापत्ति, होति सञ्चिच्च दुक्कटं ॥२६४७॥

20

ये ते विपस्सनायुत्ता, रत्तिन्दिवमतन्दिता ।
पुब्बरत्तापररत्तं, विपस्सनपरायणा ॥२६४८॥

१. अवुत्तो—म०; अवुत्तो—सी० ।

२. बहून्नम्पि—म०; बहुन्नम्पि—सी० ।

R 194

लद्धफासुविहारानं, सिया न परिहानि ति ।

पवारणाय सङ्गाहो, वुत्तो कत्तिकमासके ॥२६४९॥

इति विनयविनिच्छये पवारणवखन्धक-कथा निवृत्ता ।

५. चम्मवखन्धक-कथा

B. 255

एळकाज-मिगानन्तु, चम्मं वट्टति भिक्खुनो ।

रोहितेनि-कुरुङ्गानं^१, पसदं-मिगमातुया ॥२६५०॥

5 ठपेत्वा चम्ममेतेसं, अञ्जं दुक्कटवत्थुकं ।

थविकोपाहने सब्बं, चम्मं वट्टतमानुसं^२ ॥२६५१॥वट्टन्ति मज्झिमे देसे, न गणङ्गणुपाहना^३ ।

वट्टन्ति अन्तो-आरामे, सब्बत्थापि च रोगिनो ॥२६५२॥

पुट-खल्लकबद्धा च, तथेव पालिगुण्ठिमा ।

10 तूलपुण्णा न वट्टन्ति, सब्बनीलादयो पि च ॥२६५३॥

चित्रा उपाहना मेण्ड-विसाणूपमवट्टिका ।

न च वट्टन्ति मोरस्स, पिञ्जेन^४ परिसिब्बिता ॥२६५४॥

मज्जार-काळकोळूक-सीह-व्यग्घुद्दीपिनं ।

अजिनस्स च चम्मेन, न वट्टन्ति^५ परिक्खटा ॥२६५५॥15 पुटादिमपनेत्वा^६ वा, छिन्दित्वा वा पि सब्बसो ।

वण्णभेदं तथा कत्वा, धारेतब्बा उपाहना ॥२६५६॥

सब्बापि पन धारेतुं, न च वट्टन्ति पादुका ।

ठपेत्वा तत्थ पस्साव-वच्चाचमन-पादुका ॥२६५७॥

१. कुरुङ्गानं—म०; कुरुङ्गानं—सी० ।

२. वट्टतयमानुसं—म०; वट्टतमानुसं—सी० ।

३. गुणङ्गणुपाहना—म०; गणङ्गणुपाहना—सी० ।

४. पिञ्छेन—म०; पिञ्जेन—सी० ।

५. वट्टति—म०; वट्टन्ति—सी० ।

६. पुटादि अपनेत्वा—म०; पुटादिमपनेत्वा—सी० ।

आसन्दिञ्चेव पल्लङ्कं, उच्चासयनसञ्जितं ।
 अतिक्कन्तप्पमाणन्तु, सेवामानस्स दुक्कटं ॥२६५८॥
 गोणकं कुत्तकं चित्तं, पटिकं पटलिकम्पि च ।
 एकन्तलोमिं विकर्ति, तूलिकं उद्दलोमिकं ॥२६५९॥
 कट्टिस्सम्पन कोसेय्यं, हत्थि-अस्स-रथत्थरं ।
 कदलिमिगपवर-पच्चत्थरणकम्पि च ॥२६६०॥
 हेट्ठा रत्तवितानस्स, द्विधा रत्तूपधानकं ।
 अकप्पियमिदं सब्बं, दुक्कटं परिभुञ्जतो ॥२६६१॥
 हेट्ठा अकप्पिये पच्च-त्थरे सति न वट्ठति ।
 उद्धं सेतवितानम्पि, तस्मिं असति वट्ठति ॥२६६२॥
 आसन्दि पन पल्लङ्कं, ठपेत्वा तूलिकम्पि च ।
 सेसं पन च सब्बम्पि, लभते गिहिसन्तकं ॥२६६३॥
 धम्मासने अनापत्ति, भत्तग्गे पि निसीदितुं ।
 भुम्मत्थरणके तत्थ, सयितुम्पि च वट्ठति ॥२६६४॥

5

B. 256

10

R. 195

इति विनयविनिच्छये चम्मवखन्धक-कथा निट्ठिता ।

६. भेसज्जवखन्धक-कथा

वुत्ता गहपतिस्सापि, सम्मत्तुस्सावनन्तिका^१ ।
 गोनिसादी ति कप्पा^२ हि, चतस्सो होन्ति भूमियो ॥२६६५॥
 सङ्खस्स सन्तकं गेहं, सन्तकं भिक्खुनो पि वा ।
 कप्पियम्पन कातब्बं^३, सहसेय्यप्पहोनकं ॥२६६६॥
 ठपेत्वा भिक्खुमञ्जेहि, दिन्नं कप्पियभूमिया ।
 अत्थाय सन्तकं तेसं, गेहं गहपतेविदं ॥२६६७॥

15

20

१. सम्मत्तुस्सावनन्तिका—म०, सी० ।

२. कप्पिया—म०; कप्पा—सी० ।

३. कत्तब्बं—म०; कातब्बं—सी० ।

सा हि सम्मुतिका नाम, या हि सङ्घेन सम्मता ।
कम्मवाचमवत्वा वा, वट्टतेवापलोकनं ॥२६६८॥

पठमिट्टक-पासाण-थम्भादिठपने पन ।
“कप्पियकुटिं करोमा” ति, वदन्तेहि समन्ततो ॥२६६९॥

5 उक्खिपित्वा ठपेन्तेसु, आमसित्वा परेसु वा ।
सयमेवुक्खिपित्वा वा, ठपेय्युस्सावनन्तिका ॥२६७०॥

B. 257 इट्टकादिपतिट्ठानं, भिक्खूनं वदत्तम्पन ।
वाचाय परियोसानं, समकालन्तु वट्टति ॥२६७१॥

आरामो अपरिक्खित्तो, सकलो भुय्यतो पि वा ।
10 दुविधो पि हि^१ विञ्जूहि, गोनिसादी ति वुच्चति ॥२६७२॥
एता पन चतस्सो पि, होन्ति कप्पियभूमियो ।
एत्थ पक्कञ्च वुत्थञ्च, सब्बं वट्टति आमिसं ॥२६७३॥

उस्सावनन्तिका या सा, थम्भादिषु पतिट्ठिता ।
थम्भादिस्वपनीतेसु, तदञ्जेसु पि तिट्ठति ॥२६७४॥

15 अपनीतेसु सब्बेसु, सिया जहितवत्थुका ।
गोनिसादी परिक्खित्ता, सेसा छदननासतो ॥२६७५॥

भिक्खुं ठपेत्वा अञ्जेसं, हत्थतो च पटिग्गहो ।
तेसञ्च सन्निधि^२ अन्तो-वुत्थं भिक्खुस्स वट्टति ॥२६७६॥

भिक्खुस्स भिक्खुनीया वा, सन्तकं सङ्घिकम्पि वा ।
20 अन्तो-वुत्थञ्च पक्कञ्च, उभिन्नं न च वट्टति ॥२६७७॥

R. 196 अकप्पकुटिया वुत्थ^३-सप्पिआदिविमिस्सितं ।
“अन्तो-वुत्थन्ति” निट्ठित्तं, पठमं कालिकद्वयं ॥२६७८॥

१. च—म०; हि—सी० ।

२. सन्निधि—म०, सी०; सन्निधो—रो० ।

३. वुत्थं—म०; वुत्थ—सी० ।

तेहेव सप्पिआदीहि, भिक्खुना यावजीविकं ।
 पक्कं तम्पन सत्ताहं, वट्टतेव निरामिसं ॥२६७९॥
 सचे आमिससंसट्ठं, पक्कं तं परिभुञ्जति ।
 अन्तो-वुत्थञ्च भीयो^१ पि, सामपाकञ्च^२ भुञ्जति ॥२६८०॥
 यावकालिकमाहारो, पानकं यामकालिकं ।
 सत्ताहकालिकं नाम, सप्पिआदिकपञ्चकं ॥२६८१॥
 सेसम्पन हळिद्दादि- भेसज्जं यावजीविकं ।
 चतुधा कालिका वुत्ता, उदकं होतकालिकं^३ ॥२६८२॥
 पटिग्गहवसेनेव, कालातीता तिकालिका ।
 होन्ति दोसकरा भुत्ता, अभुत्तं ततियम्पि च ॥२६८३॥
 अम्बं जम्बु च चोचञ्च, मोचञ्च मधु मुद्दिका ।
 सालु फारुसकञ्चाति, पानकं अट्ठधा मतं ॥२६८४॥
 पानकत्थमनुञ्जातं, फलं पक्कञ्च आमकं ।
 पानहेतु पटिक्खित्तो, सवत्थुकपटिग्गहो ॥२६८५॥
 अम्बपक्कं सुकोट्टेत्वा, मद्दित्वा उदके पन ।
 पच्छा परिस्सवं कत्वा, पातुं वट्टति पानकं ॥२६८६॥
 वट्टतादिच्चपाकन्तु, अग्गिपक्कं न वट्टति ।
 एसेव च नयो सेस- पानकेसु पि दीपितो ॥२६८७॥
 पुप्फ-पत्त-फलुच्छूनं, चत्तारो पनिमे रसा ।
 अनुञ्जाता इमानट्ठ-पानानि अनुजानता ॥२६८८॥
 सब्बो पुप्फरसो वुत्तो, मधुकस्स रसं विना ।
 सब्बो पत्तरसो वुत्तो, पक्कडाकरसं विना ॥२६८९॥
 सत्तन्नं सानुलोमानं, धञ्जानं फलजं रसं ।
 ठपेत्वानुमतो सब्बो, विकाले फलजो रसो ॥२६९०॥

5

10

B 258

S. 182

15

20

१. भिद्यो—म०; भीयो पि—सी० ।
२. सामपक्कञ्च—म०; सामयाकञ्च—सी० ।
३. होत्यकालिकं—म०; होतकालिकं—सा० ।

- यावकालिकपत्तान-मपि सीतूदके कतो ।
 मद्दित्वादिच्चपक्को^१ पि, विकाले पन वट्टति ॥२६९१॥
- तालञ्च नाळिकेरञ्च, पनसं लबुजम्पि च ।
 तिपुसालाबुकुम्भण्डि^२, तथा पुस्सफलम्पि च ॥२६९२॥
- 5 एवमेळालुकञ्चाति, नवेतानि फलानि हि ।
 अपरणञ्च सब्बम्पि, सत्तधञ्जानुलोमिकं ॥२६९३॥
- R 197 बदरं तिम्बरू सेल्लु, कोसम्बं करमद्दकं ।
 मातुलुङ्ग-कपित्थञ्च, वेत्त-चिञ्चाफलम्पि च ॥२६९४॥
- 10 फलानं एवमादीनं, खुद्दकानं रसो पन ।
 अट्टपानानुलोमत्ता, निद्दिट्ठो अनुलोमिके ॥२६९५॥
- B. 259 सानुलोमस्स धञ्जस्स, ठपेत्वा फलजं रसं ।
 अञ्जो फलरसो नत्थि, अयामकालिको इध ॥२६९६॥

इति विनयविनिच्छये भेसज्जक्खन्धक-कथा निट्ठिता

७. कठिनक्खन्धक-कथा

- भिक्षूनां वुत्थवस्सानं, कठिनत्थारमब्रवि ।
 पञ्चन्नं आनिसंसानं, कारणा मुनिपुङ्गवो ॥२६९७॥
- 15 न-उल्लिखितमत्तादि-चतुर्वीसति-वज्जितं ।
 चीवरं भिक्षुनादाय, उद्धरित्वा पुराणकं ॥२६९८॥
- S. 183 नवं अधिट्ठित्वा व, वत्तब्बं वचसा पुन ।
 “इमिनान्तरवासेन, कठिनं अत्थरामि” ति ॥२६९९॥
- 20 वुत्ते तिक्खत्तुमिच्चेवं, कठिनं होति अत्थतं ।
 सङ्घं पनुपसङ्कम्म, आदाय कठिनं इति ॥२७००॥

१. मद्दित्वादिच्चपाको—म०; मद्दित्वादिच्चपक्को पि—सी० ।

२. कुम्भण्डं—म०; कुम्भण्डि—सी० ।

“अत्थतं कठिनं भन्ते, सङ्खस्स अनुमोदथ ।
 धम्मिको कठित्थारो”, वत्तब्बं तेन भिक्खुना ॥२७०१॥
 सु-अत्थतं तया भन्ते, सङ्खस्स कठिनम्पुन ।
 “धम्मिको कठित्थारो, अनुमोदामि” तीरये ॥२७०२॥
 कठिनस्स च किं मूलं, किं वत्थु का च भूमियो ? 5
 कतिधम्मविदो भिक्खु, कठित्थारमरहति ॥२७०३॥
 मूलमेकं सिया वत्थु, तिविधं भूमियो छ च ।
 अट्ठधम्मविदो भिक्खु, कठित्थारमरहति ॥२७०४॥
 सङ्गो मूलन्ति निदिट्ठं, वत्थु होति तिचीवरं ।
 खोमादीनि छ वुत्तानि, चीवरानि छ-भूमियो ॥२७०५॥ 10
 पुब्ब-पच्चुद्धराधिट्ठा-नत्थारो मातिकापि च । B. 260
 पलिबोधो च उद्धारो, आनिसंसेन^१ अट्ठिमे ॥२७०६॥
 धोवनञ्च विचारो च, छेदनं बन्धनम्पि च । R. 198
 सिब्बनं रजनं कप्पं, ‘पुब्बकिच्चन्ति’ वुच्चति ॥२७०७॥
 सङ्घाटि उत्तरासङ्गो, अथो अन्तरवासको । 15
 पच्चुद्धारो अधिट्ठानं, अत्थारोपेसमेव तु ॥२७०८॥
 पक्कमनञ्च निट्ठानं, सन्निट्ठानञ्च नासनं ।
 सवणासा च सीमा च, सहुब्भारो ति अट्ठिमा ॥२७०९॥
 कतचीवरमादाय, आवासे निरपेक्खको ।
 अतिक्कन्ताय सीमाय, होति पक्कमनन्तिका ॥२७१०॥ 20
 आनिसंसमथादाय, विहारे अनपेक्खको ।
 गन्त्वा पन विहारं सो, अञ्जं सुखविहारिकं ॥२७११॥
 तत्थ तं विहरन्तो व, करोति यदि चीवरं ।
 निट्ठित्ते चीवरे तस्मि, निट्ठानन्ता ति वुच्चति ॥२७१२॥

१. आनिसंसा पन—म०; आनिसंसेन—सी० ।

S. 184 5

10

B. 261

15

20

R. 199

“चीवरं न करिस्सामि, न गच्छिस्सं^१ तमस्समं ।
 एवन्तु धुरनिक्खेपे, सन्निट्ठानन्तिका मता ॥२७१३॥
 कठिनच्छादनं लद्धा, “न पच्चेस्सन्ति” चे गतो ।
 करोन्तस्सेव नट्टं वा, दड्ढं वा नासनन्तिका ॥२७१४॥
 लद्धानिसंसो सापेक्खो, बहिसीमं गतो पन ।
 सुणाति चन्तरुभारं, सा होति सवणन्तिका ॥२७१५॥
 चीवरासाय पक्कन्तो, बहिसीमं गतो पन ।
 “दस्सामि चीवरं तुय्हं”, वुत्तो वसति^२ केनचि ॥२७१६॥
 पुन वुत्ते “न सक्कोमि, दातुन्ति तव चीवरं” ।
 आसाय छिन्नमत्ताय, आसावच्छेदिका मता ॥२७१७॥
 वस्सं वुत्थविहारम्हा, विहाराञ्जं गतो सिया ।
 आगच्छं अन्तरामग्गे^३, कठिनुद्धारमतिक्कमे^४ ॥२७१८॥
 तस्स सो कठिनुद्धारो, सीमातिक्कन्तिको मतो ।
 कठिनानिसंसमादाय, सापेक्खो व सचे गतो ॥२७१९॥
 सम्भुणाति पुनागन्त्वा, कठिनुद्धारमेव चे ।
 तस्स सो कठिनुद्धारो, सहुभारो ति वुच्चति ॥२७२०॥
 पक्कमनञ्च निट्ठानं, सन्निट्ठानञ्च सोमतो ।
 चत्तारो पुग्गलाधीना, सङ्घाधीनन्तरुभारो ॥२७२१॥
 नासनं सवणञ्चेव, आसावच्छेदिका पि च ।
 तयो पि कठिनुद्धारो, न तु सङ्घा न भिक्खुतो ॥२७२२॥
 आवासपलिबोधो च, पलिबोधो च चीवरे ।
 पलिबोधा दुवे वुत्ता, युत्तामुत्तथवादिना ॥२७२३॥

१. पच्चेस्सं—म०; गच्छिस्सं—सी० ।

२. सवति—म०; वसति—सी० ।

३. अन्तरामग्गे—म०; अन्तरामग्गे—सी०, रो० ।

४. तदुद्धारमतिक्कमे—म०; कठिनुद्धारमतिक्कमे—सी० ।

अटुन्नं मातिकानं वा, अन्तरुभारतो पि वा ।
 उव्वभारा पि दुवे वुत्ता, कठिनस्स महेसिना ॥२७२४॥
 अनामन्तासमादानं, गणतो यावदत्थिकं ।
 तत्थ यो चीवरुप्पादो, आनिसंसा च पञ्चिमे ॥२७२५॥
 इति विनयविनिच्छये कठिनखन्धक-कथा निट्ठिता ।

८. चीवरखन्धक-कथा

चीवरस्स पनुप्पादा, अटु चीवरमातिका । 5
 सीमाय देति कतिका, भिक्खापञ्जत्तिया तथा ॥२७२६॥
 सङ्खस्स उभतोसङ्खे, वस्सं वुत्थस्स देति च ।
 आदिस्स पुगलस्साति, अट्टिमा पन मातिका ॥२७२७॥
 तत्थ “सीमाय देती” ति, अन्तो-सीमङ्गतेहि तु । B. 262
 भिक्खूहि भाजेतब्बन्ति, वण्णितं वरवण्णिना ॥२७२८॥ 10
 कतिकाय च दिन्नं ये, विहारा एकलाभका ।
 एत्थ दिन्नञ्च सब्बेहि, भाजेतब्बं पवुच्चति^१ ॥२७२९॥
 सङ्खस्स धुवकारा हि, यत्थ करियन्ति तत्थ च । S. 185
 भिक्खापञ्जत्तिया दिन्नं, दिन्नं वुत्तं महेसिना ॥२७३०॥
 सङ्खस्स पन यं दिन्नं, उजुभूतेन चेतसा । 15
 तं हि सम्मुखिभूतेन, भाजेतब्बन्ति वुच्चति ॥२७३१॥
 उभतो-सङ्खमुद्दिस्स, देति सद्दाय चीवरं ।
 थोका वा बहु वा भिक्खू, समभागो व वट्ठति ॥२७३२॥
 वस्सं वुत्थस्स सङ्खस्स, चीवरं देति यम्पन ।
 तं तस्मिं वुत्थवस्सेन, भाजेतब्बन्ति वण्णितं ॥२७३३॥ 20
 यागुया पन भत्ते वा, देति आदिस्स चे पन ।
 चीवरं तत्थ तत्थेव, योजेतब्बं विभाविना^२ ॥२७३४॥

१. भाजेतब्बन्ति वुच्चति—म०; भाजेतब्बं पवुच्चति—सी० ।

२. विजानता—म०; विभाविना—सी० ।

पुगलम्पन उद्दिस्स, चीवरं यं तु दीयति ।
पुगलोद्दिस्सकं नाम, दानं तन्तु पवुच्चति ॥२७३५॥

सहधम्मिकेसु यो कोचि, पञ्चस्वपि “ममच्चये ।
अयं मय्हं परिक्खारो, मातुया पितुनो पि वा ॥२७३६॥

5 उपज्झायस्स वा होतु”, वदतिच्चेवमेव चे ।
न होति पन तं तेसं, सङ्घस्सेव च सन्तकं ॥२७३७॥

R. 200

पञ्चन्नं अच्चये दानं, न च रूहति किञ्चि पि ।
सङ्घस्सेव च तं होति, गिहीनम्पन रूहति ॥२७३८॥

10

भिक्षु वा सामणेरो वा, कालं भिक्षुनुपस्सये ।
करोतस्स^१ परिक्खारा, भिक्षूनं येव सन्तका ॥२७३९॥

B. 263

भिक्षुनी सामणेरी वा, विहारस्मि सचे मता ।
होन्ति तस्सा परिक्खारा, भिक्षुनीनन्तु सन्तका ॥२७४०॥

“देहि नेत्वासुकस्सा” ति, दिन्नं तं पुरिमस्स तु ।
“इदं दम्मी” ति दिन्नं तं, पच्छिमस्सेव सन्तकं ॥२७४१॥

15

एवं दिन्नविधिञ्जत्वा, मतस्स वामतस्स वा ।
विस्सासं वा पि गण्हेय्य, गण्हेय्य मतचीवरं ॥२७४२॥

मूल-पत्त-फलखन्ध-तच-पुप्फप्पभेदतो ।
छब्बिधं रजनं वुत्तं, वन्तदोसेन तादिना ॥२७४३॥

20

मूले हळिदि^२ खन्धेसु, मञ्जेट्टो^२ तुङ्गहारकं ।
पत्तेसु अल्लिया पत्तं, तथा पत्तञ्च निल्लिया ॥२७४४॥

कुसुम्भं किसुकं पुप्फे, तचे लोद्दञ्च कण्डुलं ।
ठपेत्वा रजनं सब्बं, फलं सब्बम्पि वट्टति ॥२७४५॥

१. करोत्यस्स—म०; करोतस्स—सी० ।

२. मञ्जेट्टं—म०; मञ्जेट्टी—सी० ।

किलिटुं साटकं वा पि, दुब्बणं वा पि चीवरं ।
 अल्लिया पन पत्तेन, धोवितुस्पन वट्टति ॥२७४६॥
 चीवरानं कथा सेसा, पठमे कठिने पन ।
 तत्थ वुत्तनयेनेव, वेदितब्बा विभाविना ॥२७४७॥

इति विनयविनिच्छये चीवरखन्धक-कथा निट्ठिता ।

इति विनयविनिच्छये महावग्गो निट्ठितो ।

चुल्लवग्गे

१ पारिवासिकखन्धक-कथा

- B. 264 तज्जनीयं नियस्सञ्च, पब्बाजं पटिसारणं ।
तिविधुक्खेपनञ्चाति, सत्त कम्मानि दीपये ॥२७४८॥
- R 201 5 तेचत्ताळीस वत्तानि^१, खन्धके कम्मसञ्जिते ।
नवाधिकानि तिसेव, खन्धके तदनन्तरे ॥२७४९॥
एवं सब्बानि वत्तानि, द्वासीतेव महेसिना ।
होन्ति खन्धकवत्तानि, गहितागहणेन तु ॥२७५०॥
परिवासञ्च वत्तञ्च, समादिन्नस्स भिक्खुनो ।
रत्तिच्छेदो कथं वुत्तो, वत्तभेदो कथम्भवे ? ॥२७५१॥
सहवासो विनावासो, अनारोचनमेव च ।
पारिवासिकभिक्खुस्स, रत्तिच्छेदो च दुक्कटं ॥२७५२॥
- 10 एकच्छन्ने पनावासे, पकतत्तेन भिक्खुना ।
निवासो दकपातेन, उक्खित्तस्स निवारितो ॥२७५३॥
पारिवासिकभिक्खुस्स, अन्तो येव न लब्भति ।
इच्चेवम्पन निद्दिट्ठं, महापच्चरियम्पन ॥२७५४॥
अविसेसेन निद्दिट्ठं, महाअट्ठकथादिसु ।
“उभिन्नं दकपातेन, निवासो वारितो” ति हि ॥२७५५॥
- 15 अभिक्खुके पनावासे, अनावासे पि कत्थचि ।
विप्पवासं वसन्तस्स, रत्तिच्छेदो च दुक्कटं ॥२७५६॥
पारिवासिकभिक्खुस्स, भिक्खुं दिस्वान तङ्खणे ।
नारोचेन्तस्स चेतस्स, रत्तिच्छेदो च दुक्कटं ॥२७५७॥
पञ्चेव च यथाबुद्धं, लभते पारिवासिको ।
कातुं तत्थेव च ठत्वा, उपोसथ-पवारणं ॥२७५८॥
- 20 B. 265

१. वत्तानि—म०, सी०; वुत्तानि—रो० ।

वस्ससाटिं यथाबुद्धं, देन्ति चे सङ्खदायका ।
ओनोजनं तथा भत्तं, लभते पच्चिमे पन ॥२७५९॥

इति विनयविनिच्छये पारिवासिकवखन्धक-कथा निवृत्ता ।

२ समथवखन्धक-कथा

विवादाधारता चानु-वादाधिकरणम्पि च । S 187
आपत्ताधारता^१ चेव, किच्चाधिकरणम्पि च ॥२७६०॥
एतानि पन चत्तारि, वुत्तानि च महेसिना । 5
भेदकारकवत्थूनि, विवादो तत्थ निस्सितो ॥२७६१॥
विपत्तियो चतस्सो व, अनुवादो उपागतो ।
आपत्ताधारता नाम, सत्त आपत्तियो मता ॥२७६२॥
सङ्खकिच्चानि निस्साय, किच्चाधिकरणं सिया ।
एतेसन्तु चतुन्नम्पि, समत्ता^२ समथा मता ॥२७६३॥ 10
सम्मुखा सति चामूळ्हो, पटिञ्जाविनयो पि च ।
तस्स-पापीयसी चेव, तथा येभुय्यसी पि च ॥२७६४॥
तिणवत्थारको चेव, सत्तमो विनयो मतो । R. 202
सत्तिमे समथा वुत्ता, बुद्धेनादिच्चवन्धुना ॥२७६५॥
विवादो सम्मति द्वीहि, अनुवादो चतूहि च । 15
आपत्ति पन तीहेव, किच्चमेकेन सम्मति ॥२७६६॥
छट्ठेन पठमेनापि, विवादो एत्थ सम्मति ।
सम्मुखाविनयादोहि, अनुपुब्बेन तीहि पि ॥२७६७॥
तथेव पच्चमेनापि, अनुवादो हि सम्मति । B. 266
सम्मुखेन पटिञ्जाय, तिणवत्थारकेन च ॥२७६८॥ 20
आपत्तुपसमं याति, तीहेव समथेहि सा ।
सम्मुखाविनयेनेव, किच्चमेकेन सम्मति ॥२७६९॥

१. आपत्ताधारता—म०, सी०; आपत्तादारता—रो० ।

२. समत्ता—म०; समता—सी०; समना—रो० ।

- येभ्य्यसिककम्मे तु, सलाकं गाह्ये बुधो ।
 गूळहेन विवटेनापि, कण्णजप्पेन वा पन ॥२७७०॥
 अलज्जुस्सदे गूळहेन, विवटेनेव लज्जिसु ।
 बालेसु कण्णजप्पेन, सलाकं गाह्ये बुधो ॥२७७१॥
 5 लज्जी अलज्जी बालोति, केन सक्का विजानितुं ?
 सकेन कम्मुना येव, तेन सक्का विजानितुं ॥२७७२॥
 आपज्जति च सच्चिच्च, आपत्तिं परिगूहति ।
 छन्दादि-अर्गतिं याति, अलज्जी एदिसो सिया ॥२७७३॥
 नापज्जति च सच्चिच्च, आपत्तिं न च गूहति ।
 10 न 'गच्छतगतिञ्चापि'^१, एदिसो लज्जिपुग्गलो ॥२७७४॥
 दुच्चिन्तितो च दुब्भासी, तथा दुक्कटकारिको ।
 एदिसो पन बालो ति, लक्खणेनेव जायति ॥२७७५॥
 S. 188 तिधा सलाकगाहेन, बहुका धम्मवादिनो ।
 येभ्य्यसिककम्मेन, कातब्बन्ति जिनोब्रवि ॥२७७६॥
 15 अलज्जी सानुवादो च, असुची कम्मतो च यो ।
 तस्स-पापीयसीकम्म-योगो^३ सो होति पुग्गलो ॥२७७७॥
 भण्डने कलहे जाते, विवादस्मि अनप्पके ।
 बहु-अस्सामणो^४ चिण्णे^५, अनग्गे पि च भस्सके ॥२७७८॥
 मूलामूलं गवेसन्तं, होति वाळञ्च कक्खळं ।
 20 तिणवत्थारकेनेव, कातब्बन्ति पकासितं ॥२७७९॥
 यथा च तिणपण्णेन, छन्नं गूथञ्च मुत्तकं ।
 B. 267 न च वायति दुग्गन्धं, वुपसम्मति तद्ध्वणे ॥२७८०॥

१. गच्छति—म०; गच्छत—सी० ।

२. वापि—म०; चापि—सी० ।

३. युत्तो—म०; योगो—सी० ।

४. अस्सामणे—म०; अस्सामणो—सी० ।

५. चिण्णे—म०; चिन्ने—सी० ।

ठपेत्वा थुल्लवज्जञ्च, गिहीहि पटिसंयुतं ।
 दिट्ठाविकम्मिकञ्चेव, यो च तत्थ न होति तं ॥२७८१॥
 सेसायापत्तिया याव, उपसम्पदमालतो ।
 सुद्धो होति निरापत्ती, तिणवत्थारके तथा ॥२७८२॥
 इति विनयविनिच्छये समथक्खन्धक-कथा निट्ठिता ।

R. 203

३. खुद्कवत्थुक्खन्धक-कथा

रुक्खे वा पन कुट्ठे^१ वा, अट्टाने थम्भकेसु वा । 5
 न्हायमानो सकं कायं, उग्घंसेय्यस्स दुक्कटं ॥२७८३॥
 कायं गन्धब्बहत्थेन, कुरुविन्दकसुत्तिया ।
 मल्लकेन न घंसेय्य, नाञ्जमञ्जञ्च कायतो ॥२७८४॥
 अकतं मल्लकं नाम, गिलानस्सेव वट्ठति ।
 कतं तं मल्लकं नाम, सब्बेसम्पि न वट्ठति ॥२७८५॥ 10
 कपालिट्टकखण्डानि, सब्बस्स पुथुपाणिकं ।
 गिलानस्सागिलानस्स, वत्थवट्ठि च वट्ठति ॥२७८६॥
 वुत्ता फेणक-पासाण-कठला पादघंसने ।
 वट्ठं वा चतुरस्सं वा, कतकं न च वट्ठति ॥२७८७॥
 यं किञ्चि पि अलङ्कारं, धारेन्तस्स पि दुक्कटं । 15
 होति अन्तमसो ताल-पण्णमत्तम्पि भिक्खुनो ॥२७८८॥
 ओसण्हेय्य सके केसे, यो हत्थफणकेन वा ।
 फणकेन पि कोच्छेन, दुक्कटं तस्स निट्ठिसे ॥२७८९॥
 सित्थतेलोदतेलेहि, मण्डनत्थं न वट्ठति ।
 अनुलोमनिपातत्थं, उद्धं लोमेन भिक्खुना ॥२७९०॥ 20
 हत्थं तेलेन तेमेत्वा, पुञ्चित्त्वा सिरोरुहा ।
 वट्ठतुण्हाभितत्तस्स, अल्लहत्थेन पुञ्चित्तुं ॥२७९१॥
 S. 189

B. 268

20

१. कुट्ठे—म०; कुट्ठे—सी० ।

आदासे उदपत्ते वा, यत्थ कत्थचि अत्तनो ।
मुखबिम्बं विना हेतुं, ओलोकेन्तस्स दुक्कटं ॥२७९२॥

“सच्छविन्तु^१ मुखं नो” ति, दट्ठुमाबाधपच्चया ।

“जिण्णो नो” तायुसङ्घार- जाननत्थञ्च वट्ठति ॥२७९३॥

5 नच्चं वा पन गीतं वा, वादितं वा पि भिक्खुनो ।
दट्ठुं वा पन सोतुं वा, गच्छतो होति दुक्कटं ॥२७९४॥
दट्ठुमन्तमसो मोर- नच्चम्पि च न वट्ठति ।
सोतुमन्तमसो दन्त-गीतम्पि च न वट्ठति ॥२७९५॥

R. 204

10

नच्चन्तस्स सयं वा पि, नच्चापेन्तस्स दुक्कटं ।
अनापत्तन्तरारामे, ठत्वा सुणति पस्सति ॥२७९६॥
“पस्सिस्सामी” ति नच्चं वा, गीतं वा पन वादितं ।
विहारतो विहारं वा, गच्छतो होति दुक्कटं ॥२७९७॥
आपत्तन्तोविहारे पि, उट्ठित्वान गच्छतो ।
ठत्वा गीवं पसारेत्वा, पस्सतो पि च वीथियं ॥२७९८॥

15

केसा दीघा न धारेय्या, यो धारेय्यस्स दुक्कटं ।
द्वङ्गुलं वा दुमासं वा, ततो उद्धं न वट्ठति ॥२७९९॥
नखे नासिकलोमानि, दीधानि न तु धारये ।
न च वीसतिमट्ठं वा, कातुं वट्ठति भिक्खुनो ॥२८००॥
कप्पापेय्य विसुं मस्सुं, दाठिकं वा ठपेय्य यो ।

2

संहरापेय्य वा लोमं, सम्बाधे तस्स दुक्कटं ॥२८०१॥

B 269

छिन्दतो दुक्कटं वुत्तं, केसे कत्तरिकाय वा ।
अगिलानस्स अञ्जेन, छिन्दापेन्तस्स वा तथा ॥२८०२॥
छिन्दतो अत्तनो अङ्ग-जातं थुल्लच्चयं सिया ।
सेसङ्गच्छेदने भत्त-वधे आपत्ति दुक्कटं ॥२८०३॥

१. सञ्छवितु—म०; सच्छविं नु—सो० ।

अहि-कीटादिदट्टस्स, तादिसाबाधपच्चया ।
 न दोसो छिन्दतो अङ्गं, मोचेन्तस्स च लोहितं ॥२८०४॥
 अपरिस्सावनो मग्गं, सचे गच्छति दुक्कटं ।
 याचमानस्स वा मग्गे, तथेवाददतो पि तं ॥२८०५॥
 न भुञ्जे न पिवे नग्गो, न खादे न च सायये ।
 न ददे न च गण्हेय्य, न गच्छेय्य पि अञ्जसं ॥२८०६॥
 वन्दितब्बं न नग्गेन, वन्दापेतब्बमेव वा ।
 परिकम्मं न कातब्बं, नग्गेन न च कारये ॥२८०७॥
 परिकम्मे पटिच्छादी, तिस्सो जन्ताघरादिका ।
 वुत्ता वत्थपटिच्छादी, सब्बत्थ पन वट्टति ॥२८०८॥
 यत्थ कत्थचि पेलायं, भुञ्जितुं न च वट्टति ।
 एकतो भुञ्जतो होति, दुक्कटं एकभाजने ॥२८०९॥
 एकपापुरणा एक-त्थरणा वा निपज्जरे ।
 एकमञ्चे पि वा तेसं, होति आपत्ति दुक्कटं ॥२८१०॥
 न निसीदेय्य सङ्घाटि-पल्लत्थिकमुपागतो ।
 किञ्चि कीलं न कीलेय्य, पलितं न च गाह्ये ॥२८११॥
 भमुकाय नलाटे वा, दाठिकाय पि उग्गतं ।
 तादिसं पलितं चञ्जं, गाहापेतुम्पि वट्टति ॥२८१२॥
 अगिलानो सचे भिक्खु, छत्तं धारेय्य दुक्कटं ।
 अत्तनो चोवरादीनं, गुत्तत्थम्पन वट्टति ॥२८१३॥
 हत्थिसोण्डं चतुक्कण्णं, वसनं मच्छवालकं ।
 वेल्लियं तालवण्टञ्च, निवासेन्तस्स दुक्कटं ॥२८१४॥
 गिहीपारुपनं^१ वा पि, पारुपन्तस्स दुक्कटं ।
 निवासने पारुपने, परिमण्डलता मता ॥२८१५॥

5

S 190

10

15

20

B. 270
R. 205

१. गहिपारुपनं—म०; गिहीपापुरणं—सी० ।

लोकायतं न वाचेय्य, न च तं परियापुणे ।

न तिरच्छानविज्जा वा, वाचेतब्बा व भिक्खुना ॥२८१६॥

न च वट्टति धारेतुं, सब्बा चामर^१वीजनी ।

न चालिम्पेय्य दायं वा, न च लञ्छे^२ मुखम्पि च ॥२८१७॥

५ न वहे उभतोकाजं, वट्टतन्तरकाजकं ।

सीसक्खन्ध-कटोलम्ब- भारे दोसो न विज्जति ॥२८१८॥

अट्टङ्गुलाधिकं भिक्खु, पच्छिमं चतुरङ्गुला ।

खादतो दन्तकटुञ्च, होति आपत्ति दुक्कटं ॥२८१९॥

रुक्खं नेवाभिरुहेय्य, किच्चे सति पि पोरिसं ।

१० आपदासु यथाकामं, वट्टतेवाभिरुहितुं ॥२८२०॥

लसुणं न च खादेय्य, सचे नाकल्लको सिया ।

नारोपेतब्बकं बुद्ध-वचनं अञ्जथा पन ॥२८२१॥

खिपिते न च वत्तब्बं, “जीवा” ति गिहिना पन^३ ।

“जीवथा” ति च वुत्तेन, “चिरं जीवा” ति वट्टति ॥२८२२॥

S. 191 15

सामणेरं गहट्टं वा, आकोटेन्तस्स दुक्कटं ।

सयने पुप्फसङ्किण्णे, न वट्टति निपज्जितुं ॥२८२३॥

खुरभण्डं न गण्हेय्य, सचे न्हापितपुब्बको ।

न च धारणिया उण्णी^४, सब्बा बाहिरलोमिका ॥२८२४॥

अङ्गरागं करोन्तस्स, दुक्कटं समुदीरितं ।

20

अकायबन्धनस्सापि, गामं पविसतो पि च ॥२८२५॥

१. चामरि—म०; चामर—सी० ।

२. लञ्जे—म०; लञ्छे—सी० ।

३. पुन—म०; पन—सी० ।

४. उण्ही—म०; उण्णी—सी० ।

लोहजं दारुजं सब्बं, कप्पियं मत्तिकामयं ।
विना सत्थञ्च पत्तञ्च, कतकं कुम्भकारिकं ॥२८२६॥

B. 271

इति विनयविनिच्छये खुद्दकवत्थुवखन्धक-कथा निवृत्ता ।

४. सेनासनवखन्धक-कथा

आसन्दिको अतिक्कन्त-पमाणो पि च वट्टति ।
तथा पञ्चङ्गपीठम्पि, सत्तङ्गम्पि च वट्टति ॥२८२७॥

तूलोनद्धा घरे येव, मञ्च-पीठा निसीदितुं ।
सीसपादूपधानञ्च, अगिलानस्स वट्टति ॥२८२८॥

5 R. 206

सन्थरित्वा गिलानस्स, उपधानानि तत्थ च ।
पच्चत्थरणकं दत्त्वा, निपज्जन्तस्स वट्टति ॥२८२९॥

तिरियं मुट्ठिरतनं, होति बिम्बोहनं मितं ।
दीघतो च दियड्डं वा, द्विहत्थन्ति कुरुन्दियं ॥२८३०॥

10

पूरिता चोळ-पण्णुण्ण-तिण-वाकेहि पञ्चहि ।
भिसियो भासिता पञ्च, तूलानं गणनावसा ॥२८३१॥

भिसितूलानि पञ्चेव, तथा तूलानि तीणि पि ।
लोमानि मिगपक्खीनं, गम्भा बिम्बोहनस्सिमे ॥२८३२॥

मनुस्सलोमं लोमेसु, पुप्फेसु वकुलादिकं ।
सुद्धं तमालपत्तञ्च, पण्णेषू न च वट्टति ॥२८३३॥

15

उण्णादिकं पञ्चविधञ्च तूलं,
महेसिना यं भिसियं पवुत्तं ।

मसूरके तम्पन वट्टतीति,
कुरुन्दियं अट्ठकथाय वुत्तं ॥२८३४॥

20

यदेतं तिविधं तूलं, भिसियं तं अकप्पियं ।
मिस्सं तमालपत्तन्तु, सब्बत्थ पन वट्टति ॥२८३५॥

B. 272

रूपन्तु पुरिसित्थीनं, तिरच्छानगतस्स वा ।
कारेन्तस्स करोतो वा, होति आपत्ति दुक्कटं ॥२८३६॥

S. 192

- जातकम्पन वत्थुं वा, कारापेतुं परेहि वा ।
मालाकम्मं लताकम्मं, सयं कातुम्पि वट्टति ॥२८३७॥
समानासनिको नाम, द्वीहि वस्सेहि यो पन ।
बुड्डो वा दहरो वा पि, वस्सेनेकेन वा पन ॥२८३८॥
- 5 समानवस्से वत्तब्बं, किञ्च नामिध विज्जति ?
सत्तवस्स-तिवस्सेहि, पञ्चवस्सो निसीदति ॥२८३९॥
हेट्ठा दीघासनं तिण्णं, यं प्होति निसीदितुं ।
एकमञ्चे पि वा पीठे^१, द्वे निसीदन्ति वट्टति ॥२८४०॥
उभतोव्यञ्जनं इत्थि, ठपेत्वा पण्डकम्पन ।
10 दीघासने अनुञ्जातं, सब्बेहि पि निसीदितुं ॥२८४१॥
पुरिमिको पच्छिमिको, तथेवन्तरमुत्तको ।
तयो सेनासनग्गाहा, सम्बुद्धेन पकासिता ॥२८४२॥
- R. 207 पुब्बारुणा पाटिपदस्स याव,
पुनारुणो भिज्जति नेव ताव ।
- 15 इदं हि सेनासनगाहकस्स,
खेत्तन्ति वस्सूपगमे वदन्ति ॥२८४३॥
पातो व गाहिते अञ्जो, भिक्खु सेनासने पन ।
सचे याचति आगन्त्वा, वत्तब्बो 'गाहितन्ति' सो ॥२८४४॥
सङ्घिकं अपलोकेत्वा, गहितं वस्सवासिकं ।
B. 273 20 अन्तोवस्से पि विव्वन्तो, लभते तत्रजं सचे ॥२८४५॥
वुट्ठवस्सो सचे भिक्खु, किञ्चि आवासिहत्थतो ।
गहेत्वा कप्पियं भण्डं, दत्त्वा तस्सत्तनो पन ॥२८४६॥
“असुक्स्मि कुले मय्हं, वस्सावासिकचीवरं ।
गाहितं गण्ह” इच्चेवं, वत्वा गच्छति सो दिसं ॥२८४७॥
25 उप्पव्वजति चे तत्थ, गतट्ठाने न लब्भति ।
गहेतुं तस्स सम्पत्तं, सङ्घिकं येव तं सिया ॥२८४८॥

मनुस्से सम्मुखा तत्थ, पटिच्छापेति चे पन ।
 सब्बं लभति सम्पत्तं, वस्सावासिकचीवरं ॥२८४९॥
 आरामो च विहारो च, वत्थूनि दुविधस्स पि ।
 भिसि बिम्बोहनं मच्च-पीठन्ति ततियं इदं^१ ॥२८५०॥
 लोहकुम्भि कटाहञ्च, भाणको लोहवारको ।
 वासि फरसु कुद्दालो, कुठारी च निखादनं ॥२८५१॥
 वल्लि वेळु तिणं पण्णं, मुञ्ज-पब्बजमेव^२ च ।
 मत्तिका दारुभण्डञ्च, पच्चमन्तु यथाह च ॥२८५२॥
 “द्वीहि सङ्गहितानि द्वे, ततियं चतुसङ्गहं ।
 चतुत्थं नवकोट्टारं, पच्चमं अट्ठधा मतं ॥२८५३॥
 इति पच्चहि रासीहि, पच्चनिम्मललोचनो ।
 पच्चवीसविधं नाथो, गरुभण्डं पकासयी” ॥२८५४॥
 इदञ्चि पन सङ्घस्स, सन्तकं गरुभण्डकं ।
 विस्सज्जेन्तो विभाजेन्तो, भिक्खु थुल्लच्चयं फुसे ॥२८५५॥
 भिक्खुना गरुभण्डन्तु, सङ्घेन हि गणेन वा ।
 विस्सज्जितमविस्सट्ठं, विभत्तमविभाजितं ॥२८५६॥
 पुरिमेसु हि तीस्वेत्थ, न चत्थागरुभण्डकं ।
 लोहकुम्भि कटाहो च, लोहभाणकमेव च ॥२८५७॥
 तिविधं खुद्दकं वा पि, गरुभण्डकमेविदं ।
 पादगण्हनको लोह-वारको भाजियो मतो ॥२८५८॥
 उद्धम्पन ततो लोह-वारको गरुभण्डकं ।
 भिङ्गारादीनि सब्बानि, गरुभण्डानि होन्ति हि ॥२८५९॥
 भाजेतब्बो अयोपत्तो, तम्बायोथालका पि च ।
 धूमनेत्तादिकं नेव, भाजेतब्बन्ति दीपितं ॥२८६०॥

5 S. 193

10

1

R. 208

B. 274

20

१. पन—म०; इदं—सी० ।

२. पब्बजमेव—म०; बब्बजमेव—सी०, रो० ।

अत्तना पटिलद्धं तं, लोहभण्डन्तु किञ्चि पि ।
 न पुग्गलिकभोगेन, भुञ्जितब्बं हि भिक्खुना ॥२८६१॥
 कंसवट्टकलोहानं, भाजनानि पि सब्बसो ।
 न पुग्गलिकभोगेन, वट्टन्ति परिभुञ्जितुं ॥२८६२॥
 तिपुभण्डे पि एसेव, नयो जेय्यो विभाविना ।
 न दोसो सङ्घिके अत्थि, गिहीनं सन्तकेसु वा ॥२८६३॥
 खोरपासाणसम्भूतं, गरुक्कं तट्टकादिकं ।
 पादगण्हनतो उद्धं, घटको गरुभण्डकं ॥२८६४॥
 सिङ्गि सज्जुमयं हार-कूटजं फलिकुम्भवं ।
 भाजनानि न वट्टन्ति, गिहीनं सन्तकानि पि ॥२८६५॥
 वासि भाजनिया खुद्दा, गरुभण्डं महत्तरी ।
 तथा फरसु वेज्जानं, सिरावेधनकम्पि च ॥२८६६॥
 कुठारी चापि^१ कुद्दालो, गरुभण्डं निखादनं ।
 सिखरम्पि च तेनेव, गहितन्ति पकासितं ॥२८६७॥
 चतुरस्समुखं दोणि-मुखं वड्ढम्पि तत्थ च ।
 सदण्डं खुद्दकं सब्बं, गरुभण्डं निखादनं ॥२८६८॥
 मुट्टिकमधिकरणी वा, सण्डासो वा तुलादिकं ।
 किञ्चि सङ्घस्स दिन्नञ्चे, तं सब्बं गरुभण्डकं ॥२८६९॥
 नहापितस्स सण्डासो, कत्तरी च महत्तरी ।
 महापिप्फलकं तुन्न-कारानं गरुभण्डकं ॥२८७०॥
 बल्लि सङ्घस्स दिन्ना वा, तत्थजाता पि रक्खिता ।
 अद्धबाहुप्पमाणा पि, गरु वेत्तलतादिका ॥२८७१॥
 सुत्त-वाकादि-निब्बता, रज्जुका योत्तकानि वा ।
 सङ्घस्स दिन्नकाले तु, गच्छन्ति गरुभण्डतं ॥२८७२॥

१. गरुभण्डको—म०; गरुभण्डकं—सो० ।

२. वासि—म०; चापि—सो० ।

नाळिकेरस्स हीरे वा, वाके वा पन केचि^१ पि ।
 वट्टेत्वा हि कता एक-वट्टा पि गरुभण्डकं ॥२८७३॥
 वेळु सङ्घस्स दिन्नो वा, रक्खितो तत्थजातको ।
 अट्टङ्गुलायतो सूचि-दण्डमत्तो गरुं सिया ॥२८७४॥
 छत्तदण्ड-सलाकायो, दण्डो कत्तरयट्ठि पि ।
 पादगण्हनका तेल-नाळि भाजनिया इमे ॥२८७५॥
 मुञ्जादिषु पि यं किञ्चि, मुट्ठिमत्तं गरुं सिया ।
 तालपण्णादिमेकम्पि, दिन्नं वा तत्थ-जातकं ॥२८७६॥
 अट्टङ्गुलप्पमाणो पि, गरुकं रित्तपोत्थको ।
 मत्तिका पकती^२ चापि^३, पञ्चवण्णा सुधा पि वा ॥२८७७॥
 सिलेसादिषु वा किञ्चि, दिन्नं वा तत्थ-जातकं ।
 तालपक्कप्पमाणन्तु, गरुभण्डन्ति दीपितं ॥२८७८॥
 वल्लि-वेलादिकं किञ्चि, अरक्खितमगोपितं ।
 गरुभण्डं न होतेव, गहेतब्बं यथासुखं ॥२८७९॥
 रक्खितं गोपितं वा पि, गहेतब्बन्तु गण्हता ।
 समकं अतिरेकं वा, दत्त्वा फाटिकमेव वा ॥२८८०॥
 अञ्जनं हरितालञ्च, तथा हिङ्गु मनोसिला ।
 भाजेतब्बन्ति विञ्जेय्यं विञ्जुना विनयञ्जुना ॥२८८१॥
 दारुभण्डे पि यो कोचि, सूचिदण्डप्पमाणको ।
 अट्टङ्गुलायतो दारु-दण्डको^४ गरुभण्डकं ॥२८८२॥
 महाअट्टकथायन्तु, विभजित्वा व दस्सितं ।
 आसन्दिको पि सत्तङ्गो, भट्ठीठञ्च पीठिका ॥२८८३॥

R. 209

5

10

15

B. 276

20

S. 195

१. केनचि—म०; केचिपि—सी० ।
२. पाकती—म०; पकती—सी० ।
३. वापि—म०; चापि—सी० ।
४. भण्डको—म०; दण्डको—सी०, रो० ।

पीठमेळकपादञ्च, तथा मळकवट्टिकं^१ ।
 कोच्छं पलालपीठञ्च, धोवने फलकम्पि च ॥२८८४॥
 गण्डिका^२ मुग्गरोचेव, वत्थघट्टनमुग्गरो ।
 अम्मणम्पि च मञ्जूसा, नावा रजनदोणिका ॥२८८५॥
 ५ उलुङ्को पि समुग्गो पि, करण्डम्पि कटच्छु पि ।
 एवमादि तु सब्बम्पि, सङ्घिकं गरुभण्डकं ॥२८८६॥
 सब्बं दारुमयं गेह-सम्भारं गरुं मतं ।
 भाजियं कप्पियं चम्म-अकप्पियमभाजियं ॥२८८७॥
 एलचम्मं गरुं वुत्तं, तथेवोदुक्खलादिकं ।
 १० पेसकारादिभण्डञ्च, कसिभण्डञ्च सङ्घिकं ॥२८८८॥
 तथेवाधारको पत्त-पिधानं तालवण्टकं ।
 R. 210 बीजनि पच्छि चङ्कोटं, सब्बा सम्मुञ्जनी गरुं ॥२८८९॥
 यं किञ्चि भुम्मत्थरनं, यो कोचि कटसारको ।
 चक्कयुत्तकयानञ्च, सब्बम्पि गरु भण्डकं ॥२८९०॥
 १५ छतञ्च मुट्ठिपणञ्च, विसाणं तुम्बभाजनं ।
 उपाहनारणी-धम्म-करकादि^३ लहुं इदं ॥२८९१॥
 हत्थिदन्तो विसाणञ्च, यथाभतमतच्छित्तं^४ ।
 मञ्चपादादि यं किञ्चि, भाजनीयमनिट्ठितं ॥२८९२॥
 B. 277 निट्ठितो तच्छित्तो वा पि, बीठो^५ हिङ्गुकरण्डको ।
 २० अञ्जनी च सलाकायो, भाजनीयुदपुञ्छनी ॥२८९३॥
 सब्बं कुलालभण्डम्पि, परिभोगारहम्पन ।
 पत्तङ्गारकटाहञ्च, धूमदानकपल्लिका ॥२८९४॥

१. तथामण्डकवट्टिकं—म०; तथामळकवट्टिकं—सी० ।

२. भण्डिका—म०; गण्डिका—सी० ।

३. करणादि—म०; करकादि—सी० ।

४. यथागतमतच्छित्तं—म०; यथाभतमतच्छित्तं—सी० ।

५. विधो—म०; बीठो—सी० ।

थूपिका दीपरुखो च, चयनच्छदनिट्टिका ।
 सङ्घिकम्पन सब्बम्पि, गरुभण्डन्ति दीपितं ॥२८९५॥
 पत्तो कञ्चनको चेव, थालकं कुण्डिका पि च ।
 घटको लोहभण्डे पि, कुण्डिका पि च भाजिया ॥२८९६॥
 गरुना गरुभण्डञ्च, थावरेन च थावरं । 5
 सङ्घस्स परिवत्तेत्वा, गण्हितुम्पन वट्टति ॥२८९७॥
 अधोतेन च पादेन, नाक्कमे सयनासनं ।
 अल्लपादेन वा भिक्खु, तथेव स-उपाहनो ॥२८९८॥
 भूमिया निट्ठुभन्तस्स, परिकम्मकताय वा । S. 185
 परिकम्मकतं भित्ति, अपस्सेन्तस्स दुक्कटं ॥२८९९॥ 10
 परिकम्मकतं भूमि, सङ्घिकं मञ्चपीठकं ।
 अत्तनो सन्तकेनेव, पत्थरित्वान केनचि ॥२९००॥
 निपज्जितब्बं सहसा, तस्स निदायतो यदि ।
 सरीरावयवो कोचि, मञ्चं फुसति दुक्कटं २९०१॥
 लोमेषु पन लोमानं, गणनायेव दुक्कटं । 15
 तलेन हत्थपादानं, वट्टतक्कमितुम्पन ॥२९०२॥
 सहस्सग्घनको कोचि, पिण्डपातो सचीवरो ।
 पत्तो अवस्सिकं भिक्खुं, लिखित्वा ठपितो पि च ॥२९०३॥
 तादिसो पिण्डपातो व, सट्ठिवस्सानमच्चये ।
 उप्पन्नो सट्ठिवस्सस्स, ठितिकाय ददे बुधो ॥२९०४॥ 20
 उद्देसभत्तं भुञ्जित्वा, जातो चे सामणेरको ।
 गहेतुं लभति तं पच्छा, सामणेरस्स पाळिया ॥२९०५॥
 सम्पुण्णवीसवस्सो यो, स्वे उद्देसं लभिस्सति ।
 अज्ज सो उपसम्पन्नो, अतीता ठितिका सिया ॥२९०६॥
 सचे पन सलाका तु, लद्धा भत्तं न तद्दिने । 25
 लद्धं पुन दिने तस्स, गाहेतब्बं न संसयो ॥२९०७॥

- उत्तरुत्तरिभङ्गस्स, भत्तस्सेकचरस्स हि ।
 विसुं हि ठितिका कत्वा, दातब्बा तु सलाकिका ॥२९०८॥
 भत्तमेव सचे लद्धं, न पनुत्तरिभङ्गकं ।
 लद्धमुत्तरिभङ्गं वा, न लद्धं भत्तमेव वा ॥२९०९॥
 5 येन येन हि यं यन्तु, न लद्धं तस्स तस्स च ।
 तं तं पुन दिने^१ वा पि^२, गाहेतब्बन्ति दीपितं ॥२९१०॥
 सङ्घुद्देसादिकं भत्तं, इदं सत्तविधम्पि च ।
 आगन्तुकादिभत्तञ्च, चतुब्बिधमुदीरितं ॥२९११॥
 विहारं वारभत्तञ्च, निच्चञ्च कुटिभत्तकं ।
 10 पण्णरसविधं भत्तं, उद्दिट्ठं सब्बमेविध ॥२९१२॥
 पाळिमट्ठकथञ्चेव, ओलोकेत्वा पुनप्पुनं ।
 सङ्घिके पच्चये सम्मा, विभजेय्य विचक्खनो ॥२९१३॥

इति विनयविनिच्छये सेनासनवखन्धक-कथा निट्ठिता ।

(५) वत्तवखन्धक-कथा

- S. 197 आगन्तुकावासिक-पिण्डचारी-
 सेनासनारञ्जनुमोदनासु ।
 15 वत्तानि भत्ते गमिकस्स जन्ता-
 धरे तथा वच्चकुटिप्पवेसे ॥२९१४॥
 B. 279 आचरियुपज्झायक-सिस्स-सद्धि- ,
 विहारिवत्तानि पि सब्बसो व ।
 वत्तानि वुत्तानि चतुद्दसेव,
 20 विसुद्धचित्तेन विनायकेन ॥२९१५॥

१. तंदिने—म०; पुनदिने—सी० ।

२. चापि—म०; वापि—सी० ।

आगन्तुकेन आरामं, पविसन्तेन भिक्खुना ।
 छत्तं पनापनेतब्बं, मुञ्चितब्बा उपाहना ॥२९१६॥
 ओगुण्ठनं न कातब्बं, सीसे चीवरमेव वा ।
 न हि तेन च धोतब्बा, पादा पानीयवारिना ॥२९१७॥
 वन्दितब्बा व पुच्छित्वा, विहारे बुडुभिक्खुनो ।
 काले सेनासनं तेन, पुच्छितब्बञ्च भिक्खुना ॥२९१८॥
 वच्चट्टानञ्च पस्सावट्टानं पानीयमेव च ।
 परिभोजनियं सङ्घ-कतिकं गोचरादिकं ॥२९१९॥
 बुडुमागन्तुकं दिस्वा, भिक्खुनावासिकेन पि ।
 पत्तं पटिगहेतब्बं, पच्चुगन्त्वान चीवरं ॥२९२०॥
 आसनं पञ्जपेतब्बं, तस्स पादोदकम्पि च ।
 उपनिक्खपितब्बञ्च, पुच्छितब्बञ्च वारिना ॥२९२१॥
 वन्देय्यो पञ्जपेतब्बं, तस्स सेनासनम्पि च ।
 अज्झावुत्थमवुत्थं वा, गोचरागोचरम्पि च ॥२९२२॥
 वच्चट्टानञ्च पस्सावट्टानं सेखकुलानि च ।
 पवेसे निक्खमे कालो, वत्तब्बो पानियादिकं ॥२९२३॥
 सचे सो नवको होति, आगतागन्तुको यथा ।
 निसिन्नेनेव तेनस्स, सब्बमावासिभिक्खुना ॥२९२४॥
 “अत्र पत्तं ठपेहीति”, निसीदाहिदमासनं ।
 इच्चेवम्पन वत्तब्बं, देय्यं सेनासनम्पि च ॥२९२५॥
 दाह-मत्तिकभण्डानि, गन्तुकामेन भिक्खुना ।
 गन्तब्बं पटिसामेत्वा, थकेत्वावसथम्पि च ॥२९२६॥
 आपुच्छित्वा पि गन्तब्बं, भिक्खुना सयनासनं ।
 पुच्छितब्बे असन्ते पि, गोपेत्वा वा पि साधुकं ॥२९२७॥

5 R. 212

10

15

B. 280

20

१. ठपेहीति—म०; ठपेही ति—सी०; ठपेथी ति—रो०; ।

S. 198

सहसा पविसे नापि, सहसा न च निक्खमे ।

नातिदूरे नाच्चासन्ने, ठातब्बं पिण्डचारिना ॥२९२८॥

वामहत्थेन सङ्घाटि, उच्चारेत्वाथ भाजनं ।

दक्खिणेन पणामेत्वा, भिक्खं गण्हेय्य पण्डितो ॥२९२९॥

5

सूपं वा दातुकामा ति, सल्लक्खेय्य मुहुत्तकं ।

ओलोकेय्यन्तरा भिक्खु, न भिक्खादायिकामुखं ॥२९३०॥

पानीयादि पनानेय्यं, भिक्खुनारञ्जकेन पि ।

नक्खत्तं तेन योगो च, जानितब्बा दिसा पि च ॥२९३१॥

वच्च-पस्सावतित्थानि, भवन्ति पटिपाटिया ।

10

करोन्तस्स यथाबुद्धं, होति आपत्ति दुक्कटं ॥२९३२॥

सहसा उब्भुजित्वा^१ वा, न च वच्चकुटिं विसे ।

उक्कासित्वा बहि ठत्वा, पविसे सनिकम्पन ॥२९३३॥

R. 213

वच्चं न नित्थुनन्तेन, कातब्बं पन भिक्खुना ।

खादतो दन्तकट्टं वा, करोतो होति दुक्कटं ॥२९३४॥

15

वच्चम्पन न कातब्बं, बहिद्धा वच्चदोणिया ।

पस्सावो पि न कातब्बो, बहि पस्सावदोणिया ॥२९३५॥

खरेन नावलेखेय्य, न कट्टं वच्चकूपके ।

छुड्डेय्य न च पातेय्य, खेलं पस्सावदोणिया ॥२९३६॥

B. 271

पादुकासु ठितो येव, उब्भुजेय्यं^२ विचक्खणो ।

20

पटिच्छादेय्य तत्थेव, ठत्वा निक्खमने पन ॥२९३७॥

नाचमेय्य सचे वच्चं, कत्वा यो सलिले सति ।

तस्स दुक्कटमुद्दिट्ठं, मुनिना मोहनासिना ॥२९३८॥

ससद्दं नाचमेतब्बं, कत्वा चपुचपू ति च ।

आचमित्वा सरावे पि, सेसेतब्बं न तूदकं ॥२९३९॥

१. उब्भजित्वा—म०; उब्भुजित्वा—सी० ।

२. उब्भजेय्य—म०; उब्भुजेय्य—सी० ।

ऊहतम्पि^१ अधोवित्वा, निखमन्तस्स दुक्कटं ।
 उक्लापा पि सचे होन्ति, सोधेतब्बा असेसतो ॥२९४०॥
 अवलेखनकट्टेन, पूरो चे पिठरो पन ।
 छडुय्य कुम्भि रिता चे, कुम्भि पूरेय्य वारिना ॥२९४१॥
 अनज्झट्टो हि बुड्डेन, पातिमोक्खं न उद्दिसे ।
 धम्मं न च भणे पञ्चं, न पुच्छेय्य न विस्सजे ॥२९४२॥
 आपुच्छित्वा कथेन्तस्स, बुड्डं बुड्डतरागमे ।
 पुन आपुच्छने किच्चं, नत्थीति परिदीपितं ॥२९४३॥
 बुड्डेनेकविहारस्मि, सद्धिं विहरता पन ।
 अनापुच्छा हि सज्झायो, न कातब्बो कदाचि पि ॥२९४४॥
 उद्देसो पि न कातब्बो, परिपुच्छाय का कथा ?
 न च धम्मो कथेतब्बो, भिक्खुना धम्मचक्खुना ॥२९४५॥
 न दीपो विज्झापेतब्बो, कातब्बो वा न चेव सो ।
 वातपान-कवाटानि, थकेय्य विवरेय्य नो ॥२९४६॥
 चङ्कमे चङ्कमन्तो वा^२, बुड्डतो परिवत्तये ।
 तम्पि चीवरकण्णेन, कायेन न च घट्टये ॥२९४७॥
 पुरतो नेव थेरानं, नहायेय्य पनूपरि ।
 उत्तरं ओतरन्तानं, ददे मग्गं न घट्टये ॥२९४८॥
 वत्तं अपरिपूरेन्तो, न सीलं परिपूरति ।
 अमुद्धसीलो दुप्पञ्जो, चित्तेकगं न विन्दति ॥२९४९॥
 विक्खित्तचित्तो नेकगो, सद्धम्मं न च पस्सति ।
 अपस्समानो सद्धम्मं, दुक्खा न परिमुच्चति ॥२९५०॥
 तस्मा हि वत्तं पूरेय्य, जिनपुत्तो विचक्खणो ।
 ओवादं बुद्धसेट्ठस्स, कत्वा निब्बानमेहिति ॥२९५१॥

इति विनयविनिच्छये वत्तखन्धक-कथा निट्ठिता ।

१. ऊहतम्पि—म०; अततम्पि—सी० ।

२. च—म०; वा—सी० ।

5

S. 199

10

15

B 282
R. 14

20

६. भिक्खुनीखन्धक-कथा

- कायमूखं थनं वा पि, विवरित्वाथ^१ भिक्खुनी ।
 अत्तनो अङ्गजातं वा, भिक्खुस्स न च दस्सये ॥२९५२॥
- भिक्खुना सह यं किञ्चि, सम्पयोजेन्तिया पि च ।
 तथोभासन्तिया^२ भिक्खुं, होति आपत्ति दुक्कटं ॥२९५३॥
- ५ न च भिक्खुनिया दीघं, धारेय्यं^३ कायबन्धनं ।
 तेन वा कायबन्धेन, थनपट्टेन वा पन ॥२९५४॥
- विलीवेन च पट्टेन, चम्मपट्टेन वा तथा ।
 दुस्सपट्टेन वा दुस्सवेणिया दुस्सवट्टिया ॥२९५५॥
- न फामुका नमेतब्बा, दुक्कटं तु नमेन्तिया ।
 १० न घंसापेय्य समणी, जघनं अट्टिलादिना^४ ॥२९५६॥
- हत्थं वा हत्थकोच्छं वा, पादं वा मुखमूखं ।
 कोट्टापेति सचे तस्सा, होति आपत्ति दुक्कटं ॥२९५७॥
- न मुखं लिम्पितब्बन्तु, न चुण्णेतब्बमेव च ।
 मनोसिलाय वापत्ति, मुखं लञ्छन्तिया^५ सिया ॥२९५८॥
- B. 283 15 अङ्गरागो न कातब्बो, मुखरागो पि वा तथा ।
 S 200 अवङ्गं न च कातब्बं, न कातब्बं विसेसकं ॥२९५९॥
- ओलोकनकतो रागा, ओलोकेतुं न वट्टति ।
 ठातब्बं न च सालोके, सनच्चं न च कारये ॥२९६०॥
- दुक्कटं मुनिना वुत्तं, गणिकं वुट्टपेन्तिया ।
 २० सुरं वा पन मंसं वा, पण्णं वा विक्किणन्तिया ॥२९६१॥

१. न—म०; थ—सी० ।

२. ततो—म०; तथो—सी० ।

३. धारेय्य—म०; धारेय्यं—सी० ।

४. अट्टिकादिना—म०; अट्टिलादिना—सी० ।

५. लञ्छन्तिया—म०; लञ्छन्तिया—सी० ।

वड्ढि वा पि वणिज्जं वा, पयोजेतुं न वट्ठति ।
 तिरीटं कञ्चुकं वा पि, यदि धारेति दुक्कटं ॥२९६२॥
 दासो वा पन दासो वा, तथा कम्मकरो पि वा ।
 न चेवुपट्टपेतब्बो, तिरच्छानगतो पि वा ॥२९६३॥
 न च भिक्खुनिया सब्ब-नीलादि पन चीवरं ।
 धारेतब्बं न धारेय्य, सब्बं नमतकम्पि च ॥२९६४॥
 पटिच्छन्नापटिच्छन्नं, छिन्नं वाच्छिन्नमेव वा ।
 पुरिसव्यञ्जनं सब्बं, ओलोकेतुं न वट्ठति ॥२९६५॥
 दूरतो व च पस्सित्वा, भिक्खुं भिक्खुनिया पन ।
 मग्गो तस्स पदातब्बो, ओक्कमित्वान दूरतो ॥२९६६॥
 भिक्खुम्पन च पस्सित्वा, पत्तं भिक्खं चरन्तिया ।
 नीहरित्वा तमुक्कुज्ज, दस्सेतब्बं तु भिक्खुनो ॥२९६७॥
 संवेल्लिकञ्च कातुं वा, धारेतुं कटिसुत्तकं ।
 उतुकाले अनुज्जातं, उतुनीनं महेसिना ॥२९६८॥
 इत्थि-पोसयुतं यानं, हत्थवट्ठकमेव वा ।
 पाटङ्की च गिलानाय, वट्ठतेवाभिरूहितुं ॥२९६९॥
 गरुधम्मे ठितायापि, मानत्तं तु चरन्तिया ।
 सम्मन्नित्वा पदातब्बा, दुतिया पन भिक्खुनी ॥२९७०॥
 यस्सा पब्बज्जकाले तु, गम्भो वुट्ठाति इत्थिया ।
 पुत्तो यदि च तस्सापि, दातब्बा दुतिया तथा ॥२९७१॥
 माता लभति पायेतुं, भोजेतुं पुत्तमत्तनो ।
 मण्डेतुम्पि उरे कत्वा, सेतुं लभति सा पन ॥२९७२॥
 ठपेत्वा सहसेय्यन्तु, तस्मिं दुतियिकाय हि ।
 पुरिसेसु यथाञ्जेसु, वत्तितब्बं तथेव च ॥२९७३॥
 विग्भमेनेव सा होति, यस्मा इध अभिक्खुनी ।
 तस्मा भिक्खुनिया सिक्खा-पच्चक्खानं न विज्जति ॥२९७४॥

5 R. 215

10

15

20

B. 284

25

S. 201

विब्रन्ताय यथा तस्सा, पुन नत्थूपसम्पदा ।
 गताय तित्थायतनं, तथा नत्थूपसम्पदा ॥२९७५॥
 छेदनं नख-केसानं, पुरिसेहि च वन्दनं ।
 वणस्स परिकम्मम्पि, सादितुम्पन वट्टति ॥२९७६॥

5

न वच्चकुटिया वच्चो, कातब्बो याय कायचि ।
 हेट्ठा पि विवटे उद्धं, पटिच्छन्ने पि वट्टति ॥२९७७॥
 न च वट्टति सब्बत्थ, पल्लङ्केन निसीदितुं ।
 गिलानायड्डुपल्लङ्कं, वट्टतीति पकासितं ॥२९७८॥

10

न च भिक्खुनियारञ्जे, वत्थब्बं तु कथञ्चन ।
 अतित्थे नरतित्थे वा, न्हायितुं न च वट्टति ॥२९७९॥
 समणी गन्धचुण्णेन, या च वासितमत्तिया ।
 न्हायेय्य पटिसोते वा, तस्सा आपत्ति दुक्कटं ॥२९८०॥

R. 216

“त्वं येव परिभुञ्जा” ति, परिभोगत्थमत्तनो ।
 दिन्नं अभुत्वा अञ्जस्स, देन्तिया पन दुक्कटं ॥२९८१॥

15

सब्बं पटिग्गहापेत्वा, भिक्खूहि परिभुञ्जितुं ।
 असन्तेनुपसम्पन्ने, भिक्खुनीनं तु वट्टति ॥२९८२॥

इति विनयविनिच्छये भिक्खुनीखन्धक-कथा निद्विता ।

इति विनयविनिच्छये चुल्लवग्गो निद्वितो ।

खन्धककथा निद्विता ।

१. चतुर्विधकम्म-कथा

B. 285

चत्तारिमानि कम्मनि, अपलोकनसञ्जितं ।
 जत्ति जत्तिदुतीयञ्च, कम्मं जत्तिचतुत्थकं ॥२९८३॥
 अपलोकनकम्मं तु, पञ्च ठानानि गच्छति ।
 जत्तिकम्मं नवट्ठानं, दुत्तियं सत्त गच्छति ॥२९८४॥

20

तथा जत्तिचतुत्थम्पि, सत्त ठानानि गच्छति ।
 निस्सारणञ्च ओसारो, भण्डुकं ब्रह्मदण्डको ॥२९८५॥
 अपलोकनकम्मं हि, कम्मलक्खणपञ्चमं ।
 निस्सारणञ्च ओसारो, समणुद्देसतो वदे ॥२९८६॥
 भण्डुकं पब्बजन्तेन, छन्नेन ब्रह्मदण्डकं ।
 अञ्जस्स पि च कातब्बो, तथारूपस्स भिक्खुनो ॥२९८७॥
 सब्बो सन्निपतित्वान, आपुच्छित्वान सब्बसो ।
 चीवरादिपरिक्खारं, सङ्घो यं देति तस्स हि ॥२९८८॥
 तिव्खत्तुं अपलोकेत्वा, भिक्खूनं रुचिया पन ।
 एवं सङ्घस्स दानन्तु, होति तं कम्मलक्खणं ॥२९८९॥
 निस्सारणमथोसारो, उपोसथ-पवारणा ।
 सम्मुति चेव दानञ्च, पटिग्गाहो च सत्तमो ॥२९९०॥
 पच्चुक्कड्डनता चेव, अट्टमी परिकित्तिता ।
 कम्मस्स लक्खणञ्चाति, नव ठानानि जत्तिया ॥२९९१॥
 विनिच्छये असम्पत्ते, थेरस्साविनयञ्जुनो ।
 तस्स निस्सारणा वुत्ता, या सा निस्सारणा ति हि ॥२९९२॥
 उपसम्पदपेक्खस्स^१, आगच्छोसारणा ति सा ।
 उपोसथवसेनापि, पवारणवसेन पि ॥२९९३॥
 जत्तिया ठपितत्ता हि, जत्तिकम्मानिमे दुवे ।
 “उपसम्पदपेक्खञ्हि, अनुसासेय्यहं ति” च ॥२९९४॥
 “इत्थन्नाममहं भिक्खुं, पुच्छेय्यं विनयन्ति च ।
 एवमादिपवत्ता हि, एदिसा जत्ति सम्मुति ॥२९९५॥
 निस्सट्ठचीवरादीनं, दानं दानन्ति वुच्चति ।
 आपत्तीनं पटिग्गाहो, पटिग्गाहो ति वुच्चति ॥२९९६॥

5

S 202

10

15

B. ४6

20

R. 217

१. उपसम्पदपेक्खस्स—म०, सी०; उपसम्पदपेक्खस्स—रो० ।

पच्चुक्कड्डुनता नाम, पवारुक्कड्डुना मता ।

“इमं उपोसथं कत्वा, काळे पवारयामि”ति ॥२९९७॥

तिणवत्थारके सब्ब-पठमा जत्ति चेतरा ।

कम्मलक्खणमेतन्ति, नव ठानानि जत्तिया ॥२९९८॥

5 जत्तिदुतियकम्मम्पि, सत्त ठानानि गच्छति ।

निस्सारणमथोसारं, सम्मुत्ति दानमेव च ॥२९९९॥

उद्धारं देसनं कम्म-लक्खणम्पन सत्तमं ।

पत्तनिकुज्जनादी तु, निस्सारोसारणा मता ॥३०००॥

सम्मुती^१ नाम सीमादि, सा पञ्चदसथा मता ।

10 दानं कठिनवत्थस्स, दानं मतकवाससो ॥३००१॥

कठिनस्सन्तरुभारो, उद्धारो ति पवुच्चति ।

देसना कुटिवत्थुस्स, विहारस्स च वत्थुनो ॥३००२॥

तिणवत्थारकम्मे च, मोहारोपनतादिसु ।

कम्मवाचावसेनेत्थ, कम्मलक्खणता मता ॥३००३॥

15 इति जत्तिदुतीयस्स, इमे सत्त पकासिता ।

तथा जत्तिचतुत्थम्पि, सत्त ठानानि गच्छति ॥३००४॥

S. 203 निस्सारणमथोसारं सन्मुत्ति दान-निग्गहं ।

समनुभासनञ्चेव, सत्तमं कम्मलक्खणं ॥३००५॥

सत्तन्नं तज्जनादीनं, कम्मानं करणम्पन ।

20 निस्सारणथ पस्सद्धि, तेसं ओसारणा मता ॥३००६॥

B 287 ओवादो भिक्खुनीनं तु, सम्मुतीति पकासिता ।

मानत्त-परिवासानं, दानं ‘दानन्ति’ वुच्चति ॥३००७॥

पुन मूला पटिक्कस्सो, ‘निग्गहो’ ति पवुच्चति ।

उक्खित्तस्सानुवत्तेका^२, अट्ठयावततीयका ॥३००८॥

१. सम्मुत्ति—म०; सम्मुती—सी० ।

२. उक्खित्तस्सानुवत्तिका—म०; उक्खित्तस्सानुवत्तेका—सी० ।

अरिट्ठो चण्डकाळी च, एकादस भवन्तिमे ।

इमेसन्तु वसा जेय्या, दसेका समनुभासना ॥३००९॥

उपसम्पदकम्मञ्च, कम्मं अब्भाणसञ्जितं ।

S. 218

इदं जत्तिचतुत्थे तु, सत्तमं कम्मलक्खणं ॥३०१०॥

अपलोकनकम्मञ्चा^१-पलोकेत्वा व कारये ।

5

जत्तिया दुतियेनापि, चतुत्थेन न कारये ॥३०११॥

जत्तिदुतियकम्मनि, लहुकानि पि^२ कानिचि ।

कातब्बानपलोकेत्वा, सब्बा सम्मुतियो सियुं ॥३०१२॥

सेसानि अपलोकेत्वा, कातुम्पन न वट्टति ।

यथावुत्तनयेनेव, तेन तेनेव कारये ॥३०१३॥

10

इति विनयविनिच्छये चतुर्विधकम्म-कथा निवृत्ता ।

२. कम्मविपत्ति-कथा

वत्थुतो जत्तितो चेव, अनुसावनसीमतो ।

परिसतो ति पञ्चेव, कम्मदोसा पकासिता ॥३०१४॥

सम्मुखाकरणीयं यं, तं करोति असम्मुखा ।

कम्मं वत्थुविपन्नं तं, अधम्मन्ति पवुच्चति ॥३०१५॥

असम्मुखा करणीयानि, अट्टेव च भवन्ति हि ।

15

पत्तनिक्कुज्जनञ्चेव, पत्तस्सुक्कुज्जनम्पि च ॥३०१६॥

पकासनियकम्मञ्च, सेख-उम्मत्तसम्मुति ।

B 288

अवन्देय्यो तथा ब्रह्म-दण्डो दूतूपसम्पदा ॥३०१७॥

इमानट्ठ ठपेत्वान्, सेसानि पन सब्बसो ।

सम्मुखा करणीयानि, कम्मनि सुगतोब्रवि ॥३०१८॥

20

जत्तितो पन पञ्चेव, विपज्जननया मता ।

न परामसति वत्थुञ्च, सङ्घं पुगलमेव वा ॥३०१९॥

न परामसति जत्ति वा, पच्छा जत्ति ठपेति वा ।

R. 204

पञ्चहेतेहि कम्मनि, जत्तितो व विपज्जरे ॥३०२०॥

१. लहुकानि—म०; लहुकानि पि—सी० ।

२. अपलोकनकम्मञ्चा—म०, सी; अपलोकनकम्मञ्च—रो० ।

- अनुसावनतो^१ पञ्च, कम्मदोसा पकासिता ।
 न परामसति वत्थुं वा, सङ्घं पुगलमेव वा ॥३०२१॥
 हापेति सावणं वा पि, सावेतसमये पि वा ।
 एवम्पन विपज्जन्ति, अनुसावनतो पि च ॥३०२२॥
 5 एकादसहि सीमाहि, सीमतो कम्मदोसता ।
 वुत्ता उपोसथे ताव, खन्धके सब्बसो मया ॥३०२३॥
 R. 219 चतुवग्गेन कातब्बे, कम्मप्पत्ता अनागता ।
 छन्दो च न पनानीतो, पटिक्कोसन्ति सम्मुखा ॥३०२४॥
 एवं तिवज्झिको दोसो, परिसाय वसा सिया ।
 10 आगता कम्मपत्ता च, छन्दो न पन आगतो^२ ॥३०२५॥
 सम्मुखा पटिसेधेन्ति, दुतिये चतुवग्गिके ।
 आगता कम्मपत्ता च, छन्दो पि च समाहटो ॥३०२६॥
 पटिक्कोसो व एत्थत्थि, ततिये चतुवग्गिके ।
 एवं पञ्चादिवग्गेसु, सङ्घेसु तिविधेसु पि ॥३०२७॥
 B. 289 15 चतुत्थिका^३ सियुं दोसा, दस द्वे परिसावसा ।
 एवं द्वादसधा एत्थ, कम्मानि हि विपज्जरे ॥३०२८॥

इति विनयविनिच्छये कम्मविपत्ति-कथा निदृता ।

१. अनुसावनतो—म०; अनुसावणतो—रो०, सी० ।
२. छन्दो च न पनागतो—म०; छन्दो न पन आगतो—सी० ।
३. चतुत्थिका—म०; चतुत्तिका—रो०, सी० ।

एत्थ म० पोत्थके 'सेदमोचनकथा' ति अधिको पाठो दिस्सति ।
 इमा सत्तरस गाथायो म० पोत्थके कम्मविपत्ति-कथाय चेव
 पकिण्णक-कथाय च अन्तरे दिस्सन्ति । पवेणि आगतवसेन पन
 इध ठपिता ति ।

सेदमोचनकथा

- क— सोलस परिवारस्स, परिवारस्स सादरा ।
 सुणाथ निपुणे पज्जे, गूलहन्थे भणतो मम ॥
 ख— दिवापज्जति नो रत्ति, रत्ति चेव च नो दिवा ।
 कथञ्च पटिगण्हन्तो, न गण्हन्तो कथं पन ॥

३. पकिण्णकविनिच्छय-कथा^१

छत्तं पण्णमयं किञ्चि, बहि अन्तो च सब्बसो ।
 पञ्चवण्णेन सुत्तेन, सिब्बितुं न च वट्ठति ॥३०२९॥
 छिन्दितुं अद्धचन्दं वा, पण्णे मकरदन्तकं ।
 घटकं वाळरूपं वा, लेखा दण्डे न वट्ठति ॥३०३०॥
 सिब्बितुं एकवण्णेन, छत्तं सुत्तेन वट्ठति ।
 थिरत्थं पञ्चवण्णानं, पञ्जरं वा विनन्धितुं ॥३०३१॥
 घटकं वाळरूपं वा, लेखा वा पन केवला ।
 छिन्दित्वा^२ वा पि घंसित्वा, धारेतुम्पन वट्ठति ॥३०३२॥

B. 291

5

१. पकिण्णकविनिच्छयकथा—म०; पकिण्णकनय- सी०, रो० ।

२. भिन्दित्वा—म०; छिन्दित्वा—सी० ।

ग— छिन्दन्तस्स सियापत्ति, तथेवाछिन्दतो पि च ।
 छादेन्तस्स तथापत्ति-न छादेन्तस्स भिक्खुनो ॥
 घ— का चापत्ति समापत्ति-लाभिनो येव भिक्खुनो ।
 असमापत्ति लभिस्स, का च नामस्स सा भवे ॥
 ङ— गरुहं भणतो सब्बं, अलिकं भणतो सियुं ।
 लहुं सच्चं भणन्तस्स, मुसा च भणतो गरुहं ॥
 च— पविसन्तो च आरामं, आपज्जति न निक्खमं ।
 निक्खन्तो व आपत्ति, न चेव पविसं पन ॥
 छ— समादियन्तो असमादियन्तो,
 अनादियन्तो पि च आदियन्तो ।
 देन्तो अदेन्तो पि सिया सदोसो,
 तथा करोन्तो पि च न करोन्तो ॥
 ज— आपज्जति च धारेन्तो, अधारेन्तो तथेव च ।
 द्विन्नं मातापिता सा व, कथं होति भणाहि मे ॥
 झ— उभतो व्यज्जना इत्थो, गब्भं गण्हाति अत्तना ।
 गण्हापेति परं गब्भं, तस्मा मातापिता च सा ॥

S. 2.5

5

R. 220

अहिच्छत्तकसण्ठानं, दण्डबुन्दमिह वट्टति ।
 उक्किरित्वा कता लेखा, बन्धनत्थाय वट्टति ॥३०३३॥
 नानावण्णेहि सुत्तेहि, मण्डनत्थाय चीवरं ।
 समं सतपदादीनं, सिब्बितुं न च वट्टति ॥३०३४॥
 पत्तस्स परियन्ते वा, तथा पत्तमुखे पि वा ।
 वेणिं सङ्खलिकं वा पि, करोतो होति दुक्कटं ॥३०३५॥
 वट्टम्पि गण्ठपासानं, अट्टकोणादिकं विधिं ।
 तत्थग्घिय-गदा-रूपं, मुग्गरादिं करोन्ति च ॥३०३६॥

- अ— गामे वा यदि वारञ्जे, यं परेसं ममायितुं ।
 न हरन्तोव तं थेय्या, कथं पाराजिको भवे ॥
 ट— थेय्य संवासको एसो, लिङ्गसंवासथेनको ।
 परभण्डं अगण्हन्तो, तेन होति पराजितो ॥
 ठ— नारिं रूपवतिं भिक्खु, रत्तचित्तो असञ्जतो ।
 मेथुनं ताय कत्वापि, न सो पाराजितो कथं ॥
 ड— अच्छरासदिसं नारिं, सुपिनन्तेन पस्सति ।
 ताय मेथुन संयोगे, कतेपि न भविस्सति ॥
 ढ— बहिद्धा गेहतो भिक्खु, इत्थी गम्भन्नरं गता ।
 छिद्दं गेहस्स नेवत्ति, कथं मेथुनतो चुतो ॥
 ण— अन्तो दुस्सकुटिट्ठेन, मातुगामेन मेथुनं ।
 सन्थतादि वसेनेव, कत्वा होति पराजितो ॥
 त— सुत्ते च विनये चेव, खन्धके सानुलोमिके ।
 सब्बत्थ निपुणा धोरा, इमे पञ्हे भणन्ति ते ॥
 थ— खन्धके परिवारे च, विनये सानुलोमिके ।
 आदरो करणीयोव, पटुभावं पनिच्छिता ॥

सेदमोचन-कथा निद्धिता ।

तत्थ कक्कटकक्खीनि, उट्ठापेन्ति न वट्ठति ।

सुत्ता च पिलका तत्थ, दुविञ्जेय्या व दीपिता ॥३०३७॥

चतुकोणा व वट्ठन्ति, गन्धिपासकपट्टका ।

कण्ण-कोणेषु सुत्तानि, रत्ते छिन्देय्य चीवरं ॥३०३८॥

सूचिकम्मविकारं वा, अञ्जं वा पन किञ्चि पि ।

चीवरं भिक्खुना कातुं, कारापेतुं न वट्ठति ॥३०३९॥

यो च पक्खिपति भिक्खु चीवरं,

कञ्जि-पिट्ट-खलि-अल्लिकादिषु ।

वण्णमट्टमभिपत्थयं परं,

तस्स नत्थि पन मुत्ति दुक्कटा ॥३०४०॥

सूचि-हत्थमलादीनं, करणे चीवरस्स च ।

तथा किलिट्टुकाले च, धोवनत्थं तु वट्ठति ॥३०४१॥

रजने पन गन्धं वा, तेलं वा लेखमेव वा ।

किञ्चि पक्खिपितुं तत्थ, भिक्खुनो न च वट्ठति ॥३०४२॥

सङ्खेन मणिना वा पि, अञ्जेन पि च केनचि ।

चीवरं न च घट्टेय्य, घंसितब्बं न दोणिया ॥३०४३॥

चीवरं दोणियं कत्वा, नापि घट्टेय्य मुट्ठिना ।

रत्तं पहरितुं किञ्चि, हत्थेहेव च वट्ठति ॥३०४४॥

गण्ठिके पन लेखा वा, पिलका वा न वट्ठति ।

कप्पबिन्दुविकारो वा, पालिकण्णिकभेदतो ॥३०४५॥

थालकस्स च पत्तस्स, बहि अन्तो पि वा पन ।

आरग्गेन कता लेखा, न च वट्ठति काचि पि ॥३०४६॥

आरोपेत्वा भमं पत्तं, मज्जित्वा चे पचन्ति च ।

“मणिवण्णं करिस्साम”, इति कातुं न वट्ठति ॥३०४७॥

5

10

B. 292

15

20

- S. 206 पत्तमण्डलके किञ्चि, भित्तिकम्मं न वट्टति ।
 न दोसो कोचि तत्रस्स^१, कातुं मकरदन्तकं ॥३०४८॥
- न धम्मकरकच्छत्ते^२, लेखा काचि पि वट्टति ।
 कुच्छियं वा ठपेत्वा तं, लेखं तु मुखवट्टियं ॥३०४९॥
- ५ सुत्तं तु^३ दिगुणं कत्वा, कोट्टेन्ति च तहिं तहिं ।
 कायबन्धनसोभत्थं तं, न वट्टति भिक्खुनो ॥३०५०॥
- R. 221 दसामुखे दब्धत्थाय, द्वीसु अन्तेसु वट्टति ।
 मालाकम्म-लताकम्म-चित्तकम्पि^४ न वट्टति ॥५०५१॥
- अक्खीनि तत्थ दस्सेत्वा, कोट्टिते पन का कथा ।
 १० कक्कटक्खीनि वा तत्थ, उट्ठापेतुं न वट्टति ॥३०५२॥
- B. 293 घटं देड्डुभसीसं वा, मकरस्स मुखम्पि वा ।
 विकाररूपं यं किञ्चि, न वट्टति दसामुखे ॥३०५३॥
- उजुकं मच्छकण्ठं^५ वा, मट्ठं वा पन पट्टिकं ।
 खज्जूरिपत्तकाकारं, कत्वा वट्टति कोट्टितं ॥३०५४॥
- १५ पट्टिका सूकरन्तं ति, दुविधं कायबन्धनं ।
 रज्जुका दुस्सपट्टादि, सब्बं तस्सानुलोमिकं ॥३०५५॥
- मुरजं मद्दवीणञ्च, देड्डुभञ्च कलाबुकं ।
 रज्जुयो न च वट्टन्ति, पुरिमा द्वे-दसा सियुं ॥३०५६॥
- दसा पामङ्गसण्ठाना, निद्दिट्ठा कायबन्धने ।
 २० एका द्वेति^६-चतस्सो वा, वट्टन्ति न ततो परं ॥३०५७॥

१. तत्थस्स—म०; तत्रस्स—सी० ।

२. धम्मकरणच्छत्ते—म०; धम्मकरकच्छत्ते—सी० ।

३. वा—म०; तु—सी० ।

४. चित्तिकम्पि—म०; चित्तकम्पि—सी० ।

५. मच्छकण्ठं—म०; मच्छकण्ठं—सी० ।

६. द्विति—म०; द्वेति—सी० ।

एकरज्जुमयं वुत्तं, मुनिना कायबन्धनं ।
 तच्च पामज्जसण्ठानं, एकम्पि च न वट्टति ॥३०५८॥
 रज्जुके एकतो कत्वा, बहू एकाय रज्जुया ।
 निरन्तरं हि वेठेत्वा, कतं वट्टति बन्धितुं ॥३०५९॥
 दन्त-कट्ट-विसाणट्ठि-लोह-वेळु-नळुब्भवा^१ । 5
 जंतु-सङ्खमया सुत्त-फलजा वीठका^२ मता ॥३०६०॥
 कायबन्धनवीठे^३ पि, विकारो न च वट्टति ।
 तत्थ तत्थ परिच्छेद-लेखामत्तन्तु वट्टति ॥३०६१॥
 मालाकम्म-लताकम्म-नानारूपविचित्तिता ।
 न च वट्टति भिक्खूनं, अज्जनी जनरज्जनी ॥३०६२॥ 10
 तादिसम्पन घंसित्वा, वेठेत्वा सुत्तकेन वा ।
 वलज्जन्तस्स भिक्खुस्स, न दोसो कोचि विज्जति ॥३०६३॥
 वट्टा वा चतुस्सा वा, अटुंसा वा पि अज्जनी ।
 वट्टतेवाति निदिट्ठा, वण्णमट्टा न वट्टति ॥३०६४॥
 तथाज्जनिसलाका पि, अज्जनीथविकाय च । 15 B. 294
 नानावण्णेन^४ सुत्तेन^५, चित्तकम्मं न वट्टति ॥३०६५॥ S. 207
 एकवण्णेन सुत्तेन, सिपाटि येन केनचि । R. 222
 यं किञ्चि पन सिब्बेत्वा, वलज्जन्तस्स वट्टति ॥३०६६॥
 मणिकं पिळकं वा पि, पिप्फले आरकण्टके ।
 ठपेतुम्पन यं किञ्चि, न च वट्टति भिक्खुनो ॥३०६७॥ 20

१. नलब्भवा—म०; तथब्भवा—सी० ।

२. विधका—म०; वीठका—सी० ।

३. कायबन्धनविधे—म०; कायबन्धनवीठे—सी० ।

४. नानावण्णेहि—म०; नानावण्णेन—सी० ।

५. सुत्तेहि—म०; सुत्तेन—सी० ।

- दण्डके पि परिच्छेद-लेखामत्तन्तु वट्टति ।
 वलित्वा व^१ नखच्छेदं, करोन्तीति हि वट्टति ॥३०६८॥
- उत्तरारणियं वा पि, धनुके पेल्लदण्डके ।
 मालाकम्मादि यं किञ्चि, वण्णमट्टं न वट्टति ॥३०६९॥
- 5 सण्डासे दन्तकट्टानं, तथा छेदनवासिया ।
 द्वीसु पस्सेसु लोहेन, बन्धितुम्पन वट्टति ॥३०७०॥
- तथा कत्तरदण्डे पि, चित्तकम्मं न वट्टति ।
 वट्टलेखा व वट्टन्ति, एका वा द्वे पि हेट्टतो ॥३०७१॥
- विसाणे नाळियं वा पि, तथेवामण्डसारके ।
 10 तेलभाजनके सब्बं, वण्णमट्टन्तु वट्टति ॥३०७२॥
- पानीयस्स उलुङ्खे पि, दोणियं रजनस्स पि ।
 घटे फलकपीठे पि, वलयाधारकादिके ॥३०७३॥
- तथा पत्तपिधाने च, तालवण्टे च बीजने ।
 पादपुञ्छनियं वा पि, सम्मुञ्जनियमेव च ॥३०७४॥
- 15 मञ्चे भुम्मत्थरे^२ पीठे, भिसि-बिम्बोहनेसु च ।
 मालाकम्मादिकं चित्तं, सब्बमेव च वट्टति ॥३०७५॥
- नानामणिमयत्थम्भ-कवाट-द्वार-भित्तिकं ।
 सेनासनमनुज्जातं, का कथा वण्णमट्टके ॥३०७६॥
- सोवण्णिय द्वार-कवाटबद्धं,
 B. 295 सुवण्ण-नानामणि-भित्ति-भूमि ।
- 20 न किञ्चि एकम्पि निसेधनीयं,
 सेनासनं वट्टति सब्बमेव ॥३०७७॥
- बुद्धं धम्मञ्च सङ्खञ्च, न उद्दिस्स दवं करे ।
 मूगव्वतादिकं नेव, गण्हेय्य तित्थियव्वतं ॥३०७८॥

१. च—म०; व—सी० ।

२. भूमत्थरे—म०; भुम्मत्थरे—सी० ।

कायं वा अङ्गजातं वा, ऊरुं वा न तु दस्सये ।
 भिक्खुनीनं तु ता वा पि, न सिञ्चे उदकादिना ॥३०७९॥
 वस्समञ्जत्थ वुत्थो चे, भागमञ्जत्थ गण्हति ।
 दुक्कटं पुन दातब्बं, गीवा नट्टेपि जज्जरे ॥३०८०॥
 चोदितो सो सचे तेहि, भिक्खूहि न ददेय्य तं ।
 धुरनिकखेपने तेसं, भण्डग्घेनेव कारये ॥३०८१॥
 अकप्पियसमादानं, करोतो होति दुक्कटं ।
 दवा सिलं पविज्जन्तो, दुक्कटा न च मुच्चति ॥३०८२॥
 गिहीगोपकदानस्मि, न दोसो कोचि गण्हतो ।
 परिच्छेदनयो वुत्तो, सङ्घ-चेतियसन्तके ॥३०८३॥
 यानं पुरिससंयुत्तं, हत्थवट्टकमेव वा ।
 पाटङ्किञ्च गिलानस्स, वट्टतेवाभिरुहितुं ॥३०८४॥
 न च भिक्खुनिया सद्धि, सम्पयोजेय्य किञ्चि पि ।
 दुक्कटं भिक्खुनिं रागा, ओभासन्तस्स भिक्खुनो ॥३०८५॥
 भिक्खुनीनं हवे भिक्खु, पातिमोक्खं न उद्दिसे ।
 आपत्ति वा सचे तासं, पटिगण्हेय्य दुक्कटं ॥३०८६॥
 अत्तनो परिभोगत्थं, दिन्नमञ्जस्स कस्सचि ।
 परिभोगमक्त्वा व, ददतो पन दुक्कटं ॥३०८७॥
 असप्पायं सचे सब्बं, अपनेतुम्पि वट्टति ।
 अगगं गहेत्वा दातुं वा, पत्तादिसु पयं नयो ॥३०८८॥
 पञ्चवग्गूपसम्पदा, गणङ्गणउपाहना^१ ।
 चम्मत्थरो धुवन्हानं, मज्झदेसे न वट्टति ॥३०८९॥
 सम्बाधस्स च सामन्ता, सत्थकम्मं दुवङ्गुला ।
 वारितं वत्थिकम्मम्पि, सम्बाधे येव सत्थुना ॥३०९०॥

S. 208
R. 23

5

10
21

15

B 296

20

१. व्ययं—म०; पयं—सी० ।

२. गुणङ्गणउपाहना—म०; गणङ्गणउपाहना—सी० ।

S. 209
R. 224

B. 297

5

10

15

20

पण्णानि अज्जकादीनं^१, लोणं वा उण्हयागुया ।
 पक्खिपित्वान पाकत्थं, चालेतुं न च वट्टति ॥३०९१॥
 सचे परिसमञ्जस्स, उपलालेति दुक्कटं ।
 तत्थ आदीनवं तस्स, वत्तुम्पन च वट्टति ॥३०९२॥
 “मक्खनं गूथ-मुत्तेहि, गतेन न्हायितुं विय ।
 कतं निस्साय दुस्सीलं, तया विहारता” ति च ॥३०९३॥
 भत्तगो यागुपाने च, अन्तोगामे च वीथियं ।
 अन्धकारे अनावज्जो, एकावत्तो च व्यावटो ॥३०९४॥
 सुत्तो खादच्च भुञ्जन्तो, वच्चं मुत्तम्पि वा करं ।
 वन्दना तेरसन्नं तु, अयुत्तत्थेन वारिता ॥३०९५॥
 नगो अनुपसम्पन्नो, नानासंवासको पि च ।
 यो पच्छा उपसम्पन्नो, उक्खित्तो मातुगामको ॥३०९६॥
 एकादस अभब्बा च, गरुकट्टा च पञ्चिमे ।
 वन्दतो दुक्कटं वुत्तं, बावीसति च पुग्गले ॥३०९७॥
 यो पुरे उपसम्पन्नो, नानासंवासवुड्डको ।
 धम्मवादी च सम्बुद्धो, वन्दनीया तयो इमे ॥३०९८॥
 तज्जनादिकते एत्थ, चतुरो पन पुग्गले ।
 वन्दतो पि अनापत्ति, तेहि कम्मञ्च कुब्बतो ॥३०९९॥
 अधिट्टानं पनेकस्स, द्विन्नं वा तिण्णमेव वा ।
 दिट्ठाविकम्ममुद्दिट्ठं, ततो उद्धं निवारणं ॥३१००॥
 सन्दिट्ठो होति सम्भत्तो, जीवतालपितो पि च ।
 गहितत्तमनो होति, विस्सासो पञ्चधा सिया ॥३१०१॥
 सील-दिट्ठि-विपत्ती च, आचाराजीवसम्भवा ।
 विपत्तियो चतस्सो व, वुत्ता आदिच्चबन्धुना ॥३१०२॥

१. अज्जुकादीनं—म०; अज्जकादीनं—सी० ।

तत्थ अप्पटिकम्मा च, या च वुट्ठानगामिनी ।
 आपत्तियो दुवे सील-विपत्ती ति पकासिता ॥३१०३॥
 अन्तग्गाहिकदिट्ठी च, या दिट्ठि दसवत्थुका ।
 अयं दिट्ठिविपत्ती ति, दुविधा दिट्ठि दीपिता ॥३१०४॥
 देसनागामिका^१ या च, पञ्च थुल्लच्चयादिका ।
 वुत्ताचारविपत्ती ति, आचारकुसलेन सा ॥३१०५॥
 कुहनादिपवत्तो हि, मिच्छाजीवो ति दीपितो ।
 आजीवपच्चयापत्ति, छब्बिधा ति पकासिता ॥३१०६॥
 कम्मुना लद्धि-सीमाहि, नानासंवासका तयो ।
 उक्खित्तो तिविधो कम्म-नानासंवासको मतो ॥३१०७॥
 अधम्मवादिपक्खस्मिं, निसिन्नो व विचिन्तयं ।
 “धम्मवादी पनेते” ति, उप्पन्ने पन मानसे ॥३१०८॥
 नानासंवासको नाम, लद्धियायं पकासितो ।
 तत्रट्ठो पन सो द्विन्नं, कम्मं कोपेति सङ्घिकं ॥३१०९॥
 बहिसीमगतो सीमा-नानासंवासको मतो ।
 नानासंवासका एवं, तयो वुत्ता महेसिना ॥३११०॥
 चुतो अनुपसम्पन्नो, नानासंवासका तयो ।
 भिक्खूनेकादसाभब्बा^२, असंवासा इमे सियुं ॥३१११॥
 असंवासस्स सब्बस्स, तथा कम्मरहस्स च ।
 सङ्घे उम्मत्तकादीनं, पटिक्खेपो न रूहति ॥३११२॥
 ससंवासेकसीमट्ठ-पकतत्तस्स भिक्खुनो ।
 वचनेन पटिक्खेपो, रूहतानन्तरस्स पि ॥३११३॥
 भिक्खु आपज्जतापत्ति, आकारेहि पनच्छहि ।
 वुत्ता समणकप्पा च, पञ्च पञ्च विसुद्धियो ॥३११४॥

5

10

15

B. 218
S. 210

20

R. 225

१. देसनागामनिका—म०; देसनागामिका—सी० ।

२. भिक्खूनेकादसाभब्बो—म०; भिक्खूनेकादसाभब्बा—सी० ।

- निदानं पुग्गलं वत्थुं, विधिं पञ्जत्तिया पन ।
 विपत्तापत्तनापत्ति, समुट्ठाननयम्पि च ॥३११५॥
- वज्ज-कम्म-क्रिया-सञ्जा, चित्ताणत्तिविधिम्पन ।
 तथेवङ्गविधानञ्च, वेदना कुसलत्तिकं ॥३११६॥
- सत्तरसविधं एतं, दस्सेत्वा लक्खणं बुधो ।
 सिक्खापदेसु योजेय्य, तत्थ तत्थ यथारहं ॥३११७॥
- निदानं तत्थ वेसाली, तथा राजगहं पुरं ।
 सावत्थाळवि कोसम्बी, सक्क-भग्गा पकासिता ॥३११८॥
- दस वेसालिया वुत्ता, एकवीस गिरिब्वजे ।
 सत्तानि हि छ-ऊन्नानि, तीणि सावत्थियं^१ सियुं ॥३११९॥
- छ पनाळवियं वुत्ता, अट्ठ कोसम्बियं कता ।
 अट्ठ सक्केसु पञ्जत्ता, तयो भग्गे पकासिता ॥३१२०॥
- तेवीसत्तिविधा वुत्ता, सुदिन्न-धनियादयो ।
 भिक्खूनं पातिमोक्खस्मि, आदिकम्मिकपुग्गला ॥३१२१॥
- भिक्खुनीनं तथा पाति-मोक्खस्मि आदिकम्मिका ।
 थुल्लनन्दादयो सत्त, सब्बे तिस भवन्ति ते ॥३१२२॥
- तरुं तिमूलं नवपत्तमेनं,
 द्वयङ्कुरं सत्तफलं छपुप्फं ।
 जानाति यो द्विप्पभवं द्विसाखं,
 जानाति पञ्जत्तिमसेसतो सो ॥३१२३॥
- इति परममिमं विनिच्छयं,
 मधुरपदत्थमनाकुलन्तु यो ।
 पठति सुणति पुच्छते च सो,
 भवति उपालिसमो^२ विनिच्छये ॥३१२४॥
- इति विनयविनिच्छये पक्किण्णकविनिच्छय-कथा निट्ठिता ।

१. सावत्थिया—म०; सावत्थियं—सी० ।

२. भवतुपालिसमो—म०; भवति उपालिसमो—सी० ।

४. कम्मट्टानभावनाविधान-कथा

पामोक्खे पातिमोक्खस्मि, मुखे मोक्खप्पवेसने ।
 सञ्चदुक्खक्खये वुत्ते, वुत्तमेवितरत्तयं ॥३१२५॥
 इदं चतुब्बिधं सीलं, जत्वा तत्थ पतिट्ठितो ।
 समाधिम्पुन भावेत्वा, पञ्जाय परिमुच्चति ॥३१२६॥
 दसानुस्सतियो वुत्ता, कसिणा च दसासुभा ।
 चतस्सो अप्पमञ्जायो, तथारुप्पापरद्वयं ॥३१२७॥
 इच्चेवम्पन सब्बम्पि, चत्ताळिसविधं सिया ।
 कम्मट्टानं समुद्दिट्ठं, मम्मट्टानं मनोभुनो ॥३१२८॥
 उपचारप्पणातो च, ज्ञानभेदा अतिक्कमा ।
 वड्डनावड्डना चापि, तथारम्मण-भूमितो ॥३१२९॥
 गहणा पच्चया भीयो, तथा चरियानुकूलतो ।
 विसेसो अयमेतेसु, विज्जातब्बो विभाविना ॥३१३०॥
 अट्टानुस्सतियो सञ्जा-ववत्थानञ्च तत्थिमे ।
 उपचारावहा सेसा, तिस ज्ञानावहा मता ॥३१३१॥
 पठमज्ज्ञानिका तत्थ, असुभा कायगतासति ।
 आनापानञ्च कसिणा^१, चतुक्कज्ज्ञानिका इमे ॥३१३२॥
 तिकज्ज्ञाना हि^२ तिस्सो व, अप्पमञ्जाथ पच्छिमा ।
 चत्तारो पि च आरुप्पा, चतुत्थज्ज्ञानिका मता ॥३१३३॥
 अतिक्कमो द्विधा वुत्तो, अङ्गारम्मणतो पन^३ ।
 चतुक्क-तिक-ज्ञानेसु, अङ्गातिक्कमता मता ॥३१३४॥
 चतुत्थो^४ अप्पमञ्जा पि, अङ्गातिक्कमतो सिया ।
 आरम्मणमतिक्कम्म, आरुप्पा पन जायरे ॥३१३५॥

S 211
R. 226

5

10

B. 300

15

20

१. आणापाणञ्च—सी० रो०; आनापानञ्च—म० ।

२. नि—म०; हि—सी० ।

३. पि च—म०; पन—सी० ।

४. चतुत्था—म०, चतुत्थो—सी० ।

- कसिणानि दसेवेत्थ, वड्डुतेब्बानि योगिना ।
 सेसम्पन च सब्बम्पि, न वड्डुतेब्बमेव तं ॥३१३६॥
- निमित्तारम्मणा तत्थ, कसिणा च दसासुभा ।
 काये सतानापानञ्च^१, बावीसति भवन्तिमे ॥३१३७॥
- 5 सेसानुस्सतियो अट्ठ, सञ्जा धातुवत्थनं ।
 विञ्जाणं नेवसञ्जा च, दस द्वे भावगोचरा ॥३१३८॥
- चतस्सो अप्पमञ्जायो, द्वे च आरुप्पमानसा ।
 इमे धम्मा विनिद्धिटा, छ नवत्तब्बगोचरा ॥३१३९॥
- R. 227 दसासुभा पटिक्कूल-सञ्जा कायगतासति ।
 10 देवेसु नप्पवत्तन्ति, द्वादसेवाति भूमितो ॥३१४०॥
- तानि द्वादस भीयो च, आनापानसती^२ पि च ।
 सब्बसो तेरसा वा पि, ब्रह्मलोके न जायरे ॥३१४१॥
- S. 212 ठपेत्वा चतुरारुप्पे, अरूपावचरे किर ।
 अञ्जे पन न जायन्ति, सब्बे जायन्ति मानुसे ॥३१४२॥
- 15 चतुत्थं कसिणं हित्वा, कसिणा च दसासुभा ।
 दिट्ठेनेव गहेत्तब्बा, पुब्बभागे भवन्ति ते ॥३१४३॥
- B. 301 आनापानञ्च^३ फुट्ठेन, दिट्ठेन तचपञ्चकं ।
 मालुतो दिट्ठ-फुट्ठेन, सुतेनेवेत्थ^४ सेसकं ॥३१४४॥
- आकासकसिणञ्चेत्थ, ठपेत्वा कसिणा नव ।
 20 पठमारुप्पचित्तस्स, पच्चया पन जायरे ॥३१४५॥
- भवन्ति हि अभिञ्जानं, कसिणानि दसापि च ।
 तिस्सो पि अप्पमञ्जायो, चतुत्थस्स तु पच्चया ॥३१४६॥

१. सतानापानञ्च—म०; सतानापानञ्च—सी० रो० ।

२. आनापानसती पि—म०; आनापानसती पि—सी० रो० ।

३. आनापानञ्च—म०; आनापानञ्च—सी० रो० ।

४. सुतेन चेत्थ—म०; सुतेनेवेत्थ—सी० ।

हेट्ठिम-हेट्ठिमारूपं, परस्स च परस्स च ।
 नेवसञ्जा निरोधस्स, पच्चयो ति पकासिता ॥३१४७॥
 सब्बे सुखविहारस्स, भवनिस्सरणस्स च ।
 तथा भवसुखानञ्च, पच्चया ति च दीपिता ॥३१४८॥
 असुभा दस विञ्जेय्या, तथा कायगतासति ।
 अनुकूला इमे राग-चरितस्स विसेसतो ॥३१४९॥
 चतस्सो अप्पमञ्जायो, सवण्णकसिणा तथा ।
 अनुकूला इमे दोस-चरितस्स पकासिता ॥३१५०॥
 वितक्कचरितस्सापि, मोहप्पकतिनो पि च ।
 आनापानसतेका^१ व, सप्पाया ति विभाविता ॥३१५१॥
 सञ्जा चेव ववत्थानं, मरणूपसमे सति ।
 पञ्जापकतिनो एते, अनुकूला ति दीपिता ॥३१५२॥
 आदि-अनुस्सतिच्छक्कं, सद्धाचरितवण्णितं ।
 आरुप्पा कसिणा सेसा, दस सब्बानुरूपका ॥३१५३॥
 एवं पभेदतो जत्वा, कम्मट्टानानि पण्डितो ।
 चरियायानुकूलन्तु, तेसु यं अत्तनो पन ॥३१५४॥
 तं गहेत्त्वान मेधावी, दब्बं कल्याणमित्ततो^२ ।
 उच्छेदं पलिबोधानं, कत्वा पठममेव च ॥३१५५॥
 अनुरूपे वसन्तेन, विहारे दोसवज्जिते ।
 भावेत्वा पठमादीनि, ज्ञानानि पन सब्बसो ॥३१५६॥
 ततो वुट्ठाय सप्पञ्जो, ज्ञानम्हा पठमादितो ।
 नामरूपववत्थानं, कत्वा कद्धं वितीरिय ॥३१५७॥
 उपक्लेसे 'अमग्गो' ति, दसोभासादयो पन ।
 'मग्गो' विपस्सनाजाणं, इति जानाति पण्डितो ॥३१५८॥

5

10

15

20

B 302
S. 213
R. 228

१. आनापानसतेका—म०; आणापाणसतेका—सी०; रो० ।

२. कल्याणमित्तको—म०; कल्याणमित्ततो—सी० ।

तिण्णं तेसं ववत्थाने, कते एत्तावता पन ।
तिण्णम्पन च सच्चानं, ववत्थानं कतं सिया ॥३१५९॥

उदयब्बय-भङ्गा च, भयादीनव-निब्बिदा ।
मुच्चितुकम्यताजाणं, पटिसङ्खानुपस्सना ॥३१६०॥

5 सङ्खारुपेक्खाजाणञ्च, नवमं सच्चानुलोमिकं ।
अयं “पटिपादाजाण-दस्सनन्ति” पकासिता ॥३१६१॥

ततो गोत्रभुचित्तस्स, समनन्तरमेव च ।
सन्तिमारम्मणं कत्वा, जायते जाणदस्सनं ॥३१६२॥

10 “जाणदस्सनसुद्धी” ति, इदं जाणं पकासितं ।
पच्चवेक्खनपरियन्तं, फलं तस्सानुजायते ॥३१६३॥

तेनेव च उपायेन, भावेन्तो सो पुनप्पुनं ।
पापुणाति यथा भिक्खु, सेसमग्ग-फलानि च ॥३१६४॥

इच्चेवमच्चन्तमवेच्च धम्मं,
विद्धंसयित्वाकुसलं असेसं ।

15 विसोसयित्वान तयो भवे सो,
उपेति सन्ति निरुपादिसेसं ॥३१६५॥

विज्जासक्कमतो वा पि, पुब्बापरवसेन वा ।
यदि अक्खरबन्धे वा, अयुतं विय दिस्सति ॥३१६६॥

20 तं तथा न गहेतब्बं, गहेतब्बमदोसतो ।
मया उपपरिक्खित्वा, कतत्ता पन सब्बसो ॥३१६७॥

B. 303

सेट्ठस्स चोळरट्ठस्स, नाभिभूते निराकुले ।
सब्बस्स पन लोकस्स, गामे सम्पिण्डते विय ॥३१६८॥

कंदली-साल-तालुच्छु-नाळिकेरवनाकुले ।
कमलुप्पलसञ्छन्न-सलिलासयसोभिते ॥३१६९॥

कावेरिजलसम्पात-परिपूतमहीतले^१ ।
 इद्धे सब्बङ्गसम्पन्ने, मङ्गले भूतमङ्गले ॥३१७०॥
 पवराकार-पाकार-परिखापरिवारिते ।
 विहारे वेणुदासस्स, दस्सनीये मनोरमे ॥३१७१॥
 तीरन्तरुहवानी-तरुराजि^२-विराजिते ।
 नानादिजगणारामे, नानाराम-मनोरमे ॥३१७२॥
 चारुपङ्कजसङ्किण्ण-तळाक-समलङ्किते ।
 सुरसोदकसम्पुण्ण-वरकूपोपसोभिते ॥३१७३॥
 विचित्र-विपुलचुग-वरमण्डप-मण्डिते ।
 आवासेहि च नेकेहि, अच्चन्तमुपसोभिते ॥३१७४॥
 उगतेन च थूपेन, भेत्वा व धरणीतलं ।
 जित्वा वावहसन्तेन, केलाससिखरं खरं ॥३१७५॥
 सरदम्बुदसङ्कासे, दस्सनीये समुस्सिते ।
 पसादजनने रम्मे, पासादे वसता मया ॥३१७६॥
 वुत्तस्स बुद्धसीहेन, विनयस्स विनिच्छयो ।
 बुद्धसीहं समुद्दिस्स, मम सद्धिविहारिकं ॥३१७७॥
 कतोयम्पन भिक्खूनं, हितत्थाय समासतो ।
 विव्रयस्सावबोधत्थं, सुखेनेवाचिरेन च ॥३१७८॥
 अचुतचुतविक्रन्ते, कलम्बकुलनन्दने ।
 महिं समनुसासन्ते, आरद्धो च समापितो ॥३१७९॥
 यथा सिद्धिमयं पत्तो, अन्तरायं विना तथा ।
 सब्बे सिज्झन्तु सङ्कप्पा, सत्तानं धम्मसंयुता ॥३१८०॥
 याव तिष्ठति लोकस्मि, मन्दारो चारुकन्दरो ।
 ताव तिष्ठतु बुद्धस्स, सासनं कलिसासनं ॥३१८१॥

5 S. 214
R. 229

10

15

20

B. 304

१. परिभूतमहीतले—म०; परिपूतमहीतले—सी० ।

२. वातिरतराज—म०; वानीरतराजि—सी० ।

काले सम्मा पवस्सन्तु, वस्सं वस्सवलाहका ।
पालयन्तु महीपाला, धम्मतो सकलं महिं ॥३१८२॥

इमं सारभूतं हितं अत्थयुत्तं,
करोन्तेन पत्तं मया यन्तु पुञ्जं ।

अयं तेन लोको मुनिन्दप्पयातं,
सिवं वीतसोकं पुरं पापुणातु ॥३१८३॥

R. 230

इति विनयविनिच्छये कम्मट्टानभावनाविधान-कथा निवृत्ता ।
विनयविनिच्छयो समप्तो ।

इति तम्बपण्णियेन परमवेय्याकरणेन तिपिटकनयविधिकुसलेन
परमकविजन-हृदयपदुमवनविकसनकरेण कविवर-
वसभेन परमरतिकरवर-मधुरवचनुगा-
रेण उरगपुरेण बुद्धदत्तेन रचि-
तोयं विनयविनिच्छयो ॥

अनुक्कमणिका

(१) गाथा-पठम-पाद-अनुक्कमणिका

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
अ		अगिलाना सचे सप्पि	२४५
अकतं दुक्कटं कम्मं	१६३	अगिलानो गहेत्वा चे	१८०
अकतं मल्लकं नाम	२७९	अगिलानो सचे भिक्खु	२८१
अकते पन कम्मस्मि	४६	अङ्गजातं पवेसेत्वा	६
अकप्पकुटिया वुत्थ-	२६८	अङ्गरागं करोन्तस्स	२८२
अकप्पियसवमादानं	३०७	अङ्गरागो न कातब्बो	२९४
अकप्पियाय कुटिया	१३७	अङ्गलगं अविच्छिन्नं	१४९
अकप्पियेन वाक्येन	४८	अङ्गुलीनं तु पञ्चन्नं	३७
अकप्पियेन वुत्ते पि	१३८	अङ्गुलीनं पन द्विन्नं	२१२
अकप्पियस्स वत्थुस्स	७५	अच्चजन्ती व तं वत्थुं	१९६
अकप्पियेसु मंसेसु	१३६	अच्चुगतस्स तं ठानं	१३
अकवाटकबद्धस्मि	२३०	अच्चुतच्चुतविकन्ते	३१५
अकालचीवरं मास-	६४	अच्छ-मच्छ वराहानं	८३
अकालवत्थसञ्जाय	२०७	अच्छिन्नचीवरादीन-	२३०
अकाले चीवरं काल-	२०७	अच्छिन्नचीवरा नट्ट-	२२०
अकाले चीवरं दिन्नं	२०७	अच्छिन्नचीवरट्टाने	६३
अक्कोसनाधिप्पायस्स	४४	अच्छिन्नचीवरस्सापि	८५
अक्कोसति च वाचाय	२१९	अच्छिन्नदसके दीघ-	६३
अक्कोसन्तस्स परियाय	९२	अच्छिन्नो पन दण्डो वा	१९
अक्कोसेय्य च या भिक्खुं	२३१	अच्छिन्नं वा अनादिन्नं	५९
अक्खोनि तत्थ दस्सेत्वा	३०४	अच्छिन्दित्वा सचे धारं	१११
अक्खुद्धीनं धुरस्साति	१७	अच्छेदगाह-निरपेक्खनिसज्जतो च	१४९
अगण्हन्तस्स ओवाढं	११३	अज्ज मारेहि पुब्बण्हे	३०
अगहेत्वा गहेत्वा वा	१०	अजानन्तस्स पण्णति	४१
अगहेत्वा फुसन्तस्स	३७	अजिकादेसु एसेव	६९
अगतो पन पट्ठाय	१०२	अज्झारामे अनापत्ति	७३
अगामके अरज्जे तु	२५७	अज्झोकासे तु मञ्चादि	१०६
अग्नि उपरि दारुनं	१००	अज्झोकासे तु दूरे पि	२०२
अग्नि वा देति सत्थेन	२२	अज्झोहरणिचं अज्जं	२२९

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
अञ्जोहारपयोगेसु	२१४	अञ्जो पि यो कोचि पनिससरो वा	५२
अञ्जोहारवसेनेव	२४५	अटनोसु हि बन्धित्वा	७८
अञ्जोहारेसु सञ्चत्थ	५३	अट्टस्स परियोसाने	१९८
अञ्जनं हरितालञ्च	२८७	अट्टञ्जुलाधिकं भिक्खु	२८२
अञ्जलिम्पग्गहापेत्वा	२४८	अट्टञ्जुलप्पमाणो पि	२८७
अञ्जत्र समया वुत्ता	१२०	अट्टन्नं मातिकानं वा	२७३
अञ्जत्थापत्तियो पञ्च	९१	अट्टन्नं मूलकादीनं	१३३
अञ्जत्थेव वसन्तस्स	८९	अट्टमे नवमे वा पि	२२६
अञ्जत्रञ्जापदेसेन	९१	अट्टमे नवमे वा पि	२०९
अञ्जदत्थाय दिन्नेन	२०९	अट्टमे नवमे वा पि	१९०
अञ्जमञ्जं पवारन्ति	२६५	अट्टमे पि अनापत्ति	२३४
अञ्जमञ्जं पवारय्युं	२६५	अट्टमं सत्तमेनेव	२४०
अञ्जस्स दातुकामेन	१४३	अट्टानुस्सतियो सञ्जा-	३११
अञ्जस्स पन भिक्खुस्स	८४	अट्ठिदन्तमयं सूचि-	१७५
अञ्जस्सत्थाय करणे	१७६	अट्ठि-सङ्घटनं कत्वा	६
अञ्जस्सत्थाय यं किञ्चि	१०६	अट्टच्छन्न-परिच्छन्ने	९४
अञ्जस्सत्थाय निदिट्ठं	६७	अतथासञ्जिनां तत्थ	१०५
अञ्जस्सत्थाय वा अत्त-	२४५	अत्तना तीणि सम्भिन्न-	१३७
अञ्जस्मिम्प दिसाभागे	२१६	अत्तना पटिलद्धं यं	२०७
अञ्जं नच्चाति वादेहि	२१६	अत्तना पटिलद्धं तं	२८६
अञ्जं चेतापेत्वा पुब्बं	२०९	अत्तना यं कतं तेलं	८२
अञ्जं पन परिकल्लारं	६६	अत्तनो च अनापत्ति	२२८
अञ्जं पि सुक्खल्लुक्खं वा	९९	अत्तनो गामतो अञ्जं	२३०
अञ्जं वा पन यं किञ्चि	११९	अत्तनो च ठितोकास	१५४
अञ्जाणेन पनापत्ति-	१६८	अत्तनो च ठितोकासं	२१७
अञ्जातका सचे हान्ति	५१	अत्तनो तिविधे मग्गे	१९३
अञ्जिस्सा पुन अञ्जिस्सा	९५	अत्तनो पत्तभागं पि	७३
अञ्जेन च कतं लद्धा	१७६	अत्तनो परिभोगत्थं	३०७
अञ्जेन च कतं लद्धा	१७७	अत्तनो वसनट्टाना	११०
अञ्जेन पन धम्मेन	११५	अत्तपत्तगतं भत्तं	१४४
अञ्जेन पन पञ्चन्नं	१२३	अत्र पत्तं ठपेहीति	२९१
अञ्जेन पन धम्मेन	११३	अतिक्रान्ते घरुम्मारे	१५२
अञ्जना च कतं लद्धा	१७६	अतिक्रमन्तिया पारं	२०३
अञ्जेसं अत्तनो भत्तं	१८६	अतिक्रमेति पञ्चाहं	२२०

गाथायो

पिट्ठे

गाथायो

पिट्ठे

अतिक्रमेति या होति
अतिक्रमो द्विधा वुत्तो
अतिक्रामेय्य यो मोरं
अतिथूलोकिस्सो वा ति
अतिग्तो मत्तिकापुञ्जो
अतिदीघोतिरस्सो वा
अतिपिङ्गलनेत्तो वा
अतिरित्तं तु कारेत्वा
अतिरेकचतुक्कंसं
अतिरेकडुमासून-
अत्थ-धम्मपुरेक्खारो
अत्थतं कठिनं भन्ते
अत्थते कठिने तस्स
अथ आमिससंसट्ठं
अथ तेसं पि पुतानं
अथ भिक्खुनिया फुट्ठो
अथ वा भूमियं येव
अथ सम्बट्ठला गामं
अथ सो पि मया दिट्ठं
अथ हत्थे पि वा तस्स
अथादितो पनेकं वा
अथापि परिकप्पेत्वा
अथा 'लमेतं सब्बं' ति
अथेय्यसत्थसञ्जिस्स
अदत्त्वा जहिते छन्दं
अदत्त्वा परिभुञ्जेय्य
अदत्त्वा रक्खनत्थाय
अदसा रजिता येव
अदिन्नं हि मुखद्वारं
अदिन्नादान-तुल्या व
अदिन्नादानतुल्या व
अदिन्ना पटमं होति
अदीघो पन कातब्बो
अदुट्ठुल्लाय दुट्ठुल्ल-

२१८ अदुट्ठुल्लाय सब्बत्थ
३११ अदुब्बले तु चीवरे
१० अदेसिते च वत्थुस्मि
२५१ अदेसेत्वा करोन्तस्स
९८ अदेसेत्वा पनापत्तं
२५१ अदेसेत्वा सचे वत्थुं
२५१ अधक्खकं सरीरकं
१२९ अधम्मवादिपक्खस्मि
२१० अधम्मे धम्मसञ्जाय
१५८ अधम्मे पन कम्मस्मि
३९ अधम्मे पन कम्मस्मि
२७१ अधम्मे पन कम्मस्मि
८९ अधम्मे पन कम्मस्मि
१३६ अधम्मे पन कम्मस्मि
४१ अधम्मे पि च कम्मस्मि
१९४ अधम्मेन च वग्गेन
१४४ अधम्मेन च वग्गेन
१७४ अधम्मेन च वग्गेन
४४ अधम्मेन समग्गो हि
२४८ अधम्मेनिध वग्गो हि
१९७ अद्धयोजनतो ओरे
२३ अद्धिकस्स गिलानस्स
१२९ अधिट्ठानं पनेकस्स
१६५ अधिट्ठानूपगं पत्तं
१७२ अधिट्ठानूपगं पत्तं
२२९ अधिट्ठानूपगे पत्ते
२३० अधिट्ठेति विकप्पेति
६१ अधिट्ठेति विकप्पेति
१३८ अधिट्ठेय्यं ततो उद्धं
१०५ अधोतं तालपिट्ठञ्च
२२४ अधोतेन च पादेन
२३६ अधोतो लमुणञ्चेव
१८७ अनज्झट्ठो हि बुड्ढेन
९६ अनन्तरस्स भिक्खुस्स

१६३
२२२
४२
४३
२६०
४३
१९३
३०९
२२२
१६३
१६८
१७१
११३
१९६
१७२
१६३
१७१
२६०
२६०
२६०
२३३
२५०
३०८
२०७
१६१
१८५
६३
६२
१११
१३५
२८९
१३२
२९३
१२७

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
अनन्तरायिका एते	१६५	अनापत्ति करोन्तस्स	९९
अनन्तेर निसिन्नो च	१२७	अनापत्ति गिलानाय	२२५
अनन्धाधधिरो विञ्जू	५८	अनापत्ति गिलानस्स	१०९
अन्धे सति विञ्जुस्मि	५७	अनापत्ति गिलानस्स	१८६
अन्तग्गाहिकदिट्ठी च	३०९	अनापत्ति गिलानस्स	१२०
अन्तरा-नदियं येव	२०१	अनापत्ति गिलानस्स	१८०
अन्तरा संविधाने पि	११८	अनापत्ति तथारूपे	९५
अन्तेवासिमलज्जि वा	११०	अनापत्ति तमञ्जस्स	६४
अन्तो-कुम्भगतं भण्डं	८	अनापत्ति तिणुकन्तु	१००
अन्तो जातं धनवकीतं	२५	अनापत्ति तुलं वा पि	७०
अन्तो ठत्वा बहि ठत्वा	२१	अनापत्ति दसाहस्स	७९
अन्तो येव च सत्ताहं	२६४	अनापत्ति दित्तं वा	९४
अन्तो-लेखापमाणेन	१८५	अनापत्ति न जानाति	२४०
अन्धो अबधिरो वा पि	५८	अनापत्ति न-हस्साधि	१५५
अन्नकोसितुकामस्स	९१	अनापत्ति पनायोगे	१७६
अनाकुलं असङ्किण्णं	३	अनापत्ति पमाणेन	१७६
अनागतेसु सन्नेसु	२४५	अनापत्ति पमाणेन	१७७
अनागते हि भिक्खुम्हि	१८०	अनापत्ति परत्थाय	७०
अनादरवस्सेनेव	१८८	अनापत्ति परिस्सावे	८८
अनादानवसेनस्स	७१	अनापत्ति वितानं वा	७०
अनापत्तत्तनो भत्तं	१७९	अनापत्ति सचञ्जस्स	४३
अनापत्तन्तरायस्मि	२२६	अनापत्ति सचे तेन	१६९
अनापत्तातिरित्तं वा	१३०	अनापत्ति सञ्चिच्च	१९५
अनापत्तातिरित्तं तु	१३०	अनापत्ति स-सञ्चिच्च	२७
अनापत्ति अचोदेत्वा	६९	अनापत्तीति आतब्बं	६७
अनापत्ति अजानन्ती	२००	अनापत्तीति आतब्बं	६
अनापत्ति अधिट्ठेति	८८	अनापत्तीति आतब्बं	६६
अनापत्ति अधिट्ठेति	८५	अनापत्तीति आतब्बं	१६८
अनापत्ति अनादाय	७१	अनापत्तीति आतब्बं	२०८
अनापत्ति असञ्चिच्च	३३	अनापत्तीति आतब्बं	२१४
अनापत्ति असञ्चिच्च	१८५	अनापत्तीति विञ्जेय्यं	१६८
अनापत्ति असञ्चिच्च	१९७	अनापत्तुद्धरापेत्वा	१०७
अनापत्ति असञ्चिच्च	३९	अनापत्तुद्धरित्वा वा	१०८
अनापत्ति "इमं जान"	१००	अनापत्तुभयत्थापि	१६६

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
अनामट्टो पि दातब्बो	५२	अपरो पि बहन्तो व	१४६
अनामन्तासमादानं	२७३	अपलोकनकम्मं तु	२९६
अनामसित्वा सङ्गं वा	६८	अपलोकनकम्मं हि	२२९
अनारोचितमेवं यं	१८१	अपलोकनकम्मञ्चा-	२९९
अनाहटे मुखद्वारं	१८७	अपहेणकपाथेयं	१२३
अनिक्खन्ते च राजस्मि	१७३	अप्पवारितमञ्जाति	६६
अनुवकमेन एतानि	७०	अप्पवारितञ्जातोऽनं	८८
अनुक्खित्ते पि उक्खित्त-	१६६	अप्पसद्देन गन्तव्वं	१८४
अनुञ्जाते पन ठाने	१७४	अपारं ओतरन्तानं	३
अनुञ्जाते पन ठाने	१७४	अपाराजिकखेत्तस्स	१९६
अनुद्दिस्स पहारे पि	२९	अप्पाणे उदके सुद्धे	११२
अनुपुब्बेन सावेत्वा	२५६	अप्पाणे पाणसञ्जिस्स	१६१
अनुबद्धेत्थ चोरेहि	३२	अप्पाणके पि सप्पाण-	१६२
अनुरूपे वसन्तेन	३१३	अपुण्णे अड्ढासस्मि	१५८
अनुलोमेन वा वत्थुं	१९६	अबद्धस्स हि बद्धस्स	२७
अनुवत्तेय्य या भिक्खुं	१९५	अब्भुण्हा पन या यागु	१२४
अनुसावनतो षञ्च	३००	अब्भोकासे सचे वट्ठो	९८
अनोकासकत्तं भिक्खुं	२४४	अब्भोकासे च पाकारो	९८
अनोदिस्सेव पञ्जत्ते	१२०	अब्भोकासे ठितं थम्मं	९९
अपच्चुद्धारकं वा पि	१६०	अभिवक्खुके पनावासे	२७६
अपञ्जत्तेन तस्सेवं	१६७	अभिवक्खुके 'सभिवक्खू'ति	२३१
अपटिग्गहितस्सेव	१४८	अभिसङ्खरतो सब्ब-	१५८
अपटिग्गहितं हेट्ठा-	१४५	अभूतगाम-बीजेसु	१०५
अपटिग्गहिते भिक्खं	१४१	अमज्जं मज्जवणञ्च	१५५
अपत्तस्स तु भिक्खुस्स	८०	अमत्तेसु अनापत्ति	१४
अपदे अहयो मच्छा	६	अमुञ्चन्तेन हत्थेन	१४७
अपनीतेसु सब्बेसु	२६८	अमूलकेन चोदेति	४३
अपनेत्वा निधेन्तस्स	१६१	अमूलकेन सञ्जादि-	१७०
अपनेत्वान चक्कानि	१७	अमोचनाधिप्पायस्स	३७
अपराधानुरूपेन	२५३	अम्ब-जम्बट्टिकादीन-	१०२
अपरा सम्मुखा वृत्ता	१५९	अम्बं जम्बु च चोचञ्च	२६९
अपरिक्खित्तगामस्स	१७४	'अम्बं जम्बुम्पि निम्बं वा	१०४
अपरिच्छिन्नभागस्मि	६८	अम्बपक्कं सुकोट्टेत्वा	२६९
अपरिस्सावनो मग्गं	२८१	अम्बाम्बाटक-जम्बूनं	१३४

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
अयं भिक्खुको नाम	२३३	अविसेसेन वुत्तन्तु	१८२
अयमस्समणी होति	१९६	अविसेसेन निहिट्ठं	२७६
अयमेव नयो वुत्तो	१८९	अवीतिवत्ते मज्झण्हे	१५२
अयमेव विसेसो हि	१६२	अवुट्ठितायनापत्ति	२४१
अयसं कत्तुकामो व	१०५	अवुत्ता परिभुत्तं वा	६५
अयं सीमाविपत्तीहि	२५७	अवुत्ते 'अपसक्का' ति	१७९
अयमेव च सेसेसु	२४५	अवेहासविहारे वा	११०
अयमेव नयो वुत्तो	१०४	असञ्चारिमुपायेन	२८
अयमेव नयो अल्ल-	१०४	असञ्चिच्चासतिस्सापि	१८२
अयमेव नयो जेय्यो	२५९	'असद्धम्मो' ति नामेत्य	१९७
अयुत्तकस्सापि च यानकस्स	१७	असनं भोजनञ्चैव	१२४
अयोपतो अनेकेहि	७९	असनस्स उपच्छेदा	१२६
अरक्खत्ता यथा-बुड्ढं	२२	असन्तमत्तस्सितमेव कत्वा	३४
अरिट्ठो चण्डकाली च	२९९	असन्तमेवत्तानि यो परस्स	३४
अरुणुग्गमना पुब्बे	२०३	असन्तमेवत्तानि धम्ममेतं	३४-३५
अरुणुग्गमनेनेव	२०७	असप्पायं सचे सब्बं	३०७
अरुपियन्ति सञ्जिस्स	७४	असम्पत्ते गरं तस्मि	६४
अलज्जी सानुवादो च	२७८	असम्बन्धेसु भिक्खुस्स	११०
अलज्जुस्सदे गूलहेन	२७८	असम्मुखा करणीयानि	२९९
अल्लीयति फुसायन्ते	९७	असम्मुखा वदन्तस्स	४४
अवगच्छति यो पन भिक्खु इमं	२४६	असयनिघरे तस्स	१५१
अवच्छिज्ज पदेन्तस्स	१५०	अस्स-गो-महिंसादीनं	५
अवज्जं हत्थकम्मं पि	४२	अस्सासम्मतादीनि	११४
अवण्णं नुपसम्पन्न-	१०५	अमुकं नाम दिवसं	२६३
अवल्लेखनकट्टेन	२९३	अमुकस्मि कुले मय्हं	२८४
अवस्सुतस्सवस्सुता	१९३	असुभा दस विज्जेय्या	३१३
अवस्सुता पटिच्छादी	१९७	असेखसम्मते सेख-	१८०
अवसेसञ्च मुत्तादि-	१७३	असोकपिण्डि-आदीनं	५०
अवसेस-सरीरस्मिं	५	असंवासस्स सब्बस्स	३०९
अवसेसा तिपञ्जास	१९२	असंविदहिते काले	११८
अवसेसेन वा तस्स	१९४	असंसत्तेन उच्छुम्हा	८३
अवसेसो पनापत्ति-	२२७	असंहारिमपासाणे	१४०
अवहारो न भिक्खुस्स	१६	असंहारिमेनापत्ति	२१८
अविज्जति पनञ्जाय	२१४	अहताहत-कप्पानं	५९

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
अहापेन्तेन वत्तब्बा	२४९	आनिसंसं निदस्सेत्वा	२२२
अहि-कीटादिदट्टस्स	२८१	आपज्जति च सञ्चिच्च	२७८
अहिच्छत्तकसण्ठानं	३०२	आपज्जिस्वान्तरापत्तिं	५५
"अहं पस्सावधाराय,	९९	आपत्तन्तोविहारे पि	२८०
आ		आपत्तिबहुता ज्ञेया	२२३
आकड्ढति च चोरो पि	२२	आपत्तियो पनापन्ना	१९७
आकासकसिणञ्चेत्थ	३१२	आपत्ति च अनुविखत्तो	५३
आकासे इद्धिया सेय्यं	१५४	आपत्ति भिक्खुपेसुञ्जे	९२
आगन्त्वा थेय्यचित्तेन	२३	आपत्ति पन दुट्ठुल्लं	९६
आगन्तुकावासिक-पिण्डचारी-	२९०	आपत्ति वा पि आपन्नं	१०५
आगन्तुकेन आरामं	२९१	आपत्तीनं ततो ऊन-	५५
आगम्म बलवा वातो	१६	आपत्तीनञ्च रत्तीनं	५५
आगमिस्सामि अज्जेव	२६३	आपत्तुपसमं याति	२७७
आचरियानमयं गाहो	१५७	आपदासु गिलानाय	२३०
आचरियुपज्झायक-	२९०	आपदासु अनापत्ति	२४२
आणत्तस्सेव सो वुत्तो	३०	आपदासु गिलानाय	२३८
आणत्तियम्पि एसेव	२१५	आपुच्छिन्वा कथेन्तस्स	२९३
आणत्तिया उभिन्नम्पि	२५०	आपुच्छित्वा पि गन्तब्बं	२९१
आणत्तो अज्ज पुब्बण्हे	२९	आपुच्छित्वा व गन्तब्बं	१७५
आणापेति सचे अज्जं	८६	आपुच्छित्वा व गन्तब्बं	१७५
आणापेत्तस्स एका व	९६	आपुच्छित्वा पि वा विज्जु	२३५
आदामे उदपत्ते वा	२८०	आपुच्छित्वा व सन्तं वा	१७५
आदि-अनुस्सतिच्छक्कं	३१३	आबाधपच्चया या तु	२४२
आदिन्तु नवमि कत्वा	२६४	आबाधपच्चया दोसो	२४२
अदिन्नादानतुल्या व	८७	आबाधपच्चया दोसो	२१२
आदिन्ने पि अनादिन्न-	१५९	आभोगं मनसा कत्वा	६१
आदिमेकसमुद्धानं	३५	आभोगं मनसा कत्वा	७७
आदियन्तो हरन्तो व	७	आमसन्तो मनुस्सित्थि	३७
आनन्तरियवत्थुस्मि	३२	आमिसेन असम्भिन्न-	१७८
आनापानञ्च फुट्ठेन	३१२	आमिसं गृहणे तस्सा	२०४
आनिसंसमथादाय	२७१	आरामस्सुपचारं वा	१०८
आनिसंसो महा होति	२२३	आरामादोनमत्थाय	४९
आनिसंसो महा होति	२२३	आरामे उपचारे वा	२४२
आनिसंसं निदस्सेत्वा	२२३	आरामे पन अज्जेहि	१९९

गाथायो

आरामो अपरिक्वित्तो
 आरामो च विहारो च
 आरामं वा विहारं वा
 आरोचितकथं सुत्वा
 आरोचेति सचे पच्छा
 आरोचेति सचे पुब्बं
 आरोचेतितरो पुब्बं
 आरोचेत्वा व तं वत्तं
 'आरोचेही' ति वुत्ता चे
 'आरोचेही' ति वत्वा तं
 आरोपेत्वा सचे भिक्खु
 आरोपेत्वा भमं पत्तं
 आरोहा पन चत्तारो
 आवासापालिबोधो च
 आसन्दिको अतिक्रन्त-
 आसन्दिञ्चो पल्लङ्गं
 आसन्दि वा पल्लङ्गं वा
 आसन्दि पन पल्लङ्गं
 आसनं पञ्जपेतब्बं
 आसनं पञ्जपेतब्बं
 आहारा ति वदन्तस्स
 आहारीयु तं पच्छा
 आहरेदमिदं गण्ह-
 आहारत्थाय यामादि
 आहारस्सेव अत्थाय

इ

इच्चेतामु पन द्वीमु
 इच्चेवमच्चन्तमवेच्च धम्मं
 इच्चेवम्पन सब्बम्पि
 इच्चेवमादिकं अञ्जं
 इच्चेवमादिकं किञ्चि
 इच्चेवमादिकं सब्बं
 इच्चेवमादयो कन्दा
 इच्चेवमादयो नेके

पिट्ठे

२६८ इट्ठकादिपट्टिदानं
 २८५ इतरस्सुपचारं वा
 ६८ इतरा पि सचे याति
 १९८ इतरेन पि वत्तब्बं
 १९८ इतरो पि समोधान-
 १९८ इतरं पन मोरस्स
 १९८ इति अत्तिदुतीयस्स
 ५५ इति पञ्चहि रातोहि
 १९८ इति परममिमं विनिच्छयं
 ४० इति वत्वा पनायन्तं
 १४७ इति वुत्तो सचे वेरि
 ३०३ इति वुत्तं दल्हं कत्वा
 १५३ इति सब्बप्पकारेन
 २७२ इति सब्बमिदं वुत्तं
 २८३ इतो चित्तो च घसेन्तो
 २६७ इतो चित्तो च घसेन्तो
 २२७ इतो परमवत्वा व
 २६७ इत्थन्नामस्स ते भत्तं
 २४९ इत्थन्नाममहं भिक्खुं
 २९१ इत्थि-पोसयुतं यानं
 ७५ इत्थिया यदि सम्फुटो
 १८० इत्थिया विमत्तिस्सापि
 ७३ इत्थिरूपं गहेत्वान
 १२९ इत्थिसञ्जा मनुस्सित्थी
 १३६ इत्थि मेथुनरागेन

गाथायो

इत्थीनं इत्थिरूपञ्च
 इदञ्च तिसमुद्धानं
 इदञ्चि धुरनिक्खेप-
 इदञ्चि तिसमुद्धानं
 इदञ्चि पन सङ्घस्स
 इदम्पन समुद्धाना
 इदमापत्तिं येव
 इदमारक्खण्डानं
 इदमेकसमुद्धानं

पिट्ठे

२६८
 २३०
 २०३
 १६०
 ५५
 १०
 २९८
 २८५
 ३१०
 १६९
 ३०
 २४
 २१३
 ६२
 ८
 १८
 १९३
 १८०
 २९७
 २९५
 ३६
 ३८
 ९५
 ४०
 ६
 ३८
 १०५
 २४०
 ९०
 २८५
 २४४
 ३५
 २०
 ४६

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
इदमेळकलोमेन	२१७	इमं कण्डुपटिच्छादि	६१
इदमेळकलोमेन	२४४	“इमं खण च ओकासं”	९७
“इदं अय्यस्स होतु”ति	७३	इमं गामे ठितं वेरि	३०
इदं कालविनिम्मुत्तं	१४८	इमं पटिभजन्तु नो जन्तुनो	२४६
इदं चतुब्बिधं सोलं	३११	इमं परमसङ्करं सङ्करं	१९२
इदं चतुसमुट्ठानं	११८	इमं मूलं इमं वल्लि	९७
इदं चतुसमुट्ठानं	१३८	इमं खखं इमं वल्लि	१०४
“इदं ठपेत्ता देही”ति	१७४	इमं विदित्वा विनये विनिच्छयं	१९२
इदं तिसककण्डस्मि	१७२	इमं सारभूतं हितं अत्ययुतं	३१६
इदं पन समुट्ठानं	७२	इमं हितविभावनं भावनं	७
इदं पन समुट्ठानं	१५२	इस्सरस्सापि दातब्बो	५२
इदं पणत्तिवज्जञ्च	११२	ई	
“इदं ममत्थि अत्थो मे	७६	ईसकं पन ओनत्वा	१३९
इदं वत्थुवसेनेव	२१२	उ	
इदं हि छ-समुट्ठानं	४१	उक्कट्टस्स च उक्कट्टो	७६
इद्धिया सेतुना नावा-	२०१	उक्कट्टाय पि उक्कट्टा	२५८
इध सङ्घदिसेसा व	९६	उक्कट्टुक्कट्टको तेसु	७७
इधेकदिवसेनेव	९४	उक्कट्टो नाम सो पत्तो	७६
इन्दखीलमतिकम्म	२०२	उक्खित्तके निपत्तस्मि	१६६
इन्दसालादिरुखानं	१०२	उक्खित्तने गहट्टेन	२६०
इमञ्च यागुं पिव भुञ्ज भत्तं	७५	उक्खिपित्वा ठपेत्तेसु	२६८
“इमस्मि चीवरे सब्बं	६५	उक्खिपित्वा परं कञ्चि	१०३
इमस्मि विहारे तेमासं	२६४	उगतेन च थूपेन	३१५
इमानट्ठ ठपेत्तान	२९९	उगिरित्वा विरद्धो सो	१६९
इमा द्वे पन सीमायो	२५७	उग्घाटेत्वा करण्डं तु	२६
इमा हि छ च सिक्खायो	२३६	उच्चारं वा पि पस्सावं	२१५
इमाहं चीवरं तिस्स-	१६०	उच्छुमहा पन निब्बत्तं	८३
इमाहं चीवरं तुय्हं	१५९	उच्छुं खादति चे भिक्खु	१४८
इमाहं चीवरं तुय्हं	१६०	उच्छुं पटिग्गहेत्वान	८४
इमिना च इमं नाम	७६	उजुक्कं मच्छकण्ठं वा	३०४
इमिना वासिना होति	३०	उज्झानसञ्जिके थूपी-	१९२
इमे पाराजिका वुत्ता	३५	उज्झायति सचे छन्द-	२३९
इमेसं वचनं सुत्वा	१७१	उण्णादिकं पञ्चविचञ्च तूलं	२८३
इमं कण्डुपटिच्छादि	६१	उत्तरारणियं वा पि	३०६

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
उत्तहत्तरि भङ्गस्स	२९०	उपचारप्पणातो च	३११
उतुद्धटानं पन चीवरानं	५९	उपचारे विहारस्स	१०८
उदकट्टो ति विञ्जयेय्यो	१०१	उपचारोक्कमे वा पि	२३१
उदकट्टो थलट्टो ति	१०१	उपज्झायस्स वा होतु	२७४
उदकेन विना चेच्च	१०१	उपज्झायमथाचरि पं	२४९
उदकेन समा वुत्ता	१४८	उपज्झायस्स वत्तानि	२५०
उदकेनुक्खपित्वा तं-	१०१	उपज्झायमथुहिस्स	२४७
उदकं कञ्जियं वा पि	१५६	उपज्झायसमोधान-	२५०
उदकं दन्तपोणं वा	१५०	उपज्झायो सचे हुत्वा	१६४
उदकं वा पि पत्वा	१२८	'उपट्टानं पसत्थन्ति'	२१७
उदकं वा पवेसेतुं	२५३	उपड्डभागं दातब्बं	४८
उदयब्बय-भङ्गा च	३१४	उपसम्पद कम्मन्तु	२४९
उद्दिट्ठमत्ते भिक्खूनं	२५९	उपसम्पदकम्मस्स	२५६
उद्दिट्ठेहि किमेतेहि	१६७	उपसम्मदपेक्खस्स	२९७
उद्दिस्स हि कते पासे	३३	उपसम्पदकम्मञ्च	२९९
उद्दिस्सन्ते समप्पा वा	५९	उपसम्पदकालस्मि	२४०
उद्देसपरियापन्ने	४७	उपसम्पादयिस्सामि	१६४
उद्देसभत्तं भुञ्जित्वा	२८९	उपसम्पादितो चे यो	१६४
उद्देसादिनयेनस्स	११५	उपाटितोदुमसेसु	६
उद्देसादिमु पाचित्ति	२२४	उपादिन्नेनुपादिन्ने	४
उद्देसादीनमत्थाय	२६३	उपाहनगतस्सापि	१८९
उद्देसे पटिपुच्छाय	२४७	उपोसथस्स एतानि	२६०
उद्देसो पि न कातब्बो	२९३	उपोसथादि-अत्थाय	११४
उद्धञ्चापि सिखगं ति	१०	उपोसथादिकं कम्मं	१६६
उद्धम्पन ततो लोह-	२८५	उपोसथे पनावासा	२६१
उद्धरन्तस्स खाणुं वा	८	उपोसथो किमत्थाय	२६१
उद्धरित्वा पि भिन्दित्वा	१८८	उपोसथो न कातब्बो	२६१
उद्धुमातादि-सम्पत्ते-	४	उप्पतित्वा सचे पत्ते	१४२
उद्धं केसग्गमत्तं पि	१५	उप्पब्बजति चे तत्थ	२८४
उद्धं छप्पञ्चवाचाहि	९४	उब्बट्टापेय्य वज्झाय	२४३
उद्धं वा उक्खिपन्तस्स	१२	उब्भक्खकमधोजाणु-	१९४
उद्धं हत्थसत्तं गन्त्वा	१४५	उब्भक्खकमधोजाणु-	३९
उद्धारं देसनं कम्म-	२९८	उब्भक्खके अधोजाणु-	३९
उपक्कलेमे 'अमग्गो' ति	३१३	उभतो-पातिमोक्खानं	२४५

गाथायो

पिट्ठे

गाथायो

पिट्ठे

उभतोव्यञ्जनं इत्थि
उभतो-सङ्घमुद्दिस्स
उभयत्थापि पाचित्ति
उभयावस्सुताभावे
उभिनं उट्टुहत्वा वा
उभिनं मेथुने रागे
उभिनं द्वीमु पत्तेसु
उभो कोणे समं कत्वा
उभो वा पि निसीदन्ति
उभो सञ्जातकङ्खाय
उभोमुभिनमञ्जस्मि
उम्मत्तक-पदं एत्थ
उय्युत्तं भिक्खुनो सेनं
उय्योजने पनेतिस्सा
उय्योजेति हि 'चट्ठा' ति
उय्योजेन्तस्स किञ्चेन
उय्योधिकां बलगां वा
उलुङ्केनाहरित्वा पि
उलुङ्को पि समुगो पि
उस्सारेत्वा निकुज्जित्वा
उस्सावनन्तिका या सा
उस्सिञ्चित्तुं सचे सक्का,

ऊ

ऊनक द्वत्तिपरियाये
ऊनक-द्वत्तिपत्तेसु
ऊनके च तिरत्तस्मि
ऊनके तु चतुक्कसे
ऊनके पन मासस्मिं
ऊनद्वादसवस्सन्तु
ऊनद्वादसवस्सा व
ऊनवीसतिवस्सं यो
ऊहतम्पि अधोवित्वा

ए

एकगम्भे पि वा हत्थ-

२८४ एकच्छन्ने पनावासे
२७३ एकतो उद्दिसापेति
११७ एकतो-उपसम्पन्न-
२०५ एकतो उपसम्पन्न-
९३ एकतो उपसम्पन्ना
१९४ एकतो उपसम्पन्नं
१४६ एकतो उभतो वा पि
१८२ एकतो नानतो वा पि
२२३ एकतो पन वद्धानि
२३५ एकतोवस्सवे वा पि
१७३ एकतोवस्सुते एत्थ
९५ एकतोवस्सुते किञ्चि
१५३ एकत्तं बहुभावं वा
२०५ एकनालस्स वा पस्से
१५० एकन्तरिकतो वा पि
१५१ एकपापुरणा एक-
१५४ एकमुज्जवर्णि नावं
१४१ एकरज्जुमयं वुत्तं
२८८ एकवण्णेन सुत्तेन
१५ एकस्मि चीवरे एका
२६८ एकस्स पारिसुद्धि ते
९७ एकस्स पारिसुद्धि ते
एकादस अभब्बा च
१११ एकादसहि सीमाहि
१२३ एकापत्ति निसीदित्वा
१५४ एका पाचित्ति निदिट्ठा
२१० एका मिज्जा पलण्डुस्स
८५ एकाय तु निपन्नाय
२३६ एकाय पन वाचाय
२३९ एका येव पनापत्ति
१६४ एका येव पनापत्ति
२९३ एका येव सियापत्ति
एकाहं पि विना भिक्खु
२०२ एकस्सङ्गुलिया तीणि

२७६
९२
११९
१७८
६५
२५५
१८३
१२१
१०४
१९४
२०४
२०४
१५९
१३
८७
२८१
११८
३०५
३०५
२२१
२६०
२६०
३०८
३००
२१८
२२८
२११
२२३
२३५
८६
२२७
११२
५८
२१३

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
एकस्मा पन पकन्त-	२०३	एतं परिहरन्तस्स	२०
एकुपज्झायको होति	२५६	एत्तका व इमं द्वारा	२२५
एकुपज्झायको होति	२५६	एत्तकेन हिरञ्जेन	६९
एकेकस्स पि चक्कस्स	१९१	एत्तकं उग्गहेत्वान	११४
एकेकं पक्खिपन्तस्स	११२	एत्तकेहि च वीहीहि	६९
एकेको दुविधो तत्थ	२८	एत्थ चानुपसम्पन्न-	१५५
एकेनन्तेन सम्फुट्ट-	१५	एत्थ नेव गहेतब्बो	१५७
एकेन पन हत्थेन	३७	एत्थन्तरघरं तस्सा	१७८
एकेन पदवारेन	२००	एत्थ वुत्तनयेनेव	१८
एकेनापि च मिस्सेत्वा	७०	एत्थ हत्थममोचेत्वा	२४३
एकेनेव पयोगेन	१६६	एत्थाक्कप्पियभुम्मट्ठो	११७
एकेनेव पयोगेन	३७	एरण्ड-मधुकट्ठीनि	८२
एकेनेव पयोगेन	१६२	एलकाज-मिगानन्तु	२६६
एकेनेव पयोगेन	२२५	एलचम्मं गरं वुत्तं	२८८
एको अभिहटे भत्ते	१२७	एवञ्चापि असक्कोन्तो	८९
एको आवसथो पिण्डो	११९	एवमादीनि वत्तानि	२४९
एको तन्तु पि अच्छिन्नो	६०	एवमादीनि वुत्तानि	१३४
एको परिकथत्थाय	११४	एवमुप्पलजातीनं	१३२
एकं अब्भन्तरं वुत्तं	२५७	एवमुम्मत्त कादीनं	९६
एत्तको नाम भागो ति	६८	एवमेकपदेनापि	५४
एत्तस्मि अन्तरे कम्मं	१७१	एवमेळालुकञ्चाति	२७०
एता पन मुनिन्देन	२६४	एवमेव च सेसेसु	१३७
एता पन चतस्सो पि	२६८	एवं अनुपसम्पन्ने	८६
एता तु पन तिस्सो पि	२३९	एवं अनुपसम्पन्ने	९४
एतानि पन चत्तारि	२७७	एवं आरोपिते मोहे	१६८
एतानि पन वत्थूनि	२१५	एवं तिवङ्गिको दोसो	३००
एतेनेव उपायेन	३१	एवं त्वं पहरित्वा तं	२८
एतेनेव उपायेन	३०	एवं दिन्नविधिञ्जत्वा	२७४
एतेनेव उपायेन	३०	एवं पभेदतो अत्वा	३१३
एतेनेव उपायेन	३०	एवं पुब्बपयोगस्मि	४२
एतेसं पन सब्बेसं	५२	एवं सतप्पि भिक्खूनां	१६३
एतेसं तु कुला याव	५१	एवं सत्ताहकिच्चेन	२६२
एतेनेव उपायेन	८८	एवं सब्बानि वत्तानि	२७६
एतं दसविधं सेय्यं	१०८	एवं साहत्थिको जेय्यो	२९

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
एसेव च नयो ज्ञेयो	२९	कठिनेन समुद्रानं	१७९
एसेव च नयो वुत्तो	१००	कठिनं नाम नामेन	६३
एसेव च नयो वुत्तो	१२८	कड्डन्तो उक्खिपन्तो वा	१७
एसेव च नयो ज्ञेयो	१६	कणिकारादिपुष्पानि	५०
एसेव च नयो ज्ञेयो	११	कणिट्टस्सङ्गुलस्सेव	६०
एसो व परिसुद्धेहि	५५	कण्टकादीहि भिक्खुस्स	५०
ओ		कण्टकं सूचिमट्ठि वा	९९
ओगुण्ठनं न कातब्बं	२९१	कण्णक्खिगूथको दन्त-	१४८
ओतापेति गिलानाय	२२१	कण्णच्छिद्धक्खि-नासामु	५
ओतरित्वा महावीरियं	१७५	कण्णच्छिद्धेसु लोमानि	७१
ओदनेन च पुच्छन्तं	१२८	कतचीवरमादाय	२७१
ओदनो तत्थ सत्तन्नं	१२४	कतिकाय च दिन्नं ये	२७३
ओदनो सत्तु कुम्मासो	१२४	कतिके येव मासस्मि	८९
ओदनं पन देन्तेन	१४३	कते सङ्घेन कम्मस्मि	१०५
ओदनं भोजनं भत्तं	१२१	कतो अहरिते ठाने	१९१
ओरिमन्तेन ओकामं	११	कतोयम्पन भिक्खुनं	२१५
ओरिमन्तेन वा फुट्ठं	९	कतं अकप्पियादीहि	१२९
ओलोकनकतो रागा	२९४	कतं मधुकपुष्पानं	८४
ओवादादीनमत्थाय	२३४	कत्वा एवं न भोत्तव्वं	१८८
ओवादीभिक्खुनीनं तु	२९८	कत्वा कुलघरे भत्त-	१७५
ओवस्सापेति चे कायं	८५	कत्वानुनासिकन्तानि	२४९
ओसण्हेय्य सके केसे	२७९	कत्वा पन सत्तुप्पादं	८५
ओसारेन्तो व ते धम्मे	१११	कत्वा पन सत्तुप्पादं	८५
ओसारेही ति वुत्तो वा	११४	कत्वा रूपियवोहारं	५३
ओहीयित्वाथ गच्छन्ती	२०२	कत्वा व धुरनिक्खेपं	९
क		कत्वा विनयकम्मन्तु	२०७
कङ्कुसित्थप्पमाणेन	७७	कत्वा सम्मज्जनं दीपं	२५९
कङ्गिकन्तु पवाहेत्वा	१४१	कदली-साल-तालुच्छु	३१४
कटसारे महन्तस्मि	१४०	कदली-सिगु-तालानं	१३२
कटाहं यदि मुञ्चित्वा	१०४	कदलेरकडुस्सेसु	६२
कट्टिस्सम्पन कोसेय्यं	२६७	कद्दमादीनि पस्सिस्वा	२४०
कठिनच्छादनं लद्धा	२७२	कन्दं खण कुल्लन्दं वा	९७
कठिनस्सन्तव्वमारो	२९८	कप्परस्स पनुद्धम्पि	१९३
कठिनस्स च किं मूलं	२७१	कप्पसीसो पि पम्भार-	२५१

गाथायो

कपालिट्टकखण्डानि
 कप्पापेय्य विमुं मस्सुं
 कप्पासिक-पटोलानं
 कप्पियम्पन कारेत्वा
 कप्पियाकप्पियेहेव
 कप्पिया भूमि वाक्येन
 कप्पिया भूमि चे होति
 कप्पे नट्टे पि वा सद्धि
 कप्पियो तन्तवायो पि
 कप्पियं कप्पियेनेव
 कप्पियं पन वत्तब्बं
 कप्पियं पन कारेत्वा
 कप्पियं पन कारेत्वा
 कप्पियं पन कातब्बं
 कम्मवाचाय ओसाने
 कम्मवाचाय ओसाने
 कम्मवाचाय ओसाने
 कम्मस्स परियोसाने
 कम्माकम्मञ्च वत्तानि
 कम्मुना लद्धि-सीमाहि
 कम्मं किलेसो पाको च
 कम्मं वीसतिवग्गेन
 करण्डं विवरित्वा चे
 करिस्सामुपहारं ति
 कल्याणकम्प्यताहेतु
 कल्लोर-पनसादीहि
 कवाटं न पणामेय्य
 कसाहतं नरञ्चव
 कविणानि दसेवेत्थ
 कसिते तु पन-ट्टाने
 कस्मा तस्स पयोगेन
 कस्मा पनाति चे तेस-
 कस्मा पनेत्तकेनापि
 काकादानं निवासस्मि

पिट्ठे

२७९ काणं कुणिञ्च खुज्जञ्च
 २८० कातब्बं पन भेसज्जं
 १३३ कातुं सागरतोयेन
 २३३ कायतो वाचतो काय-
 ८७ कायप्पचालकं कत्वा
 ४८ कायबन्धनवीठे पि
 ४८ कायमूर्हं थनं वा पि
 १५९ कायसंसगारागेन
 ८८ कायसंसगारागेन
 ७४ कायसंसगारागेन
 ५० कायसंसगसह्वात-
 १२९ कायेन कायबद्धेन
 १४६ कायेन वाचाय पि वा तदत्थे
 १२९ कायेनाभिहटं भत्तं
 २३५ कायं गन्धव्वहत्थेन
 १६६ कायं बाहञ्च सीसञ्च
 १६४ कायं वा कायसम्बद्धं
 २०४ कायं वा अङ्गजातं वा
 ११४ कारापेतब्बमेवन्तु
 ३०९ कारापेति च केदारे
 १६५ कारेत्वा पन ओकासं
 २६१ कालचीवरसञ्जाय
 २६ कालकेल्लकलोमानं
 ३८ कालिकद्वयमादिमिह
 ६७ कालिकानि च तीणेव
 १२८ कालिकानि च तीणेव
 ७९ काले सम्मा पवस्सन्तु
 २५० कालो यामो च सत्ताहं
 ३१२ कावरिजलसम्पात-
 २१६ किञ्चापि तनुका होति
 २३ कीळापेक्खो सचे हुत्वा
 १०० किलिट्ठं साटकं वा पि
 २४८ कुट-कूटकसीसो वा
 १०६ कुटस्स गोवं पत्तस्स

पिट्ठे

२५१
 ५१
 १४८
 ९६
 १८४
 ३०५
 २९४
 ५
 ५
 १९४
 १९६
 २२९
 ३४
 १२७
 २७९
 १८४
 १६९
 ३०७
 १७६
 ६८
 २४४
 २०८
 ७०
 १३७
 २३२
 २३२
 ३१६
 १३७
 ३१५
 १२५
 १५५
 २७५
 २५१
 १४४

गाथायो

कुठारी याभि कुदालो
कुट्टि गण्ड किलासिञ्च
कुन्तादि नागदन्तेसु
कुद्धो देति पहारञ्च
कुप्पतीति वदन्तेके
कुमारीभूतवगास्स
कुम्मासो यवकुम्मासो
कुलदूसनकम्मेन
कुलसङ्गहणत्थाय
कुलसङ्गहणत्थञ्च
कुलानि पन अञ्जानि
कुलेनेकेन पञ्जत्तं
कुसवाकादि-चीरानि
कुसि अड्डकुसि वा पि
कुसुम्भं किंसुकं पुप्फे
कुहनादिपवत्तो हि
केलायति सचे भिक्खु
केसन्तं विवरापेत्वा
केसा दीघा न धारेय्या
कोटितो पन पट्टाय
कोट्टनं तण्डुलादोनं
कोण्डोसि च निगण्ठोसि
कोपेतुं धम्मिकं कम्मं
कंसवट्टकलोहानं

ख

खज्जके पन सब्बत्थ
खज्जूरि-केतकादीनं
खज्जूरैरक-वेतानं
“खण पोक्खरणिं वापि
खणेर्य वा खणापेर्य
खण्ड-समानसंवासा-
खन्धं ओरोपिते भारे
खन्धखादनियं नाम
खम्भं कत्वा ससीसं वा

पिट्ठे

२८६
२५०
१२
१६८
२५५
२३८
१२४
५२
४९
४९
१८१
१२०
६२
५९
२७४
३०९
१९४
१९०
२८०
१२२
२२८
४४
२६१
२८६
१८७
१३४
१३२
९७
९६
२५७
१८
१३२
१८४

गाथायो

खरपाकेन भट्टानं
खरपाकेन भट्टानं
खरेन नावलेखेय्य
खले वा रक्खति ठत्वा
खादनियं वा भोजनियं वा
खादन्तो कप्पियं मंसं
खिपिते न च वत्तब्बं
खीयन्तस्स अनापत्ति
खीरपासाणसम्भूतं
खीरं दधि वा पि परिग्गहेत्वा
खुद्दके पिट्ठिवंसं यो
खुरभण्डं न गणहेय्य
खेत्ते वा नाळिकेरादि
खेत्ते वुत्तनयेनेव
खेत्तेसु कसितट्टाने
खेत्तं वत्थु तल्लाकञ्च
“खेत्तं वुत्थं तल्लाकं वा
खोमं कप्पास-कोसय्यं
ग
गगने पन गच्छन्तो
गच्छतो अन्तरारामं
गच्छतो दुक्कटं वुत्तं
गच्छतो पदवारेन
गच्छतो पुरतो पञ्चं
गच्छतो हि निधिट्टानं
“गच्छन्तमेतं मारेहि”
गच्छन्ति चे ततो अञ्जं
गच्छन्तीसु तथा द्वीसु
गच्छन्तेनेव भोत्तब्बं
गच्छन्ते पन याने वा
गच्छन्ते पन याने वा
गणनाय वसेनेत्थ
गणनं वा पमाणं वा
गणपरियेसनादिस्मि
गण-पुग्गल-सङ्खानं

पिट्ठे

१२५
१२५
२९२
६९
१३०-१३१
१२६
२८२
१७२
२८६
८१
१५१
२८२
२१५
१९
१४८
७२
६९
५८
१०
१७५
१६
२५४
१९१
१३
३१
१७४
२०३
१२८
२४
७१
२२२
६१
२३५
१७३

गाथायो	पिटडे	गाथायो	पिटडे
गणभोजनसञ्जिस्स	१२२	गहितञ्जिह पुरेभत्तं	८३
गणस्सापि च एकस्सा	२२१	गहितं तेन तं सब्बं	१४०
गण्ठिका मुग्गरोचेव	२८८	गहितं सुगहितं होति	२६४
गण्ठिके पन लेखा वा	३०३	गहितं होति तं सब्बं	१४०
गण्ठिकं पटिमुञ्चित्वा	१८२	गहेत्वज्जोहरन्तस्स	१८१
गण्डं तत्थ वर्णं वा पि	२१२	गहेत्वा निक्खमन्तेन	१२३
गण्हतो धेय्यचित्तेन	२३	गहेत्वा फलिनि साखं	१४६
गण्हतो पण्णिमं अङ्गं	१२६	गहेत्वा या अनापुच्छा	२२१
गण्हतो पि अनापत्ति	१२३	गहेत्वा वा इदं नाम	७५
गण्हतो सकसञ्जाय	२३	गहेत्वा सासनं काय-	४१
गण्हन्तस्स च विस्सासं	१७४	गहेत्वा सामिका मच्छे	१४
गण्हन्तस्सिट्ठकादीनि	९८	गहेतब्बा सचे होति	१९
गण्ह मच्छरसं सारं	१२७	गाथापादो पनेको व	९४
गण्हेय्य वा गण्हापेय्य	७२	गामतो उदकुक्खेपा	२५१
‘गण्हा’ हि निरपेक्खो व	१४३	गामतो नीहरित्वा वा	१७९
गन्त्वा च पन वत्तब्बो	४५	गामन्तरप्पवेसे च	२२६
गन्त्वा चतुहि भिक्खूहि	५६	गामन्तरोक्कमादीनि	२०३
गन्त्वा वा अन्तरामग्गे	१८१	गामन्तरोक्कमे वा पि	११७
गन्धचुण्णेन वा पच्छा	२४८	गामन्तरं नदीपारं	२००
गन्धयोजनतो सब्ब-	२४३	गाममज्जेन मग्गेन	१७५
गन्धिमं गोप्पिमं नाम	४९	गामसीमम्पि वा गन्त्वा	८९
गमने संविधाने च	१६५	गामादिमु पदेसेसु	६३
‘गमिस्सामी’ ति आभोगं	२०२	गावो देमा ति वुत्ते पि	६९
गरुक् तस्स आपत्ति	४४	गिलानकाले विञ्जत्त-	१३८
गरुक् सम्मुखे ठत्वा	४४	गिलानस्सागिलानो ति	१३८
गरुक्कमे ठितायापि	२९५	गिलानस्सागिलानो ति	१५८
गरुत्ता गरुभण्डञ्च	२८९	गिलाना विञ्जपेत्त्वान	२४५
गलवाटकतो उद्धं	१८२	गिलानो वा गिलानस्स	१७२
गहट्टेनागहट्टेन	१८०	गिलानानं मनुस्सानं	४८
गहणा पच्चया भीयो	३११	गिलित्वा च मुखे भत्तं	१२६
गहणे दुक्कटं भोगे	१७९	गिहीगन्धं विनोदेत्वा	२४८
गहणे दुक्कटं तस्सा	२११	गिहीगोपकदानस्मि	३०७
गहितत्ता सबत्थुस्स	८४	गिहीनं पन दूतेय्यं	५२
गहिता उदकेनेव	२१३	गिहीपारुपनं वा पि	२८१

गाथायो

पिट्ठे

गाथायो

पिट्ठे

गुहं लेणं करोन्तस्स
गोणकं कुत्तकं चित्तं
गोणमायाचमानस्स
“गोणं देमा” ति वुत्ते पि
गोष्पिमं नाम गोप्पेत्वा
गोपेत्वा पि न मोक्खो हि

४३

२६७

४२

४२

४९

३३

चत्तारो पच्चये सङ्खो

चातुद्दसो पञ्चदसी

चातुद्दसो पण्णरसी

चारित्तं तस्स पाचित्ति

चारुपङ्कजसङ्किण्ण-

चालेन्तस्स च तालस्स

चावेत्वा पठमं ठाना

चित्तेनादातुकामो व

चिमिलिं तट्टिकं चम्मं

चित्रा उपाहना मेण्ड-

चीवरस्स पटिग्गाह-

चीवरस्स पनुप्पादा

चीवरस्स पसारेत्वा

चीवरस्स विभङ्गं या

चीवरादीनमत्थाय

चीवरादीहि अञ्जेहि

चीवरानं कथा सेसा

चीवरानं विभङ्गं या

चीवरासाय पक्कन्तो

चीवरेण फुटोकासो

चीवरे यानि वत्तानि

चीवरेण सचे तुल्य-

चीवरेसु पि बन्धित्वा

चीवरं दोणियं कत्वा

चीवरं न करिस्सामि

चीवरं निक्खिपित्वान

चीवरं परिपुण्णं ति

चीवरं परिभुञ्जेय्य

चीवरं यो हि सिब्बेय्य

चीवरं यं निवासेतुं

चीवरं वा परस्सेकं

चीवरं विञ्जयेन्तस्स

चुण्णं पण्णं फलं पुप्फं

चुतो अनुपसम्पन्नो

६८

२६४

२५८

१५२

३१५

१२

१५

२४

१०७

२६६

११६

२७३

१२

२२२

११५

४०

२७५

२२२

२७२

११

२४९

१७७

२०८

३०३

२७२

६३

६२

१६०

११६

१५८

९०

६६

४७

३०९

घ

घटकं बालरूपं वा
घट-सीसकटाहो च
घटं देड्डुभसीसं वा
घरतो नीहरित्वा वा
घंसित्वा कङ्कतो सप्पं

३०१

७८

३०४

१८०

२६

च

चक्खुमा पि निपज्जित्वा
चङ्कमे चङ्कमन्तो वा
चतस्सो अप्पमञ्जायो
चतस्सो अप्पमञ्जायो
चत्तारेवस्स अङ्गानि
चतुकोणा व वट्टन्ति
चतुत्थे दिवसे अत्थ-
चतुत्थे नत्थि वत्तब्बं
चतुत्थे पञ्चमे चैव
चतुत्थे यं तु वत्तब्बं
चतुत्थिकासियुं दोसा
चतुत्थी अप्पमञ्जा पि
चतुत्थं कसिणं हित्वा
चतुन्नं वा पि तिस्सन्नं
चतुपोसो रथो वुत्तो
चतुरट्ठङ्गुला ओरं
चतुरस्समुखं दोणि-
चतुवग्गादिकत्तब्बं
चतुवग्गेन कातब्बे
चत्तारिमानि कम्मानि
चत्तारो पकतत्ता व

५७

२९३

३१२

३१३

११२

३०३

१५४

२३६

१५१

१८६

३००

३११

३१२

११३

१५३

६०

२८६

२६१

३००

२९६

२६१

गाथायो

चेतापनपयोगेन
चेतापेति तद्वनं वा
चेतापेत्तं महर्घं या
चेतियस्स च सङ्खस्स
चेतियस्स च सङ्खस्स
चोदितो सो सचे तेहि
चोदेति वा तथासञ्जि
चोरिवुद्वापनं नाम

छ

छट्टन्तु ततिये वुत्त-
छट्टेन पठमेनापि
छट्टेन सत्तमं तुल्यं
छट्टे पनिध वत्तब्बं
छट्टेन्ति जरठं छेत्वा
छट्टेति यदि उच्चिट्ठं
छट्टेन्तिया अनापत्ति
छट्टेन्तिया सियापत्ति
छत्तञ्च मुट्ठिपणञ्च
छत्तदण्ड-सलाकायो
छत्तम्पि अपनामेत्वा
छत्तं दण्डावुधं सत्थं
छत्तं पण्णमयं किञ्चि
छत्तं यं किञ्चि हत्थेन
छदनन्तो निसीदित्वा
छन्दसो मेथुनं धम्मं
छन्दादीनं वसेनेव
छन्देकेन बहुन्तम्पि
छन्दं वा पारिसुद्धिं वा
छन्नं अञ्जतरं सुत्तं
छन्नं ओरेन वस्सानं
छन्नं उपरि वाचानं
छ पनाळवियं वुत्ता
छब्बस्सानि करोन्तस्स
छमानीचासनट्टानं

पिट्ठे

२०९ छस्वसिक्खितसिक्खन्तु
२१० छसु सिक्खितसिक्खं या
२१० छादनं ति पनेतेहि
४१ छादेत्वा वा पि आपत्ति
९० छादेन्तिया पि आपत्ति
३०७ छारत्तपरमं तेन
४५ छिज्जमानं सुवण्णादि
२०० छिन्दन्तस्स तु मरियादं
छिन्दतो दुक्कटं वुत्तं
२३७ छिन्दतो अत्तनो अङ्ग-
२७७ छिन्दितुं अद्धचन्दं वा
२१९ छिन्दत्वा याव सङ्खस्स
२२५ छिन्दित्वा ठपितं मूले
१३१ छिन्दित्वा पन तच्छेत्वा
२१५ छिन्दित्वा चे वति उच्छं
२१५ छुपन्ति मच्छं मंसं वा
२१५ छेदनं नख-केसानं
ज
२८८ जङ्घपेसनिक दूत-
२८७ जङ्घरी कासमद्दो च
२४१ जतु-मूसिक-कण्णो वा
१९२ जराय दुब्बलं अन्धं
३०१ जले निम्मुज्जनादीनं
१८९ जले वल्लि-तिणादीनि
२१८ जाणुमण्डलतो हेट्ठा
१९३ जातकम्पन वत्थुं वा
१०६ जातस्सरे समुद्दे वा
२६५ जाति-आदिमु वुत्तेसु
२२८ जातं छिन्दति चे रुक्खं
७० जानता अत्तनो चेव
९४ जानन्ती भिक्खुनी चोरि
३१० जानित्वा पि करोन्तस्स
७१ जानं केसग्गमत्तं पि
१९२ जानं परिणतं लाभं

पिट्ठे

२३६
२३६
५३
५६
५६
८९
११
२१
२८०
२८०
३०१
२१
२०
४
१४५
१२५
२९६
५३
१३३
२५१
२५१
१५५
१०१
१८२
२८४
२५७
९१
८
१५०
१९९
४१
१९
९०

गाथायो

जानं यावतिहं तेन
जानं सप्पाणकं तोयं
जालुट्टाने पनापत्ति
जीवरुक्खस्स यं मूलं
जेट्टभाता कनिट्ठो च
जोतिं तप्पेतुकामो चे

अ

अत्वाकतानुधम्मेन
अत्वा भिक्खुनिया भत्तं
अत्तितो पन पञ्चेव
अत्तितो पन पुब्बे वा
अत्तिदुतियकम्मानि
अत्तिदुतियकम्मम्पि
अत्तिया ठपितत्ता हि
अत्तिया परियोसाने
अत्ति वत्वा पवारय्युं
'वाणदस्सनमुद्धी' ति
वातब्बा पक्कालस्मि
वातकाञ्जातिसञ्जिस्स
वातिकाञ्जातिसञ्जिस्स
वातिकाय च अञ्जाति
वातिकाय पि अञ्जाति
वातिकाय पि अञ्जाति
वापेतुकामो यो भिक्खु
वेय्यो आलोकसन्धीनं
वेय्यो ठानपरिच्छेदो

ठ

ठत्वा ठत्वा पवट्टन्तं
ठत्वा ठत्वा सचे अन्तो
ठत्वा भोजनसालायं
ठपितस्स हि चक्कस्स
ठपिते ठितयाने वा
ठपितेसु पेवेसेत्वा
ठपितं पत्थरित्वा च

पिट्ठे

५३ ठपितं पन पुप्फानं
१११ ठपेत्वा उपसम्पन्नं
१५८ ठपेत्वा च ठपेत्वा च
१९१ ठपेत्वा चतुपञ्चाहं
५१ ठपेत्वा चतुरारुणे
१५७ ठपेत्वा चम्ममेतेसं
ठपेत्वा चीवरं अञ्जं
१६६ ठपेत्वाञ्जपरिवस्सारं
११९ ठपेत्वा थुलवज्जञ्च
२९९ ठपेत्वा निरयञ्चेव
४६ ठपेत्वा भिक्खुनिं भिक्खुं
२९९ ठपेत्वा भिक्खुमञ्जेहि
२९८ ठपेत्वा भोजनं तेसं
२९७ ठपेत्वा रूपियग्गाहं
४५ ठपेत्वा वुत्त-धञ्जानं
२६४ ठपेत्वा सप्पिआदीनि
२१४ ठपेत्वा सहसेय्यन्तु
१४७ ठपेतुं भिक्खुनो अग्गि
'ठपेही' ति च पातेत्वा
६७ ठाना मोरं अमोचेन्तो
६५ ठानेसु यत्तकेस्वग्गि
११७ ठानं सलिलजानञ्जिह
६६ ठितट्टाने सचे भिक्खुं
१७८ ठितस्स पि निसिन्नस्स
१९ ठितस्स मातुगामस्स
१११ ठितो अन्तो-परिच्छेदे
१५ ठितो कम्मं विकोपेति
२४ ठितोकासं पनागन्त्वा

त

१०७ तक्क-धञ्जरसादीनि
१७ तङ्खणे जाननञ्चेव
२५ तज्जनादिकते एत्थ
५० तज्जनीयं नियस्सञ्च
९ तज्जेत्वा पदसा दासं

पिट्ठे

१३
८६
१०९
२२०
३१२
२६६
११७
१७२
२७९
२१९
९२
२६७
१५०
७३
१२५
१३८
२९५
१००
१७४
१०
१००
१४
१५२
१८९
९५
२५७
२५७
१७१
१२४
४५
३०८
२७६
२५

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
तच्च खो वत्थुपूजत्थं	४७	तत्थ दण्डेन वा दण्डं	४९
तच्च खो सामिकानं तु	१९	तत्थ नानेकभण्डानं	७
तच्च बालमलज्जि वा	२३७	तत्थ निस्सग्गियं वुत्तं	१७२
तच्च सब्बं समादय	२४६	तत्थ बाधेतुकामस्स	१०८
तट्टिकाय पि चोल्ले वा	७८	तत्थ भिक्खुनिया दिन्न-	११६
तण्डुले पन धोवित्वा	१४७	तत्थ या अपटिच्छन्ना	५६
तण्डुले मुट्ठिमत्ते पि	१२४	तत्थ लग्गं रजं सण्हं	९९
तण्डुलेसु हि खीणेषु	१४६	तत्थ "सीमाय देत्ती" ति	२७३
तत्तियच्च चतुत्थश्च	२३६	तत्थेव भिन्दतो तेलं	९
तत्तिये नत्थि वत्तब्बं	१९१	तत्थेव सङ्खमज्जे वा	५४
तत्तिये पि चतुत्थे पि	२१८	तत्थेवाकप्पियं मंसं	१२६
तत्ते पनुदके कोचि	१४७	तत्थेवानुपसम्पन्नं	११६
ततो अज्झोहरन्तस्स	१३५	तथा अक्त्वा भिक्खुस्स	
ततो केसग्गमत्तं पि	११	तथा अज्जेन धम्मेन	११५
ततो गोपानसि भित्ति	९८	तथा अणत्तिरित्तं ति	१३०
ततो गोत्रभुचित्तस्स	३१४	तथा अनुपसम्पन्न	९२
ततो तस्स च ते भिक्खू	१२१	तथा अनुपसम्पन्ने	९६
ततो पट्टाय तं सब्बं	१३९	तथा उम्मत्तकस्सापि	१६४
ततो पट्टाय सत्ताहं	८०	तथा उम्मत्तकादीन-	१७१
ततोप्पभुत्ति सब्बम्पि	१६०	तथा उम्मत्तकादीन-	१६३
ततो मेथुनरागेन	४	तथा उम्मत्तकादीन-	१७०
ततो वुट्ठाय सप्पज्जो	३१३	तथा उम्मत्तकादीनं	१३७
तत्थ अण्टिकम्मा च	३०९	तथा उम्मत्तकादीनं	११६
तत्थ कक्कटकक्खीनि	३०३	तथा उम्मत्तकादीनं	९२
तत्थ कायेन वा काय-	२८	तथा उम्मत्तकादीनं	१६६
तत्थ-जातक-कट्ठं वा	८	तथा उम्मत्तकादीनं	१५३
तत्थ जातफलं खज्ज	३८	तथा उम्मत्तकादीनं	४०
तत्थ-जातक-पुप्फेसु	१३	तथा उम्मत्तकादीनं	१२२
तत्थ-जातकपण्णेषु	१४०	तथा उम्मत्तिकादीन-	२३१
तत्थ-जातफलादीनि	१८१	तथा उम्मत्तिकादीन-	२२२
तत्थ-जातफलं किञ्चि	१४७	तथा उम्मत्तिकादीन-	२२१
तत्थत्तनो पत्तथाय	७३	तथा उम्मत्तिकादीन-	२१८
तत्थ तं विहरन्तो व	६७१	तथा उम्मत्तिकादीन-	२१३
तत्थ थूपिकत्तं कत्वा	१८५	तथा कत्वा तु मण्डूक-	२६

गाथायो

पिट्ठे

गाथायो

पिट्ठे

तथा कत्तरदण्डे पि
तथा कदलिया खाणु
तथा कलम्बकं कातुं
तथा चतुहि पस्सेहि-
तथाच्छिन्दापने एका
तथा वत्तिचतुत्थम्पि
तथाञ्जनिसलाका पि
तथा तनुक-ओट्टो वा
तथा थुल्लच्चयं खेतं
तथा दारुमयो पत्तो
तथा घम्मकथं कत्वा
तथा धुरेन दारुनं
तथानभिरति गत्वा
तथा नत्थज्जते सुरिये
तथा निसिन्नकाळे पि
तथा पत्तपिधाने च
तथा भट्टंसकूटो वा
तथा भिक्खुनिया हत्थे
तथा मातापितुनं पि
तथा यक्खादयो पाणे
तथा योजनवित्थिण्ण-
तथारूपासु सुद्धासु
तथा वड्ढितकण्णो वा
तथा विनासितं जानं
तथा वेमतिकस्सापि
तथा सज्झादिसेसेहि
तथासज्जिस्सनापत्ति
तथा सब्ब-तिरच्छानं-
तथा समानिसंसो पि
तथा सम्बहुलास्वेका
तथा सिथिल-वद्धेसु
तथा संविदहित्वा वा
तथेव च महानासो
तथेव पञ्चमेनापि

३०६ तथेव परतो तस्स
१०२ तथेव सत्थपाणिस्स
५० तथेवाथेय्यसत्थे पि
६ तथेवाधारको पत्त-
२०८ तथेवानुपसम्पन्ना-
२९७ तथेवानुपसम्पन्ने
३०५ तथेवानुपसम्पन्ने
२५२ तथेवोभयरागेन-
१९५ तदत्थाय पटिच्छन्नं
७८ तप्पच्चया मरन्तेसु
१६१ तमाकासगतं चोरो
१७ तमेवज्जोहरन्तस्स
२६२ तरुतो तीरतो वा पि
११५ तरुं तिमूलं नवपत्तमेनं
१८३ तळाकस्स च खेतत्ता
३०६ तस्मा आचरियेनापि
२५२ तस्मा एत्थ विसेसेन
६५ तस्मा तं थेय्यचित्तेन
५१ तस्मा तं न च कत्तब्बं
३२ तस्मा न च गहेतब्बं
११८ तस्मा पणीतसंसट्ठं
७८ तस्मा पन उभिन्नम्पि
२५१ तस्मा भिक्खुनिया ठत्वा
१६६ तस्मा मातापितुनं पि
११३ तस्मा विनयनुपायं
४४ तस्मा सचित्तकं वुत्तं
१७० तस्मा हिस्स विसेसस्स
५ तस्मा हि वत्तं पूरेय्य
२२३ तस्मि अभिहटं ठाने
५५ तस्मि ठाने पन ठातुं
७३ तस्मि तज्जेव वा अज्जं
११८ तस्मि दाने निरुस्साहे
२५२ तस्मि वत्थुद्वये तस्स
२७७ तस्स चानुपसम्पन्न-

१२
१८९
१६५
२८८
१७९
१६९
१७२
५
१९६
३३
२२
१३६
१५६
३१०
६८
२४९
२१
२१
१४२
१८८
१३८
२६५
१७८
७५
३
३५
१४७
२९३
१२७
१११
२०८
२४
१०५
९२

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
तस्स चाभिहठत्ता हि	१४२	तालपिट्ठं तथा धोतं	१३५
तस्सच्चायिकवत्थस्स	८८	तालस्स नाळिकेरस्स	१३४
तस्स दानविधानञ्च	५६	ताल-हिन्ताल-कुन्ताल	१३२
तस्स निस्सग्गियापत्ति	६५	ताल-हिन्ताल-कुन्ताल	१३२
तस्स वाचाय वाचाय	१७२	तालं वा नाळिकेर वा	१४५
तस्स सो कठिनुद्धारो	२७२	ताव कण्डुपटिच्छादि	६१
तस्सा उम्मत्तिकादीन-	२३५	तावकालिकमञ्जेसं	२२२
तस्सा उम्मत्तिकादीन-	२०५	तिकज्झाना हि तस्सो व	३११
तस्सा उम्मत्तिकादीन-	२०५	तिकपाचित्ति अञ्जस्मि	२०८
तस्सा उम्मत्तिकादीन-	१९९	तिकपाचित्ति पञ्चाहा-	२२१
तस्सा क्रियसमुट्ठानं	१९५	तिकपाचित्तियं काले	१७५
तस्सादिन्नकपुब्बेसु	८५	तिकपाचित्तियं तत्थ	१७०
तस्सा निस्सग्गियापत्ति	२१०	तिकपाचित्तियं धम्मे	१०५
तस्सा निस्सज्जिते तस्मि	२२९	तिकपाचित्तियं वुत्तं	७४
तस्सापठवियं येव	१००	तिकपाचित्तियं वुत्तं	१०८
तस्सा पाचित्ति सब्बत्थ	२१६	तिकपाचित्तियं वुत्तं	१०७
तस्सा पाचित्तियं वुत्तं	२१७	तिकपाचित्तियं वुत्तं	११४
तस्सारोपनियो मोहो	१६८	तिकपाचित्तियं वुत्तं	११५
तस्सुपट्ठानसालादि-	११०	तिकपाचित्तियं वुत्तं	११५
तस्सेवञ्जेन धम्मेन	११५	तिकपाचित्तियं वुत्तं	६६
तस्सेवमकरोन्तस्स	१७१	तिकपाचित्तियं वुत्तं	११०
तस्सेव सन्तकं वा पि	२४८	तिकपाचित्तियं वुत्तं	१६९
तस्सेवं गण्हतो वत्थु	१४	तिकपाचित्तियं वुत्तं	१६७
तत्रापि पठमे पादे	११८	तिकपाचित्तियं वुत्तं	२०८
तत्रायं तु पटिच्छन्न-	५३	तिकपाचित्तियं वुत्तं	२३६
“त्वं येव परिभुञ्जा” ति	२९६	तिकपाचित्तियं वुत्तं	२२१
तादिसम्पन धंसित्वा	३०५	तिकपाचित्तियं वुत्तं	२४३
तादिसेनुदकेनस्स	१६२	तिकपाचित्तियं वुत्तं	१५३
तादिसो पिण्डपातो व	२८९	तिकपाचित्तियं वुत्तं	१५७
तानि चत्तारि वत्थूनि	२१५	तिकपाचित्तियं वुत्तं	१५७
तानि द्वादस भीयो च	३१२	तिकपाचित्तियं वुत्तं	१५५
ताय वा दायमानन्तु	२०८	तिकपाचित्तियं वुत्तं	१७०
ताल-कुन्तालकादीनं	१३२	तिकोणं चतुरस्सञ्च	२५८
तालञ्च नाळिकेरञ्च	२७०	तिवत्तुं अपलोकेत्वा	२९७

गाथायो

पिठे

गाथायो

पिठे

तिक्खत्तुं चोदना वुत्ता	६९
तिक्खत्तुं तेहि वत्तब्बो	१६५
तिक्खत्तुं पन वुत्तस्स	४५
तिक्खत्तुं यदि वा देति	२४९
तिचीवरं परिक्खार-	६२
तिचीवरं परिक्खार-	५८
'तिट्ठ तिट्ठा' ति वुत्तो व	२३
तिणवत्थारकम्मे च	२९८
तिणवत्थारके सब्ब-	२९८
तिणवत्थारको चैव	२७७
तिणं वा पन पण्णं वा	२०
तिण्णं तेसं ववत्थाने	३१४
तित्थसम्पादनत्थाय	११८
तित्थियानम्पि सेय्यं वा	१५२
तित्थियोहं भविस्सन्ति	२५४
तित्थियोहं भविस्सन्ति	२५४
तिधा सलाकगाहेन	२७८
तिन्तिणोकादिपण्णेसु	१४०
तिपुभण्डे पि एसेव	२८६
तिफलं पिप्फली जाति	१३४
तियोजनपरा सीमा	२५८
तियोजनमतीतेसु	७१
तियोजनं हरन्तस्स	७२
तिरच्छानगतं पाणं	१६१
तिरियं मुट्ठिरत्तनं	२८३
तिल-सासपतेलं वा	८२
तिलक-वकुल-साल-मल्लिकानं	१३४
तिविधे तिलमत्तम्पि-	३
तिविधो परिवासो हि	५३
तिविधं खुद्दकं वा पि	२८५
तिस्सन्नं पन रत्तीनं	९३
तिस्सन्नं पन इत्थीनं	३७
तिस्सस्स भिक्खुनो वा त्वं	१६०
तिस्साय वा त्वं	१६०

तिसहत्थो सिया वेणु	१४०
तीणि गन्त्वा च तेनेव	२२६
तीणि पि द्वेपि चेकं वा	५९
तीरन्तह्मवानी-	३१५
तीहि आचरियेहेव	२५६
तूलोनडा घरे येव	२८३
तेचत्ताळोस वत्तानि	२७६
तेनन्तो-अरुणे येव	५४
तेन मञ्चेन तं सञ्छि	१२९
तेनापनिहिते तस्स	१६१
ते नेकवत्तुग्ग-तरङ्गमालं	९०
तेनेव कप्पियं सुत्तं	८७
तेनेव च उपायेन	३१४
तेमितो वारिना सो चे	९८
तेलभिक्षाय भिक्खूनां	८२
तेलस्साकिरणं जत्वा	९
तेवीसतिविधा वुत्ता	३१०
तेसमेव च पञ्चन्नं	१२२
तेसु आसित्तुसूयानं	२५४
तेसु तीनि निमित्तानि	२५८
तेसं अल्लसरीरेसु-	५
तेसं येव पनत्थाय	४९
तेट्टेवञ्जापदेसेन	९१
तेट्टेव सदिसा होन्ति	९८
तेहेव सप्पिआदीहि	२६९
तोयदुल्लभकालस्मि	२१
तं गहेत्थान मेधावी	३१३
तं तथा न गहेत्तब्बं	३१४
तं पलायितुकामो व	२५
तं रुक्खे खाणुके वा पि	२४
तं समुट्ठानतो सब्बं	१४५
तं सो पटिग्गहापेत्वा	१४६
तं हिरञ्जं सुवण्णं वा	६८

गाथायो

थ

थलट्टे छिन्नरुखानं
थालकस्स च पत्तस्स
थुल्लच्चयस्स कम्मन्ते
थुल्लच्चयेन सद्धि द्वे
थुल्लच्चयं अतिकन्ते
थुल्लच्चयं तु गोणानं
थुल्लच्चयं भवे तस्स
थुल्लच्चयं मनुस्सानं
थूपिका दीपरुखो च
थेय्यचित्तेन यो हत्थि
थेय्यचित्तेन यं किञ्चि
थेय्य-पस्यह-परिकप्प
थेय्यसत्थसमुट्ठानं
थेय्यसत्थसमुट्ठानं
थेय्यसत्थेन जानन्तो
थेय्या तिष्ठे ठितं नावं
थेय्या सप्पकरण्डञ्चे
थेरो च दहरे मगं
थेरो व इस्सरो तस्स

द

दकपुञ्छनिया वासि-
दक्खिणन्तेनफुट्टं वा
दट्ठुमन्तमसो मोर-
दण्डे वा नागदन्ते वा
दण्डके पि परिच्छेद-
दन्त-कट्ट-विसाणट्ठि
दन्तकट्टुदकानञ्च
दन्तकट्टोदके वुत्तं
दसमे नत्थि वत्तब्बं
दसमे पि कथा सब्बा
दसवस्सच्चयेनस्स
दस वेसालिया वुत्ता
दसानुस्सतियो वुत्ता

पिट्ठे

गाथायो

दसा पामङ्गसण्ठाना
१०१ दसामुखे दल्लुत्थाय
३०३ दसामुभा पटिकूल-
२०० दसाहपरमं कालं
१३६ दसाहातिकुमे तत्थ
२०० दसाहातिकुमो येव
१७ दस्सनत्थाय नच्चस्स
३९ दस्सनस्सुपचारन्तु
४६ दस्सनस्सुपचारस्मि
२८९ दस्सने उपचारस्स
२६ 'दस्सामि दापेस्सामी' ति
११ 'दस्सामी' ति च आभोगं
७ दस्सेत्वा व विधि सब्बं
१७१ दसरानञ्च भिक्खून्
१६५ दातब्बं भिक्खुना कत्वा
१६५ दातुं पण्डुपलास्स
१६ दानेनच्छिज्ज गाहेन
२६ दापेत्वा वा अदापेत्वा
६४ दापेन्तस्स पनञ्जेन
२५९ दापेन्तिया अनापत्ति
दायको गगनट्ठो चे
१७६ दारु-आधारके पत्ते
१२ दारुभण्डे पि यो कोचि
२८० दारु-मत्तिक-भण्डानि
७८ दारु-मत्तिकभण्डानि
३०६ दासो वा पन दासी वा
३०५ दिन-कारक-कत्तब्बा
२०५ दिन्ने भिज्जतु सीस वा
२२९ दियड्ढहत्थुब्बेधेन
२३० दिस्वा अङ्गे निलीनं तं
२०९ दिस्वा यानमनारक्खं
१६४ दिस्वा वा पन तं सुत्वा
३१० दिस्समानकरूपाय
३११ दीघतो सुगतस्सेव

पिट्ठे

३०४
३०४
३१२
७७
२०७
६४
२१६
२०२
१५३
१५१
१८६
६६
५९
६५
५२
५२
५९
१५०
१५०
१३९
१३७
७८
२८७
१०७
२९१
२९५
२५८
१६८
९३
१०
१७
१५७
९४
६०

गाथायो

दीघसो च पमाणेन
दीघायतप्पितत्थाय
दीघं रस्सं किसं थूलं
दीघमाने तु पत्तस्मि
दुकूलञ्चैव पत्तुवं
दुक्करस्स च वुत्थं वा
दुक्कटं अकवाटम्हा
दुक्कटं अभिहारे च
दुक्कटं अवदन्स्स
दुक्कटं कालसञ्जिस्स
दुक्कटं पठमस्सेव
दुक्कटं पठमे पादे
दुक्कटं पठमे पादे
दुक्कटं पनुभिन्नम्पि
दुक्कटं मुनिना वुत्तं
दुक्कटं मुनिना वुत्तं
दुक्कटं मुनिना वुत्तं
दुक्कटं सासपादीनं
दुक्कटं होति भिक्खुस्मि
दुक्खस्सुप्पत्तिया तत्थ
दुच्चिन्तितो च दुब्भासी
दुड्ढोसद्वयेनापि
दुट्ठुलाय च दुट्ठुल्ल—
दुट्ठुल्लवाचस्सादेन
दुतियानियतेनेव
दुतियारोचने तस्सा
दुतिये च चतुत्थे च
दुतिये तु पटिच्छन्ने
दुतिये दिवसे तस्स
दुतिये नत्थि वत्तब्बं
दुतिये पन वत्तब्बं
दुतिये सङ्गभेदस्मि
दुतियोपक्खरे यस्मा
दुतियं वा पि कुदालं

पिट्ठे

१७७
८८
३१
८०
५८
७४
२२५
१३०
१६५
१३५
६
१७३
२४४
१६७
१८
६३
२९४
८२
९२
३१
२७८
२०६
१६३
३९
११९
१९८
१८४
२१८
१२०
२३५
२२०
४६
६७
८

गाथायो

दुब्बचसामणेरस्स
दुब्बचे पि पनेतस्मि
दुरूपचिण्णे निहिट्ठं
दुविधस्सापि एतस्स
दुविधो पि अयं रत्ति
दुस्सोलो पापधम्मो सि
दुस्सिञ्चितं विसिञ्जेत्वा
दूतं वा पहिणित्वा पि
दूतं वा पन पेसेत्वा
दूरतो व च पस्सित्वा
दूरं मारेतुकामस्स
देति बाहिरलेपं वा
देवे पन च वस्सन्ते
देसनागामिका या च
देसापेत्वा व भिक्खूहि
देसेय्य मरणूपायं
'देसो' गामादि विञ्जेय्यो
'देहि नेत्वासुकस्सा' ति
दोसो द्वङ्गुलपब्बे वा
द्वत्तिपत्ता गहेतब्बा
द्वादसे तेरसे वा पि
द्विन्नं तण्डुलनाल्लीनं
द्विन्नं मगं गच्छन्तीनं
द्वोस्वगम्भिनिसञ्जाय
द्वीसु पत्तेसु भत्तन्तु
द्वीहि थुल्लच्चयं वुत्तं
द्वीहि सङ्गहितानि द्वे
द्वे ठानानि पनेकस्मि
द्वे तयो भण्डिके सद्धि
द्वे पादरक्खा आरोहो
द्वे पि वेम गहेत्वा वा
द्वे वस्सानि अहं नानु—
द्वे वस्सानि च या काचि
ध
धञ्जपक्खपने तत्थ

पिट्ठे

२५३
४७
१४९
१२१
५५
४४
२२०
१९९
४४
२९५
२८
२२९
१९१
३०९
४३
२८
२९
२७४
२१३
१२३
२४१
७६
२०२
२३५
१८५
४१
२८५
८
२११
१५३
८७
२३७
२३७
२१४

गाथायो

धनुं सरेन सद्धिं वा
 धम्मतो हि समगो सो
 धम्मदेसनतुल्या व
 धम्मासने अनापत्ति
 धम्मिकं कठिनुद्वारं
 धम्मिकानन्तु कम्मानं
 धम्मेन पन वग्गो हि
 धारेति पन यं किञ्चि
 धारेन्तिया पनेत्था पि
 धुरनिक्खेपतुल्या व
 धुरे निक्खित्तमत्तस्मि
 धुरे निक्खित्तमत्ते व
 धुरे निक्खित्तमत्तस्मि
 धुरे निक्खित्तमत्तस्मि
 धोवनञ्च विचारो च
 'धोवा' ति भिक्खुनी वुत्ता
 धोविस्सामि रजिस्सामि

न

न-उल्लिखितमतादि-
 न केवलन्तु धञ्जानं
 न केवलमकत्तब्बं
 न केवलमनापुञ्छा
 नखपिट्ठिप्पमाणे पि-
 नखे नासिकलोमनि
 नगरस्स बहिद्धा तु
 नग्गो अनुपम्पन्नो
 नग्गो आजोवकादीनं
 न च अफासुकामाय
 न च भिक्खुनिया दीघं
 न च भिक्खुनियारञ्जे
 न च भिक्खुनिया सद्धिं
 न च भिक्खुनिया सब्ब-
 न च मारेतुकामस्स
 न च मोहेतुकामस्स

पिट्ठे

१८९ न च वट्ठति देसेतुं
 २६० न च वट्ठति धारेतुं
 १९२ न च वट्ठति सब्बत्थ
 २६७ न चेव पियकामस्स
 २२३ नच्चन्तस्स सयं वा पि
 १७१ नच्चं वा पन गीतं वा
 २६० नच्चं वा पन गीतं वा
 २४२ नट्टे भिन्ने पि वा पत्ते
 २४२ न-ततुत्तरिसञ्चिस्स
 १६४ न ता 'कुमारिभूता'ति
 १९५ न तेचिवरिकस्सेव
 २२५ नत्थजानन्तिया दोसो
 २३४ नत्थि तत्थ विसङ्केतो
 २३८ नत्थेव अवसेसस्स
 २७१ नत्थेवानतिरित्तम्पि
 ६५ नदिया पारिमं तीरं
 २६३ न दीपो विज्झापेतब्बो

नदी-सर-समुद्देसु
 २७० न दोसुमत्तकादीनं
 २१४ न दोसुमत्तकादीनं
 ५० न दोसुमत्तकादीनं
 १७५ न दोसो कन्तितं सुत्तं
 ५ न दोसो छड्डित्ते खेत्ते
 २८० न दोसो देति दापेति
 २७ न दोसो द्वित्तिपरियायो
 ३०८ न दोसो निदहित्वा पि
 २५४ न दोसो सति आबाधे
 २२४ न दोसो समये सन्तं
 २९४ न दोसो सह सत्थेन
 २९६ न धम्मकरकच्छत्ते
 ३०७ न निसीदेय्य सञ्जाटि
 २९५ न नीहरेय्य पत्तेन
 १६१ न पत्तो लेहितब्बो व
 १६८ न परामसति अत्ति वा

पिट्ठे

१९०
 २८२
 २९६
 ९२
 २८०
 २१६
 २८०
 ८०
 १५३
 २३८
 ६२
 २४०
 ३०
 १४८
 १३६
 २०१
 २९३
 २५८
 ४४
 ५७
 ५३
 २२८
 २१६
 २१३
 १११
 १३८
 २१२
 १५२
 २२६
 ३०४
 २८१
 ७९
 १८८
 २९९

गाथायो

न फासुका नमेतब्बा
न-भिसापेतुकामस्स
न भुञ्जे न पिवे नग्गो
न मुखपुञ्छनादीनं
न मुखं लिम्पितब्बन्तु
न याचिस्सामि ओवादं
नवकानं वसा द्विन्नं
न वच्चकुटिया वच्चो
'न वट्टती'ति निदिट्ठं
न वट्टति हसन्तेन
नवनीते पि सप्पिम्हि
नवनीतं पुरेभत्तं
नव-मल्लिम-थेर-भिक्षुनीनं
नवमेदसमे वा पि
न वहे उभतोकाजं
नवं अधिट्ठहिवा व
नवं मञ्चम्पि पीठं वा
न सक्का व सिया भिक्खं
नहापितस्स सण्डासो
न होतापत्तिया अञ्जं
न होन्ति हरिता याव
न्हापेतब्बो सिया सुट्ठु
न्हायन्तस्स अनापत्ति
न्हायति नग्गा या पन हुत्वा
न्हायितुं पिवितुं वा पि
नागो वा पि सुपण्णो वा
नाचमेय्य सचे वच्चं
नानतो वेकतो गन्त्वा
नानाठानेसु पञ्जत्तो
नानामणिमयत्थम्भ-
नानावत्थुकसञ्जायो
नानावण्णेहि सुत्तेहि
नानासंवासको नाम
नानित्थीनं सचे पञ्च

पिट्ठे

२९४ नानुपज्झायकेनापि
१५७ नानुपज्झायकेनेव
२८१ नापज्जति च सञ्चिच्च
६२ नापत्ताकतकम्मस्स
२९४ नामेत्वा फलिनि साखं
२३४ नाळन्ते जलतो मुत्त-
११३ नाळिकेरस्स तालस्स
२९६ नाळिकेरतयं भित्वा
७१ नाळिकेर-करज्जानं
१८३ नाळिकेरस्स हीरे वा
८२ नाळिकेरादिकानम्पि
८१ 'नावस्सुतो'ति अत्वा वा
१४९ नावं नावट्ठं वा भण्डं
२०६ नासनं सवणञ्चेव
२८२ "निक्खमा" ति वदन्तस्स
२७० निक्खमित्वा ततो अञ्जं
१७६ निक्खमित्वा सचे तस्मा
१४१ निक्खमित्वा सयन्तस्स
२८६ निक्खमित्वा सचे पच्छा
१९७ निक्खित्तकालतो उद्धं
१०२ निक्खिपित्वा ततो वत्तं
२४८ निक्खिपित्वा धुरं तस्स
१५८ निक्खिपे सन्तिके तेसं
२२० निच्चले उदके नाव-
२०१ निच्चविस्सवनासो वा
२५५ निट्ठिता तच्छित्तो वा पि
२९२ निदानं तत्थ वेसाली
१२१ निदानं पुगलं वत्थुं
१२० निदिट्ठ मुनिना तासं
३०६ निद्धुनिश्चान हत्थं वा
५५ निधानमुखमेतं ति
३०२ निपज्जनपयोगानं
३०९ निपज्जन्ति सहेव द्वे
३७ निपज्जित्वा व भोत्तब्बं

पिट्ठे

२५६
२५६
२७८
१६६
१०३
१३
१३३
१०२
८२
२८७
१०१
२०५
१४-१५
२७२
१०९
२००
१०७
९४
२००
५४
५४
१६३
५६
१५
२५२
२८८
३१०
३१०
२२७
१८८
६२
१६६
२२४
१२९

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
निपज्जितब्बं सहसा	२८९	निसीदन्तस्सनापत्ति	१५१
निपतित्वा पनञ्जस्मि	३२	निसीदनस्स दीघेन	६०
निपन्नस्स गजस्सेकं	२७	निसीदनस्सापि निपज्जनस्स	२२७
निपन्नस्सागिलानस्स	१९०	निसीदित्वा निपज्जित्वा	२१९
निपन्ने उपसम्पन्ने	९३	निसीदनेन युत्तेसु	१८४
निब्रत्तित्वा हि ओपाते	३२	निसीदनं करोन्तेन	१७७
निमन्तिता या पन अप्पवारिता	२३२	निहतन्तु यथाधम्मं	१६२
निमन्तिता वा पि सचे	२३२	नीरतो उपपत्तिवा यो	१४
निम्मस्सु-दाठिको वा पि	२५२	नुपसम्पादनीयो व	२५५
निमित्तमत्तं सेसेत्वा-	४	नुही-आदिमु खखेसु	१०३
निमित्तम्पन कित्तेत्वा	२५८	नेत्वा अकप्पियं भण्डं	६७
निमित्तारम्भणा तत्थ	३१२	नेव छिन्दितुकामो चे	१७६
निमित्तेन निमित्तन्तु-	५	नेव समयलद्धानं	१२१
निम्मिनित्वा ठितेनापि	९५	नेवाहरियमानं वा	१४२
निब्ब्यासो उच्छुनिब्बत्तो	१३५	नेवुदरेय्य सङ्घस्स	१०६
निरय ब्रह्मचरियेहि	२१९	नो चे जानाति सा यक्खि	४०
निक्कतानं गणना च तस्सा	२२४	नो चे जानाति सो वुत्तं	९५
निवत्थं पन वत्थं यो	२२	प	
निवारेस्सामि आहार-	२५३	पक्कन्तापक्खसङ्कन्ता	२३३
निवासत्थाय वा गत्तवा	७२	पक्कन्ता वा विवभन्ता वा	२०३
निवासनुपगं वा पि	२२२	पक्कन्ते वा पि विवभन्ते	२५०
निवासेति अनाणत्तो	२४८	पक्कमनञ्च निट्ठानं	२७२
निवासेत्वा गहेत्वा च	६३	पक्कमनञ्च निट्ठानं	२७१
निसज्जाय उभिन्नं पि	५७	पकासनियकम्मञ्च	२९९
निस्सट्ठचीवरादीनं	२९७	पक्खिपन्तो सतक्खत्तं	१४४
निस्सगियस्स वत्थूनं	८१	पक्खी वा मुखतुण्डेन	१३९
निस्सागये च वत्थुम्हि	७६	पक्खोपक्कमिकासित्ता	२५३
निस्सारणमथोसारं	२९८	पच्चन्तिमे पि वा देसे	१५८
निस्सारणमथोसारो	२९७	पच्चयेसु हि तीस्वेव	४२
निसिन्नं येव मारेहि	३१	पच्चुक्कुडुनता चेव	२९७
निसिन्नस्सानतिकम्म	१५१	पच्चुक्कुडुनता नाम	२९८
निसिन्नेन निसिन्नस्स	१९०	पच्चुद्धार-विनासेहि	६०
निसीदन्तस्स वा तस्मि	११०	पच्चुद्धारकसञ्जिस्स	१६०
निसीदन्तस्स सेय्यं	१०९	पच्चुद्धारकवत्थेसु	१६०

गाथायो	विट्ठे	गाथायो	विट्ठे
पच्चुद्धारे अनापत्ति	६४	पटिगण्हाति सन्देसं	४०
पच्छतो पस्सतो वा पि	२९	पटिगहणसञ्जाय	१४०
पच्छा निमन्तितं भत्तं	१२२	पटिगहवसेनेव	२६९
पच्छा पटिगहेत्वा तं	१४३	पटिगहिततेलस्मि	१४५
पच्छा पटिगहेत्वा व	१४१	पटिगहितसञ्जाय	१४५
पच्छाभत्तकतो उद्धं	८२	पटिगहितसञ्जिस्स	१४९
पच्छाभत्तकतो उद्धं	८३	पटिगहितके तस्मि	१४९
पच्छाभत्तकतो उद्धं	८१	पटिगहेतं कातुं वा	८३
पच्छाभत्तं गहेत्वा चे	८१	पटिगहेत्वा अङ्गारा	१४७
पच्छाभत्तं पि गणिहित्वा	८०	पटिगहेत्वा तं पच्छा	१४२
पच्छाभत्तं पि भिक्खुस्स	८४	पटिगहेत्वा तं यागुं	१४७
पच्छा मच्छविसं मच्छा	१४	पटिगहेत्वा देय्यानि	१४८
पच्छा सिब्बति पाचित्ति	२२०	'पटिगहेत्वा देथा' ति	१४१
पच्छिआदिमिह वत्तब्बं	१३९	पटिगहेत्वा धोवित्वा	१४७
पच्छिमन्तेन सङ्घाटि	५८	पटिगहेत्वा वा पत्तं	१४३
पञ्चङ्गानि इमानेत्य	४०	पटिगहेतुमेवस्स	१८५
पञ्चन्नं अच्चये दानं	२७४	पटिच्छन्तापटिच्छन्नं	२९५
पञ्चबन्धन-ऊनस्मि	७९	पटिच्छित्तब्बं तं एक-	१३९
पञ्चमासघनं याव	१९९	पटिनिस्सजतो वा पि	४६
पञ्चने नत्थि वत्तब्बं	२३९	पटिपाटिमसेसेन	१२०
पञ्च यस्मि पनावासे	२६५	पटिमुक्कम्पि कण्ठमिह	१८९
पञ्चवग्गुपसम्पदा	३०७	पटिलाभेन सच्छेदं	१७७
पञ्चवग्गेन अब्भानं	२६१	पटिलाभेन सच्छेदं	१७७
पञ्च वा राजियो यस्स	७९	पटिलाभेन सच्छेदं	१७७
पञ्चानन्तरिका थेय्य-	३६	पटिसिद्धे पि सङ्गस्स	६९
पञ्चानन्तरिके पोसे	२५५	पटिसंविदितसञ्जिस्स	१७३
पञ्चाहिकन्तु सङ्घाटि-	२२१	पटिसंविदिते येव	१८१
पञ्चेव च ययावुद्धं	२७६	पटिसंविदिते तस्स	१८१
पञ्जायिस्सति कम्मन	१६४	पटिसंविदिते नेव-	१७३
पञ्हुं पुच्छति चे थेरो	१९०	पट्टिका सूकरन्तं ति	३०४
पटिक्कोसो व एषत्थि	३००	पठमज्झानिका तत्थ	३११
पटिक्खित्ते पि तं वत्थुं	७३	पठमस्स हि पत्तस्स	७९
पटिगण्हतादीहि	४१	पठमस्सट्ट चित्तानि	३५
पटिगण्हाति चे तस्सा	२३२	पठमापत्तिकं धम्मं	२००

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
पठमिट्ठक-पासाण-	२६८	पनसम्बाटकट्टीनि	१३४
पठमे दुतिये चन्ते	३५	पब्बतं वन-पासाणं	२५८
पठमेन समाना व	३९	पमाणातिक्कमेनापि	४३
पठमेन समाना व	६४	पमाणनियमाभावा	४३
पठमं अगगळं दत्त्वा	६०	पमाणेनेव कातब्बा	१७७
पठमं उद्धरित्वान	२०१	पयोगगणनायेत्थ	२२५
पठमं दुतियं वुत्त-	१८६	पयोगगणनायेत्थ	२१६
पठमं पविसन्तीनं	२३१	पयोगगणनायेव	२४१
पठमं पन कुम्भि वा	८	पयोगबहुतायापि	२२७
पठविं अल्लहत्थेन	९९	पयोगे गहणत्थाय	६६
पठविं खणतो वा पि	८	पयोगे च पयोगे च	५७
पठविं मत्तिकत्थाय	१४९	पयोगे च पयोगे च	१५६
पण्डके यक्खि-पेतीसु	३८	पयोगे दुक्कटं वुत्तं	२१०
पण्डको च तिरच्छानो	३६	पयोगे दुक्कटं लाभे	२०९
पण्णानि अज्जकादीनं	३०८	परक्कमन्तं सङ्गस्स	४५
पतनं सलभादीनं	१६२	परत्थाय करोन्तस्स	७०
पत्तखादनियं नाम	१३३	परम्परन्ति सज्जाय	१२२
पत्तमण्डलके किञ्चि	३०४	परस्सानिस्सजित्वा तं	६३
पत्तस्स परियन्ते वा	३०२	पराजितानेक-मलेन वुत्तं	२७
पतिगण्हाति तं भिक्खु	१३९	परिकप्पेति चे एत्थ	१३
पतितं सुक्खभत्ते च	१४१	परिकम्मकतं भूमि	२८९
पतित्वा एत्थ यो कोचि	३२	परिकम्मे पटिच्छादी	२८१
पतित्वा गम्भिनी तस्मि	३२	परिक्खित्तविहारस्स	५४
पतित्वा भूमियं पच्छा	२४	परिच्चत्तज्झि तं एवं	१४४
मुखे च भत्तं गलितञ्च हत्थे	१२६	परित्तोदक-सुत्तानि	५२
पत्तेसु पन जातेसु	१०३	परिपाचितसज्जिस्स	११९
पत्ते पक्खिपमानं यं	१८५	परिभासन्तिया तस्सा	२३२
पत्तो कञ्चनको चेव	२८९	परिभोगादिकं तेन	१५९
पत्तो जहतधिट्ठानं	७७	परियापुणेय्य चे किञ्चि	२३०
पत्तं पटिगगहं वस्सा	७९	परियेसिस्वा पि वा भिक्खुं	२३४
पत्तं सङ्गस्स निस्सट्ठं	८०	परिवासञ्च वत्तञ्च	२७६
पदसा ओतरित्वान	२०१	परिवासादिकम्मे पि	२६२
पदसो-धम्मनुल्या व	९५	परिवासो विसोधेतुं	५४
पदेसे कंसनीलेन	१५९	परिवुत्थ-परिवासस्स	५६

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
परिस्सावपटं पत्त-	६१	पातापेति सचे भण्डं	२३
परेनुपक्कमापेत्वा	३६	पातिमोक्खस्स उद्देसा	२५९
परेसं ति विजानित्वा	२७	पातिमोक्खस्स उद्देसो	२५९
परेहुप्पाटितानेत्थ	१०१	पातो व गाहिते अञ्जो	२८४
परं मारेतुकामस्स	२८	पादङ्गुठेन वा भूमि	९९
पलण्डुको पण्डुवण्णो	२११	पादघोवन-पासाणा	१०८
पलण्डुको भज्जनको	२११	पादुकारूलहकस्सापि	१८९
पल्लङ्घस्स अनोकासे	२१८	पादुकासु ठितो येव	२९२
पल्लत्थिका निसिन्नस्स	१९०	पादे आसन्दिया छेत्वा	२२८
पलायित्वा सचे अञ्जं	२६	पादेनस्सुपचारस्मि	१५०
पलालण्डुपके वा पि	१९१	पादेनाधारकं अक्क-	१४२
पवराकार-पाकार	३१५	पानकत्तमनुज्जातं	२६९
पवारण-पहोनञ्चे	१२६	पानीयस्स उलुक्के पि	३०६
पवारणं तथाब्भानं	२६१	पानीयादि पनानेय्यं	२९२
पवारितानं अपवारितानं	१२९	पापिच्छता तस्स असन्तभावो	३५
पवारिते च सङ्गस्मि	२६५	पामोक्खे पातिमोक्खस्मि	३११
पवारितो ति सञ्जिस्स	१३०	पायासस्स च पूरेत्वा	१४२
पवारेन्तेसु थेरेसु	२६४	पाराजिकत्तं जानन्ती	१९५
पविट्ठानुपसम्पन्न-	९१	पाराजिकानि वुत्तानि	४३
पवेसनं पविट्ठं वा-	३	पाराजिकेन चोदेति	४४
पसाखे पन सञ्जातं	२३४	पाराजिकं फुटोकासं	१२
पस्सन्तिया तथा मग्गे	२१७	पारिवासिकभिक्षुस्स	२७६
पस्सम्भेत्वान उस्साहं	१७४	पारिवासिकभिक्षुस्स	२७६
पस्सित्वा अन्तरामग्गे	१६९	पारिसुद्धिप्पदानेन	२६५
"पस्सिस्सामी" ति नच्चं वा	२८०	पारुतस्स निवत्थस्स	१९६
पहारं देति मोक्खाधि-	१६९	पाळिकण्णिककप्पो वा	१५९
पाकारादिसु सेवालो	१०३	पाळिमटुकथञ्चेव	२९०
पाकाराभिमुखो ठत्वा	१२	पावार-कटसारादि	२२४
पाकारेन बिहारस्स	२००	पासाणदद्दु-सेवाल-	१०३
पाचित्ति गळ्धम्महेहि	११४	पासाणपिट्ठियं सोण्डि	९३
पाचित्ति धुरनिकखेपे	२२६	पासाणं यदि वा रुक्खं	९९
पाचित्ति धुरनिकखेपे	२२९	पिट्ठके पटुभावकरे परमे	३६
पाचित्ति पमाणस्मि	८७	पिट्ठ-कायमयं दामं	५०
पाजेन्तो पि सचे नावं	१५६	पिट्ठादीहि कतं मज्जं	१५४
पाणिनो एत्थ बाज्झत्वा	३२	पिट्ठियं वा निसीदित्वा	२०१

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
पिट्ठिवंसे ठितो कोचि	१११	पुष्पं गहेत्वा नामेत्वा	१३
पिण्डाय विचरन्तस्स	१४१	पुष्पं पण्णुपलासं वा	१०३
पिण्डाय विचरन्तस्स	१४९	पुष्पितं तु अहिच्छत्तं	१०३
पिण्डाय विचरन्तस्स	१४३	पुब्बकिच्चं समापेत्वा	२६०
पिण्ड छिन्दति तालस्स	१३	पुब्बकिच्चं समापेत्वा	२६४
पितरो पि पनञ्जस्स	२२२	पुब्ब-पच्चुद्धराधिष्ठा-	२७१
पितुच्छा मातुलो चाति	५१	पुब्ब-सहपयोगाञ्च	७
पिसेन्तानम्पि भेसज्जं	१४३	पुब्बारुणा पाटिपदस्स याव	२८४
पीठमेळकपादञ्च	२८८	पुब्बे वुत्तयेनेव	२३९
पीठके यो निसीदित्वा	१२८	पुरक्खत्वा वदन्तीन-	२१९
पीळितस्सागमिस्सामि	१७२	पुरक्खत्वा वदन्तीन-	२३१
पुगलम्पन उद्दिस्स	२७४	पुरतो गच्छतो सोतुं	१७१
पुगलस्स च सङ्खस्स	१८८	पुरतो च अनापुच्छा	२२४
पुच्छित्वा कारकं सङ्खं	२०४	पुरतो नेव थेरानं	२९३
पुच्छित्वा येव संसानं	४६	पुरतो पच्छतो वापि	१७
पुट-खल्लकबद्धा च	२६६	पुरतो मुखतुण्डञ्च	९
पुटादिमपनेत्वा वा	२६६	पुरारुणा व निक्खम्म	१५४
पुण्डरीकमुल्लालञ्च	१३२	पुरिमा पच्छिमा वा पि	२६२
पुथुका वा ततो ताहि	१२५	पुरिमापत्तिया मूल-	५५
पुन तं चिण्णमानतं	५६	पुरिमिको पच्छिमिको	२८४
पुन तं पतितट्टाने	१००	पुरिमे पन यो वुत्तो	१५४
पुनप्पुनागतानं पि	५४	पुरिमेसु हि तीस्वेत्थ	२८५
पुनप्पुनाणापेन्तस्स	११७	पुरिसस्स तथा काय-	१९३
पुनप्पुतोभासन्तस्स	३९	पुरिसे इत्थिसञ्जिस्स	९५
पुनप्पनं करोन्तस्स	१०९	पुरिसे सति विञ्जुस्मि	९५
पुन मूला पटिक्कस्सो	२९८	पुरिसं भिक्खुतो अञ्जे	२४७
पुन वुत्ते न सक्कोमि	२७२	पुरिसं याचितुं कम्म-	४२
पुन सा सीतलीभूता	१२४	पुरे पनारुणा येव	२०१
पुन्नाग-मधुकट्टीनि	१३४	पुरे पवारणायेव	८८
पुष्प-तक्कोलकादीनं	१८५	पुरेभत्तन्तु यागुञ्च	२३२
पुष्प-पत्त-फलुच्छूनं	२६९	पुरेभत्तं पि पच्छा वा	८०
पुष्पादि भाजने कोचि	४८	पूति-निल्लोमसोसो वा	२५१
पुष्फानं गणनायस्स	४९	पूरिता चोळ-पण्णुण-	२८३
पुष्पं कसेरकस्सापि	१३३	पूरितं मच्छमसेहि	१२६

गाथायो

पूरिमं पन दटुब्बं
पूरेत्वा उच्छुखण्डानं
पूवा पहेणकत्थाय
पेसकारकदासं वा
पंसुकूलिकसञ्जाय

पिट्ठे

४५०
१०४
१२३
६९
१४

गाथायो

बहुके पि तथा लोमे
बहुपत्ता च मञ्चे वा
बहुसारनये विनये परमे
बहुस्वपि यमुद्दिस्स
बहुस्सत्तो दिसामोक्खो
बहूनि एकतो कत्वा
बहूहि यो भिक्खु मनुस्सकेहि
बीजतो पन पट्ठाय
बुद्धं धम्मञ्च सङ्खञ्च

पिट्ठे

२१२
१४०
२४६
२८
११४
६१
१२२
१५४
३०६

फ

फन्दापेति यथावत्थु
फरसु वा पि वासि वा
फलक्खं परामट्ठं
फलादिसु पि सेसेसु
फलानं एवमादीनं
फलानं पन सब्बेसं
फलिक-काच-कण्ठानं
फलिता कदली याव
फलं यथा-परिच्छेदं
फाणितं तं पुरेभत्तं
फाणितं धनयागुं वा
फालेन्तानं पि दारुनि
फुट्ठोकासं मुखगेन
फुसित्वा यं ठितं भूमि

२३
४२
१४७
४७
२७०
८४
७८
१०२
४८
८३
१८८
९९
१०
१७

भ

भज्जनत्थाय धञ्जानं
भज्जनादीनि कत्वा वा
भज्जितानं तु वीहिनं
भण्डने कलहे जाते
भण्डागारिकसीसेन
भण्डु-मातापितृनं पि
भण्डुकं पब्बजन्तेन
भत्तगे यागुपाने च
भत्तपच्छुच्छुभारेसु
भत्तपच्छि पनानेत्वा
भत्तमेव सचे लद्धं
भत्तव्यञ्जनपुण्णानि

२१४
२१४
१२५
२७८
१७३
५२
२९७
३०८
१४४
१२७
२९०
१३९

ब

बदरस्स करवन्दस्स
बदरं तिम्बरु सेल्लु
बद्धसीमाय सण्ठानं
बद्धाबद्धवसेनेव
बद्धा बद्धा मरन्तेव
बद्धाय नावाय हि चण्डसोते
बन्धिन्वा पन या तीरे
बंधनं एवमुद्दिद्धं
बन्धित्वानन्तरं पच्छा
बह-भूमा पि पसादा
बहि-ट्टपेति चे तेन
बहि मेथुन-रागेन-
बहिसीमगतो सीमा-

१३४
२७०
२५८
२५७
३३
१५
१५
७९
२५८
१०९
१४५
५
३०९

भत्तसम्मिस्सितं यागुं
भत्तसित्थानि वा तत्थ
भत्तस्सुपरि पण्णं वा
भत्ते आकिरमाने तु
भत्तं गण्हा ति वुत्ते तु
भत्तं मरिचपक्केहि
भमुकाय नलाटे वा
भयसञ्जननत्थाय
भवन्तस्स च भूतस्स
भवन्ति हि अभिञ्जानं
भाजनानि गणेतवा वा
भाजनूपरि हत्थेसु
भाजेतब्बो अयोपत्तो

१२८
८२
१८५
१४१
१२९
१०४
२८१
१५७
१०१
३१२
२२८
१४४
२८५

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
भातु-जाया पि वा होति	५१	भिक्षुस्सन्तमसो दुस्स-	९३
भारबद्धानि पुप्फानि	१३	भिक्षुस्साणापकस्सेव	११७
भारमेकस्स भिक्षुस्स	१४४	भिक्षुस्सेवं करोन्तस्स	६२
भारं पठवियं किञ्चि	१८	भिक्षुस्सस्मि तिकपाचित्ति	१५१
भिक्षाचारे सचे पत्तं	१४१	भिक्षुं ठपेत्वा अञ्जेसं	२६८
भिक्षु आपज्जतापत्ति	३०९	भिक्षुं पन च दिस्वा व	१८०
भिक्षु भिक्षुनिया सद्धि	११७	भिक्षुं वा सामणेरं वा	१०६
भिक्षु भिक्षुनिया भुत्तं	६४	भिक्षूनं यागु-आदीनं	१४४
भिक्षु यं सामणेरां	१३५	भिक्षूनं सन्तिके येव	११३
भिक्षु वा सामणेरो वा	२७४	भिक्षूनं भिक्षुनीञ्च	३
भिक्षु सस्सामिकं मोरं	१०	भिक्षूनं वुत्थवस्सानं	२७०
भिक्षुस्सट्ठु ज्ञयुत्तस्स	११३	भिज्जित्वा नदियादीनं	९७
भिक्षुना गरुभण्डन्तु	२८५	'भिण्ड फालेहि घोवा' ति	२३४
भिक्षुना तु सहत्थेन	२४८	भिण्डिस्वा तत्थ एकेकं	२११
भिक्षुना सह यं किञ्चि	२९४	भिन्नजाणु महाजाणु	२५२
भिक्षुम्पन च पस्सित्वा	२९५	भिसि चिमिलिका भुम्म-	१०७
भिक्षुनिम्पन उक्खित्तं	२०४	भिसित्तूळानि पञ्चव	२८३
भिक्षुनि ओदन्तस्स	११५	भुजिस्सं वा हरन्तस्स	२५
भिक्षुनीनञ्च चत्तारि	३५	भुज्जतो जलसञ्जाय	१६२
भिक्षुनीनं अवण्णं वा	२३३	भुज्जतो पन भिक्षुस्स	२१३
भिक्षुनी सामणेरी वा	२७४	भुज्जन्तानञ्च दन्ता वा	१४२
भिक्षुनी सामणेरं तु	१४६	भुज्जमाना निर्सादित्वा	२१५
भिक्षुनीनं हवे भिक्षु	३०७	भुज्जिस्सामि विकाले ति	१३५
भिक्षुनीनं तथा पाति	३१०	भूमिया निदुहुभन्तस्स	२८९
भिक्षुनीनं विहारस्स	२००	भूमिया सोधने वा पि	७५
भिक्षुनी भिक्षुना फुट्ठा	१९४	भूमियं ठित-मोरस्स	११
भिक्षुनीनं हितत्थाय	१९३	भेदनाविसु एकं सा	२३५
भिक्षुनीमु पनञ्जासु	१९९	भेदाधिप्पायतो तस्स	२६०
भिक्षुनो पटिबद्धेन	३८	भेसज्जत्थाय तापेत्वा	१४३
भिक्षुनो मेशुनो रागो	१९४	भोजनञ्चैव विञ्जत्ति	२१४
भिक्षुनो सोदकं पत्तं	७८	भोजनस्सावसानस्मि	२०५
भिक्षुनो जातकादीनं	८८	भोजनस्सवसानस्मि	१३०
भिक्षुनो पन तेनस्स	६३	भोजनानन्तु पञ्चन्नं	१५२
भिक्षुस्स भिक्षुनीया वा	२६८	भोजनानन्तु पञ्चन्नं	१२२

गाथायो

पिट्ठे

गाथायो

पिट्ठे

भोजनानम्पि पञ्चन्नं
भोजनानञ्च पञ्चन्नं
भोजनानि च पञ्चव
भोजनानि पणीतानि
भोजनं पञ्चवा वुत्तं
भोजनं सन्निधि कत्वा

१२०

१२१

१२२

१२७

११९

१३५

मनुस्सं किञ्चि उद्दिस्स

मन्दा यागु बहुं भत्तं

मया दिन्नानि सब्बानि

मया दिन्नानि सब्बानि

मसालु-पिण्डलादीनं

महग्गतं पणीतं वा

महग्गे पन रुक्खस्मि

महग्घं दातुकामम्हि

महन्त-खुद-नेत्तो वा

महन्तं पन मोरण्डं

महाअट्टकथायन्तु

महानिसदमंत्तो वा

“मा खो त्वं पटिगण्हा”

मातरा अननुञ्जातं

मातरा पितरा वाथ

मातरा रक्खितं इत्थि

मातापितुन्नम्पन दस्सनत्थं

मातापितूनमत्थाय

मातापितूनमत्थाय

माता यथा नियं पुत्तं

माठा लभति पायेतुं

मारणत्थाय मच्छानं

मारेतब्बो हि यो तत्थ

मारेहीति च आणत्तो

मारेहीति च विज्झित्वा

मालाकम्म-लत्ताकम्म-

मासो सेसो ति गम्हानं

मिगासिङ्गसमानाय

मीढन्ते परिभण्डन्ते

मुखपुञ्छनचोलेकं

मुखपुञ्छनचोल्लस्स

मुखसन्निधि नामयं

मुखे पासं पवेसेत्वा

मुखे विवरिते सप्पो

३१

१२८

८६

८६

१३१

९५

२०

६७

२५१

१८७

२८७

२५२

१२३

२४७

२४०

४०

२६२

१४६

१४६

२४८

२९५

१४

२९

३१

३१

३०५

८५

१०२

७८

६१

६०

१३७

८

२६

म

मक्खनं गृथ-मुत्तेहि
मग्गमूलहस्स सद्देन
मग्गाटवि-विसङ्कते
मङ्कुणस्स मयूरस्स
मच्छमंसरसो मुद्धो
मच्छसूपन्ति वा वुत्ते
मज्जार-कालकोलूक-
मज्झण्हसमया उद्धं
मज्झिमासीसषट्ठाय
मज्झपीठट्टके पत्तं
मज्झ-पीठकतो याव
मज्झस्स वाथ पीठस्स
मज्झे भुम्मत्थरे पीठे
मज्झं वा पन पीठं वा
मणिकं पिळकं वा पि
मण्डपादीनमत्थाय
मत्तिकायोमया पत्ता
मत्ते अक्खयिते चापि-
मत्ते प्पहट्मत्ते वा
मद्दनुद्धरणे नत्थि
मनुस्सजाति जानन्तो
मनुस्सपाणिम्हि च पाणसज्जिता
मनुस्सपुरिसादीनं
मनुस्सलोमं लोमेषु
मनुस्सत्तं तथा तस्स
मनुस्से येव उद्दिस्स
मनुस्से सम्मुखा तत्थ

३०८

२०२

१६५

१५९

१२५

१२८

२६६

१७४

११०

७९

१०८

१४४

३०६

१७६

३०५

१०२

७६

४

२९

१९

२८

३४

१९३

२८३

४१

३२

२८५

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
मुखे च सकलं हृत्थं	१८७	मंसं पन च खादन्तो	१२६
मुखे हरीतकादीनि	१८७	य	
मुखं अविवरित्वा व	२६	यकारे पन सम्पत्ते	४६
मुग्ग-मासादिकं सब्बं	७२	यक्ख-पेत-तिरच्छान-	२०४
मुञ्चित्वा पन तं भिक्खुं	१६४	यक्ख-पेत-तिरच्छान-	१९४
मुञ्जादिषु पि यं किञ्चि	२८७	यक्खादयो पनुहिस्स	३२
मुट्ठिपञ्चक-दीघन्तं	५९	यक्खादीनन्तु सेसस्स	२०५
मुट्ठिकमधिकरणी वा	२८६	यट्ठिसङ्घो महाजङ्घो	२५३
मुत्ता मणि सिला सङ्घो	७२	यत्तकं तत्थ तित्तं तु	९८
मुदुपिट्ठी च लम्बी च	३५	यत्थ कत्थचि पेलायं	२८१
मुनिनानुपसम्पन्न-	१२१	यत्थ कत्थचि हि ट्ठाने	१८३
मुनीना तीसु एतेसु	६०	यत्थ खीरं रसं वा पि	१२२
मुरजं मद्दीणञ्च	३०४	यत्थ पटाणि वा दिन्ना	११०
मुहुतं विस्सम्भित्वान	६४	यत्थ वस्साति हेमन्ते	१०६
मूलकं खारकञ्चैव	१३१	यथा उपचिकादीहि	१०७
मूलखादनियादीनं	१३१	यथा कप्पियसप्पिम्ह	८१
मूल-पत्त फलक्खन्ध-	२७४	यथा च तिणपण्णेन	२७८
मूलमत्ते पि वा येसं	१०२	यथा सिद्धिमयं पत्तो	३१५
मूलमेकं सिया वत्थु	२७१	यथा-सुखं समुद्दिस्म	११८
मूलादिषु मया किञ्चि	१३५	यदा निय्यादितं तेहि	२१
मूलानि एवमादीनं	१३१	यदि सिद्धा पि पब्बज्जा	२४९
मूलामूलं गवेसन्तं	२७८	यदेतं तिविधं तूलं	२८३
मूलेन वा मुथा वा पि	३३	यमामिसगतञ्चेत्थ	१३१
मूलेनारोचितस्सेव	१६३	यमासन्नतरं अङ्गं	१३९
मूले हळिदि खन्धेसु	२७४	यमेत्थ अत्थि कत्तब्बं	२३४
मूलं कन्दं मुल्लालञ्च	१३१	यमेत्थ चीवरे कम्मं	११७
मूलकं खारको चुच्चु	१३३	यवेहि कत-कुम्मासो	१२६
मूसिकुकुर-गोकण्ट-	९८	यस्स कस्सचि वातिस्स	२६३
मेथुन-वत्थुभूताय	९४	यस्स तीणि पि नट्टानि	६६
मेथुनायाचनादीहि	३९	यस्स दन्तन्तरे दन्तो	२५२
मोचेतुकामताचित्तं	३६	यस्स यत्थ मनो सुद्धं	१९४
मोरपिञ्चादिकं तेसं	२५५	यस्स साट्ठकथं सब्बं	११४
मोरो पि गगने पक्खे	१०	यस्सापत्ति परिच्छन्ना	५६
मसे थुल्लच्चयञ्चैव	१३६	यस्सा पब्बज्जकाले तु	२९५

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
यस्सा सङ्कुच्चिकं नटुं	२४४	यावकालिकभेदञ्च	८३
यस्सा हि सन्तिकं गन्त्वा	४०	यावकालिकमाहारो	२६९
यस्मि उपोसथे किञ्चं	२६१	यावकालिकमिच्चेव	१३३
यस्मि बीजे पि वा वत्थु	१९	याव च द्वारकोसम्हा	१११
या अट्टारसवस्सा तु	२३८	यावजीविकवत्थुत्ता	८२
या अन्तो-उपचारस्मि	२४३	यावजीविकसङ्घाता	१३२
यागु-आदीनि निव्यम्पि	१२०	याव तिट्ठति लोकास्मि	३१५
यागु तस्सुपनेतव्वा	२४९	याव नञ्जं वियत्तञ्च	१६७
“यागुमिस्सन्तु गण्हा” ति	१२८	याव सो न निसीदेय्य	१०६
यागुया पन भत्तं वा	२७३	या सङ्घं परिभामेय्य	२३२
यागुया विदितं कत्वा	१८१	या हि भिक्खुनि सङ्घस्स	२२१
यागुं वा पन भत्तं वा	२५३	ये ते विपस्सनायुत्ता	२६५
या च धारेय्य सङ्घाणि	२४२	येन केनचि अङ्गेन	१५५
याचमानस्स सङ्घेन	५५	येन केनचि गन्धेन	२४३
या च रत्तन्धकारस्मि	२१७	येन केनन्तरायेन	२६३
यानस्स दुकयुत्तस्स	१६	येन तत्थ तयो लद्धा	१२३
याने पन अगच्छन्ते	७१	येन येन पनङ्गेन	१५६
यानं नाम रथो वय्हं	१६	येन येन हि यं यन्तु	२९०
यानं पुरिससंयुत्तं	३०७	येन-येन हि विञ्जत्तं	१३८
या पन द्वीहि पिण्डेहि	४३	येन लद्धो सचे सो पि	३३
या पन भिक्खुनि उस्सयवादा	१९८	येन वा तेन वा रुक्खो	२२
या पनुप्पलपत्तम्पि	२१२	येभ्य्यक्खयिते चापि-	४
या पारिवासिकेनेत्थ	२४०	येभ्य्यसिककम्मे तु	२७८
या भिक्खुनुभतोसङ्घे	२३३	येसं कप्पति मंसज्झिह	८१
यामकालिकसङ्घातं	१३६	येसं रुहति रुक्खानं	१०४
यामकालिकसङ्घातं	१३६	येहि द्वीहि पयोगेहि	१९
यामकालिक-सत्ताह-	१७८	यो अनादरिय कत्वा	१८३
यामकालिक-सत्ताह-	१८०	यो अनादरियनेव	१८२
या मूहपपदा द्वे तु	२३८	यो असिक्खितुकामो व	१५७
याय कायचि भासाय	९१	यो चन्तरघरं भिक्खु	१७८
याय किञ्चि अवुत्ता वा	१९९	यो च पक्खि पतिभिक्खु चीवरं	३०३
याव आरोचितं वत्थु	१७१	यो चारक्खट्ठानं पत्वा	२०
यावकालिकपत्तान-	२७०	यो छन्दगामितादीहि	४७
यावकालिकपुप्फानि	१३३	योजनानि पवारेत्वा	२२६
		यो तायासम्मतो भिक्खु	११३

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
यो ते विहारे वसतीध भिक्खु	३४	रजतं जातरूपं वा	६८
यो पनन्तमसो भिक्खु	९०	रजतं जातरूपञ्च	७२
यो पनानतिरित्तेन	१३०	रजतं जातरूपं वा	१७३
यो पनेत्थ च वत्तब्बो	२७	रजने पन गन्धं वा	३०३
यो पासं उगगलापेत्वा	३३	रजित्वा कप्पियं बिन्दुं	५८
यो पिण्डुक्खेपकं भिक्खु	१८७	रज्जुकेन च बन्धित्वा	१२
यो पि पातो व एकम्पि	१२९	रज्जुके एकतो कत्वा	३०५
यो पुब्बूपगतं भिक्खुं	१०८	रज्जा वा राजभोग्गा वा	६७
यो पुरे उपसम्पन्नो	३०८	रत्तियं विप्पवावन्तु	२०३
यो भीय्योकम्यताहेतु	१८६	रथिकाय पि वा व्यूहे	१७८
यो महाहनुको पोसो	२५२	रथिकाय सचे ठत्वा	१७८
यो हि निस्सगियं पत्तं	७७	रसे धञ्जरसे खीरे	१२५
यो हि सस्सामिके मच्छे	१४	रसं बहुरसे भत्ते	१२८
यं असंविदितं कत्वा	१८१	रहो-निसज्जस्सादेन	५७
यं इमे तु भणिस्सन्ति	१७०	रहो मया पनेतस्स	२३
यं किञ्च चेळकादीनं	१५०	राज-चोर-मनुस्सगि-	२२६
यं किञ्चि पन सम्भूतं	७३	राज-दुब्बिक्ख-कन्तार	२५४
यं किञ्चि पि अलङ्कारं	२७९	राजमासो च मासो च	१३३
यं किञ्चि भुम्मत्थरनं	२८८	राजागारं चित्तागारं	२२७
यं किञ्चि सकगामं वा	२०१	राजायतनफलं फुस्सफलं	१३४
यं किञ्चि सोदकं पत्तं	७८	राजोवादादयो वुत्ता	९२
यं गामं गोचरं कत्वा	८९	“रुक्ख छिन्द” लतं छिन्द	१०४
यं तुवट्टकवग्गस्मि	२३७	रुक्खस्स सुसिरे छत्ते	२६२
यं न दिन्नं तं दापेति	१७९	रुक्खे तचं विकोपेत्वा	१०३
यं निमन्तनतो वा पि	१२०	रुक्खे वा पन कुड्ढे वा	२७९
यं पत्तं न विकप्पेति	७७	रुक्खो वस्स सिया ठानं	१०३
यं पनेत्थ सकट्टाना	१४९	रुक्ख नेवाभिरुहेय्य	२८२
यं मारेहीति आणत्तो	२९	रूपन्तु पुरिसित्थानं	२८३
यं यं अङ्गुलिया वा पि	१४०	रूपियं ति च सज्जिस्स	७४
यं वा निवासितुं सकका	११६	रोगे कण्डुपटिच्छादी	१७७
यं हि भिक्खुं अनुद्दिस्स	४६	रोदन्तिया वधित्वा वा	२१९
र		रोपने दुक्कटं येव	४८
रक्खितं गोपितं वा पि	२८७	रोपेन्तस्स च मूलं वा	३३
रजतं जातरूपं वा	६७		

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
ल		वज्ज-कम्म-क्रिया-सञ्ज्ञा	३१०
लक्खणे दल्लियोनद्धे	२०	वजे सत्थे पि नावायं	२६३
लक्खणेनुपपन्नाय	२०१	वट्टतादिच्चपाकन्तु	२६९
लज्जी अलज्जी बालोति	२७८	वट्टतीति च निहिट्टं	१४२
लद्धफामुविहारानं	२६६	वट्टन्ति मज्झिमे देसे	२६६
लद्धानिसंसो सापेक्खो	२७२	वट्टम्पि गण्ठिपासानं	३०२
लद्धे च चीवरे पच्छा	२३९	वटंसकन्तु पूवस्स	१८५
लभित्वा पन निस्सट्ठं	८४	वट्टा वा चतुरस्सा वा	३०५
लसुणं न च खादेय्य	२८२	वड्ढि वा पि वणिज्जं वा	२९५
लसुणं भण्डिकं वुत्तं	२११	वण्कपादो नरो यो वा	२५३
लहुपापुरणं अट्ठ-	२१०	वण्णं पनत्तनो काम-	४०
लाजा वा पन तेहेव	१२५	वत्तब्बं तु इमं पत्तं	७७
लाभे भेदनकं तस्स	१७५	वत्तब्बो सो तथा तेन	१४१
लायितम्पि मनुस्सानं	२१६	वत्तभेदेन सब्बत्थ	२५०
लिङ्गत्थेनो अयं लिङ्ग-	२५४	वत्तं अपरिपूरेन्तो	२९३
लिङ्गत्थेनो च संवास-	२५४	“वत्तं समादियामि” ति	५५
लेखेपन अनापत्ति	२३०	“वत्तं समादियामि” ति	५४
लेड्डुपातमतिक्रम्म	१०६	वत्त्वा अकप्पियं वाचं	६८
लेड्डुपाते अतिक्रम्म	५४	वत्थि कीलाय पूरेत्वा	३७
लेसमत्तमुपादाय	४५	वत्थु-कालग्घ-देसे चे	७
लोकायतं न वाचेय्य	२८२	वत्थु कालो च देसो च	२९
लोमेनत्तमसो लोमं	३७	वत्थु-गोत्तवसेनापि	५४
लोमेसु पन लोमानं	२८९	वत्थुतो अत्तितो चेव	९९
लोहकुम्भि कटाहञ्च	२८५	वत्थुना कप्पियस्सापि	७४
लोहजं दारुजं सब्बं	२८३	वत्थुना दुक्कटस्सापि	७४
व		वत्थुनो दुक्कटस्सापि	७४
वग्गे समग्गे वग्गो ति	२६०	वत्थुं तं अविरज्झित्वा	२९
वच्चकुटि-समुदादि-	१९१	वत्थुं निस्सग्गियस्सापि	७४
वच्चट्टानञ्च पस्साव-	२९१	वत्थुं यं पन निहिट्टं	९३
वच्चट्टानञ्च पस्साव-	२९१	वत्थु वा पन आपत्ति	९६
वचन यत्तकेनस्स	१८७	वदन्ति चे पटिकखेपे	१२८
वच्च-पस्साववित्थानि	२९२	वदतो पन भिक्खुस्स	९१
वच्चम्पन न कातब्बं	२९२	“वने येवा” ति वा वुत्तो	३०
वच्चं न नित्थुनन्तेन	२९२	वन्दितब्बा व पुच्छित्त्वा	२९१
		गन्दितब्बं न नग्गेन	२८१

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
वन्दित्वा सिरसा सेटुं	३	वारेन सामणेरा यं	२१
वन्देय्यो पञ्जपेतब्बं	२९१	वासगाहापनत्थाय	१५५
वराह-व्यग्घच्छ-तरच्छकादितो	२०	वासि-फरसु-कुदाल-	४२
वल्लि-आदिमिह सब्बस्मि	४२	वासि भाजनिया खुदा	२८६
वल्लिया रज्जुया वा पि	१०४	विकप्पना दुवे वुत्ता	१५९
वल्लि वेळु तिणं पण्णं	२८५	विकप्पनूपगं किञ्चि	८६
वल्लि सङ्खस्स दिन्ना वा	२८६	विकप्पनूपगं किञ्चि	५६
वल्लि-वेलादिकं किञ्चि	२८७	विकालप्पच्चया वा पि	१३६
ववत्थानं निदसेस्वा	२२४	विकालं भुज्जतो सुद्धं	१३६
वसं पटिग्गहेत्वान	८३	विकिखत्तचित्तो नेकग्गो	२९३
वसित्वा पन चे भिक्खु	८९	विगाहित्वा जलं किञ्चे	१५६
वस्सच्छेदे अनापत्ति	२६२	विचित्र-विपुलच्चुग्ग-	३१५
वस्समञ्जत्थ वुत्थो चे	३०७	विच्छिन्दति सचे धारं	११२
वस्समासे अधिट्ठेय्य	६१	विज्जनं भेदनञ्चापि	२९
वस्ससाटि यथावुड्डं	२७७	विज्जातन्तुज्जलेन्तस्स	१५८
वस्सं अनुपगन्त्वा वा	२६३	विज्जत्त-तन्तवायेन	८७
वस्सं उपगतेनेत्थ	२६२	विज्जत्तनुप्पदानञ्च	५३
वस्सं पनुपगन्त्वा च	२६३	विज्जत्वा आमकं घञ्जं	२१३
वस्सं वुत्थ विहारम्हा	२७२	विज्जत्तियन्तु वत्तब्बं	१८६
वस्सं वुत्थस्स सङ्खस्स	२७३	विज्जापेत्वा सचे सुत्तं	८७
वस्सं वुत्थे यमुद्दिस्स	८८	विज्जापेत्वा तथा तञ्चे	१३७
वस्सिके चतुरोमासे	१०६	विज्जापेत्वा पनञ्जाय	२१४
वस्सिस्सामिध वस्सन्ति	२६४	विज्जापेत्वा सचे अञ्जं	२०८
वस्सूपगमनं वा पि	२६२	विज्जापेन्तस्स भिक्खुस्स	१५३
वायता व समुट्ठाति	९३	विज्जापेस्सामि रोगस्मि	१५२
वायापेन्तस्स अप्पग्घं	८८	विज्जासक्कमतो वा पि	३१४
वाचा-मानसतो चेव	२४०	विज्जू पटिबलो काय-	१९७
वाचुग्गता व कातब्बा	११४	वितक्कचरितस्सापि	३१३
वाचुग्गता विभङ्गा द्वे	११४	वीतिनामेति चे तस्स	२६३
वापिय वा तलाके वा	२१	विदत्थिमत्ते दोघेन	८७
वामहत्थेन सङ्घाटि	२९२	विघासादमथञ्जं वा	७५
वायिमं नाम दट्ठब्बं	५०	विनये अनयूपरमे परमे	६
वारिता यस्स पब्बज्जा	२५४	विनयनमतिबुद्धिदीपनं	५७
वारिता पठमं पुण्णे	९७	विना विज्जत्तिया लद्धं	२१४

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
विना वुत्तप्पकारानि	१६१	बुद्धमागन्तुकं दिस्वा	२९१
विनयं पन पच्छा पि	१६८	बुद्धेनेकविहारस्मि	२९३
विनिच्छये असम्पत्ते	२९७	वुत्तलक्खणसम्पन्ना	१५३
विनिच्छयो यो पन सारभूतो	३६	वुत्तस्स बुद्धसीहेन	३१५
विनोदेत्वा पनुप्पन्नं	२४८	वुत्तं उभिन्नमञ्जस्मि	२२०
विपत्तियो चतस्सो व	२७७	वुत्ता 'कुमारिभूता' ति	२३९
विबभन्ताय यथा तस्सा	२९६	वुत्ता गहपतिस्सापि	२६७
विबभमेनेव सा होति	२९५	वुत्ता पाणातिपातस्स	२८
विमतिस्सुभयत्वापि	१६४	वुत्ता फेणक-पासाण-	२७९
विमतिं जनयन्तस्स	१८	वुत्तूपचारं मुञ्चित्वा	१०९
वियूहित्वा तु हत्थेन	१०१	वुत्ते तिकखत्तुमिच्चेवं	२७०
विरूपकरणापेक्खो	१६९	वेगसा व पलायन्तं	२५
विलीवेन च पट्टेन	२९४	वेठेत्वा ठपितं वंसे	१२
विवरित्वा सचे पुब्बे	१४५	वेथिमं नाम वेठेत्वा	४९
विवरित्वावसेसञ्च	१८३	वेदनट्टाय वा खित्त-	१९५
विवादाधारता चानु-	२७७	वेरिनो तत्थ पातेत्वा	३२
विवादो सम्मति द्वीहि	२७७	वेळु सङ्गस्स दिन्नो वा	२८७
विसङ्केतं ति वातब्बं	३१	वोधिमं नाम विज्झिस्वा	४९
विस्सज्जेति अनापत्ति	८९	वोसासन्ती ठिता सिकख-	१७९
विसाणे नालियं वा पि	३०६	स	
विसीवेन्तस्स अङ्गारं	१५८	सकगामे यथाकामं	२०३
विसुं ठितानि एकेक-	८६	सकन्दा पन तालट्टि	१०२
विहारस्सुपचारा वा	११०	सकलेन पि गामेन	१२३
विहारा सङ्घिका भिक्खुं	१०९	सकं पुगलिकं दत्त्वा	२२५
विहारं वारभत्तञ्च	२९०	सक्कच्चं सतियुत्तेन	१८४
विहारं संधिकं किञ्चि	१८	सकं वा देति चे भण्डं	७५
वुच्चमानो सचे भिक्खु	१५६	सकिं आणत्तिया तस्स	४८
वुच्चमानो हि तेहेवं	४५	सक्खि वा पि सहायं वा	१९८
वुच्चमानो हि भिक्खूहि	१६७	सङ्कुच्चिकं विना गामं	२४४
वुट्ठवस्सो सचे भिक्खु	२८४	सङ्खत्तुण्डो पि दुगन्ध-	२५२
वुट्ठापेति च या चोरि	१९९	सङ्घकिच्चानि निस्साय	२७७
वुट्ठापेत्वा तु या काचि	२३८	सङ्घभेदसमा वुत्ता	२०४
वुट्ठापेय्य विना कप्पं	१९९	सङ्घम्पत्वा पमत्तो वा	२६५
वुट्ठे पुन च गेहस्मि	९८	सङ्घस्स उभतोसङ्घे	२७३

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
सङ्खस्स धुवकारा हि	२७३	सचे आचरियो अज्ज	२६३
सङ्खस्स पन यं दिन्नं	९०	सचे आमकतक्के वा	१४३
सङ्खस्स पन यं दिन्नं	२७३	सचे आमिससंसट्ठं	२६९
सङ्खस्स पातिमोक्खो व	२५९	सचे आरञ्जकेनापि	१०७
सङ्खस्स भेदनादीनि	१६३	सचे आसनसालायं	१४२
सङ्खस्स यागुपाने वा	२२८	सचे इट्ठकपाकारो	९९
सङ्खस्स सन्तकं गेहं	२६७	सचे उपाहनारूळहा	२४१
सङ्खाटि उत्तरासङ्गं	८६	सचे एकपयोगेन	२४०
सङ्खाटि उत्तरासङ्गो	२७१	सचे एकपदं वा पि	२४८
सङ्खादिसेसमापन्नो	९६	सचे एकपयोगेन	२१६
सङ्खादिसेसं दुट्ठुल्लं	१६३	सचे कप्पियवस्थुं वा	१७३
सङ्खादीनं तं अत्थाय	७३	सचे कहापणादीनं	७३
सङ्खारामे यथा यत्थ	४८	सचे खिपति यं किञ्चि	९
सङ्खारूपेक्खाभाणञ्च	३१४	सचे गण्हाति तं मोरं	१०
सङ्घिकं अपलोकेत्वा	२८४	सगामतीरपस्सेन	११८
सङ्घिकं गरुभण्डं वा	४७	सचे गिहिगता होन्तु	२३८
सङ्घुद्देसादिकं भत्तं	२९०	सचे गो-सप्पिना मय्हं	१३८
सङ्घे उपोसथो चेव	२५९	सचे छत्तं पणामेत्वा	१६
सङ्घेन मणिना वा पि	३०३	सचे तदहुजाताय	९४
सङ्घंनुक्खित्तको भिक्खु	१९५	सचे तेन पहारेन	१६९
सङ्घेनुपरिक्खित्वा	२३९	सचे ते न च याचन्ति	५१
सङ्घो मूलन्ति निदिट्ठं	२७१	सचे तं सामणेरेन	१०६
सचे अकटपम्भारे	९७	सचे दूरे ठितो होति	१५२
सचे अकप्पिय मंसं	१२६	सचे न पुथुलो होति	१४५
सचे अकप्पियं सुत्तं	८७	सचे पतति तोयस्मि	९७
सचे अज्झोहटं होति	१२६	सचे पत्ते रजो होति	१४०
सचे अज्झस्स देही ति	९०	सचे पन सलाका तु	२८९
सचे अन्तमसो ख्वख-	२३१	सचे परिसमञ्जस्स	३०८
सचे अनुद्धरित्वा व	११	सचे पवारितो हुत्वा	१३६
सचे अनुपसम्पन्न-	२५५	सचे पहरतिस्थिञ्च	१६९
सचे अनुपसम्पन्ने	६६	सचे पाजेति तं यानं	२५
सचे अनुपसम्पन्नो	८३	सचे पि ओदनादीनं	१२१
सचे असम्मतो होति	११५	सचे पिधाय वा गम्भं	९३
सचे अहरितं ठानं	१९१	सचे मञ्चे निसीदित्वा	१२९

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
सचे भण्डनजातानं	१७०	सत्तन्नं सानुलोमानं	२६९
सचे भिक्खुनिया भिक्खु	११६	सत्तमं अट्ठमं सङ्घ-	२०५
सचे भेसज्जमेतेसं	५१	सत्तरसविधं एतं	३१०
सचे मातापितुन्नम्पि	२२८	सत्ताहातिक्कमे पिस्स	८१
सचे मंसं विसुं कत्वा	१२७	सत्ताहातिक्कमे पिस्स	८४
सचे यागुकुटं पुण्णं	१४४	सत्ताहं पन वस्सन्ते	१४३
सचे वदति तस्सापि	१२७	सत्थकेनुच्छुआदीनि	१४२
सचे वदति 'गण्हा' ति	१४५	सत्थुनानुपसम्पन्ने	१६७
सचे विप्पकते कम्मे	१६३	"सत्थेन पन मारेहि"	३०
सचे सकटपुण्णम्पि	११२	सत्थुनो चीवरूना पि	५९
सचे सो तं जिगुच्छन्तो	८०	सदसं अदसं सब्बं	६०
सचे सो नवको होति	२९१	सदिसन्तु समुद्धानं	२३४
सचे सो परिकप्पेति	१९	सद्धि उग्गहितं धम्मं	१९१
सचे सो सङ्घमप्यत्वा	२६५	सन्तं भासन्तिया दोसं	२३३
सचे सो सक्रिमाणत्तो	१०९	सन्तं भिक्खुमनापुच्छा	१७४
सचे हत्थेन मुञ्चिन्वा	१४२	सन्तं भिक्खुम्पनापुच्छा	२३१
"सच्छविन्नु मुखं नो" ति	२८०	सन्तकं ब्रातकादीनं	११९
सञ्चरित्तसमा वुत्ता	२०९	सन्तकं ददतो होति	४७
सञ्चरित्तसमुद्धानं	८५	सन्तकं पन मय्हं त्वं	१५९
सञ्चरित्त-समुद्धानं	८०	सन्थतेन ज्ञजातेन	४
सञ्चरित्तसमुद्धानं	११७	सन्थतं भिक्खुना तञ्चे	१०६
सञ्जा चेव ववत्थानं	३१३	सन्थरापयतो वा पि	१०९
सञ्चिच्च पन कुक्कुच्चं	१७०	सन्थरित्वा गिलानस्स	२८३
सञ्चिच्चुपक्कमन्तस्स	३६	सन्थरो तिण-पण्णानं	१०७
सञ्चिच्चुपक्कमन्तस्स	३६	सनिक्कं पन गच्छन्तं	२६
सण्डासेन च दीघेन	१४७	सन्तिट्ठति च या तस्सा	२१७
सण्डासे दन्तकट्टानं	३०६	सन्दिट्ठो हाति सम्भत्तो	३०८
सतक्खत्तुम्पि विज्झित्वा	११६	सन्निधिपच्चया नेव	१४६
सति पञ्चयवेकल्ले	२६३	सप्पाणकत्तं तोयस्स	११२
सति वा अन्तरायस्मि	२३४	सप्पाणकं जलं जानं	१६२
सतीमताविकारेन	१८३	सप्पाणे पि च अप्पाणे	१६२
सत्तन्नम्पन धञ्जानं	१२४	सप्पि-आदिमु यं किञ्चि	९
सत्तन्नं तज्जनादीनं	२९८	सप्पि-आदि पुरेभत्तं	८०
सत्तन्नं पन धञ्जानं	१३५	"सप्पिना" ति हि वुत्तो चे	१३८

गाथायो

सप्पिना देहि भत्तं मे
 सब्बच्छन्न-परिच्छन्ने
 सब्बच्छन्न-परिच्छन्न-
 सब्बत्थ दुक्कटं काय-
 सब्बत्थ पन भिक्खुस्स
 सब्बत्थप्पाणसञ्चिस्स
 सब्बनीलक-मज्जेदु-
 सब्बमायुधभण्डञ्च
 सब्बमेतं सयं कातुं
 सब्बमेव वसातेलं
 सब्बाकप्पियमंसानं
 सब्बापि पन धारेतुं
 सब्बा पि सादितब्बा व
 सब्बे सुखविहारस्स
 सब्बेसं होति पाचित्ति
 सब्बेस्वनुपसम्पन्न-
 सब्बेहि सप्पिआदीहि
 सब्बो पुप्फरसो वुत्तो
 सब्बो सन्निपतित्वान
 सब्बं ओनहितुं वा पि
 सब्बं कुलालभण्डम्पि
 सब्बं दाहमयं गेह-
 सब्बं धमनसङ्खादि
 सब्बं पटिग्गहापेत्वा
 सभण्डहारकं भण्डं
 सभिक्खुकं पनाराम
 समग्गस्स च सङ्खस्स
 'समग्गम्हा' ति वुत्ते पि
 समग्गेन च सङ्खेन
 समणी अगिला ना या
 समणी गन्धचुण्णेन
 समत्था मारणे या च
 समपाकेन भट्टानं
 समये विञ्जयेन्तस्स

पिट्ठे

गाथायो

१३७ समये विदहित्वा वा
 ९३ समयेसु अनापत्ति
 ९३ सम्पजानमुसावादे
 १५५ सम्पजानमुसावादं
 २१५ सम्फस्सं सादियन्ती या
 ११२ सम्बाधस्स च सामन्ता
 ६२ सम्बाधे उपकच्छेमु
 ३८ सम्बाहने पि एसेव
 ५० सम्भुणाति पुनागत्वा
 ८३ सम्भोगो सहसेय्या च
 ८१ सम्मज्जितुं पदीपेतुं
 २६६ सम्मन्नति च सीमं वा
 १५२ सम्मतस्सापि भिक्खुस्स
 २१३ सम्मतस्सापि भिक्खुस्स
 १२१ सम्मुखाकरणायं यं
 १६१ सम्मुखा पटिसेधेन्ति
 १३८ सम्मुखा हत्थमुदाय
 २६९ सम्मुखा सति चामूल्लो
 २९७ सम्मुति दसवस्साय
 ३८ सम्मुती नाम सीमादि
 २८८ सम्पुण्णवीसवस्सो यो
 २८८ समंसं हि रसं नेत्वा
 ३८ समानवस्से वत्तब्बं
 २९६ समानासिनिको नाम
 २२ समाने वा पि उच्चे वा
 २३१ समुट्ठानादयो वेय्या
 ४५ समुट्ठानादयो तुल्या
 ११३ समुट्ठानादयो तुल्या
 १७२ समुट्ठानादयो तुल्या
 २४१ समुट्ठानादयो सब्बे
 २९६ समुट्ठानादयो सब्बे
 २८ समुट्ठानादयो सब्बे
 १२५ समुट्ठानादयो सब्बे
 ६६ समुट्ठानादयो सब्बे

पिट्ठे

११८
 १२१
 ९१
 २३
 २१२
 ३०७
 २१२
 २४३
 २७२
 १६७
 २५९
 १९९
 ११५
 ११३
 २९९
 ३००
 ४४
 २७७
 २३८
 २९८
 २८९
 १२९
 २८४
 २८४
 १९०
 १९२
 १६१
 १५६
 २०३
 ७०
 ९०
 ८९
 ८५
 ७४

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
समुट्ठानादयो सब्बे	१०७	सल्लपेय्य तथा तत्थ	१९६
समुट्ठानादयो सब्बे	१०९	ससद्दं नाचमेतब्बं	२९२
समुट्ठानादयो सब्बे	१६७	ससंवासेकसीमट्ठ-	३०९
समुट्ठानादयो सब्बे	१२३	सहत्था पटिगण्हेय्य	१७८
समुट्ठानादयो सब्बे	१३०	सहत्थं परमण्डस्मि	९५
समुट्ठानादयो सब्बे	७१	सहधम्मिकेसु यो कोचि	२७४
समुट्ठानमिदं तुल्यं	२३२	सहवासो विनावासो	२७६
समुट्ठानादिना तुल्यं	२२६	सहस्सग्घनको कोचि	२८९
समुट्ठानादयो तुल्या	२३७	सहसा उब्भुजित्वा वा	२९२
समुट्ठानादयो तुल्या	११९	सहसा पविसे ना पि	२९२
समुट्ठानादिना सद्धि	७२	साखं पटिग्गहापेत्वा	१४६
समुट्ठानं पनेतेसं	१५१	सा चे नप्पटिजानाति	३९
समुद्दिस्स कतं बत्त्वा	४६	साधारणानि सेसानि	२१०
समीपे पि ठितो अन्धो	५७	सानिपाकार-पाकार-	२०२
सयमेव खणन्तस्स	९६	सानुलोमस्स धञ्जस्स	२७०
सयमेव च यं किञ्चि	१६	सापेक्खो येव यो पत्तं	१४३
सयमेव च यं किञ्चि	२४७	सापेक्खो व च गन्त्वा	१०८
सयमेव च यो तत्थ	२५४	सामणेर-निद्देसेपि	६५
सयमेव पमाणस्स	६८	सामणेरज्ज मा खाद-	२५३
सयं अनन्तराया या	२२४	सामणेरस्स तं दत्त्वा	१४१
सयं अवस्सुता तथा	२०४	सामणेरस्स वा वण्णं	१०५
सयं खणित्वा पठवि	४८	सामणेराय वा अन्त-	२२९
सयं डहति चे भूमि	१००	सामणेरो पि वत्तब्बो	२४७
सयं तापेति चे भिक्खु	८१	सामणेरो पि वा दातुं	२४७
सयं पटिग्गहेत्वान	१३५	सामणेरो पि तं भत्तं	१४३
सयं फुसियमानस्स	३८	सामणेरं गहट्ठं वा	२८२
सयं याचितकेहेव	४१	सामाकादि तिणं सब्बं	१२४
सयं वा यदि वट्टेति	२४	सामिकेहेव पुप्फेसु	१३
सयं समादहन्तस्स	१५७	सामिनो धुरनिकखेपे	१८
सयं सूचि पवेसेत्त्वा	११६	सामिसेन तु हत्थेन	१८८
सरणानि पनेतस्स	२४७	सामणेरस्स पाथेय्य-	१४६
सरदम्बुदसङ्कासे	३१५	सामं गहेत्वा चत्तारि	१४९
सरीरट्ठेसु भूतेसु	१४८	सामं तु चीवरं दत्त्वा	८६
सरेणुकानि पुष्फानि	१४८	सामं विञ्जापितं सुत्तं	८७

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
सालायं ठित-हत्थिस्स	२७	सुत्तुद्देसाभिधानो च	२५९
सालि वीहि यवो कञ्जु	१२४	सुत्तेन वाभिघम्मेन	१५७
सासङ्कुसम्मते अन्तो-	२२५	सुत्तो खादच्च भुञ्जन्तो	३०८
साहत्थाणत्तिको चैव	७	सुत्तं तु दिगुणं कत्वा	३०४
सा हि सम्मुत्तिका नाम	२६८	सुद्धानि सप्पि-आदीनि	१३७
सिक्काय पक्खिपित्वा यं	१२	सुमनो तिस्सथेरस्स	२५६
सिक्खमानाय वा हत्थे	६५	सुवण्ण-मणिपत्तो च	७७
सिखरणी सि 'सम्भिन्ना'	३९	सुवण्णपाटिमा चापि	३८
सिङ्गि सज्जुमयं हार-	२८६	सूचिकम्मविकारं वा	३०३
सिञ्चने पन सञ्जत्थ	४९	सूचि-हत्थमलादीनं	३०३
सिञ्चाही ति वदन्तस्स	११२	सूप-मंसादि-सम्पाके	२११
सित्थतेलोदतेलेहि	२७९	सूपो भत्तचतुग्भागो	१८४
'सिब्बा' ति पन आणत्तो	११६	सूपं वा दातुकामा ति	२९२
सिब्बितुं एकवण्णेन	३०१	'सेखन्ति' सम्मते भिक्खु	१८०
सिया गामेन मग्गो चे	१७५	सेखिया पन ये घम्मा	२४५
सीमासम्मुतिया चैव	२०४	सेट्टस्स चोलरट्टस्स	३१४
सीलवखन्वादियुत्तेन	२४७	सेतुना उपगत्वा वा	२०१
सील-दिट्ठि-विपत्ती च	३०८	सेदकम्मादि-अत्थाय	२१४
सिलेसादिमु वा किञ्चि	२८७	सेनासनस्स सेय्याय	१०८
सीसक्खन्ध-कटोलम्ब-	१८	सेनासनमथागन्त्वा	८९
सीसतो कण्णतो वा पि	२२	सेनासने वसन्तो व	८९
सीसलोमेकबद्धेहि	२५१	सेनासनं पि अच्छन्तं	९८
सीसानि सालि-आदीनं	१८	सेवालो बहि पानीय	१०३
सीसे वा निक्खिपापेतुं	२५३	सेवेतुकामता-चित्तं	६
सु-अत्थतं तया भन्ते	२७१	सेसकं अञ्जदत्थाय	२०९
सुखोपेक्खा-युतं आदि	३५	सेसकं आहरन्तस्स	६७
सुगतट्टु-ङ्गुलायामं	६१	सेसन्तु ततियेनेव	२४३
सुङ्कघातस्स अन्तो व	२४	सेसन्तु यतियेनेव	२४३
सुङ्कघातं अनुप्पत्वा	७२	सेसन्तु पठमेनेव	२४२
सुङ्कट्टाने मतं सुङ्कं	२५	सेसम्पन हळिदादि-	२६९
सुत्वा यथा-निसिन्नो व	४१	सेसमुत्तानमेवेत्थ	२१९
सुता घम्मकथा यस्मि	६४	सेसमेत्थ असेसेन	२२५
सुत्तकेन च बन्धित्वा	७१	सेसानि अपलोकेत्वा	२९९
सुत्त-वाकादि-निब्बत्ता	२८६	सेसानुस्सतियो अट्ट	३१२

गाथायो	पिट्ठे	गाथायो	पिट्ठे
सेसायापत्तिया याव	२७९	हत्थतो मुत्तमत्ते व	९
सेसेसु पि च एसेव	१५४	हत्थपल्लत्थिकायापि	१८४
सेसो अनन्तरे वुत्त-	१७०	हत्थपादपयोगेहि	१५६
सेसो जेय्यो कथामग्गो	२३३	हत्थपासमतिकुम्म	१४०
सेसो पन कथामग्गो	२०७	हत्थपासे इधट्ठान-	२१३
सेसं पन असेसेन	२२३	हत्थपासो मिनेतब्बो	१३९
सेसं वुत्तनयेनेव	२२९	हत्थपासोभिनीहारो	१३९
सेसं अनन्तरेनेव,	७४	हत्थपासं अतिकुम्म	१५१
सेसं अनन्तरेनेव	२०९	हत्थपासं जहित्वा वा	२१७
सेसं सत्तविधं पत्तं	७७	हत्थपासं जहित्वा वा	२१३
सेसं सप्पाणवग्गस्मि	१९५	हत्था अनीहरित्वा व	२२
सेसं सब्बमसेसेन	१३०	हत्थादीसु गहेत्वा तं	२५
सोघेतुं भिन्दितुं अन्तो	९७	हत्थि-अस्स-रथादीहि	२०१
सो पि यं किञ्चि आणत्तो	३१	हत्थि-अस्स-रथादीहि	२३०
सोब्भेसु ककुधादीनं	१४८	हत्थिदन्तो विसाणञ्च	२८८
सोवण्णिय द्वार-कटावबद्धं	३०६	हत्थिसोण्डं चतुक्कणं	२८१
सो वा देति सचे तुट्ठो	८६	हत्थिसोण्डादितुल्यं तु	१८२
सो हि भिक्खूहि वत्तब्बो	४५	हत्थि वा महिसं अस्सं	६९
संचारामा पि सब्बस्मा	११०	हत्थे आधारके वा पि	१२७
संवासेन च लिङ्गेन	१६७	हत्थेन गहितोकासे	१२४
संवासं नाधिवासे ति	२५४	हत्थेन वा पि पादेन	१५६
संवासं सादियन्तो व	२५४	हत्थेन तं उलुङ्केन	१६२
संविधानं करोन्तस्स	११७	हत्थं तेलेन तेमेत्वा	२७९
संवेल्लिकञ्च कातुं वा	२९५	हत्थं वा पन पादं वा	१८३
संसतञ्च पुरेभत्तं	८४	हत्थं वा हत्थकोच्छं वा	२९४
संसत्थेन पुरेभत्तं	८४	हरन्तो कुम्भिया भण्डं	८
संहरित्वा सचे वंसे	११	हरापेन्तस्स अञ्जेन	७२
ह		हरित्वा वा हरापेत्वा	४७
हत्ति-आदिषु एकेकं	१५३	हरित्वा वा हरापेत्वा	४७
हत्थच्छस्स-मनुस्सानं	४६	हलिदी सिङ्गिवेरञ्च	१३१
हत्थच्छिन्नमलच्छिन्नं	२५०	हापेत्ति सावणं वा पि	३००
हत्थच्छिन्नादि-द्वितिस	३५६	हारं वा पन पामज्जं	९
हत्थतो मुत्तमत्तस्मि	३३	हितेसितायहं मञ्जे	१७०
हत्थतो सामणेरीनं	१७९	हेट्ठा अकप्पिये पच्च-	२६७

गाथायो

हेट्टा उपरितो वा पि
 हेट्टा दीघासनं तिण्णं
 हेट्टा रत्तवितानस्स
 हेट्टिम-हेट्टिमारुप्पं
 होति अनुपसम्पन्न-
 होति अन्तमसो मुत्त-
 होति आचरियम्हा पि
 होति चानुपसम्पन्ना
 होति तित्थियपक्कन्तो
 होति थुल्लच्चयं पुब्बं
 होति निस्सग्गियापत्ति
 होति पञ्चविधो सङ्खो
 होति पाचित्तियं तस्सा

पिट्ठे

२५२ होति पाचित्तियं तस्सा
 ३८४ होति पाराजिकक्खेत्ते-
 २६७ होति पाराजिकापन्ना
 ३१३ होति भिक्खुनिया सद्धि
 २५५ होति भिक्खुनियापत्ति
 २१२ होति भिक्खुनिया याना
 २५० होति मोचितमत्तस्मि
 २३६ होति वाचाय वाचाय
 २५५ होति सङ्घादिसेसो व
 १५ होतेळ्ळकसमुट्ठानं
 ८५ होन्ति कण्डुपटिच्छादि
 २६१ होन्ति सङ्घादिसेसा ६
 २४०

गाथायो

पिट्ठे

२१५
 ४
 १९६
 १६५
 २०२
 २४२
 २२
 १७०
 १९४
 १५५
 ६०
 ४२

(२) विसेस-सद्धानुवकमणिका

अ	अगिलानो	१३७	अच्छिन्नो	१९, ६०	
अकटपम्भारे	९७	अगतो	१०२	अच्छिन्नं	७२, २४४
अकत्वा	५४	अगवाह्व	२२	अच्छिन्दतो	८६
अकतं	१२९	अगबीजं	१०३	अच्छिन्दन्तस्स	८६
अकत्तुकामतायस्स	१५६	अगळट्टपनाय	१११	अच्छिन्दति	२०८
अकप्पकुटिया	२६८	अगलं	६०	अच्छिन्दित्वा	८५, १११
अकप्पियमिदं	२६७	अग्गि	२२, १००	अच्छिन्दित्वान	१८
अकप्पियसमादानं	३०७	अग्गे	१२	अच्छुपन्तेन	१४३
अकप्पियाय	१३७	अग्घ-मिस्सक-पुब्बको	५५	अच्छेदगाह	१४९
अकप्पियादीहि	१२९	अघंमन्तो	९९	अजलं	१९१
अकप्पियोदकेनेव	४९	अङ्कुरो	१०२	अजानतो	७१
अकप्पियं ४६, ६३, ६८, ७३, ८७, ९६, १२६, २८३		अङ्गजातं ६, ३६, २९४, ३०७		अजानन्तस्स	१४८
अकरोन्तस्स	२५०	अङ्गद्वयं	६	अजिगुच्छता	२४८
अकवाटकवद्धस्मि	२३०	अङ्गरागो	२९४	अजिनस्स	२६६
अकायबन्धनस्सापि	२८२	अङ्गरागं	२८२	अज्ज	२९
अकालवत्थसञ्जाय	२०७	अङ्गातिक्कमतो	३११	अज्जकादीनं	३०८
अकीळस्सादिकम्मिनो	१६१	अङ्गानि	३५, ११४	अज्जारामे	७३
अकुत्तलेनेव	१६१	अङ्गुलियो	१८८	अज्जावुत्थमवुत्थं	२९१
अककुत्तस्से	६२	अङ्गुलीनं	३७	अज्जावुत्थं	२०
अक्क-मित्वा	१४२	अङ्गेहि	४१	अज्झिटो	२५९
अक्कोसन्तस्स	९१, ९२	अङ्गं	१६९	अज्झोकासे १०६, १०९, १५१, २०२, २६२	
अकप्पियेसु	१३६	अचालेन्तेन	१८३	अज्झोहटं	१२६
अक्कोसनाधिप्पायस्स	४४	अचित्तकमुदीरितं	४१	अज्झोहरणियं	२२८
अक्कोसवचनेनापि	३९	अच्चजन्ती	१९६	अज्झोहरति	२१४
अक्कोसेय्य	२३१	अच्चजं	४५, ४७	अज्झोहरन्तस्स	१३५
अक्कोसं	९२	अच्चये	२७४	अज्झोहरन्तिया	२१४
अक्खयिते	४	अच्चायिके	१७५	अज्झोहारपयोगेसु १३०, २१४	
अक्खरवन्धे	३१४	अच्चोदातो	२५१	अज्झोहारवसेनेव ११९, २११, २४५	
अक्खि	५	अच्छादेति	२४८	अज्झोहारे	१७८
अक्खी	५७	अच्छादेत्वा	५६	अज्झोहारेसु ५३, ११९, २०४	
अक्खुद्धीनं	१७	अच्छिन्नचीवरा	२२०, २२१	अज्जनी	२८८, ३०५
अगिलानेन	११९	अच्छिन्नदसके	६३		

अञ्जनं	२८७	अञ्जेनत्थे	२०८	अतिक्कन्त-पमाणो	२८३
अञ्जलिम्पग्गहापेत्वा	२४८	अञ्जेनोवादतो	११३	अतिक्कन्तप्पमाणन्तु	२६७
अञ्जसं	२८१	अञ्जेसमेतं	१२९	अतिक्कन्ताय	२७१
अञ्जतरेन	४३, १५२	अञ्जेसं	२६८	अतिक्कन्ते	१७, १५०, १५२
अञ्जतरं	१२०	अञ्जेहि	४०, १३८	अतिक्कमति	१०८, २३१
अञ्जतो	७३, ११९	अञ्जो	५२	अतिक्कमन्ति	२०३
अञ्जथा	१३८	अञ्जं	२२, २६, ६९, ८६, १०२, १२२, १२६	अतिक्कमे	१७
अञ्जत्थापत्तियो	९१	अटुकथानयो	२५७	अतिक्कमेति	१०९, २१८
अञ्जदत्थाय	२०९	अटुङ्गुलपमाणकं	१८२	अतिक्कमेय्यस्सा	२२२
अञ्जघम्मविवण्णे	१६७	अटुङ्गुलाधिकं	२८२	अतिक्कम्म	५४, १५१
अञ्जमोजनं	२३२	अटुङ्गुलायतो	२८७	अतिकामयतो	७७, १३७
अञ्जमञ्जानुसावेत्वा	२५६	अटुङ्गुलायतो	२८७	अतिकामेय्य	१०
अञ्जमञ्जं	१७४, २६५	अटुघम्मविदो	२७१	अतिखुद्दकनासिको	२५२
अञ्जमेव	१७२	अटुम्भं	१३३	अतिखुद्दकसीसेना-	२५१
अञ्जस्स	६५, ९०, १२६, १४१, १७९, २९६	अटुपानानुलोमत्ता	२७०	अतिटुमानं	२४
अञ्जस्सत्थाय	४३, ६६, ६७, १०६, १३०, १४४, १५३, १७६, २१०	अटुमादीनि	२४३	अतिथूलोकिस्सो	२५१
अञ्जस्मि	२०८	अटुमेन	२१६	अतिदीघोतिरस्सो	२५१
अञ्जत्र	६६, ११७, १२०, १५२	अटुवत्थुका	१६६	अतिन्तं	९८
अञ्जत्रञ्जापदेसेन	९१	अटुवीसतिहत्थकं	२५७	अतिपिञ्जलनेत्तो	२५१
अञ्जाणेन	१६८	अट्टानुस्सत्तियो	३११	अतिरित्तं	१२८, १२९
अञ्जातका	५१	अट्टारसवस्सा	२३८	अतिरेकको	७७
अञ्जातकादिको	८७	अट्टिमा	२७३	अतिरेकगघनं	१९९
अञ्जातिकाय	११६, १७८	अट्टिलादिना	२९४	अतिरेकचतुक्कंसं	२१०
अञ्जाति-सञ्जिनो	१७८	अट्टि-सञ्चटनं	६	अतिरेकडु-मासे	१५८
अञ्जापदेसच्च	३४	अट्टेव	२९९	अतिरेकता	२६१
अञ्जासु	२३	अठत्वा	२४	अतिरेको	१११
अञ्छितं	२२८	अडुच्छन्न-परिच्छन्ने	९४	अतिरेकं	६८, २८७
अञ्जिस्सा	९५, २२१	अडुत्तेय्यञ्चे	१२६	अत्त-धनेनुम्मत्तिकाय	२४५
अञ्जिस्साफासुकारणा	२२४	अडुमासो	८५	अत्तना	८२, १३७, १४६
अञ्जे	३१२	अडुयोजनतिक्कमे	११७	अत्तनो	२१, ५२, ५६, ६७, १०८, ११०, ११७, १५३, १९८, २३०, २८९
अञ्जेन	७०, ९२, ११३, ११५, १२३, १५८, ३०३	अडुयोजने	११८	अत्तपत्तगतं	१४३
		अडुयोजन्ताधिकं	४५	अत्तवासत्थं	४३
		अणतिरित्तं	१३०	अत्तसन्तके	२४८
		अतत्थजं	८	अत्तुद्दंसं	४१
		अतथासञ्जिनो	१०५		
		अतिउच्चको	१४५		

अत्थ-ज्ञते	११५, १५४	अधिष्ठातुं	६१	अनज्झितो	२९३
अत्थते	८९	अधिष्ठानमथेकस्स	२५९	अनञ्जदत्तिके	२०९
अत्थन्ति	११५	अधिष्ठानूपग	१६१, २०७	अनञ्जेनञ्जसञ्जाय	२०८
अत्थयुत्तं	३१६	अधिष्ठानं ६१, ६२, ७७, ३०८		अनतिकम्म	२५७
अत्थविनिच्छयो	२४५	अधिष्ठामी	७७	अनतिरिक्तकं	१३६
अत्थाय	६७	अधिष्ठेति	६२, १११	अनत्थते	८८
अत्थारमूलको	२२३	अधिष्ठेय्य	२६५	अनन्तरसम्मत्तं	२२८
अत्थारोपेसमेव	२७१	अधिष्पेता	१६७	अनन्तरसमा ४०, ९१, १०८,	
अत्थितायाति	१२८	अघो	१५	११५, १९७, २०९, २२२,	
अत्थीति	३४	अघोत्तं	१३५	२४१	
अथादितो	१९७	अन्तर्गाहिकदिट्ठी	३०९	अनन्तरसमा ४५, १७७	
अथापि	२३	अन्त-मसो	२१५, २२९	अनन्तरसमं ४३, १३०, १५१	
अदापेत्वा	१५०	अन्तरवासके	५९	अनन्तरस्सिमस्सापि ७१, १५६	
अदिन्नादानतुल्या ४०, ८७,		अन्तरा-नदियं	२०१	अनन्तरेनेव ७४, ७६, २१९,	
११२, १५१, २०५, २२२,		अन्तरामग्गे	१४६	२३२, २४२	
२२३, २३५, २४०		अन्तरायकरा	१६५	अननुञ्जातं	२४७
अदिन्नादानपुब्बतो २१, २३		अन्तरायस्मि	२३४, २३८	अनप्पके	२७८
अदिन्नादानसादिसा ९२		अन्तराया	२२४	अनयूपरमे	६
अदिन्नं १३८		अन्तरारामे	१७८	अनाकुलं	३
अदुट्ठुल्लाय ९६		अन्तरुब्भारतो	२७३	अनागते	१८०
अदुब्बले २२२		अन्तारयो	२६३	अनाचारं	१९९
अदेन्तस्स ९०		अन्तेनेव	२६४	अनापत्तट्टमेनेव	२१९
अद्धचन्दकमेव ५०		अन्तेवासिनिया	२२५	अनापत्तत्तनो	१७९
अद्धचन्दं ३०१		अन्तेवासिमलज्जि	११०	अनापत्तन्तरामे	२८०
अद्धबाहुप्पमाणा २८६		अन्तेसु	३०४	अनापत्तन्तरायस्मि	२२६
अद्धमण्डलं ५९		अन्तो	२१	अनापत्ता	२२१
अद्धयोजनतो २३३		अन्तो आरामे	२६६	अनापत्तातिरिक्तं	१३०
अद्धानसदिसम्मत्तं २४५		अन्तो-उपचारस्मि	२४३	अनापत्तादिकम्मिनो	१५७
अद्धानसदिसा २१४		अन्तोपक्के	१४९	अनापत्तापदासु ८५, १७५,	
अधक्खकोभजाणुमिह ३९		अन्तोपूति	४४	१९२, २३३	
अधम्मतो २६०		अन्तो-रिट्ठे	२२५	अनापत्ति २२, २५, ३३, ३७,	
अधम्मवादिपक्खस्मि ३०९		अन्तो-लेखापमाणेन	१८५	४१, ४३, ४५, ६३, ६४, ७०,	
अधम्ममे १०५, १६६		अन्तो-वुत्थं १३७, २६८		७१, ७९, ८०, ८४, ८८, ८९,	
अधिकच्छेदनं ६०		अनक्कोसितुकामस्स ९१		९४, ९५, ९९, १००, १०५,	
अधिट्ठहेय्यस्स २६०		अनग्घा १९		१०६, १०९, ११०, ११५,	
अधिष्ठातम्बमेव ५८		अनज्झावुत्थकं ४२		११८, ११९, १३५, १३८,	

१५०, १५३, १५८, १६०,	अनुजानता	२६९	अपचुद्धरणं	६४	
१७७, १९४, २०१, २०८,	अनुज्जाता	१३३, २६९	अपचुद्धारकं	१६०	
२२०, २३०, २३४, २४३,	अनुज्जात	२८४, २९५	अपञ्जत्तेन	१५७, १६७	
२६२, २६३, २६४, ३०८	अनुत्तानं	२२६	अपटिगहितं	१४५	
अनापत्तिकरो	५८	अनुहिस्स	४६	अपटिच्छन्ना	५६
अनापत्तिनयो	३५	अनुद्देशो	२८	अपण्णको	१०१
अनापत्ति	१४, ५७	अनुद्धरित्वा	२२७	अपत्तस्स	८०
अनापत्तीति	६७, ९६, १६८,	अनुपक्कमतो	३७	अपत्तानीति	१०३
१८४, २०३, २१४	अनुपज्जायको	२५५	अपत्तो	७७	
अनापत्तुत्तरन्तिया	२०१	अनुपसम्पन्ने	८६, ९४	अपनिघेत्तस्स	१६१
अनापत्तुद्धरापेत्वा	१०७	अनुपसम्पन्नो	८३, ३०८, ३०९	अपनेत्तब्बो	९७
अनापत्तुद्धरित्वा	१०८	अनुपादिमकेन	४	अपनेतुं	१०३
अनापत्तुपनेन्तिया	२०९	अनुप्यत्वा	७२	अपमारिकं	२५०
अनापत्तुभयत्थापि	१६६	अनुपुब्बेन	२५६, २७७	अपरणञ्च	२७०
अनापत्तेव	१८१	अनुपोसथे	२६१	अपरणानमेव	१३५
अनापन्नं	९१	अनुबद्धेत्थ	३२	अपरम्परभोजने	१२२
अनापुच्छा	१५२, २२४, २३२,	अनुमोदय	२७१	अपराधानुरूपेन	२५३
२४३	अनुयुत्ते	१५३	अपरापरं	२२	
अनापुट्ट-सञ्जाय	२१८	अनुरूपानि	४३	अपरिक्खितो	५४, २६८
अनामट्ठो	५२	अनुलोमनिपातत्थ	२७९	अपरिचचजतो	४५, ४६
अनामन्तासमादानं	२७३	अनुलोमिकं	५८	अपरिच्छिन्नभागस्मि	६८
अनामासमिदं	३८	अनुलोमेन	१९६	अपरिभोगत्ता	१९१
अनामासं	११	अनुविबट्ठं	५९	अपरिस्सावनो	२८१
अनामिसेन	१८८	अनुसावनतो	३००	अपलोकनकम्मं	२९६
अनारोचनमेव	२७६	अनुसावनसीमतो	२९९	अपवारणहेतूनं	१२८
अनिकखन्ते	१७३	अनुसासेय्यहं	२९७	अपसक्का	१७९
अनिक्खिपन्तस्स	१७४	अनेकाणत्तियम्पन	११७	अपहेणकपाथेय्यं	१२३
अनिमन्तितभिव्खुना	२६२	अनोकासकत्तं	२४४	अपाराजिकखेत्तस्स	१९६
अनियतद्वये	१५१	अनोक्कम्म	२०, १७५	अपारं	३
अनियामेत्वा	३१	अनोदिस्स	१९९	अपुण्णे	१५८
अनिसीदित्वा	२१८	अनोदिस्सकं	३२	अपुब्बं	१९, २०९, २२५
अनिस्सजतो	१६५	अनोदिस्सापि	२४४	अप्पगंधं	६७
अनिस्सज्जेव	७७	अनोवट्ठो	९८	अप्पटिकम्मा	३०९
अनीहरित्वा	२२	अनोवस्सप्पदेसकं	२१८	अप्पटिसन्धेया	१९६
अनुकम्पाय	८०	अपच्चासिसता	५२	अप्पदेसे	८०
अनुक्कमेन	७०	अपच्चाहरतो	११३	अप्पमज्जायो	३११, ३१२
अनुक्खिते	१६६	अपचुद्धटतो	१५९	अप्पमत्तको	१९

अप्पमत्तेन	२१	अम्बपल्लवं	१३३	अवचनीयमत्तानं	४७
अप्पमाणिकं	४१, ४३	अम्बाटकस्स	१३२	अवचायस्मा	१६५
अप्पमाणेन	६०	अमज्जं	१५५	अवच्छिज्ज	१५०
अप्पवारितजातीनं	८८	अमूलकसमा	१७२	अवज्जं	४२
अप्पवारितमज्जातिं	६६	अमूलकेन	१९६	अवण्णं	१०५
अप्पवारिता	२३२	अमूलता	४४	अवत्तुकामस्स	३५
अप्पसहेन	१८४	अम्मणम्मि	२८८	अवत्थुत्ता	१२६
अप्पाणे	११२	अयमाणत्तिको	२८	अवदन्तस्स	१२३
अप्पिच्छताय	८०	अयमेव	१०४, १५१, १७१	अवलज्जे	२१५
अफासुकामाय	२२४	अयमकालिको	२७०	अवलेखनकट्टेन	२९३
अबद्धा	२५७	अयावकालित्ता	१८५	अवसेस—	५
अब्बोहारनयो	१४२	अयुत्तथेन	३०८	अवस्सारोचकस्स	४०
अब्बोहारिकत्तं	१०३	अयोचुण्णेन	७७, ७९	अवस्सिकं	२८९
अब्बोहारो	१४८	अयोपत्तो	७९, २८५	अवहारो	१६, २१
अब्भन्तरुदकुक्खेपा	२५७	अयं	६१	अविक्खित्तेन	३
अब्भाणसज्जितं	२९९	अय्यस्स	७३	अविच्छिज्ज	१६२
अब्भानं	२६१	अरक्खितमगोपितं	२८७	अविच्छिन्नं	१४९
अब्भुण्हा	१२४	अरज्जठुकथासमो	२५	अविज्जति	२१४
अब्भोकासे	९८, ९९, १०७, १४३	अरज्जतो	२१	अविनिच्छित्तमेव	१७१
अभाजितब्बतो	२२	अरज्जं	४२, २०२	अविलत्तं	११२
अभिकखुको	२३३	अरिट्टेन	१६७	अबुद्धितायनापत्ति	२४१
अभिकखुस्स	१४९	अरित्तेन	१५६	अवुत्तानि	१३४
अभिज्जानं	३१२	अरु-आदीनि	८४	असक्कोन्तस्स	८९
अभिपत्थयता	३६, २४६	अरुणुगमनेन	५३	असङ्किण्णं	३
अभियुज्जतो	१८	अरुणुगमे	६३, २३३	असञ्चारिमुपायेन	२८
अभिरुहन्तिपापत्ति	२४२	अरुणं	८९, २०२	असञ्चिच्च	३९, १९५, १९७
अभिरुहित्वा	७१	अरुपियन्ति	७४	असञ्चिच्चासत्तिस्सापि	१८२
अभिरुहेय्य	११८	अलङ्कारं	२७९	असद्धम्मो	१९७
अभिव्यत्ततरं	२१३	अलज्जी	२७८	असन्तमत्तस्सितमेव	३४
अभिसपेय्य	२१९	अलज्जुस्सदे	२७८	असन्ते	१७५, २०४
अभिसित्तस्स	१७३	अल्लपादेन	२८९	असन्तो	१५२
अभिहटं	१२७	अलभन्तिया	२३०, २३४	असप्पायं	३०७
अभिहारकभिकखुस्स	१३०	अल्लहत्थेन	९९	असम्पत्ते	२९७
अभूतगाम-बीजेसु	१०५	अल्लिकादिमु	३०३	असम्पहरितुकामेन	१८९
अभूतेन	९१	अल्लिया	२७४	असम्बन्धेसु	९८, ११०
अम्बपक्कं	२६९	अल्लीयति	९७	असम्मतो	११५
		अल्लोकासे	३, १९३	असयनिघरे	१५१

असाधारणमेवाहं	१९३	आचरियो	२६३	आपज्जेय	१५२
असाधारणपञ्चत्ता	१९७	आचाराजीवसम्भवा	३०८	आपज्जित्वान्तरापत्ति	५५
असिक्खितुकामो	१५७	आचिक्खति	७६	आपत्तत्थङ्गते	९३
असीमा	२५८	आचिक्खित्वा	१५३	आपत्तन्तमसो	१००
असुचि	९६	आजीवकादीनं	२५४	आपत्तन्तोविहारे	२८०
असुत्वानादियित्वा	१४१	आणत्तसेव	३०	आपत्ताधारता	२७७
असुरदन्तको	२५२	आणत्ति	३५	आपत्तानुपसम्पन्ने	९६
असेखसम्मते	१८०	आणत्ति-नियामका	२९	आपत्ति ४१, ४४, ७२, ७६,	
असेसतो	३६	आणत्तियम्पि	२१५, २२५	९२, ११५, १७९, १९४,	
असंविदितसञ्जिनो	१८१	आणत्तिया	४८, १०९	२२७, २३१, २५३, २६०	
असंसत्तेन	८३	आणत्तो २९, ३१, ११६, ११७		आपत्तिगणना ७३, ८६, २१६	
असंहारिमपासाणे	१४०	आणपेतब्बो	२४७	आपत्तिजनका	९२
अस्सगन्धादिपिट्ठञ्च	१३५	आणपेय	२३८	आपत्तिनिच्छयो	२१५
अस्सुलोणं	१४८	आणापको	१०६	आपत्तिबहुता	२२३
अहरितं	१९१	आणापेति	८६, २३४	आपत्तिभेदो	८८
अहरित्वा	१२७	आणापेन्तस्स	८६, ९६, १६१	आपत्तियो २५, २६, ७५, ८६,	
अहि-कीटादिदट्ठस्स	२८१	आणिरक्खा	१५३	९६, १९७, ३०९	
अहिच्छत्तकसण्ठानं	३०२	आदिकम्मिकभिक्षुनो	१६४	आपत्तियं	३५
अहिच्छत्तं	१०३	आदिकम्मिनो	९५	आपत्ति ४४, १०५, २९४	
अहेतुपटिसन्धिका	३६	आदिच्चपक्कं	८२	आपत्तीनञ्च	५५
अहं	१९	आदिच्चवन्धुना	२५८, ३०८	आपत्तीनं	५५, २९७,
अंसवट्टके	८८, १७६	आदिमेकसमुट्ठानं	३५	आपत्तीहि	४४, ५७
आ		आदियित्वान	५६	आपत्तुपसमं	२७७
आकड्डन-विकड्डनं	२२	आधारकेन	१४२	आपदासु ११८, १५८, १६५,	
आकासकसिणञ्चेत्थ	३१२	आनन्तरियकं	३२	२२६, २३१	
आकासे	१५४	आनन्तरियवत्थुस्मि	३२, ३३	आपदुम्मत्तिकादीनं	२२५
आकिरन्ति	८२, १२२	आनापानञ्च	३११, ३१२	आपन्नमापत्ति	५५
आकिरमाने	१४१	आनापानसतेका	३१३	आपुच्छने	१७४
आकिरित्वा	१४६	आनिसंसञ्च	२०८	आबाधपच्चया २१२, २१३,	
आकिरं	१८६	आनिसंसमथादाय	२७१	२४२, २४३	
आकोटापेति	६४	आनिसंसानं	२७०	आभतत्ता	२१
आकोटेन्तस्स	२८२	आनिसंसं	२२२, २२३	आभतं	१८१
आगच्छन्तस्स	१२०	आनेन्ता	२१	आभोगम्पन	१४२
आगतस्सेव	४७	आपज्जतापत्ति	३०९	आभोगं ५१, ६१, ६६, १४३,	
आगतागन्तुको	२९१	आपज्जति	६७, ८८, २७८	२०१	
आगन्त्वा	२३, २८४	आपज्जतेव	१६३	आमकतक्के	१४३

आमकं	२११, २१३	आसावच्छेदिका	२७२	इत्थीनं	३९
आमसन्तस्स	३८	आसित्तुसूयानं	२५४	इत्थं	६७
आमासं	११	आहृच्चपादके	११०	इत्थि	२४७
आमिसत्थाय	११६	आहरथा	६९	इदञ्चाकुसलेनेव	१५५
आमिसत्थं	१३१	आहारत्थाय	१२९, १७८, २३२	इदञ्चिह	९०, २४०, २८५
आमिससंसट्ठं	१३६, २६९			इदम्पन	२४४
आमिसं	१३५, १८०, २३२	इ		इदम्पनाक्रियं	२३७
आरकण्टके	३०५	इच्चेतासु	१६०	इदमापत्तिं	३५
आरक्खत्ता	२२	इच्चेव	२३९	इदमारक्खणट्टानं	२०
आरग्गेन	३०३	इच्चेवन्तु	१६८, २०२	इदमेकसमुट्ठानं	४६
आरञ्जके	८९	इच्चेवम्पन	२९१, २३४, ३११	इदमेत्थ	११६
आरम्मणमतिकम्म	३११	इच्चेवमच्चन्तवसेन	२२७	इदमेळकलोमेन	१३५, १५८, १७९, २१३, २१७, २२७, २२८, २३३
आरामादीनमत्थाय	४९	इच्चेवमादयो	१३२	इदमेवुत्तरासङ्गे	५९
आरामिकमुपासकं	१०६	इच्चेवमादिकं	८२, १३१, २५३	इदमेवेत्थ	११२
आरामिकानं	६८	इच्चेवाह	१२७	इदं	७५, १२८, १३७, २८५
आरामे	२१७	इच्चेवं	२२, ६८, ७५, ९७, २६३, २८४	इद्धि	२८
आरामं	६८, १५२, २९१	इच्छेय्यागमनस्स	१९६	इद्धिमा	१५४
आरुप्पा	३११	इट्ठकादिपत्तिट्ठानं	२६८	इद्धिया	२०१
आरुळ्हो	१४५	इट्ठकादीनं	१००	इधट्ठान-पच्चयापत्ति	२१३
आरुहित्वा	१७, १४०	इट्ठकावापकादिसु	१००	इधवारणमतन्तु	२५३
आरोचनञ्चेव	३५	इणायिकञ्च	२५०	इधेकदिवसेनेव	९४
आरोचने	१५२	इतरद्वये	११५	इन्दखीळकतो	१८३
आरोचितकथं	१९८	इतरस्सुपचारं	२३०	इन्दखीलमतिकम्म	२०२
आरोचेत्वा	५५	इतरस्मि	१६६	इन्दसालादिरुक्खानं	१०२
आरोचेत्त्वमादितो	५४	इतरो	५५	इमञ्च	७५
आरोचेन्तस्स	९५	इति	२९	इममन्तरवासकं	६१
आरोचेहीति	४०	इतो	२०६	इममाहर	१००
आरोपिते	१६८	इत्थन्नामस्स	१८०	इमस्स	१४६
आरोपेत्वा	१२४, १४७, ३०३	इत्थन्नाममहं	२९७	इमस्सासिस्स	३०
आरोहा	१५३	इत्थि-पोसयुतं	२९५	इमस्मि	६५, २६४
आलोकेन्तस्स	२८०	इत्थिया	५, ३८, ९४, १५०, १७०	इमानट्ठ	२९९
आलोपो	१८७	इत्थिरूपं	९५	इमिना	३०, ७४
आविज्जित्वा	९, २१	इत्थिसञ्जा	४०	इमिनान्तरजासेन	२७०
आसनं	२९१	इत्थिसञ्जिस्स	९५	इमेसु	१३७
आसवो	१५४			इमेसं	५१
आसादनापेखो	१३०				

इमं	३०, ६१	उच्छुखण्ड-पलादिकं	१८५	उदकासनं	२५९
इस्सरस्सापि	५२	उच्छुखण्डानं	१०४	उदकुखेपा	२५७
उ		उच्छुखन्धो	१३२	उदकेन	१४८
उक्कट्टा	२५८	उच्छु-दारुनि	१०४	उदकोघो	१९१
उक्कट्टो	७६	उच्छुनिब्बत्तो	१३५	उदकं	१२८
उक्कण्ठं	२४८	उच्छुम्हा	८३	उदीरितं	१०
उक्कुटिकं	२६४	उच्छु-वेलु-नलादिनं	१३२	उद्दोमिकं	२६७
उक्कुटि	२४८	उच्छु	८४, १४५, १४८	उद्दालेत्वा	१७६
उक्कोटने	१६३	उजुभूतेन	२७३	उद्दिट्ठा	२४५
उक्कोटेन्तस्स	१६२	उजुम्पन	१८४	उद्दिट्ठेहि	१६७
उक्कलापा	२९३	उजुमुद्धरतो	९९	उद्दिट्ठं	२१०, २९०
उक्खित्तके	१६६	उज्जम्भिकादि-चत्तारि	१९२	उद्दिस्स	३१, ३२, १२०
उक्खित्तचीवरो	१८३	उज्झानसञ्जिनो	१८६	उद्देसपरिषापन्ने	४७
उक्खित्तस्स	२७६	उट्टहिस्वान	२८०	उद्देसभत्तं	२८९
उक्खित्तस्सानुवत्तिका	१९६	उट्टातङ्कुरं	२१६	उद्देसादिमु	२२४
उक्खित्ते	१२	उट्टापेति	६८	उद्देसादीनमत्थाय	२६३
उक्खित्तो	३०८, ३०९	उट्टापेतुं	३०४	उद्देसो	२८
उक्खिपन्तस्स	११, १५८	उट्ठितमत्ते	२७	उद्धनोरोपिता	१२४
उक्खिपन्तो	१७	उण्णादिकं	२८३	उद्धटो	१६५
उक्खिपित्वा	२५, १०३	उण्णी	२८२	उद्धनम्पुपमायुतो	२५२
उग्गच्छतरुणो	६४	उण्हत्ता	१४२	उद्धम्पन	२८५
उग्गण्हापयतो	१७३	उण्ह्यागुं	१४९	उद्धर	१०४
उग्गलापेत्वा	३३	उतुद्धटानं	५९	उद्धरणं	३
उग्गहितकारणा	१४६	उतुनीनं	२२९	उद्धरतो	२६
उग्घाटेत्वा	१३९	उत्तमत्थस्स	११४	उद्धरन्तस्स	१०१
उग्घसेय्यस्स	२७९	उत्तमन्तेन	५८	उद्धरापेय्य	१०६
उच्चभूमियं	१९०	उत्तरत्थरणं	१०७	उद्धरित्वा	६१, १४४
उच्चारादिचतुक्कन्तु	१९१	उत्तरारणियं	३०६	उद्धारं	२९८
उच्चारेय्य	१६९	उत्तरासङ्गो	२७१	उद्धीसु	१७
उच्चालेतुं	१६३	उत्तरिभङ्गकं	१८६	उद्धुमातादि-सम्पत्ते	४
उच्चालेत्वा	९९	उत्तरिम्पि	१६८	उद्धं १२, ८३, ८४, ९७	२८६
उच्चासयनसञ्जितं	२६७	उत्तरुत्तरिभङ्गस्स	२९०	उपकच्छूकादिमु	५
उच्चिट्टमुदकं	७९	उत्तानमेविदं	१६७, २४०	उपकच्छेसु	२१२
उच्चिट्ठं	२१५	उत्तानं	१७६	उपकट्ठूपनीतम्पि	१२९
उच्चे	१९०	उदकट्टो	१०१	उपक्कमन्तस्स	४
उच्छ-आदीनि	२१५	उदकादिना	३०७	उपक्कम्मो	३४

उपचारम्पि	२१८	उपसंहरेय्य	१९६	उभिन्नम्पि	२०३, २०७, २४७
उपचारस्स	१५१	उपस्सयं	२२५	उभिन्नं	२४, ३१, ५७, १९४,
उपचारोक्कमे	११७, १७४,	उपादिन्नेनुपादिन्ने	४		२७६
	२४४	उपालिसमो	३१०	उभो	३०
उपचिकादीनं	९८	उपासकेन	१९८	उभोसु	११९
उपच्छेदा	१२६	उपासको	४४	उभोसुभिन्नमञ्जस्मि	१७३
उपज्झायमथाचरियं	२४९	उपाहुनगतस्सापि	१८९	उम्मत्तकस्स	११०
उपज्झायमथुहिस्स	२४७	उपाहुनारुल्लाहा	२४१	उम्मत्तकादिनो	३९, ६६, ६९,
उपज्झायाय	२३५	उपोसथ-पवारणं	२७६	७२, ८६, १०९, ११२, ११४,	
उपट्ठाककुलस्स	२६३	उपोसथो	२५८	१२३, १५५, १६१, १७९,	
उपट्ठानं	२१६	उपोसथं	२९८		१८०
उपट्ठापेतुमिस्सरो	११४	उप्पट्ठापाटिया	१२२	उम्मत्तकादीनं	४०, ७२, ११६,
उपट्ठुक्खयिते	४	उप्पत्तित्वा	१४२	१२२, १३७, १६६, ३०९	
उपतिट्ठन्तिया	२१३	उप्पन्नपच्चया	५३	उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति	१९९,
उपतिट्ठेय्य	२१३	उप्पन्ने	३०९	२०४, २१३, २१७, २२२,	
उपद्वा	२०	उप्पलजातीनं	१३१		२४२
उपनिक्खिपितब्बच्च	२९१	उप्पाटितोदुमसेसु	६	उम्मत्तिकाय	२००, २०३,
उपनीतस्स	१४४	उप्पाटेही	१०४	२०८, २१३, २१५, २२३,	
उपरोधिमदस्सेत्वा	१८६	उप्पादेन्तस्स	१७०	२२८, २३०, २४२	
उपलपेय्य	१६६	उब्बट्टने	२४३	उम्मा	१३३
उपवादो	१६५	उब्बट्टापेय्य	२४३	उम्मीलन-निमीलनं	३७
उपसम्पदकम्मन्तु	२४९	उब्बट्टापिण्डिको	२५२	उम्मुज्जेय्य	१५५
उपसम्पदकालस्मि	२४०	उब्बक्खके	३९	उय्युतं	१५३
उपसम्पदपेक्खा	२५६	उब्बजाणुना	१९३	उय्योजने	२०५
उपसम्पदमालके	२३६	उब्बजाणुमघक्खकं	३९	उय्योधिकां	१५४
उपसम्पदमालतो	२७९	उब्बजाणुं	१९४	उलुङ्के	३०६
उपसम्पदा	२५६	उब्भारमूलको	२२३	उलुङ्कतो	१४१
उपसम्पादितेनेत्थ	२३९	उब्भुज्जेय्य	२९२	उलुङ्केन	१६२
उपसम्पदं	१६४, २५५, २६१	उभतोव्यञ्जनं	२८४	उलुङ्केनाहरित्वा	१४१
उपसम्पन्न-	११७	उभतोवस्सुते	२०४	उल्लङ्घित्वान	२०१
उपसम्पन्नभिक्षु	२५४	उभतो-सङ्घमुहिस्स	२७३	उस्सयवादा	१९८
उपसम्पन्ना	६५, २३८	उभतोसङ्घे	२७३	उस्सावनन्तिका	२६८
उपसम्पन्नं	८६, ११४, ११५,	उभयत्थ	२१, ४८	उस्साहस्स-च्छेदं	२०२
	१५५, १७९	उभयावस्सुताभावे	२०५	उस्सिच्चित्तुं	९७
उपसम्पादितो	६४	उभयेन	१५७	ऊ	
उपसंहरे	१५७	उभिन्नमञ्जस्मि	२२०	ऊनकट्ठत्तिकखत्तुं	१६८

ऊनक-द्वत्तिपत्तंमु	१२३	एकादसहि	२६०	ओचिनापने	४९
ऊनद्वादसवस्सन्तु	२३६	एकादसाभब्बा	३५	ओड्डितो	३३
ऊनकं	७२	एकादधानि	२४९	ओणत्तं	९०
ऊरुसु	१२७	एकादद्धो	९८	ओतरन्तस्स	१५५
ऊनवीसतिसञ्जिस्स	१६४	एकायाणत्तिया	११२, ११७,	ओतरन्तानं	२९३
ऊहतम्पि	२९३		२०८	ओतरित्वान	२०१
ए		एकावत्तो	३०८	ओतापेतुं	७८
एकक्खणे	२०३	एकिका	२३४	ओतिण्णा	२०१
एकक्खरम्पि	२४८	एक्किस्सङ्गुलिया	२१३	ओदनादीन	१२१
एकगम्भे	२०२	एकुपज्जायको	२५६	ओदनेन	१२८
एकच्चं	५५	एकेनन्तेन	१५	ओदनो	१२४
एकच्छन्ते	१६६	एकेनाचरियेनिध	२५६	ओदनं	१४३
एकतो-उपसम्पन्नं	११३	एत्तको	६८	ओदातं	७०
एकतो	८७, ९२, ३०५	एत्तावता	२९	ओधि	१२४
एकतोवस्सुते	२०४	एत्तिकाय	६८	ओधुनित्वा	५५
एक-द्विन्नं	६०	एत्थाक्कप्पियभुम्मट्ठो	११७	ओनत्वा	१३९
एकन्तरिकतो	८७	एदिसा	२९७	ओनमेत्वान	१२९
एकपट्टुत्तरासङ्गो	५९	एळकलोमेन	९४, १२२	ओनहापेतुमेव	३८
एकपयोगेन	२१६, २४१	एळकाज-मिगानन्तु	२६६	ओनोजनं	२७७
एकपब्बम्पि	२१३	एलचम्मं	२८८	ओपातखणकस्सेव	३२
एकपापुरणा	२८१	एळालुकस्स	१३४	ओपातेन	३३
एकभोगो	१२०	एवच्चापि	८९	ओभासतो	३९
एकम्पि	६६	एवम्पन	३००	ओभासन्तस्स	३९
एवमकत्वा	१८१	एवमादीनं	१३१	ओमसवादुल्या	१३०, १५७,
एकमच्छिन्दतो	८६	एवमुप्पलजातीनं	१३२		१६३, २३३
एकमच्चे	२८४	एवमुम्मत्तकादीनं	९६	ओमुच्चित्वा	२४१
एक-मनेकं	६०	एवरूपके	२०२	ओरिमतीरतो	२०१
एकमुज्जवर्नि	११८	एवरूपे	१३९	ओरिमन्तेन	९, १३९
एकमुद्दिट्ठं	७९	एसोधानसमोधान-	५५	ओरेन	७०
एकरज्जुमयं	३०५	ओ		ओरोपिते	१८
एकरत्ति	६३	ओकासे	९७	ओरोपेत्वा	१३९
एकलाभका	२७३	ओकासं	९, ९७	ओलम्बेतुं	७८
एकवण्णविनासेन	२४९	ओक्कन्ते	२००	ओलेकेन्तस्स	३७
एकवण्णेन	३०१, ३०५	ओक्कमित्वान	२९५	ओलोकनकतो	२९४
एकविपन्ना	४२	ओगुण्ठनं	२९१	ओलोकेत्वा	१५२
एकसीमायं	२६०	ओचिने	४९	ओलोकेन्तो	१११

ओलोक्यन्तरा	२९२	कठिनेन	८५, ८९, ११५,	कदलिया	१०२
ओवदन्तस्स	११४		२१८, २३५	कदली--	१३२
ओवाददायका	२३३	कडुतो	९	कद्मादीनि	२४१
ओवाददीनमत्थाय	२३४	कण्टकादीहि	५०	कन्दु -	२५२
ओवादो	२९८	कण्टकेसु	५०	कन्तन्तिया	२२८
ओसण्हेया	२७९	कण्ठम्हि	१८९	कनिट्ठो	५१
ओसारणा	२९८	कण्डरच्छिन्नमेव	२५०	कपलुद्धन-	२१४
ओसारन्तो	११३	कण्डुपटिच्छादी	६०, १७७	कपालिट्ठकखण्डानि	२७९
ओसारो	२५६	कण्ण-कोणेसु	३०३	कपित्थं	१०४
ओहिना	२०२	कण्ण-ग्गहणन्ति	१९६	कपोता	६
ओहीयन्तस्स	१७१	कण्णच्छिद्दविख-नासासु	५	कप्पतेत्तावता	१५९
ओहीयनम्मत्तं	२०३	कण्णच्छिद्देसु	७१	कप्पबिन्दुकत्तं	२२२
क		कण्णजप्पेन	२७८	कप्परस्स	१९४
कक्कटकखीनि	३०३	कण्णतो	२२	कप्पसीसो	२५१
कक्खळं	२७८	कण्णिककेसो	२५१	कप्पाकप्पियमंसानं	१४८
कक्खिताय	२२२	कण्णिका	१३३, १४५	कप्पापेय्य	२८०
कङ्गुसित्थप्पमाणेन	७७	कण्ण	१६९	कप्पियकुटि	२६८
कच्चवरुज्झने	१८८	कत-कुम्मासो	१२६	कप्पियभूमिया	२६७
कञ्चुकं	२९५	कततेलम्पि	८२	कप्पियभूमियं	४८, १७७
कञ्जिकन्तु	१०१	कतभत्तम्पि	१२५	कप्पियम्पन	२३३
कटच्छु	२८८	कतभण्डकं	७२	कप्पियवत्थुं	१७३
कटसारे	१९०	कतिका	२७३	कप्पियवारिना	४९
कटिमुत्तकं	२९५	कतोकासं	२४४	कप्पियसप्पिम्हि	८१
कटुकप्फलं	१३४	कत्तब्बकम्मस्स	२६१	कप्पियाकरणञ्चेव	१३०
कटूपियं	२४२	कत्तब्बं	१४५	कप्पियाकप्पियं	८७
कट्टेत्वा	१२७	कत्तरदण्डे	३०६	कप्पियेन	७४
कट्टिस्सम्पन	२६७	कत्तरिकाय	२८०	कप्पियं	५८, ७२, १२९,
कट्टेन	१५६	कत्तिकमासके	२६६		२८३, २८८
कठिनचित्तेन	८५	कत्तुकामिनो	८८	कप्पे	१५९
कठिनच्छादनं	२०२	कत्तुकामो	१०५	कवलं	१८७
कठिनत्थारमरहति	२७१	कत्थचि	३०, ८९, १२६,	कम्पनेन	३६
कठिनत्थारो	२७१		२७६, २८१	कम्बलं	६२
कठिनवत्थस्स	२९८	कत्वासंवासपुग्गलं	२६१	कम्मकरो	२९५
कठिनुद्वारमत्तिकमे	२७२	कथम्भवे	२७६	कम्मदोसता	३००
कठिनुद्वारं	२२३	कथितं	१३५	कम्मदोसा	२९९
		कदलिच्छत्त-भित्तिमु	५०		

कम्मपत्ता	३००	कसिणं	३१२	कारभेदकं	२५०
कम्मप्पत्ता	२६१, ३००	कसितट्टाने	१४८	कारापने	१७५
कम्मबन्धो	२९, ३३	कसि-नङ्गलमत्तिका	९८	कारापेतुं	३०३
कम्मलक्खणता	२९८	कसिभण्डञ्च	२८८	कारापेत्तस्स	७०
कम्मलक्खणमेतन्ति	२९८	कसेरुक्कस्सापि	१३३	कारेतब्बं	१०४
कम्मलक्खणं	२९७, २९९	कंसनीलेन	१५९	काळकेळकलोमानं	७०
कम्मवाचा	५४, १७१	कंसवट्टकलोहानं	२८६	कालकदन्तसन्निभो	२५२
कम्मवाचानमोसाने	२३९	कहापणचतुक्कन्तु	२१०	काल-चीवरन्ति	२०७
कम्मवाचाहि	१६५, १९९	कहापणादीनं	७३	कालत्तयं	१३७
कम्मविपाकजा	२८	काच-कंसमयो	७७	कालविनिम्मुतं	१४८
कम्मस्मि	४६, १०५, ११३, १९६	काचापत्ति	८२	कालिकत्तयं १३७, १७९, २३२	
कम्मसञ्जिते	२७६	काचि	२०५	कालिकट्टयं	१३७, २६८
कम्माकम्मञ्च	११४	काजभत्तं	१३९	कालिकानि	२३२
कम्माकम्मविनिच्छयो	११४	कातुम्पन	२९९	कलिकानं	१७८
कम्मारहस्स	१७१	कानिचि	२९९	कासमहो	१३३
कम्मेनुपोसथा	२५९	कामरागपरेता	२१२	कासायानि	२४७
कयविककयसङ्गहं	७५	कायकम्मं	८५	किच्चमेकेन	२७७
करणम्पन	२९८	कायचित्तसमुद्धानं	१६९	किच्चविधानतो	६२
करणीयतमा	२४६	कायतो	९६	किच्चसिद्धत्थमेविध	२६५
करमहादिदण्डका	१३२	काय-पटिबद्धं	१९३	किच्चाधिकरणं	१६२, २७७
करवन्दस्स	१३४	कायबद्धेन	१६९	किच्चं	१४४, २६१, २९३
करिस्सामुपहारं	३८	कायबन्धनवीठे	३०५	किच्चचेळकादीनं	१५०
करेय्यापत्ति	७०	कायभोगो	८४	किञ्चि	२७, ४२, ६५, ७५, १३०, १४७, २४१, २९४, ३०५
करोन्तस्सप्पमाणिकं	१७६	कायमुहं	२९४	किन्तु	६३
करोन्तस्सादिकम्मिनो	७०	काय-वाचतो	२४०	किमत्थोय	२६१
कलम्बकुलनन्दने	३१५	कायवाचाचित्ततो	१६५	क्रियसमुट्ठानं	७४, १९५
कलहकारकं	११०	कायवाचादिकत्तया	११८	क्रियाक्रियतो	४३
कलापग्गेन	१०	कायवाचापटिक्खेपो	१२४	क्रियाक्रियमचित्तञ्च	२४०, २४४
कलापानं	११	कायविकारक	७७	क्रियाक्रियमिदं	९५, १०५, १२३, १७९, २०४, २१५
कलिसासनरोपने	१५१	काय-सम्बद्धं	३८	क्रियाक्रियं	६६, २००, २३२, २३९
कलिसासनं	३१५	कायसामग्गिं	२६१	किलिट्ठकाले	३०३
कळीरसूपकं	१२८	कायसंसग्गरागेन	५, ३७	किलिट्ठं	१४३, २७५
कल्याणमित्ततो	३१३	कायसंसग्गसङ्घात-	१९६	कीञ्चि	१२९
कस्सवि	५४, १०५, १३९	कायसंसग्ग	१९५, १९७		
काचचित्ततो	७२, १६५	कायेनाभिहटं	१२७		
		कारकानं	२५९		

कीळन्तस्सापि	१५६	कुलस्सावण्णनं	२३३	खाणुबद्धे	१४०
कीळापेक्खो	१५५	कुलानुद्यता	२०५	खाणुं	८
किळापेत्तस्स	३७	कुसचीरादिकम्पन	२५४	खादन्तो	१२६
कीळावापि	२२७	कुसलत्तिकं	३१०	खादनियं	१३०
कीळुय्यानं	२२७	कुसुम्भं	२७४	खादनं	२१३
कीळैय्य	२८१	कुसुममिदं	१३४	खादितब्बं	१४२
कुक्कुच्चं	१७०, २६२	कूटसक्खिनं	१८	खिड्डाधिप्पायिनो	१५५
कुक्कुटण्डच्च	१८७	कूपादिमु	१४८	खित्तचित्तको	२६५
कुक्कुट-सूकरं	६९	केतकस्स	१३२	खित्त-चित्तायुम्मत्तिकाय	१९५
कुरवकस्स	८२	केनचि	२६, ३०, ८१, २७२	खीयन्तस्स	१७२
कुच्छिया	१४०	केनचुगायेन	१५	खीयने	१४३
कुच्छिसञ्जिते	८५	केसग्गमत्तं	११	खीर-तक्कादयो	२१३
कुट-कूटकसीसो	२५१	केसरंनपि	२१२	खीरपासाणसम्भूतं	२८६
कुटिलनासिको	२५२	केसापनयनं	२४७	खीरवल्लिया	१३२, १३५
कुटिवत्थुस्स	२९८	कोचि	४८, ५०, २८९	खुद्धानं	२७०
कुण्डकं	१२५	कोच्छं	२८८	खुद्दा	२८६
कुण्डिकं	१८३	कोट्ठासतो	३७	खरभण्डं	२८२
कुण्डे	१२९	कोणे	१८२	खेगतं	१०
कुम्भ	८, २९३	कोपेतुकामस्स	१७२	खेत्ते	४, १९
कुदाचनं	२६१	कोसम्बं	२७०	खेत्तं	६८
कुद्रूसको	१२४	कोसम्बियं	३१०	खेमट्ठानापदासु	२२६
कुदालं	८	कोसियणुना	७०	खेत्तेनेव	१९१
कुन्तादि	१२				
कुपिता	२०५	ख		ग	
कुम्भकारिकं	२८३	खज्जकादिमु	२२८	गगनट्ठस्स	१३९
कुमारीभूतवग्गस्स	२३८	खज्जकुत्तरि	१८७	गगने	१०
कुमिणेन	१४	खज्जूरिपत्तकाकारं	३०४	गच्छत्तगतिसापि	२७८
कुम्मासो	१२४	खज्जूरिया	१३४	गच्छन्तेसु	६४
कुरुन्दटुकथाय	३८, ७१	खण्ड-समानसंवासा-	२५७	गच्छेय्येवा	२००
कुरुन्दटुकथादिमु	२४	खण्डसीममिमं	२४७	गणङ्गणुपाहना	२६६
कुरुन्दियं	४८, १८१, २८३	खणन्तस्स	३१, ९६	गणज्जित्ति	२५९
कुलत्थञ्चे	४९	खत्तियस्स	१७३	गणतो	२७३
कुलदूसको	४७	खन्धकवत्तानि	२७६	गणना	२२७
कुलदूसनकम्मेन	५२	खन्धं	१८	गणनापत्तियो	२४२
कुलदूसनं	५१	खम्भं	१८४	गणनायस्सा	४९, ११०, २११
कुलसङ्गहणत्थाय	४७	खयिताक्खयितं	४	गणनावसा	७१, २२४, २८३
कुलसन्तिके	२३३	खरभूमिया	७८	गणनूपिगा	१९७

गण-पुग्गले	२६४	गरुधम्मेहि	११३	गाहेतब्बं	२८९
गणपूरं	२६१	गरुपापुरणम्पन	२१०	गिम्हानं	८५
गणभेदो	१२१	गरुभण्डकं	२८६-२८८	गिरिब्बजे	३१०
गणभोजनकारणा	१२१	गरुभण्डप्पहोनके	४२	गिलानकाले	१३८
गणभोजनसञ्जिस्स	१२२	गरुभण्डं	२८५	गिलानस्सागिलानो	१५८
गणमेव	१९९	गवेसित्वालभन्तिया	२२५	गिलानस्सापदासु	१५४
गणस्सापि	२२१	गहट्ठस्सत्तनो	१८८	गिलानस्सावसेसके	१८०
गणिकं	२९४	गहट्ठेनागहट्ठेन	१८०	गिलानस्सेव	२७९
गणेतब्बा	२२२	गहट्ठं	२८२	गिलानाय	२३८
गण्हथा	१२८, १५०	गहणस्मि	१४२	गिलानायापदासु	२१८, २३४, २४०, २४४
गण्हन्तस्स	२१	गहणुय्योजने	२०५	गिलानायावसेसं	२४५
गण्हन्तस्सिट्ठकादीनि	९८	गहणूपगं	१४४	गिलानुम्मत्तकादिनो	१८७
गण्हा	१२८	गहणं	१३९, १४०	गिलानूपट्ठकस्स	२५०
गण्हात्यङ्गुलियो	३७	गहपतेविदं	२६७	गिलानं	११३
गण्हितुम्पन	२८१	गहितत्ता	८१	गिहिगता	२३८
गण्हितुं	२०	गहितमेव	१४०	गिहिसन्तकं	२६७
गण्ह्य	२७४	गहितागहणेन	२७६	गिहिसमारम्भं	११९
गण्ठकञ्जिकासु	१७६	गहितानेव	१३९	गिहीगन्धं	२४८
गण्ठिका	२८८	गहितुग्गहितादिके	८२	गिहीनम्पन	२७४
गण्ठिपासानं	३०२	गहेतब्बमेव	१४५, २५५	गिहीनं	२८६
गण्ठिपासकपट्टका	३०३	गहेतुं	१४२	गिहीपारुपनं	२८१
गन्तुकामेन	२९१	गणेतब्बा	२२२	गीवतो	२२
गन्त्वा	१२१	गणो	२०२	गुत्तत्थम्पन	२८१
गन्धचुण्णेन	२४८, २९६	गण्ह	१४८	गुत्तपिण्डम्पि	१४८
गन्धब्बहत्थेन	२७९	गण्हतो	९२, १४१, १६६, ३०७	गुत्तुक्खेपनयेनेव	२५७
गन्थिमं	४९	गहेत्वज्झोहरन्तस्स	१८१	गूथ-मुत्तेहि	३०८
गब्भा	२८३	गामट्ठे	१९	गेण्डुपुप्फमयं	५०
गब्भिनिसञ्जाय	२३५	गामन्तरगताय	२०३	गेहस्मि	९८
गब्भिनि	२३५	गामन्तरप्पवेसे	२२६	गो-अजिकादिकं	६९
गमनं	१२१	गामन्तरवसेन	११८	गोचरादिकं	२९१
गरहत्थाय	९२	गामपरिच्छेदो	२५७	गोट्टफलं	१३४
गरुकट्ठा	३०८	गामप्पवेसने	२४९	गोणानं	१७
गरुकम्फुसे	२०१	गाममज्जेन	१७५	गोधुमो	१२४
गरुकापत्ति	४५, २००	गामं	२८२	गोनिसादी	२६७
गरुकापत्तिमादिसे	४१	गारख्हाचरियुग्गहो	१५७	गोपानसिं	९८
गरुकं ५, २०, ३६, ४०, ४१, १९८		गाहापेतुम्पि	२८१	गोपितं	२१

गोपिमं	४९	चतुर्थी	३११	चिरपटिच्छन्ना	५५
गोमयादिना	२४८	चत्थागरुभण्डकं	२८५	चीवरकण्णेन	२९३
घ		चन्तरुभारं	२७२	चीवरसिम्बने	२२९
घटकं	३०१	चपुचपू	२९२	चीवरादिपरिक्खारं	२९७
घटिकानं	१६	चम्मखण्डो	१०७	चीवरादीनमत्थाय	११५
घट्ट-कोट्टने	२१४	चम्मत्थरो	३०७	चीवरान्तु	१५९, २२२
घनचुण्णम्पि	१४५	चरितब्बं	१७५	चीवरानि	२२१
घनयागुं	१८८	चरियस्सन्तरायका	२२६	चीवराविष्पवासकं	२५८
घरूपचारोक्कमने	१५२	चरियानुकूलतो	३११	चीवराहरणत्थं	२५४
घंसापेय्य	२९४	चरियानं	२१	चीवरूना	५९
घंसितब्बं	३०३	चाकप्पियमंसानं	८१	चीवरुप्पादो	२७३
घंसेन्तो	१८	चाकप्पियमंसं	१२५	चीवरं ११, ६६, १५८, १७२,	१७७, २९१
च		चातुमासकतो	९८	चुण्णं	१२४, १५८
चक्कस्स	१७, १९१	चातुमासच्चये	९७	चुच्चु	१३१
चक्कानच्च	१७	चातुमासपवारणा	१५२	चुतो	२२
चक्खुमा	५८	चातुमासमत्तिकग्ते	९७	चुद्दोसिते	६२
चङ्कमनादीनि	२२४	चातुमासं	९७	चूलपिता	५१
चङ्कमितुम्पि	९९	चानुपसम्पन्ना	२३६	चूलमुद्धन्तनामो	५५
चतुक्कज्झानिका	३११	चापत्ति	११८	चेतापेति	२१०
चतुक्कंसं-परमं	२१०	चाभिहट्ठा	१४२	चेतापेत्तस्स	७४
चतुपञ्चाहं	२२०	चायमधिप्पायो	२०७	चोदापेत्तस्स	४४
चतुपोसो	१५३	चारक्खट्ठानं	२०	चेतापेय्य	२०९
चतुब्बिधमुदीरितं	२९०	चारिकं	२२५	चोदापेय्य	१७०
चतुब्बिधं	३५	चालिम्पेय्य	२८२	चोदेतुकामतायस्स	१७०
चतुरङ्गुलवित्थतं	६१	चालेत्वा	१०३	चोरिवुट्ठापनम्पन	१९९
चतुरङ्गसमायुक्ता	१५३	चावनसञ्जिनो	४४		
चतुरङ्गसमायोगे	८९	चावसथचीवरं	२२९		
चतुरस्समुखं	२८६	चिक्खत्तलं	१५६		
चतुवगिके	३००	चिण्णमानत्तं	५६	छट्टसदिसं	२०९
चतुवग्गादिभेदतो	२६१	चित्तकम्मं	३०५	छट्ठित्ता	२३
चतुसङ्गहं	२८५	चित्तमुद्धिया	१९४	छट्ठितो	२०
चतुसच्चप्पकासिना	२१०	चित्ताणत्तिविधिम्पन	३१०	छड्ढेत्तस्स	१८८
चतुसमुट्ठानं	११८, १३८	चित्तानि	३५	छड्ढेत्ति	१३१
चत्तारिमानि	२९६	चित्तेनादातुकामो	२४	छत्तदण्ड-सलाकायो	२८७
चत्तारो	१२०	चिन्तेतब्बं	१४७	छत्तमपनामेत्वा	२४१
		चिप्पीतहनुको	२५२	छत्तमेव	२४१
		चिमिलिका	१०७	छत्तुपाहनं	२४१

छत्तं	१६, ३०१	जङ्घपेसनिकं	५२, ५३	जातकादीनं	६७, ८०, ८८,
छदननासतो	२६८	जङ्घरीकञ्च	१३१		११९, १२३, १८५
छन्दादि-अगति	२७८	जतुमट्टकं	२१२	जातकानञ्च	२१०
छन्ददानेन	२४०, २६५	जत्तुनि	१८२	जातकेञ्जातिसञ्जिस्स	६६
छन्दादीनं	१०६, १७२	जनरञ्जनी	३०५	जातब्बो	३०
छन्द-दोसादीहि	२३९	जन्ताघरादिका	२८१	जातब्बं	९६
छन्दं	१७२, २०४	जन्तुनो	२४६	जातिकाञ्जातिसञ्जिस्स	६५
छन्नट्टाने	५४	जलपिट्ठियं	१३	जातिकाय	६६, ११७
छन्नमञ्जतरं	१५८	जहितवत्थुका	२६८	जातिजनुज्झितो	५२
छपुष्पं	३१०	जाणुमण्डलतो	१८२	जातिसञ्जिस्स	१७८
छब्बिधा	३०९	जातकह्वाय	२३१	जापेतब्बमहन्ति	१७१
छब्बिधं	२७४	जातकम्पन	२८४	जापेतुकामो	१९
छ-भूमियो	२७१	जातरूपकं	७२	जेय्यो	२७, ६९, १११, १३५,
छमानीचासनट्टानं	१९२	जातरूपं	१७३		१९२, २४३
छल्लियोनद्धे	२०	जातिपण्डरकेसको	२५१		
छल्लि	७५, १०४	जाननत्थं	६८	ठ	
छादितापत्ति	५३	जायरे	४१	ठपितानं	८२
छादेतुकामो	१६३	जाला	१५७	ठपेतुम्पन	३०५
छारत्तपरमं	८९	जालुट्टाने	१५८	ठपेतुं	७८
छारिकत्थाय	१४९	जिनवुत्त	२२०	ठपेत्वाञ्जपरिक्खारं	१७२
छायत्थं	१४६	जिह्वानिच्छारकं	१८८	ठपेत्तस्स	१२८
छिज्जमानं	११	जीवथा	२८२	ठपेय्युस्सावनत्तिका	२६८
छिद्भावे	६०	जीवखखस्स	१९१	ठानकरणसम्पदं	२४९
छिद्मत्तककण्णो	२५१			ठानञ्जिह	१०१
छिद्दं	२१	ज		ठानपरिच्छेदो	१५
छिन्नमत्ते	२०	अत्वा	८९, १४५	ठानमत्तिकमेति	२०
छिन्नरूक्खानं	१०१	अत्वाकतानुधम्मेन	१६६	ठानसङ्कमनञ्जिह	१०१
छिन्नवस्सेन	२६३	अत्तिचतुत्थकं	२९६	ठाना	७
छिन्दापेत्वा	६८	अत्तितो	४६	ठितट्टानञ्च	२७
छिन्दितब्बं	५९	अत्तिदुतियकम्मम्पि	२९८	ठित्तोकासं	१५४, १७१
छिन्दित्वा	१३२	अत्तिदुतीयेन	२५८	त	
छुपने	५	अत्तिया	१६५, २९७	तक्कम्हि	२२८
छुपन्तस्स	१५५	अत्ति	२९९	तक्कयामहं	१४७
छुपितब्बं	१४५	जातका	५१	तह्ज्जणे	१५७
ज		जातकाञ्जातकादिनो	८५	तज्जनीयं	२७६
जग्गनट्टाने	५१	जातकादिके	४२	तज्जेवाति	१४५
जगिगकं	२३०	जातकादीनमेव	१३८		

तञ्जैवाविटुन्तस्स	१६०	तदुद्धं	७१	तस्सानुसारेन	३६
तट्टकादीनि	७८	तदुपट्टकानं	२६२	तस्सारुण्णमे	२२१
तण्डुलनाळीनं	७६	तदुपट्टाकजन्तुनो	५१	तस्सुद्दालनकं	१७६
तण्डुलादीनं	२२८	तदुपट्टायकस्स	५२	तस्सेवज्जेन	११५
तण्डुले	१४७	तदुपट्टो	७६	तस्सेवेतमकप्पियं	६९
तण्डुलेय्यकं	१३१	तन्तवायेन	८७	तस्मि	८९
तत्तका	३२, ११३	तन्तु	२७४	तत्रायं	५३
तत्तकं	९८	तनुक—ओट्टो	२५२	तादिसम्पन	३०५
तत्थ	२७३, ३०५	तनुकाय	१२५	तादिसे	११२
तत्थ—जातफलं	१४७	तनुभावो	१२४	तापेतवानुपसम्पन्नो	८१
तत्थत्तनो	७३	तन्निमित्तको	१३६	तामसकप्पिया	२००
तथेव	२७३	तप्पच्चया	३३	तालट्ठि	१०२
तथन्तेवासिकेन	२४९	तप्पेतुकामो	१५७	तालपक्कप्पमाणन्तु	२८७
तथाचरिनिया	२३५	तब्बहुलेनेव	१९५	ताल—पण्णमत्तम्पि	२७९
तथाञ्जनिसलाका	३०५	तग्गया	६३	तालपण्णम्पि	१७३
तथाट्ठङ्गुलराजिया	७९	तम्पनुगहितं	१४३	तालपण्णादिकेसु	१०३
तथामळकवट्टिकं	२८८	तम्बकेसो	२५१	तालपण्णादिमेकम्पि	२८७
तथारूपन्तु	१५७	तम्बको	१३३	तालपिण्डि	१४५
तथारूपस्स	२९७	तमकप्पियं	६९	तालफलट्ठि	१३४
तथारूपामु	७८	तमतक्कमतो	१७६	तालवण्टकं	२८८
तथारूपे	९५, १५४	तमस्समं	२७२	तावकालिकमज्जेसं	२२२
तथासञ्जिस्सनापत्ति	१७०	तमाकासगतं	२२	तावहं	१६७
तथेकन्तरिकाय	१९६	तमालपत्तञ्च	२८३	तिकज्झाना	३११
तथेव	११५, १९०	तमावट्टकते	६	तिकदुक्कटमुट्ठि	२०८
तथेवाददतो	२८१	तमुक्कुज्ज	२९५	तिकदुक्कटं १०५, १०८, १५७,	
तथेवानुपसम्पन्ना-	१७९	तम्हा	२२५	२१९, २३१	
तथेवासादियन्तस्स	६	तरुतो	१५६	तिकपाचित्तियं ७४, १०५,	
तथेवुम्मत्तकादीनं	४६	तलघातकतुल्या	२१२	११३, ११७, १५०	
तथेवोभयरगेन	५	तलघातसमा	२१३	तिकसञ्छादिसेसन्तु	२०४
तथेवं	२०	तळाकस्स	६८	तिकातीतेन	१०७
तदहे	८३	तलाके	२१	तिक्खत्तुमिच्चेवं	२७०
तदञ्जस्स	३३	तलं	६	तिक्खत्तुं ६९, १६५, २६४,	
तदञ्जं	२०८	तस्साकप्पियं	६३	२९७	
तदुत्तरि	१२०	तस्सानादरिये	१५७	तिचित्तञ्च ७२, ८९, १०५	
तदुद्धारे	२३	तस्सानुलोमिकं	३०४	११७	

तिचीवरं	२७१	तिविधुक्खेपनञ्जाति	२७५	तेलथालकं	१४५, १४७
तिट्ट तिट्ठा	२३	तिविधे	३	तेलभाजनके	३०६
तिट्ठेयुप्पमुत्ति	१७०	तिवेदनमुदीरितं	३५	तेलभिक्षाय	१७५
तिणपण्णच्छदं	४३	तिवेदनं	६३, १५२	तेलस्साकिरणं	९
तिणपण्णेन	२७८	तिसम्पत्तिमंयुत्ता	२५७	तेलादिं	१४६
तिण्णम्पि	२५४	तिसमुट्ठानमेविदं	५८	तेसमञ्जानि	३५
तिण्णमेळकलोमेन	१५४	तिसमुट्ठानं	११०	तोयत्ता	१४८
तिणवत्थारके	२७९, २९८	तिस्सथेरस्स	२५६	तोयदुल्लभकालस्मि	२१
तिणादीनं	११२	तिस्सथेरिया	१६०	तोयस्मि	९७
तिणेव	१७	तिस्सो तिस्सा	१६०	थ	
तिण्णं	६, ७०	तिसककण्डस्मि	१७२	थनपट्टेन	२९४
तित्थसम्पादनत्थाय	११८	तिसहत्थो	१४०	थम्भकेसु	२७९
तित्थिपक्कन्तको	३६	तीरये	२७१	थम्भादिस्वपनीतेसु	२६८
तित्थियपक्कन्तो	२५५	तीस्वेत्थ	२८५	थालकम्पन	१४७
तित्थियम्बतं	३०६	तीहुपोसथो	२५९	थालकं	७८, २८९
तित्थियानमुपस्सयं	२५४	तुङ्गहारकं	२७४	थुल्लच्चयगणो	२०५
तित्थियानं	१७५	तुण्डेन	३०	थुल्लच्चयञ्जेव	१३६
तिन्तिनिकस्स	१३४	तुम्बञ्जस्सानुलोमिकं	७८	थुल्लच्चयद्वयं	४५
तिपञ्चसु	६३	तुम्बभाजनं	२८८	थुल्लच्चयम्पन	२६०
तिपञ्जास	१९२	तुम्हाकं	५१	थुल्लच्चयमतिक्कन्ते	२२
तिपाटिदेसनीयन्तु	२४५	तुल्यन्तु	१९९	थुल्लच्चयमनन्तरं	१९८
तिपुभण्डे	२८६	तुल्य-प्पमाणं	१७७	थुल्लच्चयमस्स	३४
तिफलट्ठ	१३४	तुल्यम्पनादिता	२२४	थुल्लच्चयमानस्स	३४
तिम्बरुकस्स	१३४	तुल्यमेतं	२२१	थुल्लच्चयमुदीरितं	१९४, १९८
तिरच्छानगतस्स	२८३	तुल्या	१६१, १९२, १९५	थुल्लच्चयस्स	२००
तिरच्छानगतित्थिया	५, ३८, ३९, ९४	तुल्यं	२१९	थुल्लच्चया	२०४
तिरच्छानगतेन	९३, ९५	तुलादिकं	२८६	थुल्लच्चयादयो	२५, ३२,
तिरच्छानगतं	१६१	तुवट्टकवग्गस्मि	२३७	थुल्लच्चयादिकां	३०९
तिरच्छान-परिग्गहे	२७	तूदकं	२९२	थुल्लच्चयादीनं	३२
निरच्छानविज्जा	२८२	तूलिकम्पि	२६७	थुल्लच्चयापत्ति	२०२
तिरच्छानं	५	तूलोनद्धं	१७६	थुल्लच्चयं	४, १८, २२, २३,
तिरियन्ततो	५९	तेनग्गि	१४७		३८, ४०, ४६, ४७,
तिरियं	११८	तेलकुम्भय	९		१९४, २८०, २८५
तिरोकुहु	२१५	तेलघटादिकं	१४४	थुल्लनन्दादयो	३१०
		तेलत्थायेव	८२	थुल्लवज्जञ्ज	२७९

धूणं	१७	दन्तकटुस्स	१४८, २१५	दारुभण्डञ्च	२८५
धूपिकतं	१८५	दन्तकट्ठानं	३०६	दारुभण्डत्ता	४२
धूपिका	२८९	दन्तकटुदकानञ्च	२०५	दारुभण्डे	२८७
धूलं	३१	दन्तकट्ठं	२१, २९२	दारुमयो	७८
धेय्यचित्तिस्मि	२५	दन्तपोणोदकेसु	१४९	दारुं	१०४
धेय्यचित्तेन	८, २०, २६, २७	दन्तपोणोदकं	१३८, २२९	दारुनि	९९, १४७
धेय्यचेतनो	२३	दन्तपोणं	१५०	दासाहपरमो	८८
धेय्यचेतसा	२२	दब्बि-सज्जने	२१४	दासिदासादिकं	७२
धेय्यसत्थन्ति	१६५	दमञ्जुला	७९	द्वादसपोसो	१५३
धेय्यसत्थसमुट्ठानं	१७१, २१८	दसवत्थुके	१०८	द्वादसवस्सिका	२३८
धेय्यसत्थसमं	१९२	दसविधं	१०८	द्वादसहत्थतो	५७
धेय्यसत्थेन	१६५	दसहज्जेहि	५३	द्वादसेवाति	२१०
धेय्यसंवासको	२५४	दसानुस्सतियो	३११	द्वार-गणनापत्तियो	२२५
धेय्याय	२१	दसाहातिकमे	६४, २०७	द्वारानं	१०९
धेरानं	२९३	दस्सनत्थाय	२१६	द्वारादिसु	२२५
धेरिया	१६०	दस्सनत्थायणीकं	१५४	दिगुणा	६९
धेरुपट्ठानं	१९०	दस्सनस्सुपचारन्तु	२०२	दिगुणं	३०४
धेरो	१९०	दस्सनस्सुपचारस्मि	१५३	दिट्ठाचारविपत्तिया	१७०
		दस्सेतब्बा	४८	दिट्ठाविकम्ममुट्ठं	३०८
		द्वत्तिक्खत्तुं	२४८	दिट्ठाविकम्मिक्खेव	२७९
दकमुट्ठि	२१३	द्वत्तिपरियाये	१११	दिने	२९०
दट्ठब्बानि	९३	द्वत्तिपरियायं	१११	दिन्न-चीवरं	११६
दट्ठमन्तमसो	२८०	द्वयङ्कुरं	३१०	दिन्नञ्च	२७३
दट्ठुल्लवाचस्सादेन	३०	दातब्बमानत्तं	५६	दिन्नमञ्जस्स	३०७
दण्डकम्मे	२५३	दातब्बमाहरापेन्ते	२३	दिन्नविधिञ्जत्वा	२७४
दण्डकम्मेन	१६७	दातब्बमेव	५१	दिन्ना	११०
दण्डके	३०६	दातब्बानेव	२४७	दिन्नानि	८६
दण्डपाणिम्हि	१८९	दातब्बो	१४३	दिन्नानेव	२४९
दण्ड-भूमि-आधारकेसु	७८	दातुमेवं	१०३	दिन्नं	४४, ९३, १४१, १७९,
दण्डमेलालुकं	२१२	दान-निग्गहं	२९८	२७३	
दण्डावुधं	१९२	दापेन्तस्स	१५०	दियङ्गुहत्थुब्बेधेन	९३
ददेय्य	११६, ३०७	दापेन्तिया	१७९	दियङ्गा	६०
दन्तकट्ठके	२०४	दायकेसन्ते	२५०	दियङ्गुं	२८३
दन्तकट्ठञ्च	२८२	दायको	१४०	दिवसम्पि	२४१
दन्तकट्ठ-मुखादकं	२४९	दारुनं	१७, १००	दिसकित्तनं	२५८

दिसा	२९२	दुक्कटा	३०३	दुतियोपखटे	६७
दिसाभागे	२१६	दुक्कटादयो	४६	दुद्दसं	१२८
द्विकदुक्कटं ६६, १५६, २०८, २२४		दुक्कटानमनन्तरं	२३९	दुप्पञ्जो	२९३
द्वित्रं	११३, २२३	दुक्कटानि	२३५	दुप्पधंसियो	१९२
दीघदण्डेन	१४०	दुक्कटानि -	२३४	दुब्बचसामणेरस्स	२५३
दीघजङ्घो	२५२	दुक्कटामसने	२३	दुब्बवर्णं	२७५
दीघसो	१७७	दुक्कटेन	१३६	दुब्भासितमुदीरितं	९१
दीघासनं	२८४	दुकूलञ्चैव	५८	दुब्भोगेन	५९
दीघेन	६०	दुक्कटं ४, १९, ३२, ३८, ४४, ४५, ४९, ६२, ६७, ६८, ७३, ८६, ८७, ९०, ९५, १०३, १०४, १११—११३, १२०, १२३, १२९, १३६, १५०, १५३, १६०, १६३, १६५, १७१, १७३, १७७, १८७, १९४, २१७, २२२, २२९, २४५, २५४, २६२, २८३, २९२, २९४, ३०७		दुरुपचिण्णे	१४९
दीघरुक्खो	२८९			दुविञ्जेय्या	३०३
दीपिता ३७, १२१, १३३, ३०९				दुविधस्स	१३६
दीपितं	१३८, २८५			दुस्सवट्टिया	२९४
दीयमानन्तु	१४०			दुस्सीलं	३०८
दीयमाने	१२७			दूतूपसम्पदा	२९९
दीयमानं	१३९, १४२			दूरम्पि	४५
द्वीस्वगम्भिनिञ्जाय	२३५			देड्डुभसीसं	३०४
द्वीसु	१३६			देन्तेन	२६५
दुक्कदुक्कटं	२२९, २४१			देय्यधम्मम्पनत्तनो	१८१
दुक्कयुत्तस्स	१६			देय्यमन्वादिकं	५९
दुक्कटकारिको	२७८	दुक्खवेदना ८७, ९६, १०५, ११६		देय्यानि	१४८
दुक्कटञ्च	४, १९५	दुक्खवेदनं ३५, ४५, ४६, १६४, २२४, २२६, २३९		देवो	९७
दुक्कटद्वयं ६५, ११५, २४३				देसनागणनं	१९७
दुक्कटन्तु २१९, २२७, २५०				देसितं	१६५
दुक्कटम्पन	१९४			द्वेधा	२८
दुक्कटमस्सा	२२०			दोणियं	३०३
दुक्कटमुद्दिट्ठं	२०, २९२	दुक्खस्सुप्पत्तिया	३१	दोसुम्मत्तकादिनो ९१, ११०, १५१, १५७	
दुक्कटमेव	३४	दुग्गन्धं	२७८	दोसुम्मत्तिकादीनं ४४, १७३, १७४, २०८, २११, २२४	
दुक्कट-वत्थुको	७८	दुच्चिन्तितो	२७८	दोसुम्मत्तिकाय २२९, २३३, २४३	
दुक्कटवत्थुकं	७४, २६६	दुट्ठदोसद्वयेनापि	२०६	दोसेल्लकलोमेन १४९, २२०	
दुक्कटवत्थूनि	१०३	दुट्ठल्लेन	१९५	दोसो २३, १५२, २३४, २६४	
दुक्कटस्स	७४	दुट्ठल्लं	९६, १६३	दोसोमसवादेन	२३१
दुक्कटस्सेव	७२	दुतियम्पि	२३५		
		दुतियातिक्कमे	२०१		
		दुतियापस्सं	२०२		

ध	ध्रुवकारा	२७३	नदीपारम्पि	१५८	
धञ्जन्तु	२१४	धूमदानकपल्लिका	२८८	नदीमञ्ज्जेन	११८
धञ्जस्स	२७०	धूमनेत्तादिकं	२८५	नप्पमाणन्ति	१७८
धञ्जानि	७२	धोवनञ्च	२७१	नप्पवत्तन्ति	३१२
धञ्जानं	१३२, २१४	धोवन-धोवने	७७	नरेनिध	१९८
धञ्जं	२१३	धोवनपच्चया	६५	नरो	१८९
धनक्कीतं	२५	धोवापनसमं	७२	नळुम्भवा	३०५
धनुदण्डकं	१८९	धोवितब्बो	१४०	नवकोट्टासं	२८५
धम्मकम्मे	११३, १७२, २३६	धोवितुम्पन	२७५	नवनीतञ्च	८१
धम्मकरकच्छत्ते	३०४	धोवितुं	७९	नव-मज्झिम-	१४९
धम्मचक्खुना	२९३	न		नवाधिकानि	२७६
धम्मञ्च	३०६	नखत्तं	२९२	नवेवुपोसथा	२५८
धम्मदेसनतुल्या	१९२	नखच्छेदं	३०६	न्धानोसाने	२४३
धम्ममट्टकथं	९४	नखपिट्ठिप्पमाणकं	६०	न्हापितपुब्बको	२८२
धम्ममेतं	३४	नगरं	२७	न्हापेतब्बो	२४८
धम्मरज्जुया	५०	नगट्टादिस्वयं	१३९	न्हायन्तस्स	८५
धम्मवादी	३०८	नगगेन	२८१	न्हायितुं	१०१, २९६
धम्मसञ्जाय	२२२	नगो	२८१	न्हारुम्हि	५
धम्म-सवणारोचने	२०२	नङ्गुट्टे	२६	नागदन्ते	७८
धम्मनुसासनि	२१९	नच्चदस्सनतुल्यो	२२७	नाच्चासन्ने	२९२
धम्मिकानन्तु	१७१	नच्चन्तस्स	२८०	नाञ्जमञ्जञ्च	२७९
धम्मिकं	२२२, २२३, २६०	नच्चं	२१६, २१७, २८०	नाञ्जापदेसेन	३५
धम्मेनञ्जेन	११३, ११४	नच्चितुं	२१६	नाणापकस्स	३०
धम्मं	३, १८२, २९३	नच्छिन्नकारणा	६७	नादिन्नम्पन	२४८
धरणीतलं	३१५	नट्टे पि	३०७	नाधिद्वे ति	७७
धातुवत्थनं	३१२	नट्टो	१३, १७	नानाकुलेहि	१२०
धारयमानस्स	१८९	न-तत्तुत्तरि	१५३	नानारूपविविचित्तिता	३०५
धुरेतुम्पन	३०१	नतिरित्तकं	१२९	नानावत्थुकसञ्जायो	५५
धारय्यस्स	२८०	नतिरित्तञ्चे	१२३	नानासंवासबुद्धको	३०८
धुरनिकखेपतुल्या	१६४, २१९, २३१	नत्थजानन्तिया	२४०	नानासंवासको	३०९
धुरनिकखेपने	२३९, २५०	नत्थापदासु	२४२	नानुञ्जातन्तु	२४०
धुरनिकखेपनं	७, १९७, २२०	नत्थि	६१, २०६	नानुपज्जायकेनापि	२५६
धुरनिकखेपाभावतो	१८	नत्थुपसम्पदा	२९६	नानुबन्धेय्य	२३७
धुरनिकखेपे	१८, २४, २२६	नत्थेव	१४८	नानेकभण्डानं	७
धुरनिकखेपं	९, २३, २२६	नत्थेवानतिरित्तम्पि	१३६	नापज्जति	२७८
धुरेनुपत्थम्भनिया	१७	नदिधादीनं	९७	नाभिभूते	३१४
		नदि	१४८	नाभिया	१७

नामापत्तिवसेन	५४	निक्खित्तमत्ते	२२०, २२५	निधानमुखमेतं	६२
नारोचेन्तस्स	२७६	निक्खिप	७३	निघिट्टानं	१३
नारोपेतब्बकं	२८२	निक्खिपति	२३३	निघेतब्बमेव	१७४
नालये	२५०	निक्खिपन्तस्स	७३	निपज्जतपिघाय	९३
नाळियं	३०६	निक्खिपामीति	५४	निपज्जनट्टान-निसीदनानं	२२४
नाळिकेरञ्च	२७०	निक्खिपित्वा	२२०	निपज्जनपयोगानं	१६६
नाळिकेरस्स	१३३, २८७	निक्खिपित्वान	६३	निपज्जन्तस्स	१०९, २८३
नाळिकेरादिकानम्पि	१०१	निक्खिपित्वन्तरारामादीसु	१७९	निपज्जापेतुमुण्हे	२५३
नाळिकेरादि-आरामे	२१५	निक्खिपे	२४, ५४, ६४	निपज्जितब्बं	२८९
नाळिकेरवनाकुले	३१४	निक्खिपेय्यस्स	२८	निपज्जेय्य	९३
नावट्टं	१४	निगण्ठोसि	४४	निपन्नस्स	२७
नावातलन्तेन	१५	निगगतेसु	१०२	निपन्नाय	२२३
नावाभूतं	३	निगगते	१०२	निपन्ने	९३
नावा-यान-रज्जूहि	२०१	निगगतं	१४५	निपन्नेनेव	१९०
नावायुक्कुज्जिताय	१६	निच्चपवारणा	१५२	निप्पपञ्चेन	१२४
नासनन्तिका	२७२	निच्चभत्तादिके	१८०	निप्फादने	८५
नासिकलोमानि	२८०	निच्चभत्तादिकेसु	१२२	निप्फादेन्तस्स	८५
नाहटञ्चैव	२६५	निच्च-भत्ते	१२३	निब्बत्तित्वा	३२
निक्कड्डन्तिया	२२५	निच्चम्पि	१०२	निब्बेठेन्तस्स	१२
निक्कड्डुति	१०९	निच्चला	१९४	निब्बाणं	१४८
निक्कड्डुनसमम्मतं	२२५	निच्चले	१५	निम्मस्सु-दाठिको	२५२
निक्कड्डुन्तस्स	११०	निच्चलो	१९४	निमन्तितो	१२२
निक्कड्डुने	११०	निच्चविस्सवनासो	२५२	निमन्तितस्स	१८०
निक्कड्डुपेय्य	१०९	निच्चालेतुं	१४७	निमन्तिता	२३२
निक्कड्डुय्य	१०९	निच्छयो	१४३, २४५	निमित्तन्तु	२५७
निक्खन्तदन्तको	२५२	निट्टानन्ता	२७१	निमित्तमत्तं	४
निक्खन्ते	२६	निट्टानं	४३	निमित्तानि	४२
निक्खन्तुं	३२	निट्टापेति	११६	निमित्तानट्ट	२५८
निक्खमन्तस्स	१०८	निट्ठितो	२८८	निमित्तारम्मणा	३१२
निक्खमन्तेन	१२३	निट्ठुभन्तस्स	२८९	निमित्तुप्पटिते	४
निक्खमन्तिया	२००	निदहन्तस्स	७८	निमित्तं	५, ३७
निक्खममेवस्स	१९१	निदायन्तो	५७	निम्मिन्तित्वा	९५
निक्खमने	२९२	निदिट्ठत्ता	१०४	निम्मुज्जनादिकं	१५६
निक्खमा	१०९	निदिट्ठा	२५८	निम्मुज्जनादीनं	१५५
निक्खित्तकालतो	५४	निदिट्ठानि	१३४	नियमेत्वान	९७
निक्खित्तमत्तस्मि	१९५, २३४, २३७	निदिट्ठं	९३	निय्यादितं	२१
		निदिसे	४४	नियामितं	२०७

निरङ्गणं	३	निसेन्तस्सापि	४२	प	
निरत्थको	६२	निस्सगिय-	६३	पकतञ्जुनो	६१
निरन्तरं	३०५	निस्सगियञ्चेव	६५	पकतञ्जुं	१६७
निरपेक्खको	२७१	निस्सगियमुदीरितं	७५	पकतविञ्जत्ति	५१
निरपेक्खो	८४	निस्सगियवत्थुना	७४	पकासिता	४४
निरपेक्खो	१४३	निस्सगियस्स	७४	पकासितं	१७९, २९६
निरय-ब्रह्मचरियेहि	२१९	निस्सगियापत्ति	६५, ६६, ६८	पकिण्णके	२७
निरामिसं	८०, ८१, ८२,	निस्सगियावहं	७२	पक्ककालस्मि	१४७
	१३६, २६९	निस्सगियधो	२८	पक्कञ्च	२६८
निरुम्भित्वान	१८	निस्सगियं	६४, ६५, ६७, ८०	पक्कडाकरसं	२६९
निरुस्साहे	२४		८२, १७२	पक्कता	१४७
निलीनं	१०	निस्सज्जितब्बकं	७५	पक्कन्तापक्खसङ्कन्ता	२३३
निल्लेहितब्बको	१८८	निस्सज्जित्वा	७०, ७१	पक्कपुप्फितलोचनो	२५१
निल्लोमभमुको	२५१	निस्सज्जित्वा	७०, ७१	पक्कमन्तो	१०६
निवत्तन्तस्स	२६४	निस्सजेय्य	४५	पक्कमन्तिया	२३०
निवत्तनानं	२२४	निस्सट्ठचीवरादीनं	२९७	पक्कोसन्तस्स	२६
निवत्थं	२२	निस्सट्ठपरिवत्तितं	७३	पक्कोसित्वागतस्स	४७
निवारितो	२५९	निस्सयभेदन	२५०	पक्खमानत्तमेव	५६
निवारेन्तस्स	२५३	निस्सयं	२५०	पक्खसङ्कन्तके	२५०
निसज्जादिरियापथो	२९	निस्सारणञ्च	२९७	पक्खित्तानि	१४८
निसिन्नञ्चे	३१	निस्सारणा	२९७	पक्खिपन्तस्स	१०१, ११२,
निसिन्नस्स	१४६	निस्सारोसारणा	२९८		१८७
निसिन्नस्सापि	१९०	निहन्तस्स	१५६	पक्खिपमानं	१८५
निसिन्नेनेव	२९१	निहितं	१३५	पक्खिपितुं	३०३
निसिन्नो	५७, १४६	नीलवण्णा	१०२	पक्खिपित्वा	८४
निसिन्नं	३१	नीलिका	१४३	पक्खिपित्वान	१२४, १५५,
निसीदतु	१५४	नीहरणत्थाय	२४		३०८
निसीदतो	१०९	नीहरन्तस्स	६	पचित्वान	१४६
निसीदनं	५८	नीहरेय्य	७९	पच्चत्थरणकं	२८३
निसीदन्तस्स	११०	नुपट्ठापेय्य	२२४	पच्चत्थरणचीवरं	६०
निसीदन्तस्सनापत्ति	१५१	नुपलब्धति	७१	पच्चत्थरणमेव	५८
निसीदित्वा	९५, १२९	नेत्वामुकस्सा	२७४	पच्च-त्थरे	२६७
निसीदेय्य	१०६	नेवाभिरुहेय्य	२८२	पच्चत्थिकमनुस्सेहि	१९९
निसेधनीयं	३०६	नेवाहरियमानं	१४२	पच्चत्थिकम्पि	१६९
निसेधेतब्बमेव	७३	नेवुद्धरेय्य	१०६	पच्चयवेकल्ले	२६३
निसेधेतुं	६९	नेवुपलब्धति	१४५	पच्चये	८४, १३६, २३२
निसेधेन्तो	१२७				

पच्चागन्तुं	२२६	पञ्चमासगघनं	१९९	पटिग हिततेलस्मि	१४५
पच्चासाय	६४	पञ्चवण्णा	२८७	पटिगहेतब्बं	१४१, २९१
पच्चाहरगतस्स	७२	पञ्चवण्णेन	३०१	पटिगहेतुमेवस्स	१८५
पच्चुक्कड्डुनता	२९७, २९८	पञ्चविधं	८३	पटिगहेत्वा	८१
पच्चुत्तरन्तिया	२०१	पञ्चवीसति	२५६	पटिगहेत्वान	१३५
पच्चुद्धटे	१५९	पञ्चस्वपि	२७४	पटिगहेस्सामिच्चेव	१४०
पच्चुद्धटं	१६०	पञ्चहि	७४	पटिगाहो	२९७
पच्चुद्धरित्वा	६१	पञ्चादिवग्गेसु	३००	पटिच्छन्न-	७
पच्चुद्धरे	८९	पञ्चानन्तरिके	२५५	पटिच्छन्नापटिच्छन्नं	२९५
पच्चुद्धरेय्येवं	६१	पञ्चाहा-नतिक्कन्ते	२२१	पटिच्छन्ने	२१८, २९६
पच्चुद्धारकवत्थेसु	१६०	पञ्चाहिकन्तु	२२१	पटिच्छन्नो	५३, ८९
पच्चुद्धारे	७७	पञ्जत्ता	३१०	पटिच्छन्नं	१९६
पच्चूससमये	५६	पञ्जत्ति-महासमुदं	९०	पटिच्छादनहेतुकं	१६३
पच्छा २३, ६०, १४१, १४४,		पञ्जत्तिया	३१०	पटिच्छादी	१९७
	१९१	पञ्जत्तेनेव	१५६	पटिच्छित्तब्बं	१३९
पच्छाभत्तकतो	८१, ८२	पञ्जत्तो	१२०	पटिञ्जाय	२७७
पच्छाभत्तं	८३	पञ्जपेतब्बं	२९१	पटिञ्जाविनयो	२७७
पच्छा-मुभयथा	२९	पञ्जापेतुम्पनासनं	२५९	पटिनिस्सजतो	५३
पच्छास्स	१४७	पञ्जापेहीति	१०७	पटिपाटिमसेसेन	१२०
पच्छिआदिमिह	१३९	पञ्हुं	१९१	पटिपाटिण	१२०, २९२
पच्छिमचीवरं	६१	पटलिकम्पि	२६७	पटिपाटिवसेनेव	२४८
पच्छिमस्सेव	२७४	पटिककस्सो	२९८	पटिबद्धानि	१४०
पच्छिमा	२०३	पटिककूलवसेन	१८८	पटिबद्धे न	३८
पच्छिमिको	२८४	पटिककूल-सञ्जा	३१२	पटिमुक्कस्स	१८९
पच्छिमं	८६	पटिक्खित्ते	७३	पटियत्ता	१२३
पञ्चकादिप्पभेदकं	५९	पटिक्खिपति	१२६	पटिलद्धं	२०७, २८६
पञ्चगोरस-भोगत्थं	६९	पटिक्खिपितब्बा	१५२	पटिलाभेन	१७७
पञ्चङ्गतुरियं	३८	पटिक्खेपे	१२७, १२८	पटिविजानतो	३८
पञ्चङ्गपीठम्पि	२८३	पटिक्खेपो	३०९	पटिसन्धारो	५२
पञ्चङ्गानि	४५	पटिगण्हेय्य १४७, १७८, ३०७		पटिसामयतो	१६१, १७३
पञ्चङ्गिकं	४१	पटिगहकारणं	१४८	पटिसामेय्य	७८
पञ्चदसघा	२९८	पटिगहणकारणा	१२१	पटिसिद्धे	६९
पञ्चधा ९४, ९६, ११९, ३०८		पटिगहणकिच्चं	१४५	पटिसंयुत्तं	२७९
पञ्चन्नं	१२१, २७४	पटिगहवसेनेव	२६९	पटिसंविदिते	१७३, १८१
पञ्चबन्धन-ऊनस्मि	७९	पटिगहापेत्वा	१४६	पटिहतं	२४
पञ्चभोजनं	११९	पटिगहितके	१४९	पटुत्तमधिके	१९२
पञ्चमम्पि	२३९	पटिगहितमेव	१४२	पटुभावकरे	३६

पटुभावकरं	३	पत्ततो	१४२	पदीपुञ्जालनादिके	१५८
पट्टेन	२९४	पत्तनिक्कुज्जनञ्चेव	२९९	पदुमजातिया	१३१, १३२
पठमन्तिमवत्थुना	५७, १०९,	पत्तनीलेन	१५९	पनङ्गेन	१५६
११९, १५१, १५६, २०५,		पत्तपचने	१००	पनत्तनो	४०
२१२, २२६, २३७		पत्तपरियन्तो	८०	पनत्थि	१२७
पठविथं	१८, १३२	पत्त-पिधानं	२८८	पनञ्जस्स	५२, १९०, २२२
पठवेव	९८	पत्तपूरम्पि	१६२	पनञ्जस्मि	३२, १७७
पण्डकम्पन	२८४	पत्तपूरा	१२३	पनञ्जाय	२१४
पण्डका	२५३	पत्तभागं	७३	पनन्धनखो	२५३
पण्डकादिकसज्जिनो	३८	पत्तमण्डलके	३०४	पनम्भितो	५६
पण्डकादिसु	४१	पत्तमत्तनो	१४२	पनल्लस्मि	१०३
पण्डितो	७८	पत्तमुखे	३०२	पनापनेतब्बं	२९१
पण्डुपलासस्स	५२	पत्तमेककं	१८५	पनारुणं	२६३
पण्डुपलासं	१०३	पत्तवट्ठि	१०२	पनिन्धनं	१००
पण्डुवण्णो	२११	पत्तसन्निधिकारणा	२०७	पनुगहितं	१४५
पण्डके	४०	पत्तसिक्खापदे	२०७	पनुत्तरिभङ्गकं	२९०
पण्डको	३६	पत्तस्स	७९, ३०३	पनुद्धितं	२०
पणवूपमं	२५८	पत्तहत्थो	७९	पनुद्दिस्स	३२
पणीतभोजनस्सापि	८१	पत्तस्मि	८०	पनुद्धरितुं	१०१
पणीतसंसट्ठं	१३८	पत्तादिसु	३०७	पनुपसङ्कम्म	२७०
पण्णत्तिवज्जकं ८०, ८५, ११७		पत्ताधारकमेव	१०७	पनुप्पलपत्तम्पि	२१२
१६६		पत्ते	७९	पनुप्पादा	२७३
पण्णत्तिवज्जञ्च	११२	पत्तेसु	१४०	पनुभो	२३८
पण्णत्तिवज्जता	१६२	पत्थेट्ठेसु	१४०	पनेकेक-मनेकापत्ति	२१५
पण्णत्तिवज्जं	११९	पदताधिका	२०९	पनेतानि	१४०
पण्णत्ति	४१	पदवारस्मि	११८	पनेत्तकेनापि	२४८
पण्णमत्ते	१०२	पदवारेन	२७, ५७, २१६,	पनोरतो	११
पण्णं २०, ४४, ४५, ११३		पदसोधम्म-	२५५	पपटिकं	१०३
पतङ्गारकटाहञ्च	२८८	पदसोधम्मसादिसा	२४४	पण्फोटनादिके	२१४
पतञ्जुनो	२४६	पदहत्था	२३०	पब्बजितपुब्बा	१९९
पतनोकासतो	१११	पदातब्बा	१५३	पब्बज्जा	२५४
पतिगण्हतो	१३६	पदातब्बो	१२३	पब्बज्जागुणमिच्छता	२४९
पतिगण्ह्य	१४३	पदादीनं	९०, २९५	पब्बज्जाय	२३६
पतिट्ठितो	३११	पदासुम्मत्तकादिनो	९४, २३०	पमाणतो	१७७
पत्तखादनियं	१३३	पदासुम्मत्तिकाय	१८२	पमाणातिक्कमे	१७७
पत्तचीवरमादाय	६४	पदीपुञ्जलनञ्चेत्थ	२०९	पमाणातिक्कमेनापि	४३
पत्तचीवरं	२५३		१६२	पमाणं	२१४, २५८

प्युभक्तकादिनो	३३	परिक्खित्तविहारस्स	५४	परिभुञ्जितब्बं	१२९
पयोगगणना	११२, २४३	परिक्खित्तं	९३	परिभुञ्जितुं	४९, ६८, २९६
पयोगगणनायेत्थ	२२५	परिक्खेपे	२००	परिभुञ्जेय्य	७७
पयोगगणनावसा	११२	परिक्खेपेसु	५०	परिभुत्तं	६५
पयोगबहुतायापि	२२७	परिक्खेपोक्कमे	१७४, २४४	परिभोगत्थं	४८
पयोगबाहुत्यवसेन	२२७	परिक्खेपं	१०८	परिभोगवसेनेव	५३
पयोगेन	२५, २१५	परिच्चज	१५९	परिभोगे	१३८, १८०, २०४
पयोगेनेककेन	१०९	परिच्चत्तञ्चिह	१४४	परिभोगेन	१६२
पयोगो	२८	परिच्चत्तं	१४३	परिमण्डलता	२८१
पर्यं	३२, ७१	परिच्छन्ते	९३, १०७	परिमण्डलं	१८२
परक्कमन्तं	४५	परिच्छेदनयो	३०७	परियये	२२९
परत्थाय	७०	परिच्छेद-नियामनं	८१	परियापुण	१६७
परभण्डस्मि	७५	परिच्छेदं	८७	परियापुणितब्बमयं	३६
परभेदत्थिनो	९२	परिणतं	९०	परियापुणेय्य	२३०
परम्पराहटो	२६५	परिणामना	१७२	परियापुत्ता	१३७, २१०, २१८, २२२
परम्परं	१२२	परिणामेय्य	९०	परियापुत्तं	६४, ६६, १००
परमसङ्करं	१९२	परित्ते	१८६	परियायवचने	९५
परम्मुखाया	१६०	परित्तेसु	२३०	परियायो	३५
परसन्तिके	१५७	परित्तोदक-सुत्तानि	५२	परियोसाने	१५८, १६६, १९८
परस्स	२२	परिदीपये	१३७, १५६, २११, २३४	परिवत्तनं	७५
परस्साणापनं	२८	परिदीपिता	७१, १११, १६८, २२७	परिवत्तित-लिङ्गेसु	६५
पराजयो	४, २६	परिदीपितं	८१, ८४, ९३, १५१, १६३	परिवत्थब्बं	५३
परिकथत्थाय	११४	परिदीपितं	८१, ८४, ९३, १५१, १६३	परिवासादिकम्मे	२६२
परिकप्प-	७	परिपाचितं	११९	परिवासो	५५
परिकप्पेत्वा	२३	परिपुणञ्चे	१८७	परिवेसको	१४०
परिकम्मकत्तं	२८९	परिपुण्णा	२३६	परिसदुसको	२५१
परिकम्मं	२८१	परिपुण्णो	१६४	परिसमञ्जस्स	३०८
परिकित्तितं	१६८	परिपुण्णं	६२, १८७	परिसाय	३००
परिक्खटा	२६६	परिब्वयविहीनस्स	४८	परिसायविहाय	२४१
परिक्खारचोळके	६१	परिभण्डन्ते	७८	परिसायुट्ठिताय	२५९
परिक्खारचोलिको	६२	परिभुञ्ज	१६०	परिसावसा	२५७
परिक्खारचोळिस्स	६२	परिभुञ्जतो	६३, ७०, १३६, १४१, १४९	परिसं	२४०
परिक्खारन्तु	११७	परिभुञ्जन्तिया	२३३	परिस्सगाभावं	१८३
परिक्खारेसु	२२५	परिभुञ्जा	२९६	परिहरन्तस्स	२०
परिक्खारो	२७४			परिहारो	२२९
परिक्खारं	६६, २२१				
परिक्खित्तविहारस्स	२३०				

परुपघातकं	२३०	पाचित्ति	१०१, १०८, १३०,	पाद-पीठ-कठलिकादिषु	२४९
परेहुप्पाटितानेत्थ	१०१		१५४, १६६, २१४	पादपुञ्छनि	१०७
पलण्डुको	२११	पाचित्तापत्ति	२२७	पादपूरणं	९
पलालण्डुपके	१९१	पाचित्तिचच्छकं	२३५	पादरक्खा	१५३
पलिबोधो	१०६, २७१, २७२	पाचित्तिथद्वयं	१०५, १३६	पादानं	११
पलेही	२५	पाचित्तिथम्पन	२४१	पादुका	२६६
पल्लङ्कवाळके	२२८	पाचित्तिथम्भवे	२१३	पादुकारुळहकस्सापि	१८९
पल्लङ्कस्स	२१८	पाचित्तिथमुदीरये	१०३	पादुकारुळहुपाहना	१९२
पल्लङ्कं न	२९६	पाचित्तिथमुदीरितं	६०, १०१,	पादुद्धारे	१५, १७
पल्लङ्कं	२२७		१०६	पादुद्धारेन	१०७
पल्लत्थिका	१९०	पाचित्तिथस्स	१०८	पादं	२०१
पवारणभया	१२७	पाचित्तिथानि	१००	पानकत्थमनुज्जातं	२६९
पवारणवसेन	२९७	पाचित्तिथानं	२२४	पानियादिकं	२९१
पवारणा	१२८, २३२, २६२	पाचित्तिथापत्ति	९१, ११७,	पानीयथालकं	१८८
पवारणं	१२४, १२५, २६५		२४०, २४१	पानीयवारिना	२९१
पवारिते	६६	पाचित्तिथेनस्स	४४	पानीयस्स	१४८
पवारितो	८९, १२८ १५३	पाचित्तिथो	११०, ११८,	पाप-चित्तञ्चेव	२१७
पवारेय्यं	१३०		१२०, १३८	पाप-मानसं	२२४
पवारेय्युं	२६४	पाचित्तिथं	८६, ८७, ९२, ९५,	पापरोगिनं	२५१
पविज्झन्तो	३०७		९६, ११३, ११५, १२२,	पामज्जसण्ठानं	३०५
पविट्ठत्ता	२००		१३५, १५०, २११, २२४	पारञ्च	१५६
पविट्ठं	२४	पाचित्तेव	१३६	पाराजिकत्तं	१९५
पवेणिया	१५७	पाजयतो	१६	पाराजिका	१९३
पसदं-मिममातुया	२६६	पाणसज्जिता	३४	पाराजिको	४
पस्साव-ट्टानं	२९१	पाणसज्जिस्स	१६१	पाराजिकं	२३, २६, २७, ३१,
पस्सावदोणिया	२९२	पाणातिपाता	३२		९१
पस्सावट्टानमेव	१०८	पातिमोक्खस्स	२५९	पारिवट्टकं	६५
पस्साव-मेवं	९९	पातिमोक्खस्मि	३१०	पारिवासिकभिक्षुस्स	२७६
पस्साव-वच्चाचमन—	२६६	पातिमोक्खुद्दिस्सन्ति	२६०	पारिवुत्थेन	२६१
पहट्ठमत्तस्मि	२९	पातुं	१४७	पारिमुद्धि	२५९
पहरन्तिथा	२१२	पाथेय्य-तण्डुले	१४६	पारिमुद्धिउपोसथं	२६५
पहारपच्चया	२९, २१३	पाथेय्यत्थाय	१२३	पारिमुद्धिप्पदानेन	२६५
पहारस्मि	९६	पादगण्हनको	२८५	पारुत्तस्स	१९६
पहारेन	१६९	पादगण्हनतो	२८६	पारुपत्ति	२४८
पहिणित्वा	१९९	पादगघनकं	९	पारुपनादिषु	६३
पाकटत्ता	१२६	पादघंसने	२७९	पारुपनूपणं	११६, २२२
पादेक्कापत्तियो	२२७	पादनखा	९	पारुपितब्बेवं	१८२

पालिकणिककप्पो	१५९	पीतमत्ते	९	पुब्बण्हादि	२९
पालिकणिकभेदतो	३०३	पुग्गलस्स	६७, ७८, ९०	पुब्बदिट्ठस्स	५६
पालिगुण्ठिमा	२६६	पुग्गला	३५	पुब्बपयोगस्मि	४२
पाळिमुत्तविनिच्छयो	२७	पुग्गलाघोना	२७२	पुब्बभागे	३१२
पाळियं	१३८	पुग्गलिकमोगेन	२८६	पुब्बयोगे	२२०
पावार-कटसारादि	२२४	पुग्गलिके	१०७	पुब्ब-सदिसो	१९८
पासमुग्गलितम्पि	३३	पुग्गलुपोसथो	२५९	पुब्ब-सहपयोगञ्च	७
पासयट्ठि	३३	पुग्गले	१०९, ११०, १६८, ३०८	पुब्बारुणा	२८४
पासाणपिट्ठियं	९७			पुब्बपगतं	१०८
पासाणादीनि	२५३	पुग्गलो	१४६, १७४	पुब्बं	१३७
पिञ्जेन	२६६	पुग्गलोदिस्सकं	२७४	पुरक्खत्वा	९१
पिटकत्तयं	११४	पुच्छित्तब्बन्तु	१७४, २४०	पुराणकं	२७०
पिट्ठादीहि	१५४	पुच्छिस्सामुपोसथं	२३४	पुरारुणा	१६४
पिट्ठि-अक्खिप्पमाणकं	१५९	पुच्छित्तब्बा	२७९	पुरिमापत्तिया	५५
पिट्ठिसङ्घाटकस्स	१५१	पुच्छित्त्वा	१४०	पुरिमिको	२८४
पिट्ठिसम्मतो	८५	पुण्णे	९७	पुरिमे	१५४
पिट्ठिवंसे	१११	पुत्तमत्तनो	२९५	पुरिमं	१२६
पिट्ठं	१३१, १३५	पुथुपाणिकं	२७९	पुरिसव्यञ्जनं	२९५
पिण्डचारी	२९०	पुनप्पुनागतानं	५४	पुरिसस्सित्थिया	४०
पिण्डपातो	२८९	पुनप्पुनाणापेत्तस्स	९६	पुरिसित्थीनं	२८३
पिण्डपातं	१८५	पुनप्पुनोभासन्तस्स	३९	पुरिसेनिध	२१७
पिण्डाय	१४१	पुनप्पुनं	१०९, २४२, २९०	पुरेक्खित्वानुसासनि	३९
पिण्डिकमंसम्हा	१८२	पुनारुणो	२८४	पुरेभत्तकमेव	८१
पिण्डि	१३	पुप्फ-तक्कोलकादीनं	१८५	पुरेभत्तं	८०-८२, ८४
पिण्डुक्खेपकं	१८७	पुप्फपटादीनं	५०	पुस्सफलम्पि	२७०
पितराठपितं	२५	पुप्फ-फलानि	१३३	पूगेन	१२३
पितुरक्खितमञ्जं	४०	पुप्फ-मनेकं	१३३	पूतिकणो	२५१
पितूनं	४७	पुप्फमालागुणेहव	५०	पूतिदन्तो	२५२
पित्तं-तेलञ्च	९	पुप्फरसो	२६९	पूरणत्थाय	२४९
पियसीलेन	२१, २४९	पुप्फरूपपादिसु	५०	पूरेत्वा	१४२
पिळका	२४८	पुप्फसङ्किणो	२८२	पूवम्पि	१४३
पिवतीघ	२३२	पुप्फमङ्गहो	४९	पेतपरिगहे	
पिस्सरवतायेव	४७	पुप्फसमाकुले	१४८	पेल्लेत्वा	१४२
पिसेन्तानम्पि	१४३	पुप्फं	५०, १३९	पोक्खरुट्ठीनि	१३४
पीठके	१२८	पुब्बकिच्चं	२६०, २६४	पोक्खरणि	९७
पीठमेळकपादञ्च	२२८	पुब्बगाहो	१४७	पोत्थके	७८
पीठसप्पि	२५१			पोत्थको	११४

पंसु-कूलसञ्जाय	२३	ब्रह्मलोके	३१२	भज्जितानं	१२५
पंसुकूलं	५९	बहिद्धा	२७, २६३, २९२	भञ्जनस्स	२११
फ		बहिलेपनं	१५०	भट्टो	१३
फणहत्थकं	२५१	बहिमीमगतो	३०९	भट्टं सकूटो	२५२
फणिज्जकज्जकानञ्च	१३३	बहिमीमं	२७२	भणन्तस्स	१६७
फलके	८७	बहु-अस्सामणो	२७८	भण्डकं	२४
फलजो	२६९	बहुखीरके	१२८	भण्डग्घेन	१४, २१, ४७
फलञ्च	१३४	बहुतरा	१२८	भण्डदेय्यं	२२, २३, २६
फलरुक्खपरिच्छेदं	४८	बहुपत्ता	१४०	भण्डदेय्यमुदीरितं	१६
फलकुब्भवं	२८६	बहुभावं	१५९	भण्डनजातानं	१७०
फलनिं	१०३	बहुम्पन	१८०	भण्डनादीनि	१७२
फलं	१४६	बहुस्वपि	५७, १६६, २०८	भण्डने	२७८
फाणित	८३	बहुस्सुतो	११४	भण्डसामिकं	७६
फासकञ्चाति	२६९	बहु	११६	भण्डागारिकसीसेन	१७३
फालेत्वा	१७७	व्यञ्जनम्पि	१८६	भण्डिकं	२११
फालेन्तानं	१४२	व्यूहे	१७८	भण्डुकम्ममपुच्छित्वा	२४७
फासुविहारत	२५०	बालमलज्जि	२३७	भण्डु-मातापितृनं	५२
फुट्टा	१९३	बाहिरलेपं	२२९	भण्डं	८, २०, २२, २३, ७५, २८४
फुटोकासो	११, १५	बाहिरलोमिका	२८२	भत्त-किच्चं	१७५
फुटोकासं	१०	बाहु-सीसप्पचालकं	१८४	भत्तग्गे	२६७
फुट्ट	९	बिन्दू	१५९	भत्तचतुष्भागे	१८४
फुसतो	१५५	विम्बोहनं	२८५	भत्तपर्चिच्छ	१२७
फुयन्तस्स	३७	बीजगामेन	१०१	भत्तपूरो	७९
व		बीजतो	१५४	भत्तसम्मिस्सितं	१२८
बद्धकण्टके	५०	बीजनिक्खेपने	२१६	भत्तसिस्थानि	८२
बद्धकुम्भिया	८	बीजे	१९	भत्तस्स	१०४, १४१
बद्धाबद्धवसेनेव	२५७	बुद्धं	२९३	भत्तियस्स	१५२
बद्धं	४९	बुद्धमप्पटिपुगलं	३	भत्तं	१२६, २८९
बधिरञ्चेव	२५१	बुद्धसेट्ठस्स	२९३	भट्टपीठञ्च	२८७
बन्धनत्थाय	३०२	बुद्धेनादिच्चबन्धुना	२५६, २७७	भट्टमुत्तञ्च	१३१
बन्धितुम्पन	२५८, ३०६	बुद्धं-सरणामेव	२४९	भमुकाय	२८१
बन्धनं	१७५	बुन्दे	१२	भल्लातकस्स	८२
बलवस्नेहो	२४८	भ		भवतुपालिना	७
ब्रह्मचरियञ्च	२१९	भञ्जञ्च	५८	भवनिस्सरणस्स	३१३
ब्रह्मदण्डकं	२९७	भज्जञ्च	५८	भवाभवकरं	३
ब्रह्म-दण्डो	२९९	भज्जनादीनि	२१४	भस्मं	१४७

भाजनानि	१३९	भिक्षुस्तेकस्स	१५९	भूतगामेन	२१, १०१
भाजनूपरि	१४४	भिक्षुस्सेवं	६२	भूतगामो	१०२
भाजने	२१	भिक्षुस्मि	१३०, १५१	भूतमङ्गले	३१५
भाजेतब्बं	२७३	भिक्षुं	९५, १२३	भूतेन	९१
भातु-जाया	५१	भिक्षूनम्पन	१८५	भूतेसु	१४८
भायतु	१५७	भिक्षूनेकादसाभब्बा	३०९	भूमिया	४८
भारमेकस्स	१४४	भिक्षूनं ४६, ५०, ६५, ८२,		भूमियं	१७, ९९
भासन्तरेन	१२१	११३, १४४, २७४, ३०५		भूमिलग्गा	१९१
भिक्षाचारे	१४१	भिक्षूहि	४३	भूमिलोणी	१३३
भिक्षापञ्जत्तिया	२७३	भिक्ष्वं	१४१, २९२	भूमि	१००
भिक्षु	८९, २८४	भिज्जतु	१६८	भुम्मत्थरणके	२६७
भिक्षुनिम्पन	२०४	भिण्डित्वा	२११	भेदकारकवत्थूनि	२७७
भिक्षुनियया ६५, ९२, १९४,		भित्तिकं	३०६	भेदकारणं	४५
२१६, २९५		भित्ति	१२	भेदनकं	१७५
भिक्षुनिदूसको	१९४	भिन्न-गण्ड-गलो	२५२	भेदनादिसु	२३५
भिक्षुनिदूसकं	२५५	भिन्दुद्वारा	१०४	भेदनादीनि	२३५
भिक्षुनिययापत्ति	५६	भिन्दस्सामीति	९९	भेदापेय्य	९६
भिक्षुनी	९१, २९५	भिसापेन्तस्स	१५७	भेसज्जकरणापत्ति	५१
भिक्षुनीनञ्च	५०, २५९	भीतो	२३	भेसज्जत्थाय	१४३
भिक्षुनीनन्तु	२७४	भुञ्ज	१६१	भेसज्जमेतेस	५१
भिक्षुनुपस्सयं	११५	भुञ्जतो	११९, १३७	भेसज्जं	५१, ८०
भिक्षुनुभतोसङ्घे	२३३	भुञ्जन्तस्सेव	४६	भोजनञ्चाविकप्पनं	१२३
भिक्षुनेकतो	२६०	भुञ्जन्तो	३०८	भोजनानम्पि	१२०
भिक्षुनो ४८, ६६, ८१, ९९,		भुञ्जमानो	१२७	भोजनानि	१२२
११८, १२९, ३०४, ३०९		भुञ्जितब्बो	११९	भोजनं	१२४, १२६
भिक्षुनोविखत्तचक्खुना	१८३	भुञ्जितब्बं	१२०, १२९,	भोत्तब्बं	१२८, १२९
भिक्षुनोवादको	११४		१४३, १४४	भोत्तुकामो	१२६
भिक्षुनोवादतो	२३३	भुञ्जितुं	५२		
भिक्षुपेसुञ्जे	९२	भुञ्जित्वा	७५		
भिक्षुपमञ्जेन	९३	भुञ्जेय्य	१६६	म	
भिक्षुमनापुच्छा	१७४	भुत्वा	१२९	मकरदन्तकं	३०४
भिक्षुमुद्दिस्स	६७	भुम्मट्ठो	१३९, १४५	मक्खिकानं	१४६
भिक्षुम्पनापुच्छा	२३१	भुम्मत्थरनं	२८८	मङ्कुणस्स	१५९
भिक्षुस्सम्मुत्ति	७०	भुम्मत्थरे	३०६	मग्गमूळहस्स	२०२
भिक्षुस्स	१४४	भुम्मत्थरणं	७०	मग्ग-संविधानसमा	२१२
भिक्षुस्सट्ठङ्गयुत्तस्स	११३	भूतगामस्स	१०१	मग्गेन	२२६
भिक्षुस्सन्तमसो	९३	भूतगामादि-सज्जिनो	१०५	मग्गं	१६५
				मग्गं	२९३

मङ्गलामङ्गलतथाय	११४	मणिवण्णं	३०३	मरिचपक्केहि	१०४
मच्छकण्ठं	३०४	मणि	२५	मरियादं	२१
मच्छमंसरसो	१२५	मतानं	५	मलं	१४२
मच्छमंसकं	१२८	मत्तिकत्थाय	१४९	मल्लिकानं	१३४
मच्छमंसेहि	१२६	मत्तिकामयं	२८३	महग्घे	२०
मच्छमंसं	४६	मत्तिकायोमया	७६	महग्घं	६७, २१०
मच्छवालकं	२८१	मत्तिकं	४७, ९८	महन्त-खुद्द-नेत्तो	२५१
मच्छविसं	१४	मत्थकच्छिन्नं	२१५	महल्लके	१५१
मच्छा	६	मत्थकस्मि	३४	महल्लकं	४३
मच्छो	१२४	मत्थका	१३२	महा-अट्ठकथायं	२३
मज्जगन्धरसम्पि	१५५	मत्थकं	१८६	महाओट्ठो	२५२
मज्जसज्जितो	१५५	मद्दुद्धरणे	१९	महापण्ही	२५३
मज्जित्वा	३०३	मद्दीणञ्च	३०४	महापच्चरियम्पन	१३७, ३१३,
मज्जण्हसमया	१७४	मद्दिवा	१९		२७६
मज्जण्हे	१५२	मद्दिवादिच्चपक्को	२७०	महापच्चरियादिसु	९२
मज्जतो	२१	मधुकपुष्फानं	८४	महापच्चरियं	४८, ६२, ६७,
मज्जदेसूपसम्पदं	२६१	मधुकीकतं	८३		७३, १००, १२२
मज्जप्पमाणेन	१८७	मधुकस्स	१३४	महापञ्जा	१२६
मज्जिमस्सुदकुक्खेपो	२५७	मधुकेरण्डतेलकं	८२	महापथं	१७
मज्जिमहत्थतो	१८९	मनुस्सघाते	३४	महापिप्पफलं	२८६
मज्जिम-ओमेसु	७६	मनुस्सजातिं	२८	महावातो	१४१
मज्जिमासीसघट्टाय	११०	मनुस्सत्तं	४१	महावीथि	१७५
मज्जिमो	७६	मनुस्सपुग्गलस्स	१९३, २०४	महासद्दं	१८४
मञ्चपीठकं	२८९	मनुस्सपुरिसादीनं	१९३	महासुद्धन्तनामको	५५
मञ्चपीठट्टके	७९	मनुस्सलोमं	२८३	महाहनुको	२५२
मञ्चम्पि	१७६	मनुस्सानं	८३	महूपपदा	२३८
मञ्चादि	१०६	मनुस्सित्थि	३७	महिसिना	८१, १२२, १९७
मञ्चादीनि	१४०	मनुस्से	२८५	मंसपेसियं	४
मञ्चेन	१२९	मनुस्सेसु	६९	मंससूपन्ति	१२८
मञ्चं	२८९	मनुस्सो	१३९	मातापितुन्नम्पि	२२८
मण्डनत्थाय	३०२	मनुस्सं	२५	मातु-आदीनमत्थितं	२४०
मण्डनत्थं	४७	मनोरमं	३	मातुगामस्स	५७, ९५
मण्डपादिके	१०८	ममत्थि	७६	मातुलङ्ग-कपित्थञ्च	२७०
मण्डपादीनमत्थाय	१०२	मम्मट्टानं	३११	मातुलो	५१
मण्डुकण्टक-नामकं	२२	मरणूपसंहितं	३४	मानत्तं	५६
मण्डेतुम्पि	२९५	मरणूपायं	२८	मानुसित्थिया	९४
मणिबन्धञ्च	१८२	मरन्तेसु	३२	मानुस्सके	१३६

मालाकम्भं	२८४	मुनिना	१५९	यक्खि-पेतिमु	३९
मालावच्छादि-	४८	मुठालं	१३२	यक्खिया	९४
मासस्सातिक्कमो	६४	मूलकस्स	१३२	यट्ठिजङ्घो	२५३
मुखद्वारं	१८७	मूलखादनियादिके	१८७	यट्ठि	१९
मुखपुञ्छनकादिकं	६२	मूलखादनियादीनं	१३१	यत्तका	३२
मुखपुञ्छनचोलस्स	६०	मूल-गहणं	१४६	यत्तकेस्वर्गि	१००
मुखपुञ्छनचोलेकं	६१	मूलच्छेज्जवसेनेव	४२	यतिच्छित्तब्बको	१४९
मुखपुञ्छनं	५८	मूलच्छेज्जेन	४२	यथाकामं	१९८
मुखतुण्डञ्च	९	मूलट्टस्सेव	३३	यथाञ्जेसु	२९५
मुखतुण्डेन	१०, १३९	मूलट्टाय	२०९	यथाणत्ति	२९
मुखविम्बं	२८०	मूलट्टो	३३	यथा-दाने	२०७
मुखमत्तनिदस्सनं	१३१	मूल-पण्णस्मि	१०२	यथानुक्कमतो	१३६
मुखमत्तं	१३५	मूलमेकं	२७१	यथापरिच्छिन्न-कायबद्धेन	१९३
मुखमूर्कं	२९४	मूलेनारोचितस्सेव	१६३	यथाप्यच्चयं	१५९
मुखवट्ठियं	१४२, १४४, ३०४	मूलं	९७	यथाबुद्धं	२२, २७६, २७७
मुखं	२९४	मुसिकुक्कुर-	९८	यथारहं	३१०
मुग्ग-	१८४	मिगपक्खीनं	२८३	यथारोचितमेव	१८०
मुग्गरादि	३०२	मिगपुप्फिका	१३३	यथावत्थु	२३, २६
मुग्गादि	३८	मिगसिङ्गसमानाय	१०२	यथावत्थुकमेव	१६५, २१६
मुञ्चितुकामताय	२०	मिच्छाजीवो	३०९	यथावुत्तनयेनेव	२९९
मुञ्चितुकम्यताजाणं	३१४	मिञ्जकं	१०४	यथावुत्तप्पकारेन	१९३
मुञ्चित्वा	११४, १४२	मित्तो	१६०	यथासुखं	५४, ८४, ९९, १०७,
मुट्ठिकमधिकरणी	२८६	मिस्सकेसु	१२८		१४१, १२८, २८७
मुट्ठिपञ्चका	५८	मिस्सको	५५	यदा	२१
मुट्ठिपण्णञ्च	२८८	मेथुनो रागो	१९४	यदुब्ध-जाणुमण्डलं	१९३
मुट्ठिमत्ते	१२४	मेथुनं	४, १९३	यमाराममनाभतं	१८१
मुट्ठिमत्तं	२८७	मोक्खप्पवेसने	३११	यमुद्दिस्स	२८, ८८
मुट्ठियं	१९	मोचितमत्तस्मि	२२	यमेत्थ	११७, २३४
मुट्ठिरतनं	२८३	मोरपिञ्जादिकं	२५५	यागुआदिमु	१२१, २२८
मुट्ठि	८	मोहेतुकामस्स	१६८	यागुकुटं	१४४
मुत्त-करणस्स	२१२	य		यागुमिस्सन्तु	१२८
मुत्तकरीसकं	१४८	यकारस्मि	४६	यागुसङ्गहिता	१२५
मुत्तमत्तस्मि	३३	यक्ख-पेत-तिरच्छान-	१९४,	यागुं	१४६
मुत्तमत्ते	२२, २४, २६		२०४	याचमानस्स	४२, ५५, २८१
मुदुपिट्ठी	३५	यक्ख-पेतादीनम्पि	२१७	याचितो	१३८
मुनिन्दप्पयातं	३१६	यक्खादिमु	३२	यानट्ठं	१६
मुनिन्देन	८९, ९०	यक्खादीनं	२०५	यानमनारक्खं	१७

यानाकासेहि	२०१	रज्जुं	१९	लतं	८
यानं	१६	रञ्जो	१७३	लढफामुविहारानं	२६६
यावकालिकपत्तान-	२७०	रतनसम्मत्तं	१७४	लढमुत्तरिभङ्गं	२९०
यावकालिकमत्तनो	१३७	रतिच्छेदो	२७६	लढ-सम्भुतिके	१८०
यावकालिकमाहारो	२६९	रत्तन्धकारस्मि	२१७	लढा	१७६
यावकालिकसञ्चिनं	८४	रत्तिच्छेदे	२६३	लढानिसंसो	२७२
यावकालिकं	५१, ८४, १३४	रत्ति-परिच्छेदं	५५	लद्धिमेव	२५५
यावजीविकमेव	८३	रत्तियो	५६	लद्धियायं	३०९
यावजीविकवत्थुत्ता	८२	रत्तियं	११५	लद्धं	२१४, २९०
यावजीविकसङ्गहं	१३४	रत्तिहेतुकं	११५	लब्धरे	३५, ४२
यावजीविकं	१३१, १३४, १७८, २६९	रत्तूपधानकं	२६७	लभितव्वन्तु	२२१
यावज्जोहरणत्थाय	२३२	रहस्सादवसेन	२१७	लसुणञ्चेव	१३२
यावतत्तियका	२०६	राजागारं	२२७	लहुकानि	२९९
यावदत्थिकं	२७३	रुक्खमद्दगतं	२०	लहुपापुरणं	२१०
यावदत्थे	१२०	रुक्ख-मूलस्स	२३१	लाजा	१२५
युगग्गाहं	१९१	रुक्खमूले	१०६, १४३	लिखितुम्पि	९९
युत्तामुत्तत्थवादिना	२७२	रुक्खानं	१०४	लिङ्गञ्चे	६५
युत्तं	२४	रुक्खे	१०२, २७९	लिङ्गत्थेनो	२५४
युद्धपराजितो	५२	रुक्खं	८, ४२	लिङ्गभेदा	१४९
येन-कामङ्गमो	११४	रुक्ख-पुप्फ-फलेसु	१३	लिङ्ग-मत्तस्स	२५४
येनातिरित्तन्तु	१२९	रुपतो	७३	लिङ्गस्मि	६५
येभ्य्यकठले	९९	रुपियबोहारं	५३	लिङ्गविपल्लासे	११३
येभ्य्यक्खयितादिकं	१९३	रुळहाय	१९६	लिङ्गस्स	६०
येभ्य्यक्खयिते	४	रुळिहभावे	३४	लिङ्गे	२५४
येभ्य्यसिककम्मे	२७८	रुहतानन्तरस्स	३०९	लिम्पितव्वं	१११
येभ्य्यसी	२७७	रोपेतुमेव	४८	लूकपक्खाजिनविखपे	६२
येवारुणे	६४	रोहनत्थाय	२१६	लेखा	३०१
येवोदके	१५६	ल		लेड्डुपातमत्तिक्कम्म	१०६
योजना नि	२२६	लकारसदिसं	१६	लेसमत्तमुपादाय	४५
यं-दिट्ठिको	१९५	लक्खणाहतं	२५०	लोकवज्जञ्च	२३४, २४०
		लक्खणेनुपपन्नाय	२०१	लोणकिच्चं	१४८
		लग्गेतुं	७८	लोमगणनाय	२१२
र		लज्जाय	२२	लोमानि	७१
रक्खनत्थाय	२३०	लज्जी	२७८	लोमानं	२८९
रक्खितं	४०	लञ्छे	२८२	लोमेनन्तमसो	३७
रजकेन	६०	लताकम्मं	२८४	लोहकुम्भि	२८५
रज्जुया	१०४				

लोहभण्डन्तु	२८६	वणिज्जं	२९५	वत्थुस्मि	४२, १८३
लोहभण्डे	२८९	वण्णभेदं	२६६	वत्थुमिह	७६
लोहभाणकमेव	२८५	वण्णमट्टके	३०६	वत्थुविज्जकं	५३
लोहितङ्कको	७२	वण्णमट्टा	३०५	वत्थुविपन्नं	२९९
व		वण्णमट्टं	३०६	वत्थू	२९
वग्गुपोसथो	२६०	वण्णादिभणने	३९	वत्थूनि	२१५
वचनं	१४१	वण्णावण्णवसेन	३९	वत्थूनं	७५, २०८
वचीकम्मं	८०	वणिता	१०८	वत्थे	२२
वचीभेदो	२६२	वणिता	७७	वत्थं	२२, ६४
वच्चकुटि—	१९१	वणितां	१२१, २७३	वदतिच्चेवमेव	२७४
वच्चकुटिप्पवेगे	२९०	वतानादियतीध	२५४	वदन्तस्स	११७
वच्चकूपके	२९२	वतिच्छिदेन	२००	वदन्तीन—	२३१
वच्चट्टानञ्च	२९१	वत्तञ्च	२७६	वदेय्यत्थि	१२७
वच्चं	२९२	वत्तब्बमेवत्थि	२२६	वन्सदोसेन	२७४
वज्जपटिच्छादी	१९५	वत्तब्बं	१२९, १५१	वन्दनं	२९६
वज्जं	१९९	वत्तभेदेन	८५	वन्दितब्बं	२८१
वटसकन्तु	१८५	वत्तम्पन	३०८	वनमूलफलादिकं	१३१
वट्टकं	१५९	वत्तुमेवन्तु	२१७	वनसङ्ख्येपतो	४
वट्टतकमितुम्पन	२८९	वत्तुं	१०४	वम्मिको	९७
वट्टतन्तरकाजकं	२८२	वत्थञ्जनेसु	२७	वम्मिकं	२५८
वट्टतमानुसं	२६६	वत्थघोवने	७५	वग्गं	१६
वट्टति	२९६	वत्थपटिच्छादी	२८१	व्यञ्जनञ्च	७६
वट्टताचरियो	२४८	वत्थब्बं	५४, २९६	व्यञ्जनादितो	११४
वट्टतादिच्चपाकन्तु	२६९	वत्थवट्टि	२७९	व्याहरन्तस्स	१८७
वट्टतादिन्नकप्पका	६१	वत्थाणत्ति-विसङ्केता	२९	व्यूहतो	८
वट्टतुण्हाभितत्तस्स	२७९	वत्थिकम्मम्पि	३०७	वरकचोरको	१२४
वट्टतेव	८०	वत्थिकोसेसु	५	वरणकस्स	१३३
वट्टतेवानियामतो	१०४	वत्थि	३७	वरवणिना	२७३
वट्टतेवापलोकनं	२६८	वत्थु	१०३	वलज्जन्तस्स	३०५
वट्टतेवाभिरहितुं	२९५	वत्थुकत्ता	१२६	वलायाधारकारिके	३०६
वट्टन्तीति	५०	वत्थु-कालग्घ-देसे	७	वलयं	८, १२
वट्टापेति	२४	वत्थुट्टस्स	१९	वल्लि	९७
वट्टुनावट्टुना	३११	वत्थुद्वये	१०५	वल्लीनं	१३१
वट्टुतब्बानि	३१२	वत्थुनापत्ति	९६	ववत्थानं	२२४
वणकपादो	२५३	वत्थुनो	२९८	वसिस्सामिघ	२६४
वण्टकं	४९	वत्थुपूजत्थं	४७	वसेनापत्तिया	५३
वण्टकमाला	४९	वत्थुपूजने	५०	वसेनुपत्थम्मनि—	१७

वसेय्य	५८	विकप्पनूपगं	६१	विञ्जु	२१७
वस्सकालेसु	१४३	विकप्पनं	७७, १२२	विञ्जुना	३०, ३८, ४०, ५४,
वस्सच्छेदो	८८	विकाररूपं	३०४		६३, २५९
वस्समञ्जत्थ	३०७	विकालपच्चया	१३६	विञ्जुं	९४
वस्सवासिकं	२८४	विकालसञ्जिस्स	१३५	विञ्जू	५८, १२१
वस्ससाटि	२७७	विकोपेतुं	१०३	विञ्जय्या	१०९
वस्सावासिकचीवरं	२८५	विकोपेत्वा	९९	विञ्जेय्यो	१०१, १०२
वस्सिकसाटिका	६१, १७७	विकिणन्तिया	२९४	विञ्जेय्यं	१३१
वस्सूपगमनं	२६२	विकिखत्तचित्तो	२९३	वितान-धनुकाकारं	२५८
वस्सूपगमे	२८४	विकिखत्तचेतसो	५७	वित्थारतो	२१३
वस्सूपनायिका	२६२	विक्कवणो	६१, २९३	वित्थारेनद्धतेय्या	६०
वाकिरित्तवान	१२५	विचारितं	११८	वित्थिण्णे	७८
वाक्यतो	१७८	विच्छिन्दित्वाथ	२४९	विदत्थिया	६०, ७१
वाक्येन	६९	विज्जमाने	१६, १४०	विदत्थियो	१७७
वाचचित्ततो	२००	विजाननं	४०	विदहतो	१६५
वाचाचित्तद्वया	९३	विज्जाय	२८	विघूपनं	२१३
वाचा-मानसतो	२४०	विज्जनं	२९	विनट्ठच्छदनं	९८
वाचाय	८६	विज्जन्तस्स	५०	विनन्धितुं	३०१
वाचायापत्ति	२११	विज्जातन्तुज्जलेन्तस्स	१५८	विनयकम्मन्तु	२०७
वातविखत्तं	२४	विभत्तमविभाजितं	२८५	विनयञ्जुना	३१, ४६, ४७,
वातपान-कवाटानि	२९३	विञ्जत्तनुप्पदानञ्च	५३		६२, ८८, १४२, १७०, १८४
वापियं	२१	विञ्जत्तितो	१२०		१८७, १९१, २२६, २८७
वायपेन्तस्स	८७	विञ्जत्तिदुक्कटं	२०८	विनयञ्जू	४२
वायमित्वाधिवासेति	३७	विञ्जत्तियन्तु	१८६	विनयनमतिबुद्धिदीपनं	५७
वायापेति	८७	विञ्जत्तं	१३८	विनयनपे	५७
वायितुं	५०	विञ्जपेन्तस्स	६६	विनयनूपायं	३
वारयं	१२८	विञ्जपेन्तिया	२०८	विनयसागरं	३
वालञ्च	२७८	विञ्जणं	३१२	विनयस्स	३
वालिकं	१५८	विञ्जातब्बा	२३८	विनयं	१६८
वालुकासु	७८	विञ्जातब्बो	३११	विनयं कम्मं	१६०
वालूपेतं	२२७	विञ्जातब्बं	२४४	विनिच्छयमत्थयुतं	२४६
वासि-जटे	१७६	विञ्जापितं	८७, १२१	विनिच्छयो	१८, ३१, ३६ ४७,
वासूपगस्स	१८३	विञ्जापेत्वा	१३७		६७, ९४, १०२, १०३, १२४,
विकटानि	१४९	विञ्जापेत्वान	१३७, २४५		१२७, १४४, १५०, १७०,
विकप्पनमकत्वा	२०७	विञ्जापेस्सामि	१५२		१९०, २४६
विकप्पनविधानतो	६२	विञ्जापेत्वा	८७, १२१	विनिच्छयं	३, ९०, १९२,
विकप्पना	१५९	विञ्जापेय्य	७९		३१०

विनिहिट्ट-प्पकारं	५६	विसङ्केतो	३०	वीसतिवग्गेन	२६१
विनिहिट्टा	१६९, १७७, ३१२	विसङ्केतं	१३८	वीहिनालं	१९
विनिहिसे	१३७, २०९	विसन्तिया	२००	वीहीनं	१२५
विनिविद्धं	६०	विसमचक्कलो	२५१	वुच्चमानस्सुभोहि	१६७
विनीतमानसो	१९२	विसाणजं	१७५	वुट्टानगमनन्तानि	२४९
विपज्जननया	२९९	विसारदो	५६	वुट्टानसम्मृति	२३६
विपज्जरे	२९९	विमुद्धचित्तेन	२९०	वुट्टापितपवत्तिनि	२३७
विपत्तियो	२७७	विमुद्धत्था	२६१	वुट्टापेय्य	२३६
विपस्सनपरायणा	२६५	विमुद्धिया	२६५	वुट्टाभिक्खुनो	२९१
विपस्सनायुत्ता	२६५	विमुद्धियो	३०९	वुत्त-धज्झानं	१२५
विप्पकते	१६३	विसुम्पि	१९५	वुत्त-नयन्तु	१८६
विप्पकतं	४३	विसेसकं	२९४	वुत्त-नयेनिध	२६५
विप्पवत्थुं	६३	विसेसता	७४, १०७, २३५, २४५	वुत्तनयेनेव	४७, ८२, २०७, २२९, २३७, २७५
विप्पवसेय्य	२००	विसेसतो	३०	वुत्त-नयो	२१५, २५४
विप्पवासं	२७६	विसेसनं	११२	वुत्तमेसं	७१
विब्भन्ता	३५, २०३	विसोधेतुं	५४	वुत्तलक्खणसम्पन्ना	१५३
विब्भन्ताय	२९६	विसुं	१२७	वुत्तलक्खणा	२३२
विब्भमूद्धार—	७७	विस्सज्जितमविस्सट्ठं	२८५	वुत्तलक्खणं	१५१, १५२
विब्भमेनेव	२९५	विस्सज्जेन्तस्स	१६०	वुत्ताचारविपत्ती	३०९
विभङ्गं	१९३, २२२	विस्सासगहणेन	५९	वुत्तपचारं	१०९
विभाविना	८३, १५१, १५४, २००, २२९, २७३	विस्सासतो	१४१	वुत्थवस्सानं	२७०
विम्बोहनं	२८३	विस्सासमेव	८६, २०८	वुत्थवस्सेन	२७३
विमतिस्सापि	७४	विस्सासिकविहारे	११०	वुत्थविहारम्हा	२७२
विमतिस्सुभयत्थ	१६१	विहारत्थाय	१७४	वुत्थस्स	२७३
विमतिस्सुभयत्थापि	१३०, १६३	विहारस्स	२००	वुपसम्मति	२७८
विमतिं	१८	विहारस्मि	२७४	वुपकासेस्समुट्ठितं	२६२
विमनुष्पादे	२३	विहारस्सुपचारतो	११०	वेज्जकम्मादि	५०
विरद्धो	१६९	विहारं	१८, २९०	वेज्जानं	२८६
विरुज्झति	७१	वीजनी	२१३	वेठितसीसस्स	१९०
विरूपकरणापेक्खो	१६९	वीठका	३०५	वेठिमं	४९
विवज्जमे	५३	वीतरागेसु	१५१	वेदनट्ठाय	१९५
विवटङ्गणे	८५	वीतिनामेति	२६३	वेदितब्बमिदम्पन	१३१
विवटेनेव	२७८	वीथि-यादिमु	१७८	वेदितब्बा	२७५
विवादाधारता	२७७	वीथियं	२८०, ३०८	वेदितब्बो	१६७
विसङ्केतेन	११८	वीसतिमट्ठं	२८०	वेमतिकस्स	६६

वेमतिकस्सापि ८५, १३०, १५५	सङ्घाटि— ५९, २८१	सञ्जाय ९८, १२२, २३१
वेमतिकाय २०७	सङ्घादिसेसता ३६, १९८, २०४	सञ्जायज्जं २०९
वेय्यावच्चं २२८	सङ्घादिसेसमापत्ति— १९९	सञ्जाविमोक्खकं ३५, ९०, १०५, २१८
वेय्यावच्चकरस्स ५१, ५२, २२८	सङ्घादि—सेगा ३७, ४२, ९६	सञ्जिनो ८५, १००, ११३, ११८, १२३, १३८
वेरिनो ३२	२०३, २०४	सञ्जिस्सोसारितो १६६
वेलुतण्डुलकादीनं १२५	सङ्घादिसेसिको ३७	सट्ठिवस्सस्स २८९
वेलुनालिसमानेन २५१	सङ्घादिसेसो १९४	सट्ठिवस्सा २३६
वेलुरिया-फलिकुम्भवो ७७	सङ्घादीनं ७३	सतक्खत्तुम्पि १९७
वोहारिके १९८	सङ्घाधीनन्तरुम्भरो २७२	सतानापानञ्च ३१२
स	सङ्घारामे ४८	सत्तधञ्जमयं १३८
सउस्साहाय १९७	सङ्घिकम्पन २८९	सत्तधञ्जानुलोमिकं २७०
सकगामं २०१	सङ्घिकम्पि २६८	सत्तन्नम्पन १२४
सकटपुण्णम्पि ११२	सङ्घिकेनिध २०९	सत्तमारणं २९
सकटं १६	सङ्घुद्दसादिकं २९०	सत्तरसविधं ३१०
सकट्टाना १४९	सङ्घेनासम्मत्तं ११५	सत्ताह—करणीयेन २६३
सकसञ्जाय २३, ८६	सङ्घेनुक्खित्तको १९५	सत्ताहकिच्चेन २६२
सकिमाणत्तो १०९	सङ्घेनुपपरिक्खित्वा २३९	सत्ताहातिक्कमे ८१, ८३, ८४
सगम्भा ३२	सङ्घं ६८, २३२, ३००	सत्ताहातिक्कमेनस्स ८२
सक्कोतेव २६३	सच्चञ्जोहरणत्थाय १७९	सतियुत्तेन १८४
सङ्कच्चिकं २४४	सचाचिरियुपज्झाया २६३	सतिसम्पन्नचेतसा २१
सङ्कट्टित्वा १८६	सचित्तकेहि ४१	सतीमताविकारेन १८३
सङ्कमेतब्बचीवरं २२१	सचित्तञ्च १००, १६१	सत्तुसङ्गहितं १२५
सङ्केतम्मं ७	सचेन्तरघरे १८३	सत्तेवम्भन्तरा २५७
सङ्खत्तुण्डो २५२	सजीवस्साप्यजीवस्स १९३	सत्थकम्मं ३०७
सङ्खलिकं ३०२	सञ्जरित्तसमा ४३, ६६, ६९, ७०, ८८, १११, १५३, २१०, २२२	सत्थपाणिस्स १८९
सङ्गहितो १०२	सञ्जरित्ता ४०	सत्थुना ५२, ६२, १५७
सङ्गहं १३२, १९१	सञ्जरित्तसमोदयं १७७	सत्थुनानुपसम्पन्ने १६७
सङ्गकिच्चानि २७७	सञ्चिच्च १७०, २६५, २७८	सत्थेन ३०
सङ्गञ्जसन्तके ४७	सञ्चिच्चुपक्कमन्तस्स ३६	सदिसन्तु २३४
सङ्गट्टनकजाणुको २५२	सञ्जातकङ्काय २३५	सदिसम्पन २४०
सङ्गभत्ते २२८	सञ्जातं २३४	सदिसम्मत्तं ११९, २०५
सङ्गभेदकवण्णके ४७		सदिसानीत्तं २३८
सङ्गभेदसमा २०४		सदुक्कटा ४८
सङ्गभेदसमं ५३		
सङ्गभेदस्मि ४६		

सदोसं	१७१	सब्वन्तिमपरिच्छेदा	११४	समम्मत्तं	२१८, २२३, २३५
सद्धम्मं	१८९, २९३	सब्वनीलक-	६२	समंसं	१२७
सद्धापालनकारणा	२२३	सब्वनीलादयो	२६६	समयच्चये	८२
सद्धिमेकेन	५४	सब्वपुब्वपयोगेसु	१५७, १५८,	समयलद्धानं	१२७
सद्धिविहारिके	२५०		२२८, २५३	समसूपो	१८४
सधम्मेषु	१६०	सब्वमकप्पियं	६८	समादिन्नस्स	२७६
सन्तकं	२१, २७, ६३, १६०	सब्वमायुधभण्डञ्च	३८	समाधिम्पुन	३११
सन्तिपदम्पन	२४६	सब्वमेकरसं	१२२	समानानि	२२६
सन्थतेनाङ्गजातेन	४	सब्वसाधारणत्ता	२२	समाहटो	३००
सन्थारकस्सेव	१०६	सब्वकप्पियमंसानं	८१	समीरणं	१६
सन्दमानकं	११२	सब्वानेवाणपेन्तिया	२३४	समुट्टाननयम्पि	३१०
सनिकम्पन	२९२	सब्वायुधकजातिसु	३०	समुट्टानमिदम्भत्तं	२२०
सन्निट्टानन्तिका	२७२	सब्वहापेय्य	२४३	समुट्टानमिदं	६३, ९३, ९५
सन्निधिकारकं	८०	सब्विरियापथेषु	३१	समुट्टानमुदीरितं	२३४
सन्निधिपच्चया	१४६	सभण्डहारकं	२२	समुट्टानादयो	३९, ६५, ६७,
सन्निपतिता	२३१	सभागापत्तिकेन	२६१		७९, १९५, १०७,
सन्निपतित्वान	२९७	सभिव्वुकं	२३१		११२, १३०,
सन्निपातो	२६३	सभिव्वुम्हा	२६१		१७७, २०६
सप्पकरण्डञ्चे	२६	संभुञ्जेय्य	१६६	समुट्टानादि	१५७
सप्पाणकं	१११, १३२	समकालन्तु	२६८	समुट्टानादिकं	४३, १२०
सप्पाणवग्गस्मि	१९५	समग्गस्स	४५	समुट्टानेळकूपमं	१५९, १८०
सप्पाण—सञ्जिस्स	१६२	समग्गेन	१७२, २६०	समुद्दिट्ठं	३६
सप्पिआदिकपञ्चकं	२६९	समञ्जेय्यं	२३६, २३७	समुदीरितं	११८
सप्पिआदीहि	१३८	समणसारूपं	५९	समुपलवखये	४३
सप्पिना	८३	समणिया	२०१	समुद्दे	२५७
सप्पिभत्तञ्च	१३७	समणुद्देसतो	२९७	समेनिरियापथेन	१८४
सप्पिभिव्वाय	१७५	समतिव्वकमे	१५२	समोधानी	५३
सब्व—अट्ठकथासु	१०१, ११८,	समतिसेव	२१०	सम्पजानमुसावादं	२३
	१९७	समत्थो	२७	सम्पटिच्छत्तं	१२१
सब्वत्थ	२२, ५७, १०९,	समन्सतो	२२, २५८	सम्पटिच्छित्तुं	६८; २०६
	११९, २५५	समनुभासना	२९९	सम्पत्तिस्सरिचस्स	४८
सब्वत्थप्पाणसञ्जिस्स	११२	समनुभासने	१९६	सम्पहारितुकामेन	१६८
सब्वत्थानुपसम्पन्न—	१६३	समनुभासेन	१७२	सम्पुण्णवीसवस्सो	२८९
सब्वत्थाय	७३	समप्पा	२५९	सम्फस्सं	१९४, २०२
सब्वदुक्खल्लये	३११	समभागो	२७३	सम्फुट्ठं	१५

सम्बहुला	११३, १७४, २३२	सलिल्ले	१९५	संहारापेय्य	२८०
सम्बहुलास्वेका	५५	सलिलट्टं	१४	संहारिमेसु	२२४
सम्बुद्धो	३०८	सल्लवखेय्य	२९२	साटकत्थरणादिकं	९
सम्भत्तो	३०८	सल्लपेय्य	१९६	सादितुम्पन	२९६
सम्मित्रेकरसे	१७८	सवणञ्जाति	२५०	सादियतेट्ट	४
सम्भूतं	७३	सवणत्थाय	२६२	साधुकं	२९१
सम्भोगो	१६७	सवणस्सुपचारे	२०२	सानिपाकार-	२०२
सम्मज्जतो	९९	सवणामतं	१९२	सानुलोमानं	२६९
सम्मज्जतो	१४५	सवण्णावण्णकेन	२४३	सापेक्खो	१०८, १४३
सम्मत्तस्सापि	११४, ११५	सवत्थुकपटिग्गहो	२६९	सामणेरकं	१०७
सम्मतासम्मत्तस्स	१०५	सविञ्जाणकतो	२२	सामणेरदिभावं	२६५
सम्मुखिभूतेन	२७३	संवासत्थेनको	२५४	सामणेरानं	१३५
सम्मत्तुस्सावनन्तिका	२६७	संविधाननिमित्तन्तु	११७	सामणेरोनं	१७९
सम्मतेनस्स	४८	संविधानेन	१६५	सामन्तं	६
सम्पनुभासने	१६६	ससद्दं	२९२	सामपाकञ्च	२६९
सम्मन्नित्वान	२५८	ससप्पि	१३७	सामपाका	१४७
सम्मा	२९०	संसट्टं	१२७	सामपाको	८१
सम्मुखा	२८५	संसट्टत्ता	१४४	सामिकस्स	२३२
सम्मुखाकरणीयं	२९९	संसत्थेन	८४	सामिसं	८३, १६२
सम्मुखाविनयादोहि	२७७	संसयो ४४, ८८, १४०, १८५	१८५	सायण्हे	२९
सम्मुञ्जनियमेव	३०६	संसरितुं	१२९	सारं	१९
सम्मुञ्जनी	२८८	सस्सामिकं	१०	साळवुत्तरिभङ्गके	२११
सम्मुत्तिका	२६८	सस्सुप्पत्तिनिदानतो	६८	सालट्टि	१३४
सयनासनं	२८९, २९१	सहजोविनि २२४, २३७, २३८	२३८	सालये	२३
सयनीयधरा	१७३	सहत्थेन	२४८	सालि-	१८
सयने	१८९	सहधम्मिकजापितं	१८१	सावत्थाळवि	३१०
सयमुग्गहितं	८०	सहधम्मिकानं	२६२	सावत्थियं	३१०
सरणागमनतो	२४९	सहधम्मिके ७४, २२२, २२९	२२९	सावधारणं	३०
सरमेव	१८९	सहधम्मिकेसु	२७४	सावेतब्बन्तु	२५९
सरसो	१३५	सहधम्मिनं	५१, १५९	सासङ्कुसम्मते ८९, ९०, २२५	२२५
सरीरकेन	१९३	सहसा	२२, २९२	सासपमत्तप्पि	१२५
सरीरावयवेन	१८९	सहसेय्यन्तु	२९५	साहत्थाणत्तिको	७
सलाकगाहेन	२७८	सहसेय्यप्पहोनकं	२६७	सिक्खमानन्तु	२३९
सलाकायो	२८८	सहुम्मारो	२७१, २७२	सिक्खमानमनापत्ति	२३६
सलाकिका	२९०	संहारापेत्तिया	२१२	सिक्ख-माना	१७९

सिक्खमानादिकाय	११७	सीसलोमेकबद्धेहि	२५१	सूचिघरं	१६१
सिक्खमानं	२३६, २४०	सीसानुलोमिका	२३१	सूचिता	११६
सिक्खापदद्वयं	१८२	सीसूपगादिसु	२४२	सुचिदण्डप्पमाणको	२८७
सिक्खापदविवरणे	१६७	सुक्कमोचनं	३६	सूचिनीहरणे	११६
सिक्खापदेनरिट्ठस्स	२२५	सुक्खरुक्खे	१००	सूचि—	३०३
सिक्खासम्मुत्तिदानतो	२३९	सुक्खरुक्खं	९९	सूप—	२११
सिक्खाय	५९	सुक्खापने	२१४	सूपसम्पन्ना	१६४
सिक्खायो	२४८	सुखविहारिकं	२७१	सूपादीनन्तु	१५५
सिक्खितसिक्खं	२३६	सुखानयने	६	सेखिये	१३७
सिक्खगं	१०	सुगतङ्गुलतो	१७६	सेतवितानम्पि	२६७
सिङ्गिवेरञ्च	१३१	सुगतस्स	६०	सेदकम्मादि—	२१४
सिङ्गाणिका	१९१	सुङ्कघाततो	२०	सेनासनम्पन	२६४
सिञ्चनं	१६२	सुङ्कघातस्स	२४	सेय्यामत्तं	१०८
सिञ्चापने	४९	सुङ्कट्टाने	२५	सेवेतुकामता-चित्तं	६
सितमत्तन्तु	१८३	सुतेनेवेत्थ	३१२	सेसकं	१३३
सित्थतेलोदतेलेहि	२७९	सुत्तकन्तनतो	२२८	सेसङ्गच्छेदने	२८०
सित्थावकारकं	१८८	सुत्तकं	५२	सेसमग्ग—	३१४
सिब्बन्तसेब	११६	सुत्तन्ततो	११४	सेसमचित्तकं	४६
सिब्बनत्थाय	२२०	सुत्तवड्डुनके	८८	सेसमुत्तानमेवेत्थ	२१९
सिब्बितुं	३०२	सुत्तद्देसाभिधानो	२५९	सेसमेत्थ	२२५
सियापत्ति	९४, ११२	सुत्तेहि	८७	सेसविञ्चत्तिया	२१४
सिस्सकं	२५६	सुद्धिन्न-धनियादयो	३१०	सेसापत्तोहि	४४
सीधं	२६	सुद्धिच्चित्तस्स	९९	सेसायापत्तिया	२७९
सीतलीभूत्ता	१२४	सुद्धचित्तेन	२४, ९०, १३५	सोतुमन्तमसो	२८०
सीमातिक्कन्तिको	२७२	सुद्धसञ्जिता	४४	सोघेतुं	९७
सीमातिक्कमने	२५	सूकरी	२१९	सोवण्णियं	३०६
सीमाविपत्तीहि	२५७	सुनिसन्नको	१३३	ह	
सीमासम्मुत्तिया	२०४	सुपण्णो	२५५	हत्ति—	१५३
सीमं	१९९	सुभवखम्बेन	२४७	हत्थकोच्छं	२९४
सीलक्खन्धादियुत्तेन	२४७	सुमत्तायने	२४६	हत्थगतं	१४३
सीलं	२९३	सुरसम्भवं	७	हत्थगाह—	६
सोसक्खन्ध—	१८, २८२	सुरुसुरु	११८	हत्थच्छस्स—	४६
सीसगतं	१८	सुवण्णादि	११	हत्थच्छिन्नमलच्छिन्नं	२५०
सीसच्छिन्नो	३५	सूकरन्तं	३०४	हत्थत्थरादिसु	१४०
सीसपादूपधानञ्च	२८३	सूचिकम्भविकारं	३०३	हत्थपल्लित्थिकायापि	१८४

हृत्थपादपयोगेहि	१५६	हृत्थिसोण्डादितुल्यं	१८२	हितविभावनं	७
हृत्थपासोभिनीहारो	१३९	हृत्थे	११, १४४, १४९	हितत्थाय	२४६
हृत्थपासं १७१, २१७, २५७		हृत्थेहेव	३०३	हिरञ्जं	६८
हृत्थमत्तनो	१४३	हरन्तस्स	२५	हेटुतो	३०६
हृत्थममोचेत्वा	३७	हरितखाणुको	१०१	हेट्टिम—	३१३
हृत्थमुदाय	३९, ४४	हरितवण्णो	२११	हेट्ठिमाट्ठिनि	१७६
हृत्थवट्टकमेव	३०७	हरितं	१९१	हेट्ठिमं	६, १३९
हृत्थसञ्जाटने	२०१	हलिद्वी—	१३२	होतकालिकं	२६९
हृत्थाणीकन्ति	१५४	हस्साधिप्पायिनो	१५५	होतच्चेकचीवरं	८८
हृत्थानुसारतो	१४९	हस्सापेक्खस्स	१६१	होतधम्मतो	२६०
हृत्थिकण्णो	२५१	हारकूटकं	३८	होतमिञ्जको	२११
हृत्थिदन्तो	२८८	हारं	९	होतापत्ति	१९४
हृत्थिपिट्ठियं	७१	हिङ्गादि-निग्यासो	१३५	होतासक्कियधीतरा	१९६
हृत्थिसालादिके	१७८	हितकामेन	२५३	होतेळक्कसमुट्ठातं	१५५

